Vinkovce

Cibalae

Ókeresztény (sír?) felirat
töredéke

Nagy Lajos. Pannonia
sacra. Ser Szent István
I. k. 103. l.

BUDAPEST
39 JAN. 23. 11.
LFh 4 LFh

Vinkovich Józef

pestő

l.

Pécsi kab. kerv

1946. szept

XVI. csop. kiáll

Rényi 23—24. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 769. l. — Kőrösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 239. l. — Maszlaghy II., 210. szám. — Esztergom vármegye... Bp. é. n. 176. l. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 248. l. — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 173. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l.

Hintázó olasz társaság Albanoban

Vászon, olaj, 70×85 cm.
Jelezve balra Carl v. Blaas 1878.
Maszlaghy II., 454. szám.

BRAND, CHRISTIAN HILFGOTT (német festő, 1695—1756)

Tájkép

Vászon, olaj, 48×65 cm.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 773. l. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20., 4. l.

Tájkép

Vászon, olaj, 48×65 cm.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 773. l. — Maszlaghy II., 273. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20., 4. l.

Tájkép

Bádog, olaj, 11·5×15 cm.

VINKOVICS Ádám kovács. Egerben a Szabadság tér 7., ill. Telekessy u.2.sz. házak helyén állott Korona kocsma házának tulajdonosa 1800-1825-ig. Az előbbi tulajdonos /1782-1800/ Hering Lőrinc kovács,

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Vinkovics Ádám, kovács

1800-1825-ig Egerben a Szabadsáp tér 7., ill. Telekesy u. 2. sz. házak helyén állott Korona Kocsma házának tulajdonosa

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topografiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezsö.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 416. old.

Vinkovics Ádám

kovácsmester Egerben (1805-25).

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972

5901

VINKOVICS ISTVÁN, építész

Az 1961-ben A "Szombathely városközpont tervpályázatára" kiirt pályázat egyik pályatervét együtesen Vinkovics István és Csillag József készitette. 18.000 forintos díjat nyertek. 93.old

KÁROLYI ANTAL: A szombathelyi városközpont tervpályázata 91.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 196[illegible]. II.kot. Szombathely, 1962

Vinna vára

(Vinné)

Zemplén vm

képekkel

Janota III.

254 – 260. l.

LE M

DE MAR

À I

OEUVRE

JEAN

DETRUIT PAR LES TC

JEAN FADRUSZ naquit en 1858 à Po
bourse de la caisse d'épargne de P
Tilgner et plus tard chez Hellmer. A
1896, il fut chargé par la Ville de Pozsony
Cette statue équestre, l'une des plus impo
1897 en présence du roi Francois-Joseph.
ouvert pour l'érection à Kolozsvár (le C

Vinna vár

Ung. szn

d,

Hadtört. Közl

1914. 633. l.

Tisza még aznap Bécsbe utazott és estére közzétették az uj kormánylistát. Ghillányi Imre szerepelt benne mint földmivelésügyi miniszter.

Később beszélte Hieronymi:

— Mindnyájan Kabósra gondoltunk s ha Tisza találkozni tud vele, fel is ajánlja neki a tárcát. Csakhogy sürgős volt a dolog s Tisza reggel olvasta a lapokban, hogy Ghillányi a jelölt. Jó ötlet — mondotta — nekem nem is jutott eszembe. Jó miniszter is lett belőle!

Kabóst aztán a képviselőház alelnökségével kárpótolták.

Amikor a koalició a téli választásokon megdöntötte a szabadelvü párt többségét, különösen megduzzadt a Balaton jelentősége. Régi törzsvendégekből, akik csak kibicei voltak a politikai asztalnak, bőségesen lettek képviselők. Volt is ekkor dolga a politikai asztal két illusztris tagjának, Tetétleni Árminnak és Aigner Adolfnak.

Ők ketten voltak a leghiresebb választásvédők és a legkitünőbb választási jogászok. Tetétleni székely származásu ügyvéd

Vinkovits István

az alábbi tervpályázaton 2. díjat nyert 11. számú terv egyik szerzője.

Kristó György: Mosonmagyaróvár régi városközpontjának tervpályázat a. 1971.
Magyar Építőművészet. 1972.2.sz. 14-16.l.

Vinkovits István (VÁTTI)

A Szeged nyugati városrész részletes rendezési terveinek elkészítéséért és több éves városrendezési tevékenységéért az Ybl-díj II. fokozatát kapta.

Magyar Hírlap, 1970. IV. 2. 6. l.

Vinkovits Istvánné

Tömbösített tehenészeti telep az Alagi Állami Gazdaságban. - Építész Vinkovits Istvánné, statikus Gajdóczky Tibor, út- és tereprendezés Práger István. - Ism. -

Magy.Ép.Ip. 1972. 1.sz. 61-62.l.

Vinkovics József festő. MDK.

Dunántúli Népszava 1946. II. évf. szept. 8.
Nikolszky Géza: „Festők kiállítása a Baranyavármegyei Múzeumban" 5. l.

Vinkovits István, [építész]

Ráckeve rendezési tervpályázatán

II. díjat kapott.

—: Közlemények 9.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 2.

Vinkovits István, építén

A bp-a Vásárépítési Tervező
Vállalat vezető tervezője.

Szőllősi Ferenc: Tervezőmi tervek 3.

Esti Hírlap Bp. 1980 szept. 17

August Viola

és Martin Siegl Troppauból Budára jöttek s itt 1700-ban mesterek lettek

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 152 l

30 l

Viola F. festő

„a kis csemegeárus." czimü képe megjelent a Hazánk s a külföld 609 lapján. 1868 évben, és „a lámpagyujtogató" 2. ott. a 561 ik lapon. és a „házaló zsidó" pesti életkép. U. ott a 756 ik lapon.

Viola Lajos

Magyar képzőművészeti kiállítás nyílt meg a litván főváros szépművészeti múzeumában. Amint a vilniusi esti lap litván és orosz nyelvű kiadása egyaránt beszámolt róla, a tárlat századunk magyar festészetéből ad ízelítőt, harminc művész hetvenöt képét nézhetik meg a látogatók. Többek között Barcsay, Kmetty, Berki, Viola alkotásai, a szentendrei iskola mestereinek művei láthatók a kiállításon, amelyet Urbán Zsuzsának, a Nemzeti Galéria munkatársának a jelenlétében P. Budrisz, a múzeum igazgatója nyitott meg.

(m. j.)

Magyar Nemzet 1983. X. 14.

M.D.K.

Viola F.

„Gázlámpa-gyujtogató" c. tus rajzát hörli a szerző a Haraszt és a Külföld 1863-as évfolyamából.

Békés István: Szegény ember, gazdag városban

BUDAPEST, Bp. 1967. V.évf. 3. sz. 37. old.

Viola József festőművész

VIOLA JÓZSEF festőművész kiállítása nyílt meg tegnap Kispesten, a Nagy-Balogh János kiállítóteremben.

Népszabadság, 1985. IX. 21

Viola József festő

a kispesti Képző-és Iparművészek Csoportjának tagja

-említve- Szakolczay Lajos: Kispest és a kismester c. cikkében

Budapest 1981/7

Viola József, Sestőművész

Tizenöt kispesti képszőművész kiállítását rendezték meg Zalaegerszegen, a Megyei Műv.-és Ifj.-i Központ kiállítótermében.

Viola József műve szerepel a kiállításon.

/említve/.

Zalai Hírlap, 1984. jan. 21.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

MDK

Viola Agoston, epitomester

ki Nöpauer és Fries Gáspár aszalosmesterrel
egyidöben teszi le a polgári esküt 1753. ápr.24.-én.

Müller Flórián Kápolna. c/el. -1936. 4o.sz. Müvtö
és kerrég.int. dolgozat. 4-34.l.

Viola Ágoston építőmester + 1790

Schoen Arnold: Buda építőmestereiről türedékek, vázlatok II. A budai építészet mesterei Mária Terézia uralkodásától a Szépitési Bizottság megalakulásáig 1740-1808 Művért 1957. VI. évf. 4. sz. 301. l.

MDK

Viola Ágoston, építőmester
troppaui származásu
1750-től mester
+1790

Schoen Arnold: Budai építőmesterekről töredékek vázlatok.
Müv.Ért.1957, VI.évf. 4.sz. ~~297~~-304 l.

Viola Ágoston

Kőművesmester Buda

Meghalt 1790 szept. 8.

Mesterkönyv.

Kézirattár. Múzeum

1088 leltsz.

Heifel S. VII. 180.

Viola Ágoston

építőmester

XVIII sz

l.

Müller Florián-Kápolna

25. l.

Viola Agoston

könnivesmester Budán.

1751. Mária Terezia budai
fartozkodása alatt részt
vett a városörségben

Duray 99. l.

Evőkanál fémből, római

V. 246.

Viola Ágoston

kőművesmester

1750–1790

Budai

Sbudaikő 1891.

Horváth Ödön dr. I. 55.

1905. VII. 12.

A borsod-miskolczi közmüv. és múzeum egyesület elnökségének: egy macrolepidoptera gyüjteménynek megküldetik (559/1905)

Viola Ágoston

Troppaubol (Cseh-szilézia) származott. 1751-ben kapta meg Budán a polgárjogot. 1762 városi építőmester lett, de kutépítés és a gellértheegyi katonai épületek felállításán kívül egyéb munkásságát nem ismerjük.

Réh. 88. l.

- képet Eretezve
atal céljából átvettem.
34 május 14.
Dr Hentiváni Paula

VINZENZ, Rudolph, pozsonyi asztalozmester

R.V., bürgerl. Tischlermeister, † 66 éves korában, 1799 augusztus 29. (1799, 849 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

VINZENZ, Rudolph, pozsonyi asztalosmester

R.V.,bürg.Tischlermeister,
† 66 évesen, 1799 aug.29.
[1799, 849 l.]

Pr.Z.

Vinyáli szobor öntő

MDK

Olcsay Kiss Zoltán mártir-emlékművét. /Kerepesi temető/ Vinyáli mester vezetésével öntik.

nóti: Egy szobor tüzkeresztsége.

Esti Hirlap. III. 230. 1958. okt. 2.

/Talán Vignali Guzmanov/
lásd ott.

M.D.K.

Vinschigl János, keramikus

A városlődi porcellán gyárban 1856-ban "sodalis in hujate fabrica". 1858 jan. 29-én, 26 éves korában hunyt el. 208.o.49.jegyz.

Mihalik Sándor: A városlődi régi kerámia. 193.o.

Folia Archaeologica. VII. 1955. Bp. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő Kiadó. Bp. 1955

Vinter Mátyás, keramikus

Pápai edényfabrikáns. A veszprémi püspökség földet ad el neki. Kövér föld mérője 30xr., homokföld méeje 12.kr. 100 öl hasáb fa bükkfa 5.frt.12 xr.v.céd.és 50 öl durun fa 3.frt.. Avároslődi földekről vitték ezt.* 334.old 33.jegyz

Sihalik János: Stingl Vince "soproni nemtelen Flebejus" a herendi gyár alapitója 323.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XXII. évf. 1968 Sopron

Vinterberger

rapsló 11776.

lapzaton lévő mellszobor alakjában
iát négy szárnyas gyermek veszi kö-
gy a kősarkára támaszkodik, egy jobb
egy a szöveget vési. ⌊ Felirata:

⌊ A háttér hegyes vidék bányák
kal.

NERIS
M
IGARIÆ
XXXVI. ⊃ 1786
·2 : 17·2 cm.

4299

227-914
914-167.

inv. del.
iennae.

2 K.

~~J. Adam:~~

II. József.

Két oszlop közé helyezett ta
van ábrázolva s emlék tábla
rül, kik körül egy ülve olvas, e
kezét tartja fel, a mely lángol s

JOSEPHO II. AVG.
ARGENTVM
HYDRARGIRO EMI
PRIMO EXTRACTV
SCHEMNIZII AVN
KAL. IAN. MDCCL

II —

Rézmetszet, méretei 2

Ltn. 1

Lakl.

510 -

II alól balra: Vinterberger

jobbra: J. Adam sc. V

M.D.K.

VINTILESCU Georgeta

1919-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 333.l.

VINTZKÓ János egri kőmüves. Egerben 1814-ben szerepel az adókönyvben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Vintzkó Fámos, kőműves

neve Egerben 1814-ben
fordul elő az adóírompban.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 416. old.

Virtler Mátyás

rajzmester.

A Kurgyai pusztán (Zala m.) talált rejtőajtót lerajzolta.

Archaeol. levelek. XXIX. Arch Ért. 1872. VI. 258 l.

M. D. K.

VINKOVICS István cédulája

Részvétel Szombathely városának részletes rendezési tervpályázatán

(18.000 Ft. dijazás)

Pályázat állandó épitési kiállitás tervezésére
Magyar Nemzet 1962. május 4. 6.l .

Vinkovits István, építész

Hangulatos marad az újlaki negyed

(szöllősi): Hangulatos marad az újlaki negyed 12

Esti Hírlap. Bp. 1981. márc. 26.

VINKOVITS István

EGY ÉPÍTÉSZ KÉPEI

A Magyar Urbanisztikai Társaság budapesti székházában tárlat nyílt Vinkovits István festményeiből. A kiállító tanult mestersége szerint építész, de hangulatos képei határozott művészi érzékenységről tanúskodnak. Képünkön: Velence.

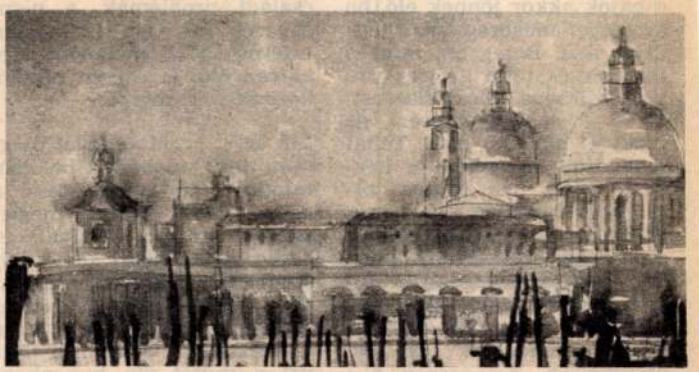

UJ TÜKÖR, XVIII.évf. 51. sz. 43.o. 1981.

Vinkovics István, [építész] MDk

A szombathelyi városközpont rendezésére kiírt pályaművét díjazták.

—: Pályázat állandó építészeti kiállítás tervezésére 8. l.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. máj. 4. [Vidéki]

Le. D. U

VINKOVICS István építész

Részvétel a pályázaton (18 000 Ft)

Társtervező: Csillag József

Döntöttek Szombathely centrumának építési tervpályázatáról
110 000 forintot kaptak a pályázó építészek

Magyar Nemzet 1962. április 27. 3.l.

Vinkovits István M.D.K.

Díjazva tervpályázats 20 000 Ft

Társtervező Csillag József -Meiszter ^rén

^ldölt a Szentes városközpontja terfezésére kiirt pályázat

Magyar Nemzet 1964. május 10. 2.1.

Vinkovits István M.D.K.

Résztvett a pályázaton

20 000 fointtal dijazva

Társtervező:Jankovits Lajos

18 terv érkezett a székesfehérvári piactér rendezésé
re

Magyar Nemzet 1963. december 22. 9.1.

Vinkovits István épitész M.D.K.

A kijelölt terület beépitési javaslatai a tervpályázat kiirása /1966/ előtt

1965. részletes rendezési tanulmányterv, repr.

Szmetana György: A Szegedi Olajközpont tervpályázat városépitészeti értékelése

Magyar Épitőművészet 1967/5. 2.1.

Vinkovits István MDK

Repr:

A Marx Tér

/Hófer Miklós és Vinkovits István dijnyertes terve alapján/.

Granasztói Pál-Polonyi Károly:Budapest holnap. Bp.1959.

48/ 43.1.

Vinkovits István épitész M.D.K.

Terve 35 000 Ft-os I. dijat kapott

Társtervező:

Sikeres volt a pécsi városrendezései tervpályázat

Magyar Nemzet 1964. október 17. 7.1.

M.D.K

VINKOVITS István építész

~~Lásd~~:

Hofer Miklós - Vinkovits

Marx-téri terapályázat II. díj (Repr.)

Preisich Gábor: A Marx téri terapá-
lyázat
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 3. sz.
76. l.

M. D. K.

VINKOVICS István építész

Szeged, északi barosvész rendezése
II. díj

Tartsérvező: Csillag J., Terete M.

Pérpályázati eredményei

Magyar Építőművészet 1940. 4. sz. 62. l

M.D.K.

VINKOVITS István építész

Gyöngyös vasutállomás és kör-
nyike pályázat (II. díj)

Társtervező: Turcsányi Gyula

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

Vinkovics István, építész 1954.

Harmadmagával 14000 Ft-os II. díjat nyert Szeged északi városrésze rendezési kiírt tervpályázaton.

–: Kihirdették a szegedi városrendezési tervpályázat eredményeit

14. l

Népszabadság. B 1960. júl. 3. [Violáki]

Vinkovits István, építész MDh

Közös tervvel (Dunyik Sándor stb.) 35000 ft-s első díjat nyert a pécsi városközpont rendezésére kiírt pályázaton.

8

—: Hír

NÉPSZABADSÁG Bp.-1964. okt. 14.

Vinkovits István

/A VÁTI munkatársa./
Az Ybl-dij második fokozatával tüntették ki a Szeged nyugati városrész részletes rendezési tervének elkészitéséért és több éves város rendezési tevékenységéért.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. ápr. 11.
XIV. évf. 15. sz. 7. lap

Vinkovits István építész

YGL díjat kapott

„Az YGL díj ideai kitüntetettjei"

Magyar Nemzet 1970 április 24
5. old.

Vinkovits István építész

A VÁTTI-nál dolgozik

Ybl díjat (II. fok.) kapott

N. N.: Álkanni és Kossuth díjasok

Pestmegyei Hirlap 1970 IV. 2

Vinhovits István

építész

Jól díjat nyert 1970-ben.

— : Az 1970 évi Jól díjas építőművészek

Művészet, 1970. június - 17 lap.

MDK

Vinkovits István, építész

A Π. 1.-1 kapta.

–: Átadták az idei YBL-díjakat

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 2.

Munkovits István építész

A VÁTI tervezője

Városrendezési munkáért Ybl
díjat (II. fok.) kapott

N. N.: Ítéletek az Ybl-
díjakról

Népszabadság 1970 IV. 2

MDK

Vinkovits István, építész

Sikeres pályamunkát készített.

Fekete Gábor: Háromszázezer lakost szolgál ki a jövő újpesti városközpontja 4.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 23.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Vinkovits István építész M.D.K.

Szeged északnyugati városrész tervpályázata

Társtervező: Csillag József, Fekete Miklós

II. dijas terv

Elekes Andrásné: Uj gondolatok az elmult év városrendezési pályázataiban

Magyar Építőművészet 1962/1. 14.l.

Vinkovits István épitész M.D.K.

/VÁROSTERV /

"ajdubószörmény városközpont részletes rendezési terve.

repr.

"agyar Épitőművészet 1962/ 1. 27.1.

Vinkovits István épitész M.D.K.

/VÁROSTERV/

Székesfehérvár Dózsa György tér környékének részletes rendezési terve

repr.

Magyar épitőm vészet 1963/ 1. 32.1.

Vinkovits István épitész

M.D.K.

Vác rendezési terve.

Magyar Épitőművészet 1965/5. 28.1.

VINKOVITS István épitész M.[illegible].K.

Résztvesz a pályázaton

Magyar épitészek müvei Szófia uj városközpontjának t[illegible]
vezési pályázatán

Magyar Nemzet 1962. okt 20 4.o

Vinkovics József festő MDk.

Ő is szerepel a Fiatalok kiállításán

„A fiatalok"

Uj Dunántúl 1946. III. évf. szept. 7. 4. l.

Vinkovits István építész

(VÁTI)

az Ybl díj II. fokozatát kapta

Pestmegyei Hírlap 1970 április 2

Gyald.

VINKOVITS ISTVÁN, műépitész

Szombathely városközpontjának rendezésére meghirdetett országos nyilvános tervpályázat.-1961.dec.15 és 1962. ápr.5.között.-44 értékes pályázat volt.-A 18.000 forintos III.dijat Vinkovits István és Csillag József nyertek. 406.old. jegyz.

HECKENAST JÁNOS: Napjaink Városfejlesztési problémái 377.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XIX.évf, 1965
3.szám - Szombathely, 1965

Vinkovits István [emlékére:]

L.: Virágh Lajos

– : Közlemény 12.

Népszabadság, Bp. 1976. dec. 28.

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 -11-

KÖNYVTÁROS

Viola József grafikusművész

1021

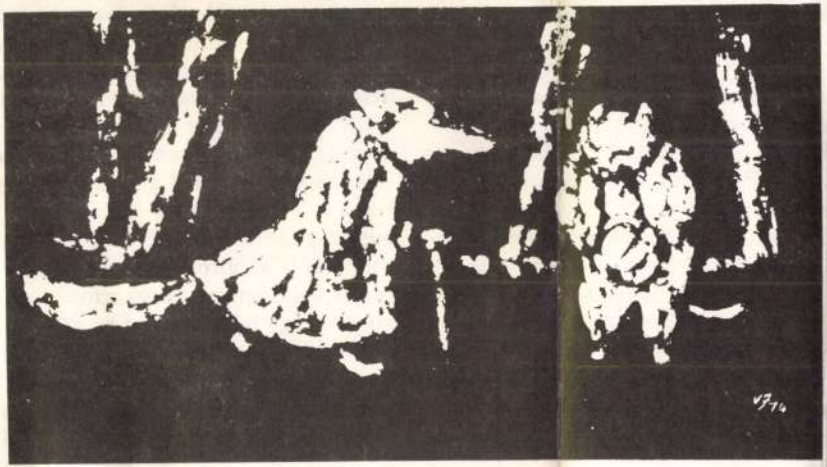

gy egy betűnek egy (és csakis egy)
e legyen – nem bizonyos, hogy a
előbb is. Sokszor elhangzott e szab-
ett az az érv, hogy az a könyvtár,
em veszi át ezen előírásokat, kire-
gát a központi szolgáltatásokból,
kiadók előbb vagy utóbb átveszik ezt
atot. Felmerül azonban a kérdés:
esz-e ez a magyar kultúra számára
ikor most is nehézséget okoz az ide-
és szavak kiejtése – Dëzkin-ból ho-
Gyozskin, Dionisij-ből Gyionyiszij
em okoz-e zavart a fejekben, hogy a
kben, lexikonokban, enciklopédiák-
vábbra is Szophoklész lesz a Sofok-
nérosz a 'Omeros?
esben a kecskeméti bibliográfiai ta-

készítés
nek mó
elvethe
sét sem
nem te
a kétfé
igényel
tól. Ha
ben is.
meg ké
son bel
csak a k
gondot.
azzal a megjegyzéssel, hogy célszerűnek tart-
juk ideiglenesen kiemelni a változtatásokra vá-
ró cédulákat – így a szerkesztési elv egyértelmű
marad –, s a kiemelt kartonok folyamatosan

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Viola József
festő-grafikus művész
1984 -11-
KÖNYVTÁROS

1021

Győri kulturális krónika 1945–1984 címmel, elsősorban a felszabadulás közelgő 40. évfordulójára rendezendő honismereti, városstörténeti vetélkedők résztvevői számára jelentette meg a Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár Győr-Sopron megye székvárosának művészeti és közművelődési kronológiáját. *Sinay Jenő* 400 példányban sokszorosított összeállítása 642 fontosnak ítélt eseményt sorol fel a város utolsó negyven évének kulturális életéből – feljegyezvén a je-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

VOR Hirlap

1975 DEC 19

Viola József

1021

Viola József ecsetrajza

Gondot okozott a nagyfokú be-
egállomány is. A szalagok
collektíváit illeti a dícséret,
ogy nagyon becsületesen a kö-
ülményekhez mérten jól
elytálltak a munkában.

Gondjaink közé tartozott a
ullámzó minőség alakulása,
mely a munkánk fogyatékos-
ágából ered.

A szovjet megrendelő által
üldött reklamációk mértékét,
ár alig tér el a tavalyi év szá-
naitól, mindannyiunk számá-
a döntő fontosságúnak tekin-
ettük, és a jövőben is ezt kell
ennünk, hogy csökkentsük a
eklamációkat.

Nagy erőfeszítéseket kellett
ennünk, a szállítási határidők
artására, napjaink fő feladatai
s a szovjet export időbeni, jó
minőségbeni kiszállítása. Nem-
sak az év hátralevő részé-
ben,

hanem az elkövetkező idők legfontosabb feladatai között kell, hogy szerepeljen a létszámunk megtartása, a kilépett dolgozók visszanyerése. Ebben különösen a szocialista brigádok-

sára műszakon
tást rendszeresít
azon dolgozónkna
san alacsony tel
nek el.

Az 1976-os ga
adatai és megva
közei adottak. A
terv célkitűzései — melyben a
munka hatékonyságának növe-
lése, a fogyasztói igények, a
szükségletek kielégítése, a bel-
földi és nemzetközi piacon való
versenyképesség növelése, a
dolgozók bér- és jövedelem
színvonalának emelése, a szo-
ciális és munkakörülmények
jelentős javulása a legfonto-
sabb — meghatározzák gyá-
runk feladatait is.

Az új esztendőben várjuk,
hogy a termelés növelése terén
a megkezdett úton haladva, az
operatív tervünkben meghatá-
rozott mennyiségi és minőségi
mutatók kedvezően alakuljá-
nak. Készletgazdálkodásunk
terén a belső intézkedések ha-
tására kiegyensúlyozottan, a
normaszint alatti értékek ei-
érése, s annak tartása a fel-
adat.

Várjuk, hogy

a felfrissült fiatal mun-

meg.

Ilyen előkészítés után v
geztük munkánkat. Az e
félév eredménye jónak mon
ható. A III. negyedévben m
tatkoztak a termelés kö
gondok, mely abból ere
hogy nagyobb mértékű l
számcsökkenés következett
mely a vállalatvezetés szerv
zési munkákkal korrigált.
sikerült az I—III. negyedé
101,3 százalékra teljesíteni.

A IV. negyedévben a le
számgondok tovább nőttek,
így előreláthatólag a IV. n
gyedéves tervet nem sikerü
teljesíteni, de a hátralevő id
ben megteszünk mindent a
nak érdekében, hogy az év
tervet teljesíteni tudjuk. Go
dot okozott az év folyamán

*a minőség állandó szint
tartása, melyet követk*

Vinna vára

Ung vm. megnállt
területen

Dienes Adorján

Regélő romok -
Rozsnyó 1940

66. l.

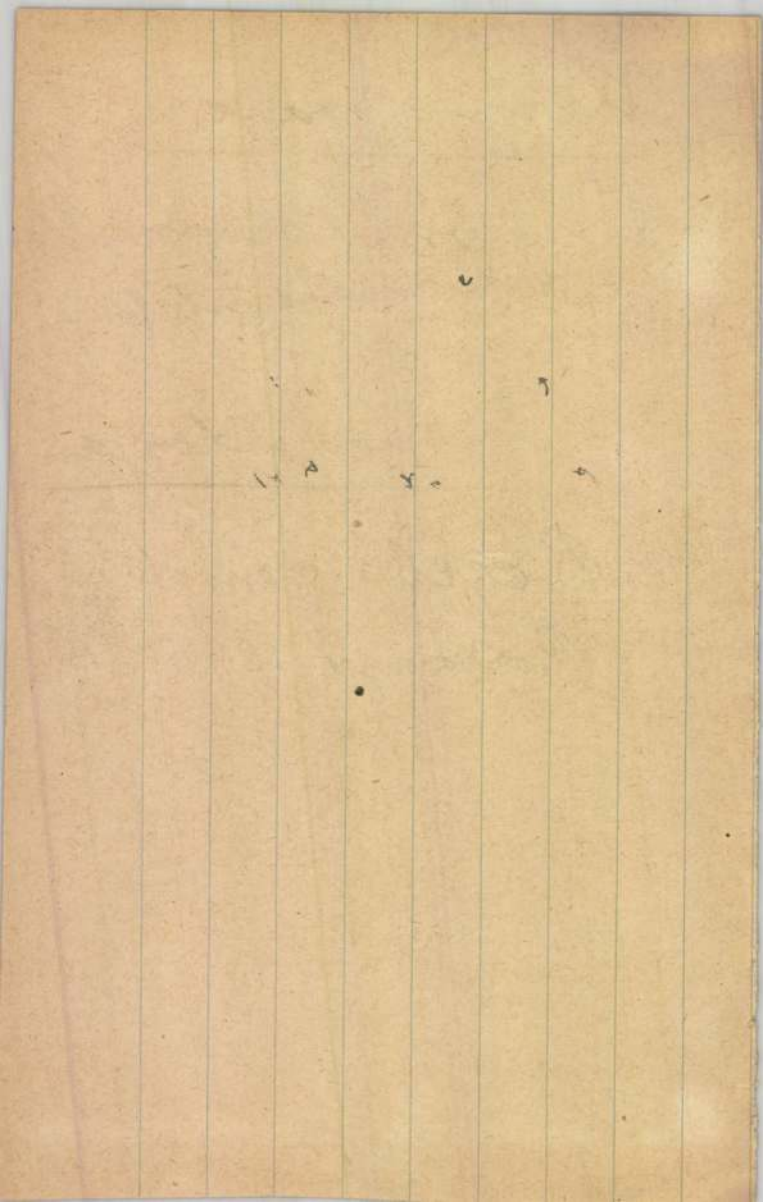

Vinna. Az udvar Ny. részlete

Vinna vára

Varjú: Magyar vára

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Viola József, 24-11-

KÖNYVTÁROS

festő-grafikusművész

1021

kat. (1984. 114 l. 28,50 Ft) – *Muzsayné Szilágyi Erzsébet* munkája az **Oktatás és társadalom,** amelynek jelzése T/275. Hét fejezete olyan témákat ölel fel, mint a társadalmi struktúra és a mobilitás; az ifjúság és a társadalom; a társadalmi egyenlőtlenség, hátrányos helyzet; a területi megoszlás és a társadalom; az oktatástervezés és -fejlesztés; a felsőoktatás, pályakezdés szociológiája. A legterjedelmesebb első fejezet további kérdéskörökre bomlik. (1984. 55 l. 14 Ft)

Folyóiratjegyzéket legutóbb két intézmény adott ki: Az AGRO-

kus kiadván
adattárak: *Cí*
szakfolyóiratok
1984/2., 1984/
sz. ([Az] Erc
Egyetem Köz
Sopron); *ECS*
6. Nr. 2. (19.)
the Hungarian
ces – Europ
Centre for Re
mentation in
[Bécs]; *Felsőok*
Tájékoztató. M
tudományok. 1983/2. sz. (A Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtára); *Irodalomkutatások. Az általános és a szakkönyvtárakban elvégzett irodalomkutatások 10.* (Közlekedési és Távközlés Műszaki Főiskola, Főiskola Könyvtár, Győr). – *Településeink könyvtári ellátása 1983.* (Hajdú Bihar m., Könyvtár, Debrecen)

MAHIR MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 -11-

Vida János festő-grafikus munkái

KÖNYVTÁROS

1021

adatbázisok, az interaktív információkeresé
rendszerek bemutatása.

A három részből álló kalauz első fejezete
politematikus adatbázisokat és információ
szolgáltatásaikat tárgyalja. Itt található a *Nem*
zetközi Tudományos és Műszaki Információ
Rendszer, az NTMIR bemutatása és a
OMIKK szolgáltatásainak közlése. Külö
foglalkozik a Magyarországról elérhető onlin

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 -11-

KÖNYVTÁROS

Viola József festő-grafikusművész

102

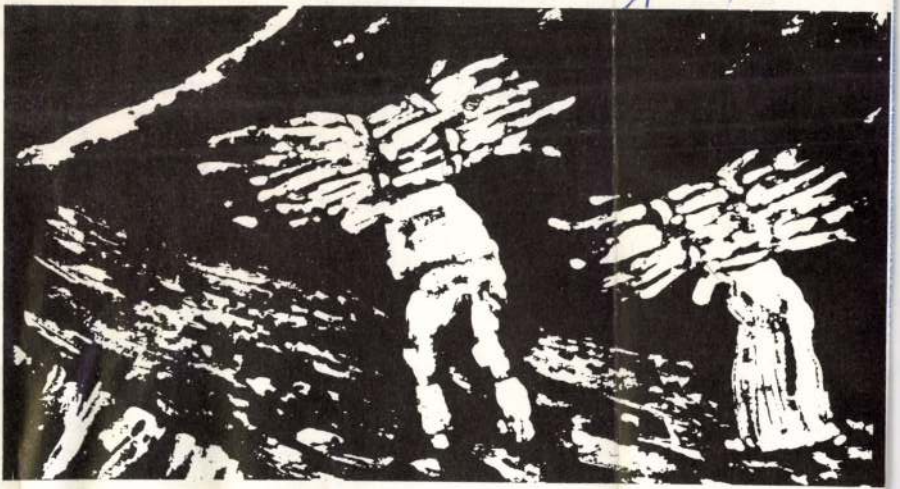

nás munkái sínylik meg az akcióra fordí-
ergiát, amelyből ezekre már nem futja,
ában nem növekedett a művelődni, ol-
ágyók tábora sem. Ekkor a szakember
érsékletétől függően – letargiába süly-
agy tiltakozni kezd. Előbb csak szűkebb
zetében, munkaértekezleteken, majd
b nyilvánosság előtt is, de – és ez jel-
mozzanat – a szaksajtóban még nem
ozhat.
góniát jótékony csend övezi, esetleg az
ók hivatalos közleménye még cáfolja is.
gy mozgalom pontos elhalálozási pilla-
zért sem állapítható meg, no meg azért
nert – miként a közhiedelem tartja a
re szenderült emberekről – a kimúlt
lmaknak is nő még egy ideig a „kör-
s a „szakálluk", legalábbis a jelentések-
eszámolókban, hivatalos nyilatkozatok-

Ebbe
ban p
tós é
(kertl
sonló
mond
Koru
Olvas

A k
velők
állíth
hogy
kell m
ganat

kozási csoportok, amelyeket mozgósítani szeretnének, más életminőségekhez, más értékekhez igazodnak. Számukra csak az a tevékenység előnyös, csak az érdemel erőfeszítést és fizikai, szellemi befektetést, amely közvetlenül hozzájárul anyagi jólétük emeléséhez, szemé-

Viola József, festő-grafikus-
művész

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 -11-

KÖNYVTÁROS

1021

saj
köny
Az
köny
vény
gokb
hetős
sajtó
as év
hét re
egyet
meg r
hét k

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ

SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Viola József

1984 -11-

fotó-grafikusművész

KÖNYVTÁROS

1021

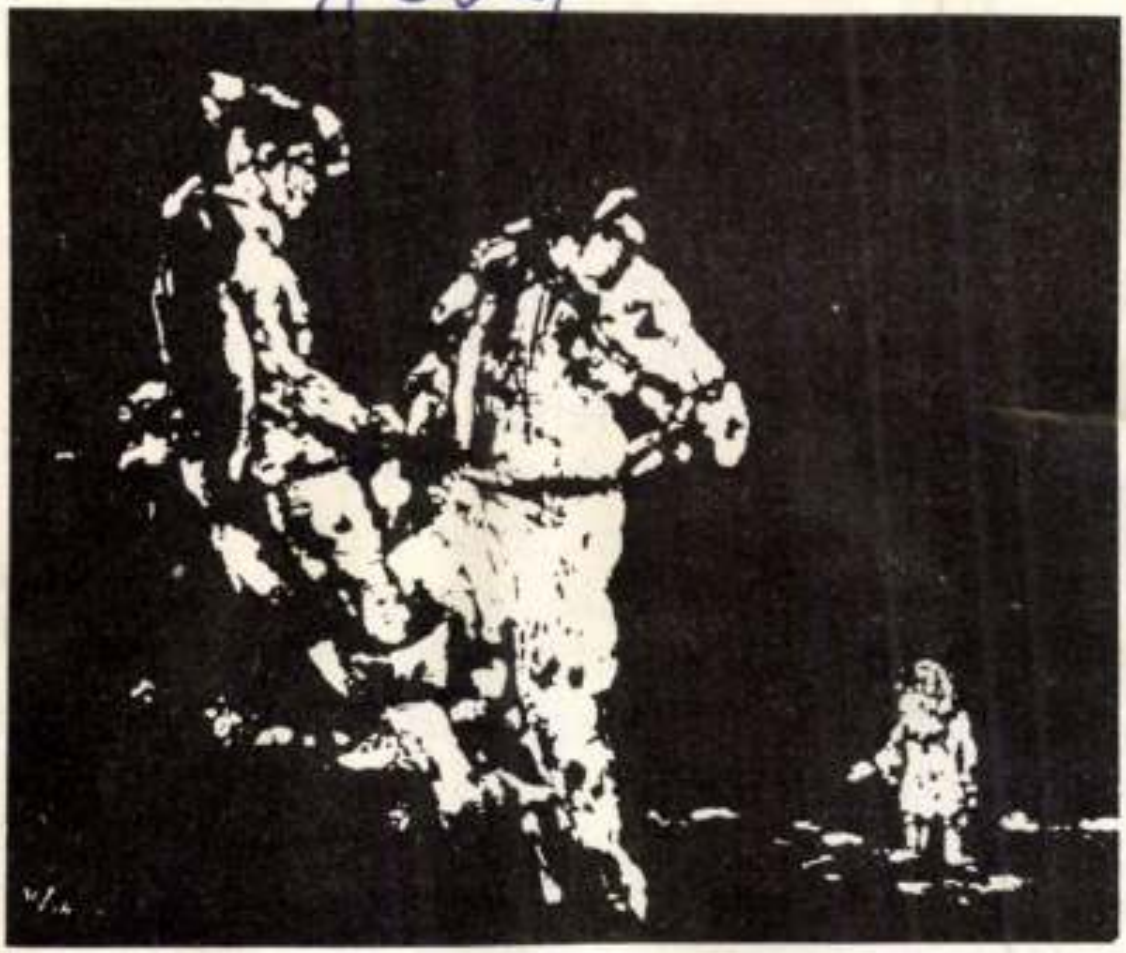

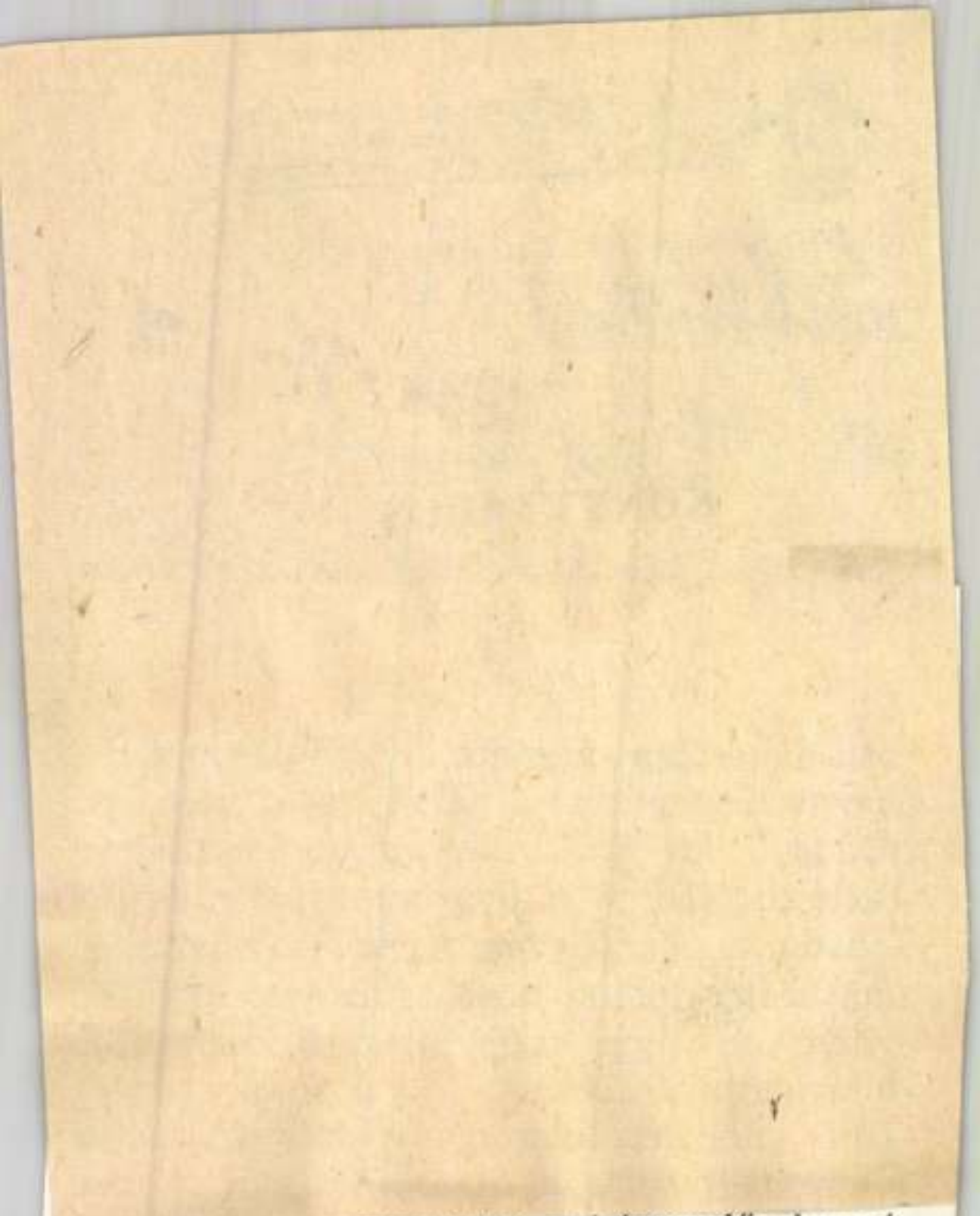

elárulja: senki sem tudja, mi értendő elemzésen. Ehelyett a tények egyszerű felsorakoztatása következik, azok összevetése nélkül, összefüggéseinek, oksági viszonylatainak feltárása nélkül.

A szövegértelmezések laposságа gondolat-

Viola József, festő-grafikus művész

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 -11-

KÖNYVTÁROS

1021

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 -11-

Viola József, festő-grafikus-művész

KÖNYVTÁROS

1021

S van mit vállalniuk. Mindenekelőtt a Ver
Pálné-i örökséget és példamutatást: *nemes c*
szolgálatának áldozni életünket. Mint a nő
szellemi felemelésének egyik úttörő harco

MAHIR
MAGYAR HIRLAPTÁR

SAJTOFIGYELO

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Viola József,
festő-grafikusművész

1984 -11-

KÖNYVTÁROS

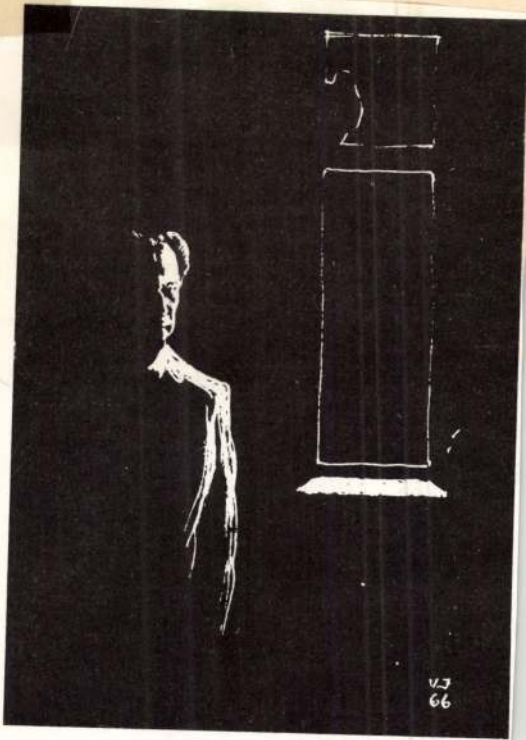

1021

sek

rosának a KIVÁLÓ MUNKÁÉRT kitünte-
ést adományozta; *Garamszegi Mariannát*, a
Bp. XIX., Berzsenyi utcai Általános Iskola
könyvtárosát és *Kelemen Bélánét*, a Török-
szentmiklósi Általános Iskola könyvtárosát
MINISZTERI DICSÉRETben részesítette.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Viola József, Esti
grafikus -
művész

1024 -11-

KÖNYVTÁROS

1021

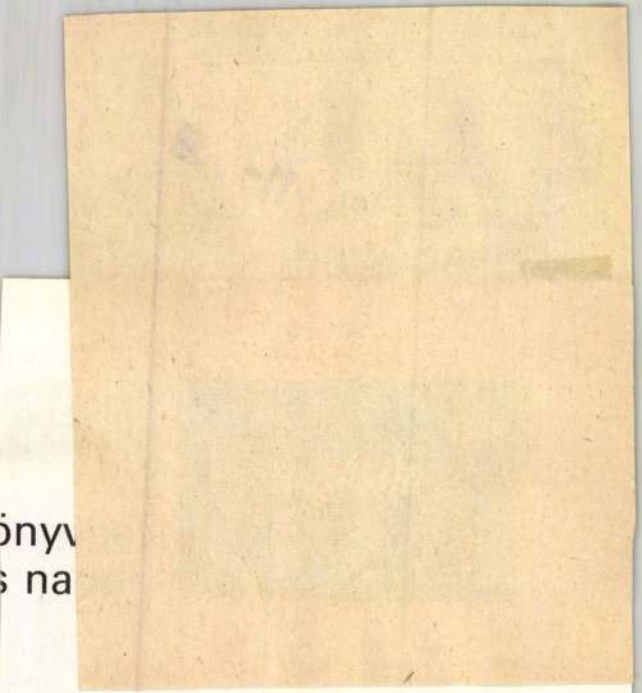

napjainkban egyáltalán feltárható legnagyobb szellemi és anyagi erőforrásokat.

E párbeszéd kezdeményezésére (vagy inkább folytatására), a könyvtáraknak új szerepkörükben való bemutatkozására, a könyvtárügy iránti társadalmi érdeklődés felkeltésére minden bizonnyal az ünnepi könyvhetek teremtenék meg a legjobb alkalmat. A könyvtárak mint a könyvheti rendezvények, kulturális

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Viola [illegible]

-11-

KÖNYVTÁROS

1021

64

A
más
cikk
lami
tend
szán
ellát
béri
ame
ellát
zett
diag
vetés

ki közművelődési alap létrehozásának gondolata, illetve ténye: az 1979-ben létesített 300 ezer forintos alapból való részesedést évente meg kell pályázni, s e központi támogatás szétosztásáról társadalmi bizottság dönt... A Szakszervezetek Megyei Tanácsának központi könyvtára és ennek hálózata július 1-én ünnepelte fennállásának negyedszázados évfordulóját. A jeles esemény a központi könyvtár vezetőjének alkalmat adott arra, hogy a hálózat tevékenységét áttekintse, mérlegében

Viola József grafikus- és festőművész, művészettörténész

1021

Viola József

Rendhagyónak is tűnhet e festő bemutatása. Talán azért, mert Viola József – elsősorban? – költő, író, műfordító, s mellékesen az *Élet és Irodalom* egyik kritikusa. Irodalmi pályafutását műfordítóként kezdte, s folytatja ma is klasszikus és modern költők, próza- és drámaírók fordításával. Önállóan először 13 poéta *Ne mondj le semmiről* című bemutatkozó antológiájában szerepelt (1974). Eddig megjelent művei: *Pisti nem köszön* (ifjúsági regény, 1977), valamint a *Kutyaszorító* (1977) és az *Állok* (1981) című verseskötetek. Újabb, kiadói előkészületben levő könyvének címe: *Majd gondolj rám is.* De hogy érdeklődési köre még rendhagyóbb legyen, egy százoldalas kiadvánnyal, az *50 éves a kispesti Nagy Balogh János Képzőművészeti Kör* című monográfiával (1979) tudományos kutatóként is bevonult a művészettörténeti szakirodalomba. Mindezek mellett ez a befelé forduló, zárkózott ember kitűnő szervező is: nevéhez fűződik a Kispesti Képző- és Iparművész Csoport megalakítása (1980).

De beszéljünk végre a képzőművész Viola Józsefről. Egyáltalán: miképp lehetséges enynyi, egymástól eltérő műfajt összeegyeztetni és maradandót alkotni? A válasz kézenfekvő: az ember, mint alkotót jellemző sokoldalúsággal. Úgy, ahogy – többek között – a festő és grafikus zseni *Kondor Béla*, aki kitűnően verselt, vagy a költőgéniusz *Nagy László*, aki jeles rajzoló is volt.

Az 1927-ben született Viola József (Budapest, Deák Ferenc u. 72. 1193) már elemi iskolásként vonzódott a vizuális művészetekhez. Akkoriban kis szobrokat mintázgatott, mert ösztönös hajlamánál fogva izgatta a forma. Tudatosan 1945 óta fest és rajzol, s ahová eddig eljutott, azt – néhány éves szakköri tanulás után – elszánt tehetségének és ambíciójának köszönheti. 1979-ben egy pályázaton *A konyha* című nagyméretű rajzával II. díjat nyert. „Ahhoz, hogy jól írjak, a képzőművészettel is kell foglalkoznom, mert ez, például, plasztikusabbá teszi írásaimat" – vallja az előbb feltett kérdésre a maga szemszögéből válaszolva.

Viola József kutató szenvedélyét, a telibe találó tartalmi-formai kifejezéseket és megnyilatkozásokat nemcsak írásműveiben figyelhetjük meg, hanem festményein és rajzain is. Előadásmódjában a finoman részletezett tárgyias megjelenítés éppúgy előfordul, mint a nagyvonalú realizmus vagy a nonfiguratív elvonatkoztatás. Alapjában véve mégis a természetelvű ábrázolás az igazán szája íze szerint való. Ezt elsősorban fekete-szürke-fehér színekkel megoldott kis képei bizonyítják. Legtöbbjük – közhasználatú kifejezéssel élve – realista mű, ám semmi közük a hétköznapi valósághoz. Belső vágyak, érzések, indulatok, azaz saját lelkiállapotának, -világának valóságai, mindenkori hangulatának vetületei. Különös, az átlagos embertípus sorából „kilógó" művész ő, aki telítve van misztikus és melankolikus hajlammal, így valamilyen titkos, mágikus jelentéstartalom varázsolja lírai-drámai víziókká – felületes ránézésre „valósághű"-nek látszó – grafikáit. Ez a művészet tehát a realizmusból kiindulva egyféle sajátos szürrealisztikus irányba tart, s mivel a legbenső én világát fejezi ki, leginkább a figuratív pszichikai automatizmus körébe sorolható. Nem meglepő ezek után, ha közel áll hozzá *Krúdy Gyula* szellemisége, s talán épp emiatt készített Viola József *Krúdy-illusztrációk*at is.

Íme, ekként summázható egy ma élő, korával lélegző egyetemes ember, *uomo universale* emberi-művészi arculata.

Ecsery Elemér

Az Országos Széchényi Könyvtár évkönyve 1981

Nemzeti könyvtárunk 1981-es évkönyvének első három íve emlékezés *Jóború Magdára, Kemény G. Gáborra és Dezsényiné Szemző Piroskára*. Egyéniségüket, életpályájukat, munkásságukat *Ferenczy Endréné, Havasi Zoltán* és *Lakatos Éva* nekrológjai idézik fel.

Az évkönyv beszámoló részében *Somkúti Gabriella* és *Papp István* tájékoztat a Széchényi Könyvtár, illetve a Könyvtártudományi és Módszertani Központ 1981-es működéséről. A szokásos számadatok mellett beszámolnak az értékesebb gyarapodásokról, a kutató- és fejlesztési munkáról, a központi szolgáltatásokról, a szakirodalmi tájékoztatásról, a kiadói tevékenységről, a továbbképző tanfolyamokról, a számítógépesítésről, a nemzetközi kapcsolatokról, az országos és a nemzetközi információs rendszerben való részvételről. Mindez jól tükrözi a könyvtár szerteágazó tevékenységét.

Az írások második csoportja az OSZK történetével és terveivel foglalkozik. *Németh Mária* a könyvtár 1919 és 1935 közötti tudományos és kiadói működését ismerteti. Jól jellemzi a korszak felemás kultúrpolitikáját, amely egyrészt buzdította a közgyűjtemények tudományos irányba fejlesztését, másrészt akadályozta is, mert csak a minimális anyagi lehetőséget teremtette meg számára. Érdeklődésre tarthat számot *Fitz József* főigazgatónak 1935-ben a *Magyar Könyvszemle* kiadásával kapcsolatban tett megállapítása: „Az eddigi hatvan évfolyam a könyvtár kincseit és régibb gyűjteményeit már kimerítően ismertette. Egy negyedévenként öt ívben kiadandó folyóirathoz most már nincs elegendő adatunk." Fitz ez egyszer tévedett. Meggyőző bizonyítékok erre a *Könyvszemle* későbbi évfolyamai és az OSZK évkönyveinek 35–40 ív terjedelmű kötetei, amelyeket azóta is megtöltenek a tudományos munkatársak magas szintű tanulmányai.

A könyvtár napirendre tűzte a központi szolgáltatások nagyarányú fejlesztését. *Zircz Péter* tanulmánya, melyet az Országos Könyvtárügyi Tanács felkérésére készített, felvázolja a jelenlegi helyzetet és a kilencvenes évekig megvalósítandó terveket. Ezek központjában a *Magyar Nemzeti Bibliográfia* áll, a *Könyvek Bibliográfiája* származékszolgáltatásainak kifejlesztésével és a *Nemzeti Periodika Adatbázis* létrehozásával. A technikai jellegű szolgáltatások közt szerepel egy országos tárolókönyvtár, központi restauráló laboratórium létesítése és a mikrokép-technika fejlesztése. Zircz Péter számba veszi a végrehajtáshoz szükséges pénzügyi és létszámfeltételeket is.

A tervezetet három külső szakértő alapos, elemző dolgozata egészíti ki. (Ezeket az évkönyv kissé rövidítve közli.) *Futala Tibor* a Magyar Nemzeti Bibliográfiával kapcsolatban a valóban szükséges kérdések mindegyikére válaszolni tudó adatbázist és erre telepíthető változatos szolgáltatási rendszert javasol, valamint a központi katalógusok számítógépesítését. *Kováts Zoltán* a Széchényi Könyvtár központi szolgáltatásaitól az egyetemes hozzáférhetőséget és ennek logikus feltételeként az egyetemes számbavételt kívánja. A Magyar Nemzeti Bibliográfia gépesítésére három elgondolást tart megvalósíthatónak, ismerteti mindegyik előnyeit és hátrányait. *Vajda Erik* vizsgálódásának tárgyai: a Magyar Nemzeti Bibliográfia számítógépes rendszerére alapuló szolgáltatások, az időszakos kiadványok és a könyvek központi katalógusa, a feldolgozandó

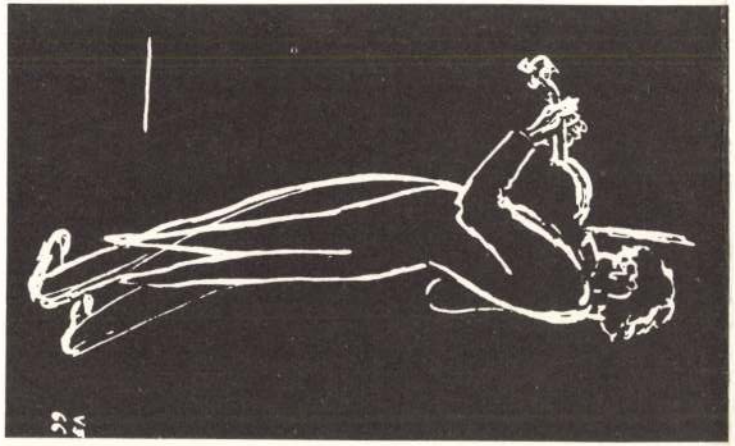

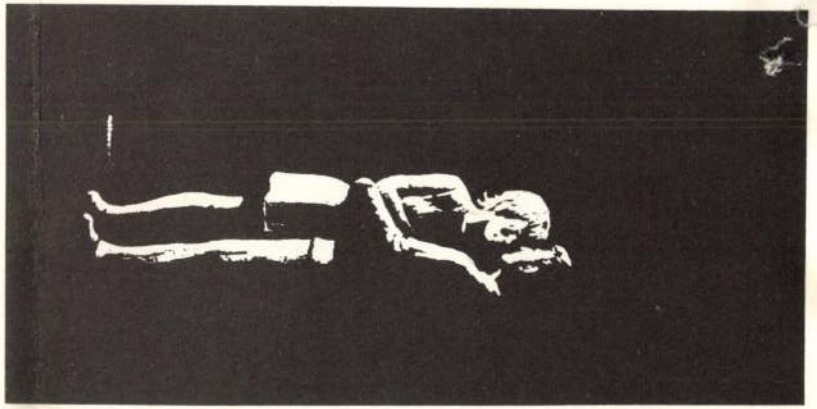

VIOLA JÓZSEF grafikáiból

(Cikkünket lásd a 685. oldalon)

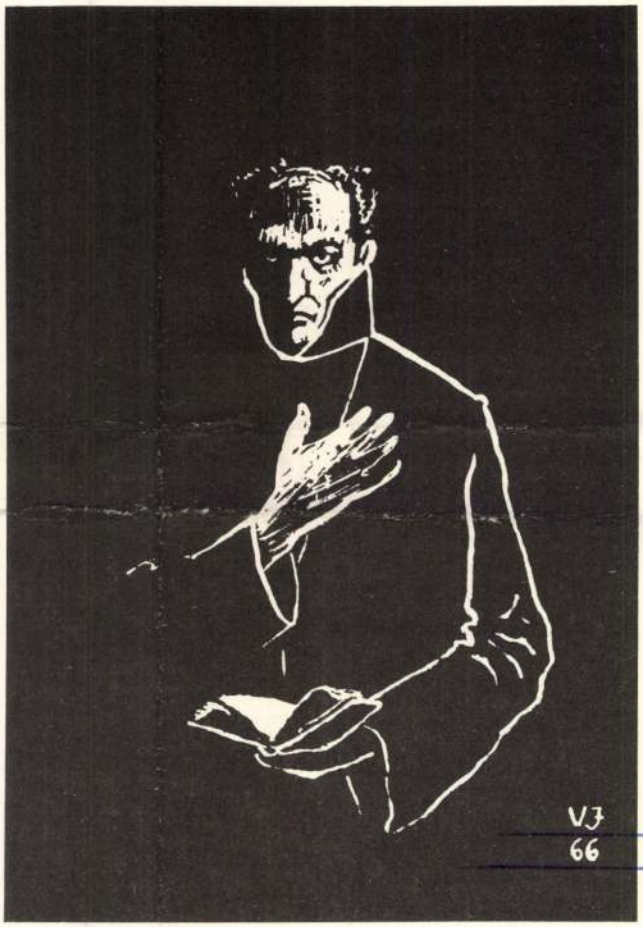

Ára: 10,— Ft
HU ISSN 0450-7886

Viola József

Kiáll. Bp. Vagy Balogh János Kiállítóterem '85

Ecseri Elemér: Viola József festészete. = Vj 7.

85. okt. 13. 4.

VIOLA Jozef

Ecsery Elemér: Viola Jozef. =
Könyvtáros, 34. évf. 11. sz. 1984 685. p. ill.

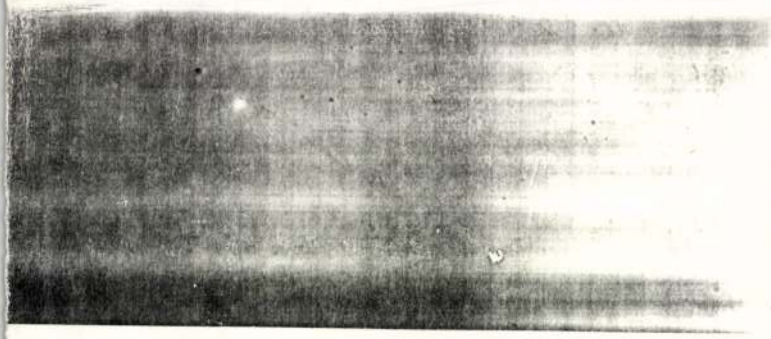

László Beke

Alternative in der ost- und mittel-schen Kunst der 60er und 70er Jahre. e Beispiele: Miklós Erdély und Tibor Hajas

werden einige Aspekte der osteuropäischen „inoffiziellen" Um diesen Begriff verständlicher zu machen, muß mindestens den, daß die offizielle Kulturpolitik in Ungarn die leitende istischen Partei ab Mitte der 60er Jahre mittels der Kategorien dem), „türni" (= dulden) und „tiltani" (= verbieten), d.h. der T-s" zur Geltung zu bringen versuchte. Beinahe das gesamte Miklós Erdély und Tibor Hajas ist im drohenden Zustand der Verbots als eine extreme Randerscheinung der ganzen unga- standen. Unter methodologischem Gesichtspunkt wäre es den Künstler als ein gegensätzliches Paar zuhehandeln wie

VIOLA József festő

Ecseri Elemér: Viola József tárlata : Nagy Balogh János kiállitóterem. = Uj Tükör, XXII.évf. 41.sz. 1985 4.p.

Ünnepélyes alkalomból megrendezett —
lehetősen hálátlan vállalkozás. A kritika fo
ra törekvés lehetséges maximumát, míg az
toszt. De ahogyan egy ünnepi beszéd a *mi*
kenységek produktumai valamiképpen min
célozni. A kritikusnak tehát ezt mérlegelv
időben szövetségesre lelt: az ünnep percei
múltéi, a hétköznapok józansága köszöntött

Nézzük először a dolgok jó oldalát.

Ha egy város életében bármilyen szere
a dolgok rendje szerint való. Puszta léte is
amely — a legutolsó emberöltőt leszámítva
ti hagyományok nélkül élt, de városnak is
ségszerű gyermekbetegségek megannyi tüne
tény, hogy több mint húsz tatabányai alkot
ság sematikus köztudatában az „építészeti
zőkkel megjelölt város arra is képes, hogy
tönözze őket a helyben alkotásra. Ettől a k
gazdagodik. Ha mindezen túl mérlegre hely
emlékeztetünk a városnak adott, a várost gy
tás aligha vitatható. Ez a fajta megközelíté
számbavétele — itt véget is ér: ez egy más

A jubileumi tárlat mutatta helyzetkép
len, az anyag meglepetések nélküli volt. Ös
tezett, kevés számú kivételnek — a „régi
nyomai jellemezték. Liberálisabb zsűrivel a

Viola Mihály, [festő ?] MDh

Szinész. Amatőr festő. Képeiből már kiállítást is rendezett.

Salamon Béla: Képkiállításon Somogytúron 7.l

bp. 10,bi. sept. 8.

NÉPSZABADSÁG

Viola Rersö

l.

Föv. Kompt. Evk

V. 435. l

T. 2473

ár szemlélhető, az előtérben
lében egy fellobogózott bárkát
néznek, kiknek egyike a fa tör-

LGRAD.

9 cm.

Viola Sabatino

miniator

Budinis

57.161.l.

Kiadás: 6153 76

Maradvány: 166.76

Pénztári kimutat

Rendelkezésre állt: = 9000

1914 évben beépített összeg: = 1733

Maradvány: = 7266.

~~1915 évben beépített összeg = 6153~~

~~" " September 14. 209~~

Viola Sabatino

Nodezmásolo XV. m

Andò al seguito della regina Beatrice. Lavorò nello Scrittorio di Buda come copista di codici.

Budinis

161. l

Határidő 1904-junius 15.

hó 7én 31850 sz. alatt
lynek elintérését folyó
9349 szám alatt már meg-
ságnak sürgös jelen-

04-május 17.
zter meghagyásából:

Lippich

Viola, Sabatino

Kodex mäsol. Budin.

XV. n.

erod 57. l.

Budinis 161. l.

Viola Zsuzsa, építész

L: Harmos Zoltán

– Terpályázat

Magyar

Építőművészet Bp. 1983

3-7.

83/4

Bábtánczoltató betlehemes játék.

Betlehemes csoport Liptómegyéből. XVIII. századbeli fafaragás.

BÁBUK. — A MAGYAR NEMZETI MUZEUM NÉPRAJZI OSZTÁLYÁNAK GYŰJTEMÉNYÉBŐL.

legbecsesebb, minden ízében merőben új része. Nem szeretnők túlozni a dolgot; de abban teljesen igaza van Herman Ottónak, hogy históriánk az Alföldre, az Alföldön magát szinte napjainkig föntartó ős életmódra ügyet sem vetett. Ősi mivoltunkat kutatta minden elképzelhető és elképzelhetetlen helyen, csupán ott nem, a hol találhatott volna belőle valamit. Hogy az Alföld Magyarország megalapításában, megtartásában fontos szerepet játszott, azt Herman Ottó előtt senki sem feszegette. Ez a fontos föladat nem merült ki abban, hogy barmot s igen szivós, erős, bátor emberanyagot adott az országnak. Hogy Herman Ottó arra a kérdésre: mit köszönhet Magyarország az Alföldnek? megadhatja-e a feleletet, nem tudjuk. Idős ember, de patriarkális kora mellett is olyan szivós, erős, bátor és akaratos, mintha csak bálványából, az alföldi magyarságból vétetett volna. Már a mit eddig adott, azzal is legteljesebb hálánkra szerzett jogot és érdemet. *Junius.*

A BÁBU NEMZETSÉGFÁJA.

Senki se kételkedjék benne, hogy a bábu oly idős, mint az emberiség. Mióta felcseperedett az első kis leány, bábu is volt a világon okvetetlenül, Nem oly pirosképü, mosolygós, mozgatható kezü-lábu, siró báb, minőt a mi gyermekeink kapnak, hanem talán egy hosszukás kő- vagy fadarab, melyet a gyermeki képzelet emberré varázsolt s ápolta, dajkálta, etette, mint az anyja az igazi kisdedet. Mert a kisleány ösztönszerűen így készül az anyai hivatásra, ösztön az, mondom, s a babajáték minden bizonynyal kedves szórakozása volt már a patriarchák leányainak, meg a többi ó-testámentombeli kisasszonykáknak is.

Nem puszta feltevés ez. A párisi Louvre egyiptomi osztályában, (de má· néprajzi gyűjteményekben is) vannak ó-egyipt·ni gyermekjátékok, köztük egy bábu, melyn· mozgatható karja van és valódi hajat vis· a fején. Ez a tökéletes baba már a biblia korából való. Mily hosszú történelmi fejlődés· n mehetett át a báb-készítés technikája, m·g ily diadalaihoz juthatott. Nehéz kételkedni · nne, hogy a fejlődés már az őskorban kezdő·ött.

Hogy az athéni leánykák mozgatható kezü és lábu bábbal játszottak, tudjuk az Attika földjén kiásott ó-kori bábtöredékekből. S a régi görög és római iróktól tudjuk, hogy a görög és római hajadonok Vénusz-Afroditénak ajánlották fel bábuikat. A középkori bábukról meg épen történetkönyvet lehetne irni. Históriai bizonyítékok vannak arról, hogy a régi germánok gyermekeinek már a kilenczedik és a tizedik században kedves játéka volt a bábu, melyet a Parcival-monda is emleget; a nürnbergi Germanisches Muzeumban meg lelni már egykorú viseletbe öltöztetett tizennegyedik századbeli német bábokat. A Hortus deliciarumban, melyből középkori apáczák oktatták a kisdedeket, látni egy képet, melyen tizenkettedik századbeli nemes gyermekek mozgatnak zsinóron két mozgatható karu, lovagi ruhába öltöztetett bábot. Ehhez hasonlít Burckmair Hansnak 1515-ből való fametszete, melyen szintén lovagi ruhába öltöztetett bábok állnak egymással szemben, nem is gyalogosan, hanem lóháton.

A tizenhatodik és tizenhetedik században már nagyban foglalkoztatja a mechanikusokat a bábu problemája. Ők már oly alakokat igyekeztek előállítan-, melyek a csalódásig hiven ábrázolják az embert. Sandrart beszéli 1675-ben megjelent művében, melynek «Teutscher Academie» a czime, hogy az augsburgi Neuberger Dániel, korának egyik leghiresebb mechanikusa, elkészítette III Ferdinánd császár és magyar király teljes nagyságu alakját, mely bámulatos élethűséggel mozgatta fejét, szemét s ruházatában is hű mása volt a magyar királynak. «A nagy test — írja — széken ült, de belsejében levő óraszerkezet segítségével fel is állhatott, le is ülhetett, oly természetességgel, hogy egykor a magyar kanczellár, ki egyben Nyitra püspöke is volt, a császári kincstárba vezettetve, midőn abba a szobába lépett, melyben a császár említett képmása ült, megdöbbenve látta, hogy az az alak feláll, fejét, szemét jobbra és balra mozgatja, s a császár nem remélt jelenlétén annyira megijedt, hogy térdre borult és bocsánatért esedezett, hogy parancs és engedély nélkül belépni merészkedett, és nem is állt fel térdéről, míg a kincstárnok kaczagva fel nem emelte és fel nem világositotta csalódásáról.»

Utóbb, a tizennyolczadik században még nagyobb csodálat tárgyai voltak a Vaucansonféle automaták, melyeket Goethe már romjaikban látott 1805-ben: a flótást, ki már nem flótázott s a kacsát, mely még ügyesen szedte magába a zabot, «de már nem emésztette meg.» Egykori emlékirók szerint ugyancsak Goethe nagyot bámult a magyar Kempelen Farkas lovag sakkozó gépén, mely alacsony szekrény mögött széken ülő emberi alakból állt és a szekrényen levő sakktáblán ügyesen sakkozott. Ez a sakk-automata korának egyik elsőrangú látványossága volt. Utóbb egy amerikai muzeumba került s tűzvész pusztította el.

De hát csodálni való ez a haladás, midőn már az ó-korban annyira haladt a mechanikai tudomány, hogy mozgó bábokat készítettek a gyermekek számára?

Uj korszakot jelent a bábu történetében a siró-baba feltalálása. A francziák ujabb keletü találmányának mondják ezt és maguknak követelik az elsőbbséget. Tévednek, mert a siróbábunak is kétszáz éves multja van. Uffenbach Konrád Zakariás, a tizennyolczadik század elején élt frankfurti biró és könyvkedvelő, leirva Szászországban, Angliában és Németalföldön tett utazását, elmondja, hogy Groningen hollandi városban 1710-ben megismerkedett Eding Gisbert jogtudóssal, ki könyvekből és más nevezetességekből álló gyűjteményében egy «nürnbergi gyermeket» vagyis bábut is tartogatott, «so schreyen kann», mely kiáltani tudott.

Hires a nürnbergi germán muzeumnak már említett bábugyűjteménye, de a legrégibb bábjai mégis csak a tizenhetedik századból valók. Mozgó bábu is van köztük egynehány. Ruházat-történeti szempontból is érdekesek, mert legtöbbjök a korukbeli divat szerint van öltöztetve. De a felnőttek divatja szerint. Mert csak a tizennyolczadik század harmadik harmadában kezdődik a külön gyermekdivat. Addig a kicsinyeket is a nagyok ruhaszabása szerint öltöztették, csizmásan, sőt kardosan is, hosszú mellénybe és köntösbe, a leánykákat földig érő bő rokolyába. Példa rá a madridi Pradóban levő hires Velasquez-kép, mely osztrák Mária infánsnőt, IV. Fülöp spanyol király kis leányát ábrázolja.

Gyermekruhát csak Rousseau Emil-jének hatása alatt kezdettek varrni, aztán Basedow, a hires pedagogus buzdítására. Reynolds és Gainsborough gyermek-portraitjain már látni a gyermekek akkori «reform»-viseletét, mely állt rövid mellényből, rövid, a nyakat szabadon hagyó zekéből s bokáig érő rövid nadrágból. A kis leányok számára csak jóval utóbb varrtak reform-ruhát s azon a képen — madame Vigée-Lebrun művén — mely a boldogtalan emlékezetű Mária Antoinette királynét örökíti meg gyermekei körében, a dauphin már

Sokácz babák Dályáról, Verőcze-megyéből.

újdivatú fiúruhát visel, de tizenkét éves leánytestvére még hosszú uszályos rubában áll mellette. A gyermekleányok számára csak a tizenkilenczedik század elején varrják általánosabban a gyermekkorhoz illő ruhát. Ennek a divatnak is átmenetei vannak. A kis leány eleinte rövid szoknyát, de hosszú, bokáig érő nadrágot visel, mely alul, a czipőnél, szűkebb, felfelé bővül. Csak utóbb szabják mind rövidebbre és rövidebbre a leánykák bugyogóját.

Ez a kor új korszakot jelent a bábu öltöztetésének történetében is. A kis leányok, kiknek bábut vett az anyjok, maguk varrtak ruhát bábujoknak anyjok vagy nénjök ujjmutatása szerint, hogy jó korán beletanuljanak a szabás és varrás művészetébe. A bábbal való foglalatoskodást már akkor eszközül tekintették arrá, hogy a gyermekleány jó előve előkészüljön az anya és a háziasszony teendőire. Ezért a tizenkilenczedik század első harmadában jobbára csak ingecskével takart bábut gyártottak.

Nagy néprajzi tanulmányt lehetne irni a művelődésben hátramaradt népek bábuiról és gyermekjátékairól, de ennek csekélyebb érdekessége van reánk nézve, mint a fent elmondottaknak s főkép a magyar népies bábuk megmentett maradványainak, melyekről — a Nemzeti Muzeum néprajzi osztályának nem nagy, de értékes gyűjteményéből — néhány képet bemutatunk.

Van Magyarországon ezenkívül még egy határozottan becses és szokatlanul gazdag bábugyűjtemény; Violáné Gerde Etelka, egy budapesti uri nő gyűjteménye. Legszebb darabjai közül való az a finom mívű renaissance-kori velenczei viaszbaba — ruhája nehéz selyembrokát valódi velenczei csipkediszszel, — mely egy velenczei nobile palotájának árverése alkalmából került a gyűjteménybe, továbbá egy majdnem másfélszáz éves csipkés brokát ruháju, fából faragott magyar roccoco-baba, mely egy Pálffy grófnő tulajdona volt, két magyar ruhába öltöztetett zenélő és tánczoló baba, mely Párisban készült 1848-ban, a nagy magyar-szimpáthiák idején, két igen szép olasz baba a mult század elejéről, kiváló értékű eredeti japáni és khinai, jeruzsálemi, tiroli és magyar babák s egy igen szép román bábu-pár, melyet Románia királynőjétől kapott ajándékba a gyűjtemény tulajdonosa. Mert Erzsébet királynő a bábu-gyűjtők első sorában áll. Gyűjteménye általános figyelmet keltett 1898-ban, midőn kiállítást rendezett belőle jótékony czélra Sigmaringenben. Violáné Gerde Etelka asszony értékes gyűjteményéből hat részletet mutatunk be képben olvasóinknak.

AZ ÖREG KŐPAD.

Elbeszélés. — Irta **Vértesy Gyula.**

A nagymamát a doktor fürdőre küldte; maga nem akart menni, hát elhatározta, hogy magával viszi az unokáját, Etelkát is.

— Hanem azt előre is megmondom a kisasszonynak, hogy nem mulatni megyünk. Nem tenniszezni meg bosztonozni, hanem engem fogsz ápolni. És holmi ismeretségeket se fogunk ám kötni léhűtő fiatal úrfiakkal, de nem ám! Azért jó lesz azok helyett a selyemblúzok helyett inkább valami kézimunkát bepakolni. Mert halálra fogod magad únni mellettem.

— Viszek könyveket is, nagymama.

— Holmi ostoba regényeket ne hozz ám. Elég baj, ha az anyád idehaza megengedi, hogy ilyesmiket olvass! Kellenek is még neked regények, te kis béka. Az idén van először hosszú ruhája és már adja a nagy leányt! Persze, az anyád ront el! Csak mellettem lennél mindég, más lányt faragnék én belőled.

— De hát mi baja van velem a nagymamának, hiszen nem csinálok én semmit?

— Az a baj, hogy semmit sem csinálsz. A ki semmit sem csinál, az roszat csinál. Bezzeg az én koromban máskép nevelték a leányokat, nem olyan haszontalanoknak, a minő te is vagy.

— Hát ha olyan haszontalannak tartja mama az unokáját, — kelt a lánya védelmére Etelka mamája, — hát ne vigye magával sehová. Jövőre majd elviszem én fürdőbe, az idén pedig elmaradhat idehaza is.

— Igen, ha nagymama mindég bánt, hát nem kérek a fürdőzésből.

A dolog vége azonban mégis csak az lett, hogy Etelka elutazott a fürdőre a nagymamával együtt. A mama nem győzött rajta csodálkozni, hogy mi ütött a leányához, hogy egyszerre hajlandó lett az elmenetelre, holott azelőtt arra kérte, hogy ne kellessen elmennie.

— Eredj, ha nem félsz a nagymama szekatúráitól!

— Már mindegy, ha szekíroz is, mégis csak el kell menni vele. Akármilyen rosz is néha hozzám, mégis az én édes nagymamám, a ki ha bánt is, azért szeret. Meg azután egy hónap nem a világ. Valahogy majd csak kihúzom.

És elutaztak. Odahaza pedig a mama egyre azon tépelődött, hogy mi lelhette Etelkát, hogy ilyen hirtelen rászánta magát?

Persze ha hallotta volna azt a pár szót, a mit a minap este a szinkörben súgott oda Etelka a szomszédjának, dr. Kovács László törvényszéki jegyző úrnak, hát mindjárt tisztában lett volna az Etelka elhatározásával.

Csakhogy nem hallotta, mert a kópé kis lány ugyancsak lassan súgta, meg azután a mama oda is figyelt a darabra:

— Tehát maga is jön utánunk! De a nagymamának be ne mutassa magát; előtte mi nem ismerjük egymást. Azért majd csak találkozunk néha; a nagymama szegény, úgy se nagyon szeret járni, én pedig majd fogok magamnak valami gardedámot. Az Anna-bálon a második négyes a magáé! . . .

Ha a mamácska ezt hallotta volna, bizony hamar tisztába lett volna az Etelka nagy áldozatkészségével.

A fürdőn a nagymama mintha sokat engedett volna az ő szokott szigorúságából. Hiába, a régi helyen, a hol leánykorában volt utoljára, az emlékek hatása alatt, igen jól érezte magát. Mintha nekifrissült volna az eczetes kedélyű, zsörtölődő öreg asszony.

És estenden, leülve valamelyik vén fenyőfa alá, a nagymama jókedvűen mesélgette el Etelkának, hogy mikor ő ezelőtt hatvan esztendővel, mint tizenhét éves leányka ott Koritnyiczán fürdőzött az édes anyjával, milyen más világ volt ott!

— Akkor csupa nagy úr járt ide, Tiszáék

Ruthén-vidéki betlehemes figurák Vereczke tájékáról.

BÁBUK. — A MAGYAR NEMZETI MUZEUM NÉPRAJZI OSZTÁLYÁNAK GYŰJTEMÉNYÉBŐL.

Dégenfeldek, Károlyiak. Úri fürdő volt ez! Kossuth Lajos is volt itt a feleségével vagy két hétig . . .

Azután az új villák, az új szállók előtt sétálgatva, elmondogatta, hogy akkor még milyen primitiv, kezdetleges kis helyecske volt:

— És mégis kedvesebb volt, mint most. Vagy talán ép azért volt kedvesebb. S hogy tették a szépet nekünk azok a nagy urak. A szépanyádat Teleki gróf már messziről köszöntötte. Földig leemelte a kalapját és úgy kisztihandozott. Gyönyörű szép fiatal ember volt. És ha az én anyám is úgy törte volna magát, hogy engem elsüssön mielőbb valakinek, mint a hogy a te anyád töri magát, hogy téged, te tacskó, férjhez adjon, hát akkor ugyancsak boldog lehetett volna. De az én anyám más fából volt ám faragva. S mikor egyszer a gróf úr az ebédlőszobában az asztalunkhoz akart ülni, hát az anyám illő tisztelettel megkérte, hogy ne üljön oda, mert a kis leányt még zavarba hozná. Úgy ám. Akkor még nem fogták a mamák a vőlegényt; nem bizony és a leányaikat előbb megtanították sütni, főzni, mosni, vasalni és úgy adták férjhez, meglett korukban, nem mikor még tacskók voltak. Te persze nem bánnád, ugy-e, ha valami grófocska letelepednék az asztalunkhoz. Csakhogy abból nem eszik ám, édes kisasszony, de nem ám! Más lányok voltunk mi! . . . De mit akarsz megint a nagy sétány felé menni? Mutogatni akarod magadat? Azért se megyünk arra.

S egy elhagyatott, régi fenyves sorba mentek, a hol igazán nem volt Etelkának kinek mutogatni magát. A fasor végén mohos, ócska kőpad állt; sűrű bozót vette körül, látszott, hogy nem igen koptatták járókelők az oda vivő utat.

— Látod, kis lányom, ez volt akkor az én padom. A pad, hogy megmarad olyannak, a minő akkor volt, és az ember, hogy nem marad! Ide jártam én ki kötögetni. Erre nem járt senki. Itt dolgozgattam napestig. Akkor jött értem az anyám és hazamentünk. Este kilenczkor már ágyban voltunk. Te persze tegnap is még tíz órakor is kint ültél a verandán. Pedig tudhatod, hogy addig nem alszom el, míg te be nem jösz. Mit is csinálhattál odakint?

— Olyan szép este volt nagymama; tele hold, a csillagok meg ragyogtak s lent a kertben olyan szépen csicsergett valami kis madárka. Gyönyörködtem nagymama a természetben. Ilyen szép este ha kint ülök és gondolat nélkül gondolkozom, mindég úgy érezem, mintha imádkoznám igazában.

MAGYAR BABÁK.

Két zenélő és tánczoló magyar bábu, párisi készítmény a negyvennyolczas időkből. Mögötte középen erdélyi lovasnő. Jobbról XVIII. századbeli magyar roccoco-baba, mely Pálffy grófkisasszonyok tulajdona volt. A bábu fából való magyar készítmény. Ruhája régi selyembrokát és brabanti csipke. A kép előterében egy XIX. századbeli játékbaba áll.

— Ábrándozunk, álmodozunk kicsikém! — Máskor bezzeg sokkal keményebben fakadt ki a nagymama, mikor ábrándozásról volt szó. Rendesen úgy leszidta szegény kis Etelkát, mintha valami nagy bűnt követett volna el. De most valami szokatlan melegség lágyította meg a szavát:

— Te kis csacsi! Mit ér az ábrándozás?! Csak arra jó, hogy elszomorítsa az embert. Mennél kevesebb ábrándja volt az embernek, annál kevesebbet kell eltemetni. Ha jön az élet prózája, az észre térít mindnyájunkat. Legjobban jár az, a kit nem kell észre téríteni.

A nagymama elhallgatott. Mintha belefáradt volna abba, a mit elmondott. Mind a ketten csendesen üldögéltek a régi kőpadon; mindaketten elfoglalva a gondolataikkal.

A nagymama a hatvan év előtti nyárra gondolt. S igyekezett lehető legkomolyabb arczot vágni, mintha félne, hogy kis unokája belát az ő rég eltemetett s most egyszerre csak felébredt emlékei közé.

Ez a pad juttat az eszébe mindent. Itt találkoztak egyszer, egy csodaszép délutánon, míg a mama szundikált, a fiatal Teleki gróffal. Szép, szőke legényke volt, akkor őszszel készült fel Pestre jurátusnak. Sugár volt, mint a nyárfa, szőke hosszú haja a vállát verte, nagy kék szeme szeliden, fényesen ragyogott reá. (Ha életben maradt volna, most milyen fogatlan, kopasz, megtört tekintetű ember lenne! Hát nem jobb volt neki meghalni, hogy így emlékezhessen rá vissza az, a ki valaha szerette.) És a nagymama mintha a szavát is hallaná a szép szőke fiunak: «Milcsike kisasszony, én szeretem magát!» Hatvan hosszú esztendő homályán keresztül, hogy átverődik ez a hang üdén, frissen, csengően, a hogy akkor hangzott, azon a szép nyári délutánon.

A nagymama a zsebkendőjét veszi elő, hogy valahogy meg ne lássa a kis unokája azt a legördülő könycseppet, a mely forróan, égetően végig folyik szép öreg arczán.

Etelka nem veszi észre. Ő is el van foglalva a maga gondolataival. Ő is a multtal foglalkozik. De egy kicsit közelebbi multtal, a tegnapi délután emlékével.

Ők is ezen a padon ültek, a hol most ülnek. Milyen furcsa is! Most ő és a nagymama, tegnap pedig ő és dr. Kovács László úr! Hiszen szeret ő a nagymama mellett is ülni, de tegnap mégis csak jobb volt. A verandán is tegnap este erről a kedves délutánról gondolkozott. Azért nem hazudott, hogy imádkozott; hiszen mikor az ember arra gondol, a kit úgy szeret, mint ő Laczit, akkor imádkozik...

Igen bizony, itt ültek, ezen a kis kőpadon! Milyen furcsa is! Hanem az is furcsa lenne ám, ha a nagymama megtudná az ő szörnyü bűnüket. Az iszonyú lenne, ha a nagymama megtudná, hogy az ő kegyeletes padját így megszentségtelenítették.

Meg is mondja Laczinak, hogy máskor ezen a padon ne merjen olyanokat beszélni, a minőket tegnap is beszélt, hogy ha egy cseppet szereti, hát legalább a homlokát meg engedi csókolni. Hogyisne! Hogy a homlokáról letévedjen az ajakára! De minek is tartja őt az a Laczi, hogy így mer vele beszélni! Nem csókolta őt még meg senki se és nem is fogja, csak az uracskája.

Mikor azután erre gondol a kis csitri lányka, ő néz ijedten a nagymamára, hogy vajjon nem találja-e ki az ő bűnös gondolatait...

De milyen elbizakodott is az a Laczi! Még azt hitte, hogy megcsókolhatja! No hanem

OLASZ BABÁK.

A háttérben renaissancekori velenczei viaszbáb. Ruhájuk nehéz selyemből, igazi csipkedíszszel. Mellette két bethlemes báb a 17—18-ik századból. Előttük egy firenzei olasz paraszt és parasztnő. Az előtérben két templomi relikvia és a gyermek Jézus aktja.

BÁBUK. — VIOLÁNÉ GERDE ETELKA ÚRNŐ GYŰJTEMÉNYÉBŐL.

NÉPRAJZI CSOPORT.

A jobb és bal szélen levő két nagyobb báb Romániából való, Erzsébet romániai királyné ajándéka. A többi magyar népies alak.

rendre is utasította. Most már tudja, hogy kell vele beszélni! Az erélyes hang imponál neki. Ma még erélyesebb lesz, ha megint csókokat mer emlegetni. Különben ki tudja, találkozhatnak-e? Hátha a nagymama este felé nem is engedi el sétálni. Pedig hét órára itt kellene találkozniok.

Szerencsére a nagymama ma csodálatosképen engedékeny:

— Soká ne maradj oda; fél nyolczra vacsorázunk.

— Csak míg a czigány játszik a fedett sétányon.

— A nagymama itthon marad?

— Itthon.

Szinte belepirult a füllentésbe; mert már mikor azt mondta, hogy otthon marad, már akkor az járt fejében, hogy kimegy megint a régi kőpadhoz. Az emlékezés urrá lett felette és parancsolt neki. Mintha az a szép szőke legény felébredt volna a régi sírból és hívta volna oda ki.

A hatvan év előtti hangulat megkapta a lelkét s valami édesen borongó érzés ismét oda kergette, arra a helyre, a hol végigálmodta ifjúsága első, ártatlan kis regényét.

Mire lassú léptekkel odaért, a különben is borus égről már leszállt az alkonyat, s a mint közeledett, vette észre, hogy a félhomályban két alak ül a padon.

Boszankodva ment közelebb a bokrok oltalma alatt, de bizony az ő öreg szeme akkor se látta meg, hogy kik ülnek a padon.

Mindössze azt látta, hogy férfi és nő. Kissé távol ültek egymástól s a férfi duzzogva beszélt:

— Nem is szeret maga engem. A kit szeretünk, azt nem lökjük el magunktól, a miért egy csókot mer kérni. Hiszen van valami természetesebb dolog, mint az, hogy a kit szeretünk, annak vágyódunk a csókjára. A ki ezért a vágyért meg is tud haragudni a másikra, az nem is szereti ezt a másikat.

A leány hallgatott. Lehajtotta a fejét és az ölében levő kalapjával babrált.

A nagymama még közélebb lépett s akkor már rájuk ismert. Hiszen ez Etelka? De ki ez a férfi? Egy pillanatra a harag fogja el a férfi iránt, a ki az ő kis unokájának szivét meri kerülgetni. De ez csak egy pillanatig tart. A következő pillanatban már mintha csak magát látta volna ott ülni. Maga mellett pedig azt a deli, szép szőke legényt, a kihez mintha hasonlítana is ez a fiatal férfi. Az is ép így kért tőle csókot. S ő is ép így megtagadta. Másnap elutazott, s többé az életben nem is látta.

Azóta hányszor megsiratta ezt a csókot a mit meg nem kapott. Ostobaság nem szeretni, a mig szerethetünk; az ifjúság elmúlik s a vén szemekből könnyek húllnak az ifjúság fel nem használt perczeiért...

— Nem, nem lehet — mondja azután a leány. — Megölne a szégyen! Ha megtudná a nagymama! Hiszen nem is ismeri magát!

A nagymama előlépett s a halálra ijedt Etelkának reszkető, de jóságos hangon mondta:

— Ej, ej, kicsikém, ha csak az a bajod, mutasd be a gavallérodat! No ne sírj! Hiszen a a csók nem olyan nagy vétek! Különösen az a csók, a mit meg se kaptunk...

MISS RANDOLPH UTAZÁSA.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta **C. N.** és **A. M. Williamson.**

Jack Winston Lord Lane-nek.

Biarritz, deczember 11.

Kedves Montie!

Jó sokáig nem zavartam meg leveleimmel nyugalmadat (nekem ugyan ezalatt nem volt nyugalmam); most pedig, azt hiszem, nagy szemeket meresztesz, látva a levélpapiroson a szép, de szeleknek kitett Biarritz egyik szállójának rajzát. Ezzel összefüggésben kalandokról és balesetekről kell e levélben számot adnom.

Szép úrnőm kétségtelenül azt hiszi e pillanatban, hogy a hôtel cselédtermében (ha ugyan van ilyen) kurírok társaságában mulatok. De mint rendesen, úgy most is ügyesen segítettem magamon; és miután még mint Brown mostam meg kezeimet, barátod, Jack, bodor füstöt eresztgetve a pipából, kényelmesen ül és levelet ir neked a hôtelnek «majomház» nevű helyiségében. Minthogy nem ismered Biarritzot, azt fogod gondolni, hogy nem nagyon okos és előnyös cselekedet volt a cselédterem kényelmeit egy majomházért adni cserébe. De majomház és majomház között is van különbség. Az, a melyben én ülök, gyönyörűséges üvegterem a hôtel homlokzata mögött, szemben kertekkel és tennisudvarokkal, nagyszerű kilátással a tengerre és egyúttal minden emberi vagy nem emberi lényre, a mely arra vetődik. A majomházban lehet teázni, levelet irni, regényt olvasni, szivarozni vagy csevegni, a mint az illetőnek neme vagy kora kivánja; de egyúttal a magánügyeivel foglalkozó embert az egész nagy sokaság bámulja, mely az üvegház előtt tolong, s ép innét nyerte ez utóbbi a majomház nevet.

A levegő ragyog a verőfénytől és ózonnal telt. Tornyosodó zöld hullámok csapódnak mennydörögve a parthoz és megtörnek rajta, szivárványszinű és tajtékzó vizsugarakat lövelve a halomra hányt barna szirtekre. A távolból nézve a tenger a pávatollak összes szineiben tündöklik; a világ oly szépnek látszik, hogy szebb nem is lehet; magamnak is örvendenem kellene, hogy részem van benne, de nem érzek örömet. Úgy áll a dolog, hogy kedélyem háborog. Fülig szerelmes vagyok és minthogy nincs remény a sötét veremből kimászhatni, vagy lábamat szilárd talajon megvetni, a puszta tájkép (szárazföld vagy tenger) szépsége csekély jelentőségűnek tűnik fel előttem.

Nem gyötörnélek bajaimmal, melyek — meg kell engednem — főleg önhibámból erednek és helytelen eljárásomnak megérdemelt következményei; de utolsó leveledben azt kérdezted tőlem, nem lehetsz-e valamikép hasznomra, és csakugyan hasznomra szolgál, ha a gőzt kissé kibocsáthatom. Te vagy az én biztosító szelepem, jó öregem.

Sietve irt soraimat bizonyára megkaptad Angoulêmeből. Tehát tudod, hogyan szabadultunk meg a hosszú szempillájú Monsieur-től. Nem hiszem, hogy valaha találkozunk még ezzel a szép ifjú vizióval és egész szivből óhajtom, hogy hozzá hasonlóktól meg legyünk kimélve; de lehetetlen előre látni, mi történhetik még,

NÉMET CSOPORT.

A háttérben: Tiroli paraszt (régi), mellette bécsi bábú, hatvanas évekbeli gyermekkosztümben a hatvanas évekbeli boroszlói hölgy. Előttük elszászi és középfrankföldi paraszt-alakok, az előtérben pedig egy régi nürnbergi bábu-minta.

BÁBUK. — VIOLÁNÉ GERDE ETELKA ÚRNŐ GYŰJTEMÉNYÉBŐL.

M D K

Vipler Jos., jud. graphidis magister et pictor.
Nagybecskerek.

Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Miv. Ért. 1952. 1.sz. 139 l.

Tétel-szám	Méretek és mennyiség	A munka n

neme	Egységár		Összesen	
	kor.	fill.	korona	fill.
Áthozat · ·				

Viplinger, Georg

l.

Csat-Frey Est Kunst

XXIV.k

12.l.

Gyüjt

A hely neve	A tárgy megnevezése
Eger,	Székesegyház oldal nézet a Deák-utca felől

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉPÍTŐK OTTHONA

1984. aug.

Virág Ágota, grafikus

1021

Köszöntjük augusztus 20-át, alkotmányunk ünnepét

Virág Ágota rajza

több munkást. De kal összetettebb mintsem elégdet nénk a helyzettel dár János is ho szélt a XII. pá szuson. Hangozt[illegible], pártunk mindig a szocialista építés nélkülözhetetlen feltételének tekintette az eszmei, ideológiai munkát, a társadalom műveltségi színvonalának emelését, a szocialista erkölcsnormák és életmód kialakítását és fejlesztését. Éppen ennek következtében népünk, munkásosztályunk gondolkodásában gyökeres változás következett be az elmúlt majd négy évtizedben. Ez azonban nem jelentheti, hogy már elégedettek lehetünk, hiszen egyrészt sok olyan tényező is hat, amlyek lazítják, torzítják az emberek gondolkodását, másrészt a szocializmus építésében minőségileg új és a korábbinál bonyolultabb feladatok megoldása vár ránk. Ez megkívárja az eszmei, politikai, erkölcsi követelmények mércéjének emelését, azt, hogy az eszmei, ideológiai munka, a propaganda és az agitáció lépést tartson a növekvő igényekkel.

Hogyan is állunk ezekkel a dolgokkal?

Hát bizony van mit tennünk. Az emberek egy része még nem eléggé közösségi érzésű. Nem törődik másokkal, csak a saját érdekét tartja szem előtt, vagy túlzottan anyagias, távolról szemléli a társadalmi, közösségi életet. Persze, hogy így alakulhatott, abban olyan tényezők is közrejátszottak, mint az anyagi érdekeltség túlzott hangoztatása és egyéb dolgok, így a külső hatások, hiszen országunk nincs elzárva a világtól. Persze az anyagi ösztönzés nagyon fontos tényezője a szocialista termelésnek, de csak akkor eredményes, ha párosul a szocialista társadalom egészéért végzett önzetlen munkával, azzal a felfogással, amely szerint az egyén csak-

munkás példájánál: ha a jól dolgozók elnézik, vagy tűrik a lazaságot, hanyagságot, a fegyelmetlenkedők, a munkakerülők, a fecsegők rossz munkáját, magatartását, akkor végső fokon ők is károsodnak, mert a vállalat az ilyen hanyagok miatt nem tudja teljesíteni tervét, széthullik a kollektíva, s az egyén is kellemetlen helyzetbe kerül nemcsak anyagilag, hanem emberi szempontból is.

Hogyan lehet a tudatot formálni?

Arra kell törekednünk, hogy a magán- és a közélet harmóniája megteremtődjék, hogy a jó példák követőkre találjanak. Ezért fokozottabb figyelmet kell fordítani a szocialista együttélés szabályaira, az emberi kapcsolatok elemi normáira: egymás munkájának megbecsülésére, a segítőkészség fejlesztésére, a kölcsönös tisztelet és figyelmesség megtartására.

Ebben elsősorban a párttagok, a kommunisták mutathatnak példát: a munkában, emberi magatartásban egyaránt. Minden üzemben vannak jól dolgozók, de sok esetben nem tudjuk, hogy kicsodák, mert nincs megfelelő nyilvántartás, nem népszerűsítik a szocialista brigádok eredményeit, azokat az emberi kapcsolatokat, amelyek a munka során keletkeznek. Nem arra gondolunk, hogy a műhelyek élenjáróinak embernagyságú képeivel ragasszuk tele a falakat, de meg lehet találni a módját, hogy egy-egy kollektíva, egyén jó munkájáról az egész vállalati közösség tudomást szerezzen. Más lehetőségek is vannak a tudatformálásra: az általános műveltség, a szaktudás színvonalának emelése, a különböző tanfolyamok, közös ki-

MDK

K.Virágh Andor

A Comité permanent internacionale des architectes működése. 1897-1928. Magy.Mérnök és Ép.Egylet Közlönye. 1929.IV.12. 124 l.

Virágh Andor

MDK

A biráló-bizottság tagjai

A tizezer munkásház.
Vállalkozók Közlönye 1908. szept. 2. 1-2.o.

MDK

Virágh Andor

Kispesti munkáslakótelep tervpályázata. Vállalk. Közl. 1908. okt. 21. 6.l.

ület és műbádogos

Budapest. (B u r k o
m u n k a.) Az alábbi
tására a tan. II. ügyos
árlejtést tartottak. Aján

ANKA FÉLE
HONI GYÁRTMÁNY!

1934.254.1
MMÉÉVK
K. Virágh Mátyár
épitén

Ferenc és B l a s k o

re 12% felülfizetéssel.

helyreállitás.)
zájáró uton levő 3. sz.
litására (3444 k 54 f)
ulius 6-án árlejtést
ukla Ferenc (Garam-
ntel Rezső (Aranyos-
r Izidor és Mór (Léva)

aróti vállalkozó nyerte
fillérért.
ványkórház épi-
gyközség elöljárósága
rtott 23.000 k költség-
rványkórház épitésére.
-gyarmati vállalkozók
ló 19.500 k, Fodor
k Dezső 20.777 k 76 f,
f, Farkas Mihály

rvező épitész ajánlatát
helyre terjesztik.
cák kövezése.)
ség elöljárósága több
utnak háromnegyed,
skő-burkolattal leendő
árlejtést tartott. Ajánm Alfréd (Budapest)
horai kőből 179.098 k
nitkőbányák r. t.
f, Hoffmann és
at) részben mohorai
rel.
nitkőbányák r. t.
ett felsőbb helyre ter-

pavillon épitése.)
kórház szemészeti pa-
itendő épitőipari mun-
tartott árlejtésen a kö-

Wippler és társa (Budapest) 402
Dolomenit hézagmentes padlógyá
pest) 4313 k 93 f, Fónagy és tár
28 f, Magyar asbestit müve
57 f, Hase és Oravec 3796 k 25
József 4141 k 36 f;

az aszfalt elszigetelő lemezek sz
Pekló és Linarics 165 k 48 f, C
Nándor 240 k 70 f, Haász Fül
88 f;

az email festésre: Hodovány
(Ujvidék) 2252 k 73 f, Schmidt
vidék) 2541 k 50 f;

az asztalos munkára: Drach M
vidék) 7489 k 60 f, Szücs Nándor
6879 k 85 f, Romanovis Száv
Haász Fülöp 5856 k 15 f;

a lakatos munkára: Bernold L
k 80 f, Haász Fülöp 4646 k 10 f

a mázoló munkára: Schmid
1647 k 64 f, Haász Fülöp 1838 k

az üveges munkára: Vogel He
vidék) 2993 k 49 f;

a redőny munkára: Paschka és
utóda (Budapest) 422 k 97 f;

a fütés berendezésre: Spirka Jó
vigék) 14940 k 81 f, Biró M. (
13251 k 43 f, Bogdány és tsa (
14524 k 57 f, Szepessy Sándor (
16957 k 07 f, Altenstein és
(Budapest) 22610 k 08 f, Pöhlman
(Budapest) 14886 k 16 f, Wagn
15650 k 15 f, Körting B. és E.
37 f, Hoffmann és Rohonc
dapest) 12007 k 33 f;

a vizvezeték és csatornázásra: Spi
zsef 9894 k 23 f, Biró M. 9621 k
dány és tsa 8857 k 10 f, Szepes
dor 9758 k 45 f, Pöhlmann és
25 f, Körting B. és E. 10022
Hoffmann és Rohonczi

MDK

Virágh Andor

Kiküldött a Bp.-en megtartandó XII.épitészeti kongresszus előkészitő-bizottságába.

Cikk: A mü- és középit.szakoszt.müködése 1927-évi okt.1-től nov.7-ig.

A Magy.Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye LXI.k.47-48.sz.302.o.

M.D.K.

Virágh Andor, kir. főmérnök

elhészítette a Lipót mező-
re szánt „idióta intézet"
terveit.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1898. XIX évf.

jun. 29. sz. 7. old.

K. Virágh Andor

XII-ik nemzetközi építészkongresszuson Budapesten ügyvezető elnök volt.

M.929.V.5.

M.D.K.

K. Virágh Andor, cép. műv. h. államtitkár

a Kongresszus megnyitó ülésén ismerteti a nemzetközi előkészületekről s a különböző nemzetek kiküldött biztosait, fővédnökeit, és részvevőit.

84

XII. Congrès International des Architectes Budapest 1930. Compte-rendu. Bp. 1931. 84.old.

Virágh Andor

épitész

Az 1880-as évekelején a bpesti anneszette-men tanult Hauszmanniál Alpárt — mint tanársegédet is hallgatták.

Magy. Alp. II.

32. l.

SCHULEK JÁNOS
ÉPITÉSZ-TANÁR

TELEFON 88–53.

Tekintete

orsz. Műemlé

A Gyulafehérvári (ero
gatósága csak most k
templom helyreállítás
1910 okt. 29-én utolsó
is 50.- f. köl szóló bél

MDK

K.Virágh Andor, épitész
ügyvezetö elnök lett.

a végrehajtó bizottság tiztikarának kialakitása
1929. ápr.22.

Nemzetközi épitész kongresszus Budapestem.
MMÉE Közl. 1929. máj. 26.

K. Viráglı Andor, épitész M.D.K.

miut a C.P.I.A. (Comité Permanent International des Architectes) Magyar Csoportjának elnöke az 1930-ban Budapesten tartott XII. Nemz. közi Ép. Kongresszus Végrehajtó Bizottságának ügyvezető elnöke.

XII.Congrès International des Architectes 17
Budapest 1930. Copmte-rendu. Bp.1931. 17.old.

K. Virágh Andor

Építészmérnök

az iparügyi minister

a Mérnöki Tanács

tagjává kinevezte

MMÉEKözl

1943. 88. c.

K. Virágh Andor

műépítész, államtitkár

Ert. 1928

457

1908.

márczius 31-én.

ábrázolja, a melynek előterében, a hol
dell'erbe előterében, a hol balról
szemünkbe a fák kifeszitett fe-
ortot, A háttérben a környékbe-
áthatók. Jelzése alól balra: A.

cm.
mánya 1908. február 23-án (323-908).

kék.

Virágh Andor

kistatai
építész

l.

böélet -

Karczagmagyállam

951, 952. h.

Abbazia 4. m. Mr. 245.

Virág Andor festő

Élet.

Lexikonok 1118. l.

Viselet.

Beregi ruszn̈yákok.

A jobbra fordulva ábráz
paraszt nézi a szárnyasokat et
dék terül el templommal. Felir

balra: Beregh vármegyei Ru
niák Parasztok.
jobbra: Ruszniakische Bau
leute im Beregher
tat.

legalól jobbra: 63.

Rm., mér. a rl

39-94-1.

Virágh Andor

Kistatai Virágh Andor nyugalombavonulása. A kereskedelemügyi minisztérium müszaki osztályának vezetője, kistatai *Virágh* Andor okl. épitész, helyettes államtitkár nyugalomba vonul. A nyugalomba vonuló államtitkár magyarországi vezetője a Nemzetközi Épitőipari és Közmunka-Szövetségnek és ennek különösen a mult évi nemzetközi kongresszussal kapcsolatban magasan torlódó munkáit nagy szeretettel és munkakedvvel végezte. Utódja hivatalában *Noszlopy* Kálmán okl. épitész, miniszteri osztálytanácsos lett, az államtitkárnak eddig volt helyettese, akinek sok sikert kivánunk felelősségteljes, nehéz állásában.

Építő Ipar — Építő Művészet 1926. 29. l

Gutmann J.é
Rákóczi-

Gutmann J. és Társa
Rákóczi-ut 16.

Virágh Andor

építész

Szül. Nagykálló 1865

oklevelet nyert 1887

Névjegy: műegyetem 21 l.

Széchényi Ferencz.

Derékig, kissé jobbra, az
lástjával, mellén pedig egy külfö
a jobb váll fölött: 18 S

Punct. már. a rl. 17.2: 1

Sz. n. 161-
187-901-6.

L. 4036.

K. Virágh Andor

4 /

MAGYAR MUVESZET

1929. 55.

Virágh András építész

Tervezőcsoportjának terve

Költségtérítést kapott az alábbi pályázaton

Kovács Ferenc: A tabáni Rácz gyógyfürdő terspályázata 1969

Magyar Építőművészet 1970/4 2 old.

mdk

Virág Apró Antal szövőmester.

Kecskeméti műjövész-a királytól koronás ezüst érdemkeresztet kapott elismerésül az ezredéves kiállítás alkalmából

Hírek – Az érdem jutalma

Pestmegyei Hirlap 1897. 7 sz. febr 13 s. l.

...rág [ts], építés

L. Rajk Lóránd

Mesterisko láb

Magyar Építőművészet, Bp. 1983

29

83/5

VIRÁGH, műépitész

Heckenast Péter műépitész 1958 óta az ÉM miskolci Tervező Vállalatánál dolgozik.-25 jelentősebb tervet készitett a városról és környékéről.-Ezek egyike:-Diósgyőr: Kiliánéli részletes rendezési terve. 1958.-/Társszerző: Virágh./.,128.old

MATIS LAJOS: Vas megyei vonatkozasu Ybl-dijak 124.old

VASI SZEMLE, Helytismereti Évkönyv, XIX.évf. 1965 1.szám Szombathely, 1965

Önábrázolás

A helyőrségi klubban ismét egy keszthelyi születésű alkotó munkáiból nyílt kiállítás a Bethlen Gábor Honvéd Kulturális Egyesület és a Helikon Öröksége Kulturális Alapítvány közös rendezésében. A zalavári általános iskola rajztanára, mostani harmadik tárlatán, a közelmúlt „termését" állította ki, amelyek mindegyike valamilyen formában a művészt ábrázolja.

Hévíz és Keszthely V. dége

http://194.88.50.26/khely/020718/ku1.html

2005.06.20.

Virág Ágota 1991-ben végezte el a Képzőművészeti Főiskolát,
majd rá két évre hazajött. Mint elmondta, legtöbbször olajtechnikával készült, szürrealista benyomást keltő festményeket készít, amelyeken általában egy-egy növény, állat jelenik meg. Képeiben az elvonatkoztatott természet elevenedik meg, az élet és az elmúlás ellentéte. Saját állítása szerint az eddigi négy éves tanítói munkája során visszakapta tanítványaitól az egykor általa beléjük vetett önbizalmat, és ez festészetén látszik meg igazán.

vissza az elejére

Virág Ágota

Vita a tervezett lágymányosi hídról

A fővárosi közgyűlés május 16-i ülésén elfogadta Budapest déli térségében tervezett Duna-hidak létesítésének programját. Ennek keretében egyidejűleg valósul meg a hosszú, évek óta húzódó lágymányosi és a Galváni úti híd.

Az új lágymányosi közúti híd és a meglevő vasúti híd egymás mellettisége, ezenkívül a valószínűleg nagy fejlődés előtt álló Dél-Budapest különleges hídépítési, építészeti és nem utolsósorban esztétikai problémákat vet fel.

A legjobb megoldás érdekében az Uvaterv a fővárosi önkormányzat felkérésére dr. *Sigrai* Tibor bevetésével kilenc változatban elkészítette a lágymányosi Duna-híd esztétikai tanulmányát. Erről rendeztek megbeszélést és vitát a felkért szakemberek, *Dalmy* Tibor, *Dévényi* Sándor, *Eltér* István, *Jánossy* György, *Jurcsik* Károly, *Reimholz* Péter, *Schnemmer* István, *Vámossy* Ferenc, *Virág* Csaba a tervezők részvételével.

A műszaki, gazdasági és esztétikai célok összeegyeztetése a városképi, szerkezeti és környezeti kérdésekkel heves vitákat váltott ki.

(k. v.)

S. v.

Magyar Nemzet

VIRÁG Csaba építén

LIV. 15 julius?

mdk

Virág Apró József fonó és szövő ipar
Kecskemét

jó vélés, haladás jó munkáért, kiállítási
éremmel kitüntetve

:. A környék kitüntetései

Pestmegyei Hirlap, 1896, 48. sz nov 21. 3. l

Virág Ágota grafikája

nem akart — és nem tudott — szembenézni az elkerülhetetlen valósággal. Megkísérelték bagatellizálni a már nyílt összetűzésekbe fajuló eseményeket. Pártsajtós szóvirágjaik hervadt kommünikéit azonban már nem lehetett félreérteni, sem félremagyarázni: a negyvenöt év hazugságaitól és az „Aranykorszak" elképzelhetetlen nyomorától megcsömörlött temesvári román, magyar és német egyaránt végső elszántsággal, fegyvertelenül, de a *Most, vagy soha* hitével vette birtokába az utcát.

És megszólaltak a fegyverek. Gyilkolt a szekuritáté, sorozatokkal kaszált a rendőrtiszt, tankjait küldte a katonaság. Az első órák-napok sebesültjeivel, elfogottjaival kínzókamrákban végzett a pribék. Írtózattal, rettegéssel vártuk Váradon, Kolozsvárott, Vásárhelyen a híreket. Bírják még? Tart-e még az erő? A Tőkés László körül és mellett tömeggé nőtt elszántak csapata kitart-e addig, míg Bukarestben is vétót mond zsarnokának a főváros népe?

December 22-én érkezett el a várva várt pillanat. Az ország szinte egészét már tüntetés- és sztrájkhullám borította lázba ekkor. Aradon a tömegbe lőttek. Kolozsvár Szeben, Brassó terein is fenyegetően gyültek-csoportosultak a Temesvár hőseivel szolidáris tízezrek. S Mátyás szülővárosában is áldozatait szedte a terror.

A fórumon pedig cinikus demagógiájával ismét megjelent — most utoljára — a „Vezér". Ám a dicsőítésére összecsődített lakosság végre ellene fordult. Helikopterek menekítették vélt menedékének bunkerébe a nemzetvesztőt.

S megkezdődött a román fővárosban is a maga nemében egyedülálló forradalom. A „spontán" vezérkar stábja a televízió stúdióit szállta meg. Non stop adásban, élő közvetítésben szemünk előtt peregtek az események. A cinema verité minden eddigi spekulációin túl-

tól felkavart söpredék — lett kormánypárti hangadó. Volt szekusok jutottak be körmönfont választási törvény listás helyein (töredékszázalékokkal!) a törvényhozásba, volt pártfunkcionáriusok és aktivisták vezetik az ismét pártkormány ismét pártállamának szenátusi és parlamenti csoportjait. S ha ellenvélemény nyilvánul, főként az RMDSZ-frakció részéről, azonnal működésbe lép a NMF-es szavazógépezet. A Nemzeti Megmentési Front (Iliescu volt-pártja, Petre Roman van-pártja) magának revindikálja a kezdeményezés és megvalósítás minden jogát. Demokrácia áttetsző álarca alatt indult meg az erőteljes visszarendeződési folyamat.

S jött közben a marosvásárhelyi márciusi rémálom. A Bolyaiak városának főterén farkasszemet néző magyarok és románok s a köztük „tehetetlen" katonaság többfelvonásos drámájával. Láttuk a dorongos-furkósbotos falusi román csőcseléket. A felbujtottakat, a félrevezetetteket. S láttuk, látták a betört fejeket, az eszeveszett adokkapok tömeghisztériáját, melyben az „Oszd meg és uralkodj" régi elve alapján uszítottak egymás ellen addig toleráns egymás mellett élőket.

Születtek új mártírok, lettek új áldozatok. S lett légyen élő eleven seb mindenki tudatában. Egymásbántás. Előlépett eddigi „kulturális álarcát" levetve a szélsőjobbos sovén-nacionalista színezetű „új" politikai kisebbség, a Vatra Romaneasca, melynek fasiszta szájhősökre emlékeztető agitátorai a nyílt magyarellenességet hirdetik. S az alig-demokrácia kevés igazi vívmányának egyikét felhasználva sajtójuk is a fékevesztett uszítás szócsöve.

Félelem, csalódás ütött tanyát a kisebbségi sors ismét-üldözöttjeiben. A már „szabad" határon turistaútlevéllel rendelkezők százai-ezrei hagyták el a decemberben meg-

lot, ragalmazzák az Írószövetség fiatal költő-elnökét, Mircea Dinescut, s ehhez a revansista kórushoz olyanok csatlakoznak szólistaként, mint Adrian Paunescu, Eugen Barbu, vagy Corneliu Vadim Tudor, akik Ceausescu béreceiként játszották volt el becsületüket.

S ebben az összenemzeti Nagy Romániát fajgyűlölő propagandával tam-tamozó csinnadratában a a magyar nemzetiség elleni támadások kapnak hangerőt. Eredményesen. Kampányaiknak a magyar iskolahálózat is kárát látja. A régi állapotokat sem állítják vissza! Övön aluli ütésekkel szorítják háttérbe az egyenlőséget hangoztató tanügyi vonatkozású RMDSZ-követeléseket. S a kormány rá-ráduplázintézkedéseivel a mesterkedésekre. Lásd a volt bukaresti Ady-liceum kálváriáját. Lásd a szándéknyilatkozatott tett, a kétszázötven éves magyar tanítás hagyományokkal rendelkező váradi iskola, a volt Premontrei gimnázium magyar tagozatának helyzetét, melynek önállósodását tiltja el e „közös" mamutintézmény többségi reprezentánsainak szavazó masinériája.

„Demokrácia" ez a javából. Olyan demokrácia, ahol egyelőre még mondani mondhat akármit a polgár, de tenni nem tehet!

Mert, csak a kormány és a parlament a mindenható! A kormány tehát valóságos szükséglet hirdetőjeként privatizál és árliberalizálást folytat. Az előbbit papíron (azaz bürokrácia tehetetlenségébe fulladt steril cikkelyekkel), az utóbbit pedig példanélküli áremelésekkel! Üzletei kongnak az ürességtől, de kétszázötven-háromszáz százalékos mértékben emelték fel *a nincsnek* az árát! S ez csak a kezdet. Januártól az eddig „támogatott" alapélelmiszerek is szabadáras kategó-

egykor
Verde
kor" j
Ez a
újabb
komm
kat!" p
kor s
olyan
annyi
ígéret
Ám
sem a
polgár
csődje
mutat.
kal pi
válasz
melik,
szüksé
ni jel
A várt
ke pe
bízik
rösen
gadko
tik a
évhez
tók v
Ezé
Mert
lébesz
régtől
nemz
togat
met a
még
jet-M
kapcs
séget
eltere
hoz
romá
Romá
nek v
mét b
romár
Hisz
mat!

MDK

Virág Béla

Virág B.: A mesteriskoláról. Ország-Világ 1886. 795.l.

Virág Béláné, népi iparművész

1951-ben költözött férjével (tanító) Zalaszombatfára. Felkeltette érdeklődését a sok népművészeti emlék. Gyűjteni kezdett, felkutatni, majd megtanulta a vidék – Hetés – szőttes technikáját. Neki köszönhető a hetési szőttes újjászületése.

Bócz Sándor: A hetési szőttes 9

NÉPSZABADSÁG, szp. 1967. ápr. 12 [Vidéki]

Virág Béláné, népi iparművén

2

Először 1958-ban vett részt
országos pályázaton. Most Sáborjánháza
központtal és kb. száz szövőnő bevonásával
kialakítjak a Letési szőttes
megmunkálását, újjáteremtését. Férje: Virág
Béla a régi szövőnőkhet alakítja újjá.
Bőcz Sándor: A Letési szőttes 9
NÉPSZABADSÁG, bp. 1967. ápr. 12. [Vidéki]

MDK

Virágh Béláné Török Terézia, szövő

L: Király Anna

– Közművelők és népművészek kitüntetése 5.

Népszabadság, Bp. 1977 aug. 19

Virág Béláné népművész

Az elmúlt esztendőben a zalaegerszegi Ifjúsági Házban a különböző tarlatokon bemutatkozók egy-egy alkotásukkal ajándékoztak meg a Házat. A művésznek egy munkája is az Ifjúsági Házban van.

Zalai Hírlap, 1974. jan. 6.

Virágh Béláné Török Terézia, szövő.

L.:Király Anna

-:Kitüntetések a Parlamentben 2.

Esti Hírlap, Bp. 1977 aug. 18.

Virágh Béláné, [népművész? népi iparművész?]

A gálorjánházi Virágh Béla pedagógus végzi a kutatásokat a híres hetési nőttes mintáinak, variációinak (s technikájának (?)) felderítésén, összegyűjtésén. felesége pedig megszövi „az eredményt". A helyi hívő KTSz amonyainal együtt.

Ősi minták

—— : Hetési nőttes

4

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. márc. 25.

Virág Csaba kétszeres Ybl-díjas építész

- Ezek a gondok, az egyre feszitőbb ellentmondások tették szükségessé, a már emlitett tervpályázat kiirását. A cél az volt, hogy a mainál lényegesen magasabb használati értékü és változatosabb alaprajzi elrendezésü lakásokat hozzanak létre a tervezők. Olyan lakásokat, amelyekből szebb házak, és kedvezőbb városkép is formálható. A pályázat sok ötletet, ésszerü és megvalósitható uj ötleteket hozott. Virág Csaba, kétszeres Ybl-di-

1978. ápr. 27. televízió 21.40 – V Gné –
Unokáink is látni fogják.

jas épitész és munkatársainak dijnyertes terve bebizonyitotta, hogy bizonyos kon vekciók felrugásával az ötvenhárom négy zetméter átlagos alapterületen is lehet jó lakást csinálni. A házgyári épitésmód kötött rendszerén belül is. A tervezés során arra a gondolatra jutottak, hogy a használat szempontjából minden lakás két fő részre osztható. Egy nagy közös tér re, ahol a család együtt van, vendégeket fogad, étkezik, és egy másikra, az egyéni munka, a pihenés terére. A terv korábbinál nagyobb, 5,4o métores fesztávot javasol, és egy ilyen 5,4ox5,4o-es alapterületü egység felezésével, illetve több ilyen egység sorolásával, ez a tervezési módszer a legválto zatosabb lakástipusok kialakitására alkalmas.

- Talán egy picit nagyobban megmutatható, ez a nappali funkciók, a funkcióegysége, ez az eléje helyezett loggia, egy üvegfallal, és a hátsó sarokban elhelyezett konyhaegység, a konyhakabin. Ez pedig a hálószoba funkcióegysége, amelyiknek szintén a belső sarkában, tehát szerelés talációs szempontból ez eg yelőnyös megoldás, helyezkedik el a fürdőszoba funkcióegység. Ezek után egy kicsit mi is megdöbbentünk, mikor megpróbáltunk ezekből a funkcióegységekből hát épületeket összerakni, előbb lakásokat természetesen, hogy tulajdonképpen hát, persze enyhe hulzással, de ezen a szinten való tartás, az összes féle lakás és épület igen könnyen összerakható, ezeknek az alapsejteknek a változatlan felhasználásával. A következőkben ugy fejlődik tovább a gondolat, hogy a két férőhelyes lakás egy ilyen 5,4ox5,4o-es doboz alanyban fér el, a három férőhelyes másfélben, a négy férőhelyes kettőben. És a hat-nyolc férőhelyes, stb., igy tovább. Most természetesen ezt nem ugy kell elképzelni, hogy ezek egysorban igy növekednek, itt látszik, hogy a négy férőhelyes mellé, lehet tenni pl. egy ilyen fél funkció egységet, és akkor ez egy hat férőhelyes egységgé válik.

- Mi három szobás lakásban lakunk. Ez hivatalosan 6 férőhelyes. Mi öten vagyunk, és mégis problémánk van.

- Igen, van problémánk, mert a nagypapa velünk lakik, én magam, a 18 éves kislányom, és a 21 éves fiam. A kislányom érettségi előtt van, a fiam pedig el akar költözködni, de mi nem szeretnénk, hogy a fiunk elköltözzön, és ugy szeretnénk, ha a nagypapa és a gyerekek szobájából hármat tudnánk választással meg csináltatni, de viszont ezeket a betonfalakat mozditani nem lehet, ez képteleneség, tehát nem tudom, hogy erre volna megoldás.

- A válaszfalakat a lakásban, vasbetonból vagy fix módon nem épitenék. Ebből azt akarnánk elérni, hogy mindenki, a mindenkori igényei szerint, illetve a családja mindenkori helyzete, fejlődése vagy változása szerint épithetné be a saját lakóterét, a komplexen és komfortosan készen kapott, hát részérenrendelkezésre bocsátott térben. Na most ugy gondolom, hogy ennek van egy lélektani oldala is, mert minden, amit az ember

maga csinál, amiben egy kis egyéni kreativitását is,sa ját gondolatait be tudja vinni, az közelebb áll az emberhez, és talán jobban magáénak érzi. Ugyhogy ezt egy igen fontos és megvalósitandó gondolatnak tartom.

- Most ezekből a lakásokból hogy épül fel a ház, és hogy épül fel a város?

- Igen, most jutottunk el akkor oda, amit mondtam az elején, hogy a másik nézőpont a település szerkezet és a város oldala. Ugyanis az rendben van, hogy az ember viszonylagosan jól lakik, de hogyha az egész környezete nem kellemes, akkor lehet a legjobb lakása is ez a világnak, mégis hát kellemetlen ott élni, ott tölteni az ember életének egy jelentős szakaszát. Az az érdekes, hogy ezekből az igen egyszerü dobozelemekből igen sokféle ház összerakható. Itt egy párat bemutattunk, sematikusan, családi ház, földszintes, emeletes, sorház, földszintes, emeletes. Átriumház, szőnyegtelep, teraszházak,vagy három, egyszintes, alacsonyabb ilyen sávházak, és aztán a magasabb tartományban, ugye a gazdaságosság kérdése miatt lép be, sávházak, lapházak, esetleg itt még fölrajzolva dombházak, vagy bármilyen tetszőleges formák épithetők ebből. Ugyhogy azt gondoljuk, hogy az igen fontos, és mondjuk az eddigi munkáim során azt tapasztaltam, hogy egy olyan fajta hát épület állomány álljonx rendelkezésre, amiből a város minden féle épülete, most a városlakók részére gondolok, tehát a város jellegü objektumaira, megépithető. És ez a rendszer, ezt elég döntőnek tartom, tervezhető is, tehát nem kell egy kész házat venni, ha ezt az alapsejtet tekintjük, ebből összerakhatók tetszőlegesen házakká. Nagyon fontos dolog lenne ugy érzem ma Magyarországon, hogy a magánerőből történő épitkezés, amelyik hát köztudottan 5o-6o %-át kiteszi az évi lakástermelésnek, nem teljesen, mert hiszen arra nem képes ez a rendszer, igényében sem felel meg, de mondjuk bizonyos százalékában a ház gyári termékekből épülhetne. Hát szokásos panaszkodni, és kell is panaszkddni arról, hogy tulajdonképpen milyen csunya, nem praktikus családi házakkal hát települ be az ország, és ezeken szerintem nem azzal lehet segiteni, hogy tipústerveket csinálunk, mert tipustervben nem lehet lakni, kivitelezőt nem lehet kapni ma Magyarországon, sem állami, sem magánszinten, csak nehezen. Mármost, ha ilyen házak készen kaphatók, akkor ezt tulajdonképpen nem lehet elrontani, mert ha valaki megvesz egy ilyet, akkor azt hát zárós határidőn belül felállitják neki és akkor már azt csinál vele belül, amit akar.

Virágh

"Angyaltanulmány" egész alakos és egy másik
" mellkép.
Repr.

ÉLET, Bp. 1914. febr 15. VI. évf.
7. sz. 199. lap után.

Virágh

"Tanulmány a csernekhegyi templom egyik oltárképéhez" cimmel hozza a lap a müvész rajzát. A kép Krisztust ábrázolja a kereszt-fán, melyet az ÉLET c. lap számára készitett a müvész.
Repr.

ÉLET, Bp. 1914. ápr. 5. VI. évf. 14. sz. 431. lap.

Virágh Gabi építész

Ebben a műsorban elhangzott már, hogy építőművészet és képzőművészet a jövőben szorosabban működjön együtt. – Erről a mottóval beszélgetnek újra egy építészházaspárral, Pázmándi Margittal, Virágh Gabival, Schéner Mihály képzőművésszel és Virágh Gabi építésszel.

Kulturális magazin

1978. jún. 11. Kossuth 8.55 | Színe!

Virág Csaba

a Gudai „Fehér Galamb" étterem
épületek helyreállításával és átalakításával
foglalkozik.

Vendégvárók régi házak, Műszaki kiadó Bp. 1979. 185. o.

Virág Csaba, építész.

Az egy éve meghirdetett pályázat panelos építési rendszerrel épülő lakóházakra, erőfelmérőnek is beillett. Most mindenki közölheti a véleményét, javaslatot tehet a változtatásra. *Huszonöt alkotó kollektíva nyújtotta be munkáját,* a bírálat a szokásos módon lezajlott, kiosztották a díjakat, az első helyet a Lakóterv *Virág Csaba* vezette munkacsoportja szerezte meg.

Szőllősi Ferenc: Pályázatok a tervezőkről.

Esti Hírlap, Bp. 1978. ápr. 29.

6.

~~[illegible]~~ Virág Csaba

készitette a ~~[illegible]~~ budai Lenthárovszág u. 9-11. n. telek ~~helyreállitásának~~ tervét. Az épület képét közli:
Lophigbeépítési

Horler Miklós: Müemlékvédelem és mai épitészet.
Magyar Épitőmüvészet, 1972.2.sz. 26-33.1.

Virág Csaba, építész

A PANELES LAKÓÉPÜLETEK TERVPÁLYÁZATÁNAK EREDMÉNYHIRDETÉSE. Másfél hónapos munka után befejeződött a paneles lakóházak tervezésére a tavasszal kiírt pályázat értékelése. A benyújtott 25 pályamű alapján a bíráló bizottság eredményesnek ítélte a pályázatot, mert sok fejlesztési javaslatot tartalmaz, melyet jól alkalmazhatnak majd a következő tervidőszakok típusterveinek kidolgozásánál. A bíráló bizottság 180 ezer forintos díjjal jutalmazta Virág Csaba építész (Lakóterv) tíztagú tervezői közösségét; 150 ezer forintos díjat kapott Kaszab Ákos (Lakóterv) hattagú tervezői közössége, valamint Bertalan Sándor (Szegedi Tervező Vállalat) tizenegy tagú alkotócsoportja. Ezenkívül egy-egy 120 ezer és 100 ezer forintos díjat adtak ki, továbbá kilenc tervet megvásároltak.

-: Közlemény

Népszabadság Bp. 1977. dec. 29.

8.

Virág Csaba

Csák Máté: Várnegyedi lakóház, Budapest, I. Disz tér. - Építészek: Farkasdy Zoltán, Kenessey Attila, belsőépítész/sürüs/: Fessel Alajos, statikus Szijjártó Imre. - Ismertetés /fotók: Vidovics István/; említi Virág Csaba Fehér Galamb-épületét /Szentháromság u. 9-11./

58-60.l.

Magyar Épitőművészet, 1972.2.sz.

Vicsó Rabo

Virág Gaba építész

a Gentházonság utcai lakóház
építészeként neve említve

Magyar Építőművészet 1945-70
68. oldal

Virág Gaba

a Budapesti Ruházati Kartán
építészkedett emlékre

Magyar építészet 1945-70
204. old.

Víráj Gaba

a budapesti élelmiszerraktár
építésze - emlitve

Magyar építészet 1945-70
221. old.

Virág Csaba

Lakóépület, Bp,V.József Nádor tér /Földes Lajos építész/ - Ism: Virág Csaba, Magyar Építőművészet, 1968.2.sz. 36-39. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája - Művtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182. l. 154. l.

Virág Csaba

cikke: Reflexiók a „Belvárosi" üzletközpont tervpályázatához. - Magyar Építőművészet, 1968. 5. sz. 11. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971. 2.sz. 149-182. l.

153. l.

1923. 1.

Virág Csaba

tervezte a Rákospalota-i ruházati raktárt 1966.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1581

Virág Csaba

A Vigadó újjáépitésére kiirt első tervpályázaton /1957/ Weichinger Károly - Jurcsik Károly - Virág Csaba - Bonta János kollektivája nyerte az első dijat.

Csagány István: A pesti Vigadó épülettömbje. Építud. 1970. /II.kül./ 1-2.sz. 173-268.l.

204.1.

Virág Csaba

az alábbi pályázaton kiemelt megvételben részesült egyik terv egyik szerzője.

Gallmayer Ferenc: Budapesti televizió és mikrohullámú központ fejlesztés-tervpályázata.
Magy.ép.ip.1971.5.sz.278-282.l.

Virág Csaba

A Lakóterv mérnöke, akit az Ybl Miklós-dij II. fokozatával tüntettek ki, -közli a lap: "Dijak kitüntetések - 1973" cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. ápr. 7.
XVII. évf. 14. sz. 2. lap.

Virág Csaba

az alábbi tervpályázaton rangsorolás nélkül kiemelt megvételben részesített 8. számú pályaterv egyik szerzője.

A Budapesti Televizió Adóállomás és Mikrohullámú Központ fejlesztésére kiírt tervpályázat, 1970.

Magyar Ép.Műv. 1971.1.sz.2-6.l.

1971. XII. 19. Televizió, 21:35 óra
Művészeti magazin 45/12.

Virágh Csaba kétszeres Ybl-díjas építész

- Hát először az épülettel és nem utolsó sorban annak alkotójával, tervezőjével, Virágh Csabával, kétszeres Ybl-dijas építésszel, Nem tudom azt hiszem, hogy az építészetben szebb feladat nem adódhat, egy építész számára, mint hogyha műemlék környezetbe ma egy mai megfogalmazásuépületet kell épiteni. Itt amikor ezt az épületet elkezdte megálmodni, melyek voltak az első gondolatai?

- Igen hát valóban nagyon megtisztelő és szerénységre intő feladat egy ilyen müemléki környezetben egy usj házat elhelyezni, és talán, a legelső gondolat, amit itt megakartam valósitani az, hogy ennek a területnek, ennek a Szentháromság térnek és utcának a hangulatát ragadjam meg. A hangulat alatt itt tulajdonképpen talán két dologra gondolok, egyrészt egy formai megjelenésre, másrészt egy anyag használatra.

- Hogyan lehet formában és anyagban a mát meghatározó épületet beilleszteni a környezetbe.

- A forma tekintetében talán leginkább a környezet meseszerüségét, és ezt a gótikától a középkoron át az ujkorig terjedő meseszerü hangulatot akartam megvalósitani,

- Már ne haragudjék mivel?

- Ennél a háznál talán annak anagy teteje, a kéményei, a földszintjének a jétlkos középkori beépitést követő volta volt az amik meghatározták ezt a hangulatot.

- A középkori beépitést követő rész az az üveg felület itt?

- Igen igen ezen a területen ugyanis két ház állt, egyrészt az egyik háznak kb ezen a részen volt a határa, tehát két kisebb épület helyezkedett el, és a középkori beépitési vonalt ezzel a

megtörté üvegfelülettel jelenitettük meg.

- Van itt azonban valami, ami legalább is gondolkodásra készteti az embert, itt kivül egy ilyen kőpadkát lehet látni. Ennek milyen funkciója van?

- Hát őszintén szólva ez az ami használat során nem töltötte be a funkcióját, amit azóta is mindig sajnálok, ugyanis arragondoltam, hogy ez a terület ez az utcarész élővé váljon a használat során, arra gondoltunk, hogynyáron itt asztalok helyezkednének el, szines ernyők, szóval egy külső élet folyna, Az étterem funkciója kiterjedne a külső területre is.

- Hát pedig itt élet van,miért nem ülnek ki az emberek?

- Valamiképpen a Délbudai Vendéglátóipari Vállalat nem ragadta meg ezt az alkalmat, és amit szintén sajnálok, hogy tulajdonképpen én mindig egy ebédlőhelynek gondoltam ezt a vendéglőt, mert nagy üveg felületénél fogva és annál a képnél fogva, amit az Uri utca és a Szentháromság tér és a Mátyás templommal kapcsolatban megjelenik, mindig arra gondoltam, hogy jó lenne itt ebédelni és ebédelés közben is látni és érezni ezt a területet. Sajnos azonban vacsorázó helynek használják és egy barna függönnyel teljesen el is zárják mindig. Tehát igy tulajdonképpen sem azüvegfelület, sem a pad nem tudja betölteni a funkcióját. Ezt egy kicsit sajnálom.

Virágh Csaba

Szentháromság u. 9-11.sz. épület

~~helyreállításának~~ tervező építésze

Magyar Műemlékvédelem 1971-72

Bp. Akadémiai Kiadó 1974 73.old.

Virág Endre, építész

II. f.-ben részesült.

—: Az 1973. évi Ybl Miklós-díjasok 7.

Népszabadság, Bp. 1973. ápr. 14.

Virág Csaba

C.F.: Egy új magyar építőrendszer. Tervezők: Callmeyer Ferenc és Reischl Péter. /homlokzattervezési előképként közlik a Virág Csaba által tervezett Rákpspalotai Belkereskedelmi Raktár képét /statikus Komlóssy István/.

Magyar Építőművészet, 1971.5.sz.13-16.l.

Virág Csaba

tervei alapján épült fel 1968-ban a bp-i Benthárom ság tér 9-11 új lakóház.

Merényi F.: L'ultimo quatro di Secolo della Tutela dei Monumenti in Ungheria. Acta Historiae Artium, Bp. 1972 1-2 p. 62 l

Virág Gaba

Virág Gaba nevéhez fűződik a
TV II.-es Stúdió megteremtése.

Vámossy Ferenc: Az ujabb nemzedék
Müvészet,1975.december - 38.oldal

Virág Csaba

Virág Csaba a LAKÓTERV-ben
Szaimony Judittal a Visegrádi
Múzeum terveit készíti el.

Vámossy Ferenc: Az ujabb nemzedék
Müvészet, 1975.december - 38.oldal

Virág Csaba építész

H. Z.: Parkok

ESTI HIRL

PESTLŐRINCEN ÉPÜL

Parkok közötti lakónegyed

Kívül vezetik az utakat

Közintézmények egy csomópontban

Elkészült a pestlőrinci hatezer lakásos negyed terve, *Virág Csaba*, a Lakóterv kétszeres Ybl-díjas építészmérnökének munkája. Az épületek a 43-as Állami Építőipari Vállalat III. számú házgyárának termékeiből készülnek majd.

A telep elrendezése, épületeinek külső formája eltér a megszokottól.

A házak funkciója természetesen adott, de hasznosságuk értékén túl *esztétikai élményt is adnak*. A házgyári elemek nem sok variációs lehetőséget kínálnak, ezért az épületek viszonylag kis területet foglalnak majd el, hogy minél több legyen *a házak közötti zöld terület*.

Az első részben 1500 lakás épül *a korszerű városrendezési elvek alapján*. A tizenegy szintes házakat két sorban emelkedő és lejtő vonalvezetéssel építik, s *valamennyi előtt 120—240 méteres zöld terület lesz*. Újdonság az is, hogy

a forgalmi utak kívülről övezik a lakónegyedet.

A járművek *parkolásáról* az épületeken kívül gondoskodnak, ahol később — a szükségleteknek megfelelően — *emeletes garázsok* is építhetők. A házsorok tömörségét a közéjük épített *játszóterek oldják föl*.

A közintézmények egy utcában, könnyen megközelíthető helyen lesznek, s minthogy a gépjárműforgalom más irányban halad majd, nem lesz panasz a zajra.

A nagy zöld terület önmagában még nem oldja föl a megszokott lakótelepi látványt. A panelek *színezése, élénkítése, az ablaktalan felületek op-art rajza* újdonság lesz itt.

H. Z.

a pénz miatt ajánlották fel régi pipájukat Ibafának — ma ugyancsak divatja van, jó pénzt kaphattak volna a régiségboltokban —: hozták, küldték az öregek, az özvegyek a pipát, az elmúlt éveket, életeket, történelmet őrizze meg a múzeum. *Így került például a gyűjteménybe Károlyi Mihály pipája is.* A mozsgói szociális otthonban élt Károlyi egyik inasa, amikor meghallotta a gyűjtés hírét, elküldte az ibafaiknak Károlyi pipáját, amelyet addig őrzött. Hosszú szárú, kiszívott, szép tajtékpipa.) *Háromszázhatvannégy pipából áll ez a gyűjtemény,* az első részé-

hogy nem épül köves út, meggyorsult az elköltözés. Korpádon ment át hajdan a régi római út, amely Fenékpusztáig vezetett. *A régi köveket akarják feltárni, kirándulóhellyé tenni.* Erdei sétakocsikázó út lenne, hisz végig tömött erdő vezet Kaposvárig.

IIAL, KACSA

Az ibafai tsz most egyesül a néhány kilométerrel odébb fekvő, virágzó szentlászlói tsz-szel. *Neuczer Józseftől,* az elnöktől kérdem: az 5600 hektáros tsz milyen tervekkel indul neki az új esztendőnek? A Mecsek és a Zselic találkozásának

VIRÁG CSABA

Biztosítási Intézet, Bad Dürkheim (NSZK)

Institut d'Assurances Bad Dürkheim (RFA.)

Insurance Company building, Bad Dürkheim (GFR)

Magyar Építőművészet 1980/6

Virág Csaba (LAKÓTERV)	Építész	Architecte	Architect
Szablya Ildikó	Statikus	Ingénieur de la structure	Structural engineer
Arnold Károly	Épületgépész	Ing. des installations	Installations
GWB, Stuttgart-Leonberg O. Csallner	Fővállalkozó	Chef-entrepreneur	General contractor
Fa. Fillibeck & Sohn. Neunstadt am Weinstrasse	Kivitelező	Exécuteur	Contractor
	Kiviteli költség: 4 500 000,— DM Tervezés: 1972—73 Kivitelezés: 1974. ápr. 1.—1975. ápr. 21.	Frais d'exécution: 4 500 000,— DM Planification: 1972—1973 Exécution: du 1er avril 1974 au 21 avril 1975	Costs of erection 4,500,000 DM Date of planning 1972—1973 Date of erection 1974—1975

1

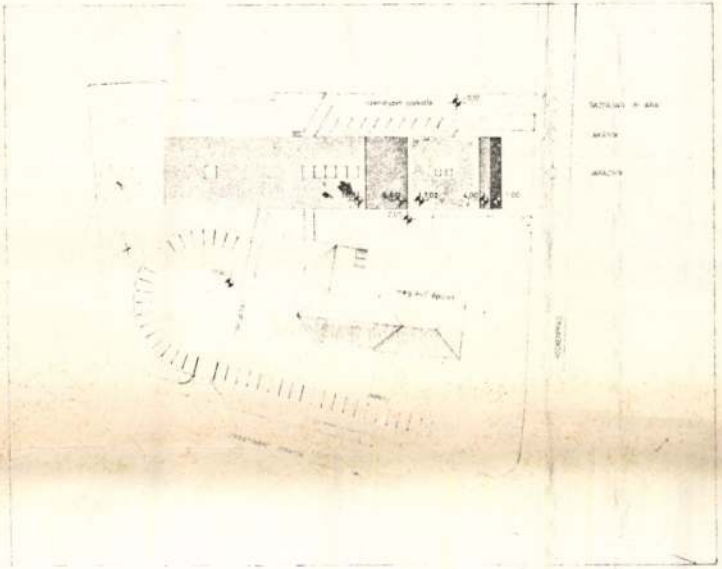

2

1. Helyszínrajz
2. Főbejárat
3. Homlokzati részlet
4. Kitekintés
5. Teraszos részlet
6. Főhomlokzati részlet

1. Plan de situation.

Az épület a Ludwigshafen am Rhein-től 25 km-re fekvő Bad Dürkheim, igen szép dombos vidéken fekvő középkori városközpontú városka (járási székhely), villanegyedében helyezkedik el. A „Pfalzische Pensionsanstalt" nevet viselő biztosítási intézet egy meglevő nagyobb villában székelt, mely mögötti szűk telekrészre kellett az új

L'édifice se trouve au quartier des villas de la petite ville de Bad Dürkheim, qui est située à 25 km de Ludwigshafen am Rhein sur une belle région couverte de collines. Elle a un centre de ville du moyen âge et c'est un chef-lieu d'arrondissement. L'institut d'assurrances intitulé « Pfalzische Pensionsanstalt », avait son siège dans une

The building is situated in the family-house district of this nice little mediaeval town, situated approx. 25 km off Ludwigshafen am Rhein in a very nice hilly landscape, having a very old town centre. It is the centre of a district. The insurance company, The Pfalzische Pensionsanstalt, was work-ing in an existing larger villa. The building

Fa. [illegible] & Sohn,
Neunstadt am Weinstrasse

Kivitelező

Kiviteli költség: 4 500 000,— DM
Tervezés: 1972—73
Kivitelezés: 1974. ápr. 1.—1975. ápr. 21.

Exécuteur

Frais d'exécution: 4 500 000,— DM
Planification: 1972—1973
Exécution: du 1er avril 1974 au 21 avril 1975

Contractor

Costs of erection 4,500,000 DM
Date of planning 1972—1973
Date of erection 1974—1975

1

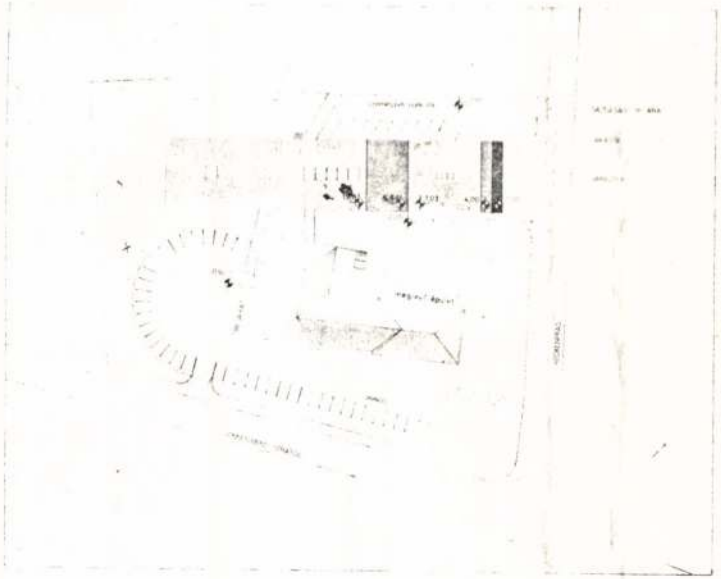

2

1. Helyszínrajz
2. Főbejárat
3. Homlokzati részlet
4. Kitekintés
5. Teraszos részlet
6. Főhomlokzati részlet

1. Plan de situation.
2. Entrée principale.
3. Détail de façade.
4. Vue vers dehors.
5. Détail avec terrasse.
6. Détail de la façade principale.

1. Sige plan.
2. Main entrance.
3. Detail of frontage.
4. View from inside.
5. Detail with the terraces
6. Detail of the main frontal elevation

Az épület a Ludwigshafen am Rhein-től 25 km-re fekvő Bad Dürkheim, igen szép dombos vidéken fekvő középkori városközpontú városka (járási székhely), villanegyedében helyezkedik el. A „Pfalzische Pensionsanstalt" nevet viselő biztosítási intézet egy meglevő nagyobb villában székelt, mely mögötti szűk telekrészre kellett az új épületet megtervezni úgy, hogy annak elkészülte után ez legyen a főépület.

A tervezési program szerint a háromszintes irodaépülethez egy nagyobb ülésterem, az alagsorban kondicionálóhelyiségek, sörözö és uszoda, továbbá 4 db háromszobás lakás csatlakozott, előbbiek az alkalmazottak kényelmét, utóbbiak a cég üzleti érdekeit szolgálandók.

V. Cs.

L'édifice se trouve au quartier des villas de la petite ville de Bad Dürkheim, qui est située à 25 km de Ludwigshafen am Rhein sur une belle région couverte de collines. Elle a un centre de ville du moyen âge et c'est un chef-lieu d'arrondissement. L'institut d'assurrances intitulé « Pfalzische Pensionsanstalt », avait son siège dans une plus grande villa qui s'y trouvait. Il fallait faire les plans du nouvel édifice en vue de l'exigu terrain derrière la villa pour qu'il soit le corps de bâtiment après la construction.

Selon le programme des plans une plus grande salle des séances s'ajoutait à l'édifice de bureaux ayant trois niveaux et au sous-sol les locaux du conditionnement, la brasseire, la piscine de natation, de même que quatre logements de trois pièces. Les premiers assuraient la commodité des employés, tandis que les derniers l'intérêt des affaires de la firme.

CS. V.

The building is situated in the family-house district of this nice little mediaeval town, situated approx. 25 km off Ludwigshafen am Rhein in a very nice hilly landscape, having a very old town centre. It is the centre of a district. The insurance company, The Pfalzische Pensionsanstalt, was working in an existing larger villa. The building had to be planned on a narrow lot situated behind the villa after the erection of which the new building has to serve as the main office building.

As per the planning programme in connection with the three level office building a larger conference room, with body conditioning rooms, with a beer-shop and a swimming-pool in its basement, and further four 3 room flats had to be arranged. The former for the benefit of the employees, the later to serve the business interests of the firm.

CS. V.

szemle

VIRÁG CSABA

Pályázat az Egyesült Arab Emirátusok (U.A.E.) külügyminisztériuma épületére, Abu Dhabi

Az UAE Közmunkaügyi Minisztériuma 1980 elején nemzetközi tervpályázatot hirdetett az ország fővárosában megvalósítandó Külügyminisztérium és Konferenciaközpont épületére. A

Tesco — Lakóterv
Építész: *Virág Csaba*
Munkatársak: *Hevesi Károly* építész
Arnold Károly gépész
Szubi Tamás statikus
Andor Domokosné kertész

által készített terv megosztott III. díjat nyert.

A nemzetközi zsüri tagjai: William Whitefield (USA), Yosizaka Takamasa (Japán) és Talib H. Al-Talib (UAE) voltak.

Az első díjat,
The Associated Architects Offices of:
Marques and Braun Madrid+
Arab Cosultants Kuwait — Abu Dhabi

A második díjat,
FCL International Inc. Chicago
nyerte.

522. kódszámmal lajstromozott tervünk bírálati szövege így hangzik:

„Ez a terv a képzelőerő páratlan szintjét mutatja. A központi nyitott térség, melyet kupolaszerű elemek fednek, nagyszabású rávezető útként elgondolt, azonban az errefelé tájolt irodahelyiségek kárára. A nagyvonalú központi belső udvar ellentmondásban van a szűkösebb térségekkel, ahol viszont a „használati sűrűség" nagyobb. A Konferencia Hall tere beszorítva szenved a két kiszolgáló épületszárny szegélyező tömbjei között."

A feladat igen érdekes volt. A kb. 300 000 légköbméter nagyságrendű épületet Abu Dhabi minisztériumi negyedében, tengerparti területen kellett elhelyezni.

Az épületegyüttes a Minisztériumból, Konferenciaközpontból és egy Mosque-ból állt. A területen előírt építési magasság négy szinthen volt meghatározva.

Informálódásunk során megtudtuk, hogy az UAE-ben az utóbbi években az „arabos" hangulatú építészetet részesítik előnyben, a nemzetközi modernizmussal szemben. Másrészt Abu Dhabi, amely 20 évvel ezelőtt a Perzsa-öböl lagúnájának két szigetén az emíri paloták környékén elterülő rendezetlen beduin város volt, ma „amerikai stílusú" és városias szerkezetű korszerű főváros.

A tervezés során meg kellett értenünk, hogy e vidék iszlám építészete hasonló formajegyei ellenére igen eltér az általunk ismert törökmór földközi-tengeri iszlámtól. A „beduin-iszlám" egy sokkal puritánabb, furcsa módon reneszánsz elemeket tartalmazó, méltóságosan egyszerű építészet, melyben a paloták és

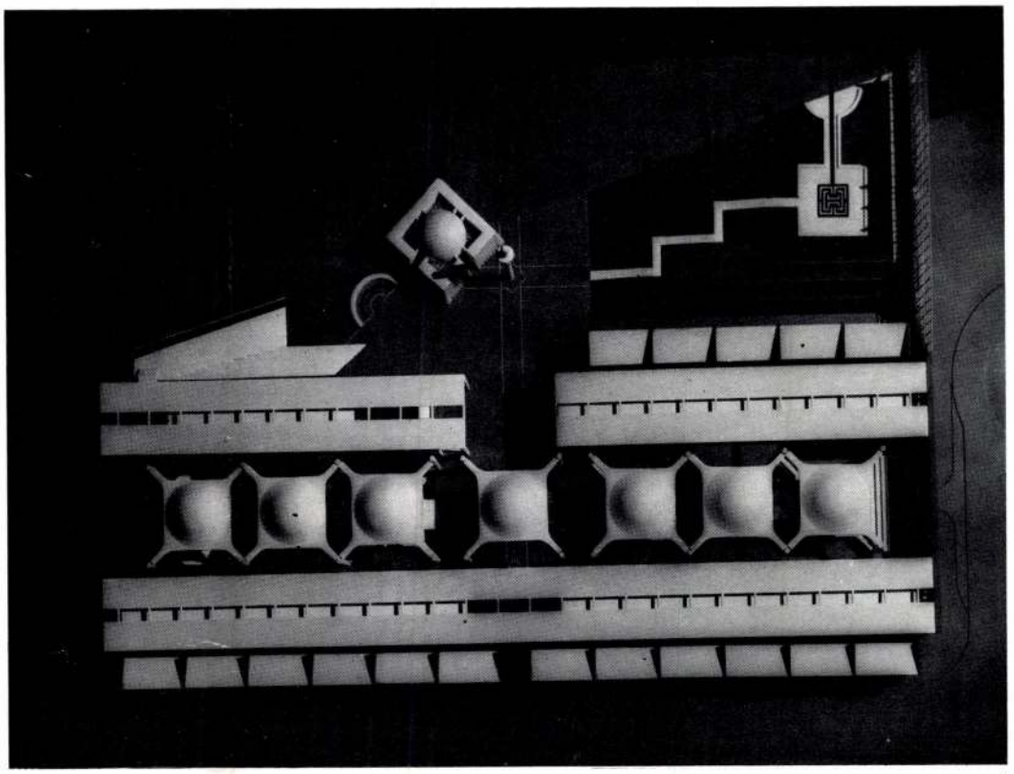

2 1

3

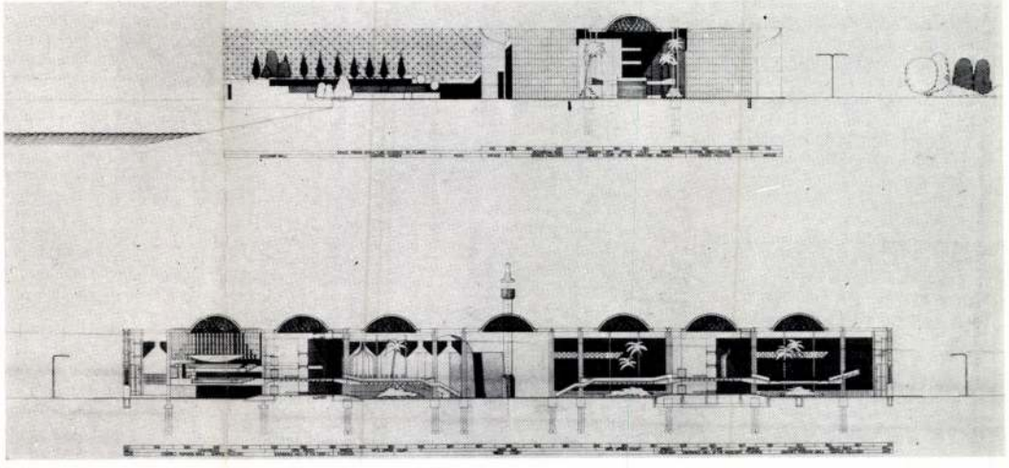

Magyar Építőművészet 1981/1

sértés, hogy az épületegyüttest nagy rácsok mögött létesítsék, vagy legalábbis az összefüggő, meglevő létesítmények közé telepítsék. Optimálisabb megoldást találtak úgy, hogy az egyetemi helyiségeket az emeleti közlekedőtengely köré szervezték. Itt új és paradox alkalmazásra talált a közlekedéselválasztás régi rendszere, mivel ezt alkalmazták arra, hogy a földszinti szemétlerakodónak megadja hagyományos funkcióját: legyen a köz- és magánterületet tagoló terület. Mivel maga az épületterv is biztosította az elkülönítést, már semmi akadálya nem volt annak, hogy a központot a természetes talajszinten levő két gyalogjáróúton át lehessen megközelíteni.

Az utca itt a régimódi homlokzatok nosztalgikus és festői utánzata. A gyalogos útját beugrók vagy előreugró részek, ill. 20 méteres, szokatlan fesztávú pillérekkel tagolt fedett átjárók és építészeti jelenségek kísérik, keskeny kis hidaktól kezdve egészen színes elrendezésű fémportálokig (pl. Vegyészmérnöki Kar csarnoka). A járókelő természetesen utas, éppen ezért más élményeket is kínálnak számára: játékokat az átjáróra szélesen nyíló városi tornateremben, kirakatokat, melyeket az egyetem majd élénkké tehet, a főtérre nyíló kávéházi asztalokat. Az együttes északi bejáratánál talán étterem fog nyílni, de az iskolások kedvtelésből már most áthaladnak a központon, a platánsétányon.

Az első szinten levő helyiségek folyamatos forgalomlebonyolítása nagy szabadságot enged a beépített tömegek elrendezésére. Ezt a folyamatosságot kihasználták a nem szilárd halmazállapotú testek és energiaelosztás [illegible] tosítására: így az áramkörök az útvonal [illegible] den pontján megközelíthetőek és elosztásuk a termekben, a mennyezetkazetták közeiben tökéletes felismerhetőséget biztosít, szerelésük az egyik végétől a másikig átjárható födémet képez. Az oszlopokat és kazettás tartókat (DJ-módszer) alkalmazó építési mód itt rugalmasságáról tesz tanúságot. A 7,20 méteres tengelytávolság nagyméretű rasztert alkot, amely jól alkalmazkodik az oktatási és munkahelyiségek térszervezéséhez. A kereszt alakú „oszlopfők"-kel koronázott oszlopok elrendezése könnyen lehetővé teszi az átló felhasználását és így biztosítja a födémfelületek és határoló elemek (homlokzatok) felületének tagozódását, ki- és beugró sarkok váltakozásával. Előrehajló részek és a konzolokon túlnyúló íves zárt erkélyes valódi félnyeregtető alkalmazására is alkalmasak. Azonban tévednek, akik ezt az építési módot egyszerű építéstechnikai eljárásnak fogják fel, bár kétségtelenül az. Azonban egyúttal építészeti elem is, átgondolt építészeti eszköz, különböző terek sorozatának összekapcsolási módja, melyeket összefüggővé és világos elrendezésűvé tesznek. Úgy, ahogy van, tökéletesen alkalmasnak mutatkozott átjárók kialakítására, melyek vezérszava a cirkuláció és sokkal több ez, mint folyadékcirkuláció: itt információcirkulációról van szó.

Pierre Joly

5

6

7

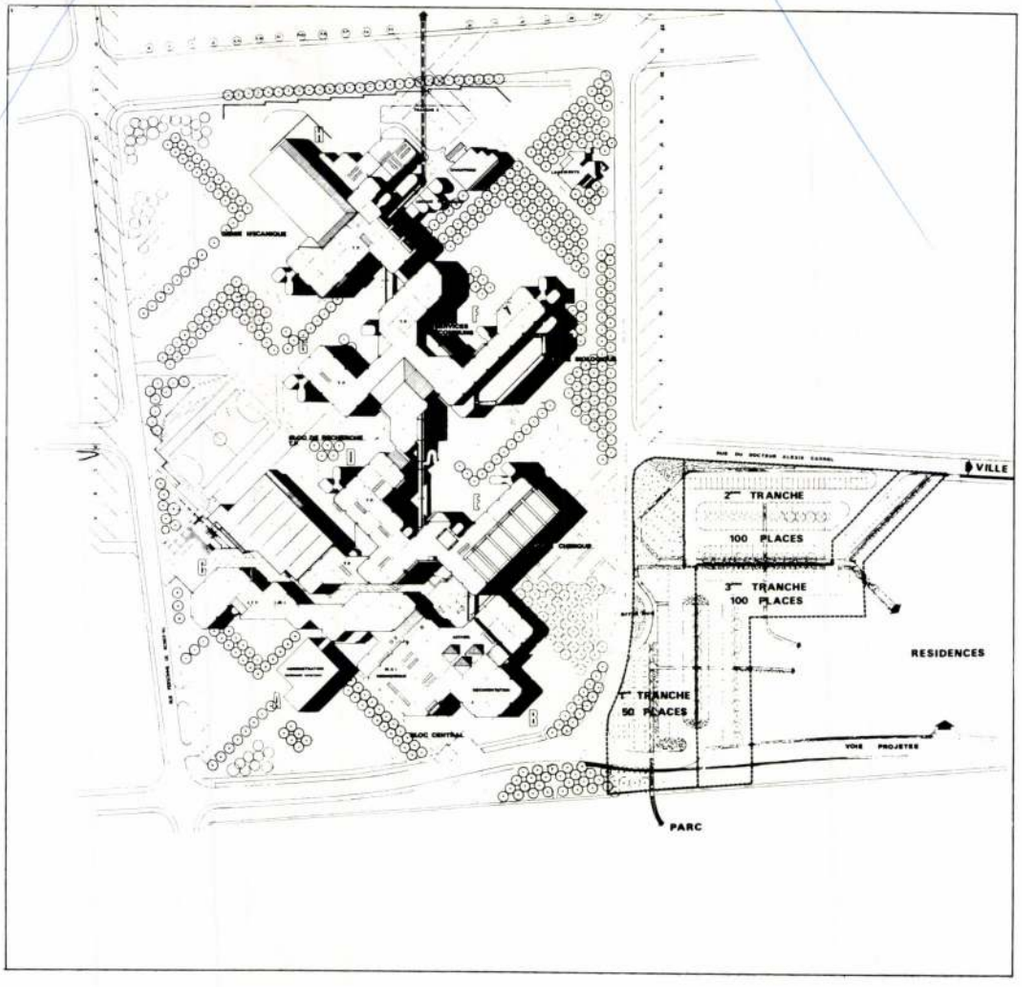

1. Vestibule d'entrée du Centre de Recherches
2. Salle de lecture de 200 mètres carrés de la Bibliothèque
3. Section longitudinale de la communication intérieue de l'étage
4. Géométrie de la structure
5—6. Balcons fermés en porte à faux
7. Plan de position

nagyobb méretű városi házak kvadratikus, kívülről várszerűen zárt tömegek, „árkádos" hangulatú belső udvarokkal, kupolákkal és „széltornyokkal".

Tervünkben ilyen hangvételű, de mégis mai építészeti formanyelvet és komponálásmódot igyekeztünk megteremteni, túlmutatva a mai helyi építészet „szoc-reálos" elferdülésein.

A zsüri jelentését olvasva abban tetszelgünk, hogy törekvésünk a pályázati mezőnyben eléggé egyedülálló volt, és talán ez biztosította a terv helyét a rangos mezőnyben.

V. Cs.

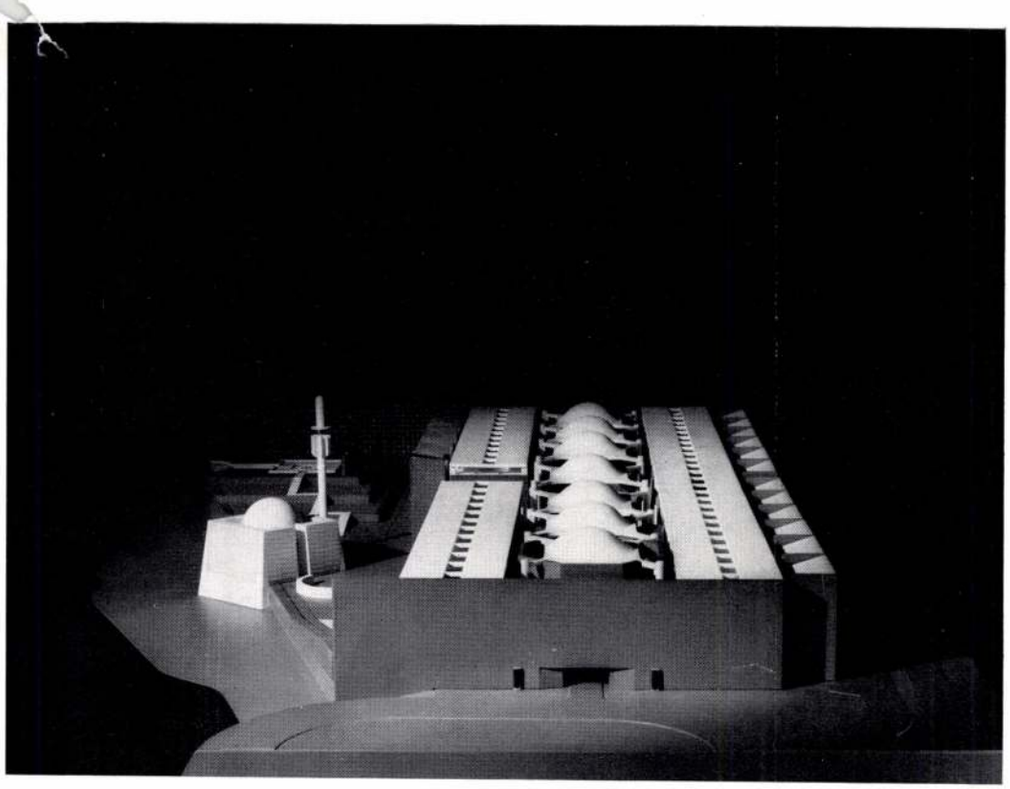

4

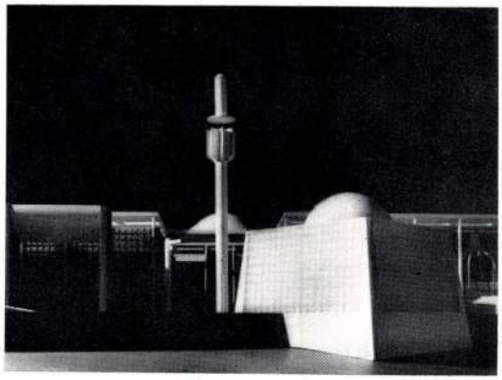

5

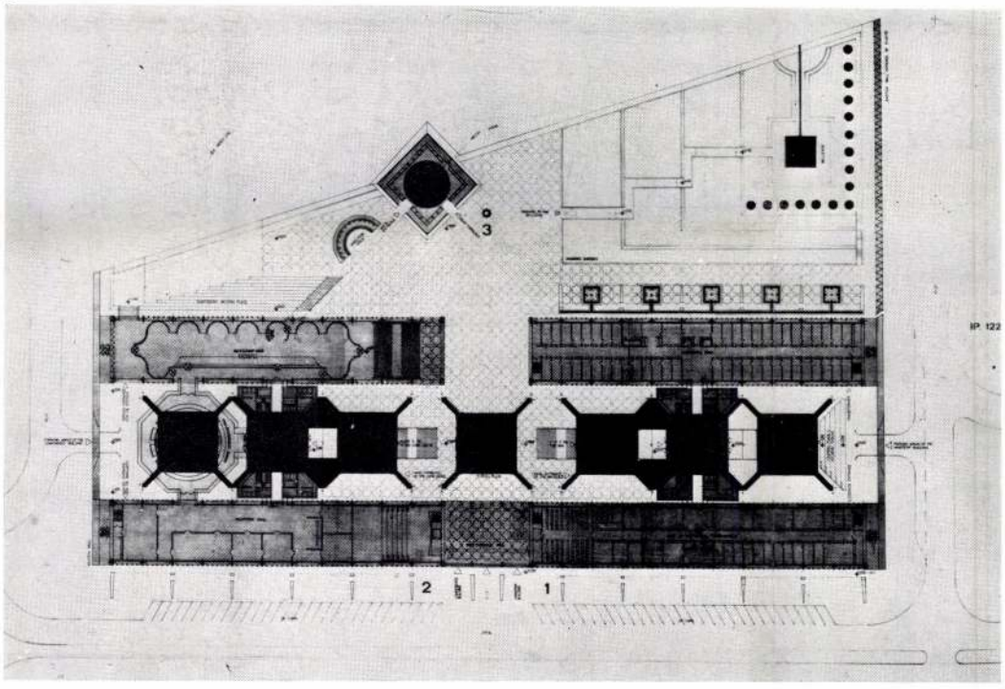

6

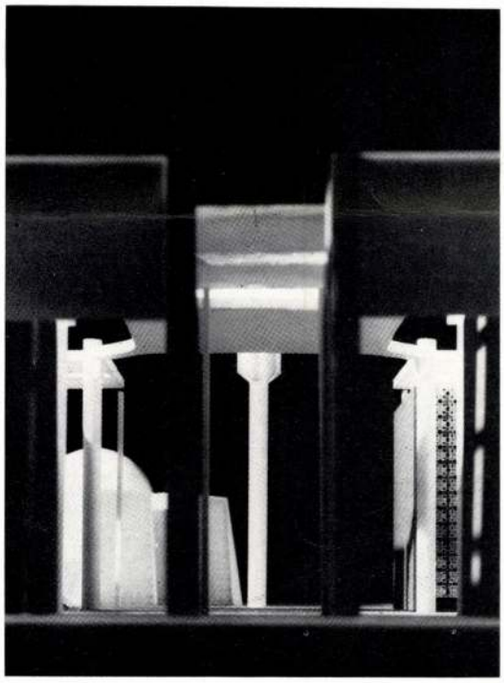

7

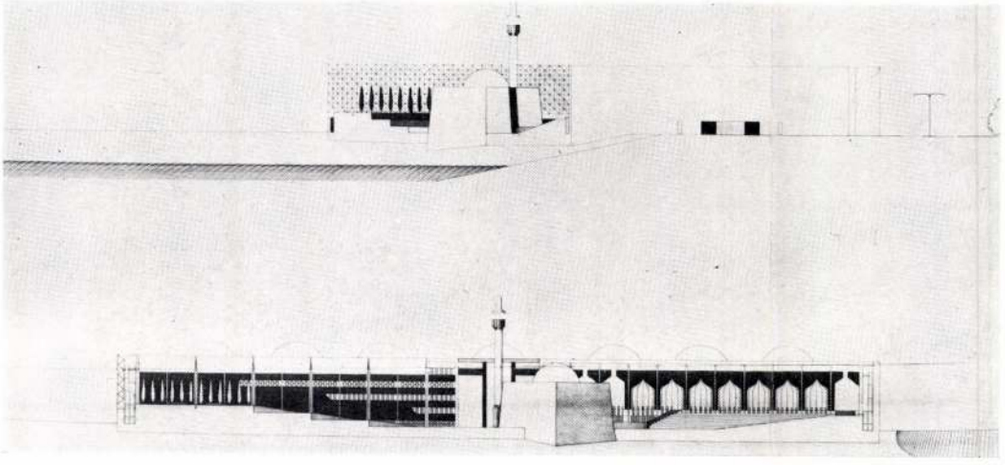

8

1. Felülnézet
2. Nézet a tér felől
3. Metszet a fő-, és a kereszttengelyen keresztül
4. Oldalhomlokzat
5. A főtengely az öböl felől és a Dzsámi
6. A külügyminisztériumi és konferencia központ dispositios terve
7. A főtengely a főbejárat felől nézve
8. Oldalhomlokzat és a Perzsa-öböl felőli homlokzat

1. Vue de dessus
2. Vue du côté de la place
3. Section à travers les axes principal et transversal
4. Façade latérale
5. Axe principal vu de la baie et le Djami
6. Plan de disposition du Centre du Ministère des Affaires étrangères et des conférences
7. Axe principal vu de la direction de l'entrée principale
8. Façade latérale et celle de la direction du golf Persique

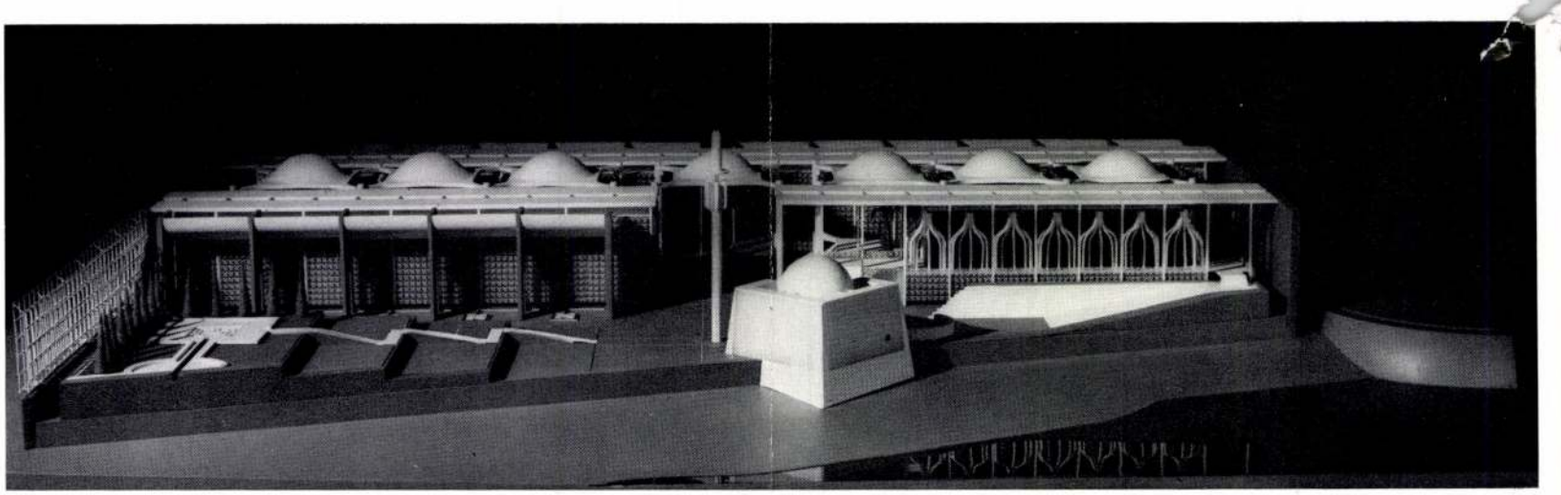

1

1. Nézet a Perzsa-öböl felől
2. A konferencia-központ keresztmetszete
3. A kereszttengely belső udvarának perspektivikus nézete
4. A minisztériumi épület keresztmetszete
5. Általános szinti alaprajz (3—4. szint)

1. Vue du golf Persique
2. Section transversale du Centre des Conférences
3. Perspective de la cour intérieure de l'axe transversal
4. Section transversale du bâtiment du ministère
5. Schéma général des niveaux (3f et 4f niveaux)

2

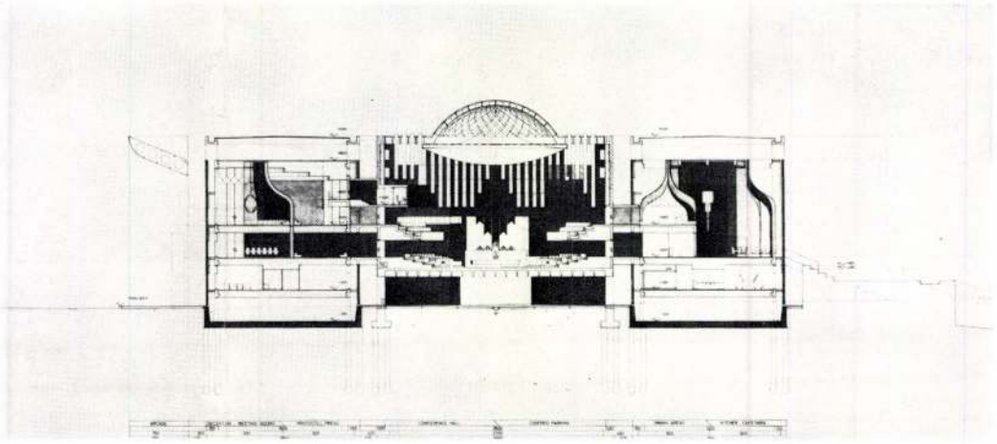

3

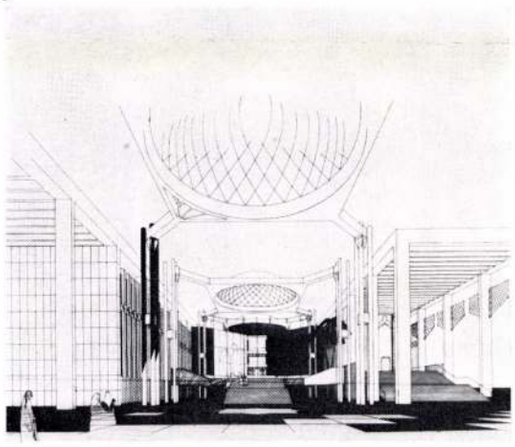

4

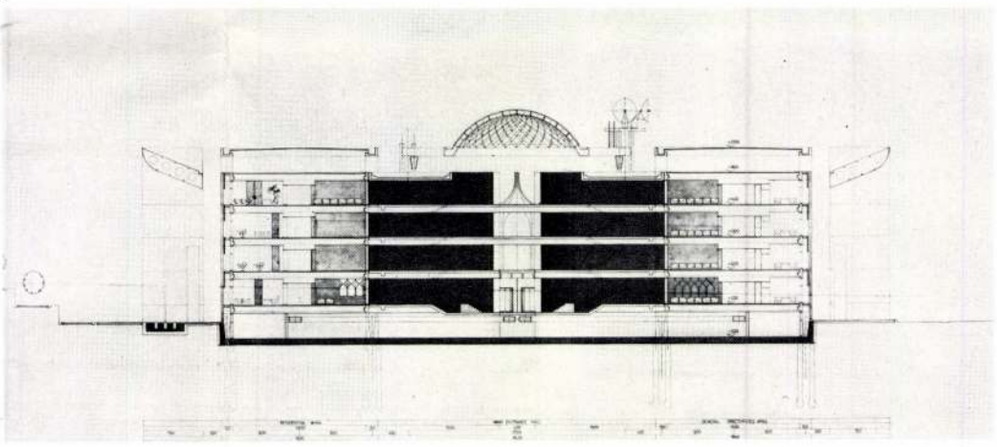

5

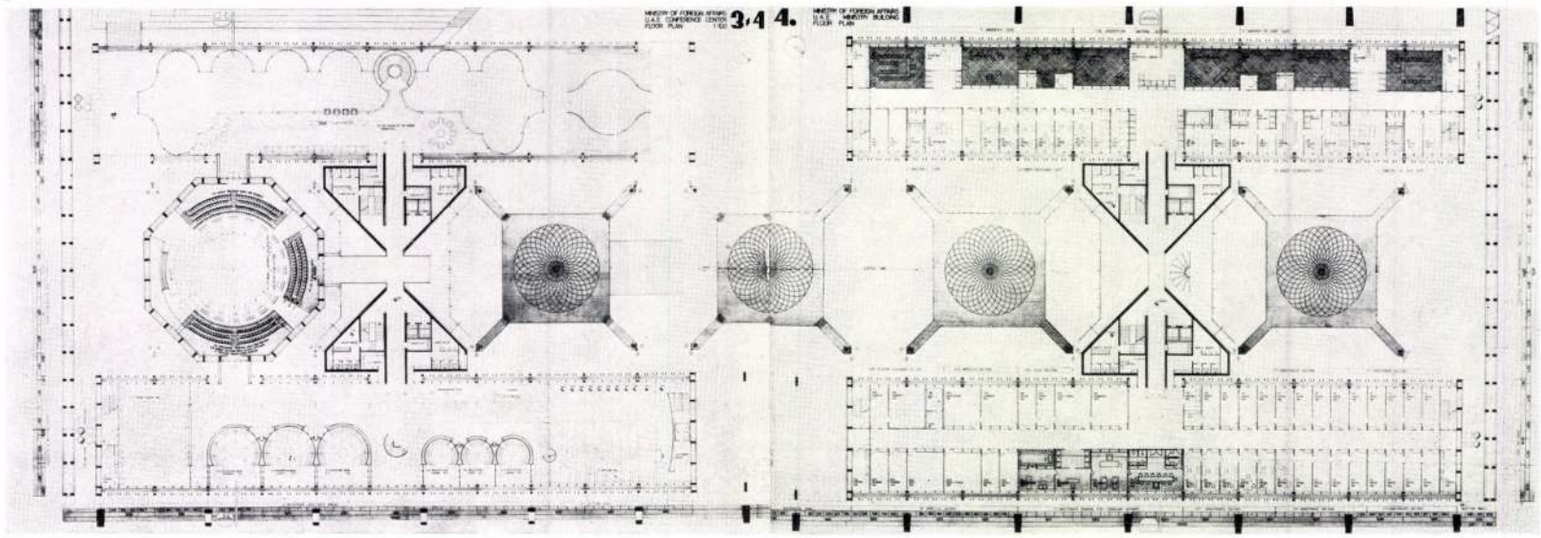

Virágh Csaba épitész M.D.K.

Részt vett a Disz tér 8. sz. foghij telek beépité-

si tervpályázatán repr.

Társtervező: Pázmándy Margit, Desztek Endre

Modern lakóházak épülnek a Várban

Magyar Nemzet 1963. október 2. 3.1.

Virág Csaba

reflexiói a Hotel Volga-hoz

Magy. Ép. műv. 1972. 6. sz.

U. l.

Virág Csaba építész

Szentháromság utcai lakóház
építészeként neve említve

Magyar építészet 1945-70
68. old.

MDK

Virág Csaba

és három társa közös pályaműve megnyerte a 25000 Ft-os első díjat a Pesti Vigadó koncerthermének megtervezésére kiírt zárt pályázaton. (A pályamű Vörösmarty téri homlokzatának rajza repr.)

G. J.: Vita a Vigadóról.

Érdekes Ujság, Bp. 1957. október 5. 12–13. l.

MDK

Virág Csaba

két társával közös második tervvel harmadik díjat nyert a Pesti Vigadó koncertteremének megtervezésére hirdetett pályázaton. (repr.)

G. J.: Vita a Vigadóról.

Érdekes Ujság, Bp. 1952. október 5. 12-13. l.

MDK

Virág Csaba

Terve egyemeletes családiház földszinti helyiségeit mutatja be. (repr.)

Mégegyszer a családiházról.

Érdekes Ujság, Bp. 1958. március 22. 6. l.

M. D. K.

VIRÁG Csaba építész

Calvin Tér rendezése pályázat

(Megvétel)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. e.

M. D. K

VIRÁSH Csaba építész

Résztvesz a Bövetség Mesteriskolája

II. ciklusán

Mestere: Weichinger K.

Magyar Épélőművészet 1959. 1/2. sz. 79. l.

M. D. K

VIRÁG. Csaba épilész

Részvétel a pályázaton 1957. repr

Weichinger- és Jurcsi Társ tervezőjeként

III. díj

Borosnyai Pál: A pesti Vigadó tervpályázata

Magyar Épi Törnüvészet 1958. (VII.) 1-3. sz. 95. l.

M. O. K.

VIRÁSH Csaba építész

Weichinger Károlynál dolgozott

Főv. Szabó Ervin könyvtár II. ker. ifjú-

sági- és gyermek-könyvtára, Liszt

Ferenc tér 6.

Szendrői Jenő: A mesteriskola III. ciklusa

Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 24. l.

41. l.

M. D. V.

VIRÁG Csaba építész

Weichenger K. munkatársa a tervezésben (Repr.)

Komondy Zoltán: A sztálinvárosi fürdőtelep
Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 45-55. l.

M. D. K.

VIRÁG Csaba építész

Tehuszinház (Csökkentett megvétel)

Tarstervező: Pázmándi M., Farkas Kis Gy. Marosi

Terpályázat: eredmények

Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 62. l

M. D. K.

VIRÁG Csaba építész

Csökkentett megvételt nyert terv
(Resr.)

Társtervező: Pázmánd Margit

Hegedűs Béla: 350 személyes filmszín-
ház tervpályázata

Magyar Építőművészet 1960. 6. sz. 35. l.

M.D.K.

VIRÁG Csaba építész

Részvétel a pályázaton (1957. tepr.

Társtervezők: Weinchinger K. –

Juresik K. Bonta J. II. díj)

Borosnyai Pál: A pesti Vigadó terpalja-

zata

Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 1–3. sz

92–93. l

M. P. K.

VIRÁG Csaba építész

A Tolai üdülőtelep-pályázaton díjazva

Magyar Nemzet, 1960 (XVI.) 168. sz. 5. l.

Sz. J.: 20 üdülőház, 2000 személyre sátortábor, strand, szabadtéri sunjad épül a Tolai Nagy-tó rózsa. Si-kerrel zárult az Epítőmevész Szöv. mesterisztalájanak pályázata

Virág Csaba

és V. Pázmándi Margit építész csoportjának tv. székház terve 21 pályamű közül első díjat nyert. A díjnyertes és megvásárolt terveket a Magyar Építőművészet következő kiállításon mutatta be.

kiállítottuk az új tv. székház díjnyertes tervét.

Magyar Hírlap, 1968 október 26. G. I.

Virág Csaba

építőm. - tanársegéd,
részt vett a pesti V-Jádó
pifárotou Weichinger K, ~~Virág G.~~
Bonta J.-al, Jurcsó K.-al együtt
a terv I. díjat nyert. 50, 51,
52, 53, 54, 55 lap; 3, 4, 5, 6, 7,
8, ábra.

Bonta János, Vigadó-koncerthás épí-
tése 1958/59 [Kluj: Építőipari és Kör-
lemérési Műszaki Egyetem Tud. Kör-
lemérei.

46.

MDK

Virág Csaba

Weichinger Károly, Jurcsik Károly és Virág Csaba harmadik dijban részesült masodik terve. Repr.

G.J.: Vita a Vigadóról.

Érdekes Ujság, 1957.okt.5.

MDK

Virág Csaba

Weichinger, Jurcsik, Virág, és Bonta 25.000 F.-o
jutalmazott első dijas palyaművének Vörösmarty-
téri homlokzata.Repr.

G.J.: Vita a Vigadóról.

Érdekes Ujsag, 1957.okt.5.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Virág Csaba

1957 DEC 11.

A nagybátonyi városközpont rendezésére kiírt pályázat eredménye

A Nagybátony városközpontjának rendezésére kiírt tervpályázat bírálóbizottsága kedden a következő döntést hozta: Az első díjat a bizottság nem adta ki. A 10 000 forintos felemelt második díjat *Virág Csabának* ítélték. A 6000—6000 forint felemelt harmadik díjat *Jurcsik Károlynak*, illetve *Vinkovits Istvánnak* (munkatársai *Pálffy Ferenc* és *Studer Antal*) adták.

Németh Antal és *N. Elefánti Erzsébet*, illetve *Bonta János* pályaművét 4000—4000, *Legány Zoltán* és *Schmidt Lajos*, valamint *Galamb Erzsébet* és *Lőrincz József*, illetve *Varga László* pályamunkáját a bírálóbizottság 2500—2500 forintért megvásárolta.

Ismét őrölnek és energiát szolgáltatnak a vízimalmok

A Sárvízi Malomcsatorna Társulat felújítása után ismé üzembe helyezhető majd né hány vízimalom, sőt, az úrhida malmot felhasználhatják maj a község villanyenergia ellá tására. Ezenkívül minteg

Csokoládé-Lajl

Negyven édesipari

Az édesipar üzemei kedde az ÉDOSZ Művelődési Házá ban bemutatták idei készítmé

Virág Csaba

Virág Csaba: OTP lakóház, Budapest, II. Keleti Károly utca. Építészek: Breiter Artúr, Kaszás Károly
Ismertetés, képekkel.

Magyar Építőművészet, 1969. 2.sz. 28-29. l.

Víráj Csaba építész

a zálospalotai zulzárati raktár

tervezésért Ybl díjat kapott

Népszava 1968 április 3
hold.

Virág Csaba

Bpest I. Szentháromság-u. 9-11. tervezője.

Csák Máté: A budai Várnegyed rekonstrukciójának néhány kérdésétől.
Magyar Építőművek at 1968. 5. u. 63. l.

Virág Csaba

(IPARTERV)

A rákospalotai Ruhárati Rakkó telep tervezéséért, az Ybl Miklós díj II. fokozatával tüntetés ki 1968-ban.

Magyar Építőmüvészet 1968. 5. sz. 19. l.

M.D.K.

Virág Csaba

A Szegedi Olajközpont tervpályázaton 45ooo Ft-os megvétel

Társtervező: Mészáros Géza

Munkatárs: Komlossy István, Bakos Géza, Beöthy András, Stojanov Miklós, Szekér Istvánné

Magyar Épitőművészet 1967/5. 2-3.l.

Virág Csaba épitész M.D.K.

Résztvett a pályázaton

Társtervező: Pázmándi Margit

6000,- Ft dijazásban részesült

r epr.

Jurcsik Károly:Szabadonálló könyvtár tervpályázat

Magyar Épitőművészet 1962 /4. 2-3.l.

MDK

Virág Csaba, építész

A 10000 ft-s Π. f.-t kapta.

– : Kiosztották az 1968. évi Ybl Miklós díjakat 4

Népszabadság, Bp. 1968. ápr.

M.É.K.

Virág Csaba, építész

A Bp. II. " Aranyhegy és Környéke" rendezési tervpályázaton díjazva.

Társtervező: Kiss Albert, Pázmándi Margit, Halászy Imre, Kelemen Edéné

Magyar Építőművészet 1967 /6. 3-4 .l.

Virág Csaba

V[irág] Cs[aba]: Ruházati Raktártelep, Rákos-palota. – ~~Magyar Ép~~ (Virág Csaba építész) – Magyar Építőművészet, 1966. 15. évf. 4. sz., 5-9. l.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 25o.l.

~~Virágy~~

M.D.Y.

Virág Csaba
építész

1968. ban az Ybl díjat
kapta

— : 1968 kiváló és érdemes művészei.
Élet és Irodalom, 1968. ápr. 6 – 2 lap.

Virág Csaba

Kuhárati raktárak, Budapest (Virág Csaba építész) – Magyar Építőipar, 1967. 16. évf. 1. sz. 30-31. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

75. l.

M.D.K.

Virág Csaba

Az uj Nemzeti Szinház pályázatáért megvételt nyert Hatvanezer forintért.

I.É.: "Milyen lesz az uj Nemzeti Szinház" c. Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. febr. 4. X. évf. 5. sz. 6-7. lap

M.D.K.

Virág Csaba

Az uj Nemzeti Szinház pályázatáért megvételt nyert Hatvanezer forintért.

L.E.: "Milyen lesz az uj Nemzeti Szinház" c. Film Szinház Muzsika, Sp. 1966. febr. 4. X. évf. 5. sz. 6-7. 1 p

Virág Csaba épitész

M.D.K.

Bpó Szentháromság u. 11. sz. " Fehér Galamb" vendéglő terve a szomszédos 9. sz. telekkel közös uj épület.

Müemlékvédelem 1967/2. 126.1.

Virág Csaba M.D.K.

A Váradó állomás tervpályázaton díjazva

megvétel

Társtervező Pázmándi Margit- Destek Endre- Sédi Gy.

Magyar Építőművészet 1963/6. 8.1.

M.D.K.

Virág Csaba épitész
IPARTERV

Ruházai Raktártelep, Rákospalota,repr

Magyar Épitőművészet 1966/4. 5-9.l.

. . . .

K.P.K.

Virág Csaba építész

A budapesti Nemzeti Színház tervpályázatán

megvétel / 60ooo Ft /

Társtervező: Pázmándi Margit

Zárójelentés a budapesti Nemzeti Színház tervpályázatáról
Magyar Építőművészet 1966/3. 6-40.l.

Virág Gaba épitőmüvem

A pesti Vigadó pályázat II. és III. díját jeste Weichinger K, Jurcsik K-al egyett. 55-59 l.-ig 9, 10 ábra.

Bouta János, Vigadó-Koncerthár épitése 1958/59 [Kny. Épitőipari és Közlekedési Műhatt gyetem tud. Közleme Jei.

55-59

M.D.K.

Virág Csaba, építés

tervei szerint épült fel a Szentkárosság u. 9-11. sz. fogkij beépítése, amelyben az egyszeri Fekér Jolanth étterem nyer elhelyezést.

BUDAPEST, Bp.1966. IV.évf. 6. sz. 3. old.
6. kép

M.D.K.

Virág Csaba épitész

Résztvett a pályázaton /60ooo Ft-os megvétel

Társtervező: Pázmándi Ma rgit

G.J .: Kihirdették a N emzeti Szinház terv-pályázatát

Magy ar Nemzet 1966. jan. 29. 5. 1.

M.D.K.

Virág Csaba épitész

Résztvett a pályázaton /60000 Ft-os megvétel

Társtervező: Pázmándi Ma rgit

G.J .: Kihirdették a N emzeti Szinház terv-
pályázatát

Magy ar Nemzet 1966. jan. 29. 5. 1.

M.D.K.

Virág Csaba építész

Résztvett a pályáz ten

Az "A"kategóriában 6000,-Ft, a "B" kategóriában 9000,- Ft dijazásban részesült

Társtervező: Pázmándi Margit

Szabadonálló könyvtár tervpályázat

Magyar Építőművészet 1962 /4. 2-3.]

M.D.K.

Virág Csaba, építész

és Pázmándy Margit

közös terve megvételben részesült a Nemzeti Színház nemzetközi pályázatán. Egy külső és egy belső nézeti rajz.

"BUDAPEST", Bp. 1966. IV.évf. ápr.sz.

22. old.

M.D.K.

Virág Csaba épitész

Bp. Vi. Liszt Fernc tér 6.sz. lakóház

társtervező: Weichinger Károly

repr.

Schall József: Budapest VI. Liszt Fernc tér 6.sz. lakóház

Magyar Építőművészet 1961 .4.sz. 48- 49.l.

M. É. K.

VIRÁG Csaba épitész

Kisebb méretü könyvtár dijazott pályaterve

Társtervező: Pázmándy László

Döntöttek a könyvtár épitési tervpályázat ügyében

Magyar Nmezet 1961 december 31. 6.l.

M.D.K.

VIRÁG Csaba épitész

Nagyobbméretü könyvtár dijnyertes pályamüve

- Társtervező: Pázmándy M

Döntöttek a könyvtár épitési tervpályázat ügyében

Magyar N emzet 1961. december 31. 6.1.

Virág Csaba építész

M.D.K.

Részt vett a pályázaton / rangsorolás nélkül dijazva /

Társtervezö: Pázmándy Margit, Des tek Endre

repr.

Szanyi József: Budai Várnegyed lakóház terv-pályázata

Magyar Nemzet 1965. /1. 2-12. 1.

.

Virág Csaba, építész MDh

Pályaművét megvették.

f. J.: Kihirdették a budapesti Nemzeti Színház tervpályázatának eredményét 8.

Népszabadság, bp. 1966. jan. 29.

Virág Csaba

V.Cs.: Ruházati raktárak, Rákospalota. Épitész: Virág Csaba.
V.Cs.: FÜSZÉRT raktár, Ujpest. Épitész: Virág Csaba.

Magyar Épitőmüvészet, 197o.1.sz.

26-29. l.

Virág Csaba -
Pázmándi Mezőt

Magyar Televizió Székház tervpályázata 1967.
I. díjat nyert.

Magyar Építőművészet 1968. 6.sz.2.l.

Virág Csaba

budai várnegyedbeli építészi működését említi-értékeli

Csák Máté: A budai Várnegyed rekonstrukciójának néhány kérdéséről. Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz. 63-64. l.

Vizág Gaba építész

Résztvett az alábbi pályázaton
(makett, rezpró)

N.N: Amszterdami városháza
terv pályázata 1968

Magyar Építőművészet 1970/2 2 old.

Virág Csaba építész

Az alábbi épület egyik tervezője
(rajzok, reprók)

V. Cs.: Magyar Televízió új székháza
Bp. III. Aranyhegy

Magyar Építőművészet 1970/3 8 old.

Virág Csaba építész (Spartern)

Résztvett az alábbi pályázaton
(rajz, makett, 2 sepró)

Dr. Gyöngyösi István: Nemzetközi szervezetek – UNIDO – IAEA – központjo – Bécs, tervpályázat, 1969

Magyar Építőművészet 1970/2 sold.

VIRÁG CSABA

ÉPITÉSZ (IPARTERV). A RÁKOSPALOTAI RUHÁZATI RAKTÁRAKAT TERVEZTE.

9 FOTO, REPR.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1970/1. 26-27. LAP.

VIRÁG CSABA

ÉPITÉSZ (IPARTERV). AZ ÚJPESTI FÜSZÉRT RAKTÁRAT TERVEZTE.

2 RAJZ, REPR.
5 FOTO -"-

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1970/1. 28-29 LAP.

VIRÁG CSABA

ÉPITÉSZ (IPARTERV)

A BUDAPEST I., ÚRI UTCÁBAN LÉVŐ FEHÉR GALAMB-HÁZAT TERVEZTE.

REPR: 9 FOTÓ, 3 RAJZ.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1969/6. 12. LAP.

Virág Csaba

cikke:

Virág Csaba: Reflexiók a "Belvárosi találkozópont" tervpályázatához /Opponensi hozzászólás a pályázat ismertetésén/. Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz. 11. l.

Virág Csaba

1968-ban az Ybl Miklós dij III. fokozatát nyerte el.
Arcképét közli:

Magyar Épitőművészet, 1968.5.sz. 19. l.

Virág Csaba épitész M.D.K.

/ÉKME/

Társasház, Bp. XI. Karinthy Frig es ut

repr.

Magyar épitőművészet 1969/3. 40-43.l.

M.D.X.

Vixéq Oeabe épitéa

Tére-ehéc, Dp. XI. Kertinly Drig ee ut

ropx.

40-43.J.

Virág Csaba, építész 1934

Megvásárolt terv.

Repr.

–: A Nemzeti Színház tervpályázat eredményei és tanulságai 7.

NÉPSZABADSÁG, 1966. febr. 6.

Virág Csaba Tamás

Lakóház terve 1 db. 3 1/2 nobás, kétszintes lakással. Rövid leírása.
(Jele: Buváti 16.)

Családi ház tervek. 1959. Szerk.: Bene László, Kárpáti Andorné. Rajzokat készítette: Balogh István, Finta József, stb. Bp. 1959. Sztl. 1. képes.

V. 3. sz. lapokon.

Virág Csaba, építész (Lakótelő) 6.) Folytatás.

A Közművelődés Háza, Tatabánya-Városközpont. Építész: Virág Csaba, Lakótelő.

7 7. Előcsarnok részlete

Magyar Építőművészet, 1986.6., 41-old.

Virág Csaba építész /Lakótervi/. 4.) Folytatás.

A Közmüelődés Háza, Tatabánya-Városközpont. Építész: Virág Csaba /Lakótervi/.

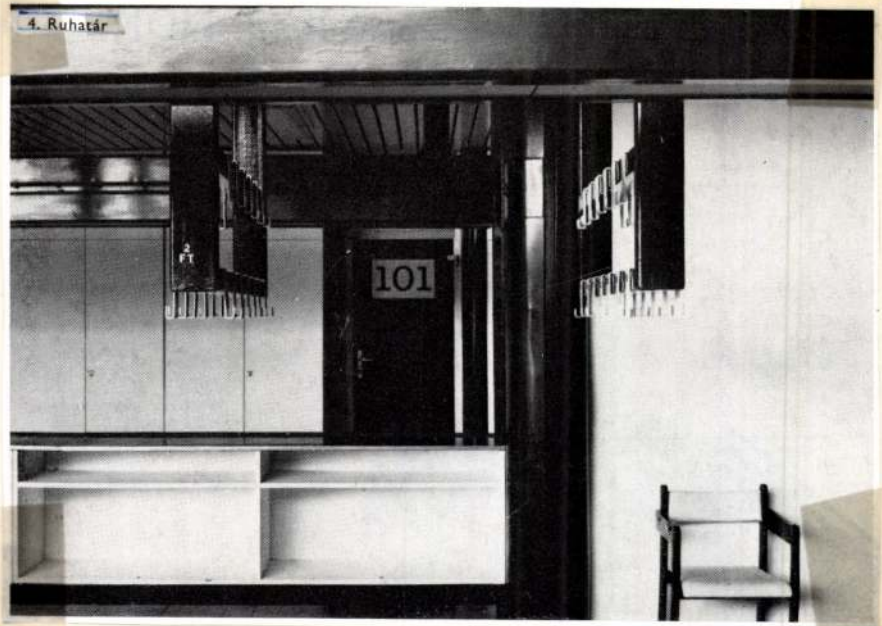

Magyar Építőmüvészet, 1986. 6. 41-old.

Virág Csaba, építész (Lakótervi). 3.) Folytatás.

A Közművelődés Háza, Tatabánya-Városközpont. Építész: Virág Csaba (Lakótervi)

2. Főbejárat

3. Hátsó homlokzat

Magyar Építőművészet, 1986. 6., 40-old.

Virág Csaba, építész
Diplomadijasok, 1986.

Zámbóné Halmányi Judit építész diplomatervének témája irodaház, helyszíne: a Bajcsy-Zsilinszky út és József Attila u. sarok. Korrektora Virág Csaba építész volt. – Jelenleg a Lakótoro-ben dolgozik Zámbóné, ázóta az AGRIT-kereskedőház és bank – a Rákóczi út és Akácfa u. sarkán – tervezésében vett részt, Virág Csaba munkatársaként.

Magyar Építőművészet, 1987. 4-5 szám, 88-old.

Virág Csaba, építész [Lakóterv]. 1.) Folytatás.

A Közművelődés Háza, Tatabánya-Városközpont. Építész: Virág Csaba (Lakóterv).

1. Tatabánya. A Közművelődés Háza. (Makettfotó)

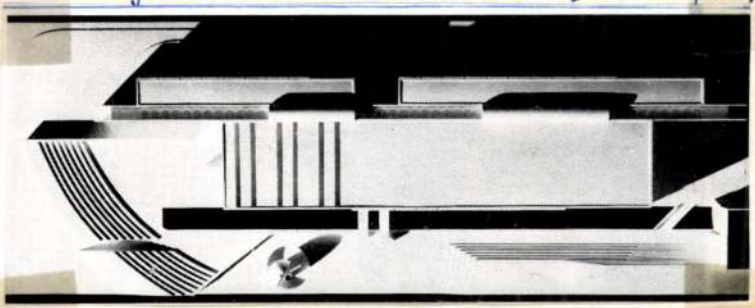

2. Földszinti alaprajz. [repert.]
3. Emeleti —"— [repert.]
4. Helyszínrajz [repert.]

Magyar Építőművészet, 1986. 6. 38-39. old.

Virág Csaba, építész

Korényi András, Ybl-díjas építész főbb munkái, melyet Virág Csabával készített: 1) a TV székház átalakítása műszaki központtá, valamint 2) panelos lakóépületek törzsállományának tervezése, szintén Virág Csaba építésszel.
(olvasható Korányi András Ybl Miklós-díj kinevezésén.)

Magyar Építőművészet, 1984. 4., 62-old.

Virág Csaba, építész

4. OMFB vitorlásklub, Balatonfüred, 1974. (repr.)

10. Országos villamos tehereloszto a Várban, Budapest, 1976. (repr.)

10. Virág Csaba: Országos villamos tehereloszto a Várban, Budapest 1976

Magyar Építőművészet, 1984. 1. 30-old.-31-old.

Virág Csaba, építész | Lakóterv.

2.) Folytatás.

A Művelődés Háza, Tatabánya-Városközpont. Építész: Virág Csaba, Lakóterv.

Magyar Építőművészet, 1986. 6., 40-old.

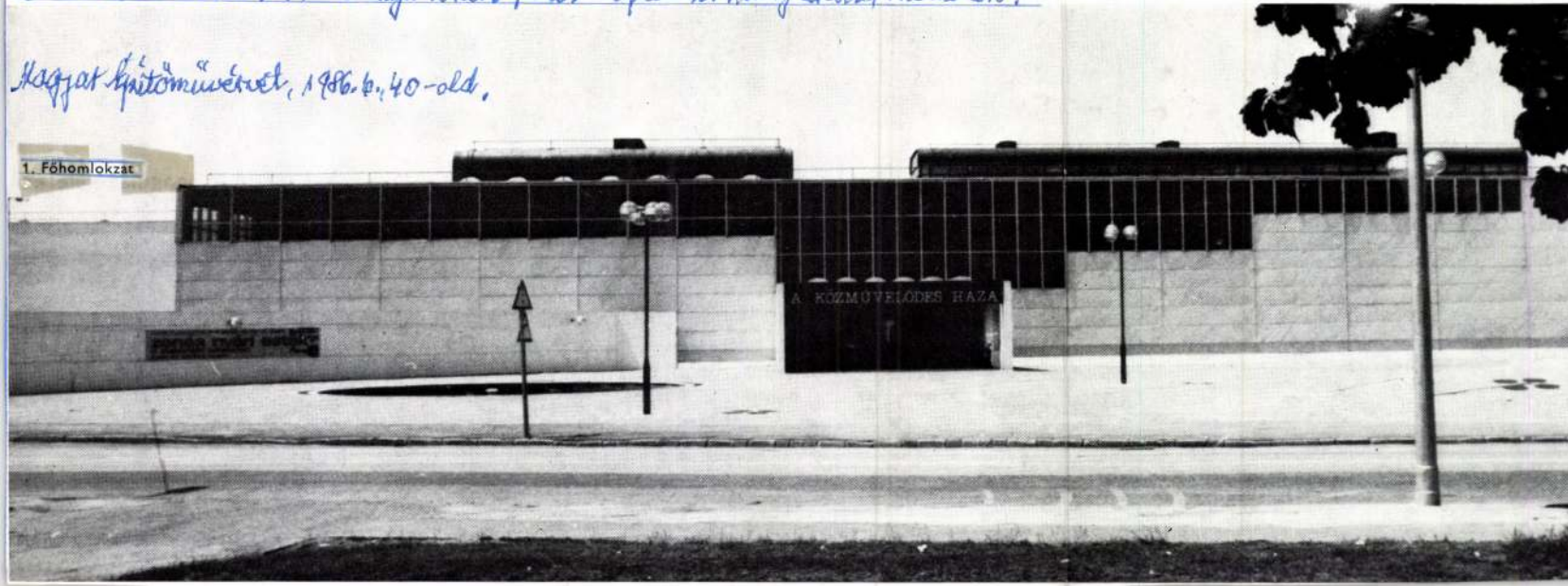

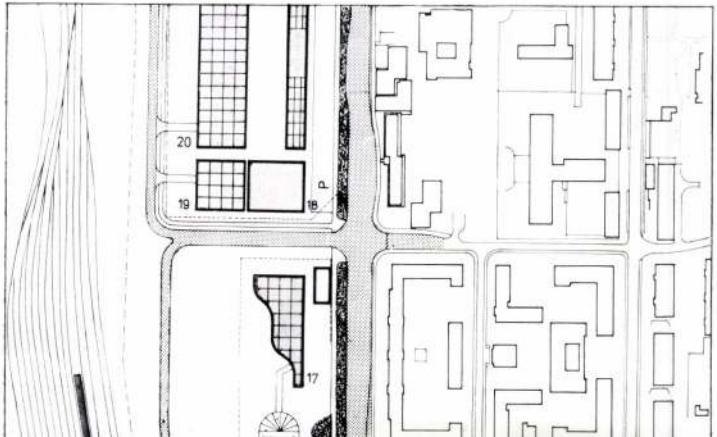

a szoc. reál volt a ránktukmált divat, majd nemsokára (Hruscsov révén) újra szabad lett (volna) modern építészetet csinálni. Akárhogyis: Le Corbusier funkcionális városa volt (akart lenni) a példakép. Az elburjánzott contra-selectio révén, meg a szabadverseny hiánya miatt azonban a feladatokat itt sem a legmegfelelőbb személyek oldották meg; így e város lakónegyedei is — csak emlékeztetnek a funkcionalista városra. A torzulás miatt előnyei kevésbé tűnnek elő, hátrányait inkább érzik a lakosok!

élni, ahol urbánus hangulat keletkezik.

Ezért gondoltuk, hogy a városközpont ránkbízott déli vége: az új Közművelődés Háza és környezete vesse meg a kulturális szabadidőközpont alapjait, kapcsolatban a már meglevő Ifjúsági és Úttörőházzal, illetve az ezek elé épített (és eleinte a városlakókat irritáló) kis amphitheátrummal. Hiányzik még a növényzet, az utcabútorok, a szobrok stb.

Jellemző: e térrészt ma, az átadás után másfél évvel sem vette (még) át a Városgazdálkodási Vállalat.

Virág Csaba, építész (Lakótérv) 5.) Folytatás.

a Közművelődés Háza Tatabánya-Városközpont. Építész: Virág Csaba (Lakótérv)

5. Nézőtér részlete

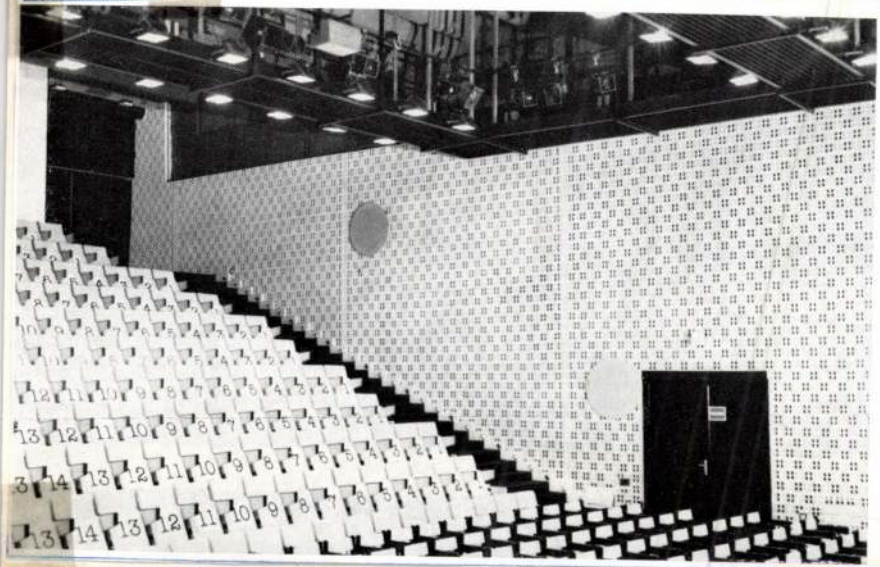

6. Kiállítóterem

Magyar Építőművészet, 1986. 6., 41-old.

1.

1. The layout plan of t
complex, Dessau
2. South-west view. Ar
tograph from the twe
3. The studio building
view from the east

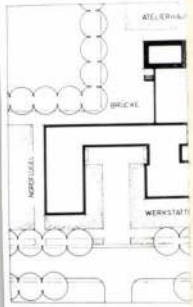

1

4. Előcsarnok, jobbra a
rata
5. Aula a Breuer-féle sz
6. A műhelyszárny üveg

Virág Csaba, építész 2.) Folytatás.

Lakóház, Bpest, XI. Varinthy Frigyes u. 11., 42 lakásos OTP-társasház, a Fő-ércsi Szabó Ervin kömptár fiókával és Gyermekkömptárral.

Magyar Építőművészet, 1988., 3., 45-old.

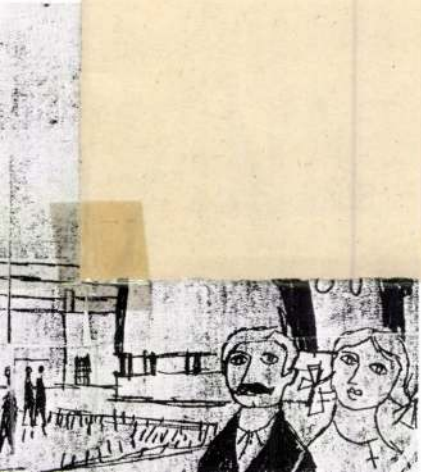

úgy, mint a többiben — nincsen meg a légkör arra, hogy „nemzeti, magyar" építészetről polemizáljunk. Befejeződött számomra az a korszak, amely a jászberényi fürdő tervezésével kezdődött. A vidék települései elvesztették azt az arculatukat, amelyek annak idején gondolataimat befolyásolták. Áldásosnak érzem a rezervátumok (skanzenek) létesítését, amelyek ezeket az emlékeket hűen megőrzik, talán eljön egy kor, melyre ezek az objektumok termékenyítően hatnak.

Zalaváry Lajos

MŰ-TEREM GALÉRIA – VIRÁG JUDIT

SZERETETTEL MEGHÍVJUK ÖNT ÉS PARTNERÉT

DÉVÉNYI IVÁN

GYŰJTEMÉNYÉBŐL RENDEZETT

KIÁLLÍTÁSUNK MEGNYITÓJÁRA

2006. SZEPTEMBER 12-ÉN

(KEDD) DÉLUTÁN 17 ÓRÁRA.

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:

2006. SZEPTEMBER 13. ÉS OKTÓBER 7. KÖZÖTT HÉTKÖZNAP 10-TŐL 18 ÓRÁIG, SZOMBATON 10-TŐL 13 ÓRÁIG.

INFORMÁCIÓ:
Mű-Terem Galéria, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 30.
Telefon/Fax: (36-1) 312-2071, (36-1) 269-4681
E-mail: mu-terem.gal@t-online.hu, http:// www.mu-terem.hu

CZÓBEL BÉLA: DÉVÉNYI IVÁN ARCKÉPE, 1964
OLAJ, VÁSZON, 47X36 CM, JELEZVE JOBBRA FENT: CZÓBEL

Mű-terem Galéria – Virág Judit

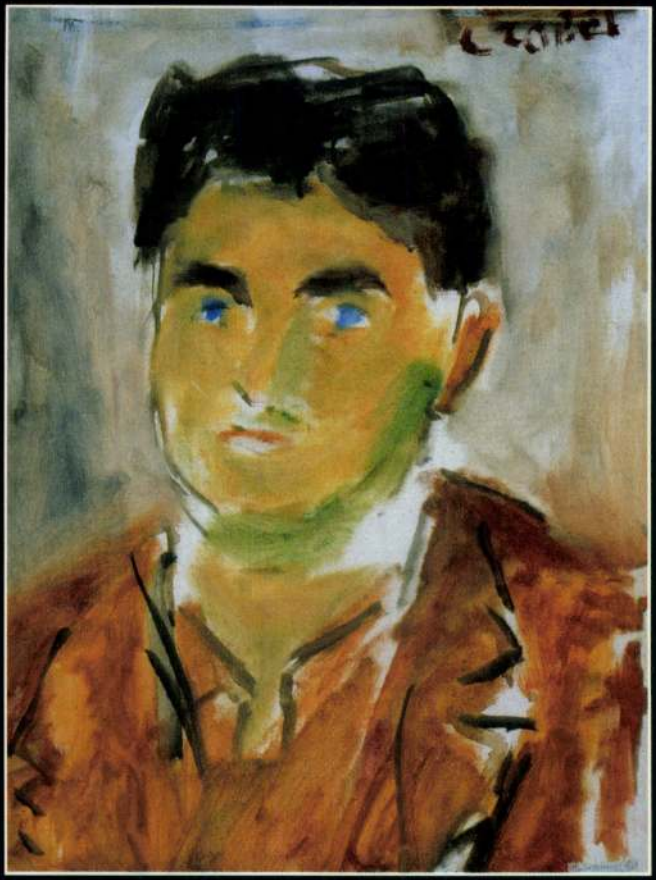

Meghívó

VIRÁG Csaba építész

György Péter: A Pest-Budai high-tech.
= Holmi 1993. 2. 295–306.

Húszemeletes irodaház és aranypálmák

Virág Csaba nemcsak kitűnő építész, ezen túlmenően különleges élményeket is tartogat mindig megbízói és mindnyájunk számára.

Mostanában, a Kerepesi út–Hungária körút–Százados út–Szörény utca találkozási pontjára tervezett igényes irodaház- és üzletközpont-együttesével, a Hungária Passzázzsal már jó előre vitákat kavart. Másfél éve ment rá a négy változatban elkészített tanulmánytervre, amelyek közül a győztes elképzelést a beruházásra kiírt tender nyertese, a belga-francia *Credicom cég* valósítja meg.

Az érdekes szerkezetű, húszemeletes épület kilenc-tíz emeletig „lépcsőzik lefelé". Belső utcával vágnák ketté: az alsó szinteken hatalmas francia *szupermarket, zene- és szabadidőközpont, számos kisebb-nagyobb üzlet, vendéglátóhely* sorakozna. Az épület tetején kilátó-vendéglőből pásztázhat végig a tekintet a csodálatos városképen, s a *helikopterállomás* is itt kapna helyet. A várostörténeti értékű *Százados úti iskola* homlokzatának egy részét Virág Csaba megőrizné: beépítené a monumentális együttesbe.

Az épülettömbhöz csatlakozó, ötszintes mélygarázs nem kevesebb, mint háromezer autó számára nyújt majd parkolási lehetőséget. A FŐMTERV jóvoltából igényes, szép „átkötés" létesül a metróállomáshoz.

A vitákhoz most csak annyit: a jelenleg szinte kietlen helyen, a kialakuló külső körút környékén egy-egy nívós, magasabb beépítés a tizenegy szintes lakótelepek tömör, monoton masszáját is megtörné, változatosabbá tenné a város arculatát. De húsz emelet fölé Virág Csaba sem menne...

Épít egy irodaház-szálloda együttest is, az OVIT Europe Centert. Áprilisban kezdődnek a munkálatok, valószínűleg francia, német, osztrák és magyar kivitelezésben a Hegedüs Gyula u.–Visegrádi u.–Tutaj u.–Bessenyei u. által határolt tömbön. Négy „aranypálmát" formázó üvegkupolájáról ismerszik majd meg, de a modern épületbe itt is becsempésznek egy város- és ipartörténeti emléket, az Elektromos Művek egy régi erőművének a maradványait. A megbízó francia cég, a Franco Eurpeenne de Construction igazgatója pedig nem más, mint báró *Perényi* Krisztina.

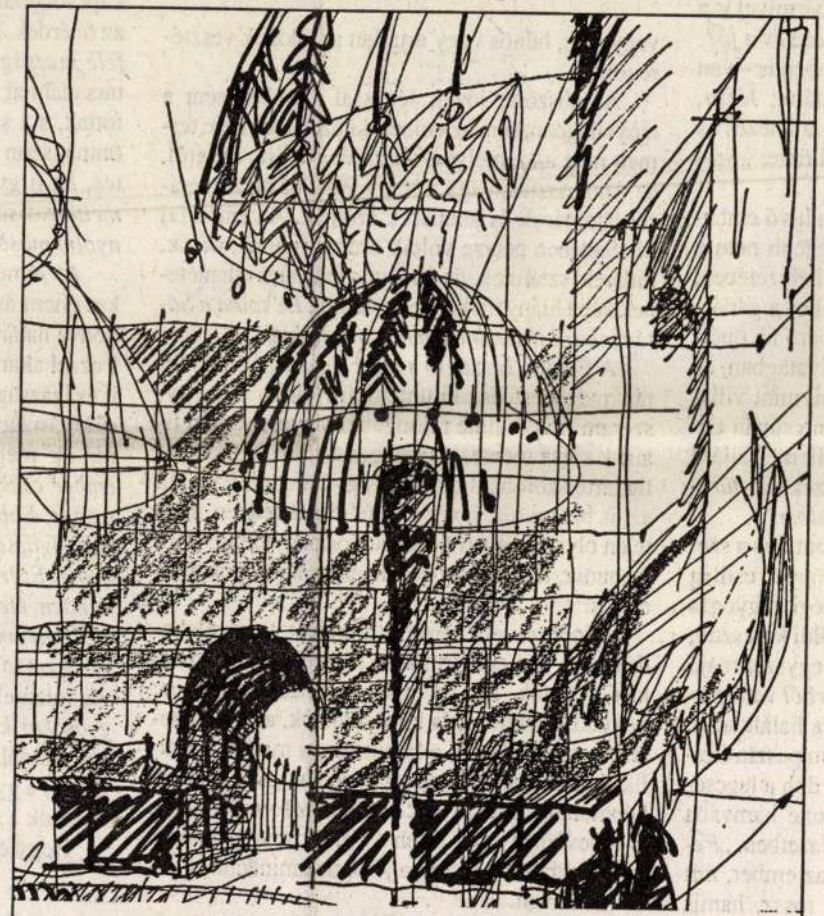

OVIT Europe Center. Tervező: Virág Csaba

Komor Vilma cikkéből
MNemzet, 1991.dec.24.5.p.
VIRÁG CSABA építész

ló kapitalizmus magába olvasztotta a feudális gazdálkodás egy sor vonását. A monopóliumok lényegében: *feudá-*

ges rossznak tekintette azt, ahol a hangsúly a rosszon volt – újra helyet kellett adni a „katonai társadalom"

lenthető politikai kultúra lehetőségét. Az öröklöttek elhaltak, újak nem alakulhattak ki. Nyugati esz-

jaszületését Nyugaton csak megalko
zés és idegenkedés kísérheti.

Szabó Miklós

Én nem tudom...

(Meg kell-e feszíteni)

Én nem tudom, hogy a szeretet ünnepén illik-e nyomatékosan szót ejteni a gyűlöletről, mintegy kihangsúlyozva e két fogalom *antagonisztikus* ikerpár voltát.

A hangsúlyban már ott a kérdés: lehet-e *kibékíthetetlenül ellenséges és ellentétes* bármivel is a szeretet. És a másik: *ikerpár-e a gonosz és a jó?*

Az abszolut jóra – emberi értelemben is – van tanulmányozható és követendő példánk: Jézus, aki karácsony napján született, s aki a létezés és az élet második nagy parancsolatává tette: *„Szeresd felebarátodat, mint magadat."*

Sokan mondták már erre, mélyen hívő emberek is: *Uram, ez nehéz.* S a legnehezebb nem a hitéletben, hanem a lét *gyakorló* helyzetében, ahol mindennapos a megaláztatás, ahol a gátlásból agresszió fakad, ahol a mozgatóerő az önérdek. Bízvást hihetjük, könnyebb a sivatagban, az emberek iránt jó szívvel, sáskát enni, mint villamoson tülekedni. A szeretethez nem csupán engedékeny lélek kell, de kitartó jellem, szilárd idegrendszer is, s ami több mindezeknél: *türelem, biztonság, jó közérzet és önbizalom.*

Jézus – aki a mindenség középpontjába a szeretetet helyezte – születésekor mennyei csillag vezette a napkeleti bölcseket. Az égi ragyogás karácsony napján nem vetődhet a földi keresztre; *még* nem szabadna sejtenünk, hogy egyszer majd egy felbőszült tömeg a *húsból és vérből való szeretetre*: az Isten (és az ember) Fiára halált kiált. De nemcsak az írásból tudjuk, hanem puszta élettapasztalatból is, hogy a gyűlölet, a düh a legcsekélyebb biztatásra föllobban, s benne hamvába holt mindaz, ami jó az emberi természetben. *„Feszíttessék meg!"* – üvölti ilyenkor az ember, mit sem törődve azzal, hogy jó vagy rossz, hamis vagy igaz, bűnös vagy ártatlan az, akinek vesztére tör.

Az abszolút jóval, Jézussal szemben sem a tényvilágban, sem az emberi képzeletben nem termett meg a személyes, abszolút gonosz. Jöttéről, az Antikrisztus, vagy a Nagy Parázna országlásáról látomások és jelenések szólnak. Az emberfaj történetében persze voltak ördögi figurák, nérók, hitlerek, sztálinok, de Krisztus tökéletes ellentétének képe hiányzik képzeletünkből. *Ez volna a Sátán, akiről jószerint semmit sem tudunk.*

A Földön országló *sátáni figurákat* éltük során megbecsülés, kitüntető figyelem, nemegyszer milliók őszinte rajongása övezte. A Sátán fiainak sorsa mentes a tömeges, szívós, mindhalálig tartó szorongattatástól és gyűlölettől. Ez talán azt is bizonyítja, hogy a jó felülkerekedvén, képtelen olyan mélyen és állhatatosan gyűlölni, mint a gonosz, hiszen természete és hajlama a megbocsátás.

Mindezek ellenére tartja magát az a vélekedés, hogy a jó embert sokan szeretik, a rosszat sokan gyűlölik. Én azt hiszem, másként van ez; hogy kit szeretnek és kit gyűlölnek, az a helyzeten, a viselkedésen, a habituson, a modoron múlik és befolyásolható valamely léttaktikával. A képmutatás elsősorban *a gonosztól nem idegen.* A teljesítménynek, a tehetségnek, a szépségnek, az okosságnak és főleg a jóságnak mindehhez kevés köze van.

Persze senkinek – még önmagamnak – sem akarom kedvét szegni a szeretet ünnepén. Én beérném annyival, ha a hozzánk közel állókat, a számunkra kedveseket, a velünk egyetértőket szívünk egész melegével szeretnénk, s velük kapcsolatban sohasem kerekedne felül bennünk az önérdek. Belátom, hogy korunkban, *mivel sokféle igazság, sokféle érdek és szándék ütközik,* a társadalmat átszövő kapcsolatok mélypontra jutottak, s a szeretet kiveszni látszik belőlünk. Ez önmagában tán nem is rettenetes, nem is végzetes, *ha a gyűlöletet uralja és kordában tartja a méltányosság. Ez sem éppen könnyű, úgy méltányolni másokat, mint önmagunkat.*

Az elmúlt időkben magam is olyan helyzeteket éltem át, amikor saját igazságomhoz ragaszkodva határozott álláspontot kellett képviselnem, s ezzel akarva-akaratlan sértettem mások érdekeit és igazságérzetét. Az ilyen magatartás kényszerűség, még az sem befolyásolja, hogy tisztelem mások meggyőződését és (vélt) igazságait. *Az ember csakis a saját (vélt) igazságának veti alá magát. Ebben az a félő, hogy a meggyőződés, a saját igazság hite automatizmussá válik, s élettelenné. Ezért újra és újra külön kell megvizsgálni minden élethelyzetet elfogulatlanul, elmélyedve és türelemmel.*

Azután természetesen oda kell állni valahová, valamely igazság mellé, mert úgymond *a langyosokat kiköpi az Úr.* Lelkiismeretünk szüntelen vizsgálata az, ami talán megszabadíthat bennünket a gyűlölettől és elérhető közelségbe hozza hozzánk a szeretetet.

Hogy elérjük-e, azt persze nem tudom.

Kristóf Attila

Virág Gaba, építész

Lakóház, Bpest, XI. Karinthy Frigyes u. 11. 4 lakás, OTP-társasház, a Fővárosi Szabó tvin könyvtár fiókjával és Gyermekkönyvtárral.

1.) Folytatás.

1/1

Magyar Építőművészet, 1988, 3., 45-old.

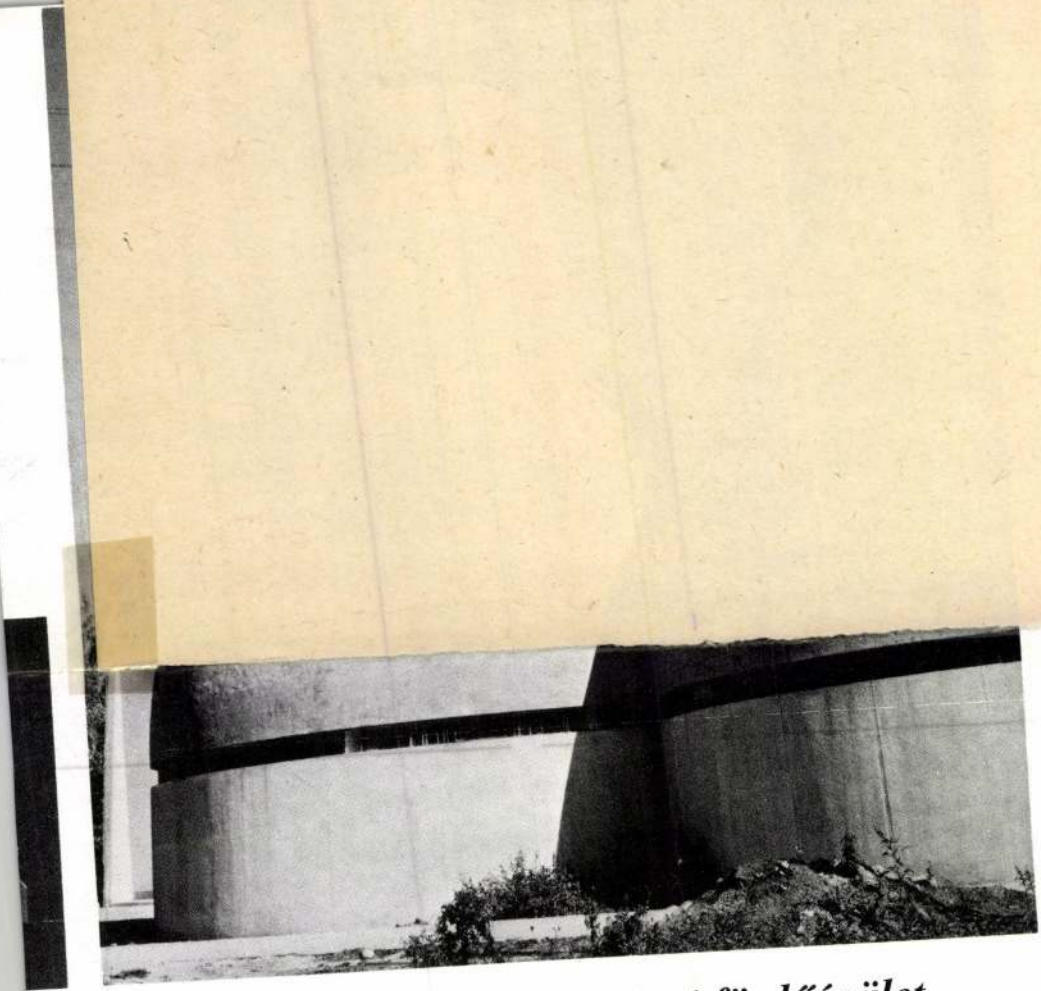

Jászberényi fürdőépület

MAGYAR VILÁG

VIRÁG CSABA

Alkotni árral szemben

BONTA JÁNOS INTERJÚJA

Magyarországon manapság építészként alkotómunkát végezni a lehetetlenséggel határos. Nemcsak a nehéz gazdasági körülmények sújtják az építészeket, hanem az építőipar sajátos nehézségei is – különösképpen pedig az építészeti közműveltség súlyos elmaradottsága, az általános igénytelenség és vakság az építészeti környezetből áradó jelzésekkel szemben, az építészet életformát alakító és megjelenítő feladatának semmibevétele. Ilyen körülmények között áttörni csak az egészen kivételes képességűeknek sikerül. Nem elég hozzá a tehetség, szívós munkabírásra, állhatatos küzdőképességre is szükség van. Virág Csaba a kevesek közé tartozik, akik áttörtek. Nemcsak néhány kivételes épületet, de egy egész oeuvre-t, stilisztikailag-szemléletileg rokon művek sorozatát – sikerült kihordania. Társa, segítője, támasza, felesége Pázmándi Margó, maga is jelentős építész.

Virág Csaba 1933-ban született. Kitüntetéses (vörös) diplomát nyert el a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karán 1956-ban. Ybl Miklós-díjban részesült 1968-ban és 1972-ben. Tervei nyomán felépült 12 jelentősebb épület és egy 6000 lakásos lakónegyed, díjat nyert 21 pályázaton. Sohasem szakadt el az Alma Matertől. Címzetes docens. Építészek generációit nevelte fel és neveli ma is. Volt hallgatói közül 21-en kaptak Ybl-díjat. Jelenleg a Lakó- és Kommunális Épületeket Tervező Vállalat műteremvezetője.

A közvélemény úgy tartja: a nagy állami tervezővállalatok nehézkesek, bürokratikusak. Nem kedveznek az építészeti alkotómunkának. Hogyan lehet boldogulni e keretek között? Hogyan dolgozik a tervezővállalat kebelében egy építészeti műterem?

A tervezővállalatok egy része újabban tulajdonképpen nem is nagy. A LAKÓTERV például – én természetesen elsősorban erről szólhatok – ma kb. 350 fővel dolgozik. Közülük 8 vezető építész alkotja a stábot, 40-en dolgoznak a második vonalban. Vannak ennél lényegesen nagyobb tervezővállalatok – keleten és nyugaton is. Például az egyik leghíresebb a SOM, a Skidmore-Orwings and Merrill cég Chicagóban. De nem igazán nagy vállalat a LAKÓTERV azért sem, mert mind technikai felszerelésében, mind szervezetében (munkamegosztásában) nem más, mint egy sor kis műhely, amelyek manufaktúraszerűen egymás mellett dolgoznak. Mindenki végzi a maga dolgát: tervezi a saját házait. Ilyenformán a nagyszervezetnek a hátrányait nem szenvedjük el, de előnyeit sem élvezzük igazán. Ám azért az előny, hogy a munkatársak itt a legjelentősebb hazai feladatokkal foglalkozhatnak. Emellett eddigi munkáink s állami státusunk a külföldi partner számára is megfelelő referenciát jelent.

Ezek vitathatatlan előnyök. Mostanában többet hallani a hátrányokról. Mi az, ami a nagyvállalati rendszerben az építészeti alkotómunka lehetőségeit behatárolja?

A kemény vállalati terv, a vállalat súlyos állami adóbefizetési kötelezettségei. Műtermünknek havi átlagban több mint 1,1 millió forint tervezési díj ellenértékét kell megtermelnie (évi 13,4 millió forintét), természetesen a társtervezőkkel: statikusokkal, gépészekkel, környezettervezőkkel, építésszervezőkkel, árelemzőkkel együtt. Ez teljesíthető, de tekintettel az építészeti tervezőmunka alacsony értékelésére, csak igen kemény munka árán.

Erre még visszatérünk. Előbb a műterem helyzetéről a vállalaton belül. Mi az, amiben korlátoz vagy amiben segít a vállalatvezetés? Elegendő-e a szabadságnak az a mértéke, amellyel a műteremvezető és a munkatársai rendelkeznek az építészeti alkotómunkához?

Az épület megkoncipiálásában lényegében szabad vagyok. A vállalatvezetés csak akkor avatkozik be munkánkba, ha késésben vagyunk és segíteni kell, vagy ha valahon-

nan leszólnak, hogy gyorsítsunk. A Tervtanács nálunk inkább segít, semmint korlátoz. Kontroll, amelyre mindenkinek szüksége van. Sohasem utasít; tanácsokat ad, amelyeket általában figyelembe veszek, de mindenképpen mérlegelek. Összességében a tervek színvonala jóval magasabb, mint a kis szervezetekben készülőké. (Tisztelet a kivételnek.) Munkánk minőségét jelzi például az NSZK-beli Bad Dürkheim városkában a Rajna–Pfalzi Biztosító részére készített irodaépület terve, amely az ottani megrendelő teljes megelégedését vívta ki.

Ki menedzseli a műtermet, hogyan kerül oda a munka? Érvényesül-e ebben a megrendelő kívánsága, választása – hat-e rátok a piac, vagy mint egykor, a vállalatvezetés „terít", elsősorban az egyenletes terhelésre tekintettel.

Az egyik igazgatóhelyettes a menedzser, vele együtt állapodunk meg abban, hogy mit és mennyiért vállalunk. A részletes feltételeket azonban magam állítom össze. A jelenlegi munkák többsége személy szerint hozzám érkezett. A tv-stúdiók tervezését feleségemmel együtt országos pályázatokon nyertük el. A vállalat színeiben meghívásos versenytárgyaláson nyertük el az MTI új hírközpontjának tervezési feladatát. Több munka korábbi referenciák alapján került a műterembe. De a Havanna lakótelep tervezését például a vállalatvezetés juttatta hozzánk. Egy lakótelep tervezése természetesen viszonylag jobban fizet, mint a bonyolult egyedi középületeké. Végeredményben tevékenységi körömet tekintve szinte maszek vagyok – csak éppen állami fizetéssel.

Mennyivel?

A havi fizetésem tavaly 12 500 forint volt, évi vállalati jövedelmem 1986-ban prémiumokkal együtt 210 000 forint.

És forintban milyen értékű épület megtervezéséért viseled a felelősséget?

Évi átlagban kb. 1–1,2 milliárdért.

Mivel magyarázható egyesek – főleg az idősebbek – maradása, mások – főként a fiatalok – kiáramlása az állami tervezővállalatoktól?

Először az idősebbekről. Azelőtt (az ötvenes-hetvenes években) nemigen volt más választás, csak az állami tervezővállalat, így kísértés sem igen volt. Az idősebb korosztály nem szokott az üzleti élethez, ha volt is ehhez érzéke, idővel elvesztette. A tervezővállalatnak kétségtelen előnyei is vannak: a biztos fizetés, és hogy per esetén a vállalat anyagi felelősséget vállal. Több százmilliós, sőt milliárdos munkákat egy kis szervezet nem képes elvállalni. (Nem is bízzák – bízhatják – rá.)

Hogy van ez a fejlett tőkésországokban? Én dolgoztam tizegynéhány fővel működő kisvállalatnál, amely egész városrészeket tervezett.

Ezek általában igen tőkerős vállalatok, és a biztosítási rendszer is garanciát nyújt a megrendelő esetleges kártalanítására. Nálunk ilyen biztosítási rendszer nem alakult még ki. Ezért bizonyos nagyságrenden felüli munkák nem kerülhetnek a kisvállalatokhoz. Ilyen szép feladatokhoz, amilyeneken a LAKÓTERV-nél dolgozom, máshol nem juthatnék hozzá. Így, minthogy az a „hobbim", hogy összetett, bonyolult feladatokkal szeretek bíbelődni, ragaszkodom a vállalathoz, még azon az áron is, hogy jóval kevesebbet keresek, mint egy kisebb szervezetnél. Ez nyilván részemről luxus. De luxus az állami vállalat részéről is, hogy értéken alul díjazza az építészeti tervezést, mert ezzel azt kockáztatja, hogy nem kap a szükséges mélységig kidolgozott terveket, s hogy értékes embereket veszít el.

És mi a helyzet a fiatalokkal?

Két okból mennek el. Nehezen tudják kivárni azt az időt, amíg jelentős önálló munkához jutnak. A nagy terveken – érthetően – a vezető tervező mellett dolgoznak. Másrészt többet akarnak keresni. Több pénzre van szükségük a családalapításhoz, a lakásvásárláshoz. Nagy a kísértés. A kis szervezetekben rögtön – igaz, kis volumenű, de – önálló munkát kaphatnak, s jóval többet kereshetnek.

Ezek szerint a vállalkozóbb szelleműek és mozgékonyabbak elmennek?

Szerencsére nem mind, de sajnálatosan sokan, ami súlyos nehézségeket okoz a munkában. Jó munkához jó segítség kell, másodkezi tervező: konstruktőr, technikus, aki megérti a koncepciót, és segít a konkrét megoldások, a szerkezeti csomópontok kidolgozásában. Az ilyen egyre kevesebb. A színvonalas konstruktőrt a jelenlegi tervezővállalati rendszerben nem lehet jól megfizetni. (Jövedelmük: 60–70 000 forint évente.) További nehézség, hogy a hivatalszerűen felépített rendszer nemigen viseli el a létszámingadozást. Nehéz a nagyobb munkákra elegendő erőt koncentrálni s a munka elvégzése után az erőket átcsoportosítani.

Évtizedek óta együtt dolgozunk az Egyetemen. Látom, hogy a fiatalokat magaddal ragadó pedagógus vagy. Tudsz-e elegendő tehetséges fiatalt gyűjteni a műtermedbe?

Megteszem, amit lehet. Minden évben meghívok legalább egyet a frissen diplomázottak közül, s 2–6 évig együtt dolgozom velük. De sokan, akik megtanulnak saját szárnyakon repülni, elhagynak. Részben kényszerűségből, mert nem tudom őket igényeik szerint megfizetni, részben mert az a helyes, ha egy fiatalember sokfelé megfordul: különböző műhelyekben lát és tapasztal. És mert a milliárdos nagy épületekért nekem kell a felelősséget viselnem, s így kevés önálló munkát tudok nekik juttatni.

Műtermedben országos jelentőségű munkákon foglalkoztatva a fiatalokat, igen jelentős pedagógiai hivatást vállalsz.

Ez nem vigasztal kiváló munkatársaim elvesztéséért, ami hovatovább lehetetlenné teszi kötelezettségeink teljesítését.

Térjünk vissza az alapvető problémához: milyen drága vagy olcsó a tervezés Magyarországon? Ki érdekelt és mennyiben a színvonalas építészeti megoldásban?

A tervezést tehát aránytalanul rosszul fizetik. Az eddigi díjszabás szerint az épület kiviteli költségének 1,5%-át szánták erre. Most szabadon alkudhatunk. Próbáljuk elérni a 3–5%-ot. Nyugaton ez 6–15% között mozog, de előfordul 20%-os tervezési díj is.

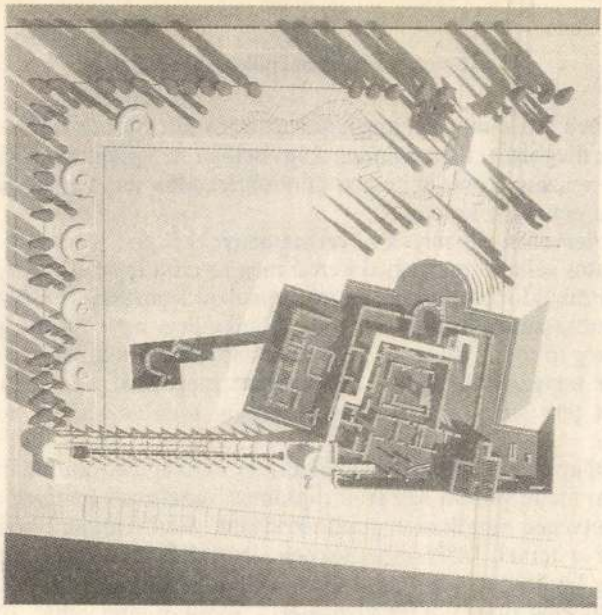

Budapest, III. kerületi Búvár utcai római romkert

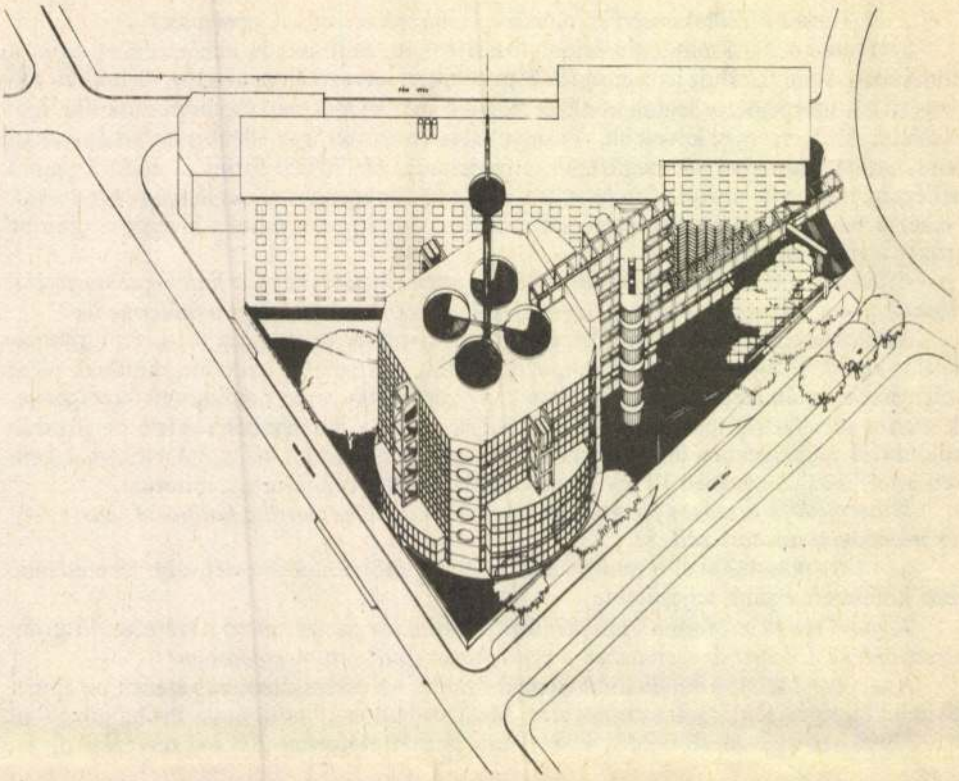

MTI Hírszolgálati Üzemépület, axonometria

A szabad ár elvben jó lenne, de meghatározott és elfogadott értékrendet feltételez. Nálunk viszont a megbízót, illetve annak képviselőjét az építészeti érték nem érdekli – nem érdekelheti – igazán. Rossz építészeti minőségért soha sem vonják felelősségre, csak azért, ha túllépi a pénzügyi kereteket.

Az alacsony tervezési díj súlyos következményekkel jár. A tervező építész nagyon nehezen, mondhatni „állati" munkával keresi meg az előirányzott összeget. Napi 10–11 órát dolgozik. Munkaidőben tárgyal, munkatársaival konzultál, művezet. Igazán csak esténként és szombat-vasárnap tud tervezni. Munkaideje havi 70–80 óra (Finta József barátomé talán még több). Nyugaton 2–2,5 évet szánnak egy akkora ház megtervezésére, amit egy magyar tervezővállalat 5–6 hónap alatt megcsinál. Így nem mérlegelheti a változatokat, s a terv sincs a szükséges mélységig kidolgozva. Ez is nagy luxus az országnak!

Az elmúlt hónapokban például megbíztak egy banképület tanulmánytervének elkészítésével. Magam mellé vettem egy friss diplomás, tehetséges építészt. Leültünk rövid megbeszélésre. Hétvégén mindketten gondolkodtunk. Kialakult az elképzelés, és két hét múlva lerajzoltuk a tervet 1:200-as léptékben. Rutinból kell dolgoznunk: azon, amit felvázoltunk, még ha közben jobb megoldás jutna is eszünkbe, már nehéz változtatni.

Az építési idő ezek után – mint közismert – jócskán elhúzódik: 2,5–6 év. Közben pótolni kell a hiányzó részletterveket, ami pénzügyi tekintetben már tiszta ráfizetés. De

nem tervezői mulasztás, ahogy gyakran beszélnek róla. Valójában csak az alvállalkozók és a konkrét lehetőségek ismeretében lehet részletterveket készíteni. Például a homlokzati függönyfalelemeket csak akkor lehet elkészíteni, ha a tervet már egyeztetni lehet a tényleges kivitelező tényleges alvállalkozójával. Ezért a munkáért viszont már senki sem fizet nekünk.

Tudom, hogy a minap Salgótarjánban jártál, az MTI-székház ívelt üveghomlokzatainak elemeiről próbáltál az üveggyárral megállapodni. Utána Bécsben a légkondicionálás ügyében, s pár nap múlva Ludwigshafenbe utazol a tv-stúdiók akusztikai ajtóinak egyeztetésére. Ezek szerint nem csak tervezed, hanem menedzseled is az egész folyamatot, koordinálod a társtervezők, a gyártók munkáját, sőt anyag- és szerkezetbeszerzéssel is foglalkozol.

Mindezt csinálnom kell, ha azt akarom, hogy menjenek a dolgok. Sok olyasmit csinálok, ami tulajdonképpen nem az építész dolga. Ha nem utazom Salgótarjánba, nem lesz olyan üveg, amilyenre szükségem van. A beruházónak, a kivitelezőnek általában nem érdeke, hogy az épület a tervkoncepció szellemében készüljön el. (Bár vannak dicséretes kivételek.) Csak az építész gyötri magát a tervért. Lényegében az ő szakmai-erkölcsi tartásán múlik: mi lesz az épületből. Így a lelkiismeretes építész a végtelenségig kizsákmányolja magát.

Kizárólag az építész érdekelt a színvonalas megoldásban?

Ő is inkább csak erkölcsileg. A prémium minimális. De előfordult már – s éppen a legjobbnak tartott épületemnek: a budai Várban épült Országos Villamos Teherelosztó (OVT) épületének átadásánál –, hogy még csak egy kézfogással sem köszönték meg 6–7 évi munkám.

Ez az, amelyre az Architectural Review is felfigyelt... Milyen módon történik a tervezők, illetve a kivitelezők kiválasztása? Van-e olyan verseny, amely az építészeti minőséget – legalábbis bizonyos fokon – garantálja?

Vannak tervpályázatok. De viszonylag ritka eset, amikor a pályaterv alapján végzik el a tervzést. A visegrádi Mátyás Király Múzeum s a tv-stúdiók (MTV) tervezését tervpályázaton nyertük el. De a tervfeltételek a kiírás óta gyökeresen megváltoztak. A vállalaton belül ritkán van idő és pénz tervpályázatokra. Újabban az építőiparban – és így a tervezésben is – bevezették a versenytárgyalásokat. De ezek feltételei nem kiérleltek, ezért csak véletlenszerűen hoznak jó eredményt. Jó esetben a beruházó szakértő zsűrit hív össze. A zsűri tagjai hivatalból illetékesek, de általában nem elsőrangú aktív építészek. A verseny lényegében arra megy: ki csinálja meg olcsóbban, gyorsabban az épületet. A cél az elfogadható átlagmegoldás, „rázós" tervek nem kívánatosak. Építészeti minőségről ritkán esik szó – pontosabban: ritkán döntenek építészeti szempontok alapján.

A Roosevelt téren megépült az az épület, amelyet a népnyelv „Wehrmacht-ház"-nak csúfol (ez ma a Tervhivatal). A két új szálloda, a Fórum és a Hyatt még csak „beszélővi-szonyban" sincs egymással. A Duna-part Európa egyik legszebb városi tája volna. Beépítése széteső. Nem volt ezek szerint senki, aki az önmagukban jó terveket valamilyen átfogó koncepció alapján koordinálta volna? Budapest „főépítésze" nem rendelkezik a szükséges hatalommal?

A jelenlegi tanácsi engedélyezési eljárások nem képesek az építkezések hatékony kézben tartására. Részben pénzkérdés ez is. A tanácsok keveset tudnak fizetni, s ezért kevés az igazán jó szakemberük.

1986-ban megalakultak az Építéstervezési Szakértői Bizottságok. Ezekben jó esetben egy, jobb esetben több neves építész is részt vesz. De túl sokat nem remélhetünk. Ezek tanácsadó szervek. A döntés továbbra is a mindenkori hivatali, pénzügyi, gazdasági viszonyok függvénye.

Milyen eszközei, milyen jogköre van az építésznek a tervben lefektetett elhatározások érvényesítésére? Miért van az, hogy Magyarországon, bár sok jó építész dolgozik, oly kevés az elfogadható minőségű épület? Miért kell az igényesebb építést külföldi vállalatokra bízni?

A művezetés kérdését ragadom ki. Szeretném folyamatosan követni, ahogy házaim felépülnek. De nehezen jutok hozzá. Pillanatnyilag három nagy házam épül. Ha két-három munkatársammal minden héten kilátogatnánk épületeinkhez, nem tudnánk azt a bizonyos ominózus összeget produkálni. A művezetés a mai hazai árakon számolva tiszta ráfizetés. Másrészt, beírhatom észrevételeimet az építési naplóba, de jogilag csak akkor válnak hatályossá, ha a beruházó is aláírja. Praktikusan csak azt tudom érvényesíteni, amivel a kivitelező és a beruházó is egyetért. Jó emberi kapcsolatokat kell kialakítanom az említettekkel, győzködnöm kell őket, ha el akarok érni valamit.

Ezek szerint a tervben rögzített elhatározásokat csak véletlenül tudod érvényesíteni?

Igen. Külföldön – az USA-tól a Szovjetunióig – ez nem így van. Az építész a teljes beruházási folyamat során az építtető jogi-anyagi-műszaki képviselője. Addig nem lesz rend az építkezéseken, amíg az építész felelős jogkörét vissza nem állítják.

Bár az eddigiek alapján talán naivul hangzik, mégis megkérdezem: milyen az élet a műteremben? Vannak-e közös tanácskozások, jóízű viták, ötleteket, gondolatokat felszínre hozó elmélkedések? Jut-e idő a továbbképzésre, feltöltődésre? Mennyire feszes, hivatalos a légkör, mennyire felel meg egy alkotó közösség szellemének? Milyen a fiatalok helyzete, milyenek perspektíváik?

Ismétlem: egy kiviteli tervet, amelyen 2–2,5 évig kellene dolgozni, 5–6 hónap alatt abszolválni kell. Vitákra, közös megbeszélésekre nincs idő. Hajszoltan dolgozunk. De minden tervemet valamelyik fiatal kollégámmal csinálom, együtt. Ezt komolyan veszem. Ha valaki jobbat talál ki, mint én, megcsinálhatja. Van, aki először csak besegít, majd egyre önállóbb, távollétemben helyettesít, végül megkaphatja a munkát teljes felelősségére is. Ilyenkor, aki igazán beleveti magát a munkába, akár el is tervezheti előlem a tervet. Én is így kezdtem. Egy idősebb kollégának besegítettem, s végül a munka rám maradt – a Liszt Ferenc tér 6. szám alatti bérházra célzok. De azt tapasztalom, hogy a fiatalok jelentős része nem elég kezdeményező, nem rámenős, megelégszik a passzív segítéssel. A kezdeményező szelleműek pedig előbb-utóbb önállósulnak. A légkör egyébként oldott. Több pénzt nem adhatok. Ha azt akarom, hogy szívesen segítsenek nekem, jó emberi kapcsolatokat kell kiépítenem.

A magyar építészetet szakadék vágja ketté. A kvalifikált tervezők többsége tervezővállalatoknál dolgozik, s a világszínvonalhoz méri magát. A családi házak többségét viszont, tisztelet a kivételnek, másod-, sőt huszadrendű szakemberek, tervezik" vagy inkább eszkábálják össze. Mi módon lehetne a kétféle építést egymáshoz közelhozni?

Nem tudunk kis feladatokat vállalni. A nagy tervezővállalatok számára ezek nem hozzák a megkövetelt hasznot. S a családi ház építéséhez igen kevesen igényelnek építészt. Ha valaki maga épít, saját elképzeléseit akarja megvalósítani, azt kívánja lerajzoltatni. Néhány éve egy statikus docens rendelt tőlem házat, de utóbb kiderült, egy ember- és bútorraktárt akart. Makovecz Imre Balatonszabadi községnek készített rendezési tervet, s az egyes házak megtervezésére a legjobb építészeket hívta meg, köztük Pintér Bélát, a Hilton Szálló tervezőjét. A terveket a falu fanyalogva fogadta, nem igényelte. Hihetetlen a kulturálatlanság ezen a téren.

A közönséget mégsem lehet leváltani...

Ez igaz. Én mindig megpróbálom, hogy megértsem, mit akar a megrendelő, ha nem is tudja kívánságait szakszerűen körülírni, s megpróbálok ebből valamiféle szintézist összehozni. Ha megértem, hogy X. Y. hogyan szeretne élni, én jobb formába tudom önteni elképzelését, mint ha azt ő tenné, akinek nincsenek meg ehhez a tanult eszközei.

De ennek belátásához meghatározott kulturális szinten kellene állnia az illetőnek. Ez pedig kivételes eset. Az építtetők nagy többsége nem igényli az építészt. Emellett a magánházépítés terén olyan gazemberségek folynak, amitől mi, az állami kivitelezés anomáliáihoz szokottak is elriadunk.

Egyik nagyvállalat sem próbálkozott még lakossági irodával?

Az OTP-nek van társasháztervező irodája, és sok kis szervezet foglalkozik magánházépítéssel. A vevőkör szűk, az igény lényegében le van fedve.

Megfogalmaznád építészeti credódat?

Pontos megfogalmazásokat ne várj tőlem, de megpróbálom körülírni, amiben hiszek, illetve amit helyesnek tartok, figyelemmel az építészet mai helyzetére. Vannak érzékeny divatkövetők. Nem kívánok közéjük tartozni. Van egy karakteres elképzelésem. A feladat funkcionális lényegét próbálom megragadni. Ez túl van a napi divaton. Meggyőződésem, hogy a modern építészet alapelvei maradandóak. Az épület lényege: sajátos funkciója. Ebből kell kiindulni, ezt kell őszintén megmutatni. A modernet nem elvetni, hanem továbbfejleszteni, kiteljesíteni kell.

A modern építészet súlyos hiányosságai közé tartozott, hogy nem vette figyelembe az épített környezetet.

Én mindig olyan épületet akarok csinálni, amely beleilleszkedik a környezetbe. Budavári házaim például: a Fehér Galamb-ház (1960) és az Országos Villamos Teherelosztó (OVT) (1970–1976). Mindkettő funkcionális, azaz megfelel rendeltetésének, és szerkezeteiben mai. De mindkettő megőrzi a vári házak arányait, léptékét, tömegkonfigurációját, meseszerű hangulatát. A régi vári házak tömör falakkal, síkszerű homlokzatokkal épültek. Nem illik közéjük a vasbeton váz. Viszont a függönyfal, a „mai idők fala" jól illeszkedik a régi homlokzati síkok közé: síkszerű és semleges hatású, nem provokáló. A függönyfalra a környező épületek arányait vittem rá. A Fehér Galamb-háznál kőpad, az OVT-épületnél vasbeton ülőfülkesor emlékeztet az előzményekre.

Abu Dhabi, Külügyminisztérium

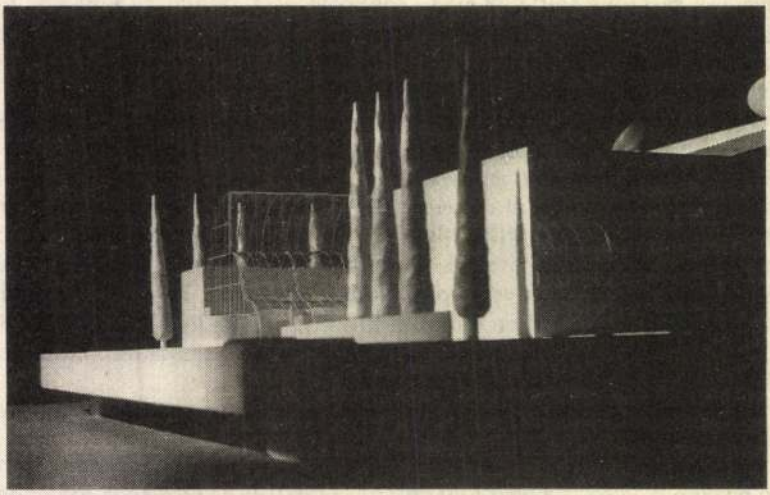

A Magyar Televízió óbudai stúdióközpontjának Kunigunda utcai, főbejárati nézete

Nehéz feladat lehetett a Kútvölgyi Kórház és Rendelőintézet illeszkedésének megoldása (Pázmándi Margit terve). A Kútvölgyi Kórház tipikus modern tömeg: öntörvényű, önmaga tengelye körül, forog". Hasonló elvű a dessaui Bauhaus épülete is: szabadon áll, a tér körüláramolja. Nem tűr közvetlen illeszkedést.

A rendelőépületet feleségem úgy oldotta meg, hogy kapcsolatot teremtett a Kútvölgyi út vonalvezetése és az egészen más koordináta-rendszerbe épült kórházépület között. Az így kialakult, a funkciók szerint tagolódó markáns tömegek és az út vonalából adódó ferde metszések érzékenyen illeszkedő, jellegzetesen szép épületet eredményeztek.

Itt megszakítlak, és megpróbálom egy-két tollvonással felvázolni illeszkedési gyakorlatod hátterét. A művészeti alkotás minden mozzanata – a legjelentéktelenebb is – az életszerű egész világszemléleti töltetét hordozza. Még inkább egy olyan kardinális probléma megoldása, mint a környezetbe való illeszkedés, amellyel az építész a mai embernek saját történetéhez, a kortársi feltételekhez s a jövő távlataihoz való viszonyáról vall.

Az avantgarde építészek negatív viszonya a hagyományozott környezethez végletes optimizmusuk kifejezése. A füstös, kormos, anarchikus város napjai meg vannak számlálva. Helyébe hamarosan a tudomány és technika, a tiszta értelem napfényes városa épül fel. Az elmúlóhoz illeszkedni nem érdemes, sőt nem is erkölcsös. Ez az optimizmus fűti az avantgarde-ok agresszív, apodiktikus magatartását is. Az emberek beidegződött rossz szokásaival, hamis tudatával túl sokat törődni nem érdemes. A közember nem tudja, hogy objektíve mire van szüksége. Rá kell erőszakolni a jót: majd megszokja és megszereti.

Az avantgarde optimizmust a fejlődés nem igazolta. A tudományos haladás, a technika rohamos térhódítása súlyos veszélyekkel fenyeget. Szorongunk, aggódunk, féltjük a jövőt. Az építészek közérzete, szemlélete más nyomra tér. Tekintetüket nem jövőképek babonázzák. A rohanás után elcsendesedve újra felveszik a szálakat, amelyek a múltat a jövőhöz kötik. A régi város még a második világháború pusztításai nyomán sem tűnt el. Ahol már majdnem elpusztult is, újjáépül. (Varsó, Óváros.) Felismerik, hogy az embereket elszakíthatatlan kötelékek fűzik öröklött hagyományaikhoz, hogy ami teljesen elszakadt a múlttól, nem hordoz jelentést, holott az emberek elvárnák, hogy számukra érthető nyelven szóljanak

hozzájuk. Megértik és belátják, hogy a történetileg szerves fejlődési folyamatban kiépült környezet felhalmozódott érték, az identitástudat az emlékezet hordozója, amelyet védeni, őrizni, továbbfejleszteni kell, s amelyhez az újnak illeszkednie szükséges.

Illeszkedni sokféleképpen lehet. Lehet úgy, hogy az új épületet régi formákkal öltöztetjük, hogy beletűnjön a régi környezetbe. Ez az egyik végletes lehetőség. Csak egészen kivételes történeti, művészeti értékek kiegészítése esetén lehet jogosult. (Varsó, Rynek.) De az ilyen épület sohasem teljesen autentikus. Mai anyagokkal, technikával, mai használatra épült, s ezzel együtt réginek mutatkozik. Becsapja a nézőt, elhazudja a közben elpergett időt. A másik lehetőség mai eszközökkel, szerkezetekkel, technikával mai házat mutatva illeszkedni. Virág Csaba az utóbbit választja. Mindkét módszernek szemléleti töltete is van. Az első a múlt iránti alázatot, tiszteletet juttatja kifejezésre, még a jelen megtagadása árán is. A második a jelent a múlttal legalábbis egyenrangúnak ítéli. Kontraszthatásra: a régi és az új egymásmellettiségének sajátos jelentésére épít; az eltelt időt, a szükségszerű változást jeleníti meg.

Figyelembe veendő természetesen az épület funkciója is. Az Országos Villamos Teherelosztó épület éppúgy nem öltöztethető copf stílusba, ahogy egy mai autó sem. Lakóház esetén a módszer, az új technika, a függönyfal kontrasztos szembesítése a tömörfalas környezettel már inkább vitatható. Sokáig vitatták is. Azóta már a Fehér Galamb-ház is megérett, múlttá vált, és korunkat idéző izgató maiságával is belenőtt a melankolikus polgárházak puha foglalatába.

Ehhez csak egy hozzátennivalóm lenne. Kissé keménynek, merevnek mutatod a modernek viszonyát környezetükhöz. Nem lehet jó az a ház, amelyik nem veszi figyelembe környezetét. A modern művek legjobbjai nagyon is jól illeszkednek környezetükbe. Molnár Farkas villái gyönyörűen hatnak a zöldben. Mies van der Rohe lakóházai Chicagóban, a Lake Shore Drive mentén finoman illeszkednek a gigantikus város

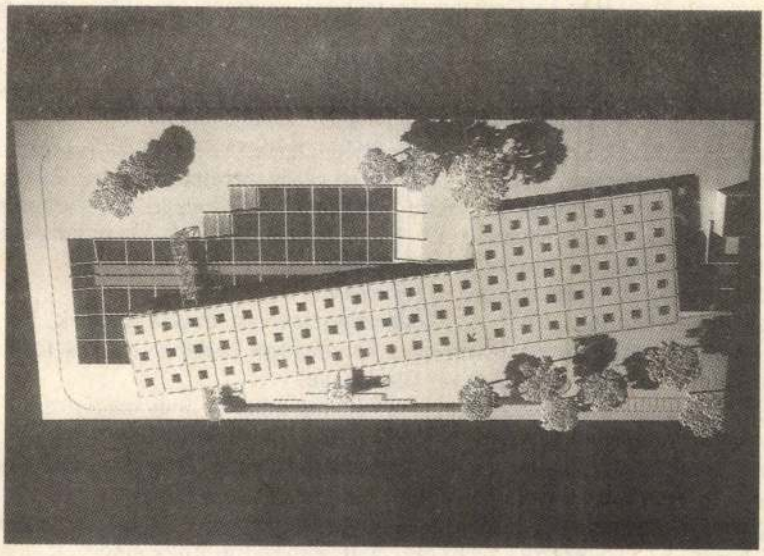

Bevásárlóközpont és vasútállomás (Tatabánya-alsó)

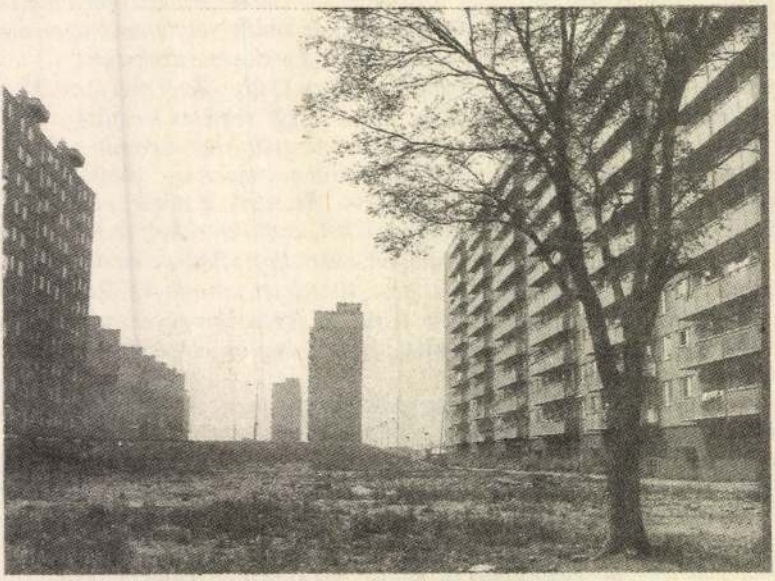

Pestlőrinc, Havanna lakótelep

dinamikus konglomerátumába. A modern ház általában szabadon áll, önállóan bontakoztatja ki tömegét. De nemcsak szoros beépítéssel lehet illeszkedni. Le Corbusier chandigari épületei teljesen szabadon állnak, de mélységesen rokonok a táj tágas szellemével.

Le Corbusier városépítészeti elvei mégsem váltak be a magyar lakótelepeknél.

A magyar lakótelepek Le Corbusier eszméinek siralmas, sematikus, meg nem értett utánérzései. Csak emlékeztetnek a funkcionális városra. A torzulások miatt előnyei kevésbé tűnnek elő, hátrányait annál inkább érzik a lakosok. Legnagyobb hibájuk, hogy nem alkotnak a mai ember számára otthonos életkereteket, azaz nem funkcionálnak.

Terveztek most is lakótelepeket?

Igen. Kaszásdűlő következő ütemének kiviteli terveit vállaltuk el. A munka lényegében típustervek adaptálása. Bármily meglepő is: ezt is szeretem csinálni. Büszke vagyok a Havanna-lakónegyedre, még ha sokan bírálják is. Lakónegyedet tervezni nagyszerű dolog lenne. Sajnos, az adottságok és lehetőségek igen szűkösek. De mindig arra gondolok: hátha sikerül valami kevéssel jobbat csinálni.

Különböznek-e az új lakótelepek a régiektől?

Megjelenésükben feltétlenül. A házak négyszintesek, magas tetejűek. De a lényeg, sajnos, a régi. Az előkészítés továbbra is folyamatos késésben van, s továbbra sem változott jelentős mértékben a házgyár merevsége.

Az építészeti elvekhez visszatérve: arra vágyom mindig, hogy megértsem a funkciót, az életet, amely a házban zajlani fog. Szeretek bonyolult fukciójú épületekkel „játszani" (Villamos Tehereloszto, tv-stúdiók, Hírközlési Központ). A legfontosabb a funkció megértése. Ha ez sikerül, rendszerint jobb elrendezést tudok a beruházónak ajánlani, mint amilyent ő elképzelt. Például: a semarangi (Indonézia) üveggyár beruházója elmagyarázta nekem az üvegkészítés technológiáját, elmondta, hogy elképzelése szerint hogyan működik a gyár. Én gazdaságosabb elrendezést találtam ki. Azt ajánlottam: ne

sorba, hanem legyezőszerűen helyezzük el a keverőbunkereket, így rövidebb lesz a szállítási távolság. Ha megértem a funkciót, megtalálom az optimális elrendezést. Éppen ez az építész sajátos feladata. Ilyen értelemben funkcionalista vagyok: nem a formából, hanem a funkcióból indulok ki.

Vitatkozni akarok: Virág Csaba nem funkcionalista. Illeszkedésre törekszik, életmódot, életmozzanatokat formál, jelenít meg. A funkcionalista alapelemeire analizálja szét az életszerű teljességet, hogy ezekből additív módszerrel élettelen sémákat szerkesszen. Ezzel szemben az építész által megértett, megélt, formát nyert funkció sokkal több, mint az elemi anyagi igények mechanikus kielégítése.

Az építészet rokon szakma a színészettel. Ha a színész megjelenít valakit, az jobb lesz, mint az eredeti; jelképpé lesz. Az építészet ősi jelrendszerrel dolgozik. Betűi génjeinkbe vésődtek bele. Például az ív hidat, áthidalást, összekapcsolást, a torony valami jelentékenyt, magasztosat jelöl. Az emberek azért nem tudták bevenni a modernizmust, mert nyersen szakított ezzel az ősi szimbolikával. Néhány évtized pedig nem elég egy jelrendszer átkalibrálásához. Szerintem lehet olyan modern házakat is csinálni, amelyek jeleket sugároznak. Az építészet legtöbbször absztrakt jelekkel dolgozik, nem naturálisakkal. Nem kell hogy a halsütőbódé hal alakú legyen. Terveztem néhány présházat a Balaton környékére. Modernek, de pontosan felismerhető, hogy ez egy tihanyi, amaz pedig egy szepezdi présház.

Újabb házaid nagy gépekre, technikai csodákra emlékeztetnek. Ma, amikor a technika egészségünket, sőt az egész bioszférát fenyegeti, és divat félni a technikától, szívesebben tekintünk vissza a múltba, mint előre a jövőbe. Benned semmi viszolygás sincs a modern technikával szemben?

A technika iránti szerelem gyermekkorom óta bennem él. Szeretem és csodálom a szép gépeket. Ilyeneket szeretnék csinálni. Le Corbusier jelszavát: „A ház lakógép" – nem utasítom el. Egy napelemes családi ház megjelenésében közel áll egy géphez.

A lakótelepekről mondottakból világosan következik: nem a gyártás monoton mechanizmusáért, a futószalagért rajongasz, hanem az összetett funkciók értelemszerű megoldásáért, az emberi alkotókészség produktumaiért, a jövő hírnökeiért, a szép, okos gépekért.

A technika iránti csodálattal, a technikai eszközöknek szimbólumokként való felmutatásával a konstruktivisták menetébe sorolódsz. Tony Garnier, Sant'Elia és a szovjet konstruktivisták leszármazottjának, az angol Archigram-csoport, az osztrák experimentalisták szellemi rokonának mutatkozol. Távolról hatnak rád az új konstruktivisták, akik egy, a mienkénél fejlettebb csúcstechnika fényeit villogtatják: Norman Foster (legújabb szenzációs műve a Hong Kong Bank), s Richard Rogers közismert Centre Pompidoujával, mely csontvázát bőrén kívül hordozza, s legújabb művével, a Lloyd Biztosítótársaság székházával Londonban, amely egy vegyi üzemre emlékeztet. A konstruktivista művek nemcsak a technika közvetlen megjelenítői.

A science fiction irodalmi műfajhoz állnak közel, amennyiben a tudomány, a technika és a költőiség közös gyermekei. Az új konstruktivizmus műveiről Paulhans Peter, a Baumeister *főszerkesztője ezeket mondja: „...nem a technika önmagáért a cél, hanem az esztétikailag hatékony forma, amelyet a technikával mint eszközzel juttatnak kifejezésre." A tulajdonképpeni cél a kifejező megjelenés, az image.*

Kétféle szemlélet, világnézet birkózik egymással. Az egyiket a félelem és szorongás érzése feszíti a zabolátlan technikai fejlődés környezetet, emberi életfeltételeket pusztító hatása miatt. E szempontból nézve az építészet alapvető hivatása: riasztani a veszélyekre, védeni és megőrizni a természetes életkörnyezetet, védeni az emberi minőséget. Kiteljesíteni az ember szabadságát. A másik szemlélet a tudományos és technikai haladáshoz kötődik, abba veti bizalmát. Korunk robbanásszerű technikai változását, a kéz után az emberi agynak és idegrendszernek technikával történő kiegészítését szükségszerűnek tekinti, azo-

nosulni szeretne vele. A környezeti problémákat a technika eszközeivel – tehát „előremenekülve" – kívánja megoldani.

Az elsőnek vázolt életérzést leghívebben Makovecz Imre természetelvű (organikus) építészete képviseli. Virág Csaba a másodiknak említett szemlélet talaján áll. Szereti a technikát, bízik benne. Következésképpen a technika eszközeivel oldja meg a környezet humanizálását, kifejezővé, jelentést hordozóvá és sugárzóvá alakítását.

A forma a modernizmus elmélete értelmében leszármaztatott, a feltételekből levezetett, automatikusan adódó végeredmény. A posztmodern forma viszont a funkcionális és technikai feltételektől független autonóm jelenség, nyelv, szociális csoportokra irányuló kommunikáció eszköze. Virág Csaba épületei modernek, amennyiben a funkció lényegét s a technikát jelenítik meg, de ezzel együtt posztmodernek is, amennyiben nála a technikai formák beszélnek, mesélnek, szimbolikus jelentést közvetítenek.

Az említett két ellentétes megközelítési mód mindegyike jogosult, korunk valóságából táplálkozik, s ezzel együtt veszélyeket is tartogat. Környezetünk féltése, az emberi elem védelme a technika önkényével szemben nagyon is indokolt. De nem merülhetünk el a nosztalgia bűvölő hínárjába sem. Sürgető tennivalók riasztanak fel. A lemondás korunk csúcstechnikájáról Magyarország esetében visszaesést jelentene az élenjárókat kiszolgáló peremország szerepébe.

Igaz viszont, hogy az egyenetlen fejlődés jóvoltából a művészet elmaradottságból is profitálhat. A bartóki zene azért válhatott az egész világ közkincsévé, mert tiszta forrásból, a még élő népművészet hagyatékából meríthetett. És mert nem ragadt meg a paraszti világban; az ember eredendő, természeti lényének kifejezése mellett, mesterkélt korunk keményen kopogó, zaklatott életritmusát is felidézte. Valami hasonló szintézisre vágynánk az építészetben is...

Végül mutasd be néhány olyan tervedet, amelyeken éppen dolgozol, s amelyek egyben alkotóelveidet is jól példázzák.

Elsőként az MTV óbudai új stúdióközpontját mutatom be. A televízió csoda: a színész bemegy mint utcai járókelő, s átlényegül éteri sugárzássá. Ezt az áthangolódást segíti a nagy belső utca (mely ma 100 méter, később 200, majd talán 300 méter hosszú lesz) s a föléje boruló üvegkatedrális (21 méter magas). Ha belépsz, olyan hatások érnek, hogy elfelejted, ki vagy. Az utca várakozóvá bővül büfével, vízmedencével, pálmákkal. Később elkeskenyedik, s a mennyezet is lejjebb ereszkedik, majd újra tágassá szélesedik s felmagasodik. Ez a színészváró. Itt készülnek fel a szereplők az átlényegülésre, innen lépnek a stúdiókba.

Az épület egészében lineáris elrendezésű. A középső traktusban vannak a stúdiók: egy kb. 600 m^2-es játékstúdió és egy kb. 400 m^2-es aktuális stúdió. Mindkettő a legkorszerűbb belső berendezéssel, „ház a házban" rendszerű akusztikai szigeteléssel, világosító födémmel, teljes klimatizálással.

E traktust egyik oldalról a nagy folyosóról (a népnyelv szerint a „Grand Canyon"-ról) nyílóan a műszaki-művészeti sáv szolgálja ki. A földszinten színészöltözők, smink-, fodrász- jelmezhelyiségek. Az emeleten: a rendezői helyiségblokkok, a műszaki központ és a poszteditorhelyiségek. A stúdiótraktus túloldalán a „Little Canyon"-ról nyílnak a díszlet-előkészítés helyiségei, a kiszolgálószemélyzet öltözői és a klímagépház. Az épület hatstúdióssá bővíthető. Az építési költség kereken félmilliárd forint. Ehhez járulnak még a televízió technikai berendezésének költségei. A nyers szerkezet már áll Óbudán a Kunigunda utcában.

Ha ez gép, akkor olyanféle, mint egy térorgona, amelyen a térhatások regiszterén játszva jeleníthető meg egy technikailag meghódított, de a közvetlen emberi képzelet számára mégis megfoghatatlan világ.

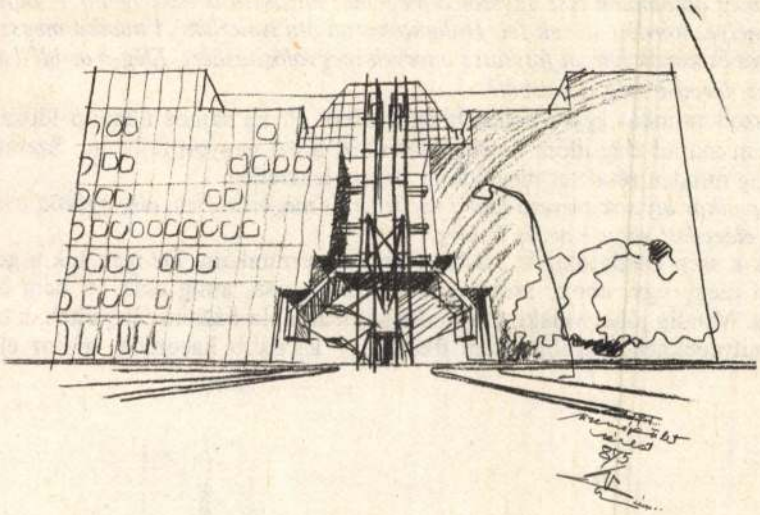

Az Országos Villamos Távvezeték Építő és Fenntartó Budapest-újpalotai Üzemépületének vázlata

Az MTI új székháza vagy hivatalosabban: Hírszolgálati Üzemépülete, hírközpontja Buda kiemelkedő pontján, a Naphegyen áll majd, szemben a várpalota kupolájával. Az ország hírkapcsolata a világgal. Azt akartam, hogy olyan legyen, mint egy földre szállt űrállomás, űrváros, amelyet térrácselemek kapcsolnak össze, s amelyből híreket szívó csápok nyúlnak ki.

Az ötszintes, henger alakú építmény alsó szintje a gépészeti berendezéseké. A következő szinteken vannak a „Külpol", a „Belpol", a külföldi adások stb. szerkesztőségei. A legfelső szinten van a tulajdonképpeni hírközpont és a számítógépterem, ahol a híreket csoportosítják és szétosztják. A tetőn 54 méter magas tartószerkezet a parabola-, a bot-tv-antennák, a műholdkövető antennák stb. számára. A szerkesztőségek mindegyike lényegében egyetlen kör alaprajzú nagy teret foglal el. A koncepcionális központot a körív mentén fülkék, munkaasztalok veszik körül.

A hengeres elrendezést részben a belső funkció, részben az igen szűk, háromszögletű terület, de nem utolsósorban a városképi megjelenés indokolta.

Az építési költség – a technikai berendezés nélkül – kb. 350 millió forint. Néhány napja felállították az épület acél pilléreit. Így kontúrja a Naphegy tetején már érzékelhető.

A gépi, technikai megjelenés itt is eszköz, amely az épület rendeltetésének lényegét, szimbolizálja.

Az Agrárinnovációs Bank, Kereskedőház és Kelet-európai Gabonatőzsde a Rákóczi út s az Akácfa utca sarkára készül. Egy átlósan kettéhasított négyzetes hasáb. A hasíték exkluzív öblöt alkot. Modern függönyfalszerkezet + a Rákóczi úti eklektikus házak kivagyisága.

A tv-stúdiók építése, mint látható, előrehaladott stádiumban van. Az MTI-székház építése is megkezdődött már. Az Agrárinnovációs Bank és társai egyelőre csak tervek.

(A beszélgetések időszakában készült a mellékelt vázlat az Országos Villamos Távvezeték Építő és Fenntartó Vállalat újpalotai központi üzemépületéhez. A kapuzatot hatalmas távvezetékoszlop alkotja, amely az épület funkcionális lényegét idézi meg.)

Talán még alkalmunk lesz egyszer a megépült házakról is beszélgetni. – Befejezésül néhány személyes kérdést teszek fel. Hallgatókorod óta ismerlek. A munka megszállottja vagy; makacs és konok harcot folytatsz a tervek megvalósításáért. Elég-e az időd a tervek kiérleléséhez, bírod-e még a hajszát?

A hajszolt munkát egyre nehezebben viselem el. És sajnos állandó időzavarban vagyok. Nem marad elég időm az elmélyüléshez. S ezt nagyon fájlalom. Szeretnék az utolsó szögig minden részletet megoldani. Ez ma lehetetlen.

Most, amikor oly sok tervező hiába vár jelentős megbízatásra, alig győzöd a munkát. Viszonylag elégedett vagy – netán boldog?

Örülök a szép feladatoknak, szívesen végzem a munkám. De igen sok a gondom. Semmi sem megy úgy, ahogy szeretném. Házaim sorsa, amíg csak fel nem épültek, bizonytalan. Mindig jöhet valaki, aki mindent elront. Ha házaim felépültek, s olyanok lesznek, amilyeneknek megálmodtam őket vagy legalább hasonlók, akkor elégedett leszek.

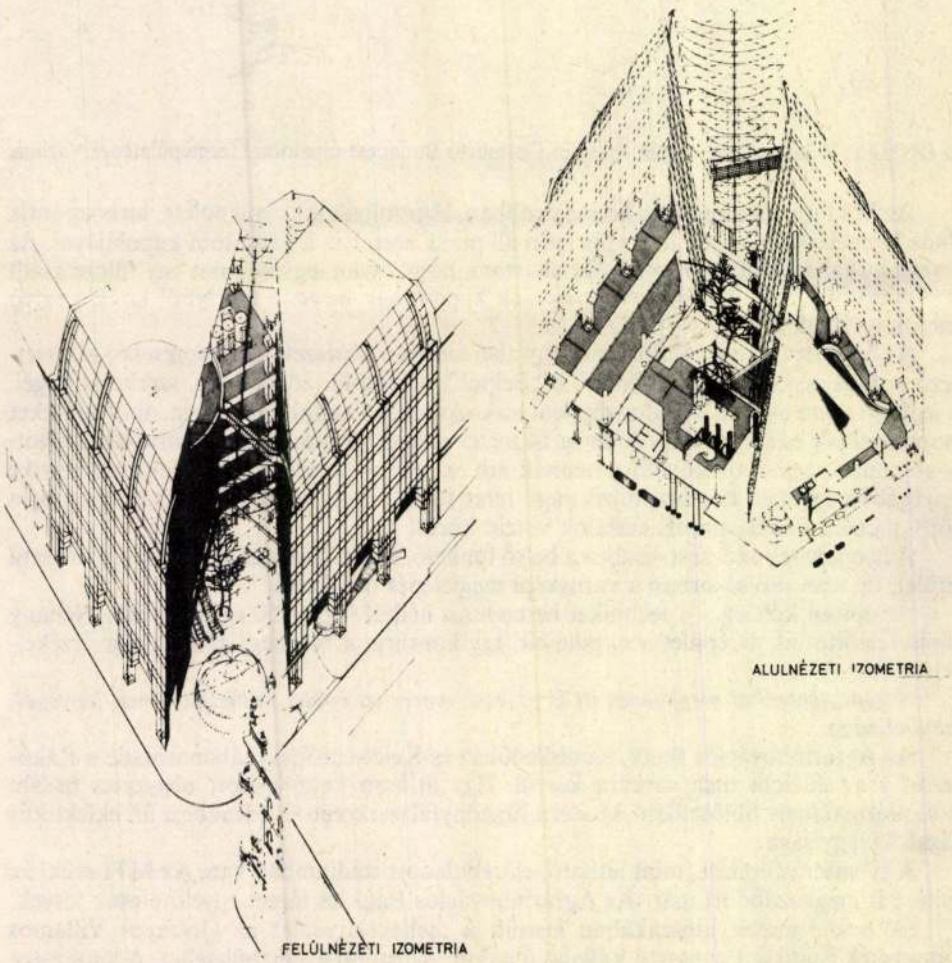

Az Agrár Bank Székházának terve

54 Nagy Béla: Munkásság és értelmiség. Társadalmi Szemle, 1973. április. 58–64. l. (Saját kiemelésem.)
55 Baráth Lajos: Beidegződés vagy úrhatnámság. Társadalmi Szemle, 1973. április. 66. l.
56 A Magyar Szocialista Munkáspárt határozatai és dokumentumai 1971–1975. Kossuth Könyvkiadó, 1978. 456. kk. l.
57 A Magyar Szocialista Munkáspárt határozatai és dokumentumai 1971–1975. Kossuth Könyvkiadó, 1978. 920., 921., 927., 930., 933. l.
58 Szabó Imre: Szükségletek és érdekek a szocializmusban. Társadalmi Szemle, 1975. június. 36., 42., 43. l.
59 Népszabadság, 1972. december 17. Rózsa László: A pártban és a párton kívül.
60 Népszabadság, 1972. december 29. Faragó Jenő: Szigorú mércével. Beszélgetés dr. Szabó Sándorral, az MSZMP Békés megyei Bizottságának titkárával.
61 Népszabadság, 1973. október 18. Sólyom József: A szerzés ördöge.
62 Népszabadság, 1973. július 25. Vita a kispolgáriságról. Három vélemény.
63 Népszabadság, 1973. július 5. Vita a kispolgáriságról. Ripp Géza: A kispolgári ideológia szélsőségei.
64 Népszabadság, 1973. szeptember 23. A szerkesztőség összefoglalója.
65 Népszabadság, 1972. november 26. Szabó László: Politika és végrehajtás.
66 Népszabadság, 1973. december 2. Teljes szélességben.
67 Népszabadság, 1973. december 24. Érdek, de kié?
68 Bizám Lenke: Mitől kispolgár? Társadalmi Szemle, 1974. július. 44., 45–48. l.
69 Társadalmi Szemle, 1973. január. 60–61. l. Interjú Szentiványi Józseffel.

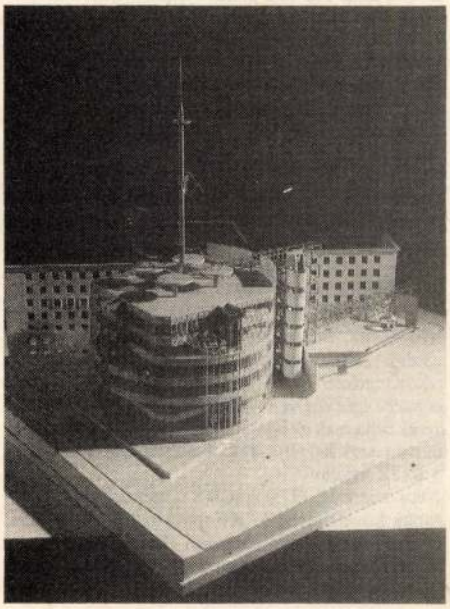

MTI Hírszolgálati Üzemépület

14 A Magyar Szocialista Munkáspárt határozatai és dokumentumai 1971–1975. Kossuth Könyvkiadó, 1978. 377. l.
15 Pullai Árpád: A párt vezető szerepe, a pártélet kérdései. Társadalmi Szemle, 1975. április. 106–107. l.
16 Komócsin Zoltán: Változatlan politikával. Népszabadság, 1974. március 23. (Saját kiemeléseim.)
17 Benke Valéria: Egységes értelmezés, kommunista kiállás, közös cselekvés. Társadalmi Szemle, 1973. január. 5. l.
18 Társadalmi Szemle, 1974. május. 7. l.
19 Pártmunkások nyilatkozatai a Központi Bizottság novemberi határozatáról. Társadalmi Szemle, 1973. január. 46., 50. l.
20 Kongresszusra készülődve. Társadalmi Szemle, 1974. május. 7–8. l. (A szerkesztőségi cikk szigorúan „kétfrontos" vonalat követve, ugyanezen mondatban utalt „minden revizionista próbálkozás" egyidejű visszaverésére is.)
21 Népszabadság, 1973. december 16. Üzemek a politika mérlegén. Beszélgetés Nagy Richárddal, az MSZMP Budapesti Bizottságának titkárával.
22 A Magyar Szocialista Munkáspárt határozatai és dokumentumai 1971–1975. Kossuth Könyvkiadó, 1978. 377. l.
23 Vö. Gadó Ottó: Közgazdasági szabályozórendszerünk 1976-ban. Kossuth Könyvkiadó, 1976. 157., 40., 51., 158. l.
24 Pullai Árpád: A pártélet, a pártmunka időszerű kérdései. Előadás az országos agitációs és propagandaértekezleten. Társadalmi Szemle, 1975. november. 43–44. l.
25 Népszabadság, 1975. február 18. Terényi Éva: Angyalföld neve kötelez. Jegyzetek a XIII. kerületi pártértekezletről.
26 Biszku Béla: A munkásosztály vezető szerepe, a szövetségi politika és a szocialista demokrácia. Társadalmi Szemle, 1975. április. 64. l.
27 Népszabadság, 1975. július 2. Terényi Éva: Segíteni a végrehajtást. A nagyüzemi pártellenőrzés tapasztalatairól.
28 Földes Károly: Tervgazdaságunk szabályozási elvei, a szövetségi politika és a szocialista demokrácia. Társadalmi Szemle, 1975. június. 31–32. l.
29 Népszabadság, 1972. december 13. Az 1973. évi költségvetésről tárgyal az országgyűlés. Pullai Árpád: A helyes döntések megvannak, most a tetteken a sor. (Saját kiemeléseim.)
30 1023/1973. (VI. 30.) számú minisztertanácsi határozat. Törvények és Rendeletek Hivatalos Gyűjteménye. 1973. 425. l.
31 A Magyar Szocialista Munkáspárt határozatai és dokumentumai 1971–1975. Kossuth Könyvkiadó, 1978. 379. l.
32 Faluvégi Lajos: A közgazdasági szabályozás az V. ötéves terv időszakában. Társadalmi Szemle, 1974. augusztus–szeptember. 18. l.
33 A Magyar Szocialista Munkáspárt határozatai és dokumentumai 1975–1980. Kossuth Könyvkiadó, 1983. 233. l. (Saját kiemelésem.)
34 Népszabadság, 1973. február 18. Szabó László: Oknyomozás árügyekben.
35 Népszabadság, 1973. január 7.
36 Népszabadság, 1974. április 21. Szabó László: A köztulajdon védelme.
37 Népszabadság, 1973. december 30. Medveczky László: Szellem a palackból: Mi van és mi lesz a „gebines" autósiskolákkal?
38 Népszabadság, 1975. június 4. Cserkuti Ferenc: A közös és a háztáji.
39 Népszabadság, 1975. július 13. Pünkösti Árpád: Mienk a dió? Visszatér a múlt?
40 Biszku Béla: A XI. kongresszus a társadalmi viszonyok fejlesztéséről. Társadalmi Szemle, 1975. november. 10., 11., 12., 13. l. (Saját kiemelésem.)
41 A Magyar Szocialista Munkáspárt határozatai és dokumentumai 1971–1975. Kossuth Könyvkiadó, 1978. 486. l.
42 Népszabadság, 1973. augusztus 8. Sólyom József: Az alapszabály szerint.
43 Biszku Béla: i. m. 14–15. l.
44 A Magyar Szocialista Munkáspárt határozatai és dokumentumai 1971–1975. Kossuth Könyvkiadó, 1978. 917., 918., 926. l.
45 A Magyar Szocialista Munkáspárt határozatai és dokumentumai 1971–1975. Kossuth Könyvkiadó, 1978. 381–385. l.
46 Biszku Béla: A munkásosztály vezető szerepe, a szocialista demokrácia. Társadalmi Szemle, 1975 április. 68. l.
47 Benke Valéria: Egységes értelmezés, kommunista kiállás, közös cselekvés. Társadalmi Szemle, 1973. január. 12–13. l.; és: Benke Valéria: Szocialista eszmeiség, művelődés, közösségi erkölcs. Társadalmi Szemle, 1975. április. 82–83. l.
48 Biszku Béla: Pártunk politikájának időszerű kérdéseiről. Társadalmi Szemle, 1974. március. 3., 6., 7. l.
49 Az MSZMP KB Politikai Bizottságának határozata a párttagság létszámának növekedéséről és szociális összetételének alakulásáról. 1972. november 21. A Magyar Szocialista Munkáspárt határozatai és dokumentumai. 1971–1975. Kossuth Könyvkiadó, 1978. 394. kk. l.
50 2026/1973. (VIII. 8.) Mt. h. számú határozat a szakmunkás képesítésű fiatalok felsőfokú tanulmányairól. Határozatok Tára. Gyűjtemény. 358–359. l.
51 A Magyar Szocialista Munkáspárt határozatai és dokumentumai 1971–1975. Kossuth Könyvkiadó, 1978. 657., 908–909. l. A titkárság azonban a már nyilvánvaló túlbuzgalom fékezése érdekében hozzátette: „Hosszabb távon azonban továbbra is az iskolarendszerű felnőttoktatás... szervezett formáit célszerű igénybe venni. A különböző kezdeményezések célja csak az állami és pártoktatás kiegészítése és nem azok helyettesítése. Felhívta erre a SZOT és a KISZ figyelmét is."
52 Népszabadság, 1975. január 8. Terényi Éva: Egyenrangú követelmények. Kormányhatározat a vezetők politikai továbbképzéséről. (Saját kiemelésem.)
53 Népszabadság, 1975. augusztus 15. Komornik Ferenc: Kapkodás nélkül.

JEGYZETEK

1 A Komárom Megyei Bíróság B. 514/1983/27. ítélete.
2 A Legfelsőbb Bíróság Bf. III. 640/1984/26. ítélete.
3 Megemlítendő, hogy a bíróságok más értelemben használták a „vetélés" és a „koraszülés" fogalmát, mint a 5. jegyzetben említett tankönyv.
4 Polgári Törvénykönyv, 9. §.
5 1977. WHO-ajánlás a perinatilis definíciójára, terminológiájára és statisztikai adatfelvételére. Idézi: Lampé László: Szülészet. Debrecen, 235. l. (Tankönyv.)
6 Törő Károly nevezi így az eutanáziát Az orvosi jogviszony című könyvében. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1976.
7 A Munka Törvénykönyve, 34. §. (3. bek.)
8 A Csongrád Megyei Bíróság B. 468/1986/17. ítélete.
9 A Legfelsőbb Bíróság Bf. IV. 140/1987/3. ítélete.
10 A 8. jegyzetben említett ítéletekből idézett szavak után a kérdőjel azt jelenti, hogy a polgári jogi problémák egy része a szavak jelentésével, tartalmával függ össze.
11 Törő Károly: Személyiségvédelem a polgári jogban. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1979. 636. l.
12 1972. II. tv. 75. §.
13 Polgári Törvénykönyv, 127. §.
14 Törő Károlynak a 6. jegyzetben idézett műve, 254–257. l.
15 Ez a mozgalom kívánja elérni a fejlett országokban, hogy az állampolgárok még életükben, egészségesen tegyenek olyan írásbeli nyilatkozatot, mely szerint szerveik szabadon felhasználhatók haláluk után.
16 A Szolnok Megyei Bíróság B. 544/1986. ítélete. A Legfelsőbb Bíróság ítéletét – mely alapjában helybenhagyta az elsőfokú ítéletet – nem sikerült beszereznem.
17 Az ún. orvosbiológiai kísérlettől élesen megkülönböztetendő a gyógyító célú kísérlet, illetve a gyógyszerkísérlet. Orvosbiológiai kísérlet esetén az eljárás alá kerülő személy egészségügyi állapota semmiképp nem indokolja a beavatkozást, annak kizárólag tudományos célja van. Gyógyító célú kísérleti beavatkozás esetében szintén nem elfogadott, bevezetett gyógyítási módról van szó, így a beavatkozásnak tudományos célja is lehet, viszont a beavatkozást a beteg állapota indokolja, sőt lényegében csak az jelenti a gyógyulási lehetőséget. Gyógyszerkísérlet esetén állatokon már kipróbált gyógyszerről van szó, melyet általános forgalomba hozatal előtt emberen is ki kell próbálni. (Részletesen Törő Károly 6. jegyzetben idézett műve, 169–180 l.)
18 A Helsinki Deklaráció szerint „Klinikai kutatást emberi lényen csak a részére adott felvilágosítás után kinyilvánított szabad beleegyezése alapján szabad végezni. A klinikai kutatás alá vontnak olyan szellemi, fizikai és törvényi állapotban kell lennie, hogy teljes mértékben tudja gyakorolni szabad választási jogát. A hozzájárulást rendszerint írásban kell kérni" – idézi Nizsalovszky Endre A szerv- és szövetátültetések joga (Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1970. 351. l.) című művében. A perben nem hivatkozott, de nemzetközileg közismert Tokiói Deklaráció szerint – melyet egyébként revidiált Helsinki Deklarációnak neveznek –: „valamennyi, emberen végzett kutatásnál minden egyes potenciális alanyt megfelelően tájékoztatni kell a kutatás céljairól, módszereiről, az előre látható előnyeiről és a potenciális veszélyekről és a velejáró kényelmetlenségekről. Tájékoztatni kell arról, hogy szabadon visszavonhatja mindenkor a jóváhagyását, melyet a kutatásban való részvételre adott. Így előnyösebb, ha az orvos írásban kéri az önkéntes jóváhagyást." Dieter Giesen: Arzthaftungsrecht. Gieseking Verlag, Bielefeld, 1981. 431–433. l.
19 Részletesen ismerteti a Magyar Közlöny 1987. évi 36. száma (augusztus 19.). Itt még nem szerepelt a szerv- és szövetkivétel új szabályozása, melynek megjelenése a sajtó szerint 1987 végére várható.

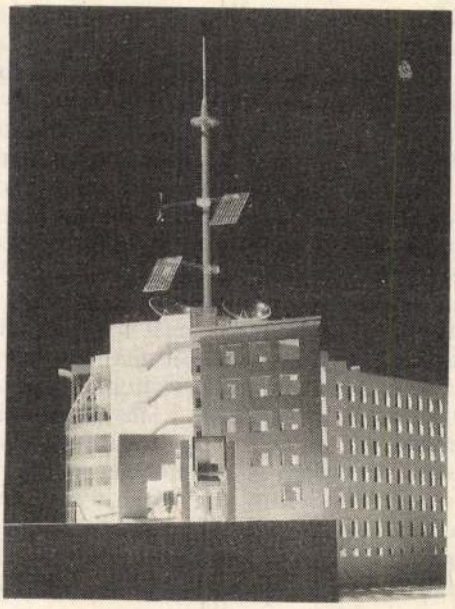

MTI Hírszolgálati Üzemépület, a Nap-hegy téri főbejárat

DOMBRÁDY LÓRÁND

A hadsereg törekvései a színházi cenzúra bevezetésére a harmincas évek első felében

A harmincas évek elejétől a magyar katonai vezetés a korábbiaknál nagyobb figyelmet fordított a színházak, varieték, orfeumok műsorára kerülő darabok, jelenetek ellenőrzésére, az azokban fellelhető, a hadsereg érdekeit sértő, a tisztikar szerepét nemkívánatos módon beállító, tendenciózus jelenetek, megjegyzések kiszűrésére. Ugyanakkor kormányzati intézkedéseket is sürgetett e káros jelenségek gyökeres megszüntetésére. A jelenség okának vizsgálatakor nem tekinthetünk el a Trianon óta folyamatosan ható, a leépített hadsereg helyét és szerepét elbizonytalanító külső és belső tényezőktől, melyek szorítása egyre feszítőbb hatással volt a szerepében és társadalmi megbecsülésében utat vesztett tisztikar tudatára és élete alakulására. A gazdasági válságtól terhes években a tisztek tapasztalhatták, hogy a kormányzat által ígért s a görcsöt oldani szándékozó, a hadsereg szerepének újra súlyt adni hivatott törekvések zátonyra futottak, a várt, nagyobb és hathatós társadalmi és anyagi megbecsülés egyre késik, sőt a helyzet romlik. Ezért is tiltakoztak minden olyan, a katonáknak tulajdonított megnyilvánulás – krakélerkedés, mulatozás, hatalmaskodás stb. – bármily formában és helyen történő megjelenítése ellen, melyet magukra nézve igaztalannak, becsületsértőnek, lekezelőnek és tekintélyrombolónak tartottak, s bántotta könnyen sebezhető önérzetüket. A káros megnyilvánulásokkal szemben a tisztikar élni kívánt a kurzus által állandóan hangoztatott, az egymást váltó kormányok által megerősített kívánalmakkal, hogy a hadsereg mint az állami lét egyik legfontosabb tényezője, tevékenyen kapcsolódjon be az ország politikai, kulturális, gazdasági és társadalmi életének áramába, váljon annak jelentős tényezőjévé.

Fokozta a hadseregvezetés és a tisztikar aggodalmát a gazdasági válság nyomán kialakult, újabb forradalommal fenyegető belpolitikai helyzet. Tovább növekedett igényük egy olyan határozott jobboldali politika iránt, mely azonnal és radikálisan képes fellépni az esetleges forradalmi megmozdulások ellen, amihez fenntartások nélkül igényli a hadsereg közreműködését, alkalmat adva ezzel is a tisztikarnak a bizonyításra.

A tisztikar a hatalomra jutó Gömbös-kormányzat törekvéseinek maradéktalan érvényre jutásától remélte, hogy végre érvényt szerez kívánságainak, s kitermeli azt az egészséges szellemiséget és társadalmi légkört, mely a hadsereg megerősödésének alapja lehet.[1] Gömbös azonban, immár a hatalom teljes birtokában, a korábbiaknál lényegesen visszafogottabb ígéretekkel próbálta nyugtatni a benne bízókat, s kordában tartani a saját maga által kiengedett szellemet. Nem volt könnyű megmagyarázni az ígért hadseregfejlesztés visszafogásának okait, nemkülönben a tisztikar egyre csökkenő fizetését, mely 1933 tavaszán a mélypontra jutott. A magyar sajtó igen szűkszavúan foglalkozott a korlátozó intézkedések következtében is a titkosság ködébe burkolózó, a nyilvánosság számára alig létező, önmagát is misztifikáló hadsereggel. Leginkább csak a hadsereggel kapcsolatos hivatalos közleményekre szorítkoztak. A szépirodalom hasonlóképp távol tartotta magát a jelenkori katonai témáktól. Közrejátszott ebben, hogy a világháború, az elbukott forradalmak, a fehérterror s ebben a hadsereg szerepe, különösen a polgári írók között katonaellenes, pacifista hangulatot szült, így fogékonyságuk a katonai témák iránt igen csekély volt. Nem véletlen, hogy az első világháborúval foglalkozó művekben is, a résztvevők dicsőségét zengő, főképp propaganda-indíttatású munkák mellett, főként a háború szörnyűségei fogalmazódtak meg. Ezzel szemben bőven foglalkozott elsősorban a kor színpadi irodalma a jelent feledtető boldog békeidőkkel, ebben nagy előszeretettel a Monarchia hadseregének figuráival. Elsősorban a könnyűműfaj jeleskedett e

végrehajtott személycseréket, az érdekképviseleti rendszer kialakítására tett kísérletet. Ezek a törekvések vagy megbuktak, vagy – ha egyes lépések hoztak is részsikereket – összességében nem eredményezték a politikai struktúra minőségi átalakulását. Gömbösék valóban fasiszta tervei megtörtek a konzervatív uralkodó körök (nagytőke, arisztokrácia, katolikus egyházi hierarchia), a dolgozó osztályok politikailag szervezett részének ellenállásán, s azon, hogy egyes társadalmi rétegek (köztük a parasztság nagy tömegei) csak addig és annyiban támogatták Gömböst, ameddig és amennyiben úgy érezték, hogy valóban az ő érdekeiket érvényesíti politikájával.

Mindezek jelezték, hogy számtalan – itt nem részletezhető – ok miatt a magyar társadalomban a gazdasági válság éveiben sem alakultak ki egy nyílt totális diktatúra létrejöttének feltételei.

Erre majd csak 1944 októberében kerül sor, s akkor sem a magyar társadalom termelte ki magából, hanem a náci Németország hozta létre korabeli katonai és külpolitikai érdekeinek megfelelően.

JEGYZETEK

A tanulmány részletes jegyzetapparátust igényelne. Terjedelmi okok miatt csak az idézetek hivatkozásait közlöm pontosan (esetenként azokat is összevonva). Részletes irodalmi hivatkozások helyett csak a felhasznált irodalmat sorolom fel.

1 A nemzeti öncélúságért. Gömbös Gyula miniszterelnök tizenkét beszéde. Stádium Rt., Budapest, 1932. (A továbbiakban: A nemzeti öncélúságért) 12. l.
2 Uo. 40., 45., 78. l.
3 Uo. 70. l.
4 Benito Mussolini: Fascismo. Dottrina. In Enciclopedia italiana. XIV. kötet, Editori Rizzoli, Milano, 1932. 847–851. l. (A továbbiakban: Mussolini: Dottrina.)
5 A pártszervezést és a vidéki pártszervezetek irányítását szolgálták a Nemzeti Egység Pártja (NEP) országos központjának körlevelei. („Körlevél az összes szervezetekhez.") Az évenként több (3–5) alkalommal kiadott nyomtatott füzetek a szervezeti jellegű utasítások és tájékoztatók mellett politikai természetű információkat is tartalmaztak, melyek megfogalmazóik államról vallott felfogását is tükrözték. Kiadójuk a Stádium Rt. Sajtóvállalat volt. (Hivatkozás: Körlevél, év, hónap.)
6 Béldi Béla: Nemzetszervezés. Különnyomat a Nemzeti Figyelő 1935. X. 27., XI. 3., 10., 17., 24. és XII. 1. számaiból, Budapest, 1936. (A továbbiakban: Nemzetszervezés.) Több körülmény bizonyítja, hogy Béldi nem egyéni nézeteit fogalmazta meg a cikksorozatban, hanem a kormánypárt vezetésének hivatalos álláspontját. A szerző Gömbös ún. reformnemzedékének tagja, a NEP országos központja propagandaosztályának vezetője. 1935 áprilisától országgyűlési képviselő. A Nemzeti Figyelőt, mely a húszas évektől a Társadalmi Egyesületek Szövetségének lapja volt, 1932 őszétől Gömbösék a NEP hivatalos és a kormány félhivatalos lapjaként terjesztették. Az a tény, hogy a cikksorozatot különnyomat formájában is terjesztették, szintén a pártvezetés hivatalos álláspontjának ismertetésére utal.
7 Nemzetszervezés, 7–10. és 20–26. l.
8 Körlevél, 1934. március, 7. l., 1934. június, 7. l., 1934. október, 22. l.
9 Vita- és szónoki tárgyak (melléklet az 1934. szeptemberi Körlevélhez), 17., 19. l.
10 Nemzetszervezés, 42–47. l.
11 Mussolini: Dottrina. 847–851. l.
12 Nemzetszervezés, 27. l.
13 Uo. 20. l.
14 Uo. 31–38. l.
15 A nemzeti öncélúságért, 56. és 78. l.
16 A Gömbös-kormány nemzeti munkaterve. Budapest, 1932. 12–15. pont, Nemzetszervezés, 39–42. l.
17 Körlevél, 1934. szeptember, 11. l.
18 NEP – Részletes szervezési útmutatás a választókerületek és községek (városok) elnökei, valamint titkárai részére. Századok, 1984/4. sz. 805–831. l.
19 A nemzeti öncélúságért, 40., 56., 78. l.
20 Körlevél, 1934. június, 3., 10–11. l.; 1934. szeptember, 9–15. l.; 1934. október, 4., 21. l. Vita- és szónoki tárgyak, 9–13. l.
21 A nemzeti öncélúságért, 27. l.
22 Uo. 6. l.
23 Uo. 18. l.
24 Ormos: Mussolini. 220. l.

IRODALOM

Balogh–Gergely–Izsák–Jakab–Pritz–Romsics: Magyarország a XX. században. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1985.

Berend T. Iván: Válságos évtizedek. Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1987.

Csillag István–Lengyel László: Vállalkozás – állam – társadalom. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1985.

Csizmadia Andor: A magyar közigazgatás fejlődése a XVIII. századtól a tanácsrendszer létrejöttéig. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1976.

Kis Aladár: Az olasz fasizmus. In: A fasizmus ideológiájáról. Szerk.: Harsányi Iván–Bakonyiné Ficzura Judit. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1983. 76–92. l.

Kis Aladár: Az olasz fasizmus története. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1970.

Kónya Sándor: Gömbös kísérlete totális fasiszta diktatúra megteremtésére. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1968.

Kónya Sándor: Változások a magyar államrendszerben a harmincas években. In: A magyarországi polgári államrendszerek. Szerk.: Pölöskei Ferenc és Ránki György. Tankönyvkiadó, Budapest, 1981. 362–387. l.

Lackó Miklós: A magyar politikai-ideológiai irányzatok átalakulása az 1930-as években. In: Lackó: Válságok – választások. Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1975.

Magyarország története 1918–1919, 1919–1945. Főszerk.: Ránki György, Szerk.: Hajdú Tibor–Tilkovszky Loránt. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1976.

A munka alkotmánya Olaszországban. Carta del Lavaro. A fordítást átnézte, bevezetéssel és magyarázatokkal ellátta: dr. Bencs Zoltán. Stádium Rt., Budapest, é. n.

Ormos Mária: A fasiszta állam. In: A magyarországi polgári államrendszerek. 539–564. l.

Ormos Mária: Mussolini. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1987.

Ormos Mária–Incze Miklós: Európai fasizmusok 1919–1939. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1976.

Ránki György: Állam és társadalom a két világháború közötti Közép-Kelet-Európában. Budapest, 1986.

Sipos Péter–Stier Miklós–Vida István: Változások a kormánypárt parlamenti képviseletének összetételében 1931–1939. Századok, 1967. 3–4. sz.

Stier Miklós: A kormánypárt fasiszta jellegű átszervezésének csődjéhez (1935–1936). Századok, 1971. 3–4. sz.

Stier Miklós: Az osztrák és a magyar politikai rendszer hasonló és eltérő vonásai az 1920–30-as években. Századok, 1984. 6. sz.

Vonyó József: A Nemzeti Egység Pártja induló szervezésének első dokumentumai. Századok, 1984. 4. sz.

Közművelődés Háza, Tatabánya, múzeumi főbejárat

VIRÁG Csaba építőn

De mit szól a teremőr?

Modern amerikai képzőművészet Berlinben

Nem mondom, nem rossz így, a 20. század végéről visszanézni. Akkor sem, ha itt, a Martin-Gropius-Bauban (nemrég még: a Berlini Fal tövében) először a rendezők szemüvegén keresztül látni az egészet ezen a szép, napsütéses szombat délelőttön.

Ilyenkor még alig ténferegnek. Magas, vékony, szőke lány például, teremről teremre, kötelességtudón, na vele aztán nem lehet összesomolyogni Claes Oldenburg gipsz hentesárui előtt. Nagy számban teremőrök is. Ha mozdulok, velem lépnek. Meglátjuk, mi lesz, ha gyorsítok.

A bűnbeeséssel kezdődik

Maga a jelenet, az 1913-as New York-i Armory Show, amikor az amerikaiak először láttak modern művészetet, természetesen hiányzik. Csakúgy mint az alma, vagyis Marcel Duchamptól a *Lépcsőn lemenő akt*. De itt vannak a kígyó, az említett francúz más munkái.

Nevezetes „készen talált" (objet trouvé) művei közül a hókotró lapát, a fésű, a fogas, valamint a csésze a férfivizeldéből: a *Szökőkút*, amelyet nem voltak hajlandóak kiállítani New Yorkban 1917-ben, s nyilván nem az esetleges féreértések miatt. Közelítek, de az őrök nyugodtak. Mi történhet? – gondolják. „A művészetet a szellem szolgálatába kell állítani" – mondta Duchamp.

A húszas évekből Georgia O'Keefe előtt kell megtorpanni. New York-i utcaképei és absztrakt festményei oly nyilvánvalóan szexuális jelképek (mint minden – ha annak látjuk), hogy hihetünk O'Keefe-nek, aki mindig hevesen tiltakozott az ilyesféle értelmezés ellen.

A továbbiakban eltűnődhetünk Edward Hopper realisztikus életképein: idegen szobákban vagyunk, magányos embereket lesünk – érezzük: izgató, de nem illő, amit teszünk.

Belépve a nagy középső teremben – itt már erősen figyelnek –, halk orgonaszó mellett (próbálnak valahol az emeleten?), rögtön szemben az egyik fő attrakció: a *Mural* Jackson Pollocktól, az absztrakt expresszionizmust megfogalmazó, indián kultúrából és modern tudatalattiból táplálkozó forradalmi munka, egymásba fonódó motívumokkal, színek, vonalak örvényével, két és félszer hat méter hosszan, csekély metszetként egy másik valóságból.

Ott van a többi alkoholista is

Mark Rothko, elmosódó szélű, őszi szántóföldeket idéző téglalapjaival, Barnett Newman, függőleges vonalakkal végtelenített és strukturált sávjaival, Clyfford Still, leszaggatott tapétarétegek maradványaira emlékeztető képeivel, Willem de Kooning, darabokkal *Nő*-sorozatából, amelyeket, mert figurákat sejtetnek, egyes expresszionisták árulásnak bélyegeztek, és végül Ad Reinhardt, fekete négyzeteivel fekete alapon, éppen arra törekedve, hogy elérje célját, megfesse „az utolsó képet, amit valaki egyáltalán festhet". Ez volt New York első önálló válasza Párizs kihívására a negyvenes és az ötvenes években, ami azután bele is fojtotta a szót Európába.

A happeningeken is jeleskedő Claes Oldenburg különös dolgokkal képviselteti magát. Egy gipsszel átitatott, drótokra tekert és befestett anyagból álló dologról azt állítja, hogy kék harisnya, kék comb és sárga harisnyatartó; én hatalmas (félméteres), elvásott, letöredezett, véres fognak tartanám. A pornográf, hússzínű hentesáruról már esett szó; látványa vegetarianizmusra serkent.

A hatvanas években minden fölgyorsult

A pop arttal egy időben ott volt például a – jobb híján – minimal artnak nevezett irány: egyszerű, iparilag gyártott mértani testek. Carl Andre tégla alakú fatuskókat állított egymás mellé, száz darab, ötvenszer ötven centis acéllapot fektetett a padlóra. Erre még a teremőr is azt mondhatja, hogy valami. Esetleg hasznosítható: Robert Morris acélketrecében esetleg remekül lehetne csirkét tartani. De mit szól a teremőr a posztminimalizmushoz, az antiformához, amelyről általában az mondható, hogy mindent ki lehet állítani, bármely elrendezésben?

Csak annyi biztos, hogy amikor közel hajoltam Richard Serra falra akasztott kilenc szíjgubancának egyikéhez, s nem ahhoz, amelyen még egy hányaveti, girbegurba neoncső is világít, azt mondta: – Gumi.

Megnyugvást hozhat azonban számára, hogy ott van Lawrence Weiner, a konceptuális művészet jelese, aki szerint elég, ha az alkotás a művész fejében van. Legfeljebb, mint itt a kiállításon, utalhatnak rá szavak, feliratok.

A hetvenes évek kimaradtak

Talán azért, mert az ehelyütt nehezen bemutatható land arttal teltek el, azzal például, hogy Robert Smithson 457 méter hosszú, spirál alakú mólót épített a utahi sóstavon, vagy hogy Charles Simonds meztelenül agyagba feküdt, majd tájat formált magán, házakat kis emberekkel.

Akármi történt a hetvenesekben, sokféle dologhoz vezetett a nyolcvanas években: hogy értékesekhez-e (s nem csupán dollárban kifejezve), arról inkább a következő évszázad végén; némelyik darab mindenesetre tetszetős. Elragadó például a giccsművész Jeff Koons négy Hoover-porszívója egy vitrinben, figyelemre méltó tudományos teljesítmény *Tökéletes egyensúlyban lévő labdája* egy vízzel telt akvárium közepén, bájos, nemesfémből öntött vasútja. Kár, hogy nincs egy sem a Staller Icával gyakorolt pózok közül, vagy maga Staller Ica. Némi habozás után elegáns alkotásként fedezhető fel a más alkalommal alighanem seprűk és lapátok tárolására szolgáló diszkrét kis kamra Robert Gobertől. A videós Bill Viola sötét termet rendezett be Keresztelő Szent János szenvedéseinek és műveinek emlékére. Bemenetkor arra lettem figyelmes, hogy egy nő követ. Hozzászoktam, de mégis. Mit akarhat adóvevőjével?

Elhagyva a modern amerikai képzőművészetet, Mike Kelley tavalyi munkája int búcsút, s mutatja – miközben az őr figyel –, hogy mi maradt a 20. század végére: a mennyezetről lógó zsinórokon hat színes gombolyag himbálódzik; nem tudni, hogy rémülten, vidáman vagy kéjesen; egymásba bújó-kapaszkodó plüssmacik, szőrmeállatok.

Schauschitz Attila
(Berlin)

Amerikai művészet a 20. században, Berlin, Martin-Gropius Bau.

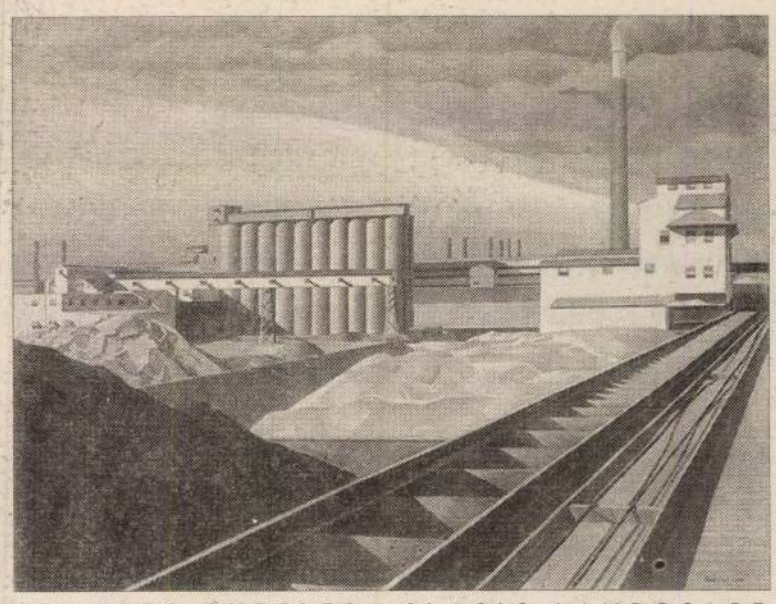

CHARLES SHEELER: CLASIC LANDSCAPE

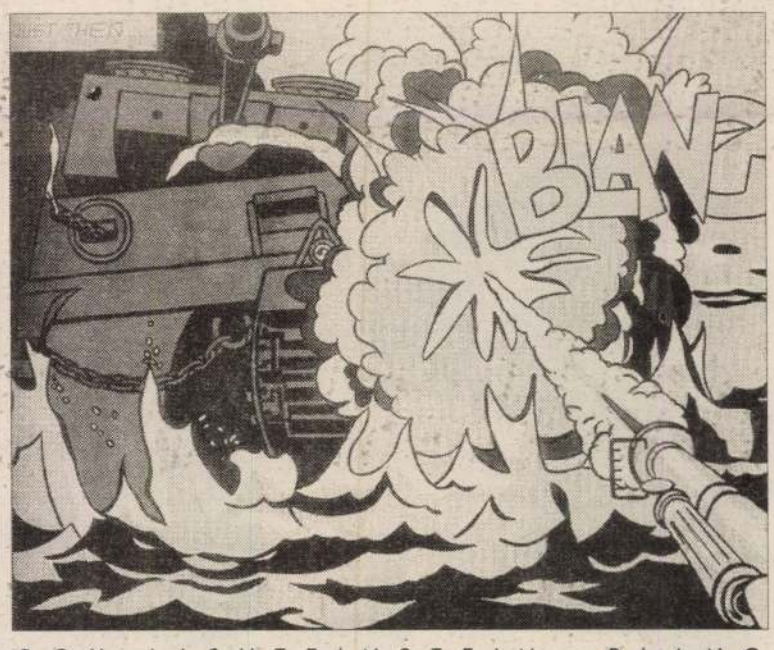

ROY LICHTEINSTEIN: BLANG

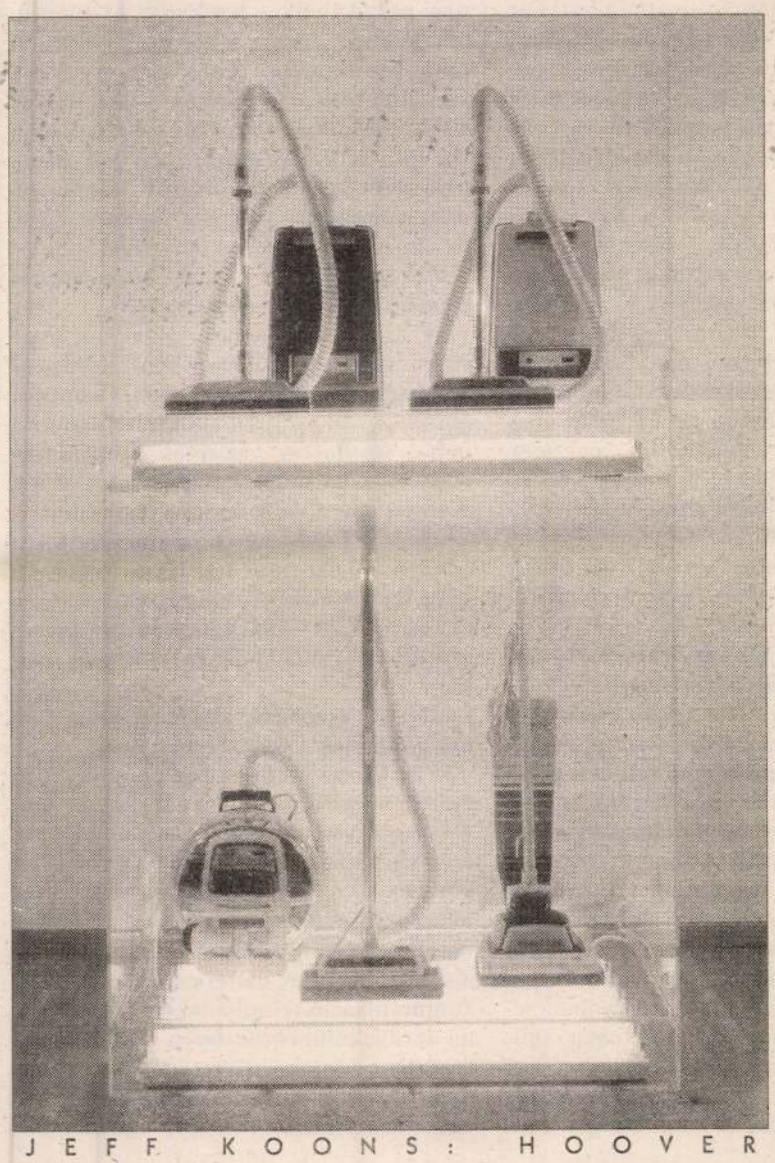

JEFF KOONS: HOOVER

A szépség is egy funkció

Virág Csaba építész 60 éves

Virág Csaba építész 1933 májusában sírt fel az ólmos égre. A budapesti és debreceni református iskolában csiszolta elméjét, kora gyerekkora óta leginkább építészetre. 1962–72-ben az Iparterv, utána a Lakóterv alkalmazottja. Kezén szárad a Fehér Galamb ház Óbudán, MTI-székház, Alag Center Buda stb. Kétszeres Ybl-díjas mester, a Budapesti Műegyetem tanára.

Virág Csaba: Az építészkedést olyanfajta mesterségnek, szolgálatnak gondolom, amikor az ember a megbízó igényeit megpróbálja épületben, házban, városban kielégíteni. Az építésznek nem feladata az, hogy ráoktrolálja a gondolatait a társadalomra, vagy a megbízóra. Le Corbousier azt gondolta, hogy a modern építészet meg fogja változtatni a világ sorát és a társadalmat. Ez kedves tévedés volt.

Magyar Narancs: Kik azok az építészek, Le Corbousier-n kívül, akik vitathatatlanul jelen vannak a munkáiban?

VCS: Le Corbousier-t csak mint példát ragadtam ki, mert az ő munkássága kétségtelenül gyökeres fordulatot jelentett az építészeti stílusok sorában: a funkció követése, az épület a funkcióira és a szerkezetre rászervezve, őszintén fejezze ki belső tartalmát. Ezek a modern építészet jellemzői, s akiknek munkái ezen jellemzők alapján készültek, tulajdonképpen mind mestereim. Kiemelném **Mies van der Rohét**, aki ezt a fajta modern építészetet egy egészen lecsontozott egyszerűségig vitte. Nekem Mies van der Rohe az egyik legfontosabb pont az életemben!

MN: Az a híres mondat, hogy *„a szépség is egy funkció”*, azt jelentené, hogy ami nem funkcionális, az nem szép?

VCS: Egy Max Bill nevű szobrász mondta ezt. Nehéz kérdés. Az nem mondható ki, hogy ami funkciótlan, az nem szép, azt viszont el lehet mondani, hogy pusztán attól, hogy valami funkcionál, nem biztos, hogy szép. Vannak alapvető kritériumok, amelyek alapján egy épület ha nem funkcionál, nem használható, tehát föl kell robbantani, vagy le kell bontani, de legjobb meg sem építeni. Az a többlet, amely a funkció mellett még széppé is teszi az épületet, hogy jó ránézni, vagy a funkció függvényében kifejez örömet, bánatot, méltóságot – ez egy többlet.

MN: Talán kanyarodjunk vissza a bemutatkozáshoz.

VCS: Kora gyermekségemtől kezdve építész akartam lenni. Tizenéves koromban már házakat terveztem. Gimnazistakorom végén pedig mindent megtettem, hogy felvegyenek az egyetemre. Erre különben elég kevés esélyem volt, polgári származásom és egyházi gimnáziumaim miatt. Furcsamód Rákosi mégis megadta számomra a lehetőséget, amikor kiadta a jelszót: arccal az építészet felé. Így a szokásos 80-90 fő helyett ez az évfolyam 650 fős volt. Tehát ebbe az évfolyamba mindenkit felvettek, olyanokat is, akik korábban nem fértek volna bele a koncepcióba. Egy tanulókörbe jártam Latinovits Zoltánnal.

Nagyon jó barátok voltunk, összehozott minket az azonos érdeklődés és az egyforma családi háttér. Eleinte egy stréber voltam. Be akartam bizonyítani, hogy odavaló vagyok, és meg akartam mutatni, miként lehet mindent egy pillanat alatt megtanulni. Úgyhogy kitűnővel végeztem. Végzés után az elhelyezőbizottság a 23. sz. Állami Építőipari Vállalathoz helyezett. Ez nagyon rosszulesett, mert én tervezőirodához szerettem volna kerülni, de utólag egyáltalán nem bánom, hogy ott töltöttem egy kis időt. Azután jött '56.

MN: Civilként élte át az eseményeket vagy részt vett a forradalomban?

VCS: Katonaként éltem át az eseményeket. '56-ban azt a három hónapos tiszti tanfolyamot töltöttem, amit minden akkori fiatal diplomásnak le kellett húznia. Mi még nyaranta egy-egy hónapig egyetem alatt voltunk katonák. Aztán jött '56, amikor is a Károly Laktanyában ültem, és pont Latinovits rohant be a szobába, hogy kitört a forradalom. Ő éppen kimenőből jött meg aznap. Rögtön elszavalta a *Talpra magyar*t, ezek után minket nyomban lefegyvereztek. Ez így tartott két napig, amikor is egyszer csak a tisztek horthysta sapkában megjelentek, mondván, hogy átállt a laktanya, és elvittek minket őrségbe a város különböző pontjaira. Az első este az Orbánhegyi úton kellett ávósokat keresni, aztán a Gyorskocsi utcai Hadbíróság őrzése lett a feladatunk.

MN: Latinovits is ott volt?

VCS: Igen, együtt voltunk november 4-ig és lehet, hogy megalkuvó vagyok, de valójában egy percig sem hittem, hogy ez a dolog sikeres lehet. Elképzelhetetlennek tartottam, hogy az oroszok föladják Magyarországot. Mi november 4-én berendezkedtünk a Hadbíróság védelmére, homokzsákok, golyószórók, géppuskák, mint egy terroristafilmben. Aztán úgy 10 óra körül Latinovits, aki mellettem gugyorgott, azt mondta, hogy az lesz a legjobb, ha elszelelünk. Én is átgondoltam a helyzetet és rájöttem, hogy ha az ávósok, akiket a hadbírósági börtönben őriztünk kijönnek, kívülről meg az oroszok veszik körül az épületet, nehéz lesz megmagyarázni a helyzetet.

MN: Úgy tűnik, hogy Latinovitsnak akkor még nagyobb volt a kompromisszumkészsége, mint később.

VCS: Talán. Mi mindenesetre fogtuk magunkat, én még a géppisztolyomat is vittem, és elindultunk a teljesen kihalt Budán át. Végül is nem jutottunk haza, mert a Hegyalja utat az oroszok már megszállták, így Latinovits egyik filmrendező ismerősénél vészeltük át a kritikus napokat. Ha már politikai síkra terelődött az interjú, elmondom, hogy sohasem látogattam meg kommunista ismerőseimet lakásukon, mert nem szerettem volna, ha az adott pillanatban reszketne a kezem, amikor lőni kell! Erre sajnos, vagy hál' Istennek, nem került sor. Ennyit '56-ról. '56 után tanársegéd lettem a Műszaki Egyetem középület-tervezési tanszékén.

MN: Az építészet vagy az építőművészet a helyes fogalmi meghatározás?

VCS: Nos, nem tudok válaszolni, hogy én művész vagyok-e vagy sem. Többször megfogalmaztuk feleségemmel, Pázmándi Margittal – aki szintén építész –, hogy ez a műfaj egy furcsa határeset. Nagyon komoly műszaki tudás, emberismeret és sok minden más adódik össze, a végeredmény az épület. Nagyon kevés az, amiből esetleg később műalkotás lehet. Nem mondom, hogy amit csinálok az művészet, bár jólesne, ha később – halálom után persze – a munkáimat műalkotásként tartanák számon.

MN: Az építészek általában művészetnek gondolják a szakmájukat, nem?

VCS: Erre a józan ember nem tör. A jó építész meg akarja oldani a feladatot, amivel megbízták, a művészi hatás többlet. Az építészeti stílusok és korszakok egymásból bomlanak ki. Ha megnézek egy egyiptomi templomot, akkor abból ma is „lehet tanulni”. Például a Matáv piliscsabai Oktatási Központjának esetében, ahol a „telekommunikáció templomaként” állítottam fel az objektum egyik részét, a főiskolát. A kapcsolat természetesen áttételes. Tehát nem a mai posztmodern értelemben ráutaló kapcsolatról van szó, hanem kon-

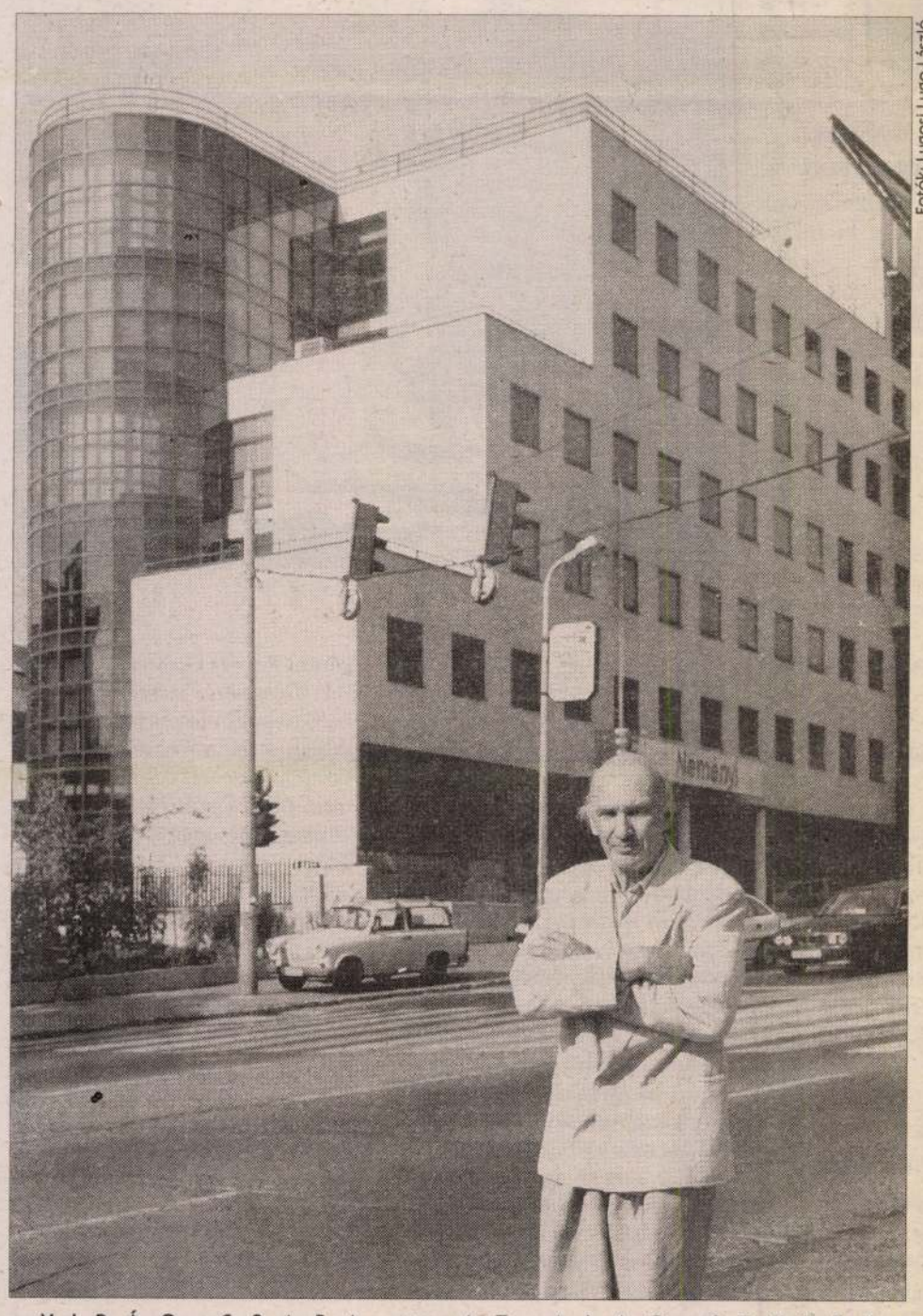

Fotók: Lugosi Lugo László

VIRÁG CSABA + AZ ALAG CENTER

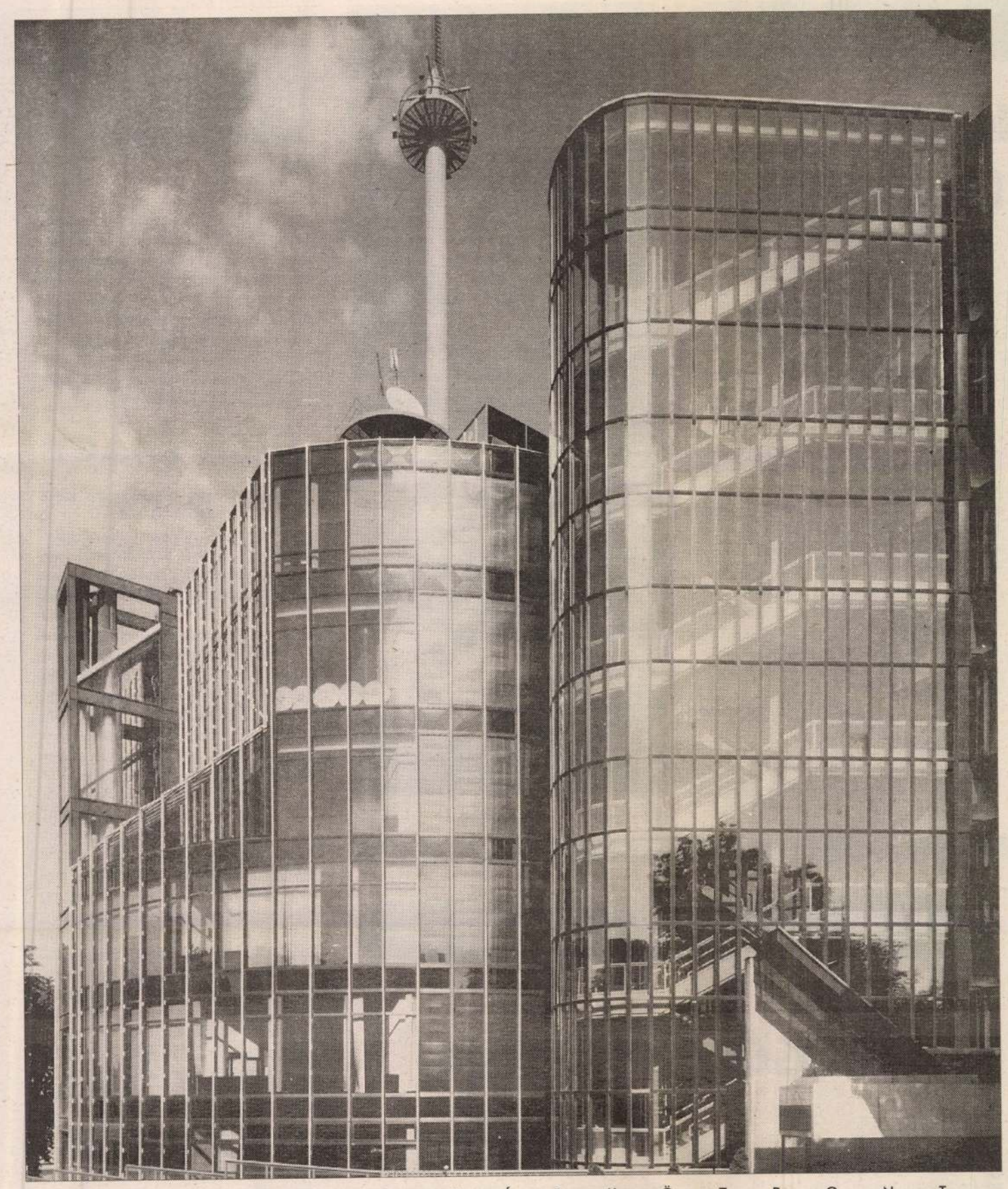

AZ MTI-HÍRKÖZPONT

cepcionálási módszerekről. Ez azért lehet így, mert minden ház embereknek készül, és az ember mérete, tevékenységi köre, funkciói, gondolkodásmódja nem változott az idő elteltével.

MN: Haragszik a posztmodernre?

VCS: A posztmodern Amerikában létrejött stílus, az európai posztmodern ennek az utánzata. Nem haragszom rá, mert természetes következmény volt: a modern építészet nem tudott közel kerülni az átlagemberhez. Természetes volt ez a visszahatás, megpróbáltak a nosztalgiázó irányba haladni. A tehetségtelen építészek bosszantják az embert, az ilyen alkotók törekvései közismertek a rózsadombi Gábor Áron utcai épületek és ehhez hasonlók óta. Egy példával világítanám meg, mire gondolok. A század elején épült Klebensberg Kúnó-féle iskolákat úgy képzelték el, hogy egy nagy palota vagy vidéki kúria építészeti koncepciójába belepasszírozták az osztályokat, tornatermet – az iskolát. Ezzel szemben egy Bauhaus stílusú vagy funkcionalista iskola úgy jön létre, hogy a tanterem legkedvezőbb arányainak, a megvilágításának, mélységének átgondolásával, az összes funkcionális kapcsolat messzemenő figyelembevételével alakult ki egy szép vagy csúnya, de mindenképpen az iskola funkcióit maximálisan kielégítő épületegyüttes. Én azért haragszom a posztmodernre, mert sajnos tehetségtelen kollégáim ma úgy dolgoznak, hogy nagy kínnal kiizzadnak egy nosztalgiázó, történetieskedő épülettömeget, és ebbe beleerőltetik az iskolát. Ez az, amit nem szabad csinálni.

MN: De akkor ez a posztmodern bűne?

VCS: Következménye. A helyzet az, hogy a posztmodernnek nagyon kevesen látták át a lényegét. Kérdezte, hogy kit szeretek a világ nagy építészei közül. Nagyon szeretem **James Stirling** angol építészt, aki hallatlanul jól átvitte a Bauhaus funkcionalista modernizmusát a mai nosztalgiázó stílustörekvésekbe: például a stuttgarti Nemzeti Galéria új szárnya briliáns példa erre. Stirling is használ nosztalgizáló motívumokat, de látni rajtuk, hogy csak jelzések, funkcióját tekintve a ház tökéletes.

MN: Az Ön által tervezett MTI-székházat egy helyen galaktikus üzenetként határozta meg. Mit ért ez alatt?

VCS: A hírközpont manapság nagyon bonyolult, és talán szent dolog, mert a világ összes híre Magyarországra ezen a házon át érkeznek, és innen sugároznak szét a nagyvilág felé. Az épület tervezése közben tudtam meg, hogy például Dél-Amerikát is az MTI látja el híranyaggal.

MN: Tehát kezünkben van a fél világ.

VCS: Kezünkben lehetne, ha ügyesebbek volnánk. Tervezés közben jutott eszembe, hogy ennek a „ház"-nak olyannak kellene lennie, mint egy űrbéli hírközpontnak, amelyik éppen leszállt a Nap-hegy tetején. Azért, hogy megmutassa, hogy kifejezze önmagát, ami, mint említettem, a ma építészetének egyik fő jellemzője.

MN: Az építésztársadalomnak mit jelentett az a robbanás, amely a politikában lekövethető?

VCS: A nagy tervezőirodák óhatatlanul tönkremennek. Magyarországnak soha nem kellett tíz, ilyen szovjet méretű tervezőiroda. Ez a politikának volt fontos, mert így az építésztársadalom anyagilag és szakmailag egyaránt jól ellenőrizhető volt. Ami az én pályámat illeti, hál Istennek nem érek rá azzal foglalkozni, hogy most szervezzek egy új irodát magamnak, meg hozzá alaptőkém sincs. A másik az, hogy ezt az irodát, a Lakótervet sikerült megvennünk a Vagyonügynökségtől. Ez egy jól bejáratott cég. Nem könnyű magunkat fenntartani, mert az egész helyzet rendkívül változó, de ebben a pillanatban jó munkáink vannak.

MN: Melyik tervét szereti a legjobban?

VCS: 1968-ban feleségemmel három fordulóban első díjat nyertünk a televízió új székházának pályázatán. Sajnos ez azóta sem épült meg, a tervek szerint a budai Arany-hegyen lett volna. Ez egy nagyon jól kiforrott terv volt, azóta öt, világhíressé vált osztrák körzeti televízióadó ugyanezen az elven felépített stúdiókból áll. Valószínű, hogy Peichl osztrák építész látta a tervünket valamilyen folyóiratban. A megépült házaim közül a Hegyalja úton épült Alag Center irodaházat emelném ki (ezt Marillai Árpáddal terveztük). Ez az épület azért fontos számomra, mert talán magába sűríti azt a gondolkodásmódot, ami felé szerintem a jövő építészetének haladnia kellene. Ezalatt egy nagyon átgondolt környezetbe-illeszkedést, gazdaságos funkciót értek, és azt, hogy az épület fejezze ki önmagát. Azt hiszem, a közeljövőben világszerte ilyenfajta házak fognak épülni, mert ez egy logikus és gazdaságos irányzat, amelyre szüksége lehet a társadalomnak, a mi társadalmunknak is.

Zsille Ákos

A CASUS ALAPÍTVÁNY

BUDAPESTI ÉS SZOMBATHELYI KOLLÉGIUMA
FELVÉTELT HIRDET
MŰVÉSZETI MENEDZSERKÉPZŐ ISKOLÁJÁBA!

A képzés időtartama: 3 év

Az oktatás szeptemberben indul, nappali tagozatos (22 óra/hét); művelődési ágazati szakképzésnek minősülő komplex képzés.

Felvételi követelmény: érettségi.

Tandíj: 58 000 Ft/év.

A JELENTKEZŐKNEK PONTOS TÁJÉKOZTATÓT KÜLDÜNK!

Jelentkezési határidő: augusztus 6.

Cím:

CASUS Kollégium, 1117 Budapest, Körösy J. u. 17.

Telefon: 166-4776

ISEUM Kollégium, Szombathelyi Képtár, Szombathely 9700

Rákóczi u. 12. (Pálóczi Zsuzsa)

Telefon: (94) 313-074

Felvételi vizsgák: augusztus 17. és 26. között!

MOZIVADÁSZ

A SÁRKÁNY. BRUCE LEE ÉLETE

A papa kicsit babonás, de neki van igaza. Bruce szereti a nőket és James Deant, aztán mégis híres lesz, végrehajtja küldetését, küzd a benne lakozó démonnal, alkot új karatestílust és még fehér csaja is lesz, sőt feleségül is megy hozzá, bár a fehér család ellenzi a kapcsolatot. És aztán Bruce meghal, pedig ereje teljében van, ami abból is látszódhatna, hogy pont egy *másik* asszonnyal hál, amikor utoléri a halál. De nem látszódik ebből, mert ezt az amúgy közismert életrajzi szálat nem dolgozták bele a sztori szövetébe. Ennek valószínűleg az az oka, hogy a film alapjául az özvegy könyve szolgált, melynek címe: *Bruce Lee: a férfi, akit csak én ismertem.* A fentiek tükrében persze hozzátehetnénk, hogy nem elég jól, de ez felesleges gonoszkodás lenne az asszonnyal szemben, aki dicséretes buzgalommal őrzi és táplálja a harcos tragikus távozása óta is a legendát.

Erről szól a film. Mármint a legendáról. Amúgy szépen van fényképezve, helyenként kimondottan izgalmas, jók a helyszínek, nagy műgonddal vannak megkoreografálva a verekedések. Csak hát: bár tudom én, hogy világszerte százezrek hálószobafalán díszlik a nagy Bruce képe, mindazonáltal abban is biztos vagyok, hogy még sokkal több százezrekén nem. S utóbbi százezrek – velem együtt – nem egészen fogják érteni, hogy mire is ez a gyenge szovjet filmeket idéző vallásos áhítat. Merthogy Bruce Lee filmsztár volt, nem pedig szabadsághős, s amikor Rob Cohen rendező a tévében azt magyarázta, hogy Bruce azért fontos, mert közel hozta a kínai kultúrát az amerikaihoz, hát alig volt kevésbé röhejes, mint a pocakos Vikidál Gyula, aki arról makogott, hogy Atilla képviselte először Európában az európai gondolatot. Amúgy Bruce biztos jó fej volt, rendes meg helyes meg minden. A moziban olyan színész (névrokon csak!) alakítja őt, aki e szerepe előtt sosem foglalkozott harcművészettel, aztán – avatatlan szemem így látja – mégis utána tud mindent csinálni a mitikus hősnek. De hát filmen könnyű.

- naná -

A Sárkány. Bruce Lee élete – Dragon: The Bruce Lee Story. Rendezte: Rob Cohen; fényképezte: David Eggby; főszereplők: Jason Scott Lee, Lauren Holly.

LEE CIVILBEN LEE

A GONDOLKODÓ EMBER

MOZIVADÁSZ

FÜGGŐ JÁTSZMA

Sly visszatért. Izmosabb, mint valaha, lassabban beszél, mint valaha, száját jobban eltátja, mint valaha, egyáltalán, ha létezik tahó-tévéelnök-mérnök-prototípus, akkor az ő. Ezúttal egy nem túl fogékony, ám ösztönlény módjára találékony hegyimentőt alakít, aki kis agytérfogatának köszönhetően kőszáli kecske módjára mászik sziklákon & időnként leejti a tapasztalatlan sziklamászó csajokat. Ez okoz nála némi lelki válságot & ezért eltűnik egy időre.

Amíg Sly el van tűnve, addig a pénzverde szépségeibe nyerünk bepillantást. Hogy, hogy nem, de épp egy pénzszállítmány készül útjára: vasládákba zárják, repülőre teszik & fegyveresek vigyázzák a $-t. Az elővigyázatosság nem felesleges: vannak csodabogarak, akik szívesen megszereznének számillió $-t ezer $-os címletekben. A rablásnak nagyon egyszerű módját eszelték ki: a nagy gépen kifing a sok ügynök & nem árulok el nagy titkot, ha elmondom, hogy a pilóta & a főraszputyin összejátszanak. Aztán a $-t átpakolják egy kis gépre. A transzfer végtelenül egyszerű művelet: egy kötelet feszítenek ki a két gép között, azon átcsúszik pénz & paripa & fegyveres egyaránt.

De: elszakad a kötél, odavesz a $ & lezuhan a kalózgép. Ha már úgyis a földön vannak, a banda elindul megkeresni a szétszóródott $-t, de előbb segítséget kérnek & megkapják: a hegyimentő-tévéelnök Sly épp arra jár, ezért társával foglyul ejtik & ocsmányságokra kényszerítik. Például: beszappanozzák a fülét & ilyeneket mondatnak vele, hogy „nem olvasom a Mozivadászt", „bazooka a barátom ", „kedvenc együttesem az I Love You", & így tovább. A bandavezér ezúttal sem egy bonsai-kertész, hanem a világ legelvetemültebb gonosztevője. Slynak így nem könnyű a dolga, de behozza hátrányát.

Egyfelől van 3 táska & számos gonosztevő, másfelől van a Sly, meg a társnője, akik szintén a táskákat keresik & a banditákat üldözik. 3 táska, 3 nagy ütközet & még számtalan kis bosszúság. Az első táskánál Sly megszökik a fogságából, a harmadiknál már alig van ellenfél. Közben szaporán dolgozik a számos alkalmi fegyver. Azt pedig Trockij elvtárs óta tudjuk, hogy a jégcsákány nem tréfadolog.

- bazooka joe -

Cliffhanger – Függő játszma. Rendezte: Renny Harlin; fényképezte: Alex Thomson; főszereplők: Sylvester Stallone, John Lithgow, Michael Rooker, Janine Turner, Leon, Paul Winfield.

VIDIÓTA

Midőn az ember már képtelen megnézni a harmincnegyedik Makovecz-portrét a tévében, fogja magát s lebattyog a sarki videótékába. Belép a színes borítókkal tapétázott falak közé, s hosszas gondolkodás után kiválasztja az év leghígabb bődlijét. Majd újra és újra megismétli, konokul, hibás választását. Ebben szeretne segíteni a Narancs új sorozatával, ahol olyan kazettákra hívná föl a figyelmet, amely alkohol s egyéb bódítószerek nélkül is nézhető.

DICK TRACY

Warren Beatty megirigyelte kétdimenziós alteregójának sikereit, s a comics lapos és bombasztikus világából átemelte a Tenkes kapitányának pengéjétől karcos arcú zsarut Hollywood csillogó világába. A film díszletezése Walt Disney hótrealizmusából táplálkozva lelket masszírozóan művi, amire Beatty mint rendező s főszereplő súlyt fektetett. Ezt kénytelen (súlyt), mert a torokköszörülően szőke **Madonnát** képtelen maga alá gyúrni, hiába a beste minden próbálkozása. A harmadik sztár **Al Pacino**, aki egy testi hibás koreográfust és hobbi jellegű tevékenységként maffiafőnököt játszik. Dick Warren Tracy merev pupillával, de szorgalmasan próbálja galléron csípni a gengsztert. Ez a végén sikerül (elengedve gallérját, a bűnöző a mélybe zuhan), s Madonna is padlót fog (igaz, egy ólomgolyóval túlterhelve).

A film kétségtelen erénye önmagát átjáró komolytalansága, metanyelvi reflexiója. W. Beatty meghagyta a comics szellemi és formai világát, különösen vigyázott arra, hogy egyetlen összegző, bölcs, az élet sűrűségét összefoglaló mondat ne hangozzék el. Ugyanakkor a maszkmesterek nem sajnálták a gumit a gengszterpofákról. Tepsi Száj, Gyűrött Homlokú egy az egyben, elbarmolt arccal ülnek pókerkártyáik felett. Vittorio Storaro kamerája segít a chicagói IX. kerület felidézésében.

Könnyen emészthető, de gazdagon díszített hamburgerrel törölhetjük ki memóriánkból mindazt, ami évek alatt guanóként benne lerakódott.

B. T. S.

MADONNÁTÓL CSUKLIK AL PACINO

VIRÁG Csaba

SULÁK HÚSVÉTI VÁSÁR!

Tapéták féláron!

Padlószőnyegekre és darab szőnyegekre 30%, műanyagpadlókra 40% kedvezmény.

Kárpótlási jegyét 100%-on beszámítjuk.

Egyes **belga padlószőnyegek** és **szegett darab szőnyegek** vásárlásánál *kárpótlási jegyét* 150%-on felhasználhatja kaposvári, dunaújvárosi, miskolci és Budapest, Pesti úti áruházunkban.

Márciusban vasárnap is nyitva tartunk!

Sulák

NE FELEDJE, A SULÁKKAL JÓL JÁR!

Tervezünk és építünk
Kb. 5000-20 000 m²-es,
frekventált helyen,
fő- és mellékutak mentén levő
telkeket keresünk
bevásárlóközpontok építésére,
hogy
ügyfeleink számára
megfelelő telephelyet
ajánlhassunk.

SFB Bauconsult
Budapest
Telefon: 269-5507. Fax: 269-5510

Cégünk,
a MASPED Rt.,
önálló cégek
számítógépen történő,
teljes számviteli,
pénzügyi könyvelésére
az Ön jelentkezését várja, ha mérlegképes könyvelői végzettsége van

A munkakör: kontírozás,
pénzügyi könyvelés,
mérlegkészítés,
számítógép-kezelés.
Jelentkezni lehet
Szathmáriné Szendrey
Ildikónál,
a 266-6983-as telefonon.

MASPED
ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS SZÁLLÍTMÁNYOZÁSI Rt.
- a Belvárosban -
Budapest V., Kristóf tér 2-3.

Könyvelési tanfolyamok

Könyvelés, adózás, munkaügyi, bér- és tb-feladatok a vállalkozásoknál.
- Pénztárkönyvkönyvelés (egyéni vállalkozók, kereskedők számára), 2 napos
- Naplófőkönyv-könyvelés (gmk.-k, bt-k, kkt.-k számára), 3 napos
- kft.-könyvelés, 4 napos.

Jelentkezni lehet személyesen vagy telefonon.

SZALDÓ Kft.
Budapest, Rókk Szilárd u. 8-10. 1085
Telefon: 133-9142, 113-6061

Szki IRODATECHNIKA **SANYO**

BEMUTATÓTEREM:1015 Fő u. 31. Tel:201-4409 Fax:201-4322.
SANYO Disztribúció:1011 Iskola u. 8.Tel: 201-7782.

FÉNYMÁSOLÓK:		Mikrokazettás diktafonok:		
SFT Z 65	95.000,-Ft + ÁFA	TRC 520	5.100,-Ft + ÁFA	SFX-11 fax-telefon-autoswich 62.900,-Ft + ÁFA
SFT 75	125.000,-Ft + ÁFA	TRC 570	5.900,-Ft + ÁFA	SPX-406V lézerprinter (6lap/perc)
SFT Z 80	172.000,-Ft + ÁFA	TRC 5010	29.800,-Ft + ÁFA	89.000,-Ft + ÁFA

Várjuk területi viszonteladók jelentkezését!

ELADÓ ELADÓ ELADÓ ELADÓ ELADÓ ELADÓ

ELADÓ

Bp. II., Törökvész úti
79 nm-es, telefonos 1+2 félszobás, kertes társasházi lakás garázzsal,

Bp. XI., Gombocz Z. utcában
3 szobás, 107 nm-es, II. emeleti lakás garázzsal,

Bp. XIII., Tátra (volt Sallai) utcában
93 nm-es, 2 szoba hallos, II. emeleti lakás,

valamint

Kismaroson
különböző méretű.üdülőtelkek.

Érdeklődni lehet a 215-9089-es telefonszámon Beszteri Máriánál. Postacím: 1387 Bp., Pf.: 47.

ELADÓ ELADÓ ELADÓ ELADÓ ELADÓ ELADÓ

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

PEST MEGYE
ÖNKORMÁNYZATÁNAK HIVATALA
pályázatot hirdet
egy személy részére,
a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Osztályán a megyei területfejlesztési feladatok koordinálására és irányítására

Feltétel:
- szakirányú egyetemi végzettség
- a szakterületen eltöltött, legalább ötévi gyakorlati idő.

Előny a közigazgatási ismeretek és az idegen-nyelv-ismeret (legalább középfokon), valamint a számítógép kezelésében való jártasság.
Fizetés: a köztisztviselői törvény előírása szerint. A jelentkezést írásban, szakmai önéletrajzzal - név, cím és telefonszám feltüntetésével - a következő címre kérjük benyújtani:
Pest Megye Önkormányzatának Hivatala
Környezetvédelmi és Területfejlesztési Osztály
Budapest, Pf.: 112. 1364
Jelentkezési határidő: 1994. április 15-e.
A jelentkezők legkésőbb 1994. május 16-áig értesítést kapnak a döntésről.

Amerikai, **az egészségügy területén működő társaság**

keres 25 és 40 év közötti,
gyógyszerész vagy orvosi diplomával, valamint gépkocsi-vezetői jogosítvánnyal rendelkező **budapesti lakost,**

értékesítői munkakörbe

Az angolnyelv-tudás előny, de nem feltétel.

A megfelelő személyi adatokkal kiegészített, teljes szakmai önéletrajzot, a fizetési igény megjelölésével, lehetőleg angol nyelven,

deleeuw health jeligére,
a Hírlapkiadó Vállalat címére küldjék el:
Budapest, Blaha Lujza tér 3. 1085.

Pályázati felhívás

Budapest Főváros Önkormányzat kulturális bizottsága pályázatot hirdet a Közművelődési Alap támogatásának elnyerésére. Az alap által nyújtott támogatásra pályázhatnak közművelődési intézmények és civil szerveződések egyaránt.

A kulturális bizottság 1994-ben az alábbi témakörökben benyújtott pályázatokat kívánja támogatni.

1. Fővárosi jelentőségű közművelődési rendezvények.
2. Közművelődési célú fővárosi kiadványok.

A TÁMOGATÁS ELNYERÉSÉNEK MÓDJA:

Pályázni a Fővárosi Közművelődési Alap űrlapján lehet, mely a Főpolgármesteri Hivatal kulturális ügyosztályán szerezhető be (Bp. V., Városház u. 9–11. II. em. 225/B).
A pályázati űrlapot és a hozzá tartozó szöveges indoklást két példányban,
a Főpolgármesteri Hivatal kulturális ügyosztályára kell benyújtani
1994. ÁPRILIS 30-IG.

A Közművelődési Alapból korábban támogatást nyert pályázók – amennyiben a támogatási összeggel eddig nem számoltak el – új pályázatuk benyújtásakor csatolják a pénzügyi és tartalmi beszámolójukat.

A szakmai kuratórium javaslatainak figyelembevételével a pályázatokról a Fővárosi Önkormányzat kulturális bizottsága 1994. JÚNIUS 30-IG dönt, melynek eredményéről minden pályázó értesítést kap. A létrejött rendezvények propagandaanyagaiban, valamint a megjelenő kiadványokban fel kell tüntetni a kulturális bizottság támogatását. Az alap támogatásával megvalósult rendezvények, produkciók propagandaanyagából, műsorfüzetéből, kritikáiból egy példányt be kell nyújtani a kulturális ügyosztályra.
Az 1994. évi elnyert támogatási összegek felhasználásáról 1995. MÁRCIUS 1-JÉIG kell elszámolni. (Indokolt esetben az elszámolási határidő meghosszabbítása kérhető). Az elszámolásnak rövid tartalmi összefoglalást kell tartalmaznia.

A pályázattal kapcsolatos felvilágosítást a Főpolgármesteri Hivatal kulturális ügyosztályán, a 117-4747-es telefonszámon a hivatal munkatársai adnak.

Budapest, 1994. március

Dr. Baán László elnök

0109 LJ

VEGYES-IPARCIKK ÁRUHÁZ

DÉLKER DISZKONT
a PORT csoport tagja

Bp. X., Maglódi út 25.
Nyitva tartás:
hétfőn 10-18 óráig,
keddtől péntekig 8-19 óráig,
szombaton 7-13 óráig.

Játékok 10-60 % engedménnyel

Porcelán és üvegáruk	Irodai papíráru
Konyhafelszerelések	Számológépek
Műanyagáruk	Bőröndök
Háztartási kisgépek	Diplomatatáskák
Híradástechnika	Kultúrcikkek
Ajándéktárgyak	Ruházat
Háztartási papíráru	Sátrak, hálózsákok

Korsó 0,5 lit., sörmatricával	**170 Ft/db**
Kehely 130 gr	**66 Ft/db**
Whisky pohár	**31 Ft/db**
Mélytányér, lapostányér 24 cm	**69 Ft/db**
10 darabos videokazetta-tartó	**502 Ft/db**
12 darabos magnókazetta-tartó	**268 Ft/db**

Áraink az ÁFÁ-t tartalmazzák.

OLCSÓBBAN A DÉLKER DISZKONTBAN!

Félúton város és falu közt

Beszélgetés Bertha Bulcsuval

59 éves, ipari munkás, könyvtáros, majd az Esti Pécsi Napló rovatvezetője, a Jelenkor, később az Új Írás szerkesztője, jelenleg az Élet és Irodalom főmunkatársa. Novellái, elbeszélései, regényei, szociográfiái, interjúi huszonnégy kötetben láttak napvilágot, több film- és tévéjáték forgatókönyvének, s egy drámának a szerzője. Munkásságát 1966-ban, 1971-ben és 1975-ben József Attila-, 1978-ban SZOT-, 1981-ben Pro arte-, 1986-ban Gábor Andor-, 1991-ben Füst Milán-, 1993-ban Táncsics Mihály-díjjal ismerték el.

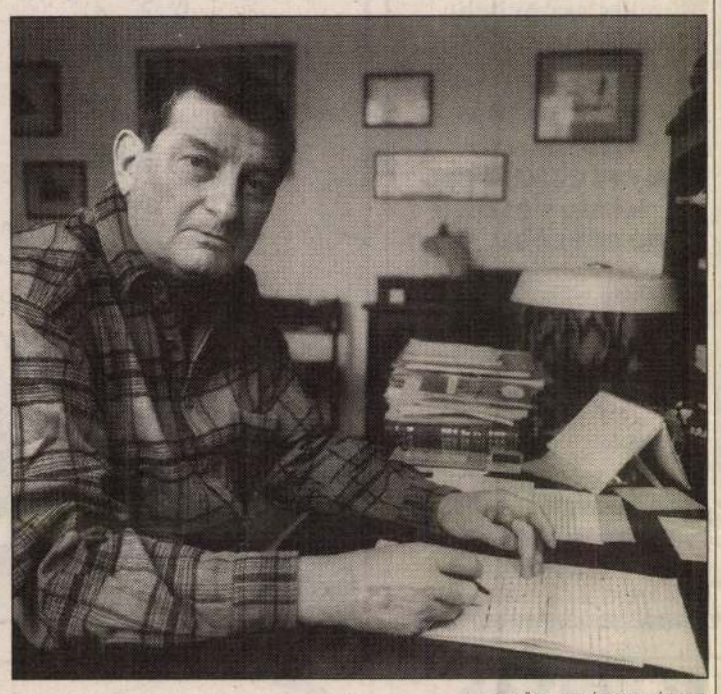

TEKNŐS MIKLÓS FELVÉTELE

– Majd negyedszázad telt el azóta, hogy a fővárosba költözött. Írásai azonban még mindig szívesebben időznek Pécsett vagy a Balatonnál, mint Budapesten.

– Igen, az olvasónak valóban támadhat ilyen illúziója. Sok olyan történetet írtam, aminek a helyszíne, vagy háttere Balaton-környéki vagy dunántúli tájrészlet. De a leghírhedtebb regényem, a Lupusz, Budapesten játszódik, méghozzá a város érdes részén. Egy másik regényem, a Kenguru helyszíne, amiből nagy sikerű filmet forgatott Zsombolyai János, Kőbánya, a külvárosok és az országút. A bajnok életében, ami lírai, s hangulatával besugározza az egész könyvet, az Mohácson, s a kis dunai szigeteken történik, ami történelem, az Budapesten. Mánapság az irodalomban lenézik az élményt, de engem, be kell vallanom, erősen inspirál a tájélmény, az emberélmény, a szituáció, az eseményeknek, vagy az alig érzékelhető történéseknek a hangulata. A Kenguru című regényemet soha nem írom meg, ha Zuglóban a szomszédaim nem sofőrök, ha nem járok át Lázár Ervinékhez Kőbányára, ha a Makkhetesben nem ülök le sörözni a kamionsofőrökkel. De leültem és belecsöppentem egy olyan világba, aminek nagyon sajátságos hangulata volt. Izgatott ez a világ, s akkor is visszajártam Kőbányára, amikor Lázár Ervin már elköltözött onnan. Vannak kegyetlen novelláim, mint például a Kőarc, ami egy pesti gangon történik, vagy a Fuchs úr szeme fénye, ami egy bérházban, éjszaka.

De az eredeti élményvilágom, amihez, mint jó vizű kúthoz, évtizedek múlva is visszajárok, az valóban nagyapám Vas megyei falujához és a Balaton-felvidékhez kötődik. Nem azért, mert ez a vidék különb, mint az ország más része. Szép táj, de nem különb. Ami az emberrel tíz-tizenkét éves koráig történik, az egy életre meghatározza. Engem a Balaton- és a Marcal-parti kicsi falvak világa határozott meg. Pécs más, ott már gyanakvó, sok mindenben csalódott, enyhén meggyötört fiatal felnőttként néztem körül. Pécsen sok jó barátom akadt, rangos orvosok pártfogoltak, s mindent megtettek azért, hogy otthon érezzem magamat a városban. Pécs azonban száraz hely. Nincs vize. Harminc-negyven kilométert kellett utazni, hogy az ember leülhessen egy folyóparton. De ha valaki lemond a vízről, Budapest után, talán Pécsett rendezkedhet be legotthonosabban.

– Hol érzi magát igazán jól Budapesten? Van egyáltalán ilyen hely vagy több is akad?

– Úgy emlékszem, Li Mi-an versében olvastam a fele-fele filozófiáról: „...Félúton élni város s falu közt, félúton gazdálkodni hely s folyó közt...” Nos, egy ilyen házban, aminek ablakából a folyóra látni, vagy esetleg a tengerre, szívesen élnék. De nekem ez nem adatott meg. Zuglóban egy másik bérház falára láttam, Óbudán szürke betonfalakra, itt a Zöldmál tetején, a negyedik emeletről lenézve, kitárult a világ – egész Gödöllőig. De kétszer operálták a lábamat, így le kellett költöznünk az első emeletre. Ez sem rossz, mert a vadcseresznye ágai itt billegnek az ablakom magasságában. Az első műtétem után el akartuk adni a lakást, s az árán venni egy alkalmasabbat valahol. Nem sikerült, s az volt a benyomásunk, hogy elég lakhatatlan ez a város. Ahol lift van, ott nem lehet parkolni, vagy a közeli kocsmából részegek potyognak az utcára. Ahol új házak épültek elfogadható áron, ott gyárak vagy disznóhizlaldák bűze tette lehetetlenné az életet. Ahol viszont lehetne élni, oda az én pénzemmel az utcába se engednek be, még körülnézni sem. Örülök, hogy itt maradtunk. Itt legalább ismerjük a szomszédokat, a sarkon a zöldséget, a trafikost, az eladókat, pénztárosokat az áruházban. Zuglóban is ezért szerettem lakni, közel kerültek egymáshoz az emberek.

– És Óbuda?

– Hazudnék, ha azt mondanám, hogy Óbudát nem szerettem. Akkor még a Duna-parti részen álltak a régi házak, még végig lehetett menni a Jós utcán, Tél utcán, be lehetett nézni a hosszú, piros téglával lerakott udvarokba. De ezt a világot lebontották. A város még mindig tele van szép emberi zugokkal, csak nehezebb rájuk találni.

A zűr, a zaj, a rossz levegő üldözi ki innen az embereket. Aki teheti, nyárra elmenekül valahová. Sokan, én is, a Balaton mellé. Ott van egy kis nyári menedékem, amit otthonnak nem lehet nevezni, de ha ott vagyok éppen, otthonosan érzem magamat ott is.

– Hogyan határozná meg Budapest személyiségét?

– Engem egy nagystílű kalandorra emlékeztet, aki vállalkozásokba kezd, de a bankszámláján csak fillérek vannak; kölcsönöket vesz fel, de a fedezetül felajánlott paloták másnak a tulajdonában vannak. Dicsekszik, a kaszinóban nagy tétekben játszik, de az alsóneműje mosatlan. A „kirakat” a Váci utca, a Vár, a nagy múzeumok környéke még működik, de a régi belső kerületek összeomlani vágynak. A VII–VIII. kerület rekonstrukciója a mai pénzviszonyok között nehezen elképzelhető. Márpedig ez a város tengelye. A házak lerobbantak, a rájuk és a közéjük telepedett „üzleti világ” züllött, bűnözéssel motivált. Közben a panelvárosok is elkoptak, vasszerkezeteik elfáradtak. Valamit ezekkel is kellene kezdeni, de mit? Budapest koszos város. Mindenütt szemét, korom, emberi hányadék és kutyaürülék. Taknyos papír zsebkendőket, üres műanyag dobozkákat görget a szél. A falakat a nép telefirkálja, lepisálja, sprayvel elszennyezi. Nemcsak az utca koszos, de az utcán közlekedő emberek jelentős része is. Nem a szegényekre gondolok. A kövérekről beszélek, akik kibuggyannak a ruhájukból, de szappanra nem költenek. A koszossághoz a külföldről érkező, batyuzó zugkereskedők áradata is hozzájárul. A koszosságnál még elkeserítőbb a bűnözés. A kifinomult, javulásról beszámoló statisztikák nem képesek eloszlatni a félelmet. Sötétedés után a főváros lakóinak jelentős része meggondolja, hogy kilépjen-e az utcára. Gyalog... Jól záró autókban, háztól házig, sokan közlekednek. De a színház utáni önfeledt vendéglőzések véget értek. Nehéz elképzelni, hogy egy város, ahol az embereket világos nappal kirabolják az utcákon, szégyen nélkül megrendezhessen egy világkiállítást. Mindehhez hozzáadható még a vonagló, rángatódzó, újra és újra elakadó közlekedés. A közlekedés ólomfelhői, melyek más bűzökkel keveredve, sajátságossá teszik a főváros levegőjét. Mégis van ebben a városban egy különös erő, valamilyen dinamizmus, ami azt sejteti, hogy képes megtisztulni, s fokozatosan újraépíti, használhatóbbá teszi önmagát. Remélem, hogy az elkövetkező években valami jó történik ezzel a várossal.

Varga Lajos Márton

A ház, amely továbblépett

*Virág Csaba – és Marillai Árpád – háza bér*irodaház. Egyike annak a sok tucat hasonló célra épült háznak, amelyek felbukkanása az elmúlt néhány év során szimbolikusan jelzi a társadalom átformálódását, a pénzcsinálás új módozataival gazdagodó város szerepváltását. A Budapestről Bécsbe vezető, nemzetközi vérkörbe kapcsolódó verőér, a Hegyalja út belső szakaszán, patinás és málladozó gazdagságú házak között, sorsverte villákkal szemközt feszül az ALAG-center homlokzata. Az épületen egyaránt fölfedezhető a kiemelkedés vágya és a környezettel alázatosan szervesülő szándék. Íves tömege új léptéket teremt a környéken, miközben a háta mögött, a szomszédos egy- és kétemeletes lakóházakhoz illeszkedő kisebb mellékszárny húzódik meg. A hátsó homlokzat e kisebb épületek udvarára – kéken keretezett, ritmizált, négyzetes és kerek – ablaksoraival tekint. A BAH-csomópont felőli lejtőtől fölkapaszkodót a tömegek lépcsőzetes és változatos torlódása fogadja, s a ház előtt elhúzó autókat az ív készségesen kíséri. Aki az Erzsébet híd felől jön, a Naphegy bukkanóján, házak sorában fogadja a fehér alapszínével elütő, súlyos formáit ekképpen légiesítő épület.

Virágék háza jól példázza, hogy a modern technológiák miként állíthatók a felszabadult fantázia szolgálatába. A posztmodern eklektikájában a hagyomány sokféle és esetleges újraértelmezésének változatai élnek. Ez a ház, mint posztmodern, múltba visszautaló épület, nem a történeti stílusokat idézi. Sokkal jelenvalóbb élmények, építészeti problémák erőterében mozog. Olyan ház, amely a továbblépés alternatíváját kínálja a begyepült funkcionalizmus számára, miközben esztétikailag következetesen – a letisztultság követelményét megtartva – kritikusan szakít annak életidegen, doktrinér hidegségével. A kubusos tömegalakítás önmagából indokolható megoldás itt, amint a váltóarányú raszteres szerkezetű és a kisablakokkal osztott félhengeres üvegtorony szorításában, annak ellentételeként tűnik elő. Felületén nem érvényesül a kockaházak dögunalma, pedig a tagolatlan síkon sorakozó négyzetes ablakoknál aligha találni monotonabb motívumot. A tömegek, színek, építészetileg értelmezett plasztikai és grafikus elemek egyedi összefüggésében roppant nehéz megtalálni azt az okot, aminek köszönhetően a máshol oly gyötrően randa, szenvtelen modernitás mégis érvényt szerez magának, és a múlt régiségértékei mellé a jelenkorban is megragadható érték élményét helyezi. Az ALAG-center esetében a funkcionalizmustól való továbblépésre utalnak az első látásra használhatatlan elemek. A tető egy szakaszát borító vörös rostélyrács, a garázslejáró fémplasztikája, illetve a lábazaton felbukkanó korlátszerű, vörös fémív. Ezek esetében a haszonelvű megközelítés hibás, amit az épület életének első évei is bizonyítanak. Az alapvetően optikai effektusok létjogosultságát az idő igazolta. Kiderült, hogy az építésznek nálunk is joga van olyan nem szerkezeti, s a díszítő funkciót újraértelmező elemek alkalmazására, amelyekkel képes továbbgazdagítani a városi plasztikai benyomások, a szerkezet logikájából következően egymással is felelős viszonyban vannak. Kiegészítik és fölerősítik a tömegkompozíciót, miközben az anyagszerűség jellemzői sem vesznek el.

Bojár Iván András

TEKNŐS MIKLÓS FELVÉTELE

Ismét Kossuth-bankók

„Ezen pénzjegy minden magyar állami és közpénztárban egy ezüst forint, vagyis három húszas gyanánt elfogadtatik, s teljes név szerinti értéke a közállomány által biztosíttatik” – olvasható az 1848-as egyforintos papírpénzen, amelyet az első felelős magyar kormány pénzügyminisztere: Kossuth Lajos látott el kézjegyével. Ezek a bankók voltak az első magyar papírpénzek. Kossuth halálának 100. évfordulója alkalmából az úgynevezett Kossuth-bankókból nyílt bemutató Budapesten a jeles hazafi nevét viselő Múzeum utcai klubban.

Jim Dine, az újrakezdő

Megnyílt a budapesti Ludwig Múzeumban (Budavári Palota A épület) az amerikai Jim Dine 1973 és 1993 között készült műveiből összeállított kiállítás. A dátumoknak különös jelentősége van. Az 1935-ben Cincinnatiban született Dine ugyanis a hatvanas évek közepéig a pop-art mozgalmának egyik jelentős figurája volt. 1965-ben viszont elhagyta sikereinek színhelyét, Londonba költözött és elhatározta, hogy többé nem lesz pop-művész.

A hetvenes évek elején azután újra dolgozni kezdett, de kapcsolatát teljesen megszakította a New York-i avantgárddal. Új formát és témát talált: alakokat és portrékat rajzolt és mintázott meg.

A kiállításon grafikák, szobrok és festmények láthatók. A művész keveri az anyagokat, dolgozik ceruzával, lakkfestékkel, vízfestékkel, temperával, krétával, tussal, ráfest, átragaszt, radíroz csiszolókoronggal, összekeveri a nyomdai technikákat is, litográfiát, fametszetet, rézkarcot stb.

Oszkár

Köröndy, mint a kétbalkezesek általában, tegezi a kocsiját. (Ez a mondat, bizony, egy kicsit vázsonyis lett; de most már így marad. Endre úr talán örülne neki, ha élne. Mellesleg szólva annak én is örülnék.) Nem is igen tehetne Köröndy másként, hisz meglehetősen kiszolgáltatott helyzetben van: igazán elegánsan fogalmazunk, ha azt állítjuk, hogy számára a fizika legalapvetőbb törvényei is minduntalan az újdonság erejével hatnak. Hát még mindezeknek átültetése a gyakorlatba! Kuplung, ékszíj, elosztófej, karburátor, szelephézag: megannyi titok, megfejthetetlen, csodás talány. Természetes tehát, ha valamennyire csökkenteni akarja kiszolgáltatottságát, ami a gépe közelében folyton úrrá lesz rajta, megpróbálja lekenyerezni a szerkezetet. Igyekszik a bizalmába férkőzni, hozzádörgölődni, baráttá lenni: erre szolgál a tegezés.

Hősünk elmúlt már harminceszt endős, mire megszerezte jogosítványát (mindvégig nyílt, kétesélyes küzdelem volt) és első saját tulajdonú kocsiját, egy tízéves Skoda százast. (Vagy százéves Skoda tízest, ez mindegy is.) Na, az már látványra is nagy kaland volt, az a rozsdametál veszedelem, melyet, szigorúan véve már csak tegezni lehetett: figyelj, Dezső, mondani neki. Figyelj, öreg, most előzünk: és Dezső figyelt, ahogy csak ő tudott figyelni – ha már előzni nem tudott egyáltalán.

S aztán eljött az idő, midőn Köröndyék – csöndesen araszolva a középosztályi lét felé megkapták életük első új kocsiját. (Ajándékba, mondanám, ha nagyon tisztelném a tényeket, de önök nyilván azt gondolnák, tréfálok.) Oszkár lesz a neve, döntötték el, mikor még nem is látták: mert hisz milyen név jöhetne a Dezső után?

Amikor Köröndy meglátta azt az acélkék Ladát a Hermész legendás telepén, tudta, hogy őket egymásnak találta ki a sors. Hét esztendőt töltöttek együtt, sok minden történt velük, jó is, rossz is, olyan, amiről abban a pillanatban egyikük sem álmodhatott, volt, hogy sütött a nap felettük, volt, hogy rájuk szakadt az ég (Oszkár be is horpadt rendesen), de mindketten tudták, hogy számíthatnak egymásra. Köröndy az ő kedvéért erőt vett magán, olajszintet mért, gyertyát cserélt, szűrőbetétet, radiált, műszeres ellenőrzésre vitte meg mosatta, törődött vele. Köröndy nemcsak akkor beszélt hozzá, ha baj volt, hanem akkor is, ha valamely kérdést meg akart vitatni egy értelmes lénnyel: mert Oszkár az volt, kétségtelenül. Volt, hogy együtt gondolkodott Köröndyvel, s volt, bizony volt, hogy ő gondolkodott helyette.

Nehezen váltak meg egymástól. Ha nem jön Szlovák úr, a filozófuslelkű házmester, akiről rögtön látszott, hogy méltó a bizalomra, Köröndyt semmi se vehette volna rá a búcsúra. De Szlovák úr jött, megállíthatatlanul, és Oszkár is ezt mondta, jobb szeretné, ha Köröndy mindig fiatalnak és dinamikusnak látná, úgy emlékezne rá. Ebben maradtak, Köröndy később egy ötajtós Samarával kezdett viszonyt, minden rendben is van köztük, de ha álmában autót vezet, ezt a kocsit mindig Oszkárnak hívják.

Jolsvai András

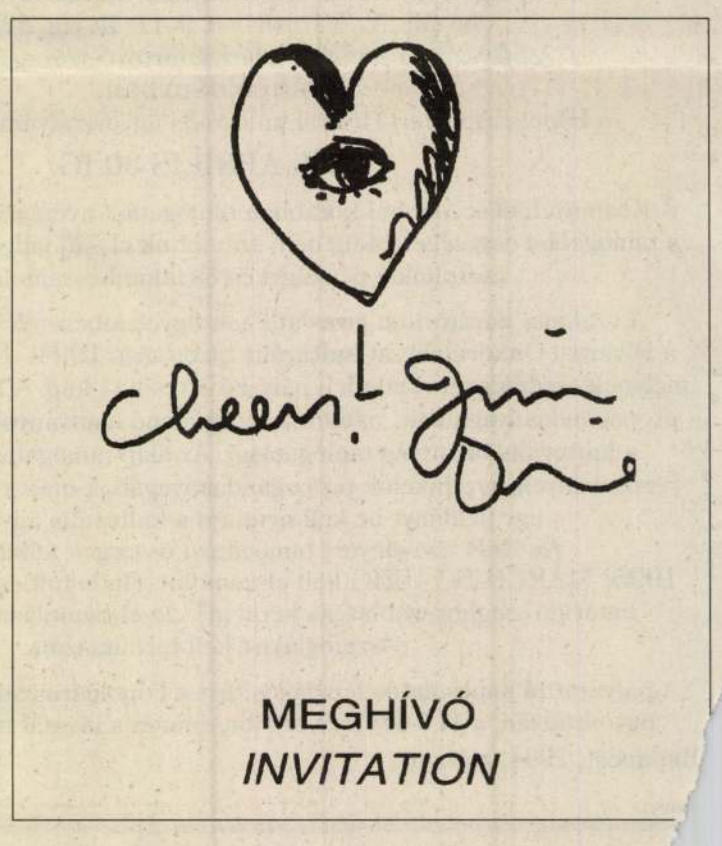

Virág Csaba, építész

a MÉSZ Mesteriskola előadásai.

IV. ciklus 1976–78

Virág Csaba: A házgyári lakásépítés egy díjnyertes pályázat kapcsán.

VI. ciklus 1980–82.

Virág Csaba, Scharle Gyula, Gereben Zoltán: Az új visegrádi múzeum. Nagy térelhatároló szerkezetek kiválasztásának korszerű elvei.

Magyar Építőművészet, 1989., 1–2 szám, 4–5 old.

VIRÁG CSABA

Uj Forrás 1988.1.sz. XX. évf.

új fórrás

Épületek a múltnak?

A Közművelődés Háza

Hosszú vajúdás, keserves határidő-módosítások után, 1985-ben — akkor, amikor az ország más tájain a hasonló jellegű intézmények kiürülése, bezárása, a fenntartás és a módosított hasznosítás problémái kezdtek súlyos gondokat okozni — Tatabánya-újvárosi településközpontjában felavatták a Közművelődés Házát. A Virág Csaba építész által tervezett épület a Komárom Megyei Művelődési Központot és e közigazgatási egység Munkásmozgalmi és Ipartörténeti Múzeumát fogadta be panelfalai közé. A közművelődési és a múzeumi feladatkört szolgáló két intézmény egy épületben történő elhelyezésének ötletét csak a szűkös gazdasági lehetőségek által diktált kényszer szülhette: az építtetők így egy házat megspórolhattak. A gyakorlat, a működés zavarai igazolták a koncepció(?) helytelenségét: az avatás óta a közművelődés eme fellegvára és a múzeum egymással összezárva, de egymástól — hol láthatatlan, hol látható, provizórikus falakkal elválasztva — elhatároltan dolgozik.

A hosszan elnyúló, horizontálisan terpeszkedő épület az újvárosi centrum közintézmények, kereskedelmi egységek és lakóházak lazán felfűzött halmazával körülvett, építészetileg sokrétű, ám jellegtelen környezetébe, a városrészt szegélyező, nagy forgalmú Népköztársaság útja, és a központba vezető út által határolt „félszigetre" települt. Ebben a tágas, csupasz, csupa-szöglet térségben már egyetlen talpalatnyi hely sem érezheti biztonságban magát: előbb-utóbb lebetonozzák, beburkolják — erre a szomorú sorsra jutott A Közművelődés Házának közvetlen környezete is.

Az épületnek nincs fő nézete, a hagyományos értelemben használt homlokzatfogalom itt nem alkalmazható: a téglatest-architektúra szigorú tömb. Egy közösségi rendeltetésű háznak vonzania, csalogatnia kell (kellene) a közelébe érkezőket. A Közművelődés Háza riaszt, taszít; nem hívogat, nem ígér semmit, nem villantja fel a belépőre váró kellemes élmény reménysugarait: mint egy jellegtelen raktárépület, közönyre int. A bunkerszerű ház két, ellentétes oldalon elhelyezett bejárata is mintha a föld gyomrába vezetne. Az épület teste merev, a felületek csupaszok és tagolatlanok — csak a két lezáró oldalt bontja meg némi mozgalmasság —, a falak síkját elvétve fellazító, rút fémkeretekbe foglalt ablakok — az egyik hosszanti oldalon kisebb-nagyobb nyílászárók, a második szalagszerűen futó, zárt üvegfelületek — rideg sugárzásúak. Minden részlet, és így a részletekből ötvöződő összhatás is szabványos. Az építmény mintha ideiglenes volna: egy nap alatt szétszedhető az egész, csak egy daruskocsira lenne szükség.

Ha átmerészkedünk a bejárat-alagúton, a hatalmas fogadótér csapdájába kerülünk, ahol minden összefolyik: a porta, a ruhatár, a társalgó, a presszó, és az emeletre vezető, a teret féloldalassá billentő, öntetszelgő félépcső. Innen, e foyerből indulhatunk reménytelen kalandozásainkra a bunker-oldalfolyosók kifutópályáin, s az irodák sora mellett elérkezve valamelyik mellék- vagy oldallépcsőig, felkapaszkodhatunk a nyomasztó felső szint folyosóira, galériájára. Innen bepillanthatunk a színházterem rideg hodályába. A szándékoltan leplezetlen épületgépészeti elemek, és a bumfordi belsőépítészeti megoldások — pl. túlméretezett információs rendszer — az épületbelső ipari jellegét hangsúlyozzák.

A panelváros Tatabánya megépítette panelkultúrházát. A városszerkezetben, a városképben A Közművelődés Háza — sajnos — nem vált idegen testté.

WEHNER TIBOR

dát? Azt, hogy képtelen. Hogy: lehetetlen, esztelen. S főképp: értelmetlen és hasztalan. Hiábavaló. A világ talán? A versírás? Az élet? A kapcsolataitól megfosztott, elzárt létezés levegőhiányos; s az elidegenedett ember szeme mindent abszurdnak lát. Csakhogy a világ nem abszurd, hanem szépen, értelmesen rendezett káosz. De ettől még az abszurd mű is igaz lehet, ha erőt sugárzó formát talál magának (Swift, Kafka, Beckett). Van, amikor a világot nem tudja rendezettségében felfogni az ész. Sem pedig a bensőséges tapasztalás. Sem a szeretet. Sem az emberi cselekvés. Abszurddá teszi az önpusztítás (enyhébb és súlyosabb formáit láthatóan hordozza a magyar alkat — itthon, nemzetiségben — otthon — egyaránt), betegség, gyűlölet, önzés, háborúskodás, tehetetlenség. Ahhoz, hogy Hizsnyai a világ (az ő számára vitán felüli) képtelenségét leképezze, sajnos túl szegényes az eszköztár, amelyből válogat; merevség, iskolás ügyetlenkedés, modernnek vélt sémák rontják el annak a hitelét, hogy itt is képtelenségében kerek a világ. Körülményeskedő, nyakatekert mondatok, nyelvi ellehetetlenülés, az olykori képzavarok, prózába futó sorok, kis pukkanással elsülő poénok mutatják, hogy a modernség nem elszánás kérdése, hanem mindenekfelett való pontosság, árnyaltság. Hizsnyai mesélni szeretne. De ehhez nem elég hajlékony a nyelve, néha belebonyolódik saját mondataiba, mint akinek nem a kifejezés egyszerisége és határozottsága a fontos, hanem valami természetesség helyébe ömlő képanyag, szótörmelék. (Példaképp innen: „önmaga részei egységének hatalma felé", „a jegenyék ... eltartási szerződést kötöttek az utakkal" vagy „a nehézkedés szitáján önmaga vermébe hull a fa") A képtelenségek mechanikus ismételgetése, a puszta modor, az irodalmiasság arra hívják föl a figyelmet, hogy itt egy literatúrai keret betöltése folyik ... Sok a járulékos, másodlagos anyag. Logikai tanultság, tárgyismeret az, ami a *Rondó* költőjének, úgy vélem, nem ártana. Az *Egy galóca panasza* is rossz tárgyismeretével állít meg. A gyilkos galóca (Amanita phalloides) ugyanis nem „bolond" gomba, a légyölő (Amanita muscaria) és a párducgalóca (A. pantherina) viszont csak „bolond" örjöngést, bódultságot okoz, de nem halálosan mérgező, alig említve most csak éppen az ehető galócaféléket (piruló galóca, császárgomba) — ismeretek nélkül vakmerőség verset írni róluk. Úgy írni, mintha csak egy galóca lenne, s ez „bolond" és „halálos" is — a téma nem ismerete. Pontos tárgyismeret nélkül lehetetlen árnyalni. És hajlékonyabb, maibb, pontosabb nyelvet!

Három költő, három különálló, nagyszerű élet. De együvé tartoznak ők is. S közös ügy, hogy életünk teljesebb, jobb, tökéletesebb legyen; de tudnunk kell, *mi az*, aminek tökéletesebbé, jobbá kell válnia. A szakma és magunk megismerése egyszerre történjen! Kevesebb lesz majd a fölösleges szó. Zárásként nem tudok jobbat, minthogy megismétlem Buffon közismert mondását: A stílus maga az ember. S mindkettő csiszolható.

VARGA IMRE

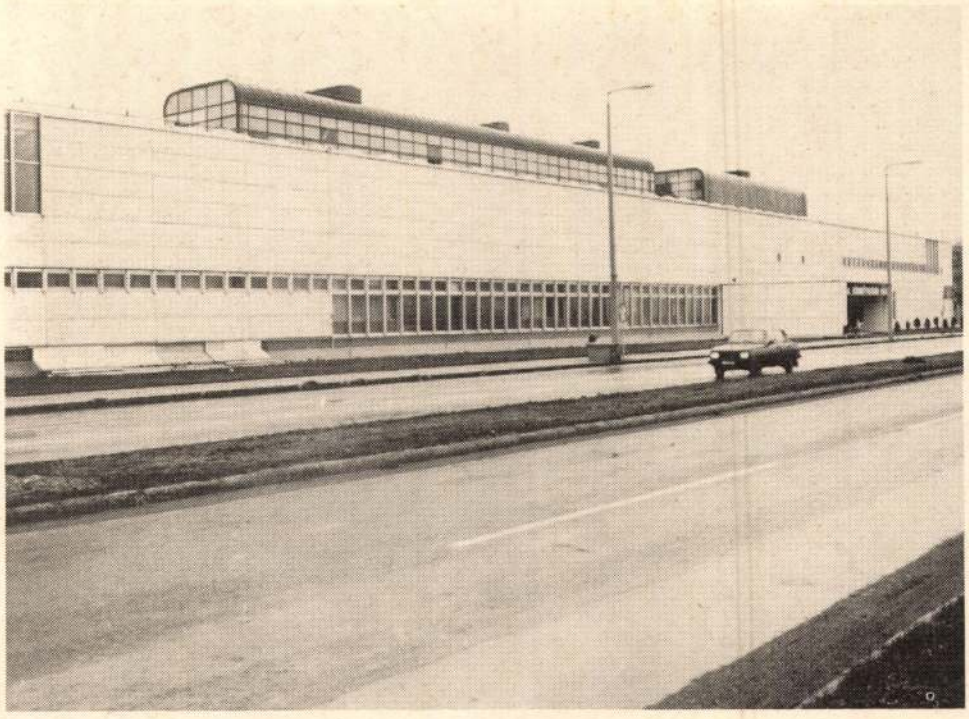

A Közművelődés Háza

Tatai Tibor fotói

Ára: 14,— Ft

A KULTÚRA ÖKOLÓGIÁJA

TANULMÁNYOK

ÚJ FORRÁS FÜZETEK 3

Legújabb kiadványunk a könyvesboltokban kapható

VIRÁG CSABA

Bojár Iván András: Uj ház középkori falakon

Népszabadság 2000 febr. 16, 28

309.

Tolnai Károly - Fülep Lajosnak

Mélyen tisztelt Tanár úr!

Nehány

kipihenjem az érettségi fáradalm

mindazt amit a múlt esztendőbe

már nem búcsúzhattam el Önt

képtárakat és tanulmányozom

hányszor benéztem az egyet

Lesz RMDSZ-elnökjelölt?

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) nagy valószínűséggel saját jelöltet állít az őszi romániai elnökválasztáson. Döntés még nem született a kérdésben, erre szeptember 9-e után kerülhet sor. Romániában eddig öt politikus jelezte indulási szándékát az elnökválasztáson.

HÍRÖSSZEFOGLALÓNK

Az RMDSZ még nem döntött arról, hogy indít-e saját jelöltet, és arról sem, kit fog támogatni az őszi romániai államfőválasztáson. Ha akadna egy olyan jelölt, akinek már az első fordulóban komoly esélyei lennének *Ion Iliescu* exelnökkel szemben, elképzelhető lenne, hogy az RMDSZ őt támogatná. A tény, hogy a kormánypártok nem indítanak egységes jelöltet, arra ösztökéli az RMDSZ-t, hogy saját jelöltet állítson – jelentette ki *Markó Béla*. A romániai magyar érdekvédelmi szervezet szeptember 9-e után dönt arról, hogy indít-e saját jelöltet. Ha nem, akkor arról kell határoznia, hogy a romániai pártok közül melyiknek a jelöltjét támogatja – írja az *MTI*.

Eddig öt politikus erősítette meg, hogy indulni kívánnak az elnökválasztáson: *Ion Iliescu,* aki 1990 és 1996 között állt az ország élén, *Petre Roman* jelenlegi és *Teodor Melescanu* volt külügyminiszter, továbbá *Theodor Stolojan* korábbi és *Mugur Isarescu* mostani kormányfő. Bár a román miniszterelnököt két kormánypárt (a Nemzeti Liberális Párt és a Kereszténydemokrata Nemzeti Parasztpárt) is saját elnökjelöltjének szerette volna megnyerni, Isarescu közölte: független jelöltként indul. A legesélyesebbnek egyelőre a liberálisok által jelölt politikus, Stolojan tűnik.

Megfigyelők szerint Stolojan és Isarescu népszerűségének felívelése azt mutatja, hogy Romániában az elmúlt tíz évben a közvélemény nagy része elfordult a hagyományos értelemben vett ideológiáktól és ezzel együtt a politikai pártoktól is. A legutóbbi közvélemény-kutatás szerint mind Stolojannak, mind Isarescunak esélye van arra, hogy az elnökválasztáson legyőzze Iliescut. A felmérés adatai azt mutatják, hogy bár az első fordulóban Iliescu végezne az élen 32 százalékkal, a másodikban már alulmaradna mindkét vetélytársával szemben.

ROMÁN ÁLLAMFŐJELÖLTEK

ION ILIESCU

Az 1989 decemberi forradalom idején elrendelte Ceausescu kivégzését, a kommunista párton belüli ellenzékiként magához ragadta a hatalmat, s az országot 1990 májusáig a Nemzeti Megmentési Front élén vezette. 1990–1992, majd 1992–1996 között Románia megválasztott elnöke volt. Azóta az NMF 1991-es kettészakadásakor alakult Romániai Társadalmi Demokrácia Pártjának, az ország legerősebb politikai alakulatának elnöke. **A 71. évében járó szenátort pártja jelöli az államfői tisztségre. A felmérések szerint a legnagyobb támogatottságnak örvendő jelölt.** Magyarellenessége közismert, talán abból adódik, hogy az erdélyi magyarság soha nem szavazott rá.

MUGUR ISARESCU

1999 decembere óta független technokratakként áll a román kabinet élén. Az 1949-ben Bukarestben született közgazdász miniszterelnökké történő kinevezéséig a Román Nemzeti Bank kormányzója volt. Jelölése Emil Constantinescu államfő visszalépésekor merült fel. Isarescu közölte: csakis függetlenként hajlandó harcba szállni az elnöki bársonyszékért, amennyiben az indulásához szükséges 300 ezer aláírást ilyen körülmények között sikerül megszereznie. **Bevallott célja, hogy az általa kidolgozott EU-csatlakozási stratégiát kormányfőként végrehajtsa.** A romániai magyarság kérdésében soha nem foglalt egyértelműen állást.

TEODOR MELESCANU

Bukarestben és Genfben tanult, a Ceausescu-rendszerben karrierdiplomata volt. 1990 után is a külügyben dolgozott, 1991-ig helyettes államtitkárként, és 1991–1992 között államtitkárként. 1992-től 1996-ig a Vacaroiu-kabinet külügyminisztere volt. 1998 óta szenátor. **Magyarbarátságának kevés jelét adta, de az utóbbi időben egyre gyakrabban hangoztatja, hogy a Nyugat elvárásai miatt, bármilyen kormánykoalíció is alakulna a választások nyomán, az RMDSZ annak tagja kell hogy legyen.** Az 59 éves politikus 1998-ban egy csoport élén kiszakadt Iliescu RTDP-jéből, és Szövetség Romániáért néven pártot alapított. Constantinescu visszalépése előtt Ion Iliescu legesélyesebb ellenfelének tűnt.

PETRE ROMAN

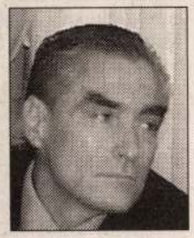

Franciaországban tanult, 1989-ig a Bukaresti Egyetemen tanított. Ceausescu kivégzése után 1991 őszéig Románia miniszterelnöke volt. Szembekerült Iliescuval, aki bukaresti bányászjárással buktatta meg. Akkor kivált a frontból és saját pártot alapított. A Demokrata Párt a jelenlegi koalíció tagja, Roman 1996–1999 között a szenátus elnöke volt, azóta külügyminiszter. Bár apja a kommunista pártban 1945 után és az 1956-os forradalom idején is szerepet játszó Walter Roman (Neuländer Ernő) magyar anyanyelvű és műveltségű nagyváradi ember volt, **Petre Roman nehezen nevezhető magyarbarátnak. Az 54 éves politikust az államfői tisztségre pártja jelölte.**

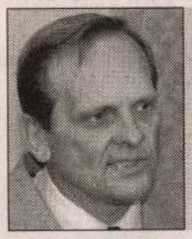

THEODOR STOLOJAN

Az 1943-ban született közgazdász pénzügyi szakemberként szerzett nagának hírnevet Romániában. 1989–1990 között pénzügyminiszter-helyettes, 1991-ig pénzügyminiszter. Roman megbuktatásakor függetlenként lett kormányfő, és megszervezte az 1992-es őszi választásokat. A kormányon lévő Nemzeti Liberális Párt és a Melescanu-féle párt egyesítésére törekedett, Melescanuval azonban nem sikerült egyezségre jutnia, ezért **a liberállisok államfőjelöltje lett.** Személyéhez jelenleg egyfajta tömeges román csodavárás fűződik. Ennek oka, hogy soha nem tett populista ígéreteket, s kemény munkát követelt a néptől. **A felmérések szerint jelenleg Iliescu legesélyesebb ellenfele.**

NÉPSZABADSÁG-grafika

gyének, hanem viszonylag olcsók is, nem elég a kuncsaftozóh. Az özönök özönére van szükség.

A magyar piac apró. Amíg viszonylag zárt volt, a drágaságból és a fejletlenségből fakadó hátrányok nem okozhattak túl nagy problémát a döntéshozóknak, legfeljebb a tízmillió potenciális kuncsaft szívta meg, az meg kibírható. Ahogy azonban fokozatosan nyitódik, a kihívások és a nehézségek fokozatosan tolódnak át az állami-politikai és az üzleti, majd egyre inkább csak az üzleti szférába. Mire a magyar piac integrálódik az európaiba, a körülmények, a sztenderdek és versenytársak ugyanazok lesznek, mint ma Nyugat-Európában. A tízmilliónak már nem lesz vesztenivalója, mert szabad piac és jó szolgáltatás biztosan lesz, de hogy ezt kik fogják végezni, s hogy – értelemszerűen – kik fogják lefölözni, az többek között most dől el. A bankok most lakják be az országot. Hogy ezt olyan minőségben végzik-e, amely alkalmassá teszi majd őket a keményebb világra is, az majd kiderül. Mindenesetre a Nyugaton megfigyelhető folyamatok és az ottani módszerek megjelenése a szándékokat világossá teszi.

Nem muszáj szeretni a bankokat, de azt érdemes észben tartani, hogy piaci körülmények között mindig csak a maguk érdekeit fogják követni. Vannak rá példák a nagyvilágban, hogy ez a szisztéma egybeesik a fogyasztók széles köreinek érdekeivel is. A magyar piac még messze nem tiszta, még mindig bőven kotorásznak ott oda nem illő szervek és fazonok is. Az alapvető működési elvek azonban már alkalmasak a tiszta piaci működésre. E mostani fúzió ennek emblémája.

Krajczár Gyula

Kezdőrúgás

Laptopot minden tanulónak! Lehetséges következményeit tekintve egyelőre fel sem mérhető horderejű tervvel lepte meg az éppen vakációzó nebulókat és szüleiket a német oktatásügyi miniszter asszony: el akarja érni, hogy 2006-ra valamennyi tanuló saját hordozható személyi számítógép birtokosa lehessen. Tízmillió gyerekről, Németország minden nyolcadik lakosáról van szó, meg – a mai ottani árakkal számolva – harmincmilliárd márkáról (alig merem leírni: csaknem négyezermilliárd forintról!). És persze sokkal többről.

Ha megvalósul a berlini piros–zöld koalíció oktatási miniszterének most meghirdetett információtechnológiai offenzívája, Németország minőségi ugrással jut előbbre az információs társadalomban és az új – tudásra épülő – gazdaságban, méghozzá alighanem úgy, hogy átmenti a háború utáni német társadalom világszerte joggal irigyelt teljesítményének egyik döntő elemét: a szociálisan érzékeny államot. A program ugyanis már nevében is (Anschluss statt Ausschluss – rákapcsolás kirekesztés helyett) abból indul ki: meg kell akadályozni, hogy az információs technológia új szakadékot teremtsen a társadalomban, amelynek egyik szélén az internethasználó elit, a másikon a leszakadó információtechnológiai analfabéták tábora él.

Bulmahn asszony persze tudja: nem elég minden gyerek iskolatáskájába laptopot csempészni (amit adókedvezményekkel, a rászoruló családok állami támogatásával és a gazdaság szponzorációs tevékenységének ösztökélésével óhajt elérni). Az oktatói háttér kinevelésére, a megfelelő infrastruktúra és információtechnológiai környezet fejlesztésére is gondol.

Könnyű Németországnak – mondhatnánk –, úszkál a pénzben, de erről nincs szó. Az oktatási tárcának 2004-ig összesen 750 millió márkája van az offenzíva elindítására, ami ehhez a programhoz képest elenyésző összeg. A miniszter arra alapoz, hogy egy ilyen programra ösztönösen ráugrik a számítástechnikai ipar, a hálózat- és a szoftverfejlesztés, s hatása fokozatosan a társadalom és a gazdaság egészére kisugárzik. Bulmahn „csak" a kezdőrúgást adta meg.

Léderer Pál

térség parlamenti képviselőjének egy korábbi, a jövedéki termékké vált bor adminisztrációjának egyszerűsítésére vonatkozó javaslatát. A kérelemhez már több ezer aláírás gyűlt össze, s más borvidékek is jelezték, hogy csatlakozni kívánnak. *Haskó László,* a soltvadkerti gazdakör elnöke hangsúlyozta: mind nagyobb körben fogalmazódik meg, hogy a nagy többség számára túlzottan bonyolult papírmunkától a szőlő kivágásával vagy művelésének abbahagyásával szabadulnak meg, s a területet a bejelentési kötelezettségtől mentes 1500 négyzetméter alá csökkentik.

szőlősgazdákat, elsősorban a kistermelőket sújtják. Ezért kezdeményezik, hogy a parlamenti bizottságok és a kormány is lásson hozzá a jogszabály szükséges módosításához.

A túlzott adminisztrációs terhek megszüntetését a MIÉP is szükségesnek tartja. Szerintük a törvény hibás rendelkezései nyomán a borhamisítók megerősíthetik pozíciójukat, míg a kistermelők körében a szőlőtermesztés tömeges felszámolása várható.

Legutóbbi rádiónyilatkozatában *Orbán Viktor* kormányfő sem zárta ki a törvény módosítását, bár szerinte egy ideig várni kell, hogy kiderüljenek a jogszabály gyönge pontjai.

I. B.–K. J. T.

valamint a párt 10-15 évre szóló stratégiájának egyik alapgondolata, hogy a XXI. század Magyarországa mindenkié legyen.

– Elkészült a Milyen Magyarországot akarunk? kérdésre szakszerű válaszokat adó program új változata, amelyet augusztus 15-én tárgyal meg a pártelnökség, azt követően a választmány, majd októberben a helyi pártszervezetekhez kerül a dokumentum teljes körű megvitatásra – jelentette be Kovács László.

A Magyarok Világszövetsége nem kérte fel múltjának tisztázására *Tőkés László* tiszteletbeli elnökét – reagált tegnapi cikkünkre a szövetség sajtószolgálata. Mint beszámoltunk róla, Tőkés nyilvánosan elismerte, hogy megírta saját beszervezési nyilatkozatát a román titkosszolgálat számára, de aláírását állítása szerint csak odahamisították, és adatot sosem szolgáltatott. A nyilatkozat után a szervezet anyaországi elnökségi tagjai közül többen is arra kívánják kérni a református püspököt, hogy tisztázza, valóban volt-e valaha bármilyen köze a Securitatéhoz.

Az MVSZ sajtószolgálata erre reagálva hangsúlyozza: a Tőkés László tisztázását kérő állítás legfeljebb annak a – lapunkban nyilatkozó – *„Pálfy G. Istvánnak* és szűk baráti körének tulajdonítható, aki semmi módon nem jogosult az MVSZ egyetlen testületének a képviseletére sem".

Ötven éve várnak jóvátételre a lakosságcsere károsultjai

A második világháborút követő lakosságcsere keretén belül Szlovákiából 75 ezer magyar nemzetiségű személyt telepítettek át. Ők házukat, sőt ingóságaik egy részét is elveszítették. A magyar állam 1947-ben kötelezettséget vállalt a jóvátételre, ám eddig egyetlen fillért sem kaptak.

Az Igazságügyi Minisztérium 1997-es adatai szerint – különböző fórumokon, 1950-től kezdődően – körülbelül 17 ezer kárpótlási kérelmet nyújtottak be az 1947 és 1949 között végrehajtott lakosságcsere Magyarországra telepített kárvallottjai. Ők azonban máig nem kaptak jóvátételt. A negyvenes években egyébként több mint 75 ezer, Csehszlovákia területén élő magyar nemzetiségű személyt kényszerítettek átköltözésre, hatvanezer szlovákiak viszont Magyarországot kellett elhagynia. A távozó magyarok – becslések szerint – mintegy 160 ezer hektár földet, illetve 15 ezer lakóingatlant hagytak maguk után, míg a szlovákok 15 ezer holdat, illetve 4400 házat veszítettek el. A visszahagyott javakat Prága beszámította Magyarország harmincmillió dolláros jóvátételi kötelezettségébe. Ennél kisebb arányban, de Jugoszláviából is telepítettek ki a negyvenes évek végén magyar nemzetiségűeket.

1947-ben a magyar kormány kötelezte magát, hogy azokat a magyar állampolgárokat, akiknek a javait elvették, kártalanítani fogja. Az erről rendelkező törvény azonban máig nem készült el, így a kormány – amint az Alkotmánybíróság már egy 1996-os határozatában kimondta – mulasztásban megnyilvánuló alkotmánysértést követett el.

A lakosságcsere érintettjeinek kártalanításáról először 1993-ban készült törvénytervezet, ám a javaslat már az egyeztetésen elbukott, akárcsak az előző ciklusban született előterjesztés, amelyet a Külügyminisztérium dolgozott ki. A tárcaközösre küldött tervezetre az érintett minisztériumok nem is reagáltak. A törvény előkészítését a kormányváltást követően sem gyorsították fel, legalábbis erre utal, hogy a tervezet máig nem készült el. A kancellária illetékese az egyik érdekeltet idén február 1-jén levélben arról tájékoztatta, hogy a javaslatot a kormány márciusig a parlament elé terjeszti.

– A tervezet előkészítésének felelőse a Külügyminisztérium, ám azt csak az igazságügyi és a pénzügyi tárca szakvéleményének ismeretében készítheti el – közölte *Horváth Gábor.* A tárca szóvivőjének ismeretei szerint a szakvélemények nem állnak rendelkezésre. Ezt erősítette meg *Pichler Ferenc,* a PM sajtófőnöke is, akitől megtudtuk: februárban már készült egy előterjesztés, amelyet a közigazgatási egyeztetés után azzal adtak vissza, hogy vegyék számba a tervezet várható pénzügyi kihatásait. Az igénylők körének felmérése, illetve a költségek becslése azonban meglehetősen bonyolult feladat. Igazságügyi források úgy tudják: az ügyben még politikai egyeztetés folyik.

L. L. K.

Nincs első az Erzsébet téri tenderen

Négy pályaművet megvett a kulturális tárca

Nem adtak ki első díjat az Erzsébet téri építészeti tervpályázat tegnapi eredményhirdetésén. A legjobb pályaművet a Firka Építész Stúdió Kft. nyújtotta be, amiért kiemelt összeget fizet a kulturális tárca.

A Firka Építész Stúdió Kft. készítheti el az Erzsébet téren épülő kulturális központ és millenniumi park részletes kivitelezési és engedélyezési tervdokumentációját – jelentették be tegnap a tér kialakítására áprilisban kiírt építészeti tervpályázat eredményhirdetésén. A bírálóbizottság a pályázatot eredményesnek ítélte, de nem állított fel rangsort a pályaművek között, mert a benyújtott öt munka közül egyik sem teljesítette maradéktalanul az igényeket, illetve nem javasolt minden részletében kidolgozott koncepciót – mondta *Jordán Péter,* a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Erzsébet téri Beruházási Irodájának vezetője. A kulturális tárca úgy döntött: az öt munkából négyet megvásárol.

A Firka Építész Stúdió Kft. készítette a legjobb koncepcionális megoldást, ráadásul ez a legkedvezőbb költségvetésű terv: 2,2-2,5 milliárd forintból megvalósítható. Ezt a pályázatot 2,2 millió forint kiemelt összegért vásárolja meg a minisztérium. Ugyancsak kiemelt pénzt, 1,8 millió forintot fizet a Mérték Építész Stúdió Kft. és a Virág Csaba & Z. Halmágyi Judit Építésziroda közös pályázatáért, míg a Gerő–Szabó Építész Iroda Kft., illetve a Kévés és Építésztársai Rt. egy-egymillió forintot kap. A szakmai zsűri előnyben részesítette azokat a munkákat, amelyek az új tér jelentős süllyesztése révén agóra jellegű megoldást javasoltak. A munkálatok várhatóan jövő áprilisban indulnak.

F. H.

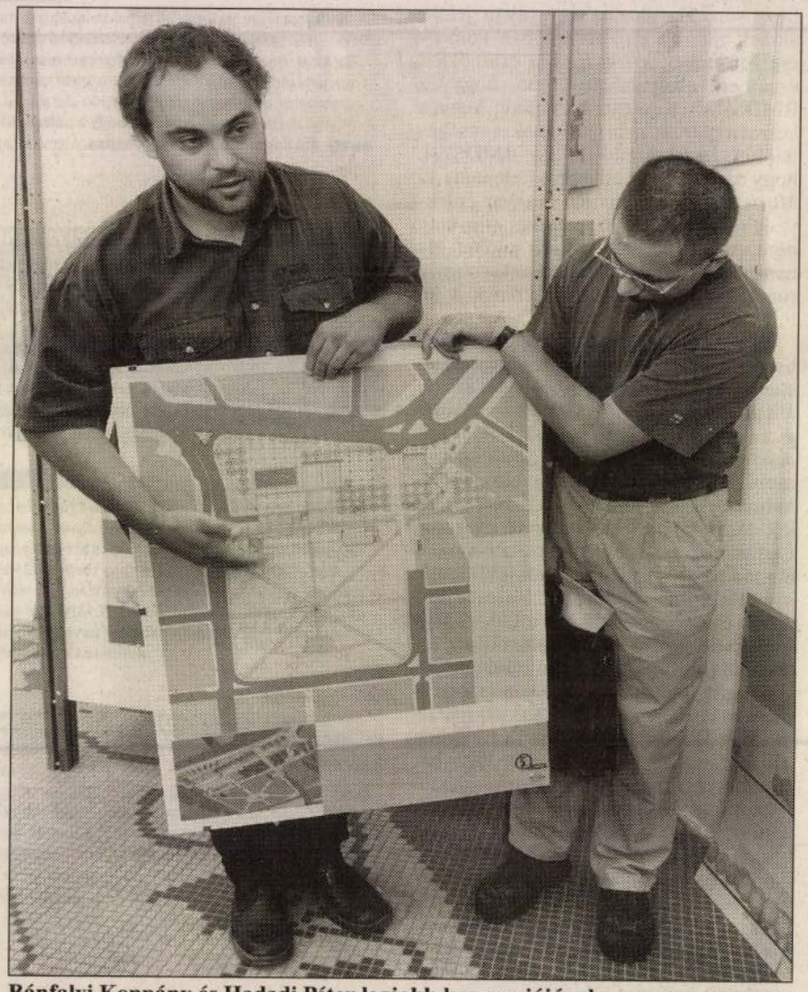

Bánfalvi Koppány és Hadadi Péter legjobb koncepciójával FOTÓ: KOVÁCS BENCE

Virág Csaba

Népszabadság 2000 aug. 12. 3.o.

arroda lesz a lakásokból?

Átépítés miatt aggódnak a szomszédok

A Bartók Béla út egyik patinás házának lakói keresték fel panaszukkal szerkesztőségünket: az épületben nagy munkálatokba kezdett egy cég, nemrégiben vásárolt három lakását varrodaüzemmé alakítja át. A szomszédok nemcsak az ipari tevékenység zajától és kellemetlenségeitől tartanak, hanem a megbontott falak esetleges statikai következményeitől is.

A századforduló elegáns építészeti stílusának nyomai fedezhetők fel a még kopottan is szép Bartók Béla úti házon. Tágas belső terei, márványpados, ülőfülkés lépcsőfordulói, megőrzött díszítményei akár műemléki védelemre is méltóvá tennék. Például az egyik második emeleti lakásban, amelyet a ház tervezője magának építtetett, a szalon és az ebédlő közötti falon klasszikus jelenetet ábrázoló relief látható, és megőrizték a lakás eredeti zománcos cserépkályháját is.

Az eredetileg jómódú polgároknak épített otthonok máig sokat megőriztek színvonalukból. Annál nagyobb volt a most ott élők riadalma, amikor idén húsvéttájt zajos és piszkos felújítás kezdődött a második emeleten, ahol két szomszédos lakást ugyanaz a bt. birtokol. A tulajdonos nagyobb átalakításba kezdett, a szomszédok döbbenten értesültek arról, hogy a közfalak kibontásával egy nagyteremmé alakítja át a helyiségeket, hogy ott ruhakészítő üzem működhessen. Úgy tudják, nem elégszik meg ennyivel, hanem egy emelettel feljebb lévő, harmadik lakását, amelyet raktárnak használ, csigalépcsővel köti össze a két alsóval. A panaszosok tartanak a funkcióváltástól – a kötöde-varroda zajos tevékenységétől – és az átalakítás esetleges egyéb következményeitől. Egyikükbenmásikukban már az Ó utcai tragédia réme is felötlött: mint emlékezetes, ott egy pinceátalakítás gyengítette meg a falakat olyannyira, hogy összeomlott a többszintes, régi lakóépület. A Bartók Béla útiak szívesen megkérdezték volna a felújítást végző tulajdonostól, van-e mindehhez engedélye, statikai szakvéleménye, de nem sikerül elérni, hogy „szóba álljon" velük: a társasházi közgyűlésre nem ment el, nem helyben lakik, ott csak munkásait látják. A ház egyébként műemléki környezetnek minősül, mivel a mellette lévő épület műemléki védelem alá vonását kezdeményezték. A jogszabály szerint (amint azt az Újbuda májusi száma közölte) az ingatlan tulajdonosai a védetté nyilvánításig tervezett építési munkákról kötelesek értesíteni az Országos Műemléki Hivatalt.

Az esettel kapcsolatban felkerestük a XI. kerület építési és műszaki irodájának vezetőjét, *Szantner Ernőt.* Az államigazgatási eljárás szabályainak megfelelően – folyamatban lévő ügyről lévén szó – a konkrét átépítés hátteréről, a szükséges engedélyek meglétéről vagy hiányáról nem adhatott felvilágosítást. Annyit tudtunk meg, hogy a telepengedélyezési kérelem nyomán helyszíni szemlét tartottak az önkormányzat munkatársai. Mivel ebben az építési övezetben termelői tevékenység nem folytatható, ezért a varroda kialakítását leállították. A tulajdonos ennek eleget tett, az építkezést nem folytatta, de fellebbezett. A másodfokú eljárásra még nem került sor.

Az összetett eset különböző szálairól az irodavezető elmondta: a lakásfelújítás általában nem engedélyköteles tevékenység. Szabálysértési, birtokvédelmi ügy legfeljebb akkor kerekedhet belőle, ha a lakóközösség tagjai úgy ítélik meg, hogy az indokoltnál nagyobb zajjal, piszokkal jár, vagy például ha az ehhez használt gép vagy a keletkezett törmelék a többi lakót a közös épületrészeken a közlekedésében akadályozza.

Az Ó utcai tragédia réme is felötlött: egy pinceátalakítás gyengítette meg a falakat, és összeomlott a régi lakóépület.

A főpolgármesteri hivatal értékvédelmi ügyosztályán csak azt az átalakítást kell bejelenteni, amelyik a ház homlokzatát, külső összképét változtatná meg. Statikai vizsgálatra, szakvéleményre pedig csak akkor van szükség, ha az átépítés teherhordó falak, födémek megbontásával, vagyis az épület teherhordó szerkezetének változtatásával jár együtt, ami nem vonatkozik a lakáson belüli közfalak, válaszfalak kibontására. Külön tulajdoni lapon, albetétként nyilvántartott lakások egybenyitásához szükséges az építési hatóság hozzájárulása.

A következő helyszíni szemle alapján döntenek a további teendőkről: ha az átalakítás során engedélyköteles tevékenységet is végeztek, például ha tényleg egybenyitottak két külön nyilvántartott lakást vagy valóban megépült a két emelet közötti belső csigalépcső, a tulajdonosnak, építési engedély híján, utólagos fennmaradási engedélyt kell kérnie. Ha ezt nem kapja meg, helyre kell állítania az eredeti állapotot. Az engedélyhez a társasházban lévő tulajdonostársaknak is hozzá kell járulniuk, mégpedig az alapító okiratban megjelölt arányban – tájékoztatott Szantner Ernő irodavezető.

Cs. K. É.

Tiszteletjegy, ingyenbérlet

A BKV járművein a honatyák díjtalanul utazhatnak

A szó szoros értelemben vett tiszteletjegyet – vagy másképpen VIP-jegyet – Budapesten és környékén egyedül a színházak biztosítanak prominens személyiségeknek. A közlekedésben erre nincsen példa: a BKV járműveire csak a honatyák és a rászorulók szállhatnak fel jegy vagy bérlet nélkül. Ingyenes parkolási jegyet pedig – néhány kivételtől eltekintve – kizárólag helyi lakosok kaphatnak.

MUNKATÁRSAINKTÓL

Budapesten nincsenek parkolási „tiszteletjegyek". Ennek oka, hogy kevés a várakozóhely, a cél az, hogy ezekhez – díjfizetés ellenében – minél több autós hozzáférhessen – nyilatkozta lapunknak *Pócs Attila,* a Városháza főtanácsadója. Nem VIP-jeggyel, hanem ingyen várakozhatnak a helyi lakosok autói, ha befizették a súlyadót. Az egyes kerületi önkormányzatok pedig legfeljebb ötvenszázalékos kedvezményt adhatnak a városrészben működő vállalkozásoknak. Szintén díjmentesen parkírozhatnak azok a háziorvosok, akik a fizetős zónában úgynevezett területi ellátást vállalnak, valamint a szociális munkások is.

A BKV-járműveken azok utazhatnak ingyen, akik megfelelnek a közforgalmú személyszállítás kedvezményeiről szóló kormányrendeletben felsorolt feltételeknek. Ebbe a körbe tartoznak a hatévesnél fiatalabb gyerekek és a hatvanöt évesnél idősebb magyar állampolgárságú felnőttek, valamint néhány speciális helyzetű külföldi, akinek ingyenes utazását nemzetközi szerződésben rögzítették. A kormányrendelet – így a BKV is – díjtalan utazást biztosít az országgyűlési képviselőknek, akik jogosultságukat képviselői igazolványukkal bizonyíthatják. Nem kell jegyet váltaniuk a tömegközlekedési járművekre világtalanoknak, sorkatonáknak, polgári szolgálatot teljesítőknek, valamint hadirokkantaknak és özvegyeiknek sem. Jogosultságukat az ellenőrök kérésére igazolniuk kell.

A magánvállalkozásban működő Buda Stage (IBS) tizenhat tiszteletjegyet tud biztosítani a fellépő művészek hozzátartozóinak – nyilatkozta lapunknak *Liwa-Horváth Krisztina* kreatívmenedzser. Körülbelül ugyanennyi, egyenként két-háromszáz forintos szakmai jegyre van keret a muzsikus- és színészkollégák, valamint a sajtó képviselői számára. Az igényt legalább öt nappal előbb kell jelezni, hiszen a kétszázhatvannégy személyes nézőtér befogadóképessége korlátozott, és például a július 26-i European Jazz Orchestra-koncert iránt feltehetően nagy lesz az érdeklődés.

A mintegy kétszázötven személyes, önkormányzati fenntartású Szentendrei Teátrum egy évadban két előadására biztosít fejenként két-két tiszteletjegyet a városi képviselőknek, valamint az oktatási és kulturális bizottság tagjainak – mondta *Domokos János,* az intézmény igazgatója. Tiszteletjegyet kaphatnak azok az újságírók is, akik az adott produkció sajtónyilvánosságát biztosítják. A jegyvásárlók az előadásokat megelőző helyfoglaláskor természetesen előnyt élveznek a tiszteletjegyesekhez képes.

A Szabad Tér Színházban, amelyhez a Budai Parkszínpad, a Margitszigeti Szabadtéri Színpad és a Városmajori Szabadtéri Színpad tartozik, minden konkrét esetben személyesen az igazgató dönti el, ki kaphat tiszteletjegyet.

Felújí

A környé

Az alábbi történet b ben, bármelyik nagyb eshet. Tanulsága ninc hogy áldozatok nélkü teni a várost. Hiába végeredmény, ha az ép megbolondulnak a za környékbeli lakók.

– Ezt nézze meg! szobában, a lefordító rakódott cementporra, cára néző szobájában *né,* a Szép utca 5. szám

Aztán kivezet a hart kás erkélyére. A látvár ló. Alant szünet nélkül lom, míg a szemközti teljes hosszában építke

Közvetlenül szembe ti Hazai Első Takarék épületét újítják fel, an csak Ybl-palotaként e kóházak és az Eötvös sarka látszik, pontosa na, mert mindegyik fel Az utcában az építkez kezdte, még 1998-b Lindner Budapest Kft ház a ma napig ellen van.

– Elviselhetetlen z az építkezés, szellőz kánikulában sem lehe és hét végén is dol alig győzi sorolni s ötkor kezdenek, és állnak, dolgoznak h

– Csak egy mús nyolctól este hati *Zórándy Miklósnak,* pest Kft. ügyvezetőj Hét végén csak sz dolgozni, de kizáról lül, ezzel nem zava óta ugyanis belsőép kat végzünk.

Hagyjuk az indula éve húzódó történet

A ház képviselői egyezkedni a beruhá nem vezetett eredmé az önkormányzatnál. delet szerint este ny továbbá hét végén és tevékenységgel járó r hető. Ez alól tavaly mentést kapott a kft. kaság a nagy építk ugyanis olyan techn – például betonozás megszakíthatók. A ban a lakók panasza n bították meg. Újabb tésre a zajrendelet me bálysértési eljárás ind len. Lefolytatását az teljesen jogszerűen – á kerületnek, ahol a cég

Az angyalföldi szab elegendőnek találta a zottságához, hogy a b lakó aláírta, és pár tíz bírsággal sújtotta a cé fellebbezett a közigaz amely viszont úgy íté kijelentése önmagába bizonyíték, mert nem

CIKKÜNK N

Cikkről c

A Rákospalota 3-as me megjelent tudósításban van a néhány éve leállítot újraindításáról. Ennek m fővárosi önkormányzati szerint a Kelenföld–Barc nal előkészítésének kere Baross tér felszínét, és as rül a Thököly útnak a György út közötti szak dik a vágányokat, vég 44-es újraindításának akarja a főváros befeje tani a járatot igénylő

Jogos és reális a XV vaslata, hogy az újpe bítsák meg Rákospal bad megfeledkezni arr nem Újpesten, hanen gyeri új városrész kö volna végződnie a 3-as érzik magukat becsap erre a tervre alapozva

Az Egy esős vasá címmel megjelent ripo básan szerepelt a Vö rászda, a Gerbeaud Giuseppe Garibaldi! írás alcímében pedig van éve tüntettek Pes az olvasható – helyes időpontja 1860 nyar negyven év telt el.

D

hp és bátorságpróba

k művészeti alkotótábor vecsési gyerekeknek

á
ent látunk, ne mondjuk
s, itt sincs semmi.
' vagy ócsai? – alkotó-
k vígan voltak. Való-
anhárman. *Ifjabb Kis*
*it*ődési ház igazgatója
számunkra kiállítás-
t eleganciáját, hogy a
an és a
sak né-
sikerült

rok, fel-
k, főző-
urcolása
zódtunk
rre meg-
áborról.
te négy
t, hogy
ség volt
közire,
ődési ház adott otthont,
programokkal is úgy
erekek hétköznapjait,
íra, sem gyermekmeg-
on ez a napközi.
egy rendezvény alkal-
Ecser között lévő va-
eszébe jutott: mi len-
rt rendeznének? Ren-
deztek, akkora érdeklődéssel, hogy a következő nyárra ki is nőtték a helyet.

A vadászházba a honvédségtől kapták az ágyakat, s e kölcsönügylet közben derült ki, hogy Ócsa és Felsőpakony között áll egy honvédségi kiképzőtábor, amelynek vannak kihasználatlan időszakai is. Nosza, szerződés köttetett, és a hely nyári napközi alkotótáborrá nőhette ki magát.

Szőttek, agyagoztak, korongoztak, gyöngyöt fűztek, batikoltak, kosarat fontak, rajzoltak, festettek.

A költségeket a művelődési ház állja meg persze a szülők. De mert nem unatkozó úri kisfiúkat és kislányokat szoktak ily módon nyaraltatni, a szervezők már februárban meghirdették a tábort, hogy a tizenkétezer forintos részvételi díjat részletekben is lehessen fizetni.

Így ment az idén művészeti alkotótáborba hatvanhárom vecsési gyerek, a legkisebb hét-, a legnagyobb tizennégy éves.

Szőttek, agyagoztak, korongoztak, gyöngyöt fűztek, rongyfigurákat csináltak, batikoltak, kosarat fontak, rajzoltak, festettek, készítettek linómetszetet, sásból, csuhéból, amit csak akartak.

A tábor rendjét naponta ellenőrző törzsőrmesterrel is sikerült összebarátkozni, a szolgálatos őrkatonák pedig csuda jókat derültek, amikor megtudták, hogy egy apuka külön azért jelenik meg minden reggel, hogy amíg a táborlakók távol vannak – madárgyűrűzésben szereznek jártasságot, templomot, múzeumot néznek, strandolnak –, addig ő biztonsági őrként külön is ügyeljen a tábor háborítatlanságára.

Egy ilyen, minden luxust és firlefáncot nélkülöző, mondhatni igazi táborozásban öregségig eleven élményeket is lehet szerezni. Ezekből kettőt emlegetnek leginkább a gyerekek. A bátorságpróbát mindenekelőtt, amely arról szólt, hogy leoltottak minden létező világítást, s az ebédlőtől a hálóhelyekig egy erdős-bokros területen át vaksötétben kellett elmerészkedniük a rettenthetetleneknek. Csak megemlítjük, hogy e próbákon nem a fiúkra volt jellemző a merészség.

A másik pedig: egy társuk minden nyáron a táborban ünnepli születésnapját. Olyankor több tortát is begördítenek, természetesen „tűzijátékkal", miközben mindenki együtt énekli, hogy boldog szülinapot.

Ez is meg az egész, állíthatjuk, tehát alighanem felejthetetlen.

K. Zs.

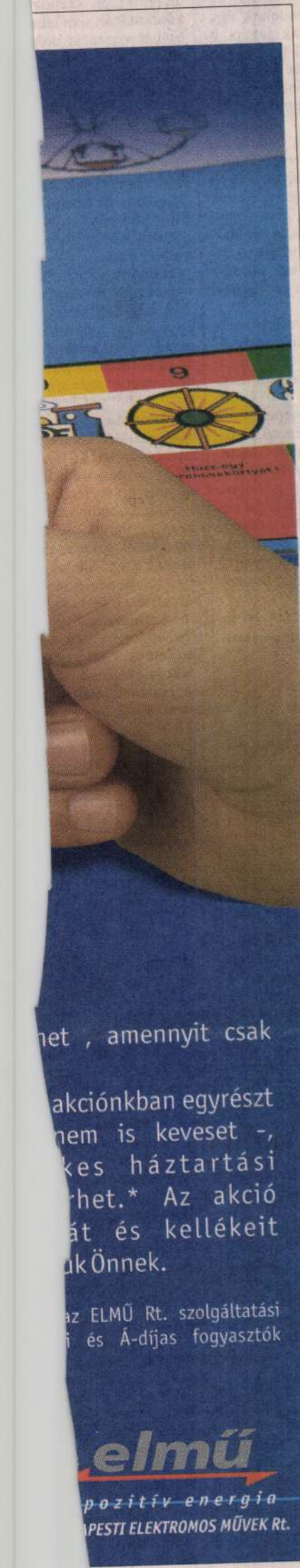

Kör, négyzet, háromszög

Építészet és képzőművészet a galériában

Épületeket, formákat, síkplasztikákat, a térberendezés lehetőségeit bemutató kiállítást rendezett a Kévés Stúdió Galéria (VIII., Baross utca 131.) *Fajó János* festőművész és *Virág Csaba* építész munkáiból. A tárlat július 29-ig tart nyitva.

A konstruktivista hagyományokat építi tovább munkáiban Fajó János. Művészetében a festés, a plasztikus képformálás egyaránt fontos szerepet kap. A szabad térbe szánt síkplasztikák tulajdonképpen három dimenzióba nyitott síkok. Az elemi tisztaságú formák világából valók, körök, négyzetek és háromszögek. A reliefképek, azaz a domborművek abból a megfontolásból születtek, hogy az üres falfelületeket milyen háromdimenziós formákkal és színekkel lehetne felöltöztetni. A fából kialakított formák a festészet és a plasztikus megformálás együttes használatából születtek.

Fajó a Képzőművészeti Főiskolán tanult, 1964-től Kassák Lajos egyetlen növendékeként. Dolgozott Victor Vasarelyvel. 1966-tól kiállított többek között Bázelben, Bécsben, Krakkóban, Grazban, Berlinben, Tokióban, Brémában és Budapesten. Az Iparművészeti Főiskola tanára.

„Az építészet ősi jelrendszer, szinte vele születik az emberrel – olvashatók a kiállításon *Virág Csaba* gondolatai. – A legfontosabb, hogy az épület viszonyuljon környezetéhez, hangulata legyen, kifejezze önmagát." Virág 1972–1994 között a Lakóterv vezető építésze volt. Tervezést tanított 1991-ig a Budapesti Műszaki Egyetem tanszékein. Kétszer tüntették ki Ybl Miklós-díjjal. Alkotásai közé tartozik a tatabányai művelődési ház és a visegrádi Mátyás király Múzeum.

R. Gy.

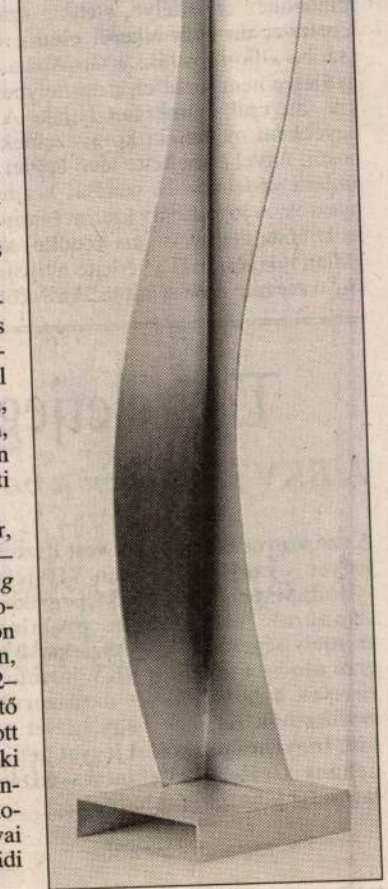

Fajó János: Hullám

Kassák, a gyűjtő

Huszadik századi művészet Kassák Lajos gyűjteményéből címmel rendez kiállítást július 24-től 29-ig a magyar avantgárd irodalom és képzőművészet világszerte ismert alakjának emlékét őrző óbudai múzeum.

– Az óbudai Kassák Múzeum ezúttal azokból a festményekből, grafikákból, szobrokból ad válogatást, amelyeket Kassák Lajos az 1910-es évek közepétől ötven éven keresztül magyar és külföldi pályatársaitól kapott – mondta az *MTI-nek Csaplár Ferenc*, a gyűjtemény igazgatója.

A Kossuth-díjas író, költő, festő és művészetíró halálának harmincharmadik évfordulója alkalmából rendezett tárlaton negyvennél több alkotó száz művét állítják ki. A közönség láthatja többek között Vieira da Silva, George Gross, Wassily Kandinsky, Paul Klee, Jirí Kolar, Victor Vasarely, Bálint Endre, Bán Béla, Czóbel Béla, Hincz Gyula, Kádár Béla, Kmetty János, Korniss Dezső, Márffy Ödön, Mattis Teutsch János, Rippl-Rónai József, Scheiber Hugó és Uitz Béla műveit.

Csaplár Ferenc a tárlat különlegességeként említette Bohacsek Ede két olajképét. Az 1915-ben, huszonnégy éves korában tüdővészben elhunyt festő és szobrász Kassák Lajos felfedezettje volt.

A kiállított művek csaknem mindegyike a Kassák Múzeum tulajdona, egy-egy alkotást pedig a Szépművészeti Múzeum, a Pécsi Janus Pannonius Múzeum és a Magyar Nemzeti Galéria kölcsönzött a tárlat idejére.

Szomorú győztes: a panel

A Jós utcában történt tragédia tapasztalatainak feldolgozása számos szakma szomorú feladata. A megindult bontással, majd építéssel párhuzamosan rengeteg tény és adat kerül napvilágra a panelről. Az már a szörnyű eseményt követő néhány órában világossá vált, hogy a panelnek köszönhetően jóval kisebb mértékű volt a kár, mint bármely más szokásos építkezési mód esetén lett volna. A robbanás utáni helyzetről és az azóta felhalmozódott tapasztalatokról beszélgettünk Kemény Péterrel, a munkálatokat végző Főber Kft. vezérigazgatójával.

– A szörnyű tragédiát követő első órákban teljes fejetlenség uralkodott a környéken. Többnyire senki nem tudta, mit is lehet tenni, s az első két napban senki nem mert felmenni a magasba. Teljes káosz uralkodott. A mi cégünk ajánlkozott, hogy elhárítja a közvetlen életveszélyt. A második napon aztán *Demszky Gábor* főpolgármester és *Tarlós István* kerületi polgármester teljes körű megbízást adott Főbernek. A feladat persze sokkal összetettebb volt, hiszen munkatársainknak építésztől kezdve pszichológusig mindennek kellett lenniük.

– Önök azonnal fel mertek menni?

– Összehívtuk az ország nyolc legjobb statikusát. Arra kértük őket, hogy ne legyen vita, amit velünk közölnek, abban már legyen közöttük konszenzus. A szakemberek naponta megmondták, hol kell dúcolnunk, mit kell tennünk, hol van omlásveszély. Ma is mindennap kinn vannak, a teljes veszély még nem múlt el. Egyébként a hét végén vagy a jövő hét elején megkezdjük a panelek leemelését. A Jós utca 8-ban négy szintet kell visszabontanunk, amit november 15-ig el is végzünk. Aztán megkezdődhet az újraépítés.

– Az építkezés a korábbi technológiával történik?

– A házgyár két éve nem működik, a panelnek nincsenek meg a sablonjai. Így a négy szintet monolitbetonból építjük fel. A teljes lépcsőházat felújítjuk, hiszen – a tűzoltók locsolása következményeképp – az egész leázott. A visszaköltözők teljesen újszerű lakásba mehetnek. Egy panel megsérült a szomszédos lépcsőházban is, így ott is lesz némi munka.

– A szakemberek véleménye szerint hogyan viselkedett a sokat emlegetett panel?

– Csodálatosan. Van olyan is – a detonációhoz közeli – darab, amelyik teljesen kipúposodott, de a hegesztések mégis megtartották. A tizedik emeleten három tartópanel dőlt ki, a szint mégis áll. Egy kicsit azért most is ijedtek vagyunk, mert – igaz, milliméterekben kimutathatóan, de – süllyed egy kicsit. Egyébként vizsgáljuk a panelcsomópontokat, s az eredményeket majd a szaksajtóban közzé is tesszük. Nekem az a véleményem, hogy legalább olyan élettartamúak lesznek a panelépítmények, mint a hagyományos építésű vagy a monolitbetonból való házak.

– Ez lesz az első panelbontás Magyarországon?

– Igen, de ez pusztán emiatt nem okoz különösebb nehézséget. A világon van erre technológia. Sőt az anyag másodlagos hasznosítása is megoldott. A panelt speciális gépezet segítségével megdarálják, s azt kavicsként lehet hasznosítani. Ugyancsak újra használható a benne lévő vas is.

– Mennyibe kerül várhatóan a teljes helyreállítás?

– Az áfát nem számítva olyan 180-200 millió forintba.

K. Gy.

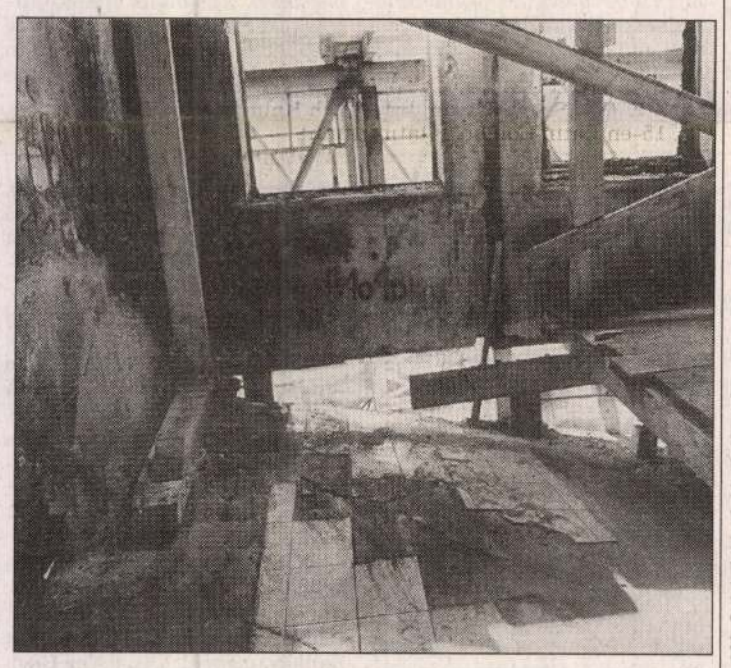

Két napig senki sem mert... SZANDELSZKY BÉLA FELVÉTELE

Szamurájok a Vérmezőn

Tovább folyik a vita a Déli pályaudvar mellé épülő japán üzleti központról

Zajlik a vita a Déli pályaudvar melletti parkoló helyén felépítendő kereskedelmi központról. A szándék bejelentése után számos szervezet protestált építészeti, környezetvédelmi, közlekedési érveket hangoztatva. Civil csoportosulások népszavazást is kezdeményeztek – mások mellett – ebben az ügyben. Az alábbiakban két olyan véleményt közlünk, melyek pártolják az építkezést: A. Amano, az építésben érdekelt japán Tomen cég egyik vezetője és a tervező Virág Csaba fejti ki nézeteit. A vitát ezzel természetesen nem tartjuk lezártnak, hiszen számos olyan kérdés vetődött fel a beruházás kapcsán, melyek különböző előjelű megfogalmazásai más fővárosi „projektek" kapcsán is előjönnek és előjöhetnek, s szükség lenne rá, hogy akár csak átmeneti konszenzusok is alakuljanak ki a közvéleményben. Ilyen az intenzív beépítés kontra laza szerkezet ügye, a város szellőzésének problémája, a mélygarázsok dilemmája stb. Ugyancsak feszítő kérdés – melyről itt most nem esik szó – az ilyen típusú nézeteltérések, konfliktusok kezelésének gondja. Legyen első a vita.

K. Gy.

Virág Csaba építész szerint csakis ez az egyetlen jó megoldás

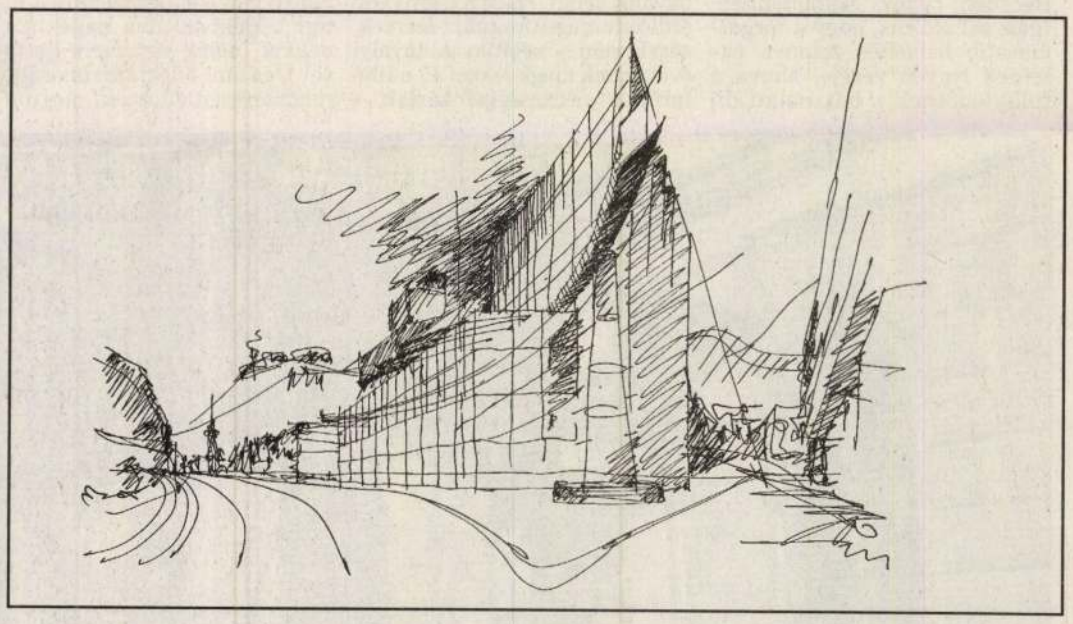

1. A Vérmező sokáig a Budai Vár védelmi területsávjának egy része volt. 1784 óta megengedték bizonyos részeinek parcellázását, és az Alagút megépülte után (1857) indult e városrész jelentősebb fejlődésnek, patrónusáról: Mária Krisztina hercegnőről nyerve nevét.

Bár lassan a korábbi dűlőutak igazi utcákká, sőt városszerkezetileg a Krisztina körút a budai „Nagykörút" részévé vált, hangulata sokáig külvárosias maradt és építészeti igényszintje ma sem éri el a Nagykörút pesti szakaszáét.

2. A hajdani Déli pályaudvar kisvárosias állomásépület volt. Az a beszögellés, melyen ma az autóparkoló működik, a budai villamosok végállomási fordulója volt.

3. A Déli korszerű fejpályaudvarrá építése és a Penta Szálló elkészülte után kapta a hely mai barátságtalan és zűrzavaros képét.

4. A Vérmező – a védősáv beépítetlen része – a háború utánig a környező utcáknál 3-6 méterrel mélyebben fekvő, gyönyörű, füves „kaszáló" volt, amelyet az ostrom után *Fischer József* újjáépítési kormánybiztos – briliáns ötlettel, kényszerűségből – a környező területek háborús törmelékeinek lerakóhelyéül jelölt ki, feltöltve azt a terepszintig, majd a törmeléken parkot alakíttatott ki.

A kérdéses beszögellés, a mai beépítési telek azonban sohasem volt a Vérmező tartozéka.

5. Sajnos az egész Krisztinaváros, a városdalak, a Naphegy oldala zűrzavaros beépítésű: kisszerű beruházók, tehetségtelen építészek, városrendezési koncepció hiánya nyomja rá bélyegét a területre.

6. A legtöbb építési helyszín viszonylag egyértelműen meghatározza az oda értelmesen és igényesen elhelyezhető objektum milyenségét. A terület igen sokféle építészeti koncepciót sugall, valószínűleg jó építészeknek is komoly gondot okozna ide házat tervezni. Ilyen körülmények között népszavazásra föltenni egy bonyolult építészeti szakkérdést – ostoba demagógia.

7. Építészetileg azért célszerű e hely beépítése, mert az itt kialakult rossz hangulatú zűrzavart talán egy szerényen beilleszkedő, igényes épület rendezhetné, vagy legalábbis javíthatná.

8. Azt állítani, hogy ez a ház elállja a budai szabad levegő beáramlását – nevetséges. Valóban, a Hűvösvölgy Buda egyik fő átszellőző csatornája, de a Városmajor és a Vérmező, valamint a Vérmező és az Alagút utca közötti tömböket sajnos már régen beépítették. Így a légcsatorna a város normál magasságú házai fölött, azaz 25-30 m magasan vezet.

10. A japán cég megbízásából a tanulmánytervet egyelőre én készítem. Az augusztusban megtartott lakossági fórumon a négy alternatívát mindenki megtekinthette és véleményezhette. Az egyesített fővárosi és minisztériumi zsűri szakférfiai a terveket megvitatják, az illetékes hatóság pedig dönt majd az építési engedély ügyében.

Virág Csaba
építész

Amano: Élvezhető, esztétikus teret alakítunk ki a nagyközönség számára

MUNKATÁRSUNKTÓL

A japán Tomen Corporation budapesti képviseleti irodájának vezérigazgatója, *Amano* úgy látja, a népszavazás kezdeményezőinek nincs elég információjuk a készülő beruházásról. Nem állja meg a helyét ugyanis az a terjedő kijelentés, mely szerint a parkoló helyén toronyház épülne. Arról tájékoztat, hogy a két részből álló építmény hátsó traktusa kilenc, míg az első – alkalmazkodva a Krisztina körút hagyományos beépítéséhez – mindössze négyemeletes lenne. Minden eddigi megszólalóhoz hasonlóan a vezérigazgató is úgy látja, hogy a Déli pályaudvar és a Penta Hotel együttese városképi szempontból „kifejezetten rossz", viszont ő azon a véleményen van, hogy a megoldás egy ezt ellensúlyozó színvonalas épület lehet.

Elmondja, hogy az új terv a Pentánál lényegesen kisebb tömegű épülettel számol, melynek „bruttó szintterülete" 15 ezer négyzetméter, s melyben 12 ezer négyzetméter hasznos területet alakítanának ki. A kereskedelmi központ nem foglalná el teljesen a mai parkoló helyét, viszont „élvezhető, esztétikus teret alakítanának ki a nagyközönség számára". A földszint tervezett funkciói (vendéglátás, kereskedelem, bank) kifejezetten a nagyközönséget szolgálnák. Azt pedig egyáltalán nem értik a japánok, hogy az irodaház maga mennyiben rontaná a város levegőjét. (Amano azt is megjegyzi, hogy korábban a Levegő Munkacsoportot is felkérték a tervezésben való aktív részvételre, sőt a környezetvédelmi hatástanulmány és az építési engedélyezési tervdokumentáció egyik vezetőjük, *Radó Dezső* aktív bevonásával készült el.)

A szintén sokat vitatott Vérmező alatti parkolóval kapcsolatban azt állítja a vezérigazgató, hogy az a főváros tulajdonába kerülne, s 300 autót befogadva máris jobb helyzetet teremtene a mainál. Felhívja a figyelmet arra, hogy a környezetvédelemben is élenjáró nyugati országokban az elmúlt húsz évben nagy kapacitású autóparkolókat építettek közparkok alatt.

Mit kell helyileg védeni?

MUNKATÁRSUNKTÓL

Várhatóan még az idén ősszel a Fővárosi Közgyűlés elé kerül az a rendelettervezet, mely „a főváros városképe és történelme szempontjából meghatározó épített környezet védelméről" szól. A dokumentumról megszólalt lapunkban *Lantos Péter* VI. kerületi főépítész is, aki különvéleményt jelentett be. Legfőbb kifogása az volt, hogy nagyon sok épület és épületegyüttes kerülne fel a helyi védelmi listára, s ez rendkívüli módon megnehezítené az ingatlanok kezelését. A Terézvárosban ugyanis – így Lantos – az épületállomány közel egyharmada kerülne ebbe a kategóriába. Nemrégiben a szerkesztőségünkbe került az a jegyzék, mely az említett rendelettervezet melléklete, s tételesen felsorolja azokat az értékeket, melyek elfogadás esetén védettség alá kerülnének. Ebből megállapítható, hogy a Terézvárosból 43 épület szerepel a lajstromban, valamint 6 épületegyüttes. Utóbbiak között van a Bajcsy-Zsilinszky út teljes páratlan oldala, az egész Teréz körút és a Városligeti fasor komplett páros oldala is. Érthetően nem minden kerületet érint ilyen mértékben a rendelet. Lapunk a következőkben részletekben közli a tervezett listát.

I. kerület

1. épületek, építmények
Aladár utca 18.
Gellérthegy utca 13.
Hegyalja út 26.
Krisztina krt. 57. (Színháztörténeti Intézet.)
Kuny Domonkos utca 9.
Kuny Domonkos utca 11.
Mészáros utca 4–6. (Lakóház, építette Szőke Imre, 1911.)
Mészáros utca 5–7.
Tigris utca 3. (Villa, építette Franz Baumgartner, 1904.)
Zsolt utca 7.

2. épületegyüttesek
Krisztina krt., (A Mészáros utca és a Kuny Domonkos utca közti szakaszon)

A VÍGSZÍNHÁZ-SÁTOR
ELŐADÁSAIRA
már megveheti jegyét
a XIII., Pannónia u. 8. sz. alatti jegyirodában.
55025 KJ

KITEKINTŐ

Róma még mindig örök

A tavaszi és nyári bombamerényletek óta Rómában a műemlékvédelem a szó szoros értelmében az évezredes épületek, szobrok, freskók biztonsági védelmét jelenti.

Az olasz fővárosban a legismertebb turisztikai látványosságok köré többmázsás, fehér kőből faragott virágtartó ládákat helyeztek el, melyek nem csúnyák ugyan, de azért kirínak ókori vagy középkori környezetükből.

Nem csoda, hogy a legújabb terrorhullám célpontjai éppen az olasz kultúra féltve őrzött kincsei. Ezek ugyanis nem csupán az olaszok történelmi gyökereit, hanem legnagyobb bevételi forrásait is jelentik a turizmuson keresztül.

A világ kulturális örökségeként számon tartott műemlékek 60 százaléka Olaszországban, jelentős hányaduk pedig éppen Rómában található. Ebből adódóan Róma örök versenyfutásban van az idővel és önmagával. A városnak nincs olyan szeglete, ahol ne évezredek között sétálna az ember, s bármilyen tervek is készüljenek a műemlékek állagának megóvására, renoválásukra, az örök város már belátta: az idő újra és újra győzedelmeskedik fölötte.

Ráadásul a természet okozta pusztításhoz az ember is jócskán hozzájárul a maga módján. Az olasz fővárosban így is elképesztő a forgalom sűrűsége, s elképzelhetetlen, mi történne, hogyha a járműveket kiiktatnák minden olyan helyről, ahol a vibráció, a kipufogógázok jóvátehetetlen károkat okoznak. A jelenlegi közlekedési útőerek ugyanis mind a bel-, mind pedig a külvárosban az egykori római és középkori útvonalakon húzódnak. A városból kivezető főutak – Salaria, Tiburtina, Magliana, Pontina, Appia, Cassia, Flaminia – mind-mind léteztek kétezer évvel ezelőtt is, s az egykori patríciuspaloták, szoborkertek és templomok köré felnőtt a XX. századi város.

Míg Magyarországon Aquincum, Intercisa vagy Gorsium romjaira egy egész település turisztikai iparát rá lehet építeni, addig Rómában szinte egyetlen téren több történelmi és művészeti érték zsúfolódik össze, mint amit az ember egy hét alatt képes lenne alaposan áttanulmányozni.

Róma semmihez sem hasonlítható. Ez a büszke romok, a fenségesen máló falak, az enyészetükben is varázslatos szobrok városa. Manapság pedig a gazdasági válságé. Mert ugye a pénz a műemlékvédelemben is a kályha, amitől újra és újra el kell indulni. Természetesen a főváros a központi költségvetésből hatalmas összegekhez jut, s bár az adózási fegyelem Itáliában nem erőssége a polgároknak, a római központi, illetve kerületi elöljáróságok – márcsak jól felfogott anyagi érdekből is – szintén mélyen a zsebükbe nyúlnak, ha a műemlékekről van szó. Ebből a szempontból a művészetek szerelmesei elkényeztetett helyzetben vannak. Válság ide, válság oda, Olaszországban két dologra mindig van pénz: a focira és a kultúrára. Igaz egyre kevesebb. Aki azonban a Pantheon, a Spanyol lépcső, a Colosseum, a Fórum Romanum és Caracalla fürdőinek tövében nő fel, annak nem kell külön elmagyarázni, mire kötelezi, hogy Rómában született. A Párizs csillogását, Hamburg szervezettségét, New York eleganciáját, London különcségét és Budapest büszkeségét ismerőknek is érdemes a Circus Maximus romjai között elgondolkodni azon, vajon 2000 év múlva hogy fog kinézni a Fith Avenue, a Piccadily, a Champs-Élysées vagy az Andrássy út.

Róma, 1993. október

Nagy Csaba

Elítéltek is takarítják a nyilvános illemhelyeket

Többnyire elég kínos, ha az embernek jártában-keltében, valahol a város forgatagában hirtelen ki kell mennie. A szemközti presszóban nem várt költségekbe kellene vernie magát, a szomszédos parkban nyüzsög a nép – a megnyugtató zöld bódé pedig se égen, se földön.

Szitkozódunk és persze mindjárt nyugati sétáink jutnak eszünkbe, ahol, ugyebár, sohasem kerülhettünk volna ilyen helyzetbe. Pedig Budapesten sincs kevesebb nyilvános illemhely, mint mondjuk Bécsben, vagy Münchenben. Igaz, ott előírás, hogy a forgalmasabb helyeken minden üzletnek legyen vécéje, ahová a tulajdonosnak a használati díj fejében *kötelessége* beengedni a járókelőket.

A budapesti nyilvános vécék fenntartása 1950 óta a Fővárosi Csatornázási Művek feladata. Ebben egyedülállóak, hiszen a munkát az ország összes többi városában a helyi köztisztasági vállalatok végzik – tudtuk meg *Hajdú Lászlótól*, a FCSM üzemfenntartási osztályvezetőjétől. Bár volt alkalma hozzászokni, a vállalatot egyáltalán nem boldogítja a feladat: a főváros 108 hagyományos és 33 automata illemhelyének fenntartásában ugyanis senki – még a leginkább érdekelt idegenforgalmi szervek, cégek sem – segítik. A tavalyi évet ennek megfelelően 45 millió forintos veszteséggel zárták, s hogy legalább a pénzüknél maradjanak, a veszteséget a csatornadíjak emelésével kénytelenek ellensúlyozni. Így aztán azok az atyánkfiai is fizetnek, akik életükben nem tették be a lábukat egyetlen zöld bódéba sem.

A vécéfenntartás tehát egyáltalán nem öröm. Itt vannak mindjárt a pénzbedobós pavilonok: a vállalat szervizbrigádja még a legforgalmasabb napokon, a legforgalmasabb helyeken sem szed ki belőlük többet ezer-ezerötszáz forintnál. Ráadásul télidőn szinte minden reggel meg kell küzdeniük a fűtött bódékban alvó hajléktalanokkal (néhol egyszerre kettővel), és ami a legfájdalmasabb, rendszeresen ellopják, megrongálják a vécék berendezését. Lába kél kézszárítónak, a szappanadagolónak, s van, aki még a vécédeszkát is magával viszi. Vajon hová?

A hagyományos illemhelyek egy részét a Csatornázási Művek maga üzemelteti. A saját vécékben saját vécésnénik dolgoznak – azonban egyre kevesebben. Míg korábban hatvanan-hetvenen voltak, mára mindössze huszonhárman maradtak. Hiába csábítják az embereket egészen tűrhető, húszhuszonegyezer forintos fizetéssel, a növekvő munkanélküliség ellenére alig akad, aki hajlandó lenne vécésnek állni.

A huszonhárom nénitől persze nem lehet elvárni, hogy

Ezt a WC-t műemlékké nyilvánították

BÁNHALMI JÁNOS FELVÉTELE

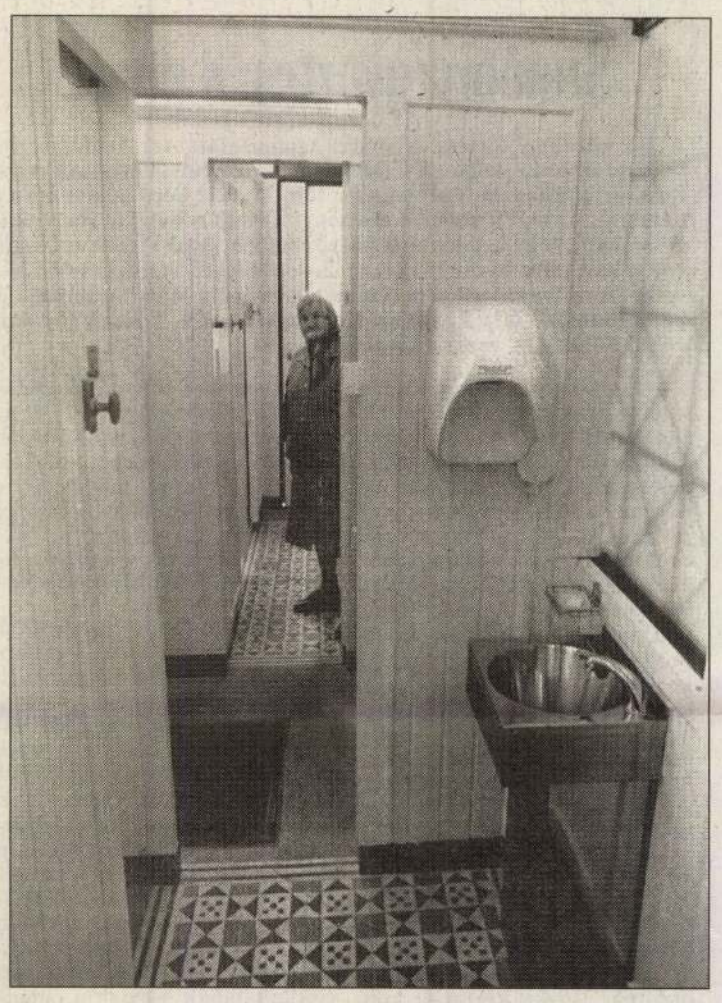

Ritka tiszta belső

több, mint félszáz illemhelyet takarítson. A munkát márpedig el kell végezni, hiszen a tisztiorvosi szolgálat esetenként akár tízezer forintra is megvághatja a vállalatot. A Csatornázási Művek tehát szerződést kötött egy börtönnel s a vécéket egy idő óta elítéltekkel takaríttatja. Hajdú szerint a rabok szeretik ezt a munkát – hiszen a rácsokon innen százszorta gyorsabban múlik az idő.

Az illemhelyek fennmaradó részét bérbe adják – ám (a leglátogatottabbakat kivéve) nem a megszokott módon. Nem a bérlő fizet ugyanis, hanem a vállalat, s a bevétel is az üzemeltetőnél marad. Nincs mese, a vécéknek működniük kell, és másképp ma már nem megy.

A bérvécékkel – természetesen akaratlanul – régebben a könnyebbülni vágyók mellett a bűnözőket is helyzetbe hozták – sajnálkozik az osztályvezető. Tudomásuk van arról, hogy egynémely nyilvános illemhelyen nem csak kövezetet, hanem törvénytelenül szerzett pénzt is mostak. Ma azonban ettől aligha kell tartani: a kötelező számlaadás bevezetésével az alvilág egy pillanat alatt kivonult a szakmából.

A főváros, az expóra való felkészüléshez háromszázmillió forintot ígért a FCSM-nek. Ebből kétszázmilliót a már meglévő illemhelyek felújítására szánnak, százmillióból pedig újakat szeretnének építtetni. A becslések szerint a világkiállításig mintegy 10-14 új vécé épülhetne. A pénznek azonban még nyoma sincs – fejezte be Hajdú László.

B. T.

FŐVÁROSI MOZIK MŰSORA

október 15–21.

BUDAPEST FILM

A szövegben a gyártó országot csak kezdőbetűvel vagy rövidítve jelöljük. Egyéb rövidítések: mb: magyarul beszélő; *: 14 éven alul nem ajánlott; **: 16 éven felül; ***: 18 éven felüli; K: kísérőfilm; H: híradót is játszanak. A budapesti mozikban jegyváltás az előadás kezdete előtt egy órával, aznapra és egy napra előre. Csak délután működő mozikban jegyváltás az előadás kezdete előtt másfél órával, aznapra és három napra előre.

A HÉT FILMBEMUTATÓI:

BŰNBEN ÉGVE (Guilty as Sin) Színes, feliratos amerikai film* **Bartók, Bástya, Hunyadi, Kőbánya, Sport**

AZ EMBERI SZÍV TÉRKÉPE (Map of the Human Heart) Színes, feliratos francia–kanadai–ausztrál–angol film* **Broadway**

INDIÁN TÉL Színes magyar film **Európa**

PATRICK SWAYZE: ÖRÖMVÁROS (City of Joy) Színes, feliratos német–angol–francia film* **Alkotás, Horizont, Kőbánya, Puskin, Vörösmarty**

A ZONGORAKÍSÉRŐ (L'Accompagnatrice) Színes, feliratos francia film* **Művész**

A BUDAPEST FILM INFORMÁCIÓS SZOLGÁLATA
a Metró moziban (VI., Teréz krt. 62.)
Telefon: 131-7302
Naponta reggel 10 órától este 8 óráig!
Felvilágosítás filmekről, műsorról személyesen vagy telefonon!

APOLLÓ: Haláli fegyver 1. (mb. am.)* 4, 6, 8. (3. h. prol.)

ALKOTÁS: PATRICK SWAYZE: ÖRÖMVÁROS (ném.–ang.–fr.)* 10, n1. **Bambi** (mb. am. rajzf.) f3. **Több mint testőr** (am.)* 4. **Cliffhanger – Függőjátszma** (mb. am.)* 6. **Sommersby** (am.)* 8. **Haláli fegyver 1.** (mb. am.)* 15–17-ig éjjel 10.

ALKOTMÁNY: Haláli fegyver 1. (mb. am.)* 4, 6, 8.

ÁTRIUM: Jurassic Park (mb. am.) h11, 1, n4, f6, h8. Dolby st. 15–16-án éjjel 10 is. (4. h. prol.)

BARTÓK: BŰNBEN ÉGVE (am.) f10, f12, f2. **Jurassic Park** (mb. am.) f4, h6, 8. (4. h. prol.) **Összeomlás** (am.)* 15-16-án éjjel 10.

BÁSTYA: Jurassic Park (mb. am.) f10, h12, 2. Lege st. (3. h. prol.) BŰNBEN ÉGVE (am.)* 4, 6, 8, 10. Lege st.

BROADWAY: Red Rock West... Amikor egy bérgyilkos is több a soknál (am.)* 15–17, 19, 21-én 4, 8. 18-án 8. 20-án 4. AZ EMBERI SZÍV TÉRKÉPE (fr.–kanadai–ausztr.–ang.) 6. **A síró játék – The Crying Game** (ang.)** 20-án 8. (6. h. prol.) **9 és 1/2 hét** (am.)** 19-én 2.

CORVIN: Jurassic Park (mb. am.) f4, h6, 8. Lege st. (4. h. prol.)

CSILLAG: Cliffhanger – Függőjátszma (mb. am.)* 6. **A dzsentlemanus** (am.)* 8. **Jurassic Park** (mb. am.) 15-16-án éjjel 10.

CSOKONAI: A dzsentlemanus (am.)* f5, f7, f9.

DUNA: Összeomlás (am.)* 11, 2, 4, 6, 8, 10. Dolby st. 17-én 2, 4, 6, 8, 10. **Hugó, a víziló** (magy. rajzf.) 17-én 11. (Egységes 50 Ft-os belépőjegy!)

ÉVA: Apácashow (am.) 6, 8. **Drágám, a kölyök (marha) nagy lett** (mb. am.) 15–17-ig 4.

FLÓRIÁN: Jurassic Park (mb. am.) 4, n7, f9. 16-17-én 11, f2 is. **Haláli fegyver 1.** (mb. am.)* 15–17-ig éjjel f11.

FÓRUM: Bumeráng (mb. am.) 4. **Gyilkosság lólépésben** (mb. am.–ném.)** 6, 8. **Mesés Amerika: Egérke vadnyugaton** (mb. am. rajzf.) 16-17-én f3.

GORKIJ: Apácashow (am.) 4. **Sommersby** (am.)* h6, 8. **A szerető** (fr.–ang.)*** 15-én éjjel 10. **Az utolsó asszony** (fr.)*** 16-án éjjel 10.

HORIZONT: Haláli fegyver 1. (mb. am.)* 10, 12, 2. Lege st. PATRICK SWAYZE: ÖRÖMVÁROS (ném.–ang.–fr.) f4, h6, 8. Lege st. A SZERELEM HULLÁMHOSSZÁN (am.) Premier előtt! éjjel 10. Lege st.

HUNYADI: Tisztességtelen ajánlat (mb. am.)* f4, h6. **Életben maradtak** (am.)* 8. BŰNBEN ÉGVE (am.)* 15–17-ig éjjel f11. 16-17-én 2 is.

KOSSUTH: Terem 1.: Jurassic Park (mb. am.) 10, f1, f4, 6, f9, h11. Dolby st. (4. h. prol.) **Terem 2.: Charlie – Minden kutya mennybe jut** (mb. ang.–am. rajzf.) f11, 12, f2. Lege st. **Fenegyerekek** (mb. am.)* 3, h5. **Jó zsaru kisebb hibákkal** (am.)* n7. **Chaplin** (am.) 8. **Hullajó** (am.)*** éjjel f11.

KŐBÁNYA: BŰNBEN ÉGVE (am.)* 4, 6, 8. Dolby st. PATRICK SWAYZE: ÖRÖMVÁROS (ném.–ang.–fr.)* 15-16-án éjjel 10. Dolby st.

LAMOUR: Bombázók I–II. (szexf.)*** **Hárman az ágyban** (magyar szexf.)*** Előadások: felváltva folyamatosan reggel 9-től, utolsó előadás vége este 10. Péntek-szombaton az utolsó előadás vége este 11.

LUX: Az utolsó akcióhős (mb. am.)* h4. **Tisztességtelen ajánlat** (mb. am.)* 6. **1492 – A Paradicsom meghódítása** (ang.–fr.–sp.) 8. **Életben maradtak** (am.)* 15–17-ig éjjel f11. **Őslények országa** (mb. am. rajzf.) 16-17-én 10, 12. **Drágám, a kölyök (marha) nagy lett** (mb. am.) 16-17-én 2.

METRÓ: Haláli fegyver 1. (mb. am.)* 11, 2, 4, 6, 8, 10. Lege st. (3. h. prol.) **Kamaraterem: Szarvasvadász I–II.** (am.)** f12. **Boys** (mb. belga)*** 3. **Igaz történet férfiakról és nőkről** (ném.)* 5, 7. **Roncsfilm** (magy.)* 9.

OLIMPIA: Összeomlás (am.)* 4, n7, f9. Dolby st.

OKÉ SZTRÁDA AUTÓSMOZI: Az 57-es utas (am.)* 15-én 9. **Cliffhanger – Függőjátszma** (mb. am.)* 16-án 9. **Tisztességtelen ajánlat** (mb. am.)* 17-én 9.

PUSKIN: PATRICK SWAYZE: ÖRÖMVÁROS (ném.–ang.–fr.)* 11, f2. Lege st. **Világok arca – Baraka** (am.) 4, 6. Lege st. **Anna filmje** (magy.)* 8. **Összeomlás** (am.)* éjjel 10. Lege st.

SPORT: BŰNBEN ÉGVE (am.)* f5, f7, f9.

SOTE KLUB: A SZERELEM HULLÁMHOSSZÁN (am.) Premier előtt! 16-án f10. Az utolsó akcióhős (mb. am.)* 16-án f12.

TISZA GALAKTIKA KLUB MOZI: Apácashow (am.) 15–19, 21-én 10, 12, 2. **Piszkos alku** (am.)* 4. **Hair** (am.)* 15–17-ig 6. **The Wanderers** (am.) 18-19-én 6. **Holtpont** (am.)* 20-21-én 6. **Vad orchideák** (mb. am.)** 15-én 8. **Elemi ösztön** (mb. am.)*** 16-án 8. **Egyedülálló nő megosztaná...** (am.)* 17-én 8. **Egyenesen át** (Flatliners) (mb. am.)* 18-án 8. **Tortúra** (am.)* 19-én 8. **Renegátok** (am.) 20-án 8. **Hullámok hercege** (am.)* 21-én 8. **Sommersby** (am.)* 15-16-án éjjel 10.

UGOCSA: Jurassic Park (eredeti nyelven, felirattal!) 4, f7, 9. **Cindy meséi** (mb. ausztr. rajzf.) 16-17-én 2.

URÁNIA: Összeomlás (am.)* n11, h1, h6, n9. Dolby st. A SZERELEM HULLÁMHOSSZÁN (am.) Premier előtt! 15-16-án éjjel f11. Dolby st.

ZUGLÓI: Darty Dancing (am.)* 15–17-ig 6, 8. **Vízipók, csodapók** (magy. rajzf.) 16-án 2, 4. 17-én f11, 2, 4.

AZ ART-HÁLÓZAT MŰSORA

BEM: Bambi (mb. am. rajzf.) f4, 16-17-én 2 is. **A brémai muzsikusok** (mb. sp. rajzf.) 16-17-én 10, 12. **Sztálingrád** (ném.)* 5. **Egy asszony illata** (mb. am.)* f8. 15-16-án éjjel 10 is.

BLUE BOX MOZIKLUB: Bűntény a mulatóban (cseh) 15-én f4. **Berlin fölött az ég** (ném.) 15-én f6. **Drakula** (am.)** 15-én 8. **Atlantis** (fr.) 16-án 3. **Egy szobalány naplója** (fr.) 16-án 5. **Tanú** (magy.) 16-án 7. **GADO TRIO dzsesszkoncert** – 16-án éjjel 10. **Kegyetlen hegycsúcs** (ném.–fr.)* 17-én 4. **Rózsaszín flamingók** (am.)** 17-én 6. **Kék bársony** (am.)** 17-én 8. **Bérgyilkost fogadtam** (finn) 18-án 4. **Kopaszkutya** (magy.) 18-án 6. **Henry és June** (am.)** 18-án 8. **A nagy generáció** (magy.) 19-én 4. **Citromdisznó** (magy.) 19-én 8. **Hamu és gyémánt** (lengy.) 20-án 4. **A kert** (ang.)* 20-án 6. **Tanítványok** (magy.) 21-én 4. **Andrej Rubljov I–II.** (mb. szovj.) 21-én 6. **Vuk** (magy. rajzf.) 16-17-én de. 10.

EURÓPA: Egerek és emberek (am.) 2. **Sose halunk meg!** (magy.)* 4. 15-16-án éjjel 10 is. INDIÁN TÉL (magy.) f6, f8.

KAMARATEREM: **Thelma és Louise** (am.)** f2. **Facérok** (am.) h4. **Nikita** (mb. fr.)** 15–20-ig 6. **Kis Valentino** (magy.) 21-én 6. UJSZ 50% **Férjek és feleségek** (am.)* 8. **Delicatessen** (mb. fr.)** 15-16-án éjjel n11.

GRAFFITI: Picasso kalandjai (svéd) 15-16-án f5. **Egy becsületbeli ügy** (mb. am.)* 17-én f4. **Veszett a világ** (am.)** 18-án f4. **A szerető** (fr.–ang.)*** 19-én f4. **A Halászkirály legendája** (The Fisher King) (am.) 20-án f4. **Brian élete** (ang.) 15–20-ig f7. **Benny és Joon** (am.)* 15–20-ig f9. **Homo novus** (magy. szovj.) 21-én 4. **Tanítványok** (magy.) 21-én 6. **Szürkület** (ff. magy.) 21-én 8.

HUNNIA: Gyalog-galopp (ang.) 15–17-ig 4. **Gyerekgyilkosságok** (magy.)* 18-án 4. **Malevil** (fr.) 19-én 4. **Legényanya** (magy.) 20-án 4. **Dűne** (am.) 21-én f4. **Sose halunk meg!** (magy.) 6, 8.

A holnap érdeklődés hiányában elmarad (R.: Detre Gábor) 15–18-ig éjjel 10. **Meteo** (magy.) 19-én éjj. 10. A film zenéje a moziban 100 Ft-ért kapható! **1492 – A Paradicsom meghódítása** (ang.–fr.–sp.) 20-21-én éjjel 10.

Caffé Hunnia nyitva du. 3-tól éjfélig!

MŰVÉSZ: Chaplin-terem: A ZONGORAKÍSÉRŐ (fr. C. Miller) h4, 8. **„A semmi ágán"** (am. H. Hartley)* 15–20-ig 6. **Tarkovszkij-terem: Wittgenstein** (ang. D. Jarman)* 5, h9. **Sade márki és élete** (magy. Szirtes A.) f7. **Bódy-terem: Kávé és cigaretta** (P. Greenaway és J. Jarmusch rövidfilmjei) 21-én 6. **A pusztai farkas** (am.) f8. **Huszárik-terem: A szakács, a tolvaj, a feleség és a szeretője** (P. Greenaway) 15-én h4. **Hamlet** (Zeffirelli) 16, 21-én h4. **Prospero könyvei** (P. Greenaway) 17-én h4. **Querelle** (ném. Fassbinder) 18-án h4. **ZOO (Z meg két nulla)** (P. Greenaway) 19-én h4. **II. Edward** (ang.) 20-án h4. **Arizonai álmodozók** (E. Kusturica) 15, 17, 19, 21-én 6. **A világ végéig** (W. Wenders) 16, 18, 20-án 6. **„A semmi ágán"** (am. H. Hartley) f9.

ÖRÖKMOZGÓ: Tito és én (G. Markovic) 16-án f7. 18-án f9. **Az ember nem madár** (D. Makavejev) 15-én f7. **A gyilkosok köztünk vannak** (W. Staudte) 15-én f9. **Eper és vér** (S. Hagman) 15-én éjjel f11. **Kuroszava – Álmok** (A. Kuroszava) 16-án f5. **Ádám bordája** (V. Kristofovics) 16-án f9. **A homok asszonya** (T. Hirosi) 16-án éjjel f11. **A sanghaji asszony** (O. Welles) 17-én f5. **Fekete folyosó** (V. Gyerbenyev) 17-én f7. **Férjek** (J. Cassavetes) 17, 20-án f9. **Azokban a napokban** (H. Kautner) 18-án f7. **A legszebb kor** (J. Papousek) 19-én f5. **Barátom, Ivan Lapsin** (A. German) 19-én f7. **Július 20-án történt** (G. W. Pabst) 19-én f9. **A busz** (B. Okan) 20-án f5. **Mindennapi kenyerünk** (S. Dudow) 20-án f7. **Alkony sugárút** (B. Wilder) 21-én f5. **Elveszett paradicsom** (Makk Károly) 21-én f7. **A spessarti fogadó** (K. Hoffmann) 21-én f9.

SZINDBÁD: Latinovits-terem: Machita (magy.) 15-16-án 4. **Aranypáva** (magy.) 17-18-án 4. **Kettesben** (magy.) 19-én 4. **Két Bajthay** (magy.) 21-én 4. **Van Gogh** (fr.)* f6. **Őszi hold** (hongkongi–japán)* f9. **Dajka-terem: Dalí** (sp.) 15-16-án f5. **Leningrádi cowboyok menni Amerika** (finn) 17-18-án f5. **A skorpió megeszi az ikreket reggelire** (magy.) 19-én f5. **Kettesben** (magy.) 20-án 4. **Németország kilenc (új) nulla** (fr.) 21-én f5. **A levesben** (am.) 15–19, 21-én f7. **Pauline a strandon** (fr.) 15-én f9. **A férfigyűjtő** (fr.) 16-án f9. **Barátnőm barátja** (fr.) 17-én f9. **Éjszakám Maudnál** (fr.) 18-án f9. **Claire térde** (fr.) 19-én f9. **Tavaszi mese** (fr.) 20-án f9. **A tél meséje** (fr.) 21-én f9.

TABÁN: Fekete vonat, Pártfogolt (Schiffer Pál) 15-én f4. **Hamlet** (ang.–am. Zeffirelli) 15-én 6. **Szex, hazugság, video** (mb. am. S. Soderberg) 15-én n9. **Bambi** (mb. am. rajzf.) 16-án 4. **Világok arca – Baraka** (am.) 16-án n6. **Amadeus I–II.** (mb. am. M. Forman) 16-án 7. **Münchhausen báró kalandjai** (mb. am. T. Gilliam) 17-én f6. **Mondvacsinált hős** (am. S. Frears) 17-én h8. **A Hold hangja** (ol. F. Fellini) 18-án f6. BERGMAN sorozat – 18-án f8. **Az élet egy hosszú nyugodt folyó** (fr. Chatiliez) 19-én f6. **A szerető** (fr.–ang. J. J. Anaud) 19-én f8. **Pacsirták cérnaszálon** (mb. cseh., J. Menzel) 20-án 6. **Vége a régi időknek** (mb. cseh., J. Menzel) 20-án h8. **Százszorszépek** (cseh–am. Chytilova) 21-én 6. ANTIUTÓPIÁK-sorozat – 21-én f8.

TOLDI BBS STÚDIÓ MOZI: ÁTÉPÍTÉS MIATT ZÁRVA!

VÖRÖSMARTY: PATRICK SWAYZE: ÖRÖMVÁROS (ném.–ang.–fr.)* n4, f6, h8, 10. Dolby st.

VIRÁG Csaba

KOMOR Vilma: Terek, házak, emberek. = Magyar Nemzet, LIV. évf. 301.sz. 1991. december 24. 5. p. ill.

A Budapesten tervezett uj épületekről

Névmutatóba: Finta József, Bálint István, Virág Csaba,

Helynév: Bp.

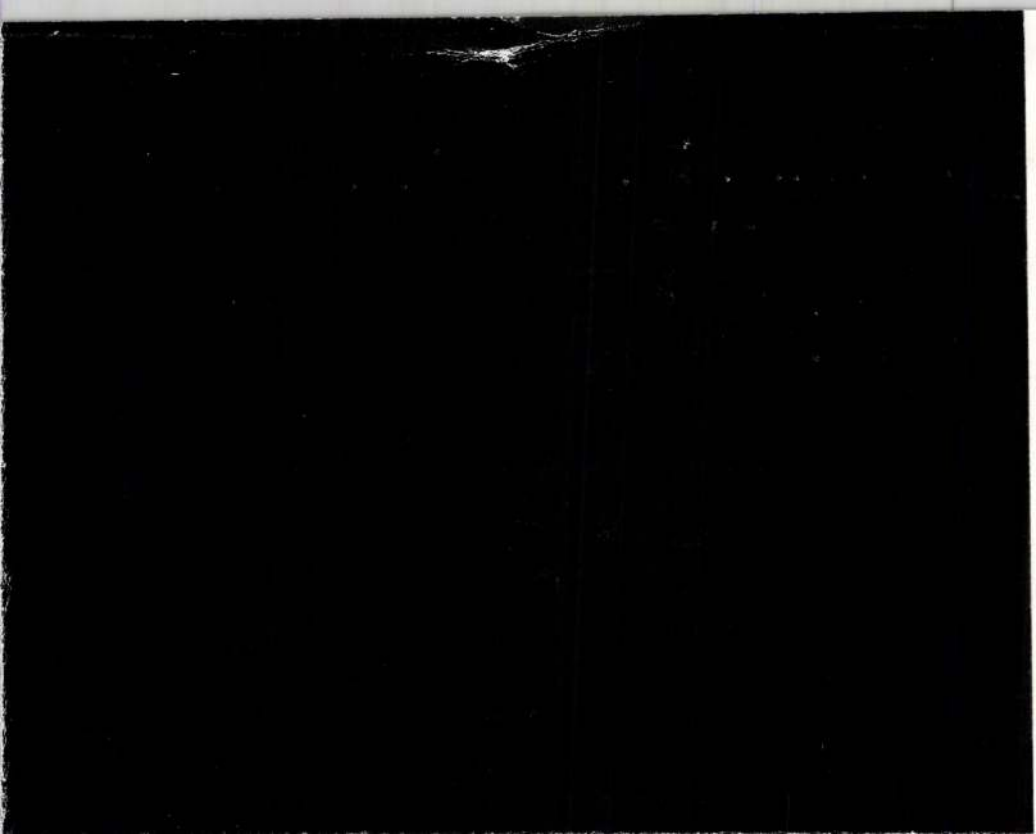

VIRÁG Csaba

WEHNER Tibor: Építészek, fullasztárok. = ÉS 1993. okt.8. 13.

Bp., Vérmezőre tervezett üzletközpontról

→ Virág Csaba

PROKOPPNÉ Stengl Marianna: Esztergom-Belváros : Műemléki séta. Esztergom : Gran Tours, 1993

VIRÁG Csaba

VIRÁG Csaba:a Déli pályudvar mellett épülő
japán üzleti központról. = Népszabadság, 1993. okt- 15.
V. ill.

VIRÁG Csaba

ZSILLE Ákos: A szépség is egy funkció : Virág Csaba építész 60 éves [interju]. = Magyar Narancs, 1993. julius 29. 36-37. ill.

művészet teljes intézményrendszere, de már akkor
lassan nevetségessé is vált. Aki a nyolcvanas évek ele
Pesten azt akarta tudni, hogy mi is történik a kortárs m
vészet piacán, az automatikusan az ellenkultúra felé tá
kozódott. A kortárs művészet e piacán soha nem látott
galom és szellemi pezsgés volt tapasztalható, a n
avantgárd környékén feltűnő új nemzedék kiszabadu
szakmai gőg és autonómia gettójából. Festők filmezt
filmesek tartottak happeninget stb. Új műfajok születt
új szerepek, új nyilvánosságok nyíltak meg, az évtized
hierarchiák puhán omlottak össze. Elközelgett a gur
kora, egy-egy magánlakásban, művelődési házban tart
tak vetítéseken, koncerten, happeningen többen jel
tek meg, s fontosabb dolgok történtek, mint némely n
liós költségvetéssel megrendezett állami tárlaton. A m
halott *Bódy Gábor, Hajas Tibor, Erdélyi Miklós* szelle
vonzása és jelentősége összemérhetetlenül fontos
volt, mint az állami művészet keretei között honoló u
lom. Az ellenkultúra, a neoavantgárd pesti vonzása
szó átvitt értelmében vett uralma — ma már látható
termékeny félreértések és szerencsés konstellációk er
ménye volt. A magyar neoavantgárdnak nem a kapita
mus uralkodó játékszabályával, a piaccal, a galériás kul
ra uralmával kellett megküzdenie, hanem egy mor
tartását rég elveszített kiürült állami művészet keretei
zött kellett megjelennie. Ez az eltérés, azt hiszen *alap*
tő. Az intenzív jelenlét, a társadalmi nyilvánosságból v
részesedés radikálisan eltérő formái a 80-as évektől las
a neoavantgárd előnyére váltak. Nem a piac és a gal
finom politikán túli agressziójával kellett megküzd
hanem a politika egyre komikusabb szabályaival. Mi
show business korának kultúrájában „odakint" a n
avantgárde, vagy bármiféle füéggetlen művészet
kényszerül, hogy bizonyítsa létét, fontosságát, addig
hon, a politikai dominancia okán, éppen a túlzott font
ság kínos következményei ellen kellett harcolnia
nyolcvanas éveket, a még nem létező piac és a már

VIRÁG Csaba

WEHNER TIBOR: Bodega a nönyeg alatt: Tatabányai városépítészeti epizódok, önrevételek, dokumentumok. = Új Forrás, XXIV. évf. 1. sz. 1992. 10-19. p.

→ Tatabánya

→ Virág Csaba

VIRÁG CSABA
ÉPÍTÉSZ

UD ÉPÜLETÉRŐL

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET

1995, 27-29

LAUDER VILÁGI ZSIDÓ ISKOLA...

U.O. 55-59

CHRONIQUEUR

Magyar gyüjtők ujabb szerzései
Km VI-193o. 34.sz. 212-213.l. Képek

rsok

érnek

például azért ne-
kutya méretével,
enzálni saját le-
ott életét. Ezek
parkban a gye-
s szájkosár nél-
jószágaikkal, s
természetesnek
, a játszótér, a

pus az öregsé-
gyedülálló em-
olodott család-
a kutyával. A
magányos em-
ításához szüksé-
y élőlénnyel,
tetét. Sokszor
t szánja a gaz-
Szívtelenség
etileg beavat-

telepi problé-
kapott kisku-
bé növekedve
teherré válik.
gunt, a város
mellett kitett,
n lassú pusz-

egyoldalúnak
rvezetet, mert
ormányzat tevé-
intézkedési kö-
ttartási konflik-
goldásában. Hiá-
a szankciókat,
kel érvényt lehet
a kulturált állat-
zabályainak. Kér-
lkítsanak ki kutya-
kat, kerítsék be a
tereket, homokozó-
karítsák gyakrabban
okat. Anyagiak hí-
onban erre még so-
ell várni. A kerületi
mányzat évenként
en forintot sem költ-
rnyi zöldfelület kar-
ni természetesen le-
izonyíthatóan szeny-
de néhány közterület-
várható az egész terü-
ngsúlyozták többen.
e is szükség van,
emre – figyelmezte-
ólaló, mondván: köl-
l kell lenni egymás-
dalmi együttélés sza-
eleteket érvényesíte-
zetnék a kis és a nagy
nálunk is elterjedne a
yugaton már termé-
ia csak az vállalna ál-
gondot fordít rá, egy-
tabban élnénk.
ob visz-e ehhez egy
delet.

Cs. Kiss Éva

SZOLGÁLTATÁS
EGÉSZSÉG • KÖRNYEZET • MUNKA

Fővárosi Fogyasztóvédelmi Felügyelőség: 210-0373.
Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület budapesti szervezete: 311-1830.
Főpolgármesteri Hivatal ügyfélszolgálati iroda: 327-1209.

Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara (BKIK): Budapest I., Krisztina krt. 99., ingyenesen hívható zöldszám: (06-80) 464-646. (Folyamatos teljes körű telefonos ügyfélszolgálat.)

BKIK KERÜLETI SZOLGÁLTATÓ IRODÁK:

I., Krisztina krt. 99.,	488-2056
II., Rómer Flóris u. 16.,	212-2421
III., Budapest, Kaszásdűlő út 2.,	387-1493
IV., Deák Ferenc u. 28.,	369-0087
V., Szt. István krt. 11.,	374-3325
VI., Bajcsy-Zsilinszky út 57.,	353-3041
VII., István út 29.,	351-9248
VIII., József krt. 29.,	266-1139
IX., Üllői út 45.,	215-9429
X., Szent László tér 16.,	260-5929
XI., Ulászló u. 17.,	361-4086
XII., Böszörményi út 20–22.,	212-3974
XIII., Váci út 60.,	239-1625
XIV., Thököly út 127.,	220-5790
XV., Széchenyi tér 1.,	306-4016
XVI., Jósika u. 4.,	407-5097
XVII., Egészségház u. 3.,	258-6948
XVIII., Csokonai u. 3.,	282-9359
XIX., Csokonai u. 3.,	282-9362
XX., Baross u. 55.,	285-8880
XXI., Kossuth Lajos u. 69.,	420-6513
XXII., Mária Terézia u. 60.,	228-6754
XXIII., Grassalkovich út 167/B	287-3659

Kölcsönzés: a hordozható vécétől a Süsü-jelmezig. Nem célunk felsorolni a Budapesten kölcsönözhető tárgyak listáját, csupán néhány érdekesebbet említünk meg, és azt, mennyi most a kölcsönzési díja.

Útvefúrót az egyik kölcsönzőnél kilencszáz forintért lehet bérelni négy órára, vagy ezernégyszázért egy napra. Ugyanitt betonkeverőt ezerhatszázért, csempevágót ezerért, ipari fűkaszát kétezer-nyolcszázért adnak kölcsön egész napra. Letétet is kell persze fizetni, parkettcsiszolóért például hatvanezret, útvefúróért tizenötezer forintot.

Máshol négyezer-ötszáz a fűkasza, háromezer-ötszáz, illetve ötezer forint a láncfűrész, ezerötszáz a sövényvágó és ezerkétszáz a szőnyegtisztító egy napra.

De nemcsak szerszámokat bérelhetünk, hanem például sílécet is, tíz napra kilencezerért, Suzukit tízezer-háromszázért egy napra, Süsü-jelmezt vagy frakkot – egy hétvégére – nyolcezer forintért, szobabiciklit egy hétre nyolcszázért, kézi kamerát kétezer-háromszázért huszonnégy órára, hordozható vécét egy napra tizenhatezerért, de egy hónapra csak huszonhatezerért.

Adatkérés és kaució a kölcsönzésben

A kölcsönzők néha túl sok adatunkra kíváncsiak, s úgy érezhetjük, ehhez nincs joguk. Mi közük például a legutóbbi telefonszámlámhoz, vagy a vállalkozás bélyegzőjéhez?

– Történtek-e már ezzel kapcsolatban visszaélések?

– Nem emlékszem, hogy az utóbbi években bárki is panasszal fordult volna hozzánk a kölcsönzők adatkezelési vagy más jellegű visszaélése miatt – mondja a fővárosi fogyasztóvédelmi hivatal vezetője, *Tóth Istvánné.* – Bár néhány eset elgondolkodtató, a kölcsönzőknek joguk van elkérni a személyi igazolványon kívül más személyes papírokat is. Pontosabban, mi nem tilthatjuk meg nekik, hogy elkérjék. Az adatvédelmi törvény sem köti meg, hogy egy cég milyen adatokat kérhet a polgártól.

– Eszerint bármit megkérdezhetnek tőlünk egy csiszológépért cserébe?

– Vannak persze érzékeny adatok, például a betegségekre vagy a politikai hovatartozásra vonatkozó információk, melyekre szigorúbbak a törvény előírásai, de ilyeneket úgysem kérdeznek, hiszen a pluszadatokkal (például egy múlt havi telefonszámlával) nekik csak az a céljuk, hogy megtudják, tényleg azon a címen lakunk-e, ami a személyinkben van, vagy a cégünk címe tényleg az-e, amit mondtunk.

– Van-e szabály a kaució mértékére?

– Nincs, szabad árképzés van. Mi ezt nem kérhetjük számon, de azt például igen, hogy a megszabott árak legyenek kiírva az üzletben.

Cs. L.

A Fővárosi Közterület-fenntartó (FKF) Rt. telefonszámai
FKF Rt. társasági központ: VIII., Alföldi utca 7., 210-0560.
Éjjel-nappali központi ügyelet: 210-0573.
Közönségszolgálati iroda: V., Arany János utca 12., 312-5490. (Ügyfélfogadás hétfőtől csütörtökig reggel nyolctól délután négy óráig, péntekenként reggel nyolctól délután két óráig, a téli időszakban szombatonként is 8.00-tól 13.30-ig.)
Észak-pesti területi kirendeltség (a IV., a VI., a VII., a XIII., a XIV., a XV. és a XVI. kerületieknek): 333-0366.
Dél-pesti kirendeltség (VIII., IX., X., XVII., XVIII., XIX., XX., XXI., XXIII. kerület): 333-4721.
Budai kirendeltség (I., II., III., V., XI., XII., XXII. kerület): 333-3395.

mét nonprofit díjak

nás néven civil szer-
gének vagy támoga-
e nem könnyű meg-
ni. Nehéz összeha-
rvezetek és a külön-
en, alapítványokban
éntesek munkáját. E
pította néhány éve a
ciós és Oktató Köz-
ionprofit díjait.
rianna igazgató el-
ak nem illeszkednek
yományos rendjébe.
t a NIOK kuratóriu-
nlási, jelölési joga
Évente három díjat
nprofit Szervezete,
Élenjáró Gazdasági
Adakozásban Élen-
e.
nagysága mérvadó,
sége egy multina-
t egy kis helyi vál-
nyom a latban, ha
zetlen, rendszeres,
és valóban a legrá-
szorultabbakat szolgálja. Az egyéni adományozók – a harmadik díjra jelölhetők – a korábbi években mindig meglepetéssel szolgáltak.

A jelölések nyomán olyan embereket ismerhetett meg a kuratórium, és a döntés nyomán a közvélemény, akik emberségből mindannyiunknak leckét adhatnak. Általában kis jövedelmű emberek, mint a tavalyi díjazott zuglói nyugdíjas, maga is gyógyíthatatlan beteg, aki élete során összespórolt pénzét osztotta szét fogyatékosokat segítő civil szervezeteknek. A NIOK ismét meghirdeti nonprofit díjait. A fenti három kategóriában bármely magánszemély vagy civil szervezet élhet a jelölés jogával, ha javaslatait rövid indoklással legkésőbb október 31-ig beküldi a SOROS-NIOK iroda címére: 1027 Budapest, Margit krt. 58. Az iroda munkatársai minden érdeklődőnek szívesen adnak további tájékoztatást a 201-9311-es, 212-0232-es telefonszámokon.

Kirschner Péter

SZÍNHÁZ-MŰSOR

Bárka Színház: Lila ákác (7 óra). **Budaörsi Játékszín:** Dobszó az éjszakában (7 óra). **Budapest Bábszínház:** Az ember tragédiája (7 óra). **Budapesti Kamaraszínház a Tivoliban:** Lola Blau (8 óra). **Budapesti Kamaraszínház Shure Stúdió:** Csak, mint otthon, Mr. Sloane (7.30 óra). **Budapesti Operettszínház:** Hello, Dolly (7 óra). **Játékszín:** A Napsugár fiúk (7 óra). **József Attila Színház:** Egy csók és más semmi (7 óra – Szendrő József-bérl. 1. előadás). **Kolibri Színház:** Bakkfy és a csúnya királykisasszony (délelőtt 10 óra). **Komédium:** A két Pierrot (7 óra). **Lézerszínház:** Mike Oldfield 3D (7.30 óra). **Operaház:** Traviata (7 óra – olasz nyelvű előadás). **Merlin Színház:** Márton partjelző fázik (7 óra). **Pesti Színház:** A mi kis városunk (7 óra – Lenkei-bérl. 1. előadás). **Radnóti Színház:** Anconai szerelmesek (7 óra). **Ruttkai Éva Színház:** Hyppolit, a lakáj (délelőtt 10 óra – nyilvános főpróba). **Térszínház:** Csongor és Tünde (7 óra). **Thália Színház:** Hello, Dolly (7 óra – a Budapesti Operettszínház előadása). **Új Színház:** Cseresznyéskert (7 óra). **Várszínház:** Szép magyar komédia (7 óra). **Vígszínház:** Sok hűhó semmiért (7 óra).

er Diszkontszupermarket
s! Tel.: 488-0098
IT KRT. 48. www.groby.hu

Elegáns ház, de miről szól?

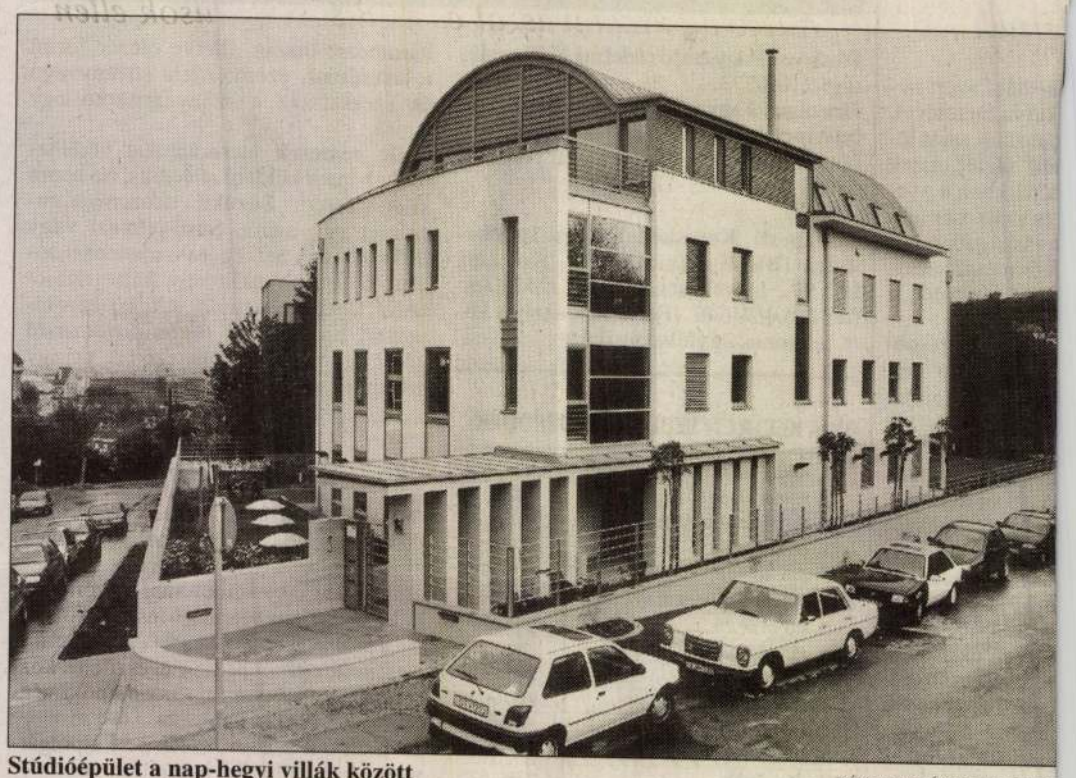

Stúdióépület a nap-hegyi villák között

BÁNHALMI JÁNOS FELVÉTELE

Épp tíz éve, hogy használatba vették az MTI akkor új, *Virág Csaba* tervezte épületszárnyát. Budapest lakosságának egy része utálkozva nézte a Nap-hegy megszokott házaihoz képest jócskán kiemelkedő csapott üveghengert. Azóta viszont a zajos fogadtatású házak sorában – különösen pedig a Spenótházzal szembeállítva – az MTI fényéből és pozitív jövőképből szerelt konstrukcióját nemcsak a jótékony megszokás, de mérhető építészeti értékei teszik mind kevésbé szembeötlő, irritáló jelenséggé. Progresszivitása apránként beérik, a közfelfogás lassan hozzáidomul szemléletéhez, amelyet akkor talán sokan kísérletinek, túlzónak találtak. Különös, hogy az egyetlen magányos magyar high-tech ház úgy simul lassanként az itthoni elfogadottságba, hogy az ország területén azóta sem épült hozzá hasonló. Ma sem tekinthető ugyanis itthon általános, a közfelfogás számára ismert építészeti modornak, szemléletnek, filozófiának az amit az MTI háza képvisel, noha a nagy európai kortárs építészeti kultúrák kivétel nélkül elkötelezték magukat a high-tech irányzattal. Anglia, Németország, Franciaország már-már állami rangra emelt vezető stílusa, ikonszerűvé marketingolt sztártervezőinek építészeti modora az emberi kényelem szolgálatába állított csúcstechnológia jegyében formálódik régen. Magyarországtól egy lényegbevágó különbség azonban elválasztja ezeket az államokat: mindegyikük ipari nagyhatalom.

Hiába azonban, hogy tíz esztendeje Virág Csaba ilyen látványos építészeti keretet adott az információáramlás eszméjének, egyszersmind a hírközlési mindennapi gyakorlatának, az MTI központnak is helyet adó Lisznyai utcában új házat adtak át nemrégiben. S az új házban az egyik kereskedelmi rádiócsatorna találta meg otthonát. Az új ház semmilyen építészeti jellel, kifejező elemmel sem kívánt utalni arra a funkcióra, amelyre létrejött. Különös, hogy egyetlen évtized alatt – ugyanabban az utcában – ilyen gyökeresen más koncepcióval formálódhat meg egy-egy hasonló rendeltetésű épület. Más korok konvenciói sokkal szorosabban kötötték megoldásaikat a hagyományhoz, mint manapság, amikor az egyéni kezdeményezés központi szerephez jutott.

A szakmájában felettébb ifjúnak számító *Pór Péter* tervezte új épület esetében láthatóan az a szándék dominált, hogy a ház a nap-hegyi villák között olyan léptéket és arányt vegyen magára, amely, ha nem is a beépített négyzetméterek, de a látvány igazsága alapján kerüli a konfliktust szomszédaival és az illeszkedés elvét mindenek fölött számító honi értékrenddel. Mégsem bátortalan ez a ház, amelynek legfőbb erénye talán csinos, divatos megjelenésében rejlik. Nem bátortalan, hiszen néhány emblematikusan modern elem alkalmazásával határozottan elköteleződik egy, a jelent és jövőt ugyancsak értékhordozó korként felfogó, európai igazodású építészet mellett. E tulajdonsága hordozza magában a ház gyengeségét is. A bizonytalanul meghatározható, talán enyhén L alakú alaprajzon négy különböző homlokzat tekint a különböző égtájak felé. S a négy tagolt, komponált felület négy különböző épület logikáját viseli magán.

A rokonszenves igényességgel megrajzolt részletek széttartanak; sarokablak, ékszerszerű rátétként működő acél függőfolyosó, kültéri vörösfenyő burkolat, függönyfal, nem képesek valamiféle magasabb rend szolgálatába lépni. Minden szép és hatásos önmagában, de az épület tömege nem teremt egységes és rendezőerőként működni képes keretet a detailek köré. A különféle építészeti előképek emlékét idéző megoldások egy tehetséges és perfekcionizmusra hajló fiatal tervező portréját adják. Egy szépreményű ifjúét, akinek eszközkészletében máris ott van az elegancia iránti készség, amely mellesleg nem tanulható. Azt csak birtokolni vagy nélkülözni lehet. Akár dilettantizmusnak is tűnhetne egyenként mérlegre tenni a ház egyes részletmegoldásait, de hát mit van mit tenni: a tervező adott ilyen feladványt.

A Lisznyai utcában a homlokzat eltérő magasságú és kiülésű koronázópárkánya szándékos elkülönítésre, megkülönböztetésre utal, csak épp nem érteni, hogy mire. A homlokfal mögött vélhetően meghúzódó rendeltetésbeli különbség jelenik meg itt – gondolhatnánk –, de a szerkezeti rend értelmes kifejezése helyett e felületen inkább zavart, bizonytalanságot találni. Más megoldások szokatlan kiegyensúlyozottságról, magabiztosságról árulkodnak. Megnyugtató látvány a kerti oldal három szinten futó függönyfala, a tetejére illesztett acélfolyosó, de a házat tömzsivé és billegőssé teszi, hogy a vakolt felületű részek felső két szintje vékony pillérek alátámasztásával jócskán kiül a földszint elé.

Nem magától értetődő a Fém utcai oldal ívelése. Ha legyező alaprajz magyarázná, talán erőteljesebb ívvel hasasodna az utca felé. Így bátortalan és értelmezetlen marad. Igazán szép viszont a ház bejárata, a nemes burkolattal fedett, jó ritmusban osztott pillérsor, és a jó dongatető is, csak nem tudni, gépészetet vagy éppen irodákat rejt-e magában. A tervező lendületesen és nagy kedvvel alkalmazott részleteiben, igényesen megrajzolt modern motívumaival nem tájékoztat. Ha kezdetben számon kérhető lett volna, hogy nem a média, a távközlés jövő-irányultságú high-tech világát képviseli, akkor most már csak annyi fenntartás maradt a házzal szemben, hogy a szándékait sem érteni. Elemei sem elvekről, sem eszmékről, sem ideológiákról nem árulkodnak, modernsége, trendhez tartozása azonban mégis azt a hamis képzetet kelti, hogy azokkal valamit kifejezni szándékozik.

Bojár Iván András

James Blood Ulmer: fekete ember, fekete zene

Ismét Budapesten a legeredetibb gitáros

„A legeredetibb gitáros Jimi Hendrix óta" – állítja róla Robert Palmer, a New York Times zenekritikusa. Egyike a legjobb gitárosoknak, akit valaha is hallottam – kontráz rá a neves kolléga, Ry Cooder. Az 57 éves James Blood Ulmert mégis kevesen ismerik Magyarországon, pedig tizenhárom évvel ezelőtt egyszer már járt nálunk (debreceni dzsesszfesztivál). Akik akkor elmulasztották, most pótolhatják a randevút: Ulmer csütörtök este zenekarával fellép az egykori Vörös Csillag (Apolló) moziban üzemelő Royal Festival Hallban.

A mai modern dzsessz, blues, funky és rhythm and blues sokak szerinti legfőbb megújítója fiatalkorában Wes Montgomery bűvkörében élt. New Yorkba költözése után Ornette Coleman szaxofonossal, a free jazz nagy hatású úttörőjével játszott sokáig együtt, szerzett magának ezzel hírnevet, majd 1977-ben megalapította saját zenekarát, amellyel az elmúlt húsz évben közel harminc nagylemezt jelentetett meg. Játékának eredetisége nem egyszerűen virtuozitásából fakad, hanem abból, hogy egyesek szerint ő az egyetlen, aki érti a zene gyökereit, hogy az honnan erednek. (Jimi Hendrixszel való lelki-zenei rokonságra utal egyébként egyik zenekarának, a „Blues Experience"-nek a neve, woodoo-varázslós koncertköpenye.)

Ulmer tehát egyáltalán nem hétköznapi figura. Dalai, gitárszólói alapvetően a szerelemről, a szenvedélyről, a mélyen átélt fekete amerikaiságról szólnak, sokszor persze meglehetősen nyersen és féktelenül. Nem véletlen hát, hogy rajongói szerint koncerteken egyszerűen ellenállhatatlan.

J. B.

VIRÁG CSABA

Visszaépítik a régi homlokzatot

Tavaly nyáron kisebb botrányt kavart egy közismert budapesti épület, a Múzeum utca 3. szám alatti régi bérpalota homlokzatának lebontása. A homlokzatot és az utcai traktust ugyanis a műemlékvédelmi hivatal megtartandónak ítélte. Csakhogy a hátsó részek bontásával a megtartandó rész statikailag olyan állapotba került, hogy azt is le kellett bontani. Az építőnek, a Kálvin Center Kft.-nek ekkor az építési engedély módosítását kellett kérnie.

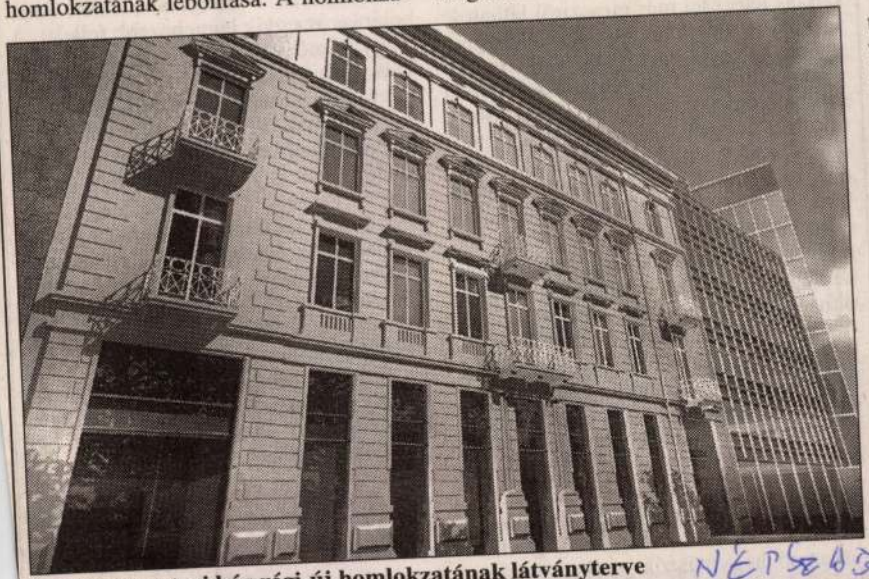

A Múzeum utcai ház régi-új homlokzatának látványterve

Az Országos Műemlékvédelmi Hivatal, mint szakhatóság három-négy tervváltozatot kért, bár a műemlék-felügyeleti igazgató már a bontás napján kijelentette, ragaszkodni fognak az eredeti homlokzat visszaépítéséhez. Meg is tartotta szavát: a tervváltozatok közül azt támogatták, amely a bontás előtti formák visszaállítását tartalmazza. Így ez épül vissza. A döntés egyértelműen a műemlékvédelmi hivatalon múlott, mert a fővárosi tervzsűri inkább egy korszerű homlokzati tervet támogatott volna – tudtuk meg az építész *Virág Csabától.*

A bontás előtt levett homlokzatelemek, az erkélyrácsok, a gipsztagozatok, az ablakok és a főkapu megvan, de csak mintául szolgál majd a visszaépítéskor. Az utcai traktuson az eredetinek megfelelő lesz az emeletosztás is. Az építkezés a napokban kezdődött meg, s Virág Csaba szerint 2002 nyarára fejeződik be.

Cs. L.

NÉPSZABADSÁG 2001. 11. 16.

BUDAPEST LEVEGŐMINŐSÉGE MA

Az Országos Meteorológiai Szolgálat előrejelzése alapján*

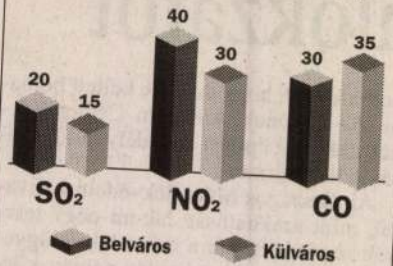

Jelenleg tiszta a főváros levegője. Az ünnepek miatti kisebb forgalom és az élénk légmozgás hatására a következő néhány napban jelentősen nem emelkedik a szennyező anyagok koncentrációja.

A minősítés négy fokozata: **alacsony, mérsékelt, szennyezett, erősen szennyezett.**

* Előrejelzés a napi átlagokra a levegőminőségi határérték százalékában.

ENŐ

érdemes leadni a jelentkezéseket az egyesület telefonszámán (378-2695), mert a csoportok létszáma korlátozott. A tanfolyam díja tizennyolcezer forint, amely tartalmazza a nyolc gyakorlati és négy elméleti foglalkozás díját, a vizsgákat és a biztosítást. A szervezők csak tizenhat évesnél idősebb jelentkezőket

gyakorló, kezdő és tapasztaltabb alpinisták veszik birtokukba, de a gyalogszerrel kirándulóknak is érdemes felkapaszkodniuk, és közelebbről megismerkedni a környékkel.

A Csobánkát keletről szegélyező, sziklás hegyek szinte alpesi hátteret kölcsönöznek a településnek. A csobánkai Csúcs-hegy és különösen az Oszoly sziklás letörései már messziről láthatók; az utóbbi oldalában van hazánk legnagyobb és leglátogatottabb sziklamászó gyakorlóhelye. A hegymászók körében sziklamászó-iskolának nevezett részen minden terepformáció megtalálható, amely a magashegységekben is előfordul, igaz jóval kisebb méretben. Találunk itt függőleges sziklafalat a kötélmászás elsajátításához, a hegyfalba bemélyedő csatornákat, azaz szaknyelven kéményeket, de kőtornyokat is meghódíthatnak a rátermettebb alpinisták.

Az Oszoly sziklasora a Margitliget feletti Orr nevű képződménnyel kezdődik, legalábbis a Pomáz felől utazók ezt látják meg legelőbb, majd az Óra és a Delagófal következik az ismertebbek közül. A Nagykémény, a Hátsó gerinc és az Excelsior-fal kevésbé közismert, legalábbis a kirándulók körében, hiszen a környéket elsősorban hétvégenként felkereső hegymászók gyakorlatozásait ők is szívesen figyelemmel kísérik. Nem újabb érdeklődőket.

Az Óra nevű kőképződmény felmutató kézfejre emlékeztet, amelynek kisujja a völgy felőli oldalon van, majd a két középső ujjat a hegy felőli hüvelykujj zárja. Valószínűleg a mutató kéz és az óramutató szinonim összefüggéséből ered a ma használatos neve: egyesek Praclinak is hívják. A Delagófal a hazai mászóiskolák legmagasabb falrészlete; bejárása az egyik legnehezebb feladat. A Nagy kéménysor a felfüggeszkedő mászás gyakorlására kiválóan alkalmas, de az előbb felsorolt helyek csak gyakorlott alpinistáknak, illetve a velük edző kezdőknek ajánlhatók. A gyalogszerrel kirándulóknak is van azonban szép és kevésbé veszélyes túralehetőségük az Oszoly sziklái között. A Delagófal alatt elhaladva az ösvényen, mielőtt elérnék az Órát, az erdős, bozótos részen jobbra kéménysorszerű csatorna vezet fel, igen meredeken egy kis sziklás oldalgerincre. Ezen már könnyebben juthatnak tovább az erdővel borított platóra, majd az Oszoly 329 méteres csúcsára, ahol gyönyörű kilátást élvezhetnek a pilisi hegyek, illetve Pomáz irányába.

Az Oszolyon két emlékhely is létesült. A Stiassny pihenő, amely Stiassny József az egykori Gyopár Turista Egyesület elnöke emlékére készült, ma már nem lelhető fel. A KIMSZ-emlék kis piramisát – a felirati táblák nélkül – a hegy

DAPEST 2001. MÁRCIUS 10., SZOMBAT

Mindig szisztematikusan tervezek

Virág Csaba építész a pályájáról

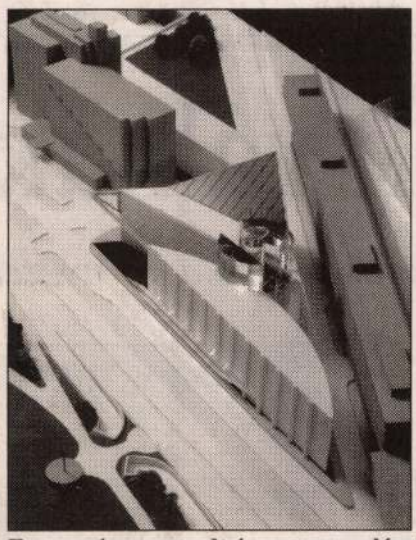

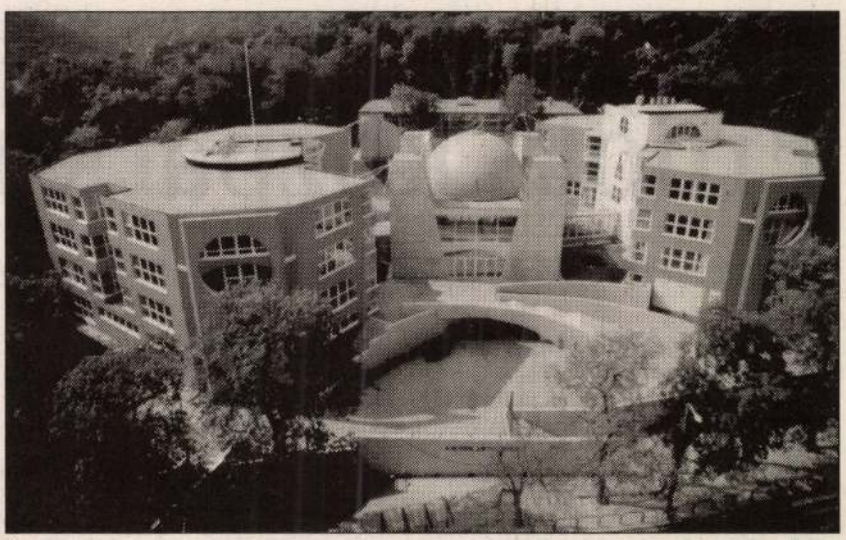

Egy papíron maradt és egy megvalósult terv: a Krisztina Plaza modellje a Déli pályaudvar mellé és a Lauder Javne Alapítványi Iskola a Budakeszi úton

Első házamat nyolcéves koromban terveztem. Egy ismerős családnak készült, először mindenki nevetett buzgóságomon, végül aztán pontosan úgy építették meg, ahogy lerajzoltam. Másik kedvelt rajztémám a gőzmozdony volt. Gépésznek vagy építésznek készültem – végül győzött az architektúra. Az ötvenes évek elején kezdtem egyetemre járni, évfolyamtársam volt Latinovits Zoltán is. Az akkori legjobb professzoroktól, Kotsis Iványtól, Weichinger Károlytól tanultam középület-tervezést, Pogány Frigyestől városépítést és művészettörténetet.

A 23-as Állami Építőipari Vállalathoz helyeztek. Sokan – szerintem nálam tehetségtelenebbek – mehettek tervezőirodába, nagy igazságtalanságként éltem meg ezt. Beadványokat küldtem mindenfelé, mindenképpen tervezni akartam. Egy év után tanársegéd lettem az egyetemen, Weichinger tanszékén olyan kiváló társakkal dolgozhattam, mint *Jurcsik Károly, Rimner János.* Itt készítettem első terveimet, fel is épült mindkét OTP-társasház, a Liszt Ferenc tér 6. és a Karinthy Frigyes út 11. alatt, földszintjükön fiókkönyvtár működik ma is. Huszonéves koromban állt két ilyen házam – ez nem mindennapos sikernek számított.

Öt év elteltével átmentem az Ipartervbe, bár külsősként egészen 1991-ig oktattam a Műegyetemen. Új munkahelyemen több tízezer négyzetméteres raktárak tervezésével bíztak meg, az egyikért – a rákospalotai ruházati raktárak tervezéséért – kaptam első Ybl-díjamat. Igyekeztem minden részletében markáns megjelenést kialakítani, de mivel a feladat kevés tervezői szabadságot engedett, mégsem lettek szépek ezek a házak. Kedvenc munkám ebből az időszakból a Várban a Fehér Galamb-ház. Ez volt az első alkalom, hogy műemléki környezetbe terveztem új épületet, és ekkor kristályosodott ki bennem az a koncepció, hogy modern házat kell ide építeni, amely hangulatával, méreteivel illeszkedik környezetébe. Ezeket a célokat – úgy érzem – sikerült elérnem, de a későbbi átalakítások sajnos sokat rontottak az eredeti terven. A Hadtörténeti Múzeum és a Levéltár között épült fel jó tíz évvel később az Országos Villamos Teherelosztó épülete, amelyet ma is nagyon kedvelek, annak ellenére, hogy az akkori függönyfalrendszer gyatra minősége kiütközik a házon.

A hetvenes évek elejétől több mint húsz évig dolgoztam a Lakótervben, ahol a paneles fejlesztési programtervet készítettük több mint kétszázezer új lakás megépítésére. Ma is vallom, hogy panelből is lehet változatos lakásokat és épületeket kialakítani, mert a panel ugyanolyan építőanyag, mint a tégla, csak jóval nagyobb. Tervünk lényege az volt, hogy a lakás közösségi és individuális részből áll, az alapelemeket nagy változatossággal lehetett egymáshoz illeszteni.

Az általunk kitalált nyolc alap-panelféleségből száznegyvenféle lakást lehetett volna építeni – ehelyett a már korábban megvett szovjet technológia szerint a házgyárak igyekeztek minél kevesebb féle elemet gyártani, ezért aztán valamennyi ház egyforma, és a lakások is hasonló kialakításúak lettek. Gyakran az döntött, hogy a házgyár melyik részlegének van szabad kapacitása, ráadásul az egyen-tízemeleteseket favorizálták. A Havanna-lakótelep terveiből is egyre-másra kikerültek az általunk fontosnak tartott, városépítészeti szempontból kívánatos változatosságok, az eredmény ismert. Állítom, hogy a lakótelepekre szükség volt, csak nem így kellett volna a programot lebonyolítani.

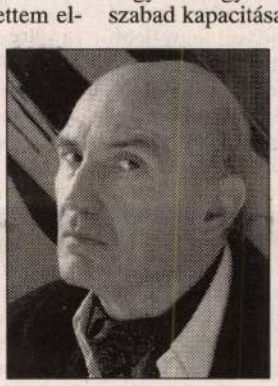

VIRÁG CSABA
kétszeres Ybl-díjas építész

1933-ban született Budapesten.
1956-ban diplomázott a BME Építészmérnöki Karán, majd tanársegéd ugyanott.
1962-től tíz évig az Iparterv, majd húsz évig a Lakóterv vezető építésze.
1994 óta önálló irodát tart fenn.

Feleségemmel, Pázmándi Margittal 1968-ban megnyertük az Arany-hegyre kiírt tévészékházpályázatot, ezt tartom életem legjobb tervének. Így indult a kapcsolatunk a Magyar Televízióval, és bár az építkezés nem kezdődött el, megbíztak, hogy „próbaképpen" tervezzem meg a tv 4-es stúdióját. Ezért kaptam a második Ybl-díjat. Később álmodtunk székházat a Flórián térre, komplex központot a tőzsdepalotába, de a Bojtár–Kunigunda utcai stúdiókomplexumon kívül egyik sem készült el. Így tanultam ki a stúdiótervezés minden fortélyát, és nagyon remélem, hogy egyszer még újra hasznosítani fogom.

A Lakótervben terveztem a két legismertebb házamat: az MTI új hírközpontját a Nap-hegyre és a Buda Center irodaházat a Hegyalja útra. Mindkettő feltűnést keltett és sok vitát váltott ki, különösen az MTI épülete, amely jelentős városképi elem a pesti oldalról, de a Gellért-hegy vagy a Várhegy tetejéről nézve is. A világ hírközlő rendszereinek hazai kapcsolatát a majdani űrállomások formavilágával igyekeztem felruházni: a neutrális hangulatú üveghenger, az épületrészeket összekötő térrácsok és antennarendszerek e jelentéstartalom megvalósítói.

Saját építészirodám eddigi legnagyobb megvalósult műve a Budakeszi úton a Lauder Javne Alapítványi Iskola. Nagyon izgalmas feladat volt, hogy a Lágymányosi híd építész tervezője lehettem. Másfél évig rajzoltam a híd részleteinek formáit, amit azután az uvatervesek *Sigray Tibor* vezetésével mérnöki alkotássá dolgoztak ki. Büszke vagyok erre a művemre, mely egy ötszáz méteres épített műalkotás, nagyszabású speciális világítással, pedig a vasúti híd szomszédságából adódó kötöttségek sok szempontból meghatározták lehetőségeinket.

Most épül a Kálvin Center épületegyüttese a Nemzeti Múzeum szomszédságában – három tagjából az első már áll –, ez is nagy viták kereszttüzében készül.

Mindig szisztematikusan terveztem: a funkcionális igények pontos elemzése a koncepció kialakításának első lépése. Második fázisként a funkciót befogadni képes szerkezetet találom ki, majd az így kialakuló térszerkezetet úgy formálom, hogy kifejezze rendeltetését, működését, önmagát. Természetesen ez a gondolkodás több lehetséges változathoz vezet. Közülük azt kell választani, amelyik illeszkedik környezetébe és gazdaságos is.

Nosztalgiával gondolok vissza a nagy tervezőirodák erényére: összegyűltünk, és beszélgettünk az építészetről, egymás munkáiról, a tervzsűriken hozzászóltunk egymás elképzeléséhez. Ez a szakmai kommunikáció hiányzik ma leginkább az építész közéletből.

Lejegyezte: Apáti-Nagy Mariann

NÉPSZABADSÁG

BUDA

2001. MÁRCIUS 10., SZO

Erdők, közparkok válnak

Sok helyen csak a papíron van növény – A főváros cáfolja a környezet

Áprilisban több zöldövezeti terület átsorolásához, tehát beépítéséhez adhatja áldását a Fővárosi Közgyűlés. A Levegő Munkacsoport és az Állami Erdészeti Szolgálat tiltakozik ez ellen, a főváros viszont állítja, az ingatlanokon ma már csak papíron található növény. A zöld mennyisége tehát nem csökken majd.

A Levegő Munkacsoport tiltakozik ellene, hogy a fővárosi önkormányzat a kerületek kérésére jó néhány budapesti zöldterületet akar átsorolni építési övezetbe. A munkacsoport megdöbbentőnek tartja, hogy miközben *Demszky Gábor* főpolgármester fennhangon szorgalmazza az agglomerációban a zöld megőrzésére vonatkozó moratórium elrendelését, Budapesten gátlástalanul számolja fel ezeket – tájékoztatta lapunkat a Levegő Munkacsoport elnökhelyettese, *Schnier Mária*. A XXII. kerületben tizennégy hektár véderdőt és mezőgazdasági területet akarnak például átsorolni az M0-ás és a 6-os út találkozásánál, hogy ott bevásárlóközpontot építhessenek. (A pusztítást csupán másfél hektárnyi közpark kialakításával kompenzálnák.) A XVII. kerületben huszonnégy hektár mezőgazdasági területet, a XI. kerületi Albertfalván pedig erdőt számolhatnak fel. A csepeli Csalitosban közparkot tüntettek el.

Ez utóbbi ügyben a Levegő Munkacsoport úgy látja, törvénysértés is történt, ennek megszüntetése végett a Fővárosi Főügyészséghez fordultak. A XXI. kerületi önkormányzat jogtalanul engedélyezte ugyanis a Csalitos nevű közparkként és részben intézményi területként számon tartott területen lakópark építését. Mivel a lakópark már lényegében elkészült, az eredeti állapot helyreállítására nincs remény, ezért a szervezet azt kéri, hogy a zöldterület beépítéséért felelős személyek ellen induljon fegyelmi eljárás, valamint kötelezzék a csepeli önkormányzatot a Csalitossal azonos nagyságú térség zöldterületbe vonására. Csepel képviselő-testülete 1997-ben minősítette lakóövezeti besorolásúnak a területet. A kerületi módosítást a fővárosnak is jóvá kellett volna hagynia, de erre a mai napig nem került sor. Tehát közparkban épültek fel a házak – mondja a környezetvédő szervezet.

A Városháza főépítészi irodájának alosztályvezetője, *Mozsár Ágnes* szerint is jogellenesen adták ki az építési engedélyt. A Csalitos övezeti besorolásáról és több más térség sorsáról áprilisban dönt a Fővárosi Közgyűlés. Mivel a házak időközben már elkészültek, a főváros, várhatóan feltételekkel, áldását adja erre. A kerületnek máshol kell majd pótolnia a beépített zöldet.

Csepel főépítésze, *Tóth Károly Elek* szerint nem volt törvénysértő az építési engedély, a parknak ráadásul legfeljebb tizenöt százalékát lehet beépíteni, nem kell tartani tehát a zöld eltűnésétől. A Csalitos egyébként szemétdombon helyezkedik el, s külső szakértők szerint is értéktelen növény borította. Az ingatlanért kapott vételár egy részéből, mintegy százmillió forintért pedig felújít a kerület egy a térség közelében lévő elhanyagolt zöldterületet.

A zöld felszámolására irányuló átsorolásokat az Állami Erdészeti Szolgálat budapesti igazgatósága is ellenzi. *Klemencsics András* igazgató furcsának tartja, hogy a főváros a szolgálat véleményét figyelmen kívül hagyva döntene az átsorolásokról. A közgyűlés egyébként hiába nevezi át az erdőket, mondjuk intézményi területté, mert a szolgálat az erdőtörvény alapján megakadályozhatja azok igénybevételét. Az övezeti módosítás egyébként sok esetben megtéveszthetti a befektetőket, hiszen a főváros által beépíthetővé tett területeken az erdészeti hatóság esetleg nem is fogja engedélyezni az építkezést – tette hozzá.

Mozsár Ágnes úgy véli: nincs nézeteltérés a főváros és az erdészeti szolgálat között, mert a módosításra váró zöld nagy része a valóságban már jó ideje nem erdő vagy park. Sőt Újpesten például harminc hektár fejlesztésre szánt területet fognak erdő-természeti övezetbe átsorolni. Nem várható tehát, hogy az erdészeti hatóság megtorpedózza a közgyűlés döntéseit. A Levegő Munkacsoport által féltett mezőgazdasági területeket a közgyűlés már korábban fejlesztésre tartalékolta, most pusztán ezek aktiválásáról van szó. Az erdőtörvény szerint erdőnek minősülő területek átsorolásáról – a véderdő nem ilyen – pedig szó sincs.

V. M. P.

> Bár a statisztikák folyamatos növekedésről tájékoztatnak, a valóságban fogy a budapesti zöldfelület. A statisztika ott téved, hogy a beépített területeket, szántókat, erdőket általában elfelejtik végleg kivonni a zöldfelületi kategóriákból. Körülbelül ötven városligetnyi, biológiailag aktív zöldet, főként szántót építettek be az utóbbi tíz évben – mondja *Radó Dezső* kertészmérnök, közgazdász. *Klemencsics András* becslése szerint legfeljebb néhány tíz hektárral szűkült erdők területe ebben az időszakban. *Mozsár Ágnes* úgy gondolja, az utóbbi három évben nem csökkent lényegesen ez a szám.

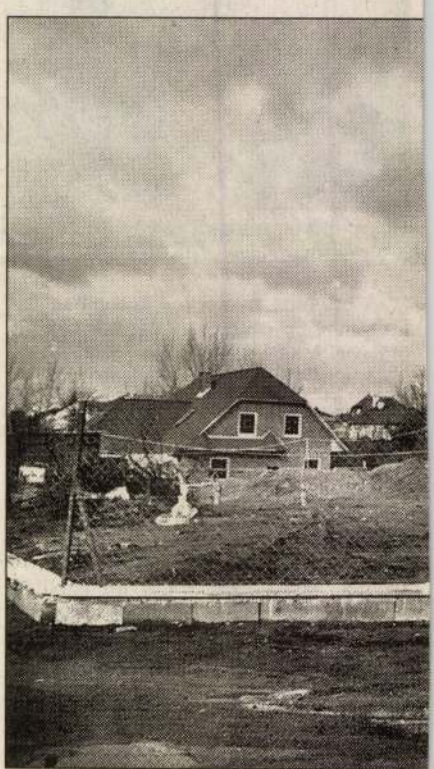

Lakópark lett a közparkból a csepeli Cs

Százhúsz új lakás Káposztásmegyeren

A IV. kerületben még négyezer igénylőt tartanak számon

Káposztásmegyeren, a Megyeri út és a Külső Szilágyi út találkozásánál megkezdték százhúsz önkormányzati bérlakásnak az építését. Tegnap délelőtt ünnepélyes keretek között letették alapkö-

ra, miközben összesen 1367 önkormányzati tulajdonú otthon van a kerületben.

Mint megtudtuk, Budapesten öt kerület nyert összesen mintegy 1,4 milliárd forintot a minisztérium pályázatán. További

gó Filmmúzeumban. Az [illegible] szervezők elhívták *Andrzej Wajdát* és *Nyikita Mihalkovot* is. A Jancsóról szóló kiállítást ugyancsak a fesztivál alatt lehet megnézni a Kossuth moziban.

A fesztivál nyitókiállítása a Szépművészeti Múzeumban a kárpitokról szól. A magyar zenetörténet ezer évéről a Budapesti Történeti Múzeumban emlékeznek meg, az ezeréves történelmet ismertetik *Wieber Marianne* ruhái a Nagytétényi Kastélymúzeumban – március 24-től. A Magyar Sajtófotó 2000 pályázat képeit március 20-tól egy hónapig a Nemzeti Múzeumban állítják ki, és ott lesz Bojár Sándor emlékkiállítása is.

A szabadtéri programokra nem kell belépőt venni. Március 17-én és 24-én, délután négy órától menetszínházi előadás vonul a Lánchídtól a Hősök teréig. Március 31-én pedig télbúcsúztató lesz a Vörösmarty téren. Az utóbbi eseményen részt vesznek kecskeméti bábosok, táncosok, zenészek és gólyalábasok is. Idén ugyanis a Vendégünk egy város sorozatban Kecskemét köszönti Budapestet hangversenyekkel, színházi előadással.

Sz. K.

Marcipán CD

A szentendrei Dunaparti Művelődési Ház udvarán mától szobor-, kertibútor- és gyermekjáték-bemutató várja a közönséget. Az alkotások *Nagy Kristóf* és *Nagy Bulcsú* munkái. Holnap este *Eszenyi Enikő* a Városi Színházteremben héttől A combok csókja című tangóestjét mutatja be. Vasárnap nyílik a MűvészetMalomban a Ferenczy Noémi és követői című kárpitművészeti kiállítás. Az édesszájúak ugyanezen a napon, valamint 25-én és 31-én délután ötkor a dobostorta feltalálójáról hallhatnak előadást a Dobos Édesség és Gasztro Múzeumban, ahol az eseményt nosztalgiauzsonna követi. A gasztromúzeum szolgál a Szentendrei Tavaszi Napok különleges csemegéjével is: a világ első ehető marcipán CD-jével. Az Édesem című lemez John Lennontól az Illésig tartalmaz dalokat. Március 20-án *Nicolas Parle* ausztrál csembalóművész koncertje lesz a Városháza dísztermében este héttől.

Gödöllőn, a Városi Múzeumban a művésztelep centenáriuma alkalmából rendezett kiállítás látható. A szövőműhely bemutatóját e tárlathoz kapcsolódva a Petőfi Sándor Művelődési Központ rendezi meg. Holnap szintén a kultúrházban látható a Radnóti Színház vendégjátéka, Goldoni Mirandolinája. Ott lesz vasárnap este hattól a megyei népművészeti egyesület folklórgálája. Március 22-én a Nosztalgia Klezmer Band mutat be klezmermuzsikát és táncokat. *(R. V.)*

ketchuppal vagy mustárral (Shakespeare is hagyott választást), franciasalátát a Batsányi-féle Franciaországi változásokra, esetleg Délsziget-gyümölcskompozíciót Vörösmarty módra. És jólesik a Katharina Mansfield-féle Egy csésze tea vagy a kávé, amelyet a XVIII. században verselt meg Barcsay Ábrahám.

Az ebédlőben a kék terítőkkel letakart négyszemélyes asztalokon kék gyertyák égnek, a falnál apró harangernyős lámtünk. [illegible]

érdekes élőben találkozni velük, és megkérdezni, mit éreztek, amikor ezt vagy azt a verset írták.

A huszonéves költők hagyományról és eredetiségről, tehetségről és mesterségről, iróniáról és humorról beszélnek. Meg az ihletről. Arról, amikor rutinból ír az ember, mert az a szakmája, és arról, amikor a szöveg írja önmagát, s a költő egyszerűen csak hagyja, hogy a vers megtörténjen. Világossá válik az is: nem [illegible] Ráadásul érdekelt, miképpen néz ki közelről egy iskola, ahol a tanárokkal, nem pedig velük szemben jön létre közösség.

Hogy mit gondolnak a tanárokról a diákok?

– A magyartanárunk úgy tanítja az irodalmat, hogy úgy érezzük, mindaz, amiről az órán beszélünk, rólunk szól – így Bea. – Amikor megértek egy verset, tulajdonképpen arra jövök rá, mindez az én életemben is így van.

méltóképpen akartuk megjutalmazni. Legkevesebbe a vendégművészek kerültek: többségük ingyen jött el.

A vörösvári kapitányságot is bevonták. A másnapi irodalmi akadályversenyen ugyanis a város különböző pontjain műveltségi feladatok várták az osztályokat. A leghamarabb célba érők szabadíthatták ki Táncsics Mihályt, aki ezúttal nem más volt, mint az iskola igazgatója, a rendőrségi fogdába zárt *dr. Guth Zoltán.*

Rados Virág

Visszaépítik a régi homlokzatot

Tavaly nyáron kisebb botrányt kavart egy közismert budapesti épület, a Múzeum utca 3. szám alatti régi bérpalota homlokzatának lebontása. A homlokzatot és az utcai traktust ugyanis a műemlékvédelmi hivatal megtartandónak ítélte. Csakhogy a hátsó részek bontásával a megtartandó rész statikailag olyan állapotba került, hogy azt is le kellett bontani. Az építőnek, a Kálvin Center Kft.-nek ekkor az építési engedély módosítását kellett kérnie.

A Múzeum utcai ház régi-új homlokzatának látványterve

Az Országos Műemlékvédelmi Hivatal, mint szakhatóság három-négy tervváltozatot kért, bár a műemlék-felügyeleti igazgató már a bontás napján kijelentette, ragaszkodni fognak az eredeti homlokzat visszaépítéséhez. Meg is tartotta szavát: a tervváltozatok közül azt támogatták, amely a bontás előtti formák visszaállítását tartalmazza. Így ez épül vissza. A döntés egyértelműen a műemlékvédelmi hivatalon múlott, mert a fővárosi tervzsűri inkább egy korszerű homlokzati tervet támogatott volna – tudtuk meg az építész *Virág Csabától.*

A bontás előtt levett homlokzatelemek, az erkélyrácsok, a gipsztagozatok, az ablakok és a főkapu megvan, de csak mintául szolgál majd a visszaépítéskor. Az utcai traktuson az eredetinek megfelelő lesz az emeletosztás is. Az építkezés a napokban kezdődött meg, s Virág Csaba szerint 2002 nyarára fejeződik be.

Cs. L.

Terjeszkedik a Budapesti Piac

Az év elején fennállásának tizedik évfolyamába lépett Budapesti Piac (BP) elnevezésű, ingyenes információs hetilap jelentősen növelte példányszámát a múlt év végén. A BP és a fővárosiak lapjaként aposztrofált Budapesti Újság egybefűzve jelenik meg. A „kétlapnyi" hetilapból tavaly a második fél évtől kezdve a korábbi 800 ezer példány helyett megközelítőleg 950 ezret nyomtatnak – derült ki a Magyar Terjesztés-ellenőrző Szövetség jelentéséből. A hat-nyolc oldalnyi közérdekű információt, többek között a fővárosi kerületeket bemutató cikkeket tartalmazó Budapesti Újság-rész mellett 24-26 oldalnyi színes hirdetés – a Budapesti Piac-rész – teszi a lapot nyereségessé.

Mint azt a BP főszerkesztőjétől, a lapot kiadó Budapesti Piac Rt. cégvezetőjétől, *Hegedűs Istvántól* megtudtuk, a lap szinte minden évben több példányban jelenik meg a második, mint az első fél évben. Néhány kiemelkedő jelentőségű vásáron és kiállításon ugyanis emelt példányszámban jelennek meg, márpedig ezek inkább az év második felében vannak.

A tavaly elért 950 ezres fővárosi példányszám – amely mellett további két és fél millió BP eljut vidéki nagyvárosokba is – azonban ezúttal nem esett vissza, sőt várható, hogy a második fél évben a példányszám tovább emelkedik. Az ősztől így várhatóan egymillió példányban megjelenő lap így valamennyi fővárosi és az agglomerációban lévő lakásba eljuthat.

A közcélú információk a jövőben is az eddigi terjedelemben jelennek meg. Ennek az az oka, hogy a cég ezekért az oldalakért a szerződéses partnerektől – többek között a fővárosi önkormányzattól, közműszolgáltatóktól, államigazgatási szervektől – nem kap pénzt az információk megjelentetéséért. A közérdekű információszolgáltatásnak a költségeit a lap nagyobb részének nyeresége termeli ki.

H. J.

Huszonöt éves kártalanítási ügy

Kártalanítási eljárás lefolytatását javasolta egy budapesti panaszos ügyében a fővárosi önkormányzatnak az állampolgári jogok országgyűlési biztosa – jelentette az *MTI. Gönczöl Katalin* szerint a dokumentumokból megállapítható, hogy azóta, a számtalan beadvány ellenére, sem a korábbi Fővárosi Tanács, sem a fővárosi önkormányzat nem vizsgálta érdemben a panaszos igényét, aki így nem tudta elintézni, hogy ingatlanának övezetátsorolása miatt kártalanítsák.

Civil Budapest

A hely szelleme

Ferencváros irodalmi emlékeiről, emlékhelyeiről, egykori irodalmi életéről tart előadást Tarján Tamás irodalomtörténész ma délután 5 órakor a ferencvárosi Helytörténeti Gyűjteményben (IX. kerület Pipa utca 4.). Közreműködik Kaszás Gergő.

Fedezzük fel Brazíliát!

A Brazil–Magyar Társaskör március 20-i összejövetelén, amelyet délután fél 5 órai kezdettel rendeznek a Merlin Színházban (V. kerület Gerlóczy utca. 4.) Sárdi Rezső, a VARIG brazil légitársaság budapesti képviselője videovetítéssel kísért felfedezőútra hívja az érdeklődőket.

A két nagy – és a kicsik?

A Belvárosi Szabadegyetem (V. kerület, Deák Ferenc utca 21.) szokásos politikai vitafórumán a politikai pártok helyzetéről és a pártstruktúra várható átalakulásáról vitatkozik március 21-én délután 5 órától Tölgyessy Péter és Vitányi Iván.

Angyalföldi utcától a Kassák ca felé egyirányúsították csato miatt.

● A Béke utcában kifelé a Gyöngyösi utca előtt a külső sávban gázvezetéket javítanak.

● Zuglóban a Gyarmat utcát a Laky Adolf utca és az Uzsoki utca között lezárták, mert felújítják a csatornát.

● Óbudán a Szentendrei út legelején a kifelé vezető oldalon egy új behajtási lehetőség nyílt az autósok számára a

lezárták.

● A Lőrinc utcát az Attila utcánál csatornaépítés miatt lezárták.

● Gazdagréten a Rétköz utcában a Szurdok utcánál és a Naprózsa utcánál gázvezetéket építenek, ezért sávlezárásra és váltakozó irányú áthaladásra számítsanak.

Forrás: Fővinform

budapest@nepszabadsag.hu

Az olvasók vonala

Keressenek bennünket Budapesttel kapcsolatos kérdéseikkel, lakóhelyi problémáikkal. Megpróbálunk segíteni, és beszámolunk arról, hogy mi történt telefonjaik nyomán. Cikkeinkről szóló észrevételeiket is szívesen fogadjuk. Munkatársunk délelőtt tizenegy és délután négy óra között várja hívásaikat. Telefonszámunk: **436-4653.** Fax: **388-6038.** Rovatunk e-mail címe: **budapest@nepszabadsag.hu**

Ma *Schwartzenberger István* várja hívásaikat.

BUDAPEST LEVEGŐMINŐSÉGE MA

Az Országos Meteorológiai Szolgálat előrejelzése alapján*

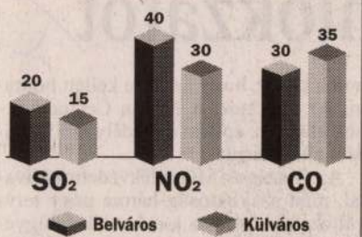

Jelenleg tiszta a főváros levegője. Az ünnepek miatti kisebb forgalom és az élénk légmozgás hatására a következő néhány napban jelentősen nem emelkedik a szennyező anyagok koncentrációja.

A minősítés négy fokozata: **alacsony, mérsékelt, szennyezett, erősen szennyezett.**

* Előrejelzés a napi átlagokra a levegőminőségi határérték százalékában.

Kimenő

KERÉKPÁRTÚRA. Budafokon, Hűvösvölgyben és Solymár környékén szervez szombatra negyven kilométeres utat a Balázs és Barátai Biciklis Sport Egyesület (tel.: 227-6236, 06 (30) 962-0477). Budafokról, a Városház térről indul a túra reggel nyolc órakor, de egy órával később a Batthyány téren is lehet még csatlakozni a csapathoz. A solymári végállomástól a biciklik kísérőbusszal, a részt vevő kerékpárosok vonattal térhetnek vissza a Nyugati pályaudvarra.

KISPÁLYÁS FOCI. Szombaton a selejtezőket, vasárnap pedig a döntőket játsszák a kispályás labdarúgó villámtornán. Az Angyalföldi TTE (telefonszám: 349-7989) versenyének helyszíne: Budapest, XIII. kerület, Újpalotai út 13.

HEGYMÁSZÁS. Március 21-ig lehet beiratkozni az április 18-án kezdődő alapfokú hegymászó tanfolyamra, amelyet a Magyar Hegymászó Oktatók Egyesülete szervez. Minél hamarabb érdemes leadni a jelentkezéseket az egyesület telefonszámán (378-2695), mert a csoportok létszáma korlátozott. A tanfolyam díja tizennyolcezer forint, amely tartalmazza a nyolc gyakorlati és négy elméleti foglalkozás díját, a vizsgákat és a biztosítást. A szervezők csak tizenhat évesnél idősebb jelentkezőket várnak a május 20-ig tartó hegymászó tanfolyamra.

KÖZJÉGGÉ változott tegnaptól az Úkjpesti Torna Egylet Megyeri úti jégpályája, amely még három napig (vasárnapig bezárólag pénteken, szombaton és vasárnap is) várja a korcsolyázókat, délelőtt 10-től 12 óráig, illetve 15-től 17 óráig. Ez lesz az utolsó téli-tavaszi nyitva tartás, mert utána elkezdődik a nagy munka. Az elképzelések szerint a stadiont a holt szezonban felújítják, és tetőt is kap a létesítmény. Erre az ISM ígéretet tett, ők is segítenek az újpesti önkormányzattal és a befektetőkkel együtt, hogy megszépüljön, komfortosabb legyen a sok nagy csatát megélt jégpálya.

Az Oszoly sziklái

Az ország legnagyobb, leglátogatottabb mászóhelye

Az Oszoly sziklafalát hétvégenként a gyakorló, kezdő és tapasztaltabb alpinisták veszik birtokukba, de a gyalogszerrel kirándulóknak is érdemes felkapaszkodniuk, és közelebbről megismerkedni a környékkel.

A Csobánkát keletről szegélyező, sziklás hegyek szinte alpesi hátteret kölcsönöznek a településnek. A csobánkai Csúcs-hegy és különösen az Oszoly sziklás letörései már messziről láthatók; az utóbbi oldalában van hazánk legnagyobb és leglátogatottabb sziklamászó gyakorlóhelye. A hegymászók körében sziklamászó-iskolának nevezett részen minden terepformáció megtalálható, amely a magashegységekben is előfordul, igaz jóval kisebb méretben. Találunk itt függőleges sziklafalat a kötélmászás elsajátításához, a hegyfalba bemélyedő csatornákat, azaz szaknyelven kéményeket, de kőtornyokat is meghódíthatnak a rátermettebb alpinisták.

Az Oszoly sziklasora a Margitliget felett Orr nevű képződménnyel kezdődik, legalábbis a Pomáz felől utazók ezt látják meg legelőbb, majd az Óra és a Delagófal következik az ismertebbek közül. A Nagykémény, a Hátsó gerinc és az Excelsior-fal kevésbé közismert, legalábbis a kirándulók körében, hiszen a környéket elsősorban hétvégenként felkereső hegymászók gyakorlatozásait ők is szívesen figyelemmel kísérik. Nem egy kirándulóban itt fogant meg az alpinizmus iránti érdeklődés, sőt a hegymászás mesterei szintén szívesen fogadnak újabb érdeklődőket.

Az Óra nevű kőképződmény felmutató kézfejre emlékeztet, amelynek kisujja a völgy felőli oldalon van, majd a két középső ujjat a hegy felőli hüvelykujj zárja. Valószínűleg a mutató kéz és az óramutató szinonim összefüggéséből ered a ma használatos neve: egyesek Praclinak is hívják. A Delagófal a hazai mászóiskolák legmagasabb falrészlete; bejárása az egyik legnehezebb feladat. A Nagy kéménysor a felfüggeszkedő mászás gyakorlására kiválóan alkalmas, de az előbb felsorolt helyek csak gyakorlott alpinistáknak, illetve a velük edző kezdőknek ajánlhatók. A gyalogszerrel kirándulóknak is van azonban szép és kevésbé veszélyes túralehetőségük az Oszoly sziklái között. A Delagófal alatt elhaladva az ösvényen, mielőtt elérnék az Órát, az erdős, bozótos részen jobbra kéménysorszerű csatorna vezet fel, igen meredeken egy kis sziklás oldalgerincre. Ezen már könnyebben juthatnak tovább az erdővel borított platóra, majd az Oszoly 329 méteres csúcsára, ahol gyönyörű kilátást élvezhetnek a pilisi hegyek, illetve Pomáz irányába.

Az Oszolyon két emlékhely is létesült. A Stiassny pihenő, amely Stiassny József az egykori Gyopár Turista Egyesület elnöke emlékére készült, ma már nem lelhető fel. A KIMSZ-emlék kis piramisát – a felirati táblák nélkül – a hegy fennsíkos, ligetes részén találjuk.

Kertész István

TÚRAAJÁNLÓ

Matavovszky Tibor kényelmes sétát hirdet március 18-ára, vasárnapra, **a Budai-hegységbe**. A kilenc óra húsz perckor (találkozó: pontban kilenckor), a Kolosy téri 65-ös busz megállójából induló csoporthoz csatlakozhat, aki felkészült a hat és fél kilométeres, Fenyőgyöngyén, Hármashatár-hegyen, Virágos-nyergen és Pesthidegkúton áthaladó túrára. • Szintén **a budai hegyekbe** vezet Balogh Béláné vasárnapi kirándulása. A tizenhat kilométeres távhoz, a hűvösvölgyi 56-os villamos végállomásán lehet csatlakozni, kilenc és kilenc óra tíz perc között. A Hűvösvölgyből induló gyalogtúra Szépjuhászné, János-hegy, Normafa érintésével éri el a végállomást, Budakeszit. • A hétvége utolsó természetjárását Jánoska István vezeti **a budai hegyekbe,** tizennégy kilométeres távon, háromszáz méteres szintemelkedéssel. A barangoláshoz fél kilenc előtt tíz perccel lehet csatlakozni, a Moszkva téren az óra alatt. • Nyugdíjastúrát szervez március 21-re, szerdára Martyán Lajos. A tíz kilométeres, **Budai-hegységbe** induló kiránduláshoz kilenc órakor tartanak gyülekezőt ugyancsak a Moszkva téren. • Dr. Bata Pálné is **a budai hegyekbe** kalauzolja az érdeklődőket jövő szerdán. A kirándulás a Moszkva térről indul tíz óra tíz perckor.

Tavaszi rajt az utcai futóversenyeken

A nemzeti ünnep utáni hétvégén hivatalosan is elkezdődik az utcai futóversenyek időszaka. Március 17-én a Margit-szigeten rendezik az idei első (béke)futást, március 18-án a már szokásosnak mondható fővárosi Csúcsfutást bonyolítják le, és a hosszúra nyúló hétvégére szervezték a Duna menti Szupermaratont is.

A vasárnapi 8. NEFI Csúcsfutás a maga 2,5 kilométerével igazi idény eleji verseny. Bár a táv rövid, a negyedórás, félórás kocogás alatt a résztvevőknek 125 méteres szintemelkedéssel is meg kell küzdeniük. A tömegfutóverseny ugyanis a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem főbejárata elől indul és a Gellért-hegyen, a Citadellánál ér véget. A futók eközben a Szabadság-hidat, a Szt. Gellért teret, a Kelenhegyi utat és a Szirtes utat is érintik. A rendező Budapest Sportiroda (tel.: 273-0939) tizenegy órakor indítja az első futamot, ezen a középiskolások állhatnak rajthoz. Negyedórával később indulhatnak az általános iskolások, majd fél tizenkettőkor a szeniorok. A felnőttek háromnegyed tizenkettőkor rajtolhatnak. A verseny részvételéért 1100 forintot kell fizetni, a rajt helyszínén, fél kilenctől. A résztvevők emblémázott pólót kapnak ajándékba.

A Közgáz aulájában a verseny időtartama alatt életmódexpo lesz. A szerencsések sorsolás útján teljes körű számítógépes egészségügyi felmérésben is részesülhetnek.

Péntektől vasárnapig tart a IX. Duna menti Szupermaratoni futóverseny. Idén is Vác (Szenthároms ság tér) ad otthont a reggel nyolc órakor kezdődő, Schirilla György emlékére rendezett eseménynek. A rendező Zöldgömb Sport Klub (tel.: 250-5631) egyszerre nyolc versenyszámot hirdet. Szombat reggel nyolc órakor a Margit-szigeten, az Árpád hídi lejáró mellől indul a háromfordulós Sri Chinmoy (információ: 290-3859) Békemaratoni futóverseny első eseménye. A szigeten 21 kilométert és 42 kilométert lehet futni.

Arany Gábor

KOSSUTH KLUB

Budapest VIII., Múzeum u. 7.

M E G H Í V Ó

VIRÁG ELÍZ

festőművész
kiállítására.

A kiállítást megnyitja:
SZIGETHY ENDRE
esztéta

Megnyitó: 1998. május 9. 17 órakor

VIRÁG ELÍZ

A kiállítás megtekinthető:

1998. május 9-től május 30-ig, hétfőtől péntekig 9-18 óráig,
szombaton és vasárnap a klub egyéb rendezvényein.

Virág Eliz, Festőművész
Bárcsfeld: Nomen est omen.

Virág Eliz: Szirmok IV,
papír, szórópisztollyal felvitt
festékréteg, 50 × 40 cm, 1987

Virág Eliz: Szirmok XXV,
papír, szórópisztollyal felvitt
festékréteg, 50 × 40 cm, 1987

Művészet, 1988. okt., 2.-old.

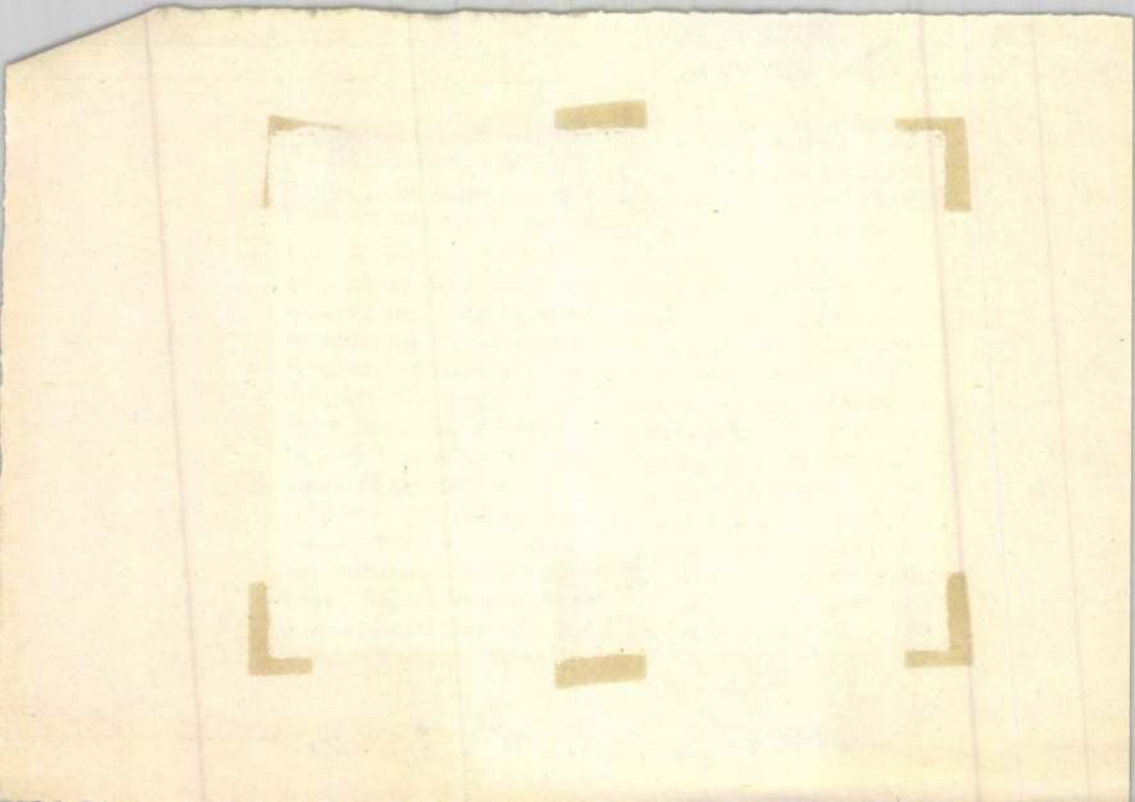

Virágh Emil

szobrász

Soproni származású hadnagy, Vörös János tanítványa.

A Soproni Képzőművészeti Kör 1942. évi (tavaszi) tárlatán a kör szobrművével vett részt:

Határvadász, gipsz.
Liszt mellképe, "
Tanulmányfej. "

Dr Csatkai Endre
közlése.

1.

VIRÁGH EMIL akadémikus szobormüvei.

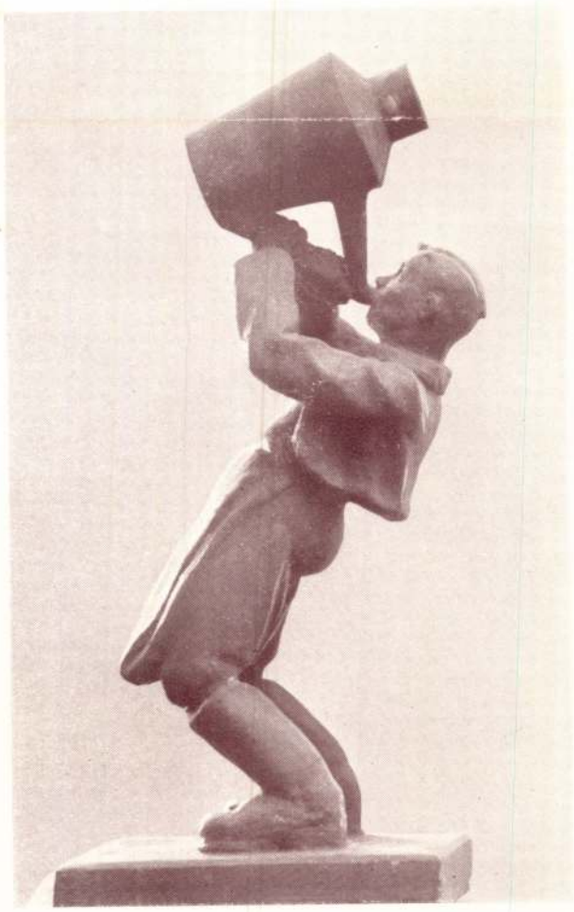

2.

1. „Trianoni magyar." (Gipsz.)

2. Vízivó. (Műkő.)

Ludovikás Levente
1937/38. XVI. évf. 56 l.

Virágh Emil

M.D.K.

Virág Erzsi

Rajza a "Filtex-kiállitás" modellpályázatára.

Szinházi Élet. Bp. 1930. május 4-lo. XX. évf. 19. sz. 100. lap.

Meghívó

TÖRÖK DI
212 Budapest, Áruház tér 1
Adószám: 28228075-2-42

Az OTP Bank Galéria
(Budapest, Szabadság tér 7-9.)
tisztelettel meghívja Önt
2000. május 15-én (hétfőn) 17 órára,

VIRÁG ÉVA

festőművész kiállítására

A kiállítást megnyitja:
dr. Cs. Tóth János
a Móra Könyvkiadó Rt. vezérigazgatója

Közreműködik:
Krusic Eleonóra főiskolai hallgató

A kiállítás megtekinthető:
2000. május 15-27-ig, (szombat, vasárnap, ünnepnap is) 10 és 18 óra között

Virág Éva közel két évtizede vesz részt képzőművészeti kiállításokon. Több min ötven egyéni tárlaton ismerhették meg műveit, míg csoportos kiállítások keretében jónéhány külföldi kiállítóhelyen (New York, Tel-Aviv, Gent, Tojama, Nagyvárad) mutatkozott be. A művésznő a hagyományosabb témák és formák mellett alkot az értékőrzés humanista szándékával. Meleg színeivel, emberek, tájak, házak, csendéletek, utcarészek romantikák jelennek meg képein. A képek alkotója a képi technika mondandója mögé önkéntelenül is odafesti a mai életet, de a múltba való révedezést is. A képei által teremtett élmény is igazolja: az ember, a tájak, a szinek, a művészet „örök, szent szövedékei" egymásnak, amelyek vonzásából az ember soha nem tud szabadulni.

OTP
BANK
GALÉRIA

VIRÁG ÉVA

Békéscsabán született 1953-ban.

A debreceni Tanítóképző Főiskola elvégzése után, a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola rajz szakán végzett 1978-ban. Tanárai Cs. Pataj Mihály és Hézső Ferenc voltak.

Pedagógusi tevékenysége mellett rendszeresen vesz részt egyéni és csoportos kiállításokon.

1. TÜKRÖZŐDÉS	olaj, farost,	95x54 cm
2. ESTELEDIK	olaj, farost,	60x40 cm

A TETŐ ALAPÍTVÁNY

meghívja Önt VIRÁGH ÉVA festőművész kiállítására,
amelyet Merza Gábor igazgató, az Alapítvány Kuratóriumának
tagja és Szacsvay Varga Ferenc festőművész nyit meg
1994. április 22-én 18.00 órakor.

Részletek:

"ÉG és FÖLD" ciklus,
"AL-GHAZZALI Allegóriák" ciklus,
"KARIATÍDÁK"

Megtekinthető
1994. április 22-től május 26-ig.

Budapest, XI. ker. Ecsed u. 13.
Tel.: 181-3163

A kiállítást szponzorálja a PROFILAXIS Magyar-Amerikai Kft.
és a MIKON Kft.

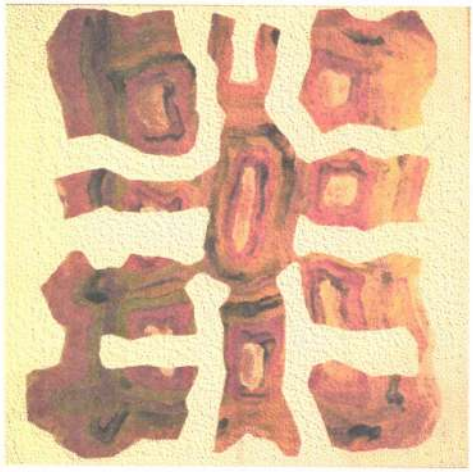

VIRÁG ÉVA

AZ EL-KALÁSZI GALÉRIA
(Bp. III. ker. Dereglye u. 1.)
és a kiállító művész
tisztelettel meghívja
Önt és kedves barátait

VIRÁG ÉVA

kiállításának megnyitójára
1999. szeptember 2-án 17.30 órára

A kiállítást megnyitja:

DR. CS. TÓTH JÁNOS
művészeti író
Móra Könyvkiadó Rt. vezérigazgatója

A kiállítás megtekinthető:
1999. szept. 23-ig, hétköznap 10-14 óráig

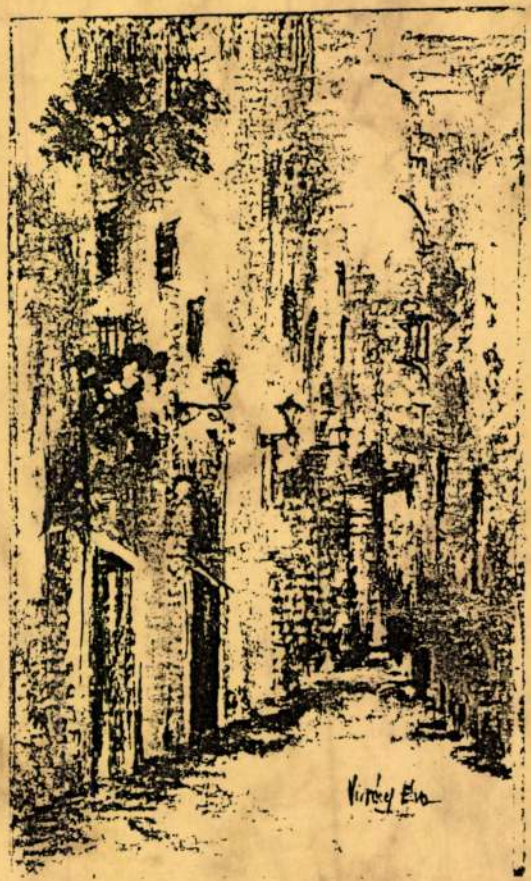

MEGHÍVÓ

VIRÁG ÉVA - festő

Virág Éva tárlata

Felvételünkön az alkotó látható Szemenyei Sándor és Mizó Ferenc művelődésiház-igazgató társaságában

FAZEKAS FERENC FELVÉTELE

A mezőmegyeri Arany János Művelődési Házban *Virág Éva* festőművész alkotásaiból nyílt tárlat szerdán délután. A kiállított képeken az ősz, a nyár és a tél hangulata köszön vissza a szemlélőre. A nyár szikrázó aranya szóródik szét a mediterrán tájakat megörökítő festményeken, a görög táj örök varázsa int felénk a kikötőt idéző képről. Magával ragadja érzelmeinket az éggel összeölelkező tenger látványa, a párában vibráló, áttetsző ódon házak rajzolata. A Körös-part, Az őszi világ már az aranyba hajló színeket idéző évszakot hozza el. A télvilágban rejtőzködve bár, de ott honol a magány borongó hangulata is.

A várakozás című képen a reménytelen várakozások csalóka vágya kel életre. A kiállítást *dr. Szemenyei Sándor* békéscsabai középiskolai igazgató nyitotta meg.

V. A.

Békés Megyei Hírlap 1998. 09. 24.

mind okai annak, hogy az idegek idő előtt mondják fel a szolgálatot. Működik a szégyenérzet is az ilyen jellegű betegségek kapcsán, s ezért önként csak kevesen fordulnak orvoshoz lelki problémáikkal. Az, aki mégis jelentkezik a rendőrség orvosánál, s kiderül, hogy szüksége van pszichiátriai

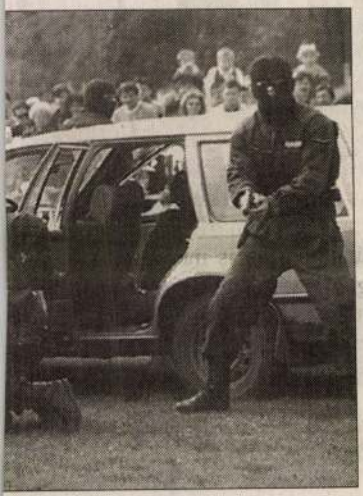

sszhelyzetet okoznak
BARTOLF ÁGNES FELVÉTELE

Testük meg?

– A rendőrségen rehabilitációs munkakör sajnos nincs – kezdte *Dinók* alezredes. – Amennyiben valakiről bebizonyosodik, hogy pszichésen alkalmatlan a szolgálat ellátására, két lehetőség adódik: ha az illető rendelkezik 25 éves munkaviszonnyal, nyugdíjba mehet. Ha nem rendelkezik, akkor le kell szerelnie. Ez utóbbi esetben felmentési idő és végkielégítés jár a rendőrnek.

– Mikor lesz a főkapitányságnak pszichiátere vagy pszihológusa?

– Rendelet szól arról, hogy 2000-től évente kötelező lesz az állomány fizikai, egészségügyi és pszichológiai szűrése. Az első kettő jelenleg is működik, ám pszichológiai vizsgálatokra eddig, éppen a szakember hiánya miatt nem volt lehetőség. Terveink szerint a jövő évben már alkalmazunk pszichológust vagy pszichiátert. Feltéve persze, ha az általunk biztosított bérért ezt valaki elvállalja...

Gajdács Emese

WC-csészét zsákmányoltak

Magyarbánhegyesen ismeretlen tettesek betörtek egy jelenleg üzemen kívüli italboltba. Miután az elkövetők kifeszítették az ajtót, hét darab radiátort, egy 120 literes villanybojlert, egy fali gázkazánt, öt vécécsészét és öt kézmosót vittek magukkal. Az anyagi kár 500 ezer forint.

ták meg vandálok. Az elkövetők betörtek egy 13 ezer forintos Hungaropán ablaküveget.

Battonyán a Damjanich utcában egy lakás ajtaját feszítették be idegenek, akik 60 ezer forintnyi lakásfelszerelési tárgyat loptak el.

Mezőkovácsházán a Farmer

VIRÁG ÉVA - festő

Virág Éva tárlata

BÉKÉSCSABA – A mezőmegyeri Arany János Művelődési Házban szeptember 23-án, 16 órától *Virág Éva* festőművész alkotásaiból nyílik tárlat.

A kiállítást *dr. Szemenyei Sándor* középiskolai igazgató nyitja meg.

V. A.

Békés Megyei Nap
1998. 09. 23.

„@□□„Ð□□□□□

Virág Éva

Magyar Nemzet 2001. 1. 31

Virág Éva festményei

AZ AMERIAN CLUBBAN (Budapest, XII., Tündér u. 1.) Virág Éva munkáiból nyílik meg kiállítás február 5-én délután 5 órakor. A tárlatot Cs. Tóth János, a Móra Könyvkiadó Rt. vezérigazgatója nyitja meg. A klub zártkörű jellege miatt a kiállítás csak a megnyitó alkalmával tekinthető meg. (MTI)

VIRÁG ÉVA

Virág Éva festményei

AZ AMERIAN CLUBBAN (Budapest, XII., Tündér u. 1.) Virág Éva munkáiból nyílik meg kiállítás február 5-én délután 5 órakor. A tárlatot Cs. Tóth János, a Móra Könyvkiadó Rt. vezérigazgatója nyitja meg. A klub zártkörű jellege miatt a kiállítás csak a megnyitó alkalmával tekinthető meg. (MTI)

MAGYAR NEMZET, 2001. JAN. 31. 15.0.

felesége, az izraeli nép ősanyja volt. A katolikus naptárban ma a 400-ban elhunyt Szent Sára egyiptomi szűzre emlékeznek.

Mi, Hol, Mikor?

● A Kecskeméti Fotókör összejövetele ma 17 órakor kezdődik a Táncsics Mihály Művelődési Házban. ● A kecskeméti Erdei Ferenc Művelődési Központban ma 18 órakor kezdődik a bibliaklub összejövetele. Az előadó Mark Finley amerikai lelkész lesz. ● A kecskeméti EFMK-ban ma 17 órakor a magyar kultúra napja tiszteletére nyitják meg a kecskeméti Molnár János gyűjteményéből rendezett kiállítást. ● A bajai Szent Antal-plébánián ma este 6-kor kezdődik a templomi énekkar próbája. ● Kiskunhalason a Vállalkozók Klubjában

VIRÁG ZOLTÁN

A kecskeméti Virág Zoltán festőművésznek nyílt kiállítása a napokban a kiskunfélegyházi Móra Ferenc Művelődési Központ galériájában. A bemutatott képekről az alföldi táj apró részletei, az elhagyatott romos tanyák köszönnek vissza. FOTÓ: GULYÁS SÁNDOR

PETŐFI NÉPE 1998 jan. 19

már Karas, a kisebbik osztrák koalíciós partner, az Osztrák Néppárt (ÖVP) főtitkára tartotta az ünnepi beszédet. Kaegyikük sem. Az ÖVP-politikus úgy véli: ezek a törvények ellenkeznek az osztrák alkotmánnyal.

Füvet szívott a 16 éves fiú a bajai éjszakában

Jó munkát végeztek a rendőrök szombaton a bajai éjszakában. Egy 16 éves fiúnál 55 gramm kábítószergyanús anyagot találtak a Gepárd akciócsoport tagjai. Amint megtudtuk, este fél 10 után nem sokkal a Széna utcában járőröztek a rendőrök, és arra lettek figyelmesek, hogy a 16 éves fiatalember éppen rágyújtott egy szál cigarettára, négy fiú pedig körbeveszi, és figyeli, hogyan csinálja. Mind az öt fiatalt előállították a rendőrségen, és megvizsgálták a fűhöz hasonló állagú, kábítószergyanús csomagocskát. A teszt pozitív eredményt hozott, kiderült, hogy kenderszármazék volt a zacskóban. A fiúkat a kihallgatásuk után elengedték. Szakértő bevonásával megindult a büntetőeljárás, kábítószerrel való visszaélés miatt. Ez az 55 grammos mennyiség körülbelül 200 darab füves cigaretta elkészítéséhez elegendő, forgalmi értéke pedig eléri a 150–200 ezer forintot.

jelenlegi köztársasági elnök, Stanislav Fischer (61) asztrofizikus, Cseh- és Morvaország Kommunista Pártjának képviselője, illetve Miroslav Sládek (44), a Tömörülés a Köztársaságért – Csehszlovákia Republikánus Pártjának elnöke. Megfigyelők szerint a választások egyértelmű esélyese Václav Havel.

Tüntető franciák

Százezren tüntettek a hét végén Franciaországban, tiltakozva a munkanélküliség ellen. A résztvevők azt követelték, hogy emeljék fel az állástalanok állami támogatását, valamint tartsanak népszavazást a közös európai pénz, az euro bevezetéséről.

Castro hat órában a pápalátogatásról

Fidel Castro kubai elnök pén-

A csend képei Virág Évától

A csend képeit hozta el a békéscsabai Vigadóba *Virág Éva.* Téli, nyári és őszi képein a nyugalmat sugalló csend a gondolat, mondhatnám főmotívumnak is, habár eléggé különös a csendet annak nevezni, de ha bővítjük a kört, máris érthető minden: Virág Éva festményeit a természeti környezet felemelő szépsége, megható nyugalma tölti be, s ez nem akármi. A „dicső természet" téli-nyári képkivágatai a kiállító átköltésében valóságosan a csend meselapjai, egy mindenki által őrzött emlékalbum most tárgyiasult történetei a rácsodálkozás déja vu-je arról, amit már majdnem elfeledtünk, vagy ami nem is volt, csak a csalóka képzelet kelti életre bennünk áhított és félelmetes játékait.

Egy fél évvel ezelőtti beszélgetésünkkor (a Márvány beszélgetőasztalánál) azt mondta a kiállító: „Egy havas táj nekem olyan, mint egy álom; egy rohanó patak, régi ház: különös táj. Romantikus képeket festek mostanában, de mindig is ezek vonzottak. A Vigadó-beli tizenöt olajkép (és a tucatnyi miniatűr) igazolja a fenti szavakat, s ha (a művész képeit ismerve) még jobb válogatással áll elő, a vendég is többet kaphat havas nyugalmú, nyári-őszi illatú világából, mint így. A jó vagy a jobb elérhetőségéről van szó tehát, nem másról, ez a Békéscsabán jelenségszámba menő festészet még azt a pluszt is hordozza, hogy alkotójuk nő, talán érzékenyebb, érzelmesebb és a szeretet melegéről is szívesen szól. Milyen érdekes is a helyzet: tizenöt olajkép (és a tucatnyi miniatűr) egyszer csak szavakkal is kifejezhető tudósításokat hoz egy természetszerető művész képei által arról, hogy meglátni magunk körül azt, amit olykor csak felületesen nézni van időnk és gondolatunk: nem is olyan lehetetlen. A havas tájak álomvilága legalább annyira valóságos, mint a gyermekkor szánkózásai vagy a lábunk alatt ropogó hó zaja; így aztán a *Tél,* ez a tóparti havas látomás valóságos-e vagy csak álom: ki tudja? Vagy a szívbe markoló látvány: egy tető nélküli tanya az *Alföldi táj*-ban, amiről nekünk kell(ene) eldönteni, hogy a pusztuló tanyavilág visszamaradt jele-e vagy lebontásra ítélt lakóhely csupán? Két vadvirágos *Csendélet* vezet tovább a miniatűrök felé, ahol a kissé egyenetlen színvonalú válogatás szép darabja a *Kastély* (lehetne talán egy zöld ruhás nő álma) és az *Őszi világ,* amelyen viszont barna ruhás nőalak közelít ernyővel a kezében egy másik (mese)kastély felé, a Virág Évánál szimbolikusan is szinte mindenütt jelen való karcsú nyírfák bókoló törzse közt. Hogy miféle szimbólumok ezek? Leginkább a hangulaté, mely eltölti a festőt kérdések és feleletek között arról, hogy mire jó élni és hogyan?

Minél többször látom, annál értékesebbnek érzem a *Körös-part* című képét, ez is a csendé, vagy az *Őszi hangulat,* és egy másik Tél zöldesfehér messzesége a két nyírfával és egy üres, nyári napokat őrző furcsa házzal, hogy rímeljen a *Téli tükröződés* fénylő víztükrére, melyen a már említett emlékcsalódások néznek a vendégre tiszta, szép tekintettel. Kétségtelen, hogy Virág Éva festményei feljogosítanak a várakozásra, hogy nem is sok idő után még erőteljesebb tárlaton lehetünk tanúi a pályaív gyors emelkedésének.

Sass Ervin

Egy kép a tárlatról: Tél

BARTOLF ÁGNES FELVÉTELE

en nők dolgoznak. Felvételün-papír formára vágása folyik

gálati lakásban van, illetve lesz bekötve.

A legnagyobb probléma az, hogy egy kivételével leszerelték az összes nyilvános fülkét (két újat telepítettek, de az rádiós rendszerű). Ami maradt, az „vezetékes" volt, itt a polgármesteri hivatal előtt, de két hete azt is megszüntették, a készülék csak segélykérésre használható.

Azért az élet nem állhat meg – vált témát a polgármester –, a gondokkal fel kell venni a versenyt. Meg kell birkózni a munkanélküliséggel. Almáskamarással közösen 106 jövedelempótló támogatásban részesülő foglalkoztatására pályázunk. Az áldatlan állapotban lévő közös szeméttelepet szeretnénk rendbetenni.

Egy kis fagyi, egy kis felüdülés

Kamaráson nincs másik fagyizó, csak az Áfészé. A központban található kis üzletben

Örülnék, ha 20–25 fiatal itt maradna

Az almáskamarási születésű *Csonka András* vállalkozót a fővárosból csábították vissza vidékre. – Tulajdonképpen itthoni, baráti rábeszélésre született meg az elhatározásom, hogy kellene a községbe egy, a budapesti cégemhez hasonló profilú papírfeldolgozó üzemet létesíteni, ami munkát adna a helyieknek. Nagykamaráson pozitívan fogadtak, tavaly nyáron a jegyzőnőtől megtudtam, hogy a falu szélén eladó egy téesz ingatlan. Megvettem, jött a bontás, az átalakítás, a tetőszerkezet felújítása. Két hónap alatt minden indulásra kész volt, az év elején el is kezdődött a munka. Mivel a munkaügyi központ is támogatta elképzelésemet, tizenegy helyi munkanélküli tudott beállni dolgozni. A létszám ma is ennyi és elmondhatom, hogy elégedett vagyok az emberek teljesítményével. Egy műszakban dolgozunk, de ha igény van rá, kettőben is. Számos megrendelésünk, készítünk a papírtálcától a dobozokon át a napvédőkig sok mindent. Dolgozunk Győrbe, Kecskemétre, Sopronba, van megrendelésünk többek között a Henkel és a

jót, se rosszat. Azt viszont elmondta, hogy óriási köszönettel tartozik a Kamaráson élő rokonainak, *Nagy Jánosnak* és nejének, akik az üzem megépülése alatt mindenben támogatták. Egy biztos: eddig nem bánta meg, hogy a Viharsarokban is

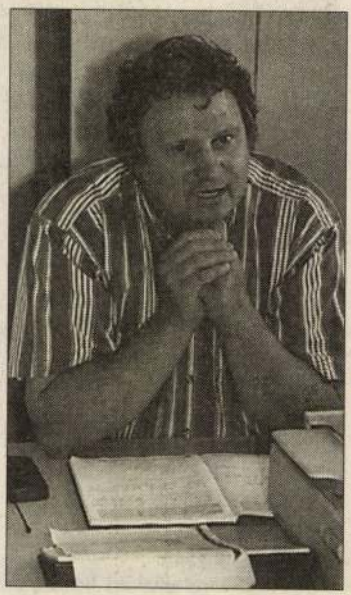

Csonka András esélyt lát a fiatalok Kamaráson tartására

beindított egy sikeresnek ígérkező vállalkozást, amivel nem csak ő, de sokat nyert és nyerhet Nagykamarás is.

Baukó Ildikó

Segítséget várnak

A napokban levél érkezett szerkesztőségünkbe Saitz Józsefnétől, a Mozgáskorlátozottak Gyulai Egyesülete nagykamarás–almáskamarási csoportjának vezetőjétől. A csoport szeretne egy felejthetetlen kirándulást szervezni, de anyagi lehetőségeik gátat szabnak terveiknek. Ezért a tagság várja olyan cégek, üzemek, esetleg magánszemélyek felajánlását, akik hozzájárulnának embertársaik kikapcsolódásához.

Virágh Ferenc

püspökladányi

szürszabó XIX-ez

Grössfyszür

138. l.

Virágh Ferenc

Virágh Ferenc kertépítés, kertészet, XI. Gellérthegy, Rezeda-köz 3.
468-304

Bptávb 1940 szept.

Volt ... dr. ny. pesztiolgazgato
Lakása, II. Pásztó-u. 1. 164-488
Volth József dr. orvos, Tőrök

Virágh Ferenc K

Virág Géza

Bptávb 1940 szept.

Mária-szobor, ~~XVIII. sz. eleji~~ VI. 243

Budapest.

MDK

Virágh Ferenc és Virágh Géza okl. mükertész

Bptávb. 1940. szept.

MDK

Virágh Géza és Virágh Ferenc okl. mükertész

Bptávb. 1940. szept.

VIRÁGH Gáborné

M.D.A.

1920-ban Nagybánya a szabadiskola helyén

M.D.K.

Virág György, asztalos

az általános összeírás alkalmával 1827-ben Eger Külvárosában lakott.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 416. old.

VIRÁG György asztalos. Az egri külvárosban irják össze az általános összeirás alkalmával 1827-ben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

MDK

Virág György, tipográfus

Jutalmat kapott.

—: Nem adták ki a díjakat 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. aug. 14.

VIRÁG Gyula festő

Szt.Miklós bazilita kolostor, Munkács,

DESCHMANN Alajos: Kárpátalja müemlékei.
Bp. : TKM, 1990 92.p.

Virágh Gyula, festőm. MDK
Munkács.

Tanulmány. Kucsmás férfi bundában, kezében pohárral. Mellkép. Repr.

Képzőművészet. 1932. 55.sz. 226.l.

MDK

Virágh Gyula

Tanulmány, of.

Béres gazda, of.

N.Szal. 1913. tav. kiáll. 27. 1.

Virág Gy.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;
beiratkozás éve 1901.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn Jahrbuch Main z, 1970 10 1 149 1

MDK

Virágh Gyula /Munkács/

Tanulmány, repr.

Képzőművészet 1932. 226.l.

VIRÁGH Gyula (1880-1949) festő

Bálla 1994 11-12.

Virág Imre

a Budapesti Műszaki Egyetem Tervezőmérnöke Ébert Agostonnal együtt második díjat nyert az előregyártott elemekből építhető szöngeg-sor, és társasházak tervpályázatán.

Gazdaságos tervek, eredményes pályázatok

Magyar Hirlap, 1968 június 7 4. l.

Virág Imre

és Ébert Ágostonné, a Műszaki Egyetem tervezőmérnökei közös pályaművükre harmadik díjat kapták az előregyártott elemekből építhető szöngeg-, sor- és társasházak tervpályázatán.

Gondaságos tervek, eredményes pályázatok

Magyar Hírlap, 1968 június 7 4. l.

VIRÁGH ISTVÁN,épitész

Ohmann Béla szobrászmüvész plaket je:
....Nemzetközi Épitész Kongresszus emlékérme.E/.Kertész Róbert,Virágh István,Rerich Béla arcképe.H/Magyar cimer, szöveg.Hatszögletü. 14/302/.ocd.

SZIGETI ISTVÁN: Ohmann Béla szobrászmüvész érmei és plakettjei 13/301/.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
ééééééóXVII. 1961. 17.sz. Bp.

Virág György tipografus

1000 ft-os díjat kapott a
könyvművészeti pályázaton

MTI: Nem adták ki a díjakat

Esti Hírlap 1970 VIII. 4

VIRÁG GUSZTÁV

BESZTERCEBÁNYA POLGÁRMESTERE
és a SZLOVÁK INTÉZET IGAZGATÓJA
tisztelettel meghívják Önt

1995. május 4-én 17 órakor a

Besztercebányai Napok

rendezvénysorozat keretében megnyitandó kiállításokra.

Besztercebánya múltja és jelene

Gustáv Virág kerámiái

Vladimír Kadera fetményei

Helye: Szlovák Intézet, Budapest, VIII., Rákóczi út 15.

Meghívó

Virág János

Szent-György Céh VI. művészeti aukció-kat. 1911. márc.

46

A Szt.-György-Céh, Magyar Amatörök és Gyüjtők Egyesülete

évi tagsági díja rendes tagok részére 25 korona. A jelentkezés egy levelezőlapon történhetik. A tagok az aukciókon **nem fizetik a 10% árverési vételi jutalékot,** ezenkívül az aukciókon mint **beküldők és eladók** részt vehetnek, folyóiratot kapnak, felolvasásokon, kiállításokon vehetnek részt és igénybe vehetik az egyesületi szakértőket. Részletes felvilágosítással az Egyesület igazgatósága (Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. Telefon 152-32) szolgál.

Belépési nyilatkozati blanketta az aukció-pénztárnál is kapható

Jövő aukcióink.

A Szent-György-Céh legközelebbi művészeti aukcióját az 1911. évi májusban rendezi; ezen aukciónak anyaga már biztosítva van. Aki azonban annak gyarapításához még hozzá kíván járulni, kérjük, jelentkezzék ***azonnal*** az igazgatóságnál. Sajnálattal tapasztaltuk u. i. eddigi aukcióinknál, hogy a legtöbb jelentkezés akkor érkezik be, amikor az anyag rendezése, katalogizálása stb. is befejezést nyert. Az ilyenkor jelentkezőket aztán kénytelenek vagyunk a rendezés alatt lévő után következő aukcióra utasítani. Kérjük tehát az érdeklődőket, hogy ne várjanak addig, míg pl. a napilapokban olvasnak valamit egy már aukcióra elkészített gyüjtemény árverés alá rendezéséről, hanem értékesítésére szánt dolgaikat haladéktalanul jelentsék be az igazgatósági irodában (Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. Telefonszám 152-32), hol az aukció-előkészítő-munkálatok állandóan folynak.

Virág János, a József-műegyetem keramikai laboratoriumának laboránsa elvállal fayence- és porcellánjavításokat. Specialitása régi magyar fayence-tárgyak javítása és utánzása. Címe: I., Gellért-tér 4. sz., II. (Fő) épület, földszint 15.

A SZENT-GYÖRGY-CZÉH TAGJAI TAGSÁGI IGAZOLVÁNYUK FELMUTATÁSÁVAL A MŰVÉSZOTTHON (IV., VÁCI-U. 9) KIÁLLÍTÁSAIT DÍJTALANUL, A NEMZETI SZALON KIÁLLÍTÁSAIT EGY KORONA HELYETT ÖTVEN FILLÉRÉRT, A MŰVÉSZHÁZ KIÁLLÍTÁSAIT EGY KORONA HELYETT HATVAN FILLÉRÉRT LÁTOGATJÁK.

Kikiáltási ár korona

11 kor., 1204—1204a darabja 5 kor., 1205. 7 kor., 1206. 16 kor., 1207. 8 kor., 1208. 3 kor., 1209—1212. darabja 6 kor.. 1213. 15 kor., 1214. ..... 6.—

1215—1219. Modern üvegek. 1215. 5 korona, 1216—1219. együtt..... 6.—

XII. Különféle tárgyak. Pótlék.

1220—1225. Hat darab, népviseletet bemutató fafaragvány, rabmunka, darabja..... 13.—

1226—1236. Tizenegy darab ó-kori mécsesimitáczió, összesen..... 50.—

1237—1239. Három tanagra-utánzat, darabja . 6.—

1240—1242. Három drb gipszöntvény (Goujon), mindhárom ..... 3.—

1243—1244. Két darab gargouille-utánzat .... 20.—

1245. Táncosnő, modern terracotta ..... 15.—

1246. Ékszertartó ..... 30.—

1247. Régi kancsó ..... 10.—

1248. Gyökérből vájt merítő-csészécske ..... 4.—

1249. Hamutálca ..... 2.—

1250. Velencei kút-utánzat ..... 6.—

1251. Két darab breton fatojás ..... 12.—

1252—1253. Két fakeret, darabja 5 kor. ..... 10.—

Néhány a katalógusba fel nem vett butordarab kikiáltási ára a helyszínén tudható meg.

VIRÁG *Gyula*, festő. * Huszt 1880 szept. 1. A budapesti mintarajziskolában tanult. Néhány figurális képét a Nemzeti Szalónban állította ki. Munkáeson él.

Lg II. 5931

1610
17

Virágh Gyula

festő Munkács.

Tanulmány c. képe

repr.

Képzőművészet

1932. 55. sz.

Nº 116.

L III Ve

Antonio

4215 14 (Vivarini (A. da Murano)

~~Gentile Bellini.~~

~~Sz. valószinűleg Paduában 1427~~

Sz. Muranoban 1476 m

Madonna a gyermek Jézussa

~~=~~ {épcsőzetes (és csucsives) trónuson ~~a~~ térdére vett (álló) gyermek Jézust fo kezében almát tart és balját a tejök fejét dicsfény övezi. Má ruha szük ujjakkal és fejét is szőke hajú Jézus pedig mezteler

Fa, méretei 142:~~58.6~~ 59 cm.

~~Gróf Pálffy János~~ L ~~ajándé~~

L hagyománya.

Jegyzet, hamá a vonatában T: 10

Hiba 4212 Tereinel.

Jegyzet. A leltár szeri ~~Ma~~ Gentil Bellini Paris gekauft 1891, 133 am Fusse der Treppe,

6 (3).

Virág Gyula

szept. 1.

szul. Huszton 1880 Gör. kath.

1896/97 I. o. Művésznőv.

Virág-nak írja magát.

1897/98 I. – művésznőv

Magyar pénzek V. 201.

Virágh Gyula

1913. ápr.-máj.: kiáll. Nemzeti Szalon
Tanulmány, olaj. 500.-
Bárcsgarda, olaj 200.—

Tolsztoj-muzeum (Szentpétervár)

III. 161.

Virágh Gyula

1896/97 - 1897/98

Ferkèpzömfoiskèvk

146-l

Templomi festészetünk igen érdemes mestere Virág Gyula, aki finom kivitelben a müncheni iskola hatása alatt áll s erősen naturalisztikus képeivel tűnik fel. Több templomot és oltárképet festett, egyik legszebb alkotása a munkács-csernekhegyi zárdatemplom.

A kárpátalji egyházi zeneszerzők közül a legkiválóbbak: Matezonszky Konstantin, Drohobeczky Gyula volt körösi megyéspüspök, Boksay János volt huszti lelkész, tb. kanonok, Sas, Csucska Elek és Szilvay Szion. Ezek közül Boksay és Csucska több misét is írtak.

Egyházi zeneművészetünk mindenkori büszkesége az ungvári gör. kat. papnövendékek püspöki székesegyházi énekkara, amely 120 éves multra tekint vissza s ezen idő alatt Kárpátalján, hazánkban, sőt külföldön is több művészi és emlékezetes koncertet adott. Legutóbb a budapesti Eucharisztikus világkongresszuson, majd Kárpátalja örvendetes felszabadulása alkalmával szerepelt nagy sikerrel Budapesten.

Magyarország bíboros hercegprímásának az 1941. évi egyházművészeti kiállításon mondott megnyitó beszéde eme szavaival fejezem be a kárpátalji ruszin nép egyházi művészetéről nyujtott szerény ismertetésemet: „Ahol vannak magasztos eszmények, ott van rendszerint igazi művészet is, mert mindig akadnak megihletett alkotóművészek, akik az eszményeket érzékelhető, szép formába öntik... Mivel a katolikus világegyház a legmagasztosabb és legfenségesebb eszmények birtokában van, azért művészete is ennek minden ágában a legigazibb és legnemesebb."

Sztojka Sándor
munkácsegyházmegyei gör. szert. kat. püspök

A Kárpátalji ruszinok egyházának művészete.

Művészeti hetek — Ungvár. 1941. 17. l.

UNGVÁR ÉS KÁRPÁTALJA

Ungvár, a magyarság északkeleti végvára a történelem folyamán a szentistváni ország egyik nagyrahivatott vidéki városává fejlődött. Földrajzi helyzete különös tekintettel a közelében húzódó magyar-szláv néprajzi határra, kulcshelyzetet biztosított számára annak minden előnyével és hátrányával. Mint ősi magyar település erős vára volt a magyarságnak az idők minden viszontagságain keresztül. A szlávságnak, főleg pedig a ruténségnek hazánkba való betelepülése különleges fejlődési irányt ad a városnak, mert amellett, hogy Ungvár a századok folyamán bástyája maradt a magyarságnak, közel két évszázad óta a hazai ruténségnek is központja és szellemi irányítója lett. Ezért oly szoros a város kapcsolata a Rutén-földdel, ezért lehet Ungvár való életének képét csak kárpátaljai háttérszínezéssel megfesteni.

Ungvárnak a XVII. század végéig alig volt számbavehető szláv lakossága, a ruténség a Kárpátok lejtőin és a folyóvölgyek-ben telepedett le s csak később húzódott délebbre a síkvidék felé. A régi — egyesek szerint hún — település lakói, akik mindig büszkék voltak arra, hogy az ő földjükön vette át Árpád vezér a vezetést Álmostól és itt ülte meg a honfoglaló magyarság első diadalünnepét, eleinte különösebb történelmi esemény közbejötte nélkül békésen éltek. A tatárjárás Ungvárt sem kímélte meg, de a második honalapító, IV. Béla király idejében a magyar élniakarás itt is újjáépítette a várost.

Új és termékeny korszakot jelentett a város számára az a körülmény, hogy Róbert Károly a XIV. század elején Ung

VIRÁG JÁNOS
Jászkun-Krónika '98. VII. 24.

Faragótábor az Epreskertben

Mi tagadás, Kunszentmárton nem bővelkedik ércből, kőből készült szobrokban. Még sok évnek kell eltelnie ahhoz, hogy ez a kisváros e területen is megmutathassa magát. *Virág János, Koncz Vilmos* fából faragott alkotásai azonban már megtalálhatóak a főtéren, a lakótelepen, s most már az Alvégben is.

A június 3. és 11. között megrendezett nemzetközi fafaragótábornak a nyersanyagot a Nefag Rt. adta. Virág János elvállalta a tábor vezetését, és sikerült meghívni *Rózsa Józsefet, Bogdán Nicolait* Kolozsvárról, *Tyukodi Lászlót* Karcagról, az autodidakta *Trautmann Ferencet* Nagybajomból. A táborhoz csatlakozott két szépreményű fiatalember, *Bíró Attila* és *Földi Imre*, akiknek tanítását a harminc éve faragó Virág János vállalta el.

A környék asszonyai finom falatokkal kedveskedtek, s a környék apraja-nagyja leste, hogyan formálódik a holt anyagból a kun fej, a családfa, de még Szabó Gyulának, a város neves színész szülöttének mellszobra is. A nagy tiszteletnek örvendő művész is eljött feleségével, hogy gyönyörködhessen a nem mindennapi látványban ott, ahol gyermekkorában a rongylabdát kergette.

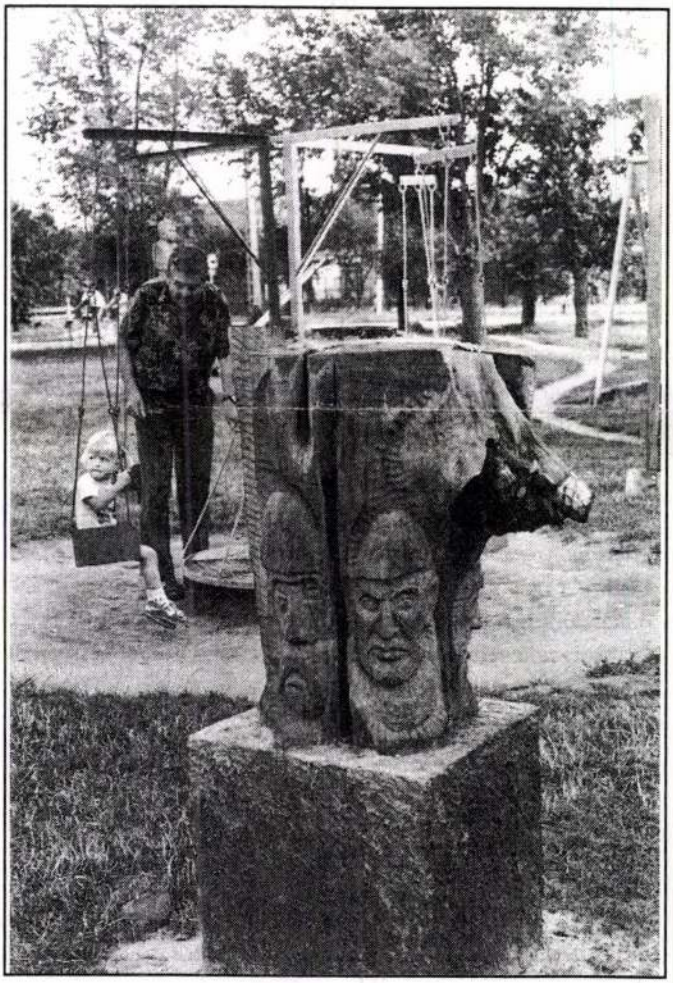

A tábor faragói az epreskerti ligetben helyezték el műveiket, köztük Szabó Gyula színművész mellszobrát is

Virág János

Jövő aukcióink. A Szent-György-Czéh legközelebbi művészeti aukcióját az 1911. évi szeptemberben rendezi; ezen aukciónak anyaga már biztosítva van. Aki azonban annak gyarapításához még hozzá kíván járulni, kérjük, jelentkezzék ***azonnal*** az igazgatóságnál. Sajnálattal tapasztaltuk u. i. eddigi aukcióinknál, hogy a legtöbb jelentkezés akkor érkezik be, amikor az anyag rendezése, katalogizálása stb. is befejezést nyert. Az ilyenkor jelentkezőket aztán kénytelenek vagyunk a rendezés alatt levő után következő aukcióra utasítani. Kérjük tehát az érdeklődőket, hogy ne várjanak addig, míg pl. a naplapokban olvasnak valamit egy már aukcióra elkészített gyüjtemény árverés alá rendezéséről, hanem értékesítésére szánt dolgaikat haladéktalanul jelentsék be az igazgatósági irodában (Budapest, VIII. kerület, Múzeum-körút 18. szám. (Telefonszám 152-32), hol az aukció-előkészítő-munkálatok állandóan folynak. Megelőzőleg tessék bejelentő lapokat kérni.

Virág János, kályhásmester, a József-műegyetem keramikai laboratóriumának laboránsa elvállal fayence- és porcellán-javításokat. Specialitása régi magyar fayence-tárgyak javítása és utánzása. Címe: I., Gellért-tér 4. II. (Fő) épület, földsz. 15.

Damjanovich László, műbútor-asztalos elvállalja antik bútorok helyreállítását az eredeti technika szerint. Specialista e téren. Budapest, IX., Ráday-u. 24. sz.

Szent György Céh VII. művészeti aukciója. 1911. máj

A SZENT-GYÖRGY-CZÉH TAGJAI TAGSÁGI IGAZOLVÁNYUK FELMUTATÁSÁVAL A MŰVÉSZOTTHON (IV., VÁCI-U. 9) KIÁLLÍTÁSAIT DÍJTALANUL A NEMZETI SZALON KIÁLLÍTÁSAIT EGY KORONA HELYETT ÖTVEN FILLÉRÉRT, A MŰVÉSZHÁZ KIÁLLÍTÁSAIT EGY KORONA HELYETT HATVAN FILLÉRÉRT LÁTOGATJÁK.

Ezen katalógus illusztrációit szállította

MINDENNEMŰ MODERN, A LEGKÉNYESEBB ÍZLÉSNEK MEGFELELŐ GRAFIKAI MUNKÁKAT, MŰVÉSZI ÉS MŰSZAKI FÉNYKÉPEZÉS, KLISÉK, HÁROMSZÍNŰ, FÉNYNYOMATÚ ÉS HELIOGRAVURELEMEZEK ÉS NYOMATOK KÉSZÍTÉSÉT. MŰLAPOK, KATALÓGUSOK, ILLUSZTRÁCIÓK, HIRDETÉSEK, MEGHÍVÓK, FINOM IRODAI ÉS PRIVÁT LEVELEZÉSI CIKKEK KÉSZÍTÉSÉT ELVÁLLALJA NÉMETHY KÁROLY, BUDAPEST, IV. KER., SEMMELWEIS-U. 4.

Virág Jenő

„Ami nem mond semmit, az ellen én hadakozom..."

[Megőrzött beszélgetés Novák Lajos (1927-1989) festőművésszel]

Limes 1992/3

A nyolcvanas évek második felében jónéhány videofelvétel készült Komárom-Esztergom megye képzőművészeiről és kiállításairól.

1987 augusztusának egyik verőfényes délelőttjén is azzal a szándékkal indultunk Dömösre Benkő Benedekkel, hogy a helyi művészek kiállításáról forgatott videofilmhez kiegészítő anyagot vegyünk fel. Elsőként Novák Lajos festőművészt kerestük meg műtermében, akivel azonnal - egy festőállvány előtt állva - tevékenysége szakmai problémáinak megvitatásába merültünk.

Kollégám közben elindította videokameráját, hogy rögzítse az érdekesen alakuló beszélgetést.

Sok mindenről esett szó: a kép kialakulásának folyamatáról, többszöri átfestéséről; a magánkonfliktusok általános érvényű megjelenítéséről; egyik képének piros lováról - melyet először idegenkedve fogadtam, majd addig nézegettem, míg egyik legkedvesebb festményemmé vált; s általában is a lovak szeretetéről, az állat alakjának, mozgásának szépségéről, harmónikusságáról, melyet Lajos bácsi - furcsa szemérmességével egy szép női test mozgásához hasonlított; a síkok ábrázolásáról, a tér érzékeltetéséről, az alföldi tájról, realizmusáról s képeinek konstruktivista formáiról; - Elfáradva a hosszú álldogálásban, asztal mellé telepedtünk, s ráérezve e ritka lehetőségre, megnyílására, újrakezdtük a beszélgetést, végigpörgetve életének, művészi tevékenységének alakulását.

Hosszúra nyúlt a felvétel, s úgy éreztük, teljes portré rajzolódott ki Novák Lajosról. A családás otthon ért bennünket, mikor visszanézve az anyagot, kiderült - a kamera valaminő mechanikus hibájából -, a hanganyag alig érthető, használhatatlan. Megpróbáltuk megtisztíttatni a szalagot, de sikertelenül. Novák Lajos alig másfél évvel később meghalt és sosem látta a felvételt. Azt hittük, a videoképeken kívül mást nem őrzött meg róla e film. 1992 tavaszán azonban újból végignéztem a felvételt, s rádöbbentem, a hosszabb második rész, az asztalnál történt beszélgetés szövege - az alapzaj ellenére - többé-kevésbé érthető, s legalább leírható. Többszöri nekirugaszkodás után - kisebb stiláris módosításokkal, tömörítésekkel, igyekezve a beszélgetést eredeti formájában megőrizni - született meg a most közölt végleges változat. Reméljük, ő is elégedett lenne vele.

- Kérlek, arról beszélj először, milyen környezetből indultál, s onnan milyen élményeket hoztál magaddal?

- Nézd, én parasztgyerek vagyok, apám parasztember volt. Erősen meghatározta munkásságomat a paraszti környezet. Képeimen visszatérő motívumok e környezetnek az emberei, az eszközei, állatai. Nem vagyok tipikusan paraszti témákat ábrázoló festő, de azért mégis meghatározóvá vált ez a világ számomra. Pl. az asszonyfejeket ábrázoló képem s több hasonló jellegű festményem is gyerekkori élményből származik. Főleg az Olaszországban készült alkotásaim, melyeket ott megvettek, s mégcsak fotóim sincsenek róluk. Nem voltam az a típus, aki naprakészen összerakja, dokumentálja őket.

- Milyen vidékhez, településhez köthető indulásod?

- Bajai születésű vagyok, de 4 éves koromban Felsőszentiványra költöztünk, egy kb. 4000 lakosú községbe, ahol apám vett egy házat, s ott folytatta tovább paraszti tevékenységét. Volt neki

Novák Lajos

pár hold földje, szőlője, és bérelt is földet, így jó pár holdon gazdálkodott.Tulajdonképpen tehát Bajához csak később, iskoláim révén kötődtem.

- *Van-e olyan gyerekkori emléked, amelyre szívesen emlékszel vissza? Olyanra, amely végigkísért életeden?*

- Talán egy, ami foglalkozásommal összefügg: Igazgató tanítóm, aki univerzális képességekkel rendelkezett, s többek között kitűnő rajzoló volt, már másodikos elemista koromban felismerte bennem az ilyen irányú készséget, s tulajdonképpen ő indított el engem e pályán.

- *Hogyan kerültél a főiskolára?*

- Rudnay 1946-ban Bajára költözött, és egy szabadiskolát indított. Ennek egészen más karaktere volt, mint a mai szabadiskoláknak, mert egy oktatásrendszeren belül működő szabadiskola volt, ahol tanultunk irodalmat, történelmet, geometriát, filozófiát, s minden egyebet, amely általában csak művészeti főiskolára jellemző. Tehát gyakorlatilag olyan előkészítője volt a főiskolának, amit ma a szakgimnáziumok töltenek be. Persze magasabb szinten, hiszen már 18 éven felüliekként mentünk oda, s a szakiskola nagyon komoly előadói gárdával is rendelkezett.

- *Mit jelentett számodra Rudnay, mint ember, és mint festő?*

- Sokat. Nagyon sokat: kezdetben mindent, mivel a művészetekben még nem voltam olyan jártas, hogy meg tudjam határozni helyét a magyar piktúrában. Nem beszélve most az egyetemes európai piktúráról. Akkor én még nem tudtam felmérni, hogy a magyar romantikának ő a legjellemzőbb és legjobb festője. Emellett nagyszerű pedagógus volt. Jellemző eset, hogy egyik alkalommal, amikor korrektúrát adott, egy lánykától, aki elég gyengécskén rajzolt - de ezért nem a rajzot bírálta, s nem gorombította le a hallgatót, az nem volt szokása - megkérdezte: mondja Erzsike, tud-e kenyeret sütni? Tudok, mester! - El ne felejtse fiam, mert még szüksége lehet rá! - Ez volt a jellemző rá. Még egy másik dologra is emlékszem: megtanított a rajznak olyan művelésére, hogy egy vonallal teret is tudjunk ábrázolni. Ezt úgy tette, hogy amikor tónusban, szénraj-

zolás közben elúsztattuk a lényeget, elvittük a tónussal, akkor nagyon szigorú vonalrajzot rendelt el. Mindenkinek kötelező volt csak vonalban ábrázolni! Akkor egy vonalat úgy kellett meghúzni, hogy az térben ábrázolja - a gömböt, pl: egy fejet. A fülkagylót úgy kellett megrajzolni, érezni lehessen, hogy megy be a koponyába a hallórész-járat. Nagyon jó pedagógus volt, alaposan felkészítette hallgatóit, így Szurcsikot, Udvardi Erzsit, Sárkány Annát, Kármentő Andrist, akik azóta is ezen a pályán vannak.

- Utána hogyan alakult életed?

- 1948-ban jelentkeztem a Képzőművészeti Főiskolára. Föl is vettek, de volt egy lány, akibe beleestem, s maradtam Baján. Aztán eljöttem, mert átdobtak a palánkon. A következő évben jelentkeztem megint, s fölvettek újra. 1949-től 54-ig jártam a Főiskolára, festő szakra.

- Kik voltak a tanáraid?

- Először Fónyi Géza, aki igen jó mester, kulturált festő volt, bár nem lehet a nagyon nagy festők közé sorolni. Ragyogó színérzékkel rendelkezett és jó pedagógus volt. Két évig hozzá jártam, majd két év után - akkor még divatban volt, hogy tanárt szabadon lehetett választani - Szőnyihez kerültem. A Szőnyi-osztályon való tartózkodásom nem tartott sokáig - mindössze pár napig -, mert kiderült, hogy egyes tanároknak nem maradtak hallgatói, nem jelentkeztek hozzájuk. Mivel a főiskola tanári karában ott szerepeltek a minisztérium által berakott emberek, így Bernáth-tól, Szőnyitől szedték össze a hallgatókat. A főépületbe jártam tovább, s Bán Bélához kerültem, majd később kineveztek demonstrátornak, ami tanársegéd-félét jelentett. Bán Bélától átkerültem Pór Berci bácsihoz, ott voltam demonstrátor, s a diplomamunkámat is ott készítettem.

- Ki volt Rád a legnagyobb hatással tanáraid közül?

- Nehéz megmondani, mert az a korszak nem engedte meg, hogy a tanárok önmagukat adják. A politikai helyzet miatt szigorú szoc. reál-ban kellett ábrázolni, tehát tulajdonképpen hamisan csengett minden akkor, amit létrehoztak. Vonatkozik ez Bernáthra is, Szőnyire talán kevésbé, ő egyenesen folytatta, amit elkezdett. Bortnyik, aki főigazgatónk volt, s a szürrealizmus jelentős képviselője Magyarországon, inkább nem csinált semmit, vagy ha csinált, akkor erősen szoc. reálos dolgokat. Domanovszky pedig, aki előtte mélyebb alkotásokat hozott létre, abban az időben - talán kicsit kemény leszek - dekorációs jellegű figurákat festett, freskóban, s főleg pannóban. Úgyhogy nehéz meghatározni ki volt rám a legnagyobb hatással. Mindenképpen Szőnyi, de ez azért volt így, mert már Rudnay annak idején így indított el az útnak.

Hogyha menni akar valakihez - mondta - akkor Szőnyi legyen az akit választ magának. Gyakorlatilag így előre kijelölte az utat, ismerte érdeklődési körömet, s gondolom ezért javasolta, hogy Szőnyihez menjek.

- Milyen volt akkor a Főiskola légköre, milyen hatások értek benneteket, s ez mennyiben határozta meg a későbbi formálódásodat?

- Nagyon összetett probléma, mert mi abban az időben - bennünket neveztek a fényes szellők nemzedékének - hittünk, nagyon hittünk, s akartuk, hogy lényeges változás jöjjön létre. Ez jelentkezett az akkor szervezett nagy ifjúsági diákmozgalmak munkáiban. Így részt vettünk '50-ben Sztálinváros építésében, a nyári szemeszter helyett ott töltöttünk egy hónapot, majd a Duna-Tisza főcsatorna építésénél. Ezek meghatározó élmények voltak, s mi nagyon hittünk. Csak utána kezdtünk gondolkodni, amikor jöttek a különböző perek - elsősorban a Rajk-féle per. Mivel szabadon nem mertünk beszélni, úgy döntöttünk néhányan, hogy egyéves kollégiumi tartózkodás után bérlünk egy műtermet, s ott lakunk. Így kerültünk az Alkotmány utcába, ahol a Főiskola végéig laktunk. Majd azt később - én voltam a legtovább ott lakó - egy kollégámnak, Kántor Lajosnak adtam át, s lementem Hódmezővásárhelyre.

- Maradjunk még a főiskolai éveknél! Kik voltak a főiskolai társaid, kikkel kerültél a legszorosabb kapcsolatba?

- Együtt indultunk Szurcsikkal, aki ugyan később végzett, mert szakérettségire ment, s így nem '49-től, hanem '50-től kezdett, bár akkor felvették. Együtt indultunk Bajáról, tehát evidens volt, hogy barátságunk folytatódott a főiskolán is. Együtt jártam Vecsési Sanyival, aki Komárom megyei származású, Kóthay Ernővel - aki szegény meghalt már -, Hock Ferivel, Óvári Lacival, Kántor Lajossal. Ők voltak a szűk baráti kör, de ez nem jelentette, hogy ne tartozott volna a csoport-

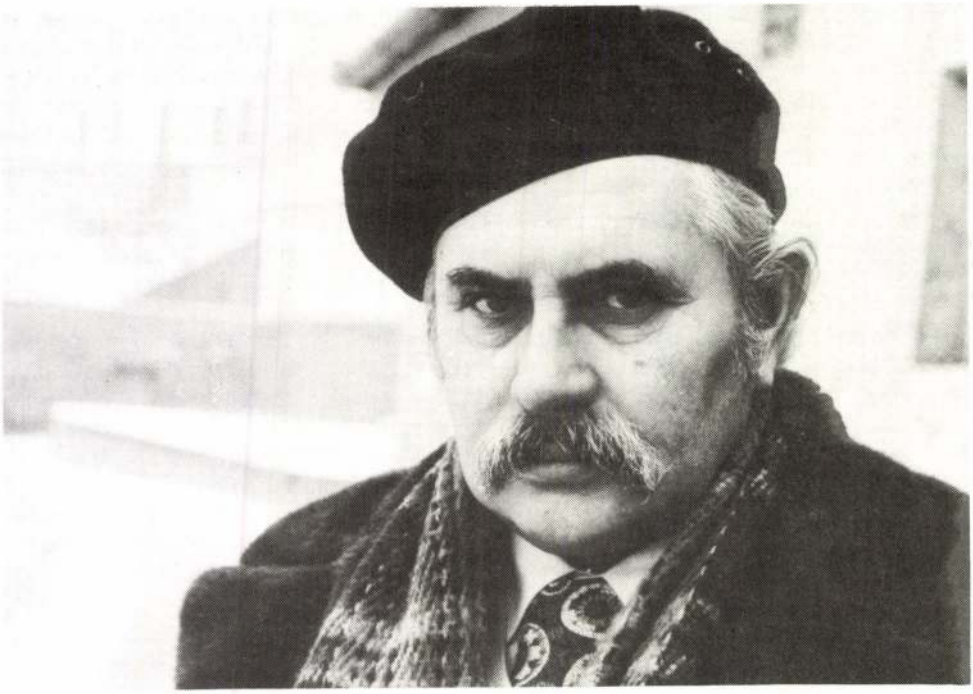

Novák Lajos

ba alattunk vagy felettünk járó kolléga. Így Gacs Gabi is, akivel szintén együtt jártam, aztán Csohány Kálmán, aki fölöttem járt 2-3 évvel, Patay Laci, aki Szurcsikkal végzett, alattam egy évvel. Ezek voltak a meghatározó személyek, akikkel ma is tartom a barátságot.

- *Mikor kerültél Hódmezővásárhelyre?*

- Gyakorlatilag '55-ben. 1954 nyarán, júniusban végeztem, akkor védtem meg a diplomamunkámat elég zajos körülmények között.

- *Elmondanád, hogy miért?*

- A diplomamunkámat bírálóval nem értettem egyet, s ebből purparlé származott. Azért persze nem jelentett különösebb problémát, hogy megkapjam a diplomát. Egészen komolyan összecsaptunk a nálam pár esztendővel idősebb művészettörténésznővel, akit Garas Klárának neveztek, s a Szépművészeti Múzeumnak volt az igazgatója addig, amíg az az ominózus képlopás nem történt.

- *Vehemens fiatal festő voltál akkoriban?*

- Nem mondhatnám, hogy vehemens lettem volna, inkább azt, hogy állandóan csináltam valamit. Ha olyan jelenség mellett mentem el, ami izgatott, akkor mindjárt rajzoltam. Mindig volt nálam egy kis vázlatfüzet, s abba rögzítettem amit megláttam, ami érdekelt. A nagy egészből egy részletet, s azt, ami jellemző volt a nagy egészre. S ezt már bajai, Rudnay-iskolás koromban is csináltam. Szurcsik a mai napig is emlegeti. De ezt tettem Dunaújvárosban is, amikor kemény betonozást csináltunk. Dunapentelén is rajzoltam, festettem, akvarelleztem, szóval mindig csináltam a dolgom.

- *Arra is gondoltam e kérdésnél, hogy voltak-e világmegváltó szándékaitok?*

- Hát igen, természetesen. Főleg a bajai időszak alatt, amikor kezdő fiatal gyerekként kerültünk Rudnayhoz . Szurcsikkal sokat sétálgattunk a bajai főtéren, mely az ország egyik legszebb főtere, s akkor még konflisok, szamaras kordék álltak ott. Meg a sétányon, a Sugovica-parton, a Szentháromság téren sétáltunk. Közben akkor is mindig rajzoltam, s Janival állandóan vitatkoztunk, hogy mi ezt fogjuk csinálni, azt fogjuk csinálni. Meg akartuk váltani a világot!

- Térjünk vissza a hódmezővásárhelyi életre! Hogyan foglalnád össze ottani tevékenységedet? Mi volt annak a fő jellemzője?

- Kettős dolog volt ez! Tulajdonképpen akkor már erősen hatott Vásárhely művészeti múltja, Rudnay, Tornyai, Endre Béla meg a többiek ottani működése, s a század elején alapított művésztelep hagyománya. Majd létrehozták a kályhagyárat, ill. a majolikagyárat, ami a népi iparművészetnek lett az összefogója. Először kis üzemként működött, de amikor én odakerültem, már jelentős gyár volt. Ez a tradíció határozta meg, hogy miként folytassuk azt, amit ők elkezdtek. Pl. megindultak a gyűjtések a tanyákon, különböző köcsögöket és egyéb használati eszközöket szedtek össze, melyek alkalmazása általában a parasztságra volt jellemző. Az Ady által „paraszt Párizs"-nak nevezett városban ipar nem nagyon alakult ki. Nagy létszámú város volt - akkor 63 ezer lakosú -, de főleg parasztfoglalkozásúak lakták. Akkor indult be egy-két gyár, mivel a megye egészen '60-ig vagy '62-ig vásárhelyi székhellyel funkcionált. Csongrád megye székhelye volt Hódmezővásárhely, s ez meg is határozta azt, hogy kicsit az ipar felé kezdtek nyitni. Ilyen kettősség uralkodott abban az időben. Ez a hatás abban is jelentkezett, hogy közéleti szerepet vállaltam, tanácstag voltam, s a kulturális bizottságon keresztül kontaktusba kerültem a városi, megyei vezetőkkel és így sokat lehetett segíteni.

- Ez '56 után volt?

- Igen, '56 után.

- Milyen volt akkor a szellemi légkör? A politikai események milyen hatással voltak egy vidéki város életére?

- Vásárhelyen ugyanazt csinálták, amit másutt is, bizonyos szobrokat - pl. a Sztálin szobrokat - lefűrészeltek, elvontattak és meggyújtották, mert ugye a bronz olajráöntéssel nem olvadt el. Ezt csinálták, s ezzel be is fejeződött.

- Milyen volt akkor a szellemi légkör a városban?

- Hát ezt nehéz meghatározni. Eléggé szétesett az az értelmiség, amely különben előtte jobban összetartott. Főleg a múzeum fogta össze őket, voltak köztük újságírók, tanárok, orvosok, művészek, s az intézmény körül csoportosult a társaság. Ez szétesett '56 októbere után. Eléggé zűrös volt '57 közepéig, s aztán újra indult a folyamat. Különösebb változás nem történt. Az előre kitűzött cél, hogy Vásárhelyen egy vidéki művészeti centrumot hozzunk létre, tovább folytatódott. Ebben volt nekem is szerepem, mivel tanácstag voltam, s ezen keresztül tudtam segíteni olyan kérdésekben is, amelyeket különben nem lehetett volna megoldani.

- Milyen művészi problémák foglalkoztattak abban az időben? Milyen témájú képeket festettél?

- Általában a környezetre jellemző, tehát paraszti tárgyú képeket festettem. Azonban egypár ma is modern jellegű képet akkor, '56-ban festettem. Ezeket ma is bátran vallom magaménak. Persze zömmel paraszti tárgyú képek születtek, főleg tájképek. De mindig figurával, mert én anélkül nem tudtam elképzelni semmit, hogy ne legyen benne figura, ami az ember jelenlétét mutatja.

- Vásárhely akkor benne volt az ország művészeti vérkeringésében?

- Benne, akkor kezdődött. Kurucz D. István kezdte '49-ben, amikor főiskolásokat vitt le Vásárhelyre, nyári gyakorlatra. Később Szabó Iván vette át tőle a stafétabotot, s ez nem szakadt meg, folytatódott a mai napig.

- Kikkel voltál a legszorosabb kapcsolatban művésztársaid közül?

- Hát főleg az előbb említettekkel, akikkel együtt jártam, s a fölöttem vagy alattam járókkal: Szurcsik, Óvári Laci, Hock Feri, Vecsési, Patay Laci tartozott közéjük.

- Mikor és milyen körülmények között kerültél el Hódmezővásárhelyről?

- 1959 decemberében jöttem le, kinek szerencsés, kinek szerencsétlen napon. Ugyanis dec. 13-án költöztem Dömösre. Az ilyen kolóniákra jellemző, hogy előbb-utóbb konfliktusok jönnek létre, s ebbe én nem akartam beszállni! Adódott a lehetőség, hogy ezt az épületet a Művészeti Alap mint művésztelepet megszüntette. Nekem Hódmezővásárhelyen a főtéren volt egy háromszobás lakásom azt leadtam, cserével ide kerültem. - Említettem már, hogy Vásárhelyen különböző problémák jelentkeztek az irányzatok között. A vásárhelyi iskolát ugyanis nem szabad egyértelműen a paraszti életformát ábrázoló művésztelepnek, művészeti központnak beskatulyázni,

mert a legrealistább ábrázolásmódtól a legmodernebbig minden megtalálható benne. Egyrészt jelentkeztek ezek az ellentétek, meg aztán a megélhetési gondok. Mi, ifjú művészek a várostól kaptunk földet, amit műveltünk ugyan - bár nem tudtunk mit kezdeni vele -, de azért kapáltuk a kukoricát, meg egyebeket, amiket termesztettünk. - Volt ebben egy jóadag romantika is a kezdet kezdetén.

Az első odaköltöző Kajári Gyuszi grafikus volt, aki '53-ban ment a majolikagyárba művészeti vezetőnek, s aztán következtem én, majd a többiek, Szalay Feri, Németh Jóska. Az ott élők is kezdtek felnőni, Hézső Feri, meg sokan mások.

- Hogyan tudtál beilleszkedni Dömösön? Milyen új élmények értek?

- A kezdeti élmény furcsa volt, mert alföldi ember lévén bekerültem ebbe a legszűkebb dunai környezetbe, amit a hegyek teljesen összenyomnak. Annyira szűknek éreztem a Dunakanyarnak ezt a valószínűleg legszebb helyét, hogy az volt az érzésem, rám dőlnek a hegyek. Ez volt a környezeti hatás. - Az emberekkel való kommunikálás soha sem okozott problémát számomra, hamar megtaláltam a kapcsolatot mindenkivel; én nem kategorizáltam, hogy csak értelmiségivel tárgyalok. Mindenkivel megtaláltam gyorsan a hangot, s így egészen hamar Lajos bácsi lettem. Ugyanis nem művész uraztak, s mivel nem tudták hogy szólítsanak, harmincegynéhány éves koromban így maradtam a Lajos bácsi. Tőlem idősebb emberek is annak neveztek. Nem okozott ez problémát, az emberekkel való kapcsolat különben is lételemem.

- Idekerülésed jelentett-e valamilyen változást művészi munkásságodban?

- Igen. A környezet, a hegyek geometrikus formái erősen meghatározták azt, hogy egyre inkább közeledtem a konstruktivizmus felé. Kezdetben a Barcsay- és Szentendre-hatás is bejátszott ebbe. Aztán egyre inkább tolódtam el a sík-konstruktivista vonal megvalósítása felé. A síkban a teret ábrázolni! Ez volt az egyik probléma, a másik pedig a sík és a plasztika ötvözése, a plasztikus megjelenítésnek a sík előtt való ábrázolása, főleg emberek vonatkozásában. Ez a mai napig is megoldatlan probléma számomra. Remélem lesz még időm rá.

- Ebben az időszakban már rendszeresen állítasz ki képeidből?

- Igen, gyakorlatilag ahogy végeztem, részt vettem az országos kiállításokon, majd a hódmezővásárhelyi tárlatokon. Akkor ugyan még nem volt ilyen széleskörű a kiállítási lehetőség, mint ma. Sorolhatnám a különböző biennálékat - a rajzbiennálét Salgótarjánban, a grafikait Miskolcon, a kisgrafikait Tihanyban, meg az Isten tudja még milyeneket - mindenre képtelen az ember küldeni. Én különben is igen lassan, hosszan érlelő festő vagyok és nem szeretem kiadni a kezemből az olyan képeket, amelyről úgy érzem, még nem tisztáztam teljesen azokat a problémákat, amelyek bennem felvetődtek.

- Milyen sikereket könyvelhetsz el pályádon? Hogy érzed, mi az, amit meg tudtál valósítani, és azt mennyiben ismerték el, milyen díjakkal honorálták?

- Ez visszamegy a főiskolás évekre, amikor Pór Bertalanhoz kerültem demonstrátornak. Bán Béla figyelmeztette Pór Berci bácsit, vigyázz, nagyon konok ember, de tud rajzolni! Későbbi munkásságomat is meghatározta, hogy igyekeztem megtanulni a meterséget. Az első, ami díjban csapódott le: 1955-ben Hódmezővásárhelyen egy kisméretű képpel - "Almaszedők" a címe, 40 x 50-es azt hiszem - nyertem díjat, majd később grafikai díjat is. Hozzátartozik életpályámhoz, hogy igen sokat tartózkodtam a grafikai műteremben. Koffán volt a grafikai osztály vezetője, akivel igen jó barátságba kerültem. Szeretett sakkozni, én is, és be kell valljam, sokszor elsakkoztuk a kötelező penzumot. De megtanított a grafika csínjára-bínjára, úgy hogy grafikai díjat kaptam, majd aztán '57-ben Munkácsy-díjat, főleg a grafikai munkásságomra. Persze ebben jelentkezett az "*Almaszedők*", s még egy pár ilyen kép sikere, így a "*Várakozó*", amelyet ma is igen jó képnek tartok. Egy anyát ábrázol a kép, egy nyugágyban kötögető nőt. Ez már erősen a modern síkábrázolás felé mutat, kicsit Matisse-os hatással. Majd később, amikor idekerültem, sokáig nem vettem részt a megyei művészeti életben. Ennek megvannak a maga okai: egyrészt a távolság, másrészt pedig az egyet nem értés a megyében élő művészetpolitikusokkal.

- Voltak ilyenek egyáltalán abban az időben, a 60-as évek elején?

- Voltak! Rendeztek egy kiállítást a Népházban, erre küldtem képet, mint a megyében élő művész. Nem volt ott se installáció, se paraván, egy mustárszínű függönyre akasztották a képe-

ket. Ezen ledöbbentem nagyon: hogy lehet így rendezni egy kiállítást! Ezt meg is mondtam az akkori megyei tanácselnök-helyettesnek, ami egy kis konfliktust okozott, s aztán elég sokáig nem vettem részt a megyei művészeti életben.

Később volt egy olaszországi meghívásom Ravennába és Bolognába. A ravennai kiállításom nagyon jól sikerült. Három nap alatt megvették minden képemet. Gyakorlatilag Bolognában nem volt mit kiállítani. Kinyomták a meghívót, szétküldték, de a kiállítás zárásakor a falról leakasztották azok a képet, akik megvették. Ez volt a személyes sikerélményem. A másik bizonyítható is: Ravennában, a tengerparti részen rendeztek egy kiállítást - melyre minden festő egy képet küldhetett -, ott a második díjat nyertem el. Ezt újabb sikerként említhetem. Itt a megyében pedig később a művészeti díjat kaptam meg.

- Engedd meg, hogy egy veled készült riportból idézzek. Csohány Kálmán, a barát ezt írta rólad néhány évvel ezelőtt: "Novák Lajos tűnődő, meditatív alkat. Akik futólag ismerik: kedélyes, kiegyensúlyozott, minden örömre és játékra kész embernek tartják. Igaz ez is. Az alkotó Novák Lajos azonban töprengő, vívódó, az élet lényegére rákérdező, a miérteket szüntelenül feltevő, s valahol mindig magányosan maradó művész. Azok közül való, akik szomorkás, felhőző nosztalgiával újra és újrafogalmazzák gyermekkorukat. A vidám, napfényes gyermekkor nehéz sorsokat, fájó emlékeket hordoz. Képeinek vissza-visszatérő motívuma a várakozás, a magányosság. Aztán megfogalmaz egy már szerencsére eltűnőben lévő világot, mementóként, intő jelként. A nép többszázéves kiszolgáltatottságáról, elnyomorodásáról vall egy-egy figurája, egy-egy embercsoportja, vagy csak egy kapu, egy öreg ház, egy-egy sötét ablak. A tűnődő, töprengő festőnek az utóbbi időben felszakadtak képeiről az ólmos szürke felhők, színei felragyogtak, kivilágosodtak. Művészete, piktúrája az elmúlt évek során megújult, újjászületett."

Hogy érzed, igazak-e Csohány Kálmán szavai? Mennyire jellemző Rád mindaz, amit megfogalmazott?

- Teljes mértékben. Mert valóban igaz az, hogy nagyon meditatív alkat vagyok. Ezért születik nálam évente 6-8 kép, több nem nagyon. Mások - alkatuknál fogva talán, vagy nem kellő kritikával - hetenként, vagy naponként képesek megfesteni egy képet. Én nem, s ezért tartom mindazt igaznak, amit Kálmán rólam írt.

- Ugyanakkor valamiféle kétarcúságról is beszélt. Egyrészt magányos festőnek és embernek tart, másrészt olyannak, aki szereti a játékosságot, a vidámságot.

- Igen, ez teljesen egyértelmű és világos dolog, mert amikor alkotok, dolgozom, nem tudok megtűrni senkit magam mellett, még a legszűkebb családi köröm tagjait sem.

Szeretek egyedül lenni akkor, hosszantartóan. Addig, míg a problémát meg nem oldottam, ne zavarjon se a gyerekem, se a feleségem, senki. Itt igazolódik, amit Kálmán mondott. A másik pedig: mivel ez egy feszített idegállapotot jelent, szinte egyenes következménye az, hogy szeretnék feloldódni, s emberek közé vágyok. Beszélgetni velük, minden másról, csak arról nem, ami bennem lezajlott, s akkor is munkál, csak ez nem látszódik rajtam. - Én szeretem az embereket. Nem zárja ki a kettő egymást. Az ember, amikor teszi a magáét, szeret egyedül lenni, de szüksége van ugyanakkor arra, hogy az emberekkel nem egészen odatartozó dolgokról is kommunikáljon. Ez lecsapódik más ügyekben is. Tanácstag vagyok és sok olyan kérdést el tudok intézni, amit hivatalos formában nem tudtak. Sokan fordulnak hozzám: Lajos bácsi ilyen és ilyen problémám van! S én mindenkor szívesen segítettem, ha igaza volt az illetőnek. Azt hiszem, mindez aláhúzza ezt a látszólagos kétarcúságot.

- Az idő múlásával nyilván más hatások is értek, mint az 50-es években, s a 60-as évek elején. Hogyan dolgoztad fel magadban ezeket az élményeket? A 60-as évek második fele, aztán a 70-es évek milyen hatással voltak Rád, hiszen mindig filozófikus típusú alkotó voltál, a világ dolgait igyekeztél gondolkodásodba beépíteni.

- Ez nehéz kérdés, s rázós is egyben. Sok mindennel nem értek egyet. Sajnos megvan az a rossz tulajdonságom, hogy ezt meg is fogalmazom és ki is mondom. Ezért a hivatalos körökben nem nagyon szeretnek. Nem szeretem a mellébeszélést semmiben, a művészetben sem. Ezekben az években indultak meg a különböző stílusirányzatok, és elmentek olyanfajta játékhoz, ami egyértelmű a felelőtlenséggel. Leteszik a vásznat, ráöntenek, rátaposnak, manipulációs játékokat

hoznak létre, ezt nevezik képnek. Valamelyik nyugati műtörténész úgy fogalmazta meg, hogy a *fröcskölt naturalizmus*. Ami nem mond semmit, az ellen én hadakozom, s nem tudom elfogadni. Ha nem látom mögötte a megalapozott tudást, nekem jöhetnek akármilyen hatásos dolgokkal. Az ecsetet belemártva a festékbe, ráfröcskölve a vászonra - mint a mázolók a falra -, létrehozhatnak egy olyan színvariációt, egy olyan esztétikai hatást, ami elindíthat valamilyen képsort az emberben, de nem mond semmit. Ez ellen én tiltakozom. A művészet, legyen az naturalista vagy nonfiguratív, célozzon meg valami emberit.

- *Indulásodtól kezdve ugyanazok a problémák foglalkoztatnak, mind gondolatilag, mind szakmailag! Hogyan tudnád megfogalmazni ezt a műveidben megnyilvánuló üzenetet?*

- Elég összetett kérdés, de azt hiszem egy szóban vagy egy mondatban is ki lehet fejezni ezt az üzenetet: legyenek olyanok, hogy az emberség határozza meg a cselekedeteiket. - Ezt úgy értem. lehetőleg törekedjenek arra, minél humánusabb legyen körülöttük az élet és ne állandó, feszített veszélyeztetettségben éljenek. - Nem is tudom hogyan kellene ezt másképp megfogalmazni. Nagyon nehéz dolog, mert én félek a jövőtől. Egyelőre nem látok kiutat. Igyekszem odafigyelni a legnagyobb problémákra s megpróbálok mélyebbre ásni a különböző információkkal abban, hogy megértsem miről van szó. Vegyük csak például a bioszférikus jelenségeket. Egyre rosszabb a helyzet. Nem beszélve a talaj kemizálása miatt bekövetkező romlásról. Maholnap ott tartunk, hogy nem ihatunk meg egy pohár vizet és ez katasztrofális! Mindenképpen arra kellene törekedni mindenkinek, hogy a lehető legkevesebbet ártson a másiknak, az embernek és környezetének.

- *Ennyi!* — Aztán már csak néhány képsor a szemközti hegyekről, a kertről, a házról, s Lajos bácsiról, ahogy ott áll a lépcső tetején zsebredugott kézzel. Felvételek a szobában lévő képekről. Szemközt az "Anya gyermekével", aztán sötétség, majd snittek a gyönyörű - bizonyára hódmezővásárhelyi - kancsókról. Valamit mutatok a kamerának, többször átmegyünk előtte. Végre ismét egy festmény: a kapunyíláson egy öregasszony néz ki, előtte fiatal lány. Az örök téma és probléma ábrázolása. Nemzedékek. Múlt és jelen. - Alföldi táj: tanya eső után, nagy barna és fehér foltokkal. A kamera újabb képre billen: a fal előtt asszonyok, hátul egy férfi. - Már ezt sem tudom megkérdezni: miért csak a háttérben jelennek meg a férfiak? - A képsor megszakad. Vége.

- Néhányszor még találkozunk. Említeni sem mertem, valami zűr van a felvétellel. Aztán a hír a betegségéről, a kórházról, s később, hogy már otthon van. Majd az értesítés, s a döbbenet.

Még nem volt hatvankét éves.

Jenö Virág

"Gegen das, was nichts sagt, gegen das kämpfe ich."
(Ein bewahrtes Gespräch mit dem Maler Lajos Novák)

In der zweiten Hälfte der 80er Jahre wurden mehrere Videoaufnahmen von Künstlern aus dem Komitat Komarom-Esztergom angefertigt. Das jetzt bekanntgewwordene Gespräch aus dem Jahre 1987 - mit dem Maler Lajos Novak - wurde ursprünglich auch auf Video aufgenommen, aber selbst die Leute, die das Video angefertigt hatten, glaubten, daß die Aufnahme nicht gelungen war, unbrauchbar sei. Zufällig stellte sich heraus, daß der Wortlaut des Gespräches niedergeschrieben werden konnte, und so können wir das Leben Lajos Novaks - nach eigenem Bekenntnis - Jahre nach seinem Tode, seine Arbeit kennenlernen.

Virág Jenő:

"I Fight Against What Does Not Mean Anything"
/A Preserved Conversation with Lajos Novák, a Painter/

There are several documentary files about the fine arts of Komárom-Esztergom County. The were made in the second half of the 80's. The conversation with Lajos Novák, a painter in Dömös, was originally recorded on videotape, but those who made it thought for years that the recording did not work and it could not be used. It accidentally turned out that the text of the conversation could be written, so, after years after his death, we can learn what he thought of his life and work.

Asszonyok (Megyei Önkormányzat tulajdona)

Alföldi táj, 1983 (Novák Lajosné tulajdona)

Nemzedékek, 1983. (Novák Lajosné tulajdona)
Fotó: Mudrák Attila

Női portré

1984. IV. 21. Kossuth 4.25

1021

Jó reggelt!

- Fából faragott szobrok, rusztikus ülőgarnitúrák, babák csuhójból. Horváth Gyula a veszprémi Dimitrov Művelődési Otthonban járt kiállitás nyomában.

- A Veszprém megyei népművészeti kiállitásnak azért van nagy sikere a hazai és a külföldi látogatók előtt, mert a tárlatra bevetődőket megcsapja az eredetiség levegője. A Veszprémi Dimitrov Művelődési Központ kamaratermében érdemes elidőzni. A zsüri érdeme, hogy amikor a kiállitásra benevezett munkákat birálta, a kétszáz alkotásból azt a hetvenhatot választotta ki, amely a tiszta motivumok, a hagyományos jelrendszerek átörökitője. Vagyis sikerült kiszürni azokat a munkákat, amelyek részben az üzemszerü előállitás miatt közhelyszerü, sorozattermékké váltak és ilyeténképp eltávolódtak a folklórtól, annak szellemétől. Ezt azért tartottam fontosnak megemliteni, mert amint a kiállitás is bizonyitja, az eredeti mondanivalót csak erősiti, hogyha az alkotó akár fiatalabb, akár idősebb bátran merit a Bakony és a Balaton-felvidék gazdag népművészetének kincsestárából. Villozó fantáziáról vallanak Virág Jánosné kukorica csuhójból készitett munkái. Ezek

a babáoskák, gyerekjátékok igazán bájosak és kedvet csinálnak ahhoz, hogy az ifjúsági házakban, diákklubokban a fiatalok maguk is készitsenek ilyen játékokat. Hiszen kettős örön a játékot elkészitoni és a magunk formálta tárgyval elszórakozni. Igen erőteljes figura Pintér László Bakonyi kanásza cifraszürben. A fából faragott, kalapos, pipás szoborból szinte sámánisztikus erő sugárzik. Kuso Sándor szaruból készült alkotásai olyan használati eszközök, amelyeket szivesen vesz kézbe a modern ember is, hiszen az olyan köznapi tárgy kevés, ami a művészet hamvát őrzi. Szabó László ülősarok garnitúrát rusztikus szépsége emeli maradandó emlékeink közé. Fából megmunkált ülősarok, a pad és a székek a bakonyi parasztszobát idézik. Lázár Aladárné fehér hímzéses ruhaterve olyan ünnepi öltözet, amibe Húsvétkor is bátran belebújhatnának a hölgyek, hiszen díszitő elemei nem zsúfoltak, nemesen egyszerű ruha ez és éppen ezért végtelenül elegáns.

Virág József

M/észöly/ A/ndrás/: Szociális központi raktár-épület a BVK berentei gyáregységében. /Mészöly András, Virág József építészek./ - Magyar Építőművészet, 1967. 16.évf. 5. sz. 22-25. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

74. l.

Virágh József, [építész] M Dk

A berentei műanyagüzem tervét
készíti csoportjával.

György István: Gyárépítők 2. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. máj. 4

Virág József épitész M.D.K.

Szekszárd, állami Gazdaság üzemei és központjának tervezésénél Callmeyer Ferenc épitész munkatársa Tóth Jánossal.

Tervezés Éve: 1960.

repr.

Magyar Épitőművészet 1963/3. 50-53.l.

M.D.K.

Virág József épitész
/IPARTERV/

Szociális központi raktárépület a BVK berentei gyáregységében
Társtervező: Mészöly András

tervezés: 1962/63
épités: 1964/65

repr.

Magyar Épitőművészet 1967/5. 22-25.l.

MOL

Virág József
nyomdája

Szedte a Kassai élclap körlevelét
a tervezés is az ő munkája.
Melléklet.

÷ Mostani füzetünk borítéka s
mellékletei
Grafikai Szemle 1909 évf 57. 1091.

VIRÁG József

K. gy: kiállítások

Művelt Nép 1955 4 ért 52 n. dec. 25. 4. l.

Virág József, építész MDh

Callmeyer Ferenc építésszel közösen kénítette a székesfehérvári tejüzem építészeti terveit.

–: Új, korszerű tejüzem épül Székesfehérvárott

Népszabadság, Bp. 1960. aug. 27. [Vidéki] 10. l

Virág József

Mészöly Nadrás: Bonsodi Sör- és Malátagyár. Vezet ő tervező Mészöly András, építészek: Mészöly András, Farkas D Dezsőné, Virág József, Mészáros Géza, statikusokSzalay László, Selmeczi Józsefné, Caramszegi Károly, Szilágyi Miklós, területrendezés Zsigó László. - Is,ertetés.

Magy.Ép.ip. 1971.11-12.sz. 685-69o.l.

Virág József

a nehnándi nőlényeti üzem
építőnekként említve

Magyar építőnet 1945-70
219. old.

VIRÁG Józsefné kosárfonó M.N.K.

tiszafüredi népmüvész

vékonyitott füzvesszőből készült divattáska (I.dij.)

/fehér/ Kosáráru kiállitás a népi iprmüvészeti bemutató teremben

Magyar Nemzet 1962. október 2. 3.l.

VIRÁG László

VIRÁG László - BOZÓKI Judit: Mérmű Kft. Mérnöki Műterem. = Magyar Építőművészet, LXXXII.évf. 5/6.sz. 1991 46 -53.p. ill. E.

A ~~Kft.~~ tagja, tevékenységük ismertetése.

ZET

RNYÉK

tya és Atrium

egyedül, csak kincseinek él — az italnak. Folyton attól fél, / kirabolják, megölik. Magán, boldogtalanul marad vére. Gábor és Mária keze egymégis összeér újra.

ulla Elma alakítja Máriát. Édes t, csodálatos művészetét, szív-

hezszóló hangjait ismerjük és mégis, mindig tud ujat is adni. Ajtay kitünő, mint mindig. Mértéktartó, elegáns és finom. Nagy meglepetés Nagykovácsi Ilona, Éva megszemélyesitője. Kitünő külsejü, nagytehetségü színésznőt ismertünk meg benne. Gyönyörü hangja természetesen nagy előny. A székely balladát utánozhatatlan művészettel énekli. Gratulálunk. Tüdös Klára rendezése nemcsak hozzáértő, de átgondolt és művészi is. Első filmje jól sikerült. Csak a vágással volt egy kis baj a sajtóbemutatón. Három-négy helyen benne hagyták a jelenetvéget, amikoris megszólal a felvételvezető, hogy „Kész, jó ...“ Reméljük, hogy ezen segitettek azóta.

MÁNDOKY KATALIN

Nemré
Pécsi ör
nagyterm
ket. Enn
kirobban
sort végi
ség, jave
ságirók,
ki, hogy
rendkivül
meg. A
démiai s
volt egy
aki azzal
zik, hogy
kot csi
Öregdiák

Pár es
működvel
jótékony
az ügyne
Együttes
adtak el
tán bebiz
hét vidán
nő a mi
teljesítmé
lön-külön
bármely
alakításs
történetét
dezték m

AKKOR...

Zarah Leander film az Urániában

film első jelenetében már
eplő Zarah Leander külseje
a az első meglepetést. A ta-
i, tavalyelőtti, vagy akár még
ötti telt nőből karcsú fiatal-
ny lett, s ezáltal megjelené-
varázsa ezerszázalékosan

A film aztán mégis mindent megmagyaráz. Jobban mondva nem is a film, hanem a mul-. Az asszonyé és a meggyilkolté. Megtudjuk azt is, hogy ki a gyilkos és miért ölt. A film egy megnyugtató akkordal végződik.

(Szelenes) Virág Judit

L. Réti Anna: Nő a kalapácsal. [interjú].
= Vasárnapi Magazin, 1993. március 20-21.
9. p. ill

x

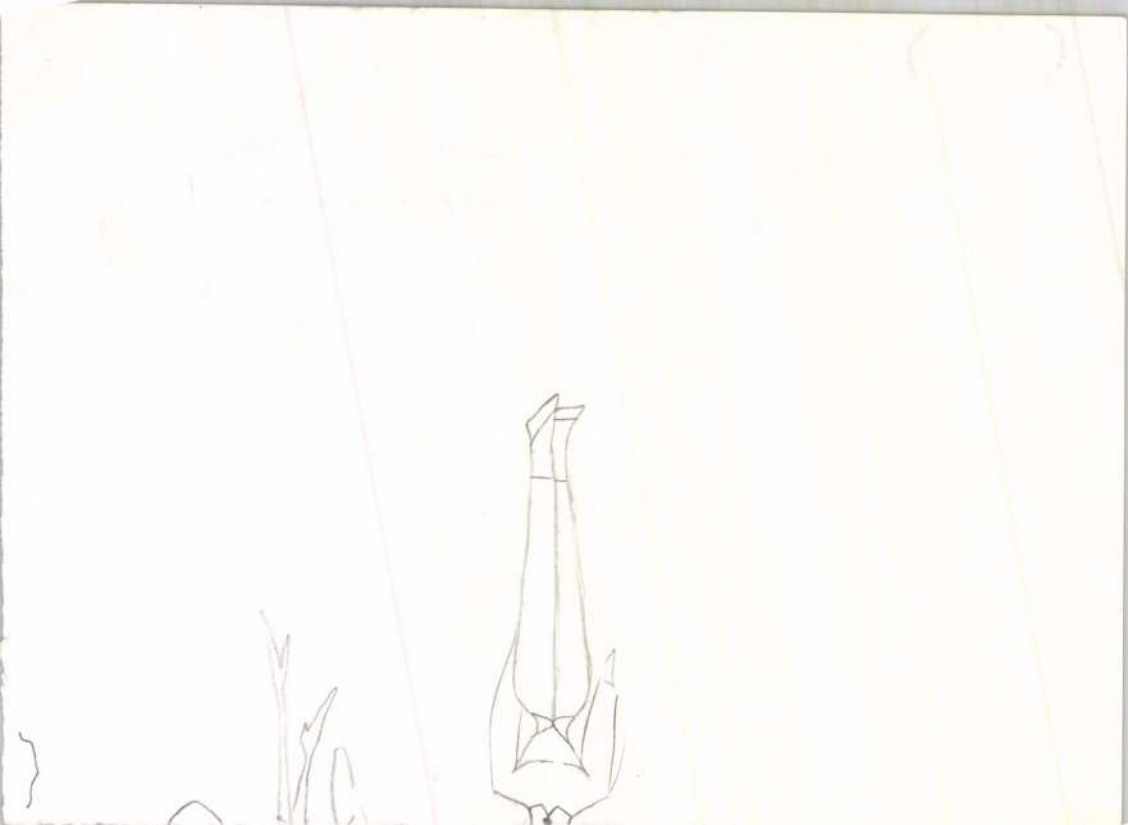

A magyar festészet rejtőzködő csodái

MŰ-TEREM GALÉRIA – VIRÁG JUDIT

A MŰ-TEREM GALÉRIA 2004. OKTÓBER 16.
ÉS NOVEMBER 13. KÖZÖTT
NAGYSZABÁSÚ KIÁLLÍTÁST RENDEZ,
A MAGYAR FESTÉSZET
REJTŐZKÖDŐ CSODÁI - VÁLOGATÁS
MAGYAR MAGÁNGYŰJTEMÉNYEKBŐL
CÍMMEL. A KIÁLLÍTÁST 2004. OKTÓBER 16-ÁN
DÉLELŐTT 10 ÓRAKOR
DR. BÁN LÁSZLÓ HELYETTES
ÁLLAMTITKÁR ÚR NYITJA MEG.
NYITVATARTÁS:
NAPONTA, 10 - 18 ÓRA KÖZÖTT
A KIÁLLITÁS ALKALMÁBÓL MEGJELENŐ
MAGYAR ÉS ANGOL NYELVŰ ALBUM
A HELYSZÍNEN MEGVÁSÁROLHATÓ.

Rippl-Rónai József: Piacsek bácsi a Niklai lányokkal, 1907 olaj, karton, 60 x 93 cm, jelezve jobbra fent: Rónai József Rippl-Rónai: Uncle Piacsek with the Niklai Daughters, 1907 oil, cardboard, 60 x 93, signed above right: Rónai

MŰ-TEREM GALLERY IS ORGANIZING
A REMARKABLE EXHIBITION
FROM THE HIDDEN WONDERS
OF THE HUNGARIAN PAINTING
(SELECTION FROM PRIVATE COLLECTIONS)
BETWEEN THE 16TH OF OCTOBER
AND 13TH OF NOVEMBER, 2004
THE OPENING CEREMONY WILL BE HELD
BY MR LÁSZLÓ BÁN
ON THE 16TH OF OCTOBER, 2004, AT 10 A.M.
AT THE MŰ-TEREM GALLERY.
OPENING TIMES: DAILY, FROM 10 A.M TO 6 P.M.
A BILINGUAL ALBUM CONTAINING
THE EXHIBITED PAINTINGS
WILL BE AVAILABLE ON THE VENUE.

INFORMÁCIÓ / INFORMATION

Mű-Terem Galéria, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 30. **Telefon/Fax:** (36-1) **312-2071,** (36-1) **269-4681, E-mail:** mu-terem.gal@axelero.hu, **http:**// www.mu-terem.hu

A magyar festészet rejtőzködő csodái

MŰ-TEREM GALÉRIA – VIRÁG JUDIT

A MŰ-TEREM GALÉRIA 2004. OKTÓBER 16.
ÉS NOVEMBER 13. KÖZÖTT
NAGYSZABÁSÚ KIÁLLÍTÁST RENDEZ,
A MAGYAR FESTÉSZET
REJTŐZKÖDŐ CSODÁI - VÁLOGATÁS
MAGYAR MAGÁNGYŰJTEMÉNYEKBŐL
CÍMMEL. A KIÁLLÍTÁST 2004. OKTÓBER 16-ÁN
DÉLELŐTT 10 ÓRAKOR
DR. BÁN LÁSZLÓ HELYETTES
ÁLLAMTITKÁR ÚR NYITJA MEG.
NYITVATARTÁS:
NAPONTA, 10 - 18 ÓRA KÖZÖTT
A KIÁLLÍTÁS ALKALMÁBÓL MEGJELENŐ
MAGYAR ÉS ANGOL NYELVŰ ALBUM
A HELYSZÍNEN MEGVÁSÁROLHATÓ.

Rippl-Rónai József: Placsek bácsi a Niklai lányokkal, 1907 olaj, karton, 60 x 93 cm, jelezve jobbra fent: Rónai
József Rippl-Rónai: Uncle Placsek with the Niklai Daughters, 1907 oil, cardboard, 60 x 93, signed above right: Rónai

MŰ-TEREM GALLERY IS ORGANIZING
A REMARKABLE EXHIBITION
FROM THE HIDDEN WONDERS
OF THE HUNGARIAN PAINTING
(SELECTION FROM PRIVATE COLLECTIONS)
BETWEEN THE 16TH OF OCTOBER
AND 13TH OF NOVEMBER, 2004
THE OPENING CEREMONY WILL BE HELD
BY MR LÁSZLÓ BÁN
ON THE 16TH OF OCTOBER, 2004, AT 10 A.M.
AT THE MŰ-TEREM GALLERY.
OPENING TIMES: DAILY, FROM 10 A.M TO 6 P.M.
A BILINGUAL ALBUM CONTAINING
THE EXHIBITED PAINTINGS
WILL BE AVAILABLE ON THE VENUE.

INFORMÁCIÓ / INFORMATION

Mű-Terem Galéria, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 30. **Telefon/Fax:** (36-1) **312-2071,** (36-1) **269-4681, E-mail:** mu-terem.gal@axelero.hu, **http://** www.mu-terem.hu

Mű-Terem Galéria – Virág Judit

Őszi Aukció

MŰ-TEREM GALÉRIA – VIRÁG JUDIT

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK
ÖNT, CSALÁDJÁT ÉS BARÁTAIT
A MŰ-TEREM GALÉRIA

ŐSZI ÁRVERÉSÉRE

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
2005. OKTÓBER 15-TŐL 23-IG
MINDEN NAP 10-18 ÓRA KÖZÖTT
A MŰ-TEREM GALÉRIÁBAN

AUKCIÓ:
2005. OKTÓBER 24-ÉN
(HÉTFŐN) 18 ÓRAKOR
A BUDAPEST KONGRESSZUSI KÖZPONTBAN

KATALÓGUS ÉS INFORMÁCIÓ:
Mű-Terem Galéria, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 30.
Telefon/Fax: (36-1) 312-2071, (36-1) 269-4681
E-mail: mu-terem.gal@axelero.hu, http:// www.mu-terem.hu

Lotz Károly: Bachánsnő • Olaj, vászon, 94 x 40,5 cm • Jelezve jobbra lent: Lotz K.

Díj Hitelezve
1376 Bp., 62.

Taxe Perque
Bp. 62. 1376

Hornyik Sándor
Úr részére
MTA Művészettörténeti Intézet
1014 Budapest
Úri u. 49.

VIRÁG JUDIT

rovatvezető: **Retkes Attila**, e-mail: retkes.attila@magyarhirlap.hu

A Mű-Terem rejtőzködő csodái

A magyar festészet rejtőzködő csodái – válogatás magyar magángyűjteményekből II. címmel nyílt kiállítás a Falk Miksa utcai Mű-Terem Galériában. Minden kedd és csütörtök délután ötkor és szombat délelőtt tizenegykor ingyenes tárlatvezetést is rendeznek.

A tavalyi jelentős szakmai és közönségsiker nyomán – amikor ötvenezren nézték meg 1919 előtti festészetünk magántulajdonból előkerült, ismeretlen csodáit – most a méltó folytatást láthatjuk, egészen a nyolcvanas évekig bezárólag. Virág Judit és Törő István kezdeményezésére, kiváló művészettörténészek közreműködésével 1100 előválogatott műalkotásból szemelgették ki azt a százharmincat, amelyek tavaly és azt a száznegyvenegyet, amelyek most kerültek a nyilvánosság elé. Most is magyar és angol nyelvű, reprezentatív kötet kíséri a példás vállalkozást, az egész oldalas reprodukciók mellett a művek előéletét is summázva. Ez pótolhatatlanná teszi a kiadványokat a művészettörténet-írás, valamint a műkereskedelem számára egyaránt.

A világ minden tájáról érkezett képek között néhány olyan alkotás is található, amely keletkezési idejét tekintve inkább az előző tárlathoz tartozna, de csak a közelmúltban került elő. Kmetty, Vaszary, Rippl-Rónai mellett ilyen Gulácsy két főműve, A bolond és a katona, illetve a Mulatt férfi és szoborfehér asszony. Mégis a legnagyobb szenzációt Tihanyi Lajosnak a párizsi Pont St. Michelről festett 1908-as vászna jelenti – amelynek hátoldalán meglepetésként Ádám és Éva című kompozíciója a „ráadás" –, ezt ugyanis eddig csak egyetlen fekete-fehér archív fotóról ismerhette a szakma, pedig a színek itt főszerepet játszanak. A kép egy erdélyi vándortárlaton is vendégszerepelt, majd 1929-ben a New York-i Ormándy-gyűjteménybe került, és most csaknem nyolcvanévi lappangás után ismerhetjük meg teljes szépségében.

Az itthon maradt remekműveknek is megvolt a maguk sorsa... A római iskolás Aba-Novák Vilmost negyvenes évekbeli nagy állami és egyházi megrendelései előtt egy szombathelyi magángyűjtő bízta meg modern villájának dekorálásával. Eredetileg ide készült a Nagy vurstli (1930) temperaképe, de aztán mégis a család tulajdonában maradt, és nagy mérete miatt később sem sikerült értékesíteni. Leszármazottai tekercsbe csomagolva őrizték a közelmúltig. A sokalakos, élénk színekből komponált, dekoratív pannó most egész falat tölt be, és a pincerészleg egyik fő attrakciója. A képek harmadik csoportja „könyvzárta" után, az elmúlt hetekben került elő. Ilyen például Gulácsy Lajos Séta egy régi olasz városban című álomittas olaj-karton kompozíciója. A kiállítás idején hetente három ingyenes tárlatvezetést tartanak felnőtteknek, a gyereksarokban pedig rajzfoglalkozások és kvízjátékok várják már a kisiskolásokat.

WAGNER ISTVÁN

A magyar festészet rejtőzködő csodái II.
Mű-Terem Galéria (V., Falk Miksa u. 30.)
Megtekinthető október 9-ig

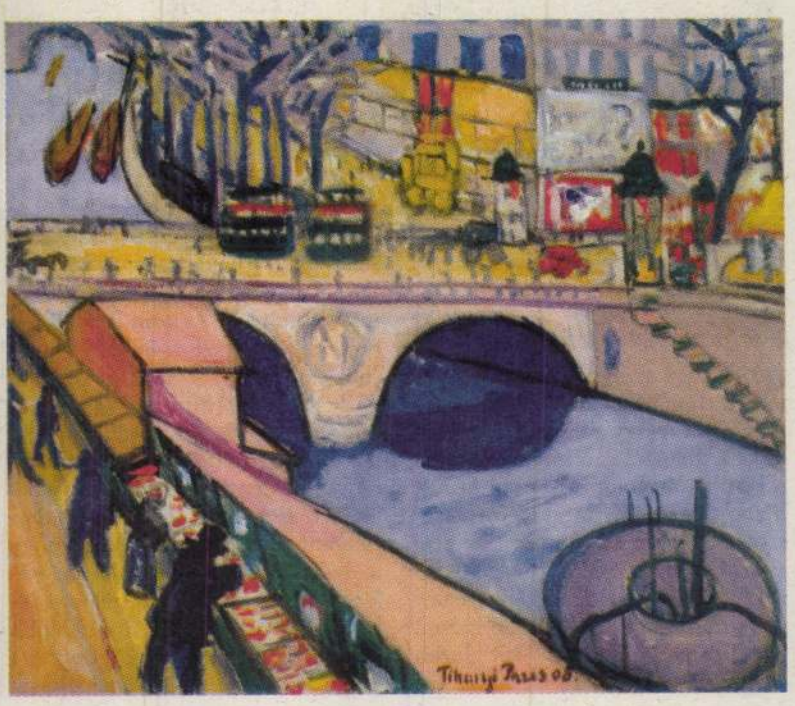

Több mint 1100 műalkotás közül válogatták a tárlat anyagát, mely még a művészettörténészeknek is tartogat meglepetéseket. Illusztrációink Kádár Béla (fent), Aba-Novák Vilmos (balra), Márffy Ödön (balra lent) és Tihanyi Lajos (lent) festményei FORRÁS: MŰ-TEREM GALÉRIA

Modellválság

BÍRÓ BÉLA
egyetemi tanár (Sepsiszentgyörgy)
a New Orleans-i és a Szeret menti fosztogatásokhoz vezető szemléletmódot elemzi, s veti össze a válságok idején működő, a hétköznapokban azonban kevesebb eredményt hozó székelyföldi mentalitással.

A Katrina hurrikán óriási pusztítása utáni fosztogatások, erőszakosságok és gyilkosságok az Egyesült Államok demokráciájának olyan arcát állították reflektorfénybe, melyet a hivatalos amerikai propaganda eddig sikeresen rejthetett a csillogó felszín mögé. Sokan egyenesen úgy fogalmaztak, hogy Amerikáról lehullt a civilizációs lepel, ez a tény nemcsak az Egyesült Államok, hanem az egész világ vonatkozásában aggodalmakra adhat okot. Az egyetlen hiperhatalom nemcsak követendő példaként propagálja saját társadalmi berendezkedését, kultúráját, világképét, hanem ellenállhatatlan gazdasági és katonai ereje révén hovatovább igyekszik rákényszeríteni is az egész világra. Így azután, ha az amerikai modell válságban van, akkor az egész világ válságban van. És persze felvetődik a kérdés: képes lehet-e a kortárs világ gondjainak orvoslására egy olyan hatalom, mely kritikus helyzetekben odahaza sem tud helytállni?

Két véglet

Nem véletlen, hogy a társadalomtudományok szakemberei és a politikai elemzők lázasan keresik az okokat. És persze politikai hovatartozástól függően a legellentétesebb értelmezési kísérletek és megoldási javaslatok születnek. A központosított állam modelljének hívei az okokat az amerikai szövetségi rendszerben keresik. Úgy gondolják, hogy a kialakult helyzet fő oka a helyi és a központi hatalom közötti hatásköri konfliktus, szerintük ez az, ami a gyors és hatékony központi beavatkozást késleltette, s ami végül is hatalmi vákuumhoz és a deviáns viselkedésformák eluralkodásához vezethetett.

Mások (köztük Csányi Vilmos, az állati viselkedéstan neves szakembere) úgy vélik, hogy az okok a hatalom túlzott központosításában, a helyi kezdeményezések hiányában, az individualizmus túlzott eluralkodásában keresendők. E szerint a közösség tagjai között nem alakult ki az összetartozás érzése, a társadalom különböző faji, foglalkozási, műveltségi, vagyoni csoportjai nem éreznek felelősséget egymásért. A magára maradt individuum csak egészen szűk kisközösségekben, galerikben, bandákban, szabadcsapatokban reménykedhet. S mert ezek legkiforrottabb formáit a bűnözői csoportosulások képviselik, korántsem véletlen, hogy kritikus helyzetekben ez utóbbiak veszik kezükbe a dolgok irányítását.

Úgy vélem, az igazság ezúttal is valahol középütt, az egyoldalú individualizmus és az egyoldalú kollektivizmus közt található.

A New Orleans-i események nyilvánvaló oka a feketék és a fehérek közti szakadék, az asszimilációra alapozott homogenizációs stratégia, mely pusztán az összetartozás külsőséges jeleit képes produkálni, de a valóságos társadalmi és kulturális egyenjogúságra alapozott szolidaritást, a másokért érzett felelősséget s az ezekből fakadó közösségi biztonságérzetet már nem. Ez utóbbi magyarázhatja a helyi társadalmak szerepének visszaesését is.

> **Képes lehet-e a kortárs világ gondjainak orvoslására egy olyan hatalom, mely kritikus helyzetekben odahaza sem tud helytállni?**

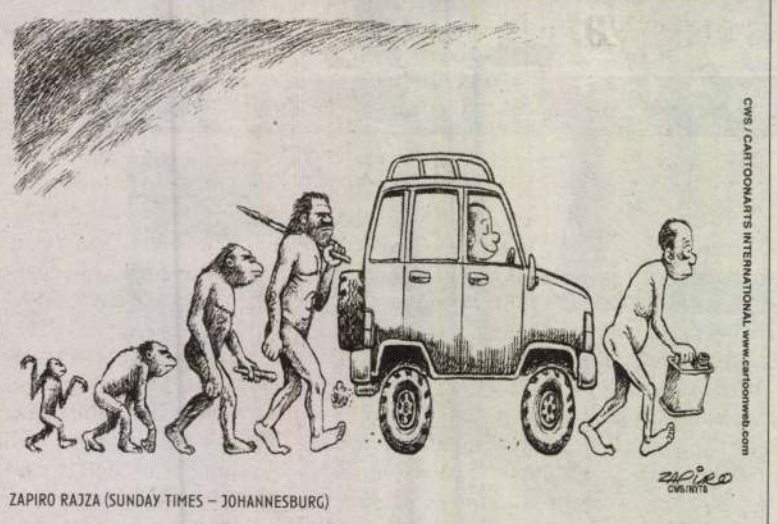

ZAPIRO RAJZA (SUNDAY TIMES – JOHANNESBURG)

New Orleans és Moldva

A kommentárokban gyakran megfogalmazódott a kérdés: vajon a történtek pusztán amerikai specialitásnak tekinthetők, vagy analóg helyzetben másutt is előfordulhatnának? Arról ezek szerint keveseknek sem volt tudomásuk, hogy valójában elő is fordultak. A romániai Moldvában a Szeret menti településeket sújtó árvizek nyomán a szomszédos települések lakói szintén kirabolták a hatóságok által kitelepített árvízkárosultakat.

A két esetnek látszatra semmi köze egymáshoz. Valójában mégis összetartoznak.

A huszadik század eleje óta mindkét társadalomban két egymást erősítő tendencia érvényesült: az individualizáció és a társadalmi homogenizáció. A közösségi összetartozást mindkét társadalom az eltérő eredetű és kultúrájú közösségek kulturális és politikai egysége, azaz a közös nyelv és állampolgárság révén próbálta megteremteni. Az eredmény egyformán nagyon erőteljes hazafiság lett, melyet az egyén – úgynevezett képzelt közösségről lévén szó – pusztán individuumként élhetett meg. Igaz ugyan, hogy a homogenizációt eltérő módon valósították meg, Romániában a nemzeti mitológia, Amerikában az állampolgári közösség kultusza játszotta a meghatározó szerepet, de a folyamat itt is, ott is a tényleges közösségi érzés s ennek nyomán a helyi közösségek szerepének visszaszorulásához vezetett. Az elvont individualitás és az ugyanolyan elvont nemzeti összetartozás közt nem maradhatott fenn a szerves, konk-

Muff

MEGYESI GUSZTÁV
az Élet és Irodalom publicistája; rovata minden második pénteken jelenik meg

PASSZ

Azzal, hogy az illetékes szervek bejelentették, Magyarországon nincs kémügy, nehogy azt higgye valaki, hogy a dolog el van intézve. Ebben a kémhistóriában ugyanis sikerült hírbe hozni egy darab férjes aszszonyt (legyen az irodalmi neve is Lorin), aki a nyilvánosságra hozott telefonlehallgatások szerint minimum „bizalmas, évődő hangú beszélgetést folytatott" két darab magyar miniszterrel. Na most, lehet, hogy kémügy az nincsen, de kíváncsi volnék, mit csinál ezekben a hetekben immáron kémtelenítve egy darab verbálisan felszarvazott férj, valamint két darab miniszterfeleség.

Mert itt van ez a következő beszélgetésrészlet: „Lorin: Mit mesélsz még? (negédesen) / Miniszter: Jaaj, istenem. Hát! Tudod, mire gondolok. / Lorin (nevetgél): Sejtem. / Miniszter: Sejted, sejted. (hosszú csend) / Lorin: Nagyon hallgatag- / Miniszter: Hát igen. Tudom, tudom. / Lorin: De olyan jó, hogy hívtál (...)" Az persze tény, hogy kéményseprővel, példának okáért, nem így beszél az ember telefonon, viszont az is igaz, hogy a politika nyelvezete külön világ; eme párbeszéd rejtjelezve lehet, hogy azt jelenti: adjunk több pénzt Tőkés püspöknek... de azért mégis.

Itt három darab ember lett lehetetlenné téve szűk, családi körben is, én férj-feleség helyében letörném a derekukat. Más kérdés, hogy Hiller exminiszter még ebből is képes politikai baklövést csinálni. Azzal védte ugyanis ártatlanságát, hogy Lorin fekete hajú, fekete (barna) szemű asszony, neki pedig kifejezetten a szőke, zöld szemű nő a zsánere. Mintha ez eleve kizárna bármit is férfiembernél. Sorok írójának zsánere példának okáért szintén a szőke, zöld szemű nő, na de ettől még feketét, barnát, vereset... mi az hogy, sőt nagyon is. Hacsak nem kampányfogás van megint. Magyarországon 472 684 zöld szemű, szőke, szavazóképes nő él, ennyi voks tehát garantált tavaszra, viszont ezenközben (hoppá) 1 millió 374 ezer fekete hajú, sötét szemű asszony fordul most el a szocialistáktól, s köp rájuk örökre. Ha már ugyebár minden csakis és kizárólag politika.

> **Na most, lehet, hogy kémügy az nincsen, de kíváncsi volnék, mit csinál ezekben a hetekben immáron kémtelenítve egy darab verbálisan felszarvazott férj, valamint két darab miniszterfeleség.**

S éppen ez az. Hogy felőlem nyugodtan csinálják ki egymást az urak, sztálinozzanak, gazemberezzenek, hazaárulózzanak, szélkakasozzanak, jellemhibásozzanak (ámbár tán éppen Pokorni ne), sőt én kifejezetten irodalmi megnyilvánulásnak tartom ama kitételt is, hogy „a potenciazavarokkal küszködő férfiak, ha tehetik, tűzpiros sportautót vásárolnak. Képzeljük el, mi lehet azzal, aki tűzpiros heli-

Mű-Terem Galéria – Virág Judit

Téli Aukció

MŰ-TEREM GALÉRIA – VIRÁG JUDIT

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK
ÖNT, CSALÁDJÁT ÉS BARÁTAIT
A MŰ-TEREM GALÉRIA

TÉLI ÁRVERÉSÉRE

AUKCIÓ:
2005. DECEMBER 18-ÁN
(VASÁRNAP) 18 ÓRAKOR
A BUDAPEST KONGRESSZUSI KÖZPONTBAN

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
2005. DECEMBER 8-TÓL 17-IG
MINDEN NAP 10-18 ÓRA KÖZÖTT
A MŰ-TEREM GALÉRIÁBAN

MEGNYITÓ:
2005. DECEMBER 7-ÉN 17 ÓRAKOR
A MŰ-TEREM GALÉRIÁBAN

KATALÓGUS ÉS INFORMÁCIÓ:
Mű-Terem Galéria, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 30.
Telefon/Fax: (36-1) 312-2071, (36-1) 269-4681
E-mail: mu-terem.gal@axelero.hu, http:// www.mu-terem.hu

OLK 05.11.29

Lotz Károly (1833-1904): **Vénusz**, 1900 körül • Olaj, vászon, 50x160 cm • Jelezve jobbra fent: Lotz K.

Díj Hitelezve
1376 Bp., 62.

Taxe Perque
Bp. 62. 1376

Hornyik Sándor
Úr részére
MTA Művészettörténeti Intézet
1014 Budapest
Úri u. 49.

Mű-Terem Galéria – Virág Judit

Antik Enteriőr Kiállítás

MŰ-TEREM GALÉRIA – VIRÁG JUDIT

A MŰ-TEREM GALÉRIA
2005. NOVEMBER 24. ÉS 27. KÖZÖTT
– MINT A VÁSÁR
EGYIK LEGNAGYOBB KIÁLLÍTÓJA –
ÚJRA RÉSZT VESZ AZ

ANTIK ENTERIŐR
RÉGISÉGKIÁLLÍTÁSON ÉS VÁSÁRON.

A KIÁLLÍTÁSRA KERESÜNK

KIEMELKEDŐ KVALITÁSÚ
19. ÉS 20. SZÁZADI MAGYAR FESTMÉNYEKET
ÉS ZSOLNAY KERÁMIÁKAT.

INFORMÁCIÓ:
Mű-Terem Galéria, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 30.
Telefon/Fax: (36-1) 312-2071, (36-1) 269-4681
E-mail: mu-terem.gal@axelero.hu, http:// www.mu-terem.hu

Kádár Béla (1877-1956): **Kávézóban** • Gouache papír, 85x66 cm. • Jelezve jobbra lent: Kádár Béla

Díj Hitelezve
1376 Bp., 62.
2005.11.12.
Taxe Perque
Bp. 62. 1376

Hornyik Sándor
Úr részére
MTA Művészettörténeti Intézet
1014 Budapest
Úri u. 49.

Mű-Terem Galéria – Virág Judit

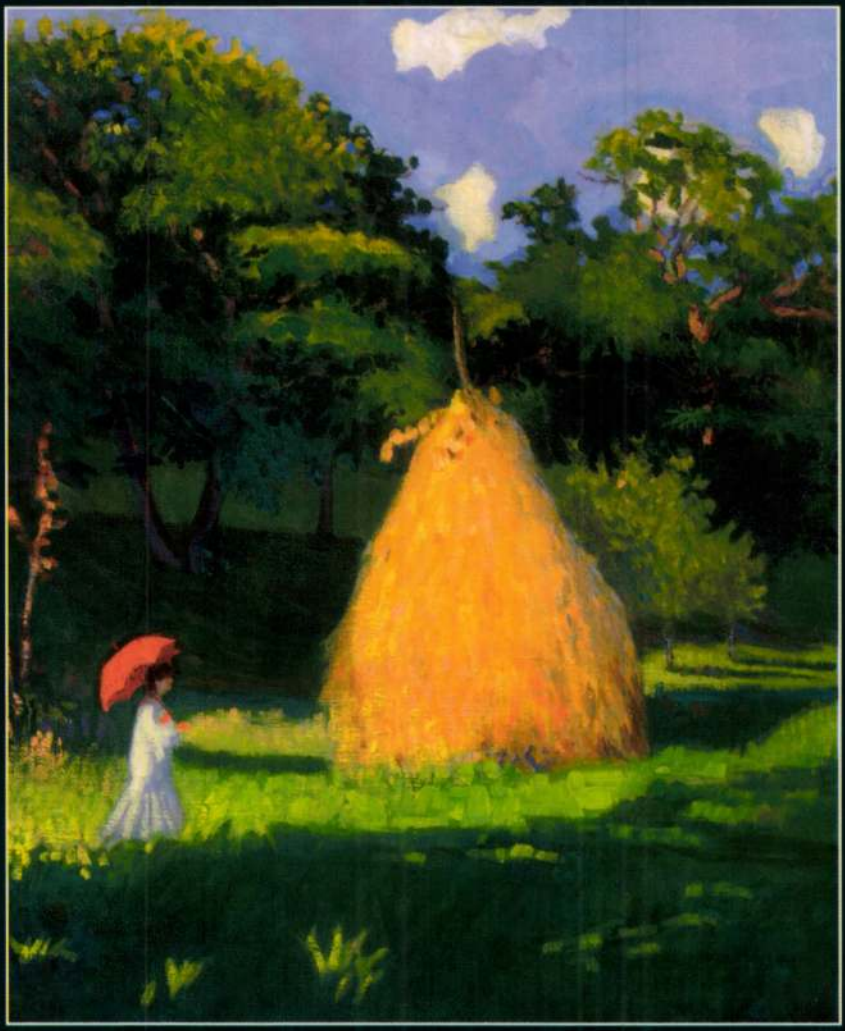

Őszi Aukció

MŰ-TEREM GALÉRIA – VIRÁG JUDIT

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK
ÖNT, CSALÁDJÁT ÉS BARÁTAIT
A MŰ-TEREM GALÉRIA

ŐSZI ÁRVERÉSÉRE

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
2005. OKTÓBER 15-TŐL 23-IG
MINDEN NAP 10-18 ÓRA KÖZÖTT
A MŰ-TEREM GALÉRIÁBAN

AUKCIÓ:
2005. OKTÓBER 24-ÉN
(HÉTFŐN) 18 ÓRAKOR
A BUDAPEST KONGRESSZUSI KÖZPONTBAN

KATALÓGUS ÉS INFORMÁCIÓ:
Mű-Terem Galéria, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 30.
Telefon/Fax: (36-1) 312-2071, (36-1) 269-4681
E-mail: mu-terem.gal@axelero.hu, http:// www.mu-terem.hu

OLK 05.09.30

Boromisza Tibor: Napsütéses táj • Olaj, vászon, 104 x 88 cm • Jelezve jobbra lent: Boromisza Tibor

Díj Hitelezve
1376 Bp., 62.

Taxe Perque
Bp. 62. 1376

Tímár Árpád
Úr részére
MTA Művészettörténeti
Kutatóintézet
1014 Budapest
Úri u. 49.

Mű-Terem Galéria – Virág Judit

Téli Aukció

MŰ-TEREM GALÉRIA - VIRÁG JUDIT

A MŰ-TEREM GALÉRIA KÖVETKEZŐ
AUKCIÓJÁT 2004. DECEMBERÉBEN
A BUDAPEST KONGRESSZUSI
KÖZPONTBAN RENDEZI.
AZ ÁRVERÉSRE KERESÜNK:
XIX. ÉS XX. SZÁZADI MAGYAR
FESTMÉNYEKET, ZSOLNAY KERÁMIÁKAT.
BEADÁSI HATÁRIDŐ:
2004. OKTÓBER 30.

WE ARE AWAITING HIGH QUALITY
19TH AND 20TH CENTURY HUNGARIAN
PAINTINGS AND ZSOLNAY CERAMICS
FOR OUR NEXT AUCTION
TO BE HELD IN DECEMBER, 2004.
DEADLINE OF ACCEPTANCE:
30TH OF OCTOBER, 2004

INFORMÁCIÓ/INFORMATION:

Mű-Terem Galéria, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 30.
Telefon/Fax: (36-1) **312-2071**, (36-1) **269-4681**

E-mail: mu-terem.gal@axelero.hu,
http:// www.mu-terem.hu

Szónyi István: Kerthelységben olaj, tempera, vászon, 66 x 82 cm jelezve jobbra lent: Szónyi

Mű-Terem Galéria – Virág Judit

ANTIK ENTERIŐR KIÁLLÍTÁS

MŰ-TEREM GALÉRIA - VIRÁG JUDIT

A MŰ-TEREM GALÉRIA

2004. NOVEMBER 25. ÉS 28. KÖZÖTT

– MINT A VÁSÁR EGYIK LEGNAGYOBB KIÁLLÍTÓJA

ÚJRA RÉSZT VESZ AZ

ANTIK ENTERIŐR RÉGISÉGKIÁLLÍTÁSON ÉS VÁSÁRON.

A KIÁLLÍTÁSRA KERESÜNK JÓ KVALITÁSÚ

19. ÉS 20. SZÁZADI MAGYAR FESTMÉNYEKET

ÉS ZSOLNAY KERÁMIÁKAT.

INFORMÁCIÓ

Mű-Terem Galéria, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 30.
Telefon/Fax: (36-1) **312-2071**, (36-1) **269-4681**

E-mail: mu-terem.gal@axelero.hu,
http:// www.mu-terem.hu

Ferenczy Károly: Borús táj, 1896 olaj, vászon, 99,5 x 118,5 cm jelezve jobbra lent: Ferenczy K.

Mű-Terem Galéria – Virág Judit

Őszi Aukció

VIRÁG JUDIT

MŰ-TEREM GALÉRIA – VIRÁG JUDIT

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK
ÖNT, CSALÁDJÁT ÉS BARÁTAIT
A MŰ-TEREM GALÉRIA

ŐSZI ÁRVERÉSÉRE.

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
2003. SZEPTEMBER 24-TŐL OKTÓBER 2-IG
MINDEN NAP 10-18 ÓRA KÖZÖTT
A MŰ-TEREM GALÉRIÁBAN.

MEGNYITÓ:
2003. SZEPTEMBER 23-ÁN (KEDDEN)
17 ÓRAKOR
A MŰ-TEREM GALÉRIÁBAN

AUKCIÓ:
2003. OKTÓBER 3-ÁN (PÉNTEKEN) 17 ÓRAKOR
A BUDAPEST KONGRESSZUSI KÖZPONTBAN

KATALÓGUS ÉS INFORMÁCIÓ:
Mű-Terem Galéria, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 30.
Telefon/Fax: (36-1) 312-2071, (36-1) 269-4681
E-mail: mu-terem.gal@axelero.hu, http:// www.mu-terem.hu

Munkácsy Mihály: Dülő szénásszekér, 1868. Olaj, vászon, 107x151 cm Jelezve jobbra lent: Munkácsy M. 868.

Díj Hitelezve
1376 Bp., 62.

Taxe Perque
Bp. 62. 1376

Banóczi Zsuzsa
Úrhölgy részére
MTA Művészettörténeti Kutató
1014 - Budapest
Uri u. 49.

MŰ-TEREM GALÉRIA - VIRÁG JUDIT

ŐSZI AUKCIÓ

MŰ-TEREM GALÉRIA - VIRÁG JUDIT

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK ÖNT, CSALÁDJÁT ÉS BARÁTAIT

A MŰ-TEREM GALÉRIA ŐSZI ÁRVERÉSÉRE

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
2002. SZEPTEMBER 3-TÓL 12-IG
MINDEN NAP 10-18 ÓRA KÖZÖTT A MŰ-TEREM GALÉRIÁBAN

MEGNYITÓ:
2002. SZEPTEMBER 3-ÁN 17 ÓRAKOR A MŰ-TEREM GALÉRIÁBAN

AUKCIÓ:
2002. SZEPTEMBER 13-ÁN (PÉNTEKEN) 17 ÓRAKOR
A BUDAPEST KONGRESSZUSI KÖZPONTBAN

Vinaj Judit Tóth

Katalógus és információ: **Mű-Terem Galéria** 1055 Budapest, Falk Miksa u. 30.
Tel./Fax: (36-1) 312-2071, 269-4681 • E-mail: mu-terem.gal@axelero.hu • http:// www.mu-terem.hu

Patkó Károly (1895-1941): Hajóépítés a nápolyi öbölben

MŰ-TEREM GALLERY - VIRÁG JUDIT

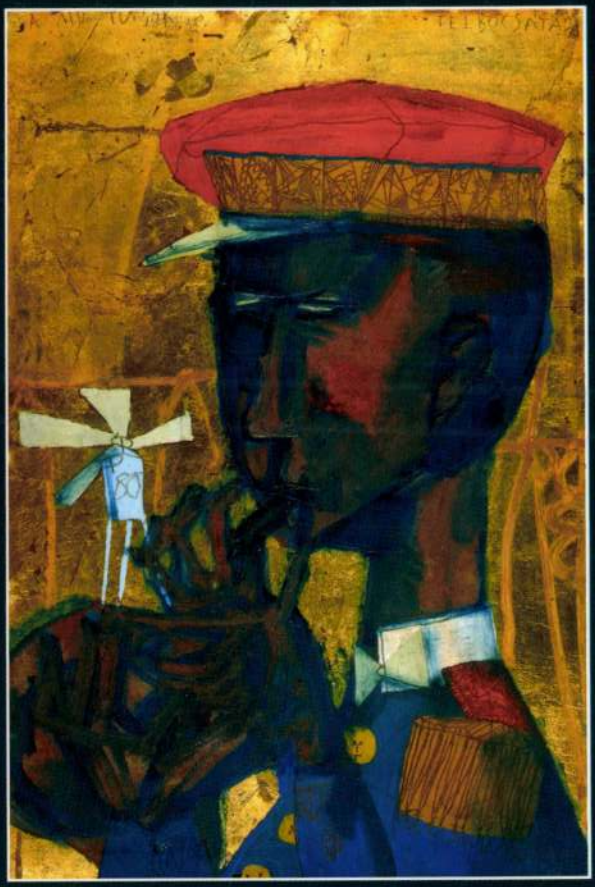

AUTUMN AUCTION

MŰ-TEREM GALLERY - VIRÁG JUDIT

WE ARE PLEASED TO INVITE YOU, YOUR FAMILY AND FRIENDS

TO THE AUTUMN AUCTION OF MŰ-TEREM GALLERY

EXHIBITION:
SEPTEMBER 3–12, 2002 DAILY
AT THE MŰ-TEREM GALLERY

OPENING CEREMONY:
SEPTEMBER 3, 2002 AT 5 P.M.
AT THE MŰ-TEREM GALLERY

AUCTION:
SEPTEMBER 13, 2002 AT 5 P.M.
AT THE BUDAPEST CONVENTION CENTRE
(JAGELLO U. 1-3., 1123 BUDAPEST)

Catalogue and Information: **Mű-Terem Gallery**
Falk Miksa u. 30., 1055 Budapest, Hungary Phone / Fax: (36-1) 312-2071, (36-1) 269-4681
E-mail: mu-terem.gal@axelero.hu • http::/ www.mu-terem.hu

Béla Kondor, 1958

Mű-Terem Galéria - Virág Judit

BÁLINT ENDRE ÉS VAJDA LAJOS

GRAFIKAI MUNKÁIBÓL RENDEZETT KIÁLLÍTÁS

MŰ-TEREM GALÉRIA - VIRÁG JUDIT

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK ÖNT, CSALÁDJÁT ÉS BARÁTAIT

2002. OKTÓBER 11-ÉN (PÉNTEKEN) **17 ÓRAKOR**

BÁLINT ENDRE ÉS VAJDA LAJOS
GRAFIKAI MUNKÁIBÓL RENDEZETT KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓJÁRA.

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

PATAKY GÁBOR MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:

2002. OKTÓBER 12. ÉS NOVEMBER 8. KÖZÖTT
HÉTFŐTŐL PÉNTEKIG 10-18,
SZOMBATON 10-13 ÓRA KÖZÖTT.

Információ: **Mű-Terem Galéria**
1055 Budapest, Falk Miksa u. 30. Telefon/Fax: (36-1) 312-2071, (36-1) 269-4681
E-mail: mu-terem.gal@axelero.hu • http:// www.mu-terem.hu

Bálint Endre: Gyökértánc, 1952. Akvarell, papír, 25,2 x 34 cm
Vajda Lajos: Kollázs feszülettel, 1937. Kollázs, akvarell, 31,5 x 30,5 cm

MŰ-TEREM GALÉRIA - VIRÁG JUDIT

SCHÉNER MIHÁLY KIÁLLÍTÁSA

Mű-Terem Galéria - Virág Judit
Körmendi Galéria

TISZTELETTEL MEGHÍVJA
ÖNT, CSALÁDJÁT ÉS BARÁTAIT

SCHÉNER MIHÁLY

80. SZÜLETÉSNAPJA ALKALMÁBÓL RENDEZETT
JUBILEUMI KIÁLLÍTÁSÁRA

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:

2003. JANUÁR 17. ÉS FEBRUÁR 8. KÖZÖTT
HÉTFŐTŐL - PÉNTEKIG 10 - 18 ÓRÁIG,
SZOMBATON 10 -13 ÓRA KÖZÖTT

MEGNYITÓ ÉS KÖNYVBEMUTATÓ:

2003. JANUÁR 16-ÁN 17 ÓRAKOR
A MŰ-TEREM GALÉRIÁBAN

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

GÖRGEI GÁBOR KULTURÁLIS MINISZTER ÚR

Információ: **Mű-Terem Galéria**
1055 Budapest, Falk Miksa u. 30. Telefon/Fax: (36-1) 312-2071, (36-1) 269-4681
E-mail: mu-terem.gal@axelero.hu • http:// www.mu-terem.hu

Mű-Terem Galéria – Virág Judit

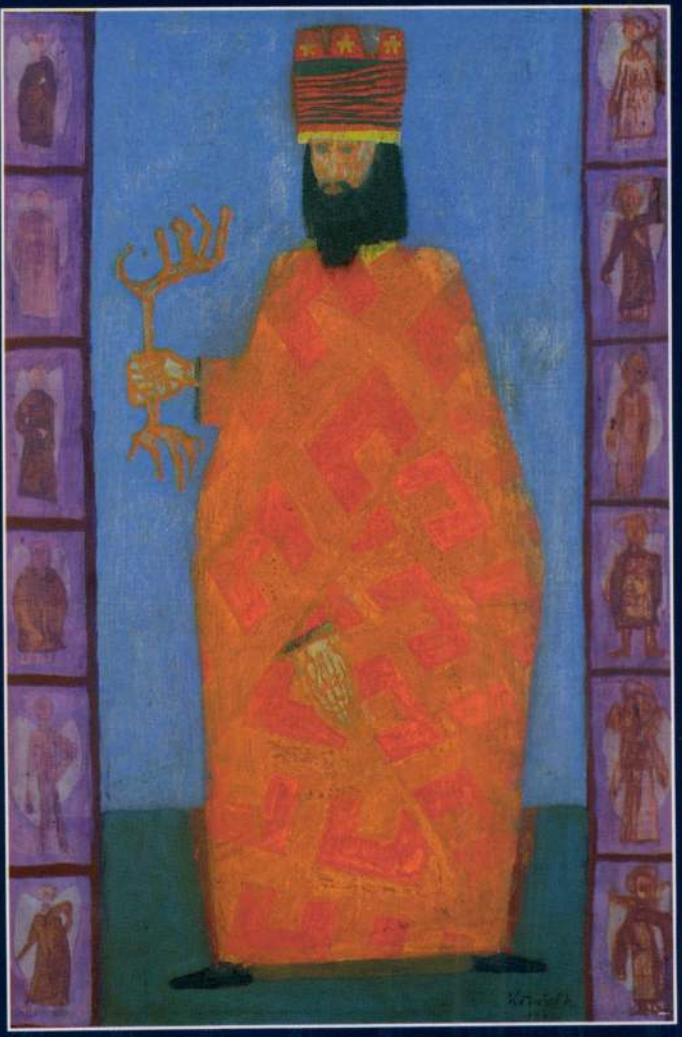

Tavaszi Aukció

Virág Judit

MŰ-TEREM GALÉRIA – VIRÁG JUDIT

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK ÖNT,
CSALÁDJÁT ÉS BARÁTAIT
A MŰ-TEREM GALÉRIA

TAVASZI ÁRVERÉSÉRE

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
2004. ÁPRILIS 8-TÓL 15-IG
MINDEN NAP 10-18 ÓRA KÖZÖTT
A MŰ-TEREM GALÉRIÁBAN

MEGNYITÓ:
2004. ÁPRILIS 7-ÉN (SZERDÁN) 17 ÓRAKOR
A MŰ-TEREM GALÉRIÁBAN

AUKCIÓ:
2004. ÁPRILIS 16-ÁN
(PÉNTEKEN) 17 ÓRAKOR
A BUDAPEST KONGRESSZUSI KÖZPONTBAN

KATALÓGUS ÉS INFORMÁCIÓ:

MŰ-TEREM GALÉRIA 1055 BUDAPEST, FALK MIKSA U. 30.
TELEFON/FAX: (36-1) 312-2071, 269-4681
E-MAIL: mu-terem.gal@axelero.hu, http::/ www.mu-terem.hu

Kondor Béla: Kékszakállú herceg, 1970. Olaj, fa, 52x35 cm. Jelezve jobbra lent: Kondor B 1970

Virágh Judit művészt

No lám, irodák mégiscsak vannak

Mit finanszíroz a PHARE? ● Amiért az önkormányzatoknak kell(ene) zsebbe nyúlni

Nyíregyháza (KM – Gy. L.) **— Lapunk november 24-i számában arról tudósítottunk, hogy a PHARE a kistérségi fejlesztési társulások irodáinak létrehozását anyagilag nem támogat(hat)ja. Tehát elképzelhető, hogy amennyiben az irodákra mégis szükség van a TFT-k normális működéséhez, azt jórészt saját erőből kell létrehozni és működtetni.**

A tudósításra — pontosítás végett — *Jászai Menyhért*, a PRIMOM Vállalkozási Központ hálózati igazgatója reagált.

Telefon, számítógép, képzés

Az megyeszerte közismert tény, hogy a PRIMOM Vállalkozásélénkítő Alapítványt lényegében azért keltették életre, hogy a vállalkozásélénkítő PHARE-program megvalósítását többféle eszközzel is segítse.

— Már 1992-ben az első tíz iroda (Gégény, Mátészalka, Vásárosnamény, Kisvárda, Nyírbátor, Fehérgyarmat, Csenger, Balkány, Tiszalök, Záhony központtal) létezett — mondja Jászai Menyhért. — Igaz, másodállású kollégákkal. Szerepük a PRIMOM Vállalkozási Központ szolgáltatásainak közvetítése volt. Azaz: technikai szolgáltatás, tanácsadás, adatbanki szolgáltatás, képzés, segítségnyújtás a nemzetközi üzleti kapcsolatok kiépítésében, saját hitel — mikrohitel — igénybe vétele.

— A cél az volt, hogy 1993-ra az irodahálózatot 15-re emeljék — legalább két főállású szakemberrel irodánként —, hogy funkciójukat maradéktalanul betöltsék. Ma 14 iroda van, a 15. alakulófélben. Az irodákat az önkormányzatok (térségi alapon) és a PRIMOM Alapítvány közösen finanszírozta eddig is. Az új helyzet akkor állt elő, amikor véglegessé vált, hogy egy újabb PHARE-program indul a megyében, amely a területfejlesztést célozza. Ettől az időponttól szorosan együttműködött a PRIMOM Kelemen Istvánnal, a megyei önkormányzat főtanácsosával, aki magyar részről a területfejlesztési PHARE-programot koordinálja. Közös álláspontunk lényege az, hogy ahol a TFT-k irodát kívánnak működtetni, ott az épüljön rá a PRIMOM tanácsadó irodára, és fejlesztési irodaként működjék tovább. Természetesen a döntés a társulások szuverén joga.

Ki fizeti a révészt?

És itt jön a kérdőjel. Méghozzá az, hogy ki mit finanszíroz? Az említett rövid tudósításból — éppen terjedelmi okok miatt — nem derül ki egyértelműen, hogy végül is a PHARE mire ad pénzt. Márpedig sok mindenre, csak éppen irodaházra, illetve annak bérleti díjára és az itt dolgozók bérére nem. Viszont biztosítja a működéshez szükséges anyagi háttér jelentős részét. Fizeti például az úti-, a telefonszámlát, sőt, telefonfővonalat, üzenetrögzítős készüléket, faxot is ad, valamint komplex számítógépet, nyomtatót, fénymásolót. És az ezek üzemeltetéséhez szükséges anyagok költségeit is állja. Ezenkívül magára vállalja a menedzserképzést és a vele járó költségeket.

Azt is tudni kell, hogy a számítógépeket az országos üzleti adatbázisra csatolták. Ez például tartalmazza heti karbantartással a jogszabályfelügyelő adatbázist is.

Pénz beszél...

Hogyan lehet mindebből működő iroda? Nyilván annak működési helyén, azaz a TFT-központokban az érintett társult önkormányzatoknak (esetleg a tagként szereplő vállalkozásoknak) is a zsebükbe kell — ha nem nagyon mélyen — nyúlni. Mégpedig nekik kell gondoskodni helyiségről, a fűtést, a világítást is ők fizetik. Ami a legtöbb vitát váltja ki: a szakember(ek), ha úgy tetszik: menedzserek bérét.

Hiába, ebben a kérdésben is úgy tűnik: „Pénz beszél, kutya ugat". Magyarán: a TFT-k létrehozását úgy általában helyeslik az önkormányzatok, egészen addig, amíg nem kell zsebbe nyúlni. Él még a beidegződés: megint minket akarnak megfejni, hogy jobb legyen valahol másutt. A reflex — mint mindig — nem teljesen alaptalan.

Jelenleg az irodák dolgozói egy részének egzisztenciális helyzete bizonytalan. Viszont a TFT — mint jogi személy — alkalmazhatja őket. Ha van erre a TFT-nek pénze...

— Itt sem egyértelmű a kép — mondja Jászai Menyhért —, mert egyes TFT-k már az alakuló ülésen eldöntötték, hogy működtetni kívánják a fejlesztési irodát, sőt, a társulás titkárát az iroda vezetőjének választották, mint például Gávavencsellőn. Ettől függetlenül a társulások kívánsága is érthető, hogy a finanszírozást nem biztos, hogy saját maguk meg tudják oldani.

Felvetődik a kérdés: ha 10–15 önkormányzat biztosítja a rá eső költségrészt, nem gazdaságosabb-e például egy tanulmánytervet „saját" szakemberével elkészíttetni, mint mondjuk egy pesti céggel, amely mindennek keményen megkéri az árát? (Feltéve, ha alkalmas helyi szakembert nem találnak az adott munka elvégzésére.) Hisz ott ráadásul pluszkiadásként jelentkezik a tetemes útiszámla-térítés. Hogy csak egyetlen megtakarítható költséget említsünk. Ilyen formában vajon nem többe kerül-e a leves, mint a hús?

Jegyzet

Sztrájkra, magyar!

Kovács Éva

Mára lassan elcsitulnak a legutóbbi sztrájk, a mozdonyvezetők munkabeszüntetésének hullámai, s ha a híreknek hihetünk, nem lesz talán folytatása sem.

Mint állampolgár, csak remélni merem, mindkét fél levonta a számára szükséges tanulságokat, s a következő munkaügyi probléma esetén már úgy ülnek le az asztal két oldalán, hogy tisztázták helyzetüket, helyesen mérték fel lehetőségeiket. Ha ez történik, rövid úton megszülethet a megegyezés, s nem állnak újra a vonatok, nem szünetel télvíz idején a forgalom.

Épp ez a megegyezés, ami mostani életünk oly sok területén nehezen akar sikerülni. Pedig megelőzni jobb lenne némely fordulatokat, mint utána jóvátenni azokat. A fenti példánál maradva elmondhatjuk, sztrájk akkor kezdődik, ha a munkavállalók, a társadalom egyes rétegei helyzetükkel elégedetlenek, s munkabeszüntetéssel igyekeznek önmaguk számára engedményeket, az általuk jogosnak tartott intézkedéseket kierőszakolni. Sztrájkra tehát akkor kerül sor, ha valamely fél nemtetszését kívánja kinyilvánítani.

A demonstrációval a mindenkori kormány kritikája valósul meg. Nagy baj tehát, ha a legfelsőbb szinteken ülők nem veszik komolyan a gyanús jeleket, ha nem tekintik azonos rendű partnernek a tárgyalófeleket, s legfőképpen, ha komoly, széles rétegeket érintő intézkedések előtt nem kérik ki, s nem hasznosítják a kapott véleményeket.

Ez esetben nem kevesebbről, mint arról van szó, a kormány alábecsüli a nép erejét. Akad erre a közelmúlt magyar történelmében néhány példa. Közülük szerintem a földkérdés az a probléma, amelyben az elmúlt három évben úgy születtek döntések és határozatok, hogy az érintettek számára nem maradt más hátra, mint a csendes, vagy éppen viharos tudomásulvétel, később a parlament épülete előtti tüntetés...

Pedig a földkérdés az egyik legfontosabb azon a listán, amelynek tisztes, körültekintő rendezése a legsürgősebb teendő lett volna annak érdekében, hogy a falvak lakói biztos talajt tudjanak lábuk alatt, hogy megélhetésük, nyugalmuk garantált legyen. Nem így történt, s tudjuk, mi az ára...

A párbeszéd, történjen vasutasok vagy földművesek között, elengedhetetlen követelmény. Ha másért nem, azért, mert lehetőséget teremt a gondolatok kicserélésére, s mint köztudott, értelmes, őszinte magyarázattal még a legrosszabb helyzetek is megmagyarázhatók, elfogadtathatók.

Cigány önkormányzat

Nyíregyháza — Megyénkben legalább százezer cigány közös érdeke, hogy életképes cigány önkormányzatok alakuljanak. A nemzeti és etnikai kisebbségi törvény 5. paragrafusának 1. bekezdése kimondja: „A Magyar Köztársaságban a kisebbségek alkotmányos joga helyi és országos önkormányzatok létesítése."

Ezeknek a kisebbségi önkormányzatoknak alapvető feladata a kisebbségek érdekeinek védelme és képviselete az ezen önkormányzatok részére a törvényben megállapított feladat- és hatáskörök gyakorlásával. E feladataik ellátása érdekében a kisebbségi törvény szabályozza az önkormányzatok létrehozásának módját, azok jogait, kötelezettségeit, működési feltételeiket, kapcsolataikat az állam szerveivel.

A törvény szerint a közvetlen létrejövő, esetünkben a helyi cigány kisebbségi önkormányzati testület tagjainak létszáma 1300 lakos alatti községben három fő, 1300 lakos feletti községben 5 fő, városban 7 fő, megyei jogú városban, fővárosi kerületben 9 fő. Ezek szerint Nyíregyházán például 1994-ben a települési önkormányzati választásokkal egyi dőben lezajló kisebbségi választások során egy 9 tagból álló cigány önkormányzatot hozhatnak majd létre, amely e testület többségének döntése alapján választja meg Nyíregyháza város cigány önkormányzatának vezetőit.

Farkas Kálmán
az MCKSZ megyei elnöke

Festmények kalapács alatt

Az első vidéki műtárgyaukció Debrecenben, az Aranybikában

Debrecen (KM – R. J.) — *Barabás Miklós*, *Borsos József*, *Csók István*, Glatz Oszkár, *Holló László*, *Ligeti Antal*, *Szabó Vladimír*, *Telepi Károly*, *Tornyai József* alkotása kerül árverésre többek között a december 7-én szerdán 16 órakor kezdődő műtárgyaukción Debrecenben, az Aranybika Szálloda Bartók Termében.

A Kölcsey Művelődési Központ a város műkereskedőivel összefogva abból a meggondolásból fogott a térség gyűjtői által nagy érdeklődéssel várt esemény megrendezésébe, mert eddig — legalábbis a információik szerint — Budapesttől távol nem tartottak hasonlót.

A rendezvényhez megnyerték a Műgyűjtők Galériája Aukciós Ház támogatását és szakmai közreműködését, aminek köszönhetően 1993 legjobb magyarországi árverője, dr. Virágh Judith művészettörténész irányítja az eseményeket, aminek a szabályait minden résztvevő részletesen megismerheti a rendező szervek katalógusából.

A rendezők szándéka, hogy az aukció szakmai és üzleti szempontból egyaránt sikeres legyen és az árverésre bocsátott műtárgyak mennyisége ne maradjon el a várakozástól és a színvonal is megfeleljen a gyűjtők kívánalmainak. A terveknek megfelelően kalapács alá kerülnek elsősorban festmények, szobrok, de ékszerek és bútorok úgyszintén.

Az érdeklődésre jellemző, hogy budapesti gyűjtők is jelentkeztek alkotásokkal, tárgyakkal, ami egyúttal azt jelenti, hogy a rendezvény akár hagyományteremtő is lehet a térség művészeti életében és joggal számíthat művészetpártolók támogatására.

Eddig 205 tárgyat gyűjtöttek össze az árverésre, 12 millió forint kikiáltási árra becsülve, ami nem zárja ki, hogy egy-egy tárgy akár a négyszereséért is gazdát cserélhet jövő szerdán az árverésen.

A felvett tárgyakat természetesen a Magyar Nemzeti Galéria szakemberei ellenőrizték. Egy festményt, Borsos József: Mandolinos lány című alkotását nyilvánították védettnek.

Az újságírók kérdéseire az aukció sajtótájékoztatóján a szervezők elmondták, a tulajdonlásra vonatkozóan a tárgyak beadói nyilatkozatot írtak alá, továbbá, hogy a helyszínen 30 százalék foglalót kell fizetni annak, aki megnyerte a licitálást és olyan eset nem szokott előfordulni az ilyen árverések történetében, hogy az új tulajdonos ne menjen vissza kiegyenlíteni az árat, hanem veszni hagyná a foglalóját.

Az Első Debreceni Karácsonyi Műtárgy Aukción árverésre kerülő alkotások december 2-től 6-ig előzetesen megtekinthetők az esemény színhelyén.

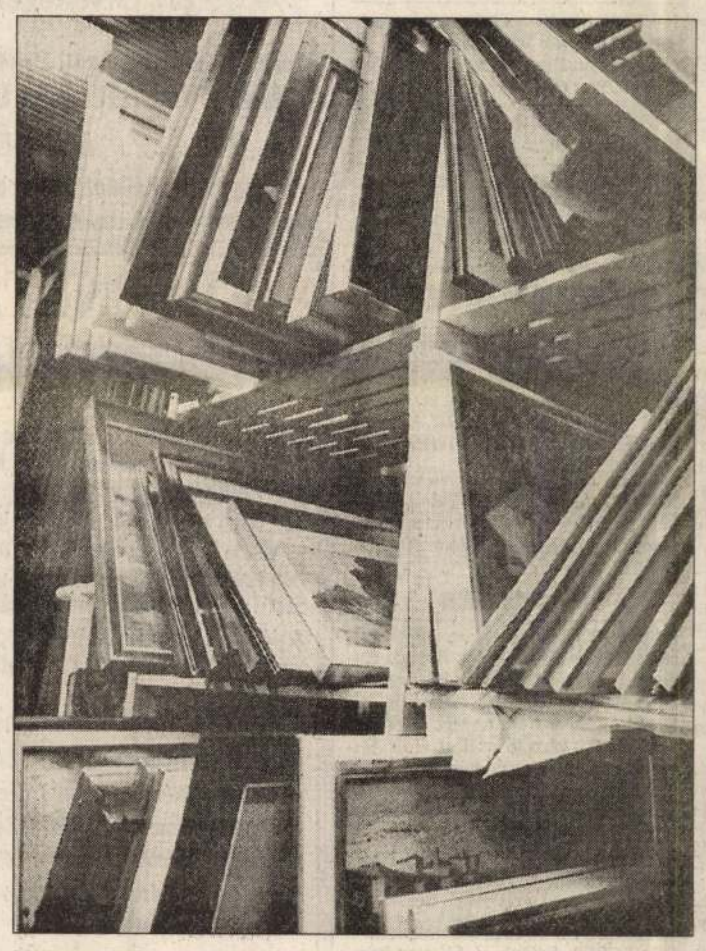

Vajon az ő gazdájuk nem változik?
BALÁZS ATTILA FELVÉTELE

Magyar: világ — valóság

Záhony (K. Zs.) — A Külváros című kulturális és szociális havilap szerkesztősége riport- és grafikai pályázatot hirdet, elsősorban fiatalok számára, Magyar világ — magyar valóság címmel. Előnyben részesülnek azok a pályakezdők, akik a peremkerületben élők, a perifériákra szorultak mindennapjait mutatják be művészi színvonalon, szociális érzékenységgel. A riportpályázatra 2 példányban írott, maximum 8-10 szabványoldallal és 10 soros bemutatkozó életrajzzal lehet jelentkezni. A grafikai pályázatra minimum 3 darab A/5 méretben tus-, filc-, toll-, szén- vagy krétarajz, fekete-fehér alkotással és 10 soros bemutatkozó életrajzzal lehet jelentkezni. A legjobb művek alkotói pénzjutalmat és publikálási lehetőséget kapnak. Beküldési határidő: 1994. január 15., eredményhirdetés március 15. Cím: Külváros Szerkesztősége 6723 Szeged, Építő út 11/B. V. 14.

Ebédidő a papi iskolában — SZEKERES TIBOR FELVÉTELE

Előfelvételi Kállóban

Nagykálló (KM) — A nagykállói Korányi Frigyes Gimnázium drámatagozata versennyel egybekötött előfelvételit hirdet nyolcadikos gyerekek részére. Maga a verseny ugyan január 15-én lesz, de máris lehet jelentkezni és készülni. A vetélkedőn eredményesen szereplő 1–5. helyezést elért szereplők felvételi vizsga nélkül juthatnak be a jövő tanévben induló drámatagozatos osztályba. S hogy mivel lehet nevezni? Egy szabadon választott verssel és egy énekprodukcióval. Ezzel azonban a próba nem ér véget, gyakorlati jellegű feladatok elvégzése során mérik fel a szakemberek a pályázók zenei, ritmus, mozgás- és beszédkészségét. Jelentkezni írásban lehet január 10-ig az intézmény címén: Nagykálló, Korányi u. 23.

INGATLANPIAC

HÁZKÍNÁLAT

NYÍREGYHÁZA

KÉTSZOBÁS, összkomfortos, gázos, családi ház 600 öl telekkel eladó. Kopogó u. 11. *67927 /1K*

NYÍREGYHÁZI, belvárosi, igényesen kialakított, 4 szobás, eltolt szintes családi ház, 2 garázsos, parkosított kerttel eladó. Érdeklődni: Borbánya, Kállói út 104. *68086 /1K*

4 szobás, gázfűtéses családi ház a Krúdy Gyula utcában, vállalkozásra is alkalmas eladó. Érdeklődni 17 óra után 316-973 telefonon. *68117 /1K*

VIDÉK

NAGYSZÁLLÁS, Sétány u. 22., 1990-ben épült, 94 nm-es, szintes, családi ház, 300 négyszögöl telekkel eladó. Érd.: mindennap. *68071 /1K*

NAGYKÁLLÓ, Mártírok út 7. alatti ház árverés útján eladó. Telefon: 319-234. *68107 /1H*

HÁZKERESÉS

NYÍREGYHÁZA

SORHÁZAT, vagy családi házat veszek, lehetőleg Hímes, vagy Korányi, Befejezetlen is érdekel. Tel.: 343-707, napközben. *67701 /2K*

LAKÁSKÍNÁLAT

NYÍREGYHÁZA

ELADÓ 1,5 szobás lakás. Érdeklődni: Május 1. tér 11. 7/42. 18.30 után. *67912 /2K*

KELET Áruházzal szemben 76 nm-es, 3 szobás, felújított, 8. emeleti lakás sürgősen eladó. Telefon: 319-883, este 18 óra után. *67922 /2K*

2 + 1 szobás, nagykonyhás, 65 nm-es, hitelmentes lakás eladó nyári kiköltözéssel. Érd.: Lobogó u. 8. fsz/3. 17 után. *67962 /1K*

VÁROSMAJOR u. 21. első emeleti, 65 nm lakás eladó, vagy kiadó. Dec. 2-án megtekinthető. *68036 /1K*

KÉTSZOBÁS, felújított, 51 nm-es lakás eladó. Fazekas J. tér 6. sz. 9/72. *68055 /1K*

VIDÉK

CSENGER, Ady utca 85. sz. alatti 900 négyszögöles telek, szoba, konyhás lakással eladó. Érdeklődm.: Új Élet utca, PRIVÁT ABC. *67828 /1H*

ALBÉRLET

NYÍREGYHÁZA

FERENC körúton II. emeleti, kétszobás, bútorozatlan lakás házaspárnak hosszabb időre kiadó. Érd.: 311-115 telefonon. *67806 /1K*

ÖRÖKÖSFÖLDI háromszobás lakás kiadó. Érdeklődni: Sóstófürdő, Farkas u. 11. *67952 /1H*

KÉTSZOBÁS lakás kiadó. Kun köz 9. 3/16. Érd.: este 5 után. *67991 /1K*

2 szobás lakás albérletbe kiadó. Jelvény u. 11. 2/9. Örökösföld. Érd.: hirdetés napján. *68164 /1K*

VEGYES INGATLAN

NYÍRSZŐLŐS, Egres köz és a Szegély utca között 1600 öl telek eladó. Mindkét vége beépíthető. Érdeklődni: Dózsaszőlő, Puskin u. 70. *67600 /1K*

BELVÁROSBAN, Ér utca 32. alatt zárt udvari garázs eladó. Érdeklődni: 06-1/1661-987. *67850 /2K*

ÁLLOMÁS környékén garázst bérelnék. Érd.: Népkert 13. 20 óra után, Gödön Ferenc. *67914 /2K*

KABALÁSON 200 négyszögöl víkendtelek gyümölcsfákkal eladó. Víz, villany, kis faház van. Irányár: 160 000 Ft. Nyíregyháza, Fazekas J. tér 22. 6/55. *68033 /1K*

GUSZEV utcában 1729 nm-es építésre alkalmas belterületi telek eladó. Érdeklődni lehet telefonon 42/319-331 vagy Nyíregyháza, Bethlen G. u. 21. alatt. *68061 /1K*

TOLDI u. 34. sz. garázssorból garázs eladó. Érd.: munkaidőben 319-332 telefonon. *68080 /1K*

SÓSTÓ, Anna u. 12. 101 négyszögöl telek, faházzal eladó. Érdeklődni: 343-860 telefonon 16 óra után, hétvégén egész nap. *68142 /1K*

TANYA nagy gyümölcsössel, betegség miatt eladó. Ugyanitt 10 hold föld bérbe kiadó. Érdeklődni: Buj, Petőfi u. 6. *68157 /1K*

ADÁS ÉS VÉTEL

ÉRTÉKPAPÍR

KÁRPÓTLÁSI JEGY

KÁRPÓTLÁSI jegyet eladásra kínálok 800 000 Ft értékben. Érdeklődni a 44/371-302 telefonon. *67888 /1K*

KÁRPÓTLÁSI jegyet vásárolok magas áron. Érdeklődni: 06-42/343-891. *68005 /1K*

KÖTAJI földterületre szóló kárpótlási jegyet vásárolok. „Magas áron" jeligére a kiadóba. *68027 /1K*

BÚTOROK

KOLONIÁL (85 féle) és BIEDERMEIER (50 féle) BÚTOR megrendelhető. Kecskeméti Asztalos Szövetkezet, Szolnoki út 1. Tel./fax: 76/481-730. *67293 /2H*

EGY párnázott hátú, ágyneműtartós rekamié eladó. Óz köz 61. I/2. Kisméretű, ágyneműtartós heverő eladó, Óz köz 61 fsz/1. *67908 /1K*

ÚJ bútorok széles választékban megvásárolhatók, ill. megrendelhetők. Szenzor Bútorbolt, Kiss Ernő u. 49. (vasútállomásnál). *68020 /1K*

JÓ állapotban lévő kanapé és 2 db fotel olcsón eladó. Érdeklődni: 16 óra után, vagy hétvégén. Cím: Nyíregyháza, Kálevala st. 26. III/13. *68090 /1K*

HÁZTARTÁSI GÉP

OLCSÓN eladó! Angol és olasz automata mosógépek és 2 db angol elektromos tűzhely. Tel.: 315-111/144. 312-490. *67646/4K*

ELEKTRONIKA

MAGNÓDECKET, rádiótunert, erősítőt, videomagnót veszek. Új utca 28. 9—17-ig. *65706/4K*

ELADÓ Commodore Amiga 500-as számítógép + egér + 2 db joystick + video adapter (TV-hez is jó) + szakkönyvek + programok. Érdeklődni: 18 óra után a 06-1-118-8802-es telefonszámon lehet! *68099 /1K*

GÉPEK, SZERSZÁMOK

10/120 és 5/120-as textúra sikkasztógép, 3 szálas interlock, 2 fejes csévéző sürgősen eladó. Rétközberencs, Fő 9. *68000 /1H*

220 voltos körfűrészgép eladó. Érdeklődni: 16 óra után, Kabalás, Dózsa Gy. 22. *68141 /1K*

700-as szalagfűrész, kardános eladó. 45 ezer Ft. Nagy, Kossuth u. 69. *68167 /1K*

ÁLLATOK

VÁGNI való fehér pecsenyepulyka 140 Ft/kg-ért eladó. Libaboker, Kiss. *67562 /2K*

EGY másfél éves herélt és egy 6 hónapos csődörcsikó eladó. Penyige, Kossuth út 27. sz. *67826 /1H*

NÉMETJUHÁSZ kiskutyák törzskönyvezve, olcsón eladók. Nyíregyházi út 30. (Orosi út). *67897 /2K*

130 kg-os hízók eladók. Érd.: Akácfa utca 8/b. *67946 /1H*

AIREDALE terrier kiskutyák kiváló szülőktől eladók. 42/312-630 este. *67974 /1K*

CSIRKEVÁSÁR! Sóstóhegy, Zerge u. 26. (Attila utcából nyílik). *68009 /1K*

HÁZI jellegű vágó húscsirke kapható. Sóstóhegy, Kemecsei út 64. *68018 /1K*

6 éves, jól tejelő pirostarka tehén betegség miatt eladó. Érdeklődni: Tóth Ferenc, Pátroha, Bajorhegy 57. *68042 /1K*

ELADÓ egy pekingi patkányfajtájú kutya. Érd.: Mátészalka, Alkotmány út 12. fsz. 2. *68051/4H*

KAUKÁZUSI őrző-védő kiskutyák eladók. Érdeklődni: Nyíregyháza, Liliom u. 5. *68024 /1K*

KÖTTWEILER kiskutyák eladók. Mislai Károly, Nyíregyháza, Sóstói út 49/a. *68089 /1K*

FAJTATISZTA németjuhász kiskutyák eladók. Érd.: Sóstóhegy, Csaba u. 32. *68093 /1K*

EGY 3 éves sodrott herélt csikó szerszámmal, kocsival eladó. Pócspetri, Létai út 48. *68121 /1K*

40 db hasas anyajuh eladó. Érd.: Aranyosapáti, Bajcsy-Zs. 24. *68128 /1K*

ELŐNEVELT csirke eladó. Nyíregyháza, Lakatos u. 56. *68147 /1K*

HÍZOTT sertés eladó. Tímár u. 1. Déli ipartelep. *68159 /1K*

VEGYES ELADÁS

NAGY szemű napraforgó termelői áron (80 q), ugyanitt Minidosz dohányszárító, 3 éves gyári eladó. Érd.: Nyíregyháza, Ungvár sétány 33. VI/20. *67387 /2K*

KACAGÓ u. 3. alatt vezetékes gázra is rákötött gáztűzhely, konyhai páraelszívó, vidokazetták 450 db eladók. *67589 /2K*

SÍFELSZERELÉSEK, korcsolyák használtan, olcsón eladók. Kiss Lajos u. 64. (Korányiból). *67779 /2K*

DISSOUS és oxigénpalack eladó. Érd.: 44/315-591. *68028 /1H*

JÁRMŰVEK

ÚJ AUTÓ

LADA 21053-as, 0 km-es kocsi eladó. Érd.: 343-126-os telefonon. *68169 /1K*

HASZNÁLT AUTÓ

LADÁJÁT rövid idő alatt eladjuk. Hozza be! Új u. 28. Tel.: 343-015. *67245 /2K*

126-os Polski 65 000 Ft-ért eladó. Anna u. 50. *67262/4K*

ÖT és fél éves, 3 ajtós Lada Samara megkímélt állapotban eladó. Érdeklődni: 16 óra után, Debreceni út 24. *67290 /2K*

2107-es Lada 4 éves, bordó színű, megkímélt állapotban eladó. Érd.: Nagy Ferenc, Ujfehértó, Obsitos u. 7. *67813 /2K*

ELADÓ 1989 évjáratú Skoda 120 L típusú gk. Érdeklődni: munkaidő után, Nagykálló, Jókai M. u. 37. *67983 /2K*

BARKÁS zárt gépkocsi 1,5 év műszakival eladó. Kisvárda, Krucsay út 25. Tel.: 879. *67986 /1H*

ELADÓ Lada 1200 S, 11 éves. Megtekinthető: Nyíregyháza, Dugonics utca 9, egész nap. *67997 /2K*

WARTBURG 2 év műszakival, 1 év zöldkártyával eladó. Érd.: Mátészalka, Nándor tér 5. II/5. Telefon: 44/311-397. *68054 /1H*

SKODA 120 13 éves, műszaki nélkül eladó. Resán, Nyírtelek, Rákóczi 53. *68060 /1K*

ZK 1600-as felújított állapotban lévő Zsiguli eladó. Érd.: Németh, Kemecse, Ságvári u. 46. *68076 /1K*

MEGKÍMÉLT állapotban, 4 ütemű Trabant Combi eladó. Érd.: Belső krt. 31. *68170 /1K*

NYUGATI AUTÓ

FORD Curie 1.8 dízel, 1 éves vállalkozásból egy összegben lefizetve eladó. Alma u. 50. *67264/4K*

ELADÓ 123/250/200D Mercedes megkímélt állapotban. Érdeklődni: Kisvárda, Sárköz út 6. *67366 /1H*

CHEROKEE Jeep 2100 cm³ TD terepjáró eladó. Érd.: Albók József, Nagyhalász, Rétköz 3/a. Tel.: 358-128. *67419 /5K*

BMW 735 injektoros, katalizátoros '90. évjáratú reális áron eladó. Érd.: 42/371-301. *67662 /2K*

MERCEDES 200 dízel 124 automata 1990/12. sürgősen, mélyen áron alul (egymillió-hatszázotvenezer!) eladó. Metál fekete, ABS, központi zár, alufelni, stb. Tel.: 06-60-358-198. *67786 /2K*

FORD Escort 1.6 D, 7 éves, metálkék eladó. Pitypang 40. *67805 /1K*

2 éves Audi 100-as, a piaci ár alatt eladó. Érdeklődni munkanapokon a 314-433/206 telefonon. *67825 /1K*

MERCEDES 190 dízel, 4 éves, sérülésmentes, reális áron eladó. Csere érdekel. Nyíregyháza, Korányi 5. (autókereskedés). 42/319-130. *67831 /2K*

FIAT Uno 1677 köbcentis, 1988-as évjáratú autó, reális áron eladó. Érdeklődni: 4700 Mátészalka, Északi krt. 44. Telefon: 44/313-468. *67832 /1H*

FORD Orion 1,8 dízel, 4 éves, újszerű állapotban eladó. Cserét beszámítunk. Nyíregyháza, Korányi 5. (Autókereskedés) 42/319-130. *67833 /2K*

FORD Escort 1.4 benzines, 6 éves, 479 ezer Ft-os irányáron eladó. Cserét beszámítunk. Nyíregyháza, Korányi 5. (Autókereskedés) 42/319-130. *67835 /2K*

ALFA ROMEO 16 típusú, 1700 köbcentis, '91-es évjáratú, injektoros, katalizátoros, 16 V Boxer motoros szervokormány + fék, központi zár, elektromos ablak, benzin-gáz üzemű, tűzpiros, sportos kivitelű, újszerű állapotban, reális áron eladó. Telefon: 06-44/345-239, 16 óra után. *67836/4H*

VW Passat Variant 1.8 i, 1991-es, dokumentált eladó. Nyíregyháza, Debreceni út 134. *67860 /1K*

OPEL Vectra 2.0 i, automata, vállas, 3 éves sok extrával eladó. Nyíregyháza, Debreceni út 134. *67861 /1K*

OPEL Ascona, VW Golf eladó. Telefon: 318-548. *67893 /1K*

VOLKSWAGEN Jetta, dízel, 3 és fél éves, 49 000 km-rel, élénkpiros színben eladó. 3 éves 2107-es Ladát cserébe beszámítok. Nyírbátor, Debreceni út 64. Tel.: 42/381-828. *67923 /1K*

ALFA Romeo 1992 évjárat, combi, 2500 km-rel eladó, vagy cserélhető 1700 köbcentis. Tel.: 312-885, Molnár Tibor, este 318-720. *67956 /2K*

VW Transporter teherautó dízel, hatszemélyes eladó, vagy cserélhető. Tel.: 9—15-ig, 312-885, Molnár Tibor 18-tól 318-720. *67957 /2K*

AUDI 80 1,6 éves eladó. Tel.: 314-603. *67961 /2K*

FORD Tranzit 2 éves, hosszított, magasított, elől törött eladó. Érd.: Vég u. 25/b. *67978 /2K*

FORD Escort Van 1,8 D áruszállító, 10 hónapos 500 000 forinttal az új ár alatt eladó. Érd.: Nyíregyháza, Korányi F. u. 5. (Autókereskedés). *68001 /2K*

200 D Mercedes jó állapotban eladó. Érd.: 17 óra után, szombaton egész nap. Nyíregyháza, Luther u. 13. (Lovasszobornál) Dusa. *68010 /1K*

RENAULT 11 1984-es sok extrával, Mercedes 207 D. korablakos kistehergépkocsi, 1984-es (áfa visszaigényelhető), reális áron eladó. Érd.: 371-379 tel. 18 h után. *68023 /1K*

3 hónapos Opel Corsa Swing eladó. Érd.: 44/361-827 telefonon. Megtekinthető: Nyírautó Kft. Nyíregyháza. *68032 /1K*

VW Golf 1.6 dízel, 1982-es évjárat, piros, szép állapotban eladó. Hasonló állapotú Ladát cserébe beszámítok. Nyíregyháza, Nyírjestanya, Jó u. 4. *68039 /1K*

VW Golf GTI 13 éves, 160 000 Ft-ért eladó. Telefon: 44/312-789. *68048 /1H*

ELADÓ Audi 80 GLD '82-es, friss műszakival, extrával, felújított állapotban. Érd.: Virág 6. sz. *68081 /1K*

5 ajtós Golf 1.3 '87-es eladó. Sóstóhegy, Attila u. 42. *68126 /1K*

IFA W-50, hosszú platós, eladó. Érdeklődni: Orosz, Diák u. 58. *68149 /1K*

FIAT Uno 70 LE, gyártási év 1986, megkímélt állapotban eladó. Érdeklődni: 42/314-669. *68165 /1K*

ALKATRÉSZEK

NÉGYÜTEMŰ Trabanthoz felújított lengéscsillapító és főékhenger eladó. Tel.: 42/315-940. *67520 /1K*

IPARI JÁRMŰVEK

TZ4K 14 B traktor újszerű állapotban eladó, Gyügye, Fő út 110. *67834 /1H*

2 tonna Peugeot kisteherautó eladó, TIR-ezett, lízing-, részlet lehetőség. 314-663. *67964 /2K*

VOLKSWAGEN LT—35 tgk. 3,5 tonnás 2,4 '81-es, friss műszakival, nagy platós, duplakerekű eladó. Irányár: 680 ezerért. 52/349-294 este. *68022 /1K*

HOSSZÚ platós, ponyvás Ifa friss műszakival eladó. Nyíregyháza, Játszó u. 10—12. Tel.: 42/342-455. Érd.: du. 17 után. *68041 /1K*

ELADÓ egy 4,5 éves nyitott Zuk ponyvával. Érdeklődni: Apagy, Dózsa u. 29. *68122 /1K*

KAPCSOLATOK

ISMERETSÉG

170/60/39 éves elvált vagyok, keresem párom, elvált asszony személyében. „Napsugár" jeligére a kiadóba. *68175 /1K*

ÁLLÁS ÉS MUNKA

ÁLLÁST KÍNÁL

NYÍREGYHÁZA

TITKÁRNŐT felveszünk gyors-gépíró gyakorlattal. Jelentkezni: Nyíregyháza, Mártírok tere 9. 5/513. Ujfalusy és TSA. Bt. *67560 /1K*

KÁRPITOST felveszek. Érd.: Nyíregyháza, Debreceni út 56. Bútorbolt. *68011 /1K*

18—30 év közötti, dinamikus fiatalokat keresünk. Fizetés: 30—35 ezer Ft. Tel.: 06-42/310-833. *68058 /1K*

VEGYIÁRU raktárunkba gyakorlattal rendelkező, fiatal adatrögzítő hölgyet azonnali belépéssel felveszünk. Jelentkezés: „Talpraesett" jeligére a kiadóba. *68097 /1K*

JOGOSÍTVÁNNYAL és műszaki érzékkel rendelkező fiatalembereket állást kínálok. Nyíregyháza, Debreceni út 178. 10—16 óráig. *68098 /1K*

VIDÉK

ACÉLSZERKEZET gyártásához felveszünk szaktudással rendelkező hegesztőket, lakatosokat. Tel.: 25/310-538/27 mell. *67804 /2H*

JÖVEDELMEZŐ otthoni munka, választható helyen. Tótfalussi, Jármi 4337 Szabadnyár út 50. *67838/1H*

VÁRRONÓ, ipari interlockkal és gyorsvarrógéppel munkát vállalnék. Ajánlatokat „Folyamatos munka 524388" jeligére a kiadóba. *68142 /1K*

TANYÁRA egy lehoz gondozót keresünk. Otthonában legyen, lakást, teljes ellátást adunk. Érdeklődni: Buj, Petőfi u. 6. *68156 /1K*

ÁLLÁST KERES

A, B, C, E jogosítvánnyal és TIR-vizsgával, 2 éves belföldi furvarozási gyakorlattal állást keresek. Érd.: 44/385-381 telefonon, 20 óra után. *67994 /2K*

VÁLLALKOZÁS

PARK üzletházban üzlet sürgősen kiadó. Érd.: Búza tér 11., vagy este 341-844. *68025 /1K*

JÖVEDELMEZŐ vállalkozáshoz csendestársat keresek 100 000—5 millió forintig, maximális biztonsággal. Telefon: 42/318-796. *68082 /1K*

ÓSZŐLŐ úton üzlet bérbe kiadó. Érd.: Nyíregyháza, Belső krt. 31. *68168 /1K*

BELVÁROSBAN családi ház melléképületekkel, nagy udvarral, vállalkozás céljára tartósan bérbe adó, esetleg eladó. Érd.: 18.00 után, 315-323. *68021 /1K*

KÖZLEMÉNYEK

SZOLGÁLTATÁS

HARMONIKAAJTÓK, térelválasztók, több színben, szép kivitelben beszerelve, 10% árengedménnyel! Keszler, Nyíregyháza, Északi krt. 10. III/12. Telefon: 317-336. *64598/5K*

KISVÁLLALKOZÓK, BT-k pénztárkönyvvezetését APEH-képviselettel, számítógépes háttérrel vállalom. Telefon: 319-213. *67950 /1H*

ÉRTESÍTÉS

A Soros Alapítvány pályázatot hirdet műsorkészítő tevékenységre a Magyar Rádiótól és a Magyar Televíziótól független helyi rádiós és televíziós állomások, valamint műsorkészítők részére. Részletes felvilágosítás kérhető levélben (1525 Budapest, Pf. 34.) vagy telefonon (202-6211) Dusnoki Tibortól. *68015 /1H*

EGYÉB

ESZTERGÁLYOZOTT korlátfa kezdő köztes, függönykarnis eladó. Sóstóhegy, Aranykalász 29. *67899 /2K*

DEMECSER, Székely u. 51. alatt használt szobai rokkantkocsi eladó. *68016 /1K*

OXIGÉN- és dissou-palackok eladók. Tel.: 42/352-876. *68031 /1K*

ISTÁLLÓTRÁGYA eladó gépi rakodással és szállítással. Érdeklődni: Ilonatanya lovastelep, vagy 42/343-320. *68034 /1K*

4,5 és 6 kW-os használt hőtárolós villanykályhák eladók. Érdeklődni: 42/322-333/283 mell. *68049 /1K*

GONDOLJON A KARÁCSONYRA!

ÁRENGEDMÉNY az ÓRASZALON-ban. CASIO, SEIKO, CITIZEN és egyéb karórák 20%, fali- és ébresztőórák 10% engedménnyel.

Luther Üzletház
Szent István u. 1.

V/8230/1H*

NYÍLÁSZÁRÓ SZAKÜZLET
Nyíregyháza, Szent István u. 81.
Tel: 42-316-387

DISZKONT-TEX KARÁCSONYI ÚJRUHA VÁSÁR
December 2-án és 3-án (csütörtök, pénteken) 9.00—18.00-ig
Nyíregyházán, a Szakszervezetek Házában (Szabadság tér 11.)
— Pizsamák (390 Ft)
— Pólók (99—590 Ft)
— Pulóverek, ingek, blúzok, zoknik, szobadolgokat is.
68078/1H

100%-os KÁRPÓTLÁSI JEGY FELVÁSÁRLÁSI AKCIÓ

A Biztonságos Befektetések Nemzetközi Szervezete a kárpótlási jegyek értéknövelése és a privatizáció elősegítése érdekében folytatja a kárpótlási jegyek **100%-ón** történő korlátlan mennyiségű felvásárlását.

Kifizetés: 12 havi egyenlő részletben.
Az akció kezdete: 1993. december 02.
Az akció vége: 1993. december 15.
Cím: BBS INTERNATIONAL
— Budapest, Dalszínház u. 10.
Tel.: 269-2781
— 5000 Szolnok, Ságvári krt. 4. IX/922
Tel.: 56/370-426, 375-111/251, 252
— 4000 Debrecen, Péterfia u. 4. IV/401
Tel.: 52/347-988/61, rádiótel.: 60/387-170
— 5600 Békéscsaba, Pipacs köz 2.
Tel.: 66/323-295
— 5900 Orosháza, Szabadság tér 3.
Tel.: 68/311-144/41, 43
— 6725 Szeged, Moszkvai krt. 25/A.
Tel.: 62/320-596, rádiótel.: 60/387-180
— 5430 Tiszaföldvár, Malom u. 2. I/1.
Tel.: 13
68152/2H

Karácsonyi BÚTOR és SZÖVET vásár legolcsóbban a termelőtől!

Várjuk kedves vásárlóinkat üzletházunkba, ahol sokszínű, széles választékú kárpitozott és kiegészítő — import mintás és egyszínű szövetből, mikro plüssből készült — minden igényt kielégítő bútorainkból választhatnak.
Különböző típusú egyszemélyes heverők, franciaágyak és ülőbútorok nagy választékban.
Helye: Nyíregyháza, Pazonyi út 17.
Nyitva tartás: de. 7—du. 15-ig.
Szombaton: 7—12-ig.
68201/1H

ZANUSSI KÉHEL SAMSUNG TIPP NOKIA

EZ HIHETETLEN, MÉGIS IGAZ!

Egyedülálló AKCIÓ az AMPER ÜZLETHÁZBAN.

Azok a vásárlók, akik decemberben üzletünkben TV-t, videót, music-centert, mikrosütőt, tűzhelyet hűtőszekrényt, fagyasztót vagy mosógépet vásárolnak

50.000 FT
azaz Ötvenezer forint értékű

- Ford, Volkswagen, Audi, Mazda, Toyota, Nissan, Mitsubishi -
AUTÓVÁSÁRLÁSI UTALVÁNY-t kapnak
AJÁNDÉKBA
Nyíregyháza, Bethlen Gábor u. 2. • Telefon: (42) 343-423

VERSENYTÁRGYALÁSI FELHÍVÁS

Záhony Város Önkormányzata versenytárgyalást hirdet a település szennyvízcsatornázás bővítésének beruházásbonyolítási munkájára.

A kiviteli tervek és a pályázati kiírás korlátozott példányszámban — vissza nem igényelhető — 30 000 Ft + ÁFA megváltási díj ellenében átvehető 1993. december 9-ig, munkanapokon 9 és 15 óra között a záhonyi polgármesteri hivatalban. (Záhony, Ady Endre u. 35.)

A pályázatokat zárt borítékban „Záhony város szennyvízcsatornázása" jeligével jelzett, az ajánlattévőre utaló jelzés nélkül kell benyújtani.

A pályázatok benyújtásának határideje: 1993. december 10. 12.00 óra.
Helye: Polgármesteri Hivatal, Záhony, Ady E. u. 35.
Pályázatok felbontása: 1993. december 12. 10.00 óra.
Helye: Polgármesteri Hivatal, Záhony, Ady E. u. 35.
Eredményhirdetés időpontja: 1993. december 18. 11.00 óra.

A döntésről valamennyi pályázó írásban értesítést kap.

Záhony, 1993. november 24.

Záhony Város Önkormányzata
68067/2H-0113

Virágh Kálmán

1918. dec. Kiáll. N. Szalon

Dunaparton, olaff. 120.–

~~Arch. Ep. VI. 294.~~

Virágh Kálmán

1915/16 - 1918/19

Ferkèpzomfoiskèvk

146-l.

Vivagh Kálmán

1919

Ki tud völa?

lü

Országos Bizottságának

Budapest

l az alázatos kérelemmel for-
lüemlékek Országos Bizottsága
eknél a törvényesen megállapitott
gész napidijat, a 180 kor. a kiküldé-
jeszteni méltóztassék.
alább előadott körülményekkel van
delet szerint a kiküldetés 61. nap-
n van megállapitva, mely összeg,
legszerényebb napi élelmezésre is kevés.
li költség is egy jelentékeny összeget

Virágh Klári

A Középkori Királyi Palotában előkerült Középkori szobrok restaurálását Szakál Ernő vezetésével Madarasi Valter, Virágh Klári és Tóthfalusi Masika végezte.

Művészeti Magazin

1946. III. 25. TV. 21.25 - Rné

Virágh Lajos

III. díjat kapott az alábbi pályázaton

N.N.: Értékelték Sopron Eszak-nyugati városrészének rendezési terv pályázatát

Magyar Nemzet 1969 XII. 30

Vigh Lajos

művész.

Arad Kossuth-szobra.
Aradi Közlöny 1907. 7 27

Csáktornyai m. kir. Adóhivatal

Érk: 1905 MAJ 9

1712. szám. II

Virág Lajos

Virágh Lajos főmérnök

megrajzolta Arad város
uj és részletes térképét.
Az uj térkép ozinos alapon
keszült s valamivel nagyobb
alakban, mint a régi
Csepreghy-féle. A lapul
a katasztéri felvétel
szolgált 1: 8640-ar ajtan.

Arad város uj térképe. 1892 évf
92 szám.

791	792	793		795	796		799		
913	914			915	916		917		
4 tengelyű személy- és udvari kocsikhoz való	Butorszállító kocsihoz való	80 termes és legujabb 4 tg. személykocsikhoz valók		Csőalaku rugóval biró Bourdon féle	Lemezrugóval		Rugony mérleg		
kocsi trukk kerékpár és hordrugó nélkül				f e s z m é r ő					
d a r a b									

Jegyzet

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Virágh Margit
DÉLMAGYARORSZÁG
1964 MÁR 25.

1021

Kőfaragó diákok

Szeged legfiatalabb oktatási intézményei közé tartozik a Tömörkény István ipari szakközépiskola, amely most harmadik éves, s mintegy kilencvenen tanulnak falai között. A diákok a hagyományos tárgyak mellett szakmát is elsajátítanak. Képeink a díszítő szobrászati tagozaton készültek.

Diákok munka közben

(Tóth Béla felv.)

Virágh Margit gipszmunkán dolgozik

nem rontaná az árucsere feltételeit és indítványozta valamilyen automatikus kompenzálási rendszer kidolgozását.

Maurice Brasseur belga külkereskedelmi miniszter a javaslatot. Kijelentette: a Gromiko-terv elvének elfogadása jelentősen meggyorsíthatja az értekezlet eredménye munkáját.

Trivedi felszólalását az angol, az olasz és az amerikai

Sárközi Gyula:

Ítél a Ku-Klux-Klan

KISREGÉNY

1

Don Esteban Espinoza fogta a vaskos kéziratcsomót és betette aktatáskájába. De mielőtt elhagyta volna hónapos szobáját, mégegyszer megtorpant az ajtóban. Töprengeni látszott. Szeme körülrebbent a szoba szegényes bútorzatán, aztán sóhajtott egyet s lenyomta a kilincset.

Az utcán úgy sietett, — majdnem fellökte a szembejövőket —, mintha kergették volna. Egy pompás felhőkarcoló előtt állt meg. De csak egy pillanatra, mint akit megrémített a káprázatos üvegpalota, aztán már repítette is a gyorslift a 38. emeletre.

Az ajtón, amelyen kopogott, fehér tábla függött:
EXTRA KÖNYVKIADÓ RT. — IGAZGATÓ.

S most itt áll a kövér, bedagadt szemű, petyhüdt arcú igazgató-tulajdonos előtt, akinek sárgás agyarai között kialudt szivarvég fityeg.

— Nos, mivel lehetek a szolgálatára, fiatalember? — emelte rá vizenyős szemét az igazgató.

— Kéziratot hoztam...

— Kéziratot?... Nagyon érdekes... Hány halott?..

— A mellékszereplőkön kívül egy, de...

— Egy?! — bődült fel senor Gonzales. — S még ide merészelt jönni?

— Igen, egy halott, de nem akármilyen, igazgató úr.

— Minden kezdő ezt mondja. Ezt már ismerem. Nem Szó sem lehet róla. Épp az imént dobtam ki egy kezdő fir kászt kéziratával együtt. Tíz halott volt benne s tudja, ki a gyilkos?

— Nem, nem tudom igazgató úr!

— Egy szenilis nagymama!... Hülye!...

— Már megbocsásson, igazgató úr, de...

Virágh Lajos, [épület]

Kiskunhalas rendezésére kiírt pályázaton:

I. díjas.

—: Pályamunkatársak 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. nov. 29.

Virágh Lajos, [építész]

A MISKOLCI VÁROSKÖZPONT TERVPÁLYÁZATÁNAK ÉRTÉKELÉSE. A Miskolc városközpontjának rendezésére kiírt tervpályázatra 21 pályaművet nyújtottak be a tervezők. A bíráló bizottság 90 ezer forintos díjban részesítette Vinkovits István és Virágh Lajos, 80 ezer forintos díjban Fortvingler László és Szentes László, 60 ezer forintos díjban Heinrich Ferenc és Károlyi István tervező pályaművét; ezenkívül 40—40 ezer forintos díjat kapott két, 30—30 ezer forintos díjat három pályamű.

— : Közlemény 12.

Népszabadság — Bp. 1976. dec. 28.

Virágh Lajos

az alábbi tervpályázaton megvételt nyert 14. számú terv egyik szerzője.

B.Kállai Ilona - Kiss Dénes: Esztergom városközpontjának új megformálása, tervpályázat, 1970. -
Magyar Építőművészet, 1972.2.sz. 8-13.l.

Bisógh Lajos

Virágh Lajos

az alábbi tervpályázaton 2. díjat nyert 11. számú terv egyik szerzője.

Kriszt György: Mosonmagyaróvár régi városközpontjának tervpályázat a, 1971.

Magyar Építőművészet, 1972.2.sz. 14-16.1.

Virágh Lajosné, [újraművész!]
restaurátor

XV. sz.-ból származó (a királyi palota romjai alól előkerült) kályhacsempéket restaurál.

— :(— szöveg — fényképi —) 2

Esti Hírlap, bp. 1973. febr. 1.

M. D. K.

VIRÁSH László építész

Királd, 300 lakásos bányaszte-
lepülés (1957.)

Major Máté: „Vidéki" építészet

Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 4/5.
122. l.

peremartoni Virágh László

építész

Szül. Magyarlápos 1897.

oklevelet nyert 1926

Névjegyzmüegyetem 21. l.

Széchényi Ferencz.

Derékig, kissé jobbra, az
palástjában, mellén pedig egy kül
rata:

Gr. Széchen

Kr., mér. 15: 12.4 cm.

Sz.n. 1
187-90

MDK

Virágh /peremartoni/ László épitészmérnök

MMÉBKözl. 1930. III.16. 11-12. sz. 108.l.

Virágh László

1021

Öreg fa.
[illegible] László olajfestménye)

IGAZ LEHE

A MAGYARORSZÁG 37. számáb
NÉLKÜL c. sebészeti tárgykörű is
sebek varrás nélküli összezárását m
sebésze, Ambroise Paré is alkalm

Ambroise Paré valóban híres
ban alkalmazott ilyen eljárást és az
is írta. De ügyében van egy bökkenő.
1510 és 1590 évek között élt. Miutá
szerint I. Napóleon csak 1769-től 1821-ig volt az élők sorában,
nem hihető, hogy Paré lehetett volna Napóleon hadisebé-
sze... Bizonyításul felhozzuk, hogy ha, tegyük fel, Napóleon
abban a pillanatban kinevezte volna Parét udvari orvosának,
amikor császár lett (1804!), Paré akkor már 294 éves lett
volna, ha élt volna... Minden bizonnyal minden udvari
tisztségre alkalmatlan... De hát ez nem fordulhatott elő,
mert a doktor 80 éves korában meghalt.. És csak ezután,
214 évvel lett Napóleonból császár...

★

Ha már a számoknál tartunk: Ugyanebben a cikkben ol-
vashatjuk, hogy a sebek összeragasztására használatos leg-
jobb ragasztócsikok szélessége 0,3—1,3 milliméter között
van... A laikusban is felmerülhet a kétely, hogy va
ezek a túl keskeny csikok képesek-e a sebeket összet
Jogosan... Mert a csikok szélessége éppen tizs
0,3—1,3 centiméter...

★

Az orvostudomány területéről
van. Az ÉLET ÉS TUDOMÁNY
visszavarrásról olvastunk. Ath
a „gép felkarban levágta
ni a bal kart... A kö
jobb karját muta
szavarrásról va
hová tették
lyébe a

A ké

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Heves megyei Népújság

1968 OKT. 6.

szükséges sodronyfonatokat, stbit

Haidekker

Budapest, Üll

Képes árjegyzék, valamint költs
pontos és gyors

1934. 254. 1

MMÉ ÉVK

Virágh László
épitén
ny. nádas

unkára 13,488 kor. 20 fm., a tető-

Schrick gyár 14,001
tetőfedő munkára

...ontlap, keramitlap, mozaiklap és á la mett-
...olatokat. Bétoncsatornázások, gép és fal-
...ödém, felyceé- és lépcső-szerkezetek. Cé-
...ék, jászolók, szökőkutak és vízmedencék.
...tések és rajzok díjtalanul készíttetnek.

VII.,
IIka-utca 34. sz.

...ndezésére: Sziklai és
...tenstein és Brant
...z-féle villamossági r t.
...r Zsigmond és tsa 280 k.,
...h 313 k. 50 f., Hirschl
...eckert és Homolka
...uttaky 285 k. 70 f.;
... szállitására: Justus
... 40 f., Paschka és

...ra: Erdős Lajos 946 k.
... 1106 koronából 5%

... Langer Ignác 3376 k.,
... k. Zsolnay Vilmos

...ra: Wertheim F. és
...rland Antal 1582 k.,
...1 k. 85 f., „Lift" fel-
...kek gyára 1575 k.,
...kor.- val.
...alatt állanak.
...zsébet hid mázo-
... kir. állami hidak igaz-
...én árlejtést tartott az
...a, valamint az ahhoz
...ására. Ajánlatot tettek:
...Götz a festésre az
...edig A I. 68 70 korona,
... A III. 57·60 korona,
...jkencére 76 kor., ólom-
...nce ragaszra 31·60 kor.
..., B II. 63 20 kor., B III.
...0 kor. 100 kg.-ként,
...k festékre 62 kor. len...

Budapest. (Burkoló és csat...
munka, kockakő szállit...
alábbi munkálatoknak biztositására
ügyosztályban május 11-én árlejtés...
Ajánlatot tettek:

1. a II ker. Oszlop-u. csato...
Schäfer és Wellisch 2623 k...
Pessi Giovanni és társa 2259...
Deutsch Imre 2023 k. 42 f., Wa...
r. t. 2953 k. 30 f.-rel;

2. a IX. ker. Tóth Kálmán-u. csat...
Klein H. János 10.157 k. 55 f.,
P. r. t. 10.243 k. 78 f., Schäfer...
lisch 9601 k. 73 f., Pessi G. és...
k. 29 f., Deutsch J. 10.556 k. 65...
J. r. t. 12.279 k. 94 f, Halász Hu...
k. 74 f., Kleindl János 10.150 k...

3. a) a II. ker. Málna-u. járda as...
Magyar aszfalt r. t. 1189 k...
tartás 15 f., dr. Helvey Tiva...
fentartás 15 f., Angol aszfalt ...
k., fentartartás 15 f.;

b) a kocsiut aszfaltozására:
aszfalt r. t. 2125 k. 50 f., fen...
Angol aszfalt társ. 2164 k.
tartás 40 fillér;

4. a VIII—X. ker. Orczy-ut rende...
kövező munkára: Reinisch H...
korona 23 fill., Pesel Lajos 43...
81 fillérrel;

b) az uttest egy részének kera...
burkolására: Kőszénbánya ...
gyár 89347 k. 41 f., fentartás 40...
keramiai gyár r. t. 89970 k...

Virág Lászlóné szobrász restaurátor.

a budavári palota gótikus altemplomában dr. Zolnai László elmondja, hogy 1974-ben a fehér gótikus madonna két darabra törve került elő, fej nélkül a ciszternász gödörből és ezt Szakál Ernő és Virág Lászlóné igen nagy gonddal restaurálták. E madonna fejét most találták meg.

Művészeti Magazin.

1980. II. 12. Televízió 21.50 /Z./

VIRÁG László épitén

VIRÁG László - BOZÓKI Judit: Mérmű Kft. Mérnöki Műterem. =
Magyar Épitőművészet, LXXXII.évf. 5/6.sz. 1991
46 -53.p. ill. E.

A Kft. tagja, tevékenységük ismertetése.

Esti Ujság

Szombat, 1939 dece

k nagybetűs
ıika viszont
kért

magyaros

-barka holmi, ami — ke

n megalakult *háziipari*
ad választ ezekre a fol-

nunk egymástól — magyaráz Tüdős Klára —, *a magyar ruhát és a magyaros divatot.*

Az első ezek közül az az öltözködés, amely a hamisítatlan hagyományokon alapszik. A magyaros divat viszont a mai divatba szövi bele a magyaros vonalakat, díszítést, mintát, pontosan alkalmazkodva a divat napi követelményeihez.

A magyar ruha nemzeti ügy, *szinvallás és bizonyságtétel.* Negyvennyolcban jobban értette ezt a magyar társadalom, mint ma és jobban tudta a rábízott feladatot. Amit én eddig terveztem, az *magyaros divat* volt, export-cikk, csalogató, *kirakat a külföldnek, a magyar népművészet számára.* Ennek a munkának lehetőségei egyelőre korlátoltak, kudarcaimról és eredményeimről legfeljebb naplológot lehetne írni.

— Milyen volt a Pántlika-szalón elmult két esztendője? Hogy járult a „*tartozik-követel*", mit adott és kapott a külföld?

— hiszen nagyobb-

Virágh Lajos
mérnök

A zsúri döntött. A Kossuth
szobor pályázata. Aradi
Közlöny 1907. 73 sz

Rákóczy György, I-ső, várospataki
bibliája VI. 250-256.

Virágh Lajós
mérnök

A Kossuth-szobor ügye.
Aradi Közlöny 1907. 81. sz

SIG. ECCL. EKECSENSIS AD S. VENDELINUM 1789

Virág Lajos

városi főmérnök

Arad

1867/68-ban végezte

az alábbi iskolát.

Jánosi II. ker. reáliskola

109. l.

BUDAPEST, II., BATTHYÁNY-U. 29.
I. EM. 2.

Virágh Lajos, Arad szab. kir. város fiumnoke

Taraba Sándor Arab. szab. kir. város
egyit. eszeti felügyelője

Készítették ~~[illegible]~~ 1893-ban Arad város
térképet. Virág szerezte, Taraba térképezte.

Lásd

Arad. térképe, Aradi Közlöny 1892. VII évf.
119 szám

MDK

Virág Pál, terv.-ip.müv.

"Jacht Club" szobáját a Mübutoripari váll. készitette el.

Az Iparm. Társulatnak az Iparm.Muz.-ban rendezett 50 éves jub.kiállitásának résztvevöi.
Magyar Iparmüvészet.1935. 266.l.

Virág Pál

iparművész

Iparművészeti Társulat jubiláris kiállítása - Iparművészeti Múzeumban - lakberendezési tervekkel szerepel. Célszerü és jellegzetes jachtklub szobája.

Budapesti Hirlap
1933.XII.4.

MDK

Virágh Pál,ép.mérn.

Egy emeletes családi lakóházat és egy családi házat két lakással - tervezett.

A MMÉE-ben állandó intézménnyé alakult át ez a kiállitás. /Két illusztr. a III.és a VII.l./

Dr.Ny.L.: A " Hogyan épitsünk?" kiáll. a Nemzetközi Vásáron. 1933. V.6. III.-VIII./.l. MMÉE Közlönye.

M. D. K.

VIRÁG Pál évétén

Szeged, Béke-épület (1952)

Nagy-Papp-Börtsök: Szeged, Bp. 1960 209 l.
277 l.

H. D. K.

VIRÁGH Pál építész

Királa 300 lakásos bányaszt telepü-
lés. település tervezője Klie Zoltánnal

Helyesbítés

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. 18. 80. a

M. D. K.

VIRÁGH Pál építész

Miskolc, Kilián Gimnázium melletti lakóblep (1956.) Repr.

Társtervező: Bene László

Major Máté: „Vidéki" építészeti

Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 120. l.

M.D.K.

Virágh Pál, épitész

a Kiállitási- és a Szervező bizottság tagja

XII. Congrès International des Architectes Budapest 1930. Compte-rendu. Bp.1931. 20.old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292
Virágh Pál dr.
ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1957 DEC 14

21
139

A szebb Miskolcért

Kétnapos városrendezési ankét Miskolcon

PÉNTEKEN A SZOT SZÉKHÁZÁBAN a Műszaki- és Természettudományos Egyesület Szövetsége miskolci intézőbizottságának rendezésében kétnapos városrendezési ankét kezdődött. A teremben keresve sem lehetett üres széket találni, ami arról tanuskodott, hogy városunk átrendezése, kiépítése, közlekedési hálózatának korszerűsítése — népes tábort vonzó és igen aktuális, szinte mindannyiunkat érdeklő probléma.

A megjelenteket dr. Terplán Zénó, a munkabizottság elnöke köszöntötte és a szebb Miskolcért jelszóval. — amely rövidsége ellenére igen sokat mond — megnyitotta az ankétot.

Miskolc városrendezési és városfejlesztési kérdései címmel dr. Virágh Pál városépítész főmérnök vetített képes előadása felvetette a legsürgetőbb problémákat, és ismertette a hallgatósággal a reális talajon készült építési tervet. Előadása elején arról beszélt,

mennyi bonyolult, gátló körülmény jön közbe máris csak akkor is, ha csupán egyetlen, maszek lakásépítő kérvényét kell vizsgálni. Minden egyes építkezés a kérdések láncolatát vonja maga után.

Az indokot — fejtegette az előadó — részben Miskolc alapításának történetében kell keresni, részben pedig a város földrajzi adottságaiban, amelyek városépítés szempontjából nem a legideálisabbak. Az elmult évtizedek alatt már többször foglalkoztak városunk átépítésével, de mindezek közül az egyetlen, elfogadható terv 1948-ban született meg. Weiner Tibor készítette ezt a tervet, amely már fölvetette a városközpontok kérdését is. De még ez is hiányos volt, illetve tulzott, hiszen többek között azért nem kerülhetett elfogadásra, mert irreális programra készült — 250—300, majd 350 ezer lakás elhelyezését írta elő.

Dr. Virágh Pál kifejtette, hogy

megfelelő regionális terv, mely nélkül városrendezési tervet készíteni nem lehet, még ma sem áll rendelkezésre.

Hosszasan kitért az MTESZ komplex városrendezési munkabizottságának működésére, majd áttért a beszámolóban igen nagy részt elfoglaló szanálási tervnek az ismertetésére.

A VETITETTKÉPEKKEL VÉGIGKISÉRT ismertetés az egyik legértékesebb része volt előadásának. Elmondta, hogy szanálásra kerül a Mester utca, a Szondy-telep, a Vayúti telep, a sajóparti cigánytelep, a Danyi-völgy, belvárosi tömb-belső, Avas- és tetemvári pincesorok, Tízeshonvéd, Kun József, valamint a Prohászka- és az Anna utca közötti területek, továbbá a Muszkás-oldal, Magashegy, Vargahegy, Máv-telep, a diósgyőri cigánytelep, a Nagy Lajos- és Szervezet utcák közötti terület, Hejőcsabának a Csabavezér úttól nyugatra és a diósgyőri vasuttól délre eső területe.

A szanálás kérdése a területfelhasználás problémájához vezet át, amelyben a munkabizottság már kész javaslattal állt elő. Ezek a javaslatok igen helyesen elvi szinten mozognak, a konkrét megoldást a városrendező hatáskörébe utalják, — folytatta a főmérnök.

Ezután hosszasan foglalkozott a területfelhasználással és a beépítések módjával.

Megemlítette a főforgalmi utakon történő építkezéseket, a Vasgyár területének beépítését, a Szinvától északra fekvő területek beépítését, amelyek még ma is nyitott kérdések

és az utóbbi alkotja Miskolc városrendezésének egyik legkényesebb kérdését.

Előadása végén dr. Virágh Pál fölkérte az ankét résztvevőit, hogy mint illetékesek, járuljanak hozzá különösen azoknak a kérdéseknek a megoldásához, amelyek az előadás folyamán is tisztázatlanok maradtak.

MÁSODIK NAPIRENDI PONTKÉNT Meszléri Zoltán főmérnök, a mindannyiunkat közvetlenül érintő közforgalom megjavításáról tartott színvonalas beszámolót. Vázolta a vasuti és a belső közlekedés feladatait a felszabadulás előtt és után, majd a jelenlegi problémákat és beterjesztette elsősorban a hiányzó útvonalak kiépítését, a meglévők korszerűsítésének szükségességét. Beszélt az új villamosvágányok lerakásának fontosságáról, — például Tapolcára, Perecesre — és új autóbuszvonalak beállításáról a városon belül és kívül.

Mindenekelőtt — mondta Meszléri Zoltán — meg kell szünnie annak a helytelen gyakorlatnak, hogy az ország második városában fejlesztés céljára csak a fővárosból kiselejtezett, elavult járműveket adják le.

A sokfajta tipus, az elavult járműpark a főútvonalon különösen, de minden útvonalon botrányos forgalmi egyenlőtlenségeket okoz. A tömegközlekedés, amelyet mindannyian ismerünk, igen kezdetleges és egyáltalán nem rendezett, — éppen ezekből az okokból kifolyólag.

Beszélt még a jelenlegi repülőtér rendezéséről — ez ugyancsak lényeges és fontos szerepet kap majd a tervben, majd következőképpen fejezte be előadását:

— Reméljük, népgazdaságunk az ország második városa részére fokozatosan lehetővé teszi, hogy városi közlekedésünk végre gyorsabb ütemű, egészséges fejlődés útjára léphessen.

A vitaindító előadásokat felszólalások kísérték, amelyekben a megjelentek kifejezték óhajukat: minél hamarább elkezdeni egy reális alapon nyugvó, egészséges terv gyakorlati megvalósítását.

SZOMBATON REGGEL FOLYTATÓDOTT AZ ANKÉT. Mihályffy Gellért főmérnök, Miskolc város gazdasági területei címmel tartott nívós beszámolót a város területének geológiai adottságairól, a talajféleségek számszerű megosztásáról, az éghajlati viszonyokról, stb.

Elmondotta, hogy Miskolc városnak 48.2 százalék, mintegy 19.000 kataszteri hold mezőgazdasági területe van. Kiemelkedik a város erdőterülete, amely mintegy 42.2 százalék. Ezek a tényezők is nagyban meghatározzák a mezőgazdasági területek távlati perspektíváját.

A mezőgazdasági fejlesztési szempontokat — folytatta Mihályffy Gellért — összhangba kell hoznunk a város ipari, települési, kulturális fejlesztési szempontjaival, mert csak így látjuk meg az alapvető teendőket.

Ezután hosszasan fejtegette a különböző kerületek felhasználásának lehetőségét. Beszélt nagyszabású gyümölcsösítő, kertesítő, szőlősítő akciókról, megemlítette a parkok, a fásítás szükségszerűségét, majd így folytatta:

— A IV. kerület teljes egészében az I. kerület északkeleti, a Sajótól keletre eső területe távoli időkben is meg kell tartsa mezőgazdasági jellegét és kultúráját. A II. kerület szintén a szőlő- és gyümölcstermelésnek kell hogy fejlődést biztosítson. A III. kerület, — mint erdő jellegű terület — csak esztétikai és termelés minőségi szempontból változik.

A város területén — úgy a mezőgazdasági, mint a beépített részeken az ipar szennyezéseitől — fasorok, ligetek és zöld övezetek létesítésével kell védeni a lakosság és a növények életlehetőségeit — fejezte be előadását Mihályffy Gellért főmérnök.

MISKOLC LAKÁSÉPITÉSI ÉS SZANÁLÁSI KÉRDÉSEIRŐL ifj. Horváth Béla építészmérnök befejező előadásában a tíz pontban összefoglalt széleskörű kérdéscsoportokkal foglalkozott. Ez a tíz pont a következő:

a lakáskérdés általában, a lakásépítés 1945-től 57-ig, állami lakásépítés ugyanezen idő alatt, magánlakóházak építése, lakásépítés 1940—45 (háborús károk), Miskolc lakásállományának alakulása az elmult évtizedekben, lakóházak és lakások szanálása Miskolcon, épületek állapota, karbantartása, felújítása és az összefoglalás.

A tíz pontban lefektetett kérdések igen értékes adatokat szolgáltattak az érdeklődőknek. Sajnos mindössze néhányat tudunk közölni. Igy például a kimutatások szerint 1945—57. év végéig elkészült vagy elkészülő épületek száma 5564. Ezek közül 3903 lakás állami beruházást, 261 közületek vagy vállalatok által patronált, 1400 magánosok által, zömmel OTP-kölcsönnel létesített lakások.

Jelenleg az évtizedeken át pusztuló belvárosban a VATERV 1954-es évi adatai alapján 401 életveszélyes és 3113 avult lakás van. Ezek olyan épületek, amelyek tatarozásával foglalkozni a bajok gyökeres megoldásának elodázását jelenti.

A JÖVŐ FELADATA ELSŐSORBAN igen reális és idővel számoló terv gyakorlati megvalósítása, — mondotta az építészmérnök, majd így folytatta. — Az elmult tíz év alatt Miskolcra vonatkozóan számos rendezési terv és gazdasági vizsgálat készült. E tudományosan megalapozott tanulmányok csaknem mindegyike állástfoglal a belterületek fejlesztése mellett, és a külterületek továbbépítésének mértékét a belváros rendezésével kívánja összhangban megoldani.

Lakásszaporitás terén a felújítandó lakások egyharmadát is avultként számítottuk, tekintettel arra, hogy a megvalósítás időszakáig ezen lakásokkal, mint nemlévőkkel kell számolnunk.

Tíz-tizenöt éven belül a város lakáshiánya a reális, természetes szaporulatot figyelembevéve úgy alakul, hogy az összes hiány 24.622 lakás és 1.241.073 négyzetméter hasznos alapterület lesz.

Előadását így fejezte be:

Lakásviszonyaink maradandóbb javítását a gyors beavatkozástól, rövid idő alatt nem remélhetjük. Véleményünk szerint 20 év alatt meg lenne annak a lehetősége, hogy a város nehézségeit megoldjuk. Felépítendő ezalatt 24.622 lakás, szanálandó 7801 lakás, ami 17.5 százaléktól 41.3 százalékos szanálást jelentene, átlag évi 1231 lakás építése, 390 lakás bontása a feladat.

Nehéz feladat a század eleje óta fokozatosan romló lakásviszonyokon segíteni. Nehezítette a tanács munkáját az a körülmény is, hogy ezideig nem ő volt a gazdája a városban történő lakásépítkezéseknek. Központosan Budapestről szervezték. Bíznunk kell abban, hogy Miskolc város tanácsa látva a feladatok nagyságát, megfelelő és hatásos intézkedéseket tesz a város kétségkívül legfontosabb ügyének előbbrevitelében. Számitunk a tervező és kivitelező szakembereknek odaadó munkájára, a kormányzati szervek hathatós támogatására és a lakosság türelmére. Hiszen a lakáskérdést csak így tudjuk igazán rendezni.

A KÉTNAPOS ANKÉT után most már a tettek következnek. Ezt várja egész Miskolc lakossága.

Rosszmájúság

Miért hagyja futni a többi jár-
t, amikor már a villamos elé
pót enged?

Hogy ne csak nekünk legyen
trendszerű késésünk.

Csoki logika

Egyik olvasónk vasszilánkot talált a csokókában.

— Apuka! Ha ma még néhány sze-
t csokit veszel nekem, biztosítha-
k neked egy MÉH-sorsjegyet.

KÜLÖN HÁLÓSZOBA

Egy hegyi szálloda bárjában lilavörös orrú vendég grogot kér, majd így szól szomszédjához:

— Nos, hogy bírja ezt a borzalmas hideget? Egész éjszaka vacogtak a fogaim. A magáé nem? — Mire a másik:

— Nem tudom. — Ugyanis én és a fogam külön alszunk.

VASÁRNAPI FEJTÖRŐ

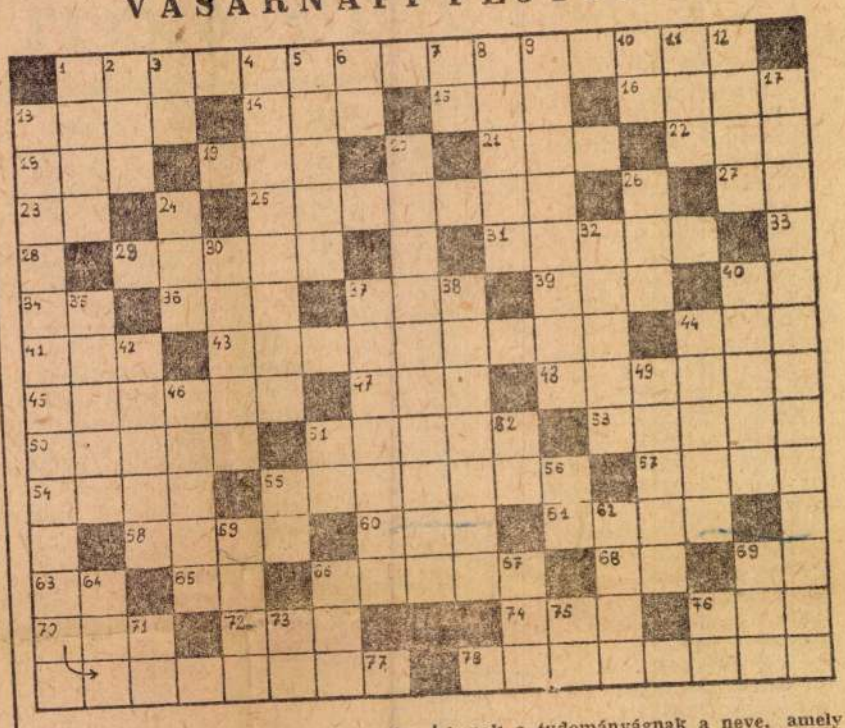

VIZSZINTES: 1. Itt végeznek tengerkutatásokat a szovjet oceonográfusok. 13. Egy betűvel a végén, orosz pálinka. 14. Ruházati darab jelzője lehet. 15. Caesar mássalhangzói. 16. Daljáték. 18. Becézett női név. 19. Eklézsia rövidítése. 20. Kettősbetű. 21. Erre a helyre. 22. AVM. 23. Éneklő hang. 25. Az egyik szülőnk tulajdona. 27. OE. 28. Magánhangzó. 29. Cukorgyáráról híres dunántúli község. 31. Ismert operaénekesnő. 33. Tonna jele. 34. Végtelenség belseje! 36. Gyakori magyar név. 37. . . . rm. Riadó — idegen szóval. 39. Ezer háromnegyede! 40. Tiltószó. 41. Tiszapalkonyai Állami Erőmű. 43. Lakóhelyiséget talál. 44. Gyopárosi részlet. 45. Megkeverve az Olgák tulajdona. 47. Becézett női név. 48. Legfontosabb élelmünk. **50. A jelenlegi rádiótechnika egyik legfontosabb vívmánya.** 51. Formátlan, alaktalan. 53. Neves népzenész volt. 54. A nyomdaipar alapanyaga. 55. Az elejét és végét megtaláljuk a köbcentiméterben! 57. Műsoros szórakozóhely (végén betűhiány). 58. Olajjelölőhely a Szovjetunióban. 60. Növelővel ételízesítő. 61. Idős néni. 63. Középen avat. 65. Személyes névmás. 66. Régi magyar leánynév. 68. Egymás közelében lévő magánhangzók az ABC-ben. 69. A fa része. 70. Folyó Romániában. 72. Ras. 74. Házasember. 76. Gyakori arab név. 78. Az antilopfélék családjába tartozó afrikai állat, névelővel.

FÜGGŐLEGES: 1. Előcsarnok, gyűlésterem. 2. Összevissza: túr. 3. Középeurópai Kupa. 4. Kintlévő összegek behajtása. 5. Például „Chat Noir". 6. Utóirat. 7. Kóc kétharmada. 8. Fiatal mén. 9. Megyénk fás területeinek gondozói, őrzői. 10. Fordított dátumrag. 11. Elektromos meghajtású is lehet. 12. Színvonal. 13. **Annak a tudományágnak a neve, amely azzal foglalkozik, hogy milyen hatással lesz az emberi szervezetre a bolygóközi utazás. 17. Az időjárással és általában a légkör jelenségeivel foglalkozó tudomány. 20. A rádióaktív sugárzás kimutatását és erősségét szolgálja ez a mérőműszer.** 24. Menetrendi rövidítés. 26. Szélesre nyit. 30. Placisár — része! 32. Társaságodban. 33. Felszolgálja az ebédet. 37. A harang szava. **38. Ezek a rakétamotorok új korszakot teremtettek a gyorsrepülés fejlődésében.** 40. Betonkavics eredetének meghatározása. 42. Kezdőbetű híján célbatalál. 44. Egymás mellé helyezve is rongy. 46. Értéktöbblet. 49. A. — pontosan leírva. 51. Fatönk páratlan betűi. 52. Fele-fele. 55. Ilyen betű is ván az frógépen. 56. Bosszús felkiáltás. 59. Idegen mozi. 62. Halk zörej. 64. A legmélyebb női hangnem. 66. Delcában van. 67. Az engedelyezés rövidítése nyomtatványokon. 69. Nem ül le. 71. Uj szovjet repülőgép betűjele. 73. Fordítva: jelen nap. 75. ÖA. 76. Rangjelzés. 77. Kettősbetű.

Beküldendő: a vastagbetűvel szedett sorok megfejtése. Beküldési határidő: december 6, péntek.

A november 17-i számban megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: Marx Károly írta a Tőke első kötetének egyik előszavában. Műbolygók a világűrben.

Könyvjutalmat nyertek: Huszár József Ónod, Tóth Józsefné, Hejőcsaba. Dudás Endre Miskolc, Seress Gyula Tokaj, Diákotthon, Kiss Sarolta, tanuló Miskolc.

A jutalmakat postán küldjük el.

—000—

Értesítés

Vállalatunk alábbi boltjai hoznak hasított félsertéseket forgalomba:

68-as sz. bolt: Miskolc, Zsolcai-kapu 10.
69-es sz. bolt: Miskolc, Széchenyi u. 18.
70-es sz. bolt: Miskolc, Tanácsház-tér 22.
78-as sz. bolt: Miskolc, Széchenyi u. 56.

A boltvezető kartársaink megrendeléseket vesznek fel szalonnás félsertésre vonatkozólag. A teljesítés a megrendelést követő héten történik. A vásárló rendelhet mangalicából származó zsírsertést, vagy angolos hússertést.

A hasított szalonnás félsertés ára kg-ként 24.85 forint. A vásárló kívánsága szerint a megrendelt félsertést házhozszállítjuk a délutáni órákban. A szállítási költség q-ként 30 forint.

A félsertés a vásárló kívánsága szerint bőrrel, perzselve, vagy forrázva és bőr nélkül is lehet. A megrendeléssel egyidejűleg közölheti a vásárló, hogy igényt tart-e belsőségre és bélre, amelyet szintén biztosítunk.

A hasított félsertésekhez szükséges rizst és egyéb fűszereket az alábbi boltjainkban biztosítunk:

165-ös sz. bolt: Miskolc, Zsolcai-kapu 2.
31-es sz. bolt: Miskolc, Széchenyi u. 19.
163-as sz. bolt: Miskolc, Szabadságtér 2.
88-as sz. bolt: Miskolc, Széchenyi u. 60.

Miskolci Élelmiszerkiskeresk. Váll.

—oOo—

A Szabadegyetem jövőheti műsora

December 3: Hangulat, indulat, szenvedély. Sárközi Andorné. A helyes és helytelen szülői tekintély. Kálmán József. Óvónőképző, Dayka G. u. 4.

Dec. 4. Ibsen és Strindberg: dr. Csorba Zoltán. Francia szimbolista költők: Kordos László. Nevelők Háza, Déryné u. 3.

Dec. 5: Szinkron motor indítása: rotorköri ellenállás. Kétkalickás és mélyhornyú motorok. Szabó Szilárd. Villamosipari Technikum, Malinovszkij u. 7.

Dec. 5: Millet. Seres János. Nevelők Háza, Déryné u. 3.

Az előadások nyilvánosak, kezdetük 18 óra. Bérlettel nem rendelkezők a helyszínen válthatnak napijegyet.

—oOo—

Honthy Hanna Miskolcon

December 2-án, hétfőn délután és este a Béke moziban ismét felcsendülnek Honthy Hanna Kossuth-díjas művésznő ajkán a közkedvelt melódiák. Az Országos Cirkusz Vállalat »Hajmási Péter« címmel műsoros előadást rendez, amelyen Honthy Hannán kívül fellép Tábori Nóra, Antalfi József és Puskás Sándor, valamint a Négyesi táncospár és a két Danielli bűvész. A műsort Rácz György konferálja, közreműködik a Studió-zenekar. A nagy érdeklődéssel várt műsoros előadásra jegyek a Béke moziban kaphatók.

Közületek
figyelmébe ajánljuk, hogy
kubikos talicskák
telepünkre
beérkeztek.
Borsodmegyei Vas- és Műszaki Nagykereskedelmi V.
Miskolc, Vágóhid u. 6.

ENYEN KÍVÜL

tott belőle az urak asztalára is és kétszer is meggondolták, hogy mit dobnak a szemétbe. A kóbor kutyák pedig egy-

MDK

Virágh Pál épitész

p.ö: Hét müvész a Müteremben. Az Est, 1938. nov. 29.

MDK

Virágh Pál épitész

S.L: Hét magyar szövész a Műteremben. Pesti Hirlap, 1938. nov. 27. 11 l.

MDK

Virágh Pál

R.Sz.L: Hét művész kiáll. Uj Magyarság, 1938. nov. 27. 19 l.

MDK

Virágh Pál épitész

d.m: Hét művész a Műteremben. Magyarország, 1938. nov. 29. 9 l.

Virágh Pál épitész

MDK

Tomcsányi-uti kislakásos bérházak, 1943. repr.

Oroszlányi lakótelep, egyemeletes lakóházak, 1950. repr.

Csordás Tibor:A tömeges lakásépitós tervezési kérdéséi Magyar Epitőművészet 1955.IV.évf.9-10.sz.258.l. 259.l.

Virágh Pál
építész

MDK.

A pályaudvarok városrendezési kérdéseiről ír.

Budapest Városépítészeti kérdései (1934)

88 l.

M.D.K

Virágh Pál
építész

A „Béke épület" tervezője.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959. 142 l.

MDK

Virágh Pál épitész

Debrecen,Petőfi-téri tervpályázat

Román Ernő:Megjegyzések a Debrecen Petőfi-téri tervpályázathoz Magyar Épitőművészet 1954.4-6.sz. 165.l.

MDK

Virágh Pál épitész

Virágh Pál: Tipizálás és lakástervezés Magyar Épitőmüvészet 1955.IV.évf.1-2.sz.39-40.l.

Virágh Pál, épitész MDK

Ganz V^A gongyár, irodaépület tervezője Palcsik Sándorral.

repr.

MagyÉp 1945-55.

Virágh Pál,

építész MDK

/ A budafoki ?/ tüzoltólaktanya egyik tervezője. (Rajnay Lászlóval)

2 repr.

MagyÉp 1945-55.

Virágh Pál. építés

M.D.K.

az egyik második
díjat nyerte el a főváros
Tomcsányi ut és Pongrácz
ut sarkán építendő kisla-
kásos bérházcsoportja pá-
lyázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1939. LX. évf.

aug. 3. sz. 4. old.

Virág Pál

építész

Vas. Ujs.
Uj magyarság
képes mell
1938 dec. 11.

VIRÁGH PÁL

Született 1905-ben, Budapesten. A budapesti Műegyetemen végzett tanulmányai és oklevelének megszerzése után az Alexander von Humboldt Stiftung ösztöndíjával Stuttgartban Benatz és Schmittheunernél folytat tanulmányokat. Renich Béla műtermében részt vesz a szegedi Egyetem építkezésében, majd önállóan tervezői munkát folytat.

115. Családi ház a Pasaréten (épült 1934-ben)
116. Családi ház a Harangvirág-utcában (épült 1934 ben)
117. Klubház Tihanyban (épült 1933—35-ben)
118. Nyaraló Balaton-Rendesen (épült 1936-ban)
119. Nyaraló Balaton-Rendesen (építés alatt)
120. Nyaraló terve Balaton-Akarattyán (1938.)
121. Idegenforgalmi iroda Budapesten (épült 1938-ban)
122. Mozgó képszinház Kispesten (épült 1935-ben)
123. Intézői lak Csámpamajorban, Kécske mellett
124. Községháza terve Tiszainokára 1938. (épült 1937-ben)
125. A Budapest I. ker. Mészáros-utcai Szilágyi Erzsébet leánygimnázium pályaterve
126. Bérház Pesten, a Bakáts-utcában (épült 1636-37-ben)
127. Bérház Budán a Magyarádi-úton (épült 1937-ben)

Műtermem: 7 magas

MDK

Virág Margit 2o é. női szabó segéd

Kecskemét

Tanulmányfej, szén

Ifjusági Képzőm.és Iparm.kiáll. N,Szal. 1950.jun. 13.1.

VIRÁG MIHÁLY, rajztanár

A bajai Rudnay Képzőművészeti Körben tanult Rudnay vezetése alatt. és a Pedagógiai Főiskolán végzett rajztanári szakon. /Mikli Ferenc közlése/. 258.old. 24. jegyz

GERGELY FERENC-KŐHEGYI MIHÁLY: Rudnay Gyula bajai művésztelepe 253.old.

A MÓRA FERENC MÚZEUM ÉVKÖNYVE. I. 1970.
Szegedi Nyomda

Virágh Pál épitész

Kispest, szinház

Tér és Forma, 1936 IX.81

Virág Pál építész

Tér és Forma, 1930

III. évf. 10-14.

A második nemzetközi kongresszus az új építészetről.

Virág Pál épitész

Tér és Forma 1939. 221.

Könyv az 1936. évi milanói Triennaleról.

Virág Pál építész.

Tér és Forma, 1932.

V. évf. 29.o.

dr. Gallusa Frigyes: Utcáink esztétikája.

Virágh Pál épitén

Tér és Forma, 1930

III. évf. 285-288.

Molnár József: Reklámépitének a budapesti nemzetközi árumintavásaron.

Virágh Pál

épitész

Művészet, 1938. III. évf. 21. n. 155. l.

Erdélyi Árpád: A Műterem kiállítása.

Építénet - világi

Kiállitási pavillon, terv. Virágh Pál
(Lengyelország)

Tér és Forma, 1930

III. évf. 285-288.
Molnár József: Reklámépíténet
a budapesti nemzetközi szu-
minta vásáron.

VIRÁGH PÁL
városépitész

miskolci városi selyemréti lakótelep

ifj. Horváth Béla-Marjalaki Kiss Lajos- Valentiny Károly: Miskolc, 1962. 159.l.

MDK

Virágh Pál, ép.

Tüzoltó laktanya tervezője.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 23.1.

MDK

Virágh Pál

A Müterem uj. kiállitása.
Pesti Napló 1938. nov. 27.

Vitegh 1st

Virágh Pál, építész.

Virágh Pál 1986-ban „Vívóló Munkáért" miniszteri kitüntetést kapott, melyet a MÉSZ közgyűlésén vett át Somogyi László építésügyi minisztertől.

Magyar Építőművészet, 1987. 4-5. szám, 63-old.

Virágh Pál.

építész

A „Műterem" képzőművészeti kiállítás k.f.t.-ben kiállítása nyílt.
Szütelett Bpesten, 1905-ben, a Műegyetemen végzett tanulmányai után az Alexander von Humboldt Stiftung ösztöndíjával Stuttgartban Benatz és Schmittheunernél folytatott tanulmányokat. Perrich Béla műtermében vészt vesz a szegedi egyetem építkezésében, majd önállóan tervezői munkát folytat.

(1 db. repro)

Katalógus.

Virágh Pál

nevét említi a Közmunkatanács 1945 utáni tevékenységében részt vevők között Granasztói Pál.

Még egyszer a Közmunkatanácsról.
Budapest, 1971. 5.sz. 10-12. l.

Virág Tál

iro 1

Bierbauer Virgil dr. –

A Neuwrethözi Épi-
tészeti Kiállítás
Budapesten. Magyar
Művészet. 1930. 551. l.

Virágh Pál

építész

Tér és Forma 1936. 12. 14

104

VIRÁGH PÁL építész kispesti mozija, melyet lapunk ezévi 3. számában ismertettünk, szintén szerepelt a Triennale magyar építészeti kiállításában. Tévedésből azonban kimaradt a neve a Triennaleról szóló mult havi beszámolónkból. Ehelyütt pótoljuk a hibát.

rciduca Giuseppe fece costruire da Miklós Ybl
ascimento. Nel 1933 il Consiglio per i Lavori Pu
a spiaggia artificiale spaziosa sul lungodanub
lineare da allora non solo si è resa antiquato,
bine non corrisponde più alle esigenze di oggi
Lavori Pubblici Municipale pecise la costruzio
ova e bandì un consorso per i relativi proge
ogetti premiati su tutti queili pervenuti. A que
chitetto József Bernicky che similmente alla m
olvere la questione della spiaggia artificiale
eged. I graziosissimi caffè e pasticceria costr
ardini Pubblici della stessa Szeged, dimostrano
ggere son materiali e costruzioni moderni. Infi
mpleto sull' architettura della Triennale di Mil
ostra Internazionale di Architettura gli architet
merose opere. Una intera serie di quadri rendor
abitazioni della Mostra che con i mezzi più m
iegare a masse sempre più numerose gli int
pazio e Forma recensisce profondamente inoltre
a popolare del Lago Balaton di Kálmán Tóth
100 figure illustra 10 stile architettonico caratte
seguito l'esauriente recensione sul volume m
appone.

in istile del

BUDAPEST VIII, HORÁNSZKY-UTCA 8 • TEL. NO. 1-360-80

Subscription rates for 1/1 Year: Austria 40 Sch., Germany 30 Rm., Italy 140 Lit., Poland 40 Zloty, other countries 38 pengő. Cost of a single issue is one tenth of the yearly subscription.

SPAZIO E FORMA EDITORIALE
BUDAPEST VIII, HORÁNSZKY-UTCA 8 • TELEFONO 1-360-80

Prezzi d'abbonamento per l'estero. — Anno: In Austria Scell. 40.—, in Germania Rm 30.—, in Italia Lit. 140.—, in Polonia Zloty 40.—, altrimenti Pengő 38.—. Prezzo di un esemplare: decima parte dell'abbonamento annuale.

RAUM UND FORM REDAKTION UND ADMINISTRATION
BUDAPEST VIII, HORÁNSZKY-UTCA 8 • TELEPHON: 1-360-80

Jahresabonnement: für Oesterreich 40 Sch., Deutschland 30 Rmk., Italien 140 Lit., Polen 40 Zloty, für das übrige Ausland 38 Pengő. Der Preis der Einzelnummer beträgt 1/10 des Jahresabonnements.

Virágh Pál

Virágh Pál építészmérnök, szfőv. árvaszéki hites szakértő, I. Attila-u. 37. 160-827

Bptávb 1940 szept.

1015. Fr.

I

464.

1015. Kölni festő.

A XIV. századból.

Szt. Katalin, Erzsébet és Borbála.

A három szőke szent egész alakban van ábrázolva. A szélről álló szt. Katalin és szt. Borbála koronát visel. Az előbbi kardot tart jobbjában, míg balját kereken nyugtatja; az utóbbi pedig jobb tenyerén kelyhet visz kilátszó virággal és felette ostyával, a melyen a feszület van, tövében Máriával és Jánossal. Középütt Erzsébet helyezkedett el. Fejét koszorú diszíti. A háttér aranyozott.

Virágh Pál

építész

Érdekes és eredeti egyénisége e tárlatnak Virágh Pál építész. Az utolsó négy évben épitett házainak és enteriőrjeinek fényképeit állitotta ki. Modern művész, de nem tuloz, rokonszenves nekünk azért is, mert alkotásaiban nem hanyagolja a magyaros motivumokat. Egy idegenforgalmi iroda nemes izlésü belső berendezésének megoldásával és egy családiház épitésével talán legjobban jellemezhető a fiatal műépitész jeles munkássága. —délyi

Művészet.

1938. III. 22. sz. 156. l.

(A Műterem kiállítása.)

Szalámi.

sd hentesipar és húsipar alatt is.)

ebrecen

DONI TESTVÉREK s TÁRSUK szalámi és entesáru gyára. Debre-en, Domb-u. 9. 13-54

eged

k Márk szalámi és hentes-rugyár, Szeged, Felsőtisza-art 12/14. 11-23

tállitmányozás.

ásd butorszállitók alatt is.)

a

és társa szállitmányozási beraktározási váll. Baja, ohászka-u. 3. 1-59

l Aladárné szállitó, ja, Szent István-tér 3. 2-96

ssagyarmat

József szén és fakeres-ő MÁV Háztól-Házig llitó, Balassagyarmat, ér-u. 1. 2-17

Gross Albert Szállitmányozási R. T. Budapest, V. Rothermere-u. 2. *112-319

Hacsak és Hoch, **LLOYD TRANSPORT.** Budapest, V. Arany János-u. 8. **120-292**

„Intercontinentale" r. t. Bpest. V. Nádor-u. 30. *127-240 *128-554 122-926

Jakóes Béla, Budapest, V. Váci-út 4. 123-322

Kalocsay István **butorszállitó zárt kocsikkal és autóval, Budapest, XI. Irinyi János-u. 8.** **468-718**

KRIASZTER Beraktározási — Szállitm. — és bérautófuvarozási váll. **HÁZTÓL-HÁZIG** Budapest II. Margit-rkp 41. **351-555**

Németh és Társa **(Németh és Halász) nemzetközi szállitmányozási vállalat. Budapest, V. Szabadság-tér 17. *Tőzsdepalota*** *128-470 **Nyugati p. u. raktár tel: 113-581**

PASTA

Virágh Pál

Művészet. 1938. III. évf. 22. 7.
161. l.

Virágh Pál: Villa a Harangvirág uccában
A „Műterem" kiállításáról
Foto Kozelka

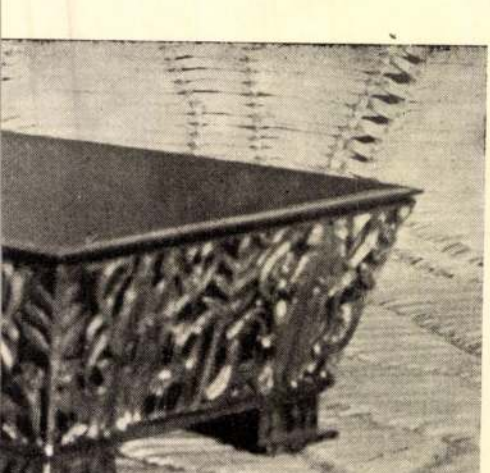

nagyar figurákkal

Kivitelezték: Wintermantel és Szombathy
i Társulat kiállításáról

modern cimszedőgépek, amelyekből már a nagyobb budapesti nyomdákban is van egy-egy kolosszus, káprázatos változatát nyujtják a különböző tipusú cimbetűknek. Különfajta betűt tudnak nyujtani történelmi munkák fő- és fejezetcímeihez, amelyek azután idomulnak a a különféle korok stilusához. Van komoly cimbetű is ezeken a gépeken, akad jókedvű, vidám, tréfára biztató. Az azután más lapra tartozik, hogy a nyomdák nagyrészének kevés érzéke van a könyvnyomtatás művészete iránt. A szakemberekből hiányzik az az tehetség, amely a címbetűk változatát megfelelő módon és formában, minden művészi igény és követelés figyelembevételével használja fel.

Virágh Pál

II/b típusú 4) épület.

Tervezte fenti.

Tér és Forma.

1942. 171. l. 172. l.

(Budapest nékesfőváros

nociális építkezései.

A Tomcsányi - és

Pongrác-uti kislakásos

telep, képekkel.)

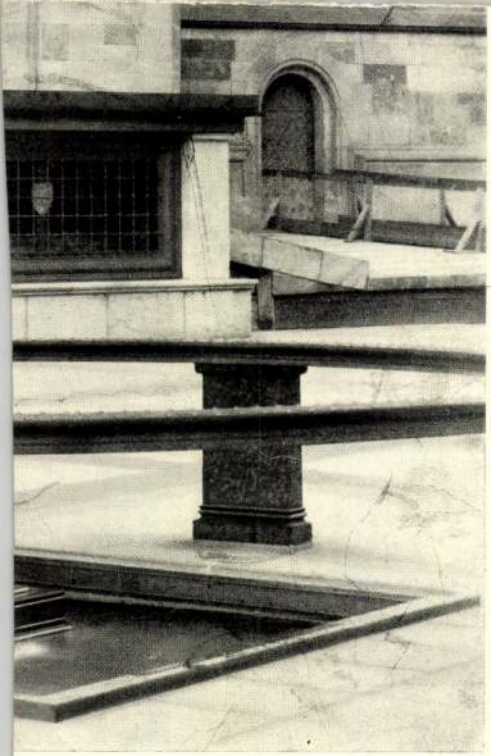

BRA PRÁGÁBAN. 1373. ~~HÁTSÓ NÉZET.~~

(Hátsó nézet)

TARTALOM

	Oldal
Árverési feltételek	5
Előszó	7
Festmények, rajzok, metszetek	15
Szobrok, plakettek, érmek	35
Kelet	43
Arany, ezüst, ékszertárgyak	51
Porcellán- és üvegtárgyak	63
Textiliák	87

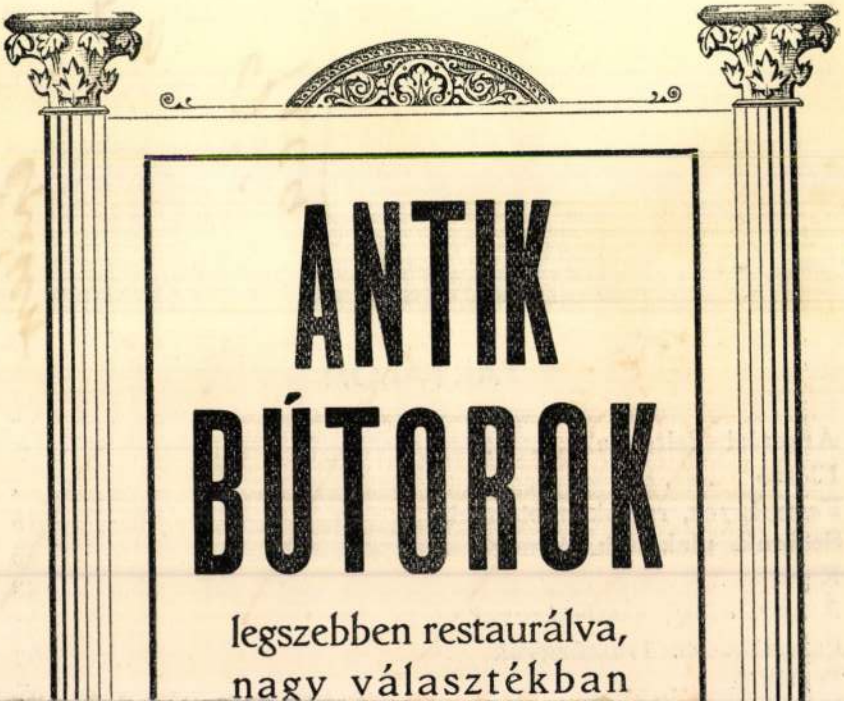

ANTIK BÚTOROK

legszebben restaurálva,
nagy választékban

Virágh Pál

építész

Lód

2

Tér és Forma

1930. 288. l.

képpel

Peremén meanderdisz fut körül. Ch
Mag. 27 cm.

engeres alak. Felületét sötétkék alapon szines, körökbe, hatszö-
glalt, mozaikszerü disz boritja. Japán, XIX. sz.

onné, karcsu tojásdad testtel, ives talppal és két füllel. Felüle-
s mozaikszerü disz boritja, két oldalán négyszöges mezőben viz-
apán, XIX. sz.

zott réz, szines cloisonné-diszitéssel. Letompitott sarku négyzet-
n szimmetrikus elrendezésü rekeszzománcdisz, kék, zöld és piro
első fele.

lapon, cloisonné diszitéssel. Belsejében türkiszkék alapon négy,
on, egy-egy kék sárkány-rajzával ; külsején ugyancsak türkiszkék
gok, csigás indákkal. Közepén kis cső emelkedik. China, XVIII

y), aranyozott réz alapon, szines cloisonné diszitéssel. Üstalaku,
két felálló, kengyeles füllel ; áttört boltozatos födelén felhőkön
olva, aranyozott rézből, finoman cizellálva. Testén kék sávban és
a régi bronzedények rajzára emlékeztető rekeszzománcdisz van
szkék alapon szines virágos szövetmustra. A Ching dinasztia je-
leje.

Illusztr. LX. tábl.

Virág Pál

építész

l.

A Pesti Városház

1935. 3. sz. 18. l.

Budapest, 192 9 szeptember 1.

ntivanyi Gyuláné urasszonynak,

Budapest

sztelettel felkérjük Nagyságos Asz-

i számlájának

195.72 pengő

szkozolni méltóztassék,miután magun-

egeink vannak,s a pénzre tovább vár-

nk ismétlése mellett vagyunk,

teljes tisztelettel

BELVÁROSI VASZONÁRU R.T.

Virágh Pál

az OTI Attila
utcai bérház-terv
dicsérete.

MMÉE-ből

1938. 323. l.

Kat. Ker. segít.
Prot. Eszter

A hold kelte 6.05 nyugta, 21.55 óra.

11. Móc vt.

CSÜTÖRTÖK

25

Kat. VII. Ger. p.
Prot. Orbán

A hold kelte 6.54 nyugta, 22.47 óra.

12. Jéz.men.

PÉNTEK

26

Kat. N. Fülöp
Prot. Fülöp

A hold kelte 7.49 nyugta, 23.32 óra.

13. Glicéria

SZOMBAT

27

Kat. Béda et.
Prot. Béda

A hold kelte 8.47 nyugta, 0.00 óra.

22. hét

1944 MÁJUS 31 nap

14. Izidor

Virág Pál

épített

a X. ker. Tomcsányi út

és Pongrácz uton 4 db

kislakásos lakóházat

tervezett a főváros meg-

bízásából.

Halász 1939. körépítk.

40. l.

54. l.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"
címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**
címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Virágh Pál

épitész

lásd

Műterem 40. küll.

Kat. könyvtáramban

„MŰTEREM“

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK KFT.

BUDAPEST, IV.,
KOSSUTH LAJOS UTCA 12
FÉLEMELET

TELEFON 189-554

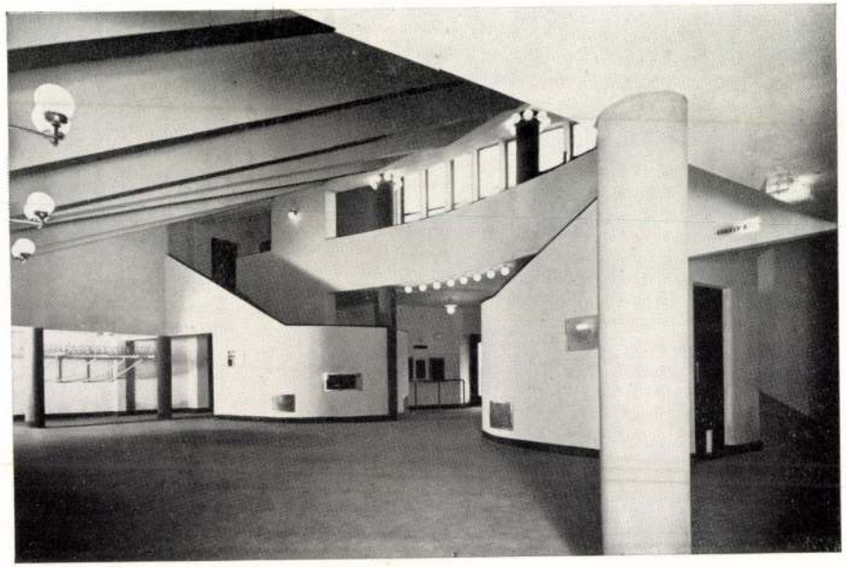

Színház Kispesten. Tervezte: **Virágh Pál.** Kivitel: Fetzer Ferenc (Kispest).

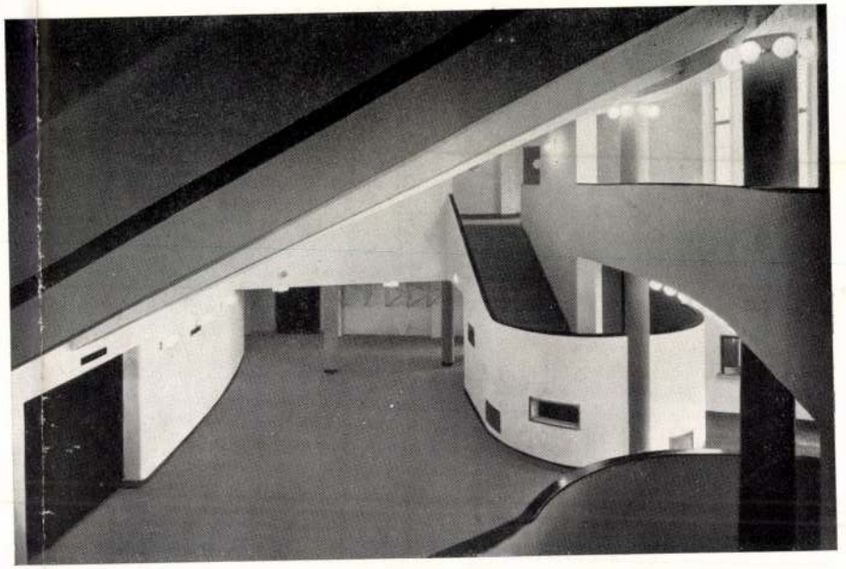

Fotó: Seidner.

Hangsúlyozni kívánom azt, hogy a tervpályázatok rendszerét elvben természetesen helyeslem, de viszont az eljárást a mainál helyesebbé és hatékonyabbá kellene tenni. Véleményem szerint a bírálóbizottságokat a következőképpen kellene megszervezni:

a) Városrendezés.
b) Díszes középületek.
c) Hivatali épületek.
d) Iskolák.
e) Nagy lakóépületek.
f) Gyakorlati célokat szolgáló épületek

Minden évben a hivatott építészek megszavaztatásával minden felsorolt csoportbeli pályázat esetére 5 építész választatna — két pót-taggal — bírálóbizottsági tagul. Egy építész, aki a pályázók védelmével lenne megbízva, rövid vizsgálat tárgyává tenné azokat az alapvető gondolatokat, amelyek az egész elrendezésben uralkodnak. Amennyiben a tervpályázaton csak kevesen vesznek részt és a feladat szövevényesebb, célszerű volna felkérni az egyes tervek szerzőit, hogy védjék meg művüket bírálói előtt.

A szakértők hozzák meg döntésüket teljes függetlenségben — a megbízók távollétében — és közöljék velük a pályázat nyerteseit érdemük sorrendjében. Egy indokolt jelentés adná a hozott elhatározások magyarázatát. Ezután a kiíró a díjazottak közül kiválasztaná azt a tervet, amelyet kivitelre alkalmasnak tart. Ez az eljárás legalább őszinte volna, megtudnók, hogy műszaki szempontból melyik a legjobb terv és a pályázó legalább elnyerné munkájának erkölcsi jutalmát.

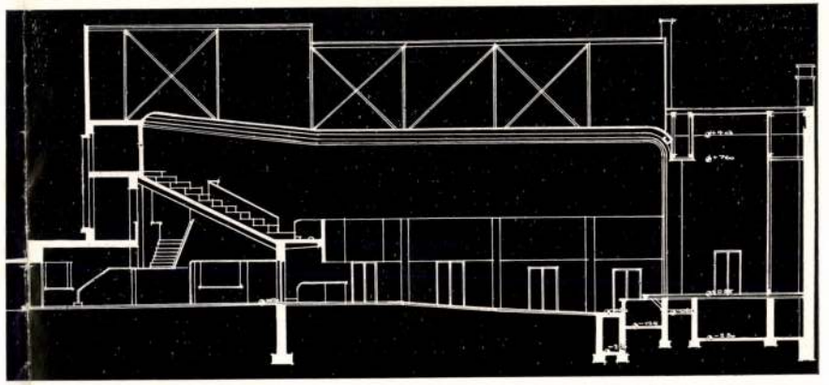

Metszet. Schnitt des Filmtheaters in Kispest. Arch.: **P. Virág.**

Virág Pál

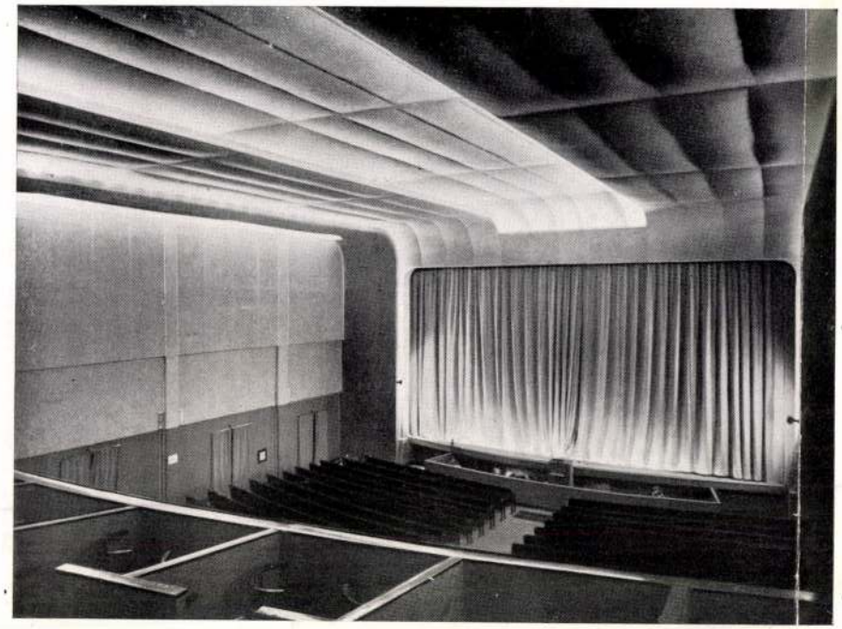

A szinház nézőtere. Fotó: Seidner.

Tervezte: **Virágh Pál.**

Ezután pedig a további felelősséget a kiíró vállalná magára. Mivel egy vélemény melletti állásfoglalás bátorsága nem túlságosan gyakori, nem valószínű, hogy a kiírók kellemetlen és veszedelmes támadások felidézésére, a bírálóktól eltérő álláspontra helyezkednének.

A bírálóbizottságok, e rendszer mellett, tekintélyesekké válhatnának, nevezetesen akkor, ha számuk lecsökkentetnék. Ma a túlnagy létszámú bírálóbizottságokban a hozzá nem értés és a felelőtlenség uralkodnak.

Albert Laprade (Paris).

A szerkesztő megjegyzése: Az a talán túlzottan sötét kép, amelyet a francia pályázati viszonyokról, többizbeni budapesti tartózkodásából ismert Albert Laprade fest, természetesen nem vonatkoztatható a magunk viszonyaira. De mindenesetre különleges figyelmet érdemelnek a felvetett gondolatok. Az állandó bírálóbizottság felállításának előnyeit a lengyelországi tervpályázatok is igazolják. De különösen érdekesnek találjuk azt a gondolatot, hogy a kollégiális testületek által kiküldött bíráló munkájukat a kiírótól függetlenül végezzék el és jelöljék meg a pályatervek műszaki és művészi értékrendjét — és a kiíró tőlük függetlenül, de véleményük súlya alatt, hozza meg döntését.

A tervpályázati ügyre vonatkozó nemzetközi anketünket folytatjuk és legközelebb Svájc és Itália tervpályázataival foglalkozunk.

Dr. B. V.

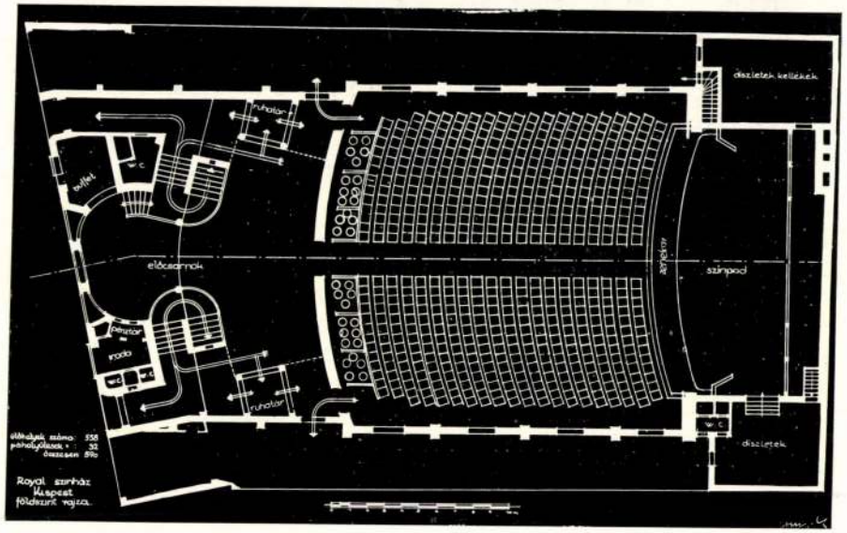

Alaprajz. Teatro Cinema a Kispest.

Arch.: **P. Virágh.**

Tér és Forma 1936. 3. sz. fordító

Virág Pál

építész.

Családi ház (átépítés)

Repr.

Tér és Forma

1932. 14, 15. l.

Vasárn. **17** Sz. Ferenc		Protestáns: Ludmilla Görög: Zsófia Izraelita: Elul 26
Hétfő **18** K. József		Protestáns: Titusz Görög: Ariadne Izraelita: Elul 27
Kedd **19** Január	● Újhold 19 ó. 21 pk.	Protestáns: Vilhelmina Görög: Trofim Izraelita: Elul 28
Szerda **20** Euszták		Protestáns: Friderika Görög: Euszták Izraelita: Elul 29
Csütört. **21** Máté		Protestáns: Máté Görög: Jónás Izraelita: Thisri 1
Péntek **22** Móric		Protestáns: Móric Görög: Fóka Izraelita: Ujév 5694
Szomb. **23** Tekla	1933 **SZEPTEMBER** 30 nap	Protestáns: Tekla Görög: Iván Izraelita: Thisri 3

38-ik hét. Nap kelte 5 ó. 39 pk. — Nyugta 18 ó. 9 pk.

Virágh Pál
építészmérnök

Tér és Forma
1944. 6. l. (Bér-
ház Budapesten a
Bakáts-utcában,
(képpel és alapraj-
zokkal) tervezte
fenti.

Virágh Pál
építész

Magyar Építőművészet
1943. 261 – 263. l.
(Lepke-utca 3. sz.
családi ház, kepek-
kel és alapraj 22 db.

Terverte fenti.

ɔsnak tiszteletére — valószínűleg Nagy
tt építeni. Neki tulajdonítják a bereg-

tt több adat beszél a királyné műpár-
is foglalkozott miseruhák készítésével.
textilia fordul elő, valószínű, hogy e
valóságnak és udvarhölgyei élén, kla-
hák díszítésén.
az adatok, melyek ajándékairól szólnak.
ket, mert legalább írott emlékét őrzik a
évéssel fia megkoronázása után gazdagon
mplomot. Nehéz, tiszta aranykelyhet,
ott ampolnát, két gyertyatartót, értékes
ázi ornátust küldött.
lyba indult, aprópénzeken kívül 27 ezer
agyarország hatévi, a világ kétévi arany-
agával. Valószínű, hogy nemcsak nyers
s ~~vitt magával,~~ erre mutatnak bőkezű
lékezünk.
feljegyzések Szent Gellért és Szent
Erzsébet készíttette, és összehasonlítási
on koporsó kínálkozik. Az óbudai kla-

MDK

Virágh Pál

Virágablak sarokra épitva, repr.

Perspektiva 1935. márc. 19,2o.l.

Virágh Pál építész

karapal a „mitarem" csoport-
kiállításán

Nemzeti Lipág 1938 XI. 27

Virágh Pál építész

Szerepel a „hűtelem" csoport-
kiállításán
Kori és balatoni nyaralók tervei
(emlitve)

Függetlenség 1938 XII-4

Virágh Pál
épitész

Épitészeti Kiállitás a Budai Szépmüvészeti Társaskörben - épitési tervével szerepel.

Pesti Hirlap
1933.II.19.

Virágh Pál építész

karapal a „műtárom" csoport-
kiállításán

Nemzeti Lipóg 1938 XI. 26

MDK

Virágh Pál, ép.

Villa a Harangvirág uccában. kép.

A "Müterem " kiállitásáról.

Müvészet. 1938. III.évf. 22.sz. 162.l.

MDK

Virágh Pál épitész

Résztvett a hét m.művész Műterem helyisé-
geiben rend.kiáll.-an.

B.P.L.: A Műterem kiall.

Nemzeti Ujság, 1938.nov.27.

mdk

Virágh Pál városépítése

a Selyemréti lakótelep utolsó átfogó városrendezési terv Virágh Pál irányításával készült.

ifj Horváth Béla Miskolc

1962

159. L

B O N T A J E N Ö :
Fuchs Pál családi háza — Északi homlokzat

1. A rendeltetés: Középosztálybeli család otthona. 2. Fekvés és alaprajz: A ház a pasaréti dűlőn hosszan elnyúló, nagykiterjedésű kertes telek felső végében épült a kert hosszú síkja felé fordítva. Lakója szereti kertjét s ezért a földszint egyetlen nagy helyisége a nappali szoba, széles, nagy ajtókkal nyílik a kert felé a ház előtti teraszra. A nappali szoba egy és fél emeletet fog át, a félemelettel eltolt felső részén van a könyvtár és dolgozószoba. 3. A homlokzat: Fehér nemes-vakolat; ablakok és rácsok fehér olajmázolással; a zsalugáterek zöld színre festve.

B O N T A J E N Ö :
Fuchs Pál családi háza — Terasz részlete

Perspektiva. 1935. márc.

[illegible] kremszínű köporos vakolat; az ablaktokok színe pompei-vörös, a zsalugáterek természetes diószínben pácolva; a tető vörös eternit. — 5. Az építési költség: 32.000 P. Beépített légköbméter: 1200 m³.

V I R Á G H P Á L :
Dr. Hirsch családi háza — Északi homlokzat

VIRÁGH PÁL

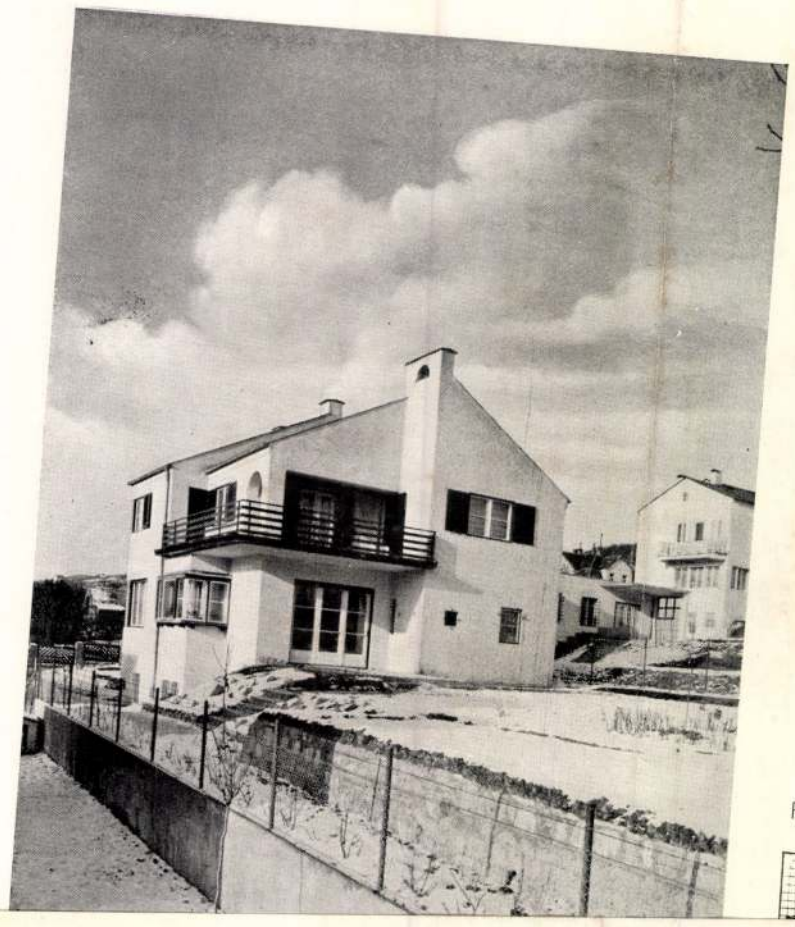

FÖLDSZINT

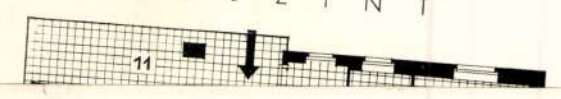

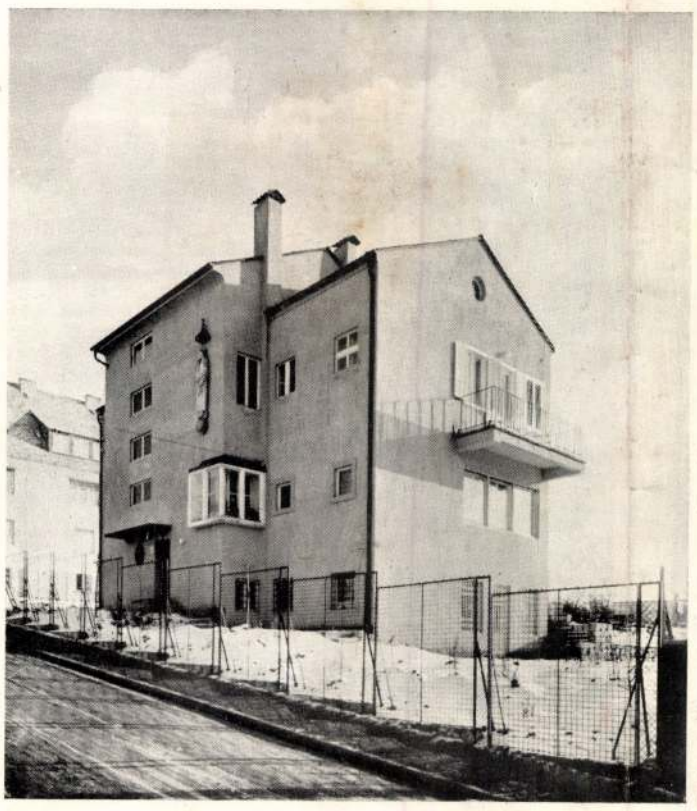

VIRÁGH PÁL:
Szendy Károly háza a Harangvirág-utcában

ALAGSOR M=1:300

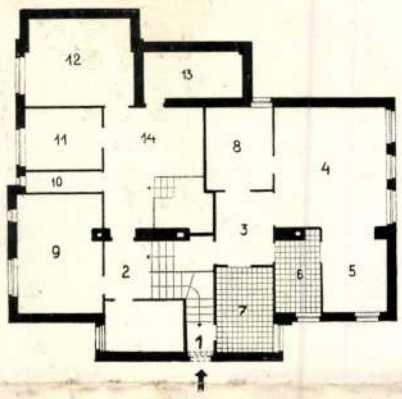

FÖLDSZINT

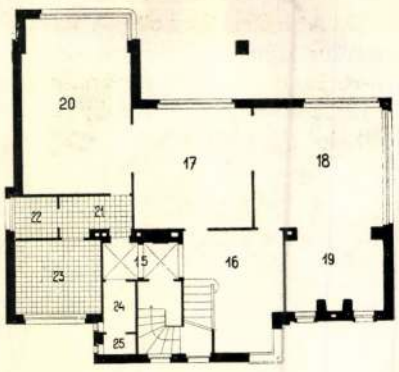

EMELET

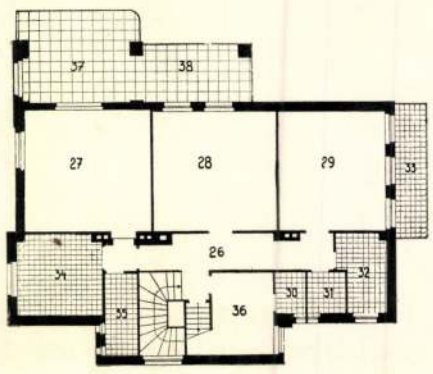

1. A rendeltetés: Magasrangú családos köztisztviselő háza, aki feleségével, két felnőtt fiával és két közeli rokonával lakja a házat. — 2. Fekvés és alaprajz: A telek hosszirányа az utcára merőleges. Az épület hossztengelye az utcával párhuzamos. Igy az összes lakószobák a délkeletre eső kertre nyílnak, kivéve az emeleti vendégszobákat, amelyek külön erkéllyel délnyugatra nyílnak. A teleklejtés következtében mély földszinti megoldás vált szükségessé. Az építtető kívánsága volt, hogy a földszint és az emelet külön lakásokká legyen alakítható: ez indokolja a lépcsőházak elrendezését. — 3. A homlokzat: A lábazat barna bauxit; a falfelületek sárga kőporos vakolat; ajtók, ablakok fehérek, rácsok csokoládébarnák; a tető vörösbarna eternit. A szobor színezett műkő (Ohmann Béla műve).

VIRÁGABLAK A CSALÁDI HÁZON

Virágablakot szerkezetileg jól megoldani nem könnyű, mert nem szabad vastag, sok árnyékot vető szerkezetet alkalmazni; gondoskodni kell a szellőzésről, ablaktisztításról, úgyhogy ne kelljen a növényeket mind átrakni; védekezni kell a nedves levegő, páralecsapódás, túlságos lehűlés ellen, végül óvnunk kell a növényeket a napsütés okozta túlságos felmelegedéstől is.

Az ábrában feltüntetett ablakoknál az előfeltétel a jó fa: egyenesnövésű, sűrűszálú, erősen gyantás boszniai borovi vagy hasonló minőség, mely nem vetemedik, nem dagad. Saluzódeszkából, épületanyagból ilyen ablakokat nem szabad készíteni! Jó fa, jó összeépítéssel a nálunk szokásos ablakfaméretek csökkentését engedné meg.

Az ablaktalpat, melyet az öntözésnél lecsurgó víz áztat, azbesztpalával vagy bádoggal kell burkolni.

A mázolást igen gondosan kell végezni, mert a párával telített levegőben különben leválik és a vasrészek rozsdásodnak. Különösen fontos az üveghorony jó előmázolása, mert az ablakokról lecsurgó izzadóvíz az üveghoronyba szívódik.

A külső hideg levegő behatolása ellen — mely a kényesebb növényeket tönkreteszi — legjobban tömítőléces tolóablakkal lehet védekezni. Indokolt lehet a külső szárnyba kettős üvegezést alkalmazni a páralecsapódás csökkentésére. Ugyanis kirakatoknál elkerülhetjük a páralecsapódást azáltal, hogy a külső hideg levegőt beengedjük, de virágablakoknál nem; ezeknél a belső meleg levegőt kell beengednünk, sőt nagyobb virágablaknál, kényesebb délszaki növényeknél szükséges a különfűtés, mely vagy úgy oldható meg, hogy fűtőcsövet vagy elektromos fűtőtestet helyezünk a virágablak aljára, vagy úgy, hogy az ablakalatti radiátor felett lyukakat hagyunk, melyeken át a meleg levegő felszáll. Szabályozásról tolókával gondoskodhatunk.

A szellőzés a növények sérelme nélkül hideg télen csak úgy történhetik, ha a növényeket kirakjuk vagy a szobában egyéb szellőzőberendezés is van. Egyébként a tolószárnyak széttolása teljesen elegendő szellőzést nyujt, a forgószárnyak nyitására csak takarításnál van szükség. A kis oldalszárnyak nyitvatartásával nagyszerűen megoldható egyidőben magának a virágablaknak szellőzése.

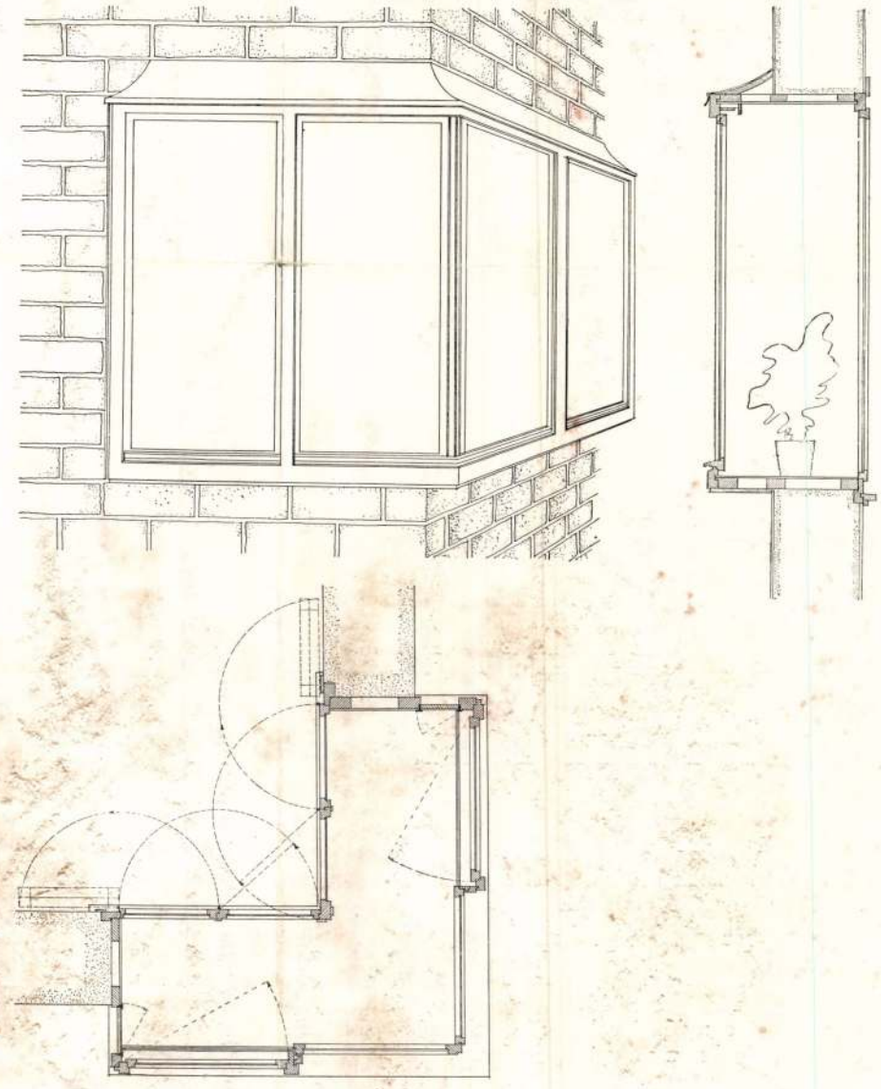

VIRÁGABLAK sarokra építve. Halaman-rendszer. (Lásd: Virágh Pál 10. oldalon közölt házát)

Perspektíva 1935. márc. 7.

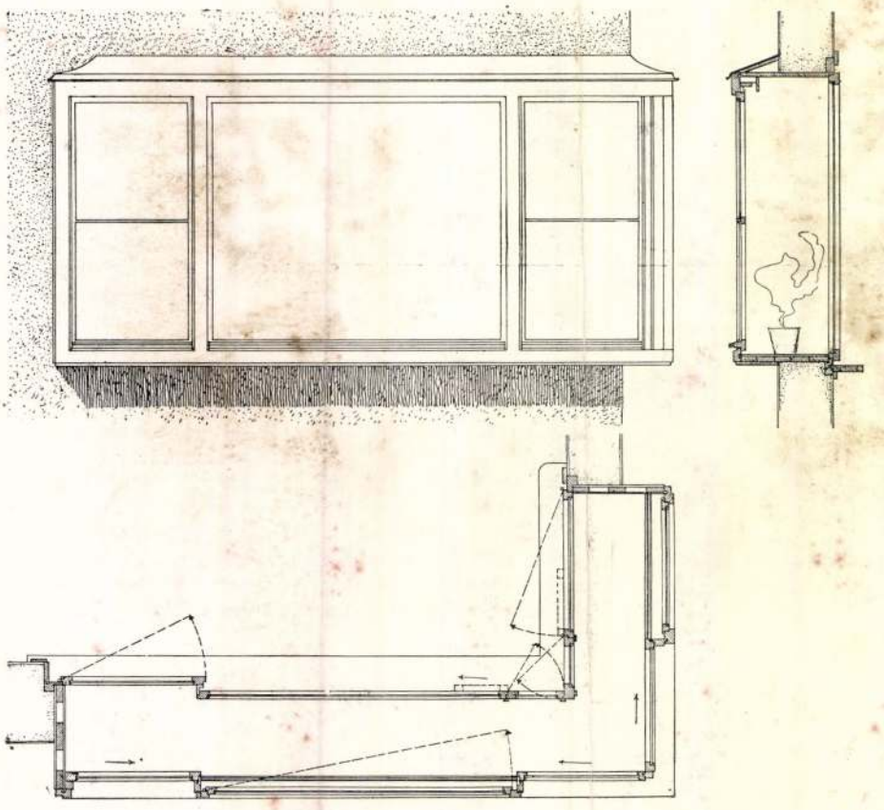

VIRÁGABLAK sarokra építve.
Halaman-rendszer.
(Lásd: Virágh Pál 8. oldalon közölt házát)

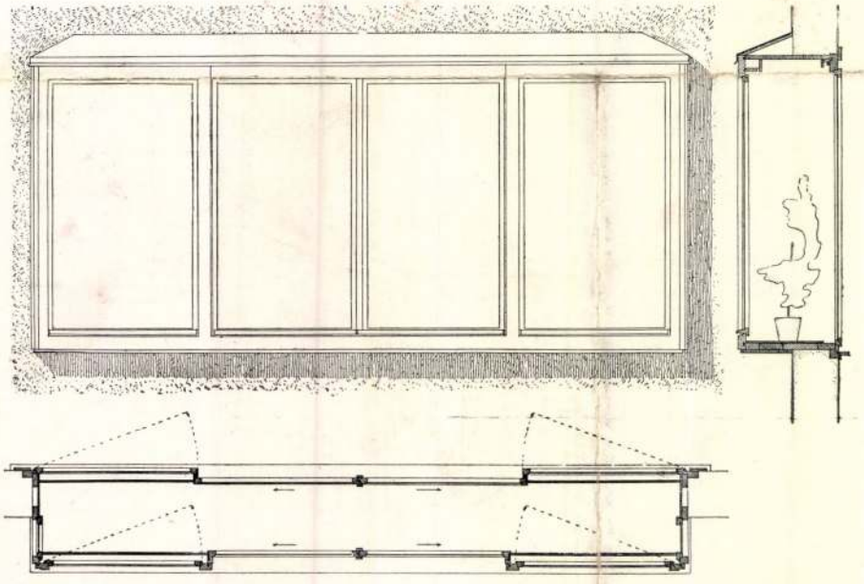

VIRÁGABLAK oldalra eltolható szárnyakkal.
Halaman-rendszer.
(Lásd: Barát és Novák 11. oldalon közölt családi házát)

Nehézséget okoz a közönséges sarokablakok belső szárnyainak nyitása. Az ábra szerint egymásra hajtott szárnyakkal az ablak teljesen kinyitható és a külső ablakok mindenütt hozzáférhetők.
Az ablak beárnyékolása ponyva- vagy zsaluzia-redőnnyel történhetik. Éjjel célszerű a redőnyt leengedni a hőkisugárzás csökkentésére. Sarokoszlopnélküli sarokablaknál jó a redőnyössel előre megbeszélni, hol tudja a redőnyvégeket a sarkon megerősíteni.

A mai építési mód nagy ablakszárnyai el sem képzelhetők úgy, hogy kinyitva beálljanak a szobába. A függélyes tolóablakoknál az ablakot középen, gyakran éppen szemmagasságban vágja el a két találkozó szárnyfa. Ezért igen szerencsés az oldaltoló rendszer, melynél a szabad kilátást semmi sem zavarja és az üvegszárny nem áll elő és amely a jó rendszert és jó munkát megillető elterjedésnek örvend korszerű lakóépületeinken.

39985. — Révai

Virágh Pál, építész

1.) Folytatás.

Épületők és terveznek a harmincas években.

1. Virágh Pál: A Szendy-villa alapraizai, 1934

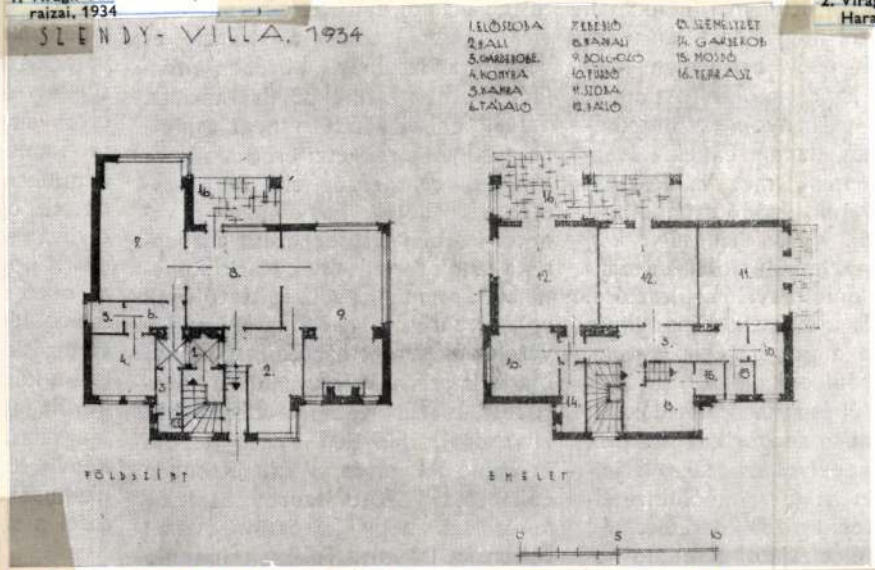

2. Virágh Pál: Szendy-villa Bp. II. Harangvirág utca 7. 1934

Magyar Építőművészet, 1986. 4., 12-old.

[2] TAFURI, Manfredo: (
e tipologia nelle ville
Bollettino CISA, Vicenza,
és alább.

Virág Pál

iparművész

Iparművészeti Társulat jubiláris kiállitása - Iparművészeti Múzeumban - lakásművészeti munkákkal - szobátervekkel - szerepel.
Nagyon friss és egészen mai lelkü jacht-klubszobája.

Pesti Hirlap
1935.XII.4.

MDK

Virág Pál műépítész

terve dicséretben részesült

Döntés az OTI Attila utcai bérházépítkezésének tervpályázatáról. Pesti Napló 1938. okt. 8.

Virágh Pál

Bajnai Kálmánnal együtt az Avas alatti térre szállót, műemléket tervezett.

Szarvas Miklós: Az építészeti kiállitás
Északmagyarország 1958. márc. 23. 6.l.

Virágh Pál

Miskolc Nagy János utca és Szemere u. sarkára a totó-lotto házat 145 lakás és iroda / tervezett Bene Lászlóval, Perjés Lászával, Gergely Sándorral, Bedalházi Miklóssal.

Északmagyarország 1959. máj. 1. 10.1

VIRÁG PÁL

építészmérnök

a miskolci szakszervezeti székház tervezésénél
közreműködött

ifj. Horváth Béla-Marjalaki Kiss L.- Valentiny K.:
Miskolc, 1962 265. 1

MDK

Virágh Pál

Tervezte az alábbi munkát

Németország utazási irodája. A Butor 1938. febr. 21,22.l.

Virágh Pál épitész

M.D.K.

1929-ben Gropius meghivására Molnár Farkassal
résztvesz a CIAM frankfurti alakuló kongresszu-
sán,
hazatérve együtt alakitották meg a magyar CIRPAC-csoportot.
/Molnár,Ligeti,Maschirevich,Rácz,Virágh,
Weiner /

ifj. Janáky István: Molnár Farkas
Magyar Épitőmüvészet 1967/5. 55-56.l.

MDK

Virág Pál

Magyar Művészet 1930. 551.l.

Virág Sándor M.D.K.

Nyiregyháza, Szabadság tér 8. lakóépület ~~xxx~~ építésvezetője.

Tervező: Erdős András.

Magyar Építőművészet 1963/1. 23.1.

Virágh Pál

építész

Neve feltűnik a CIAM magyar szoportjának kézirataanyatgában.

Gábor Eszter: A CIAM magyar szoportja 1928–1938. 8.
Akadémiai Kiadó 1972.

Elmtree

Mrs. Kathrine A. Clark mother of
Postmaster Veronica Hughes Mrs.

Sister Ester A Clark mother of Postmaster
1934 - 1934 A
Albert Warner Nicoda 1942

Virág Pál

állitotta össze a Városrendezés Magyarországon /Bp,1968/ c. kiadványt. /VÁTI/

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.ért. 1971.2.sz.149-162.l.

156.l.

Virágh Pál
építén

1929. ben vént vett a CIAM frank-
furti kongresszusán

Gábor Ente: A CIAM magyar vonatkozás
1928-1938.
Akadémiai Kiadó. 1972.

Virágh Pál

épitette 1936-ban kispesti filmszínhá-
zat.

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967. Budapest 1970.

938

VIRÁGH Pál építész

KÖRMÖCZY Katalin: Lakáspolitikai törekvédek a fővá
rosban a két világháboru között. = Folia Historica
, 14.1989 84.

Virágh Pál

cikkei

Virágh Pál: A családi- és társasház-építés tervezése és telepítése.

70-80.l.

Magy.Épp.Ip. 1972. 2-3.sz.

Virágh Pál [ ]

Cikk

V.P. „UTÓRÓLÁS" a magántervek engedélyezési problémáihoz 7 old

~ Tartalom jegyzék

Magyar Építőművészet, Bp. 1983

83/3

Virágh Pál, építén

L: Teszl Frigyes

Marzsánszky A: Nemzeti és népies Törekvések .. 20-22

Magyar

Építőművészet, Bp. 1983

83/2

Virágh Pál, [ ]

Cikk

V.P.: Egy volt Humboldt-stipendista kél évszázados beszámolója 6. oll.

—: Tartalom jegyzék

Magyar

Épít. m. üvészet, Bp. 1983

Nézet a hátsó fülkéből a nagy pulton át a bejárati ajtó és kirakat felé. Felül egy átvilágított sorozat németországi városkép festői diapozitívája látható. *Fotók: Kozelka.*

NÉMETORSZÁG UTAZÁSI IRODÁJA

(REICHSBAHNZENTRALE FÜR DEN DEUTSCHEN REISEVERKEHR)

Kivitelezte: *Kéry István*
a butorszöveteket és függönyöket tervezte és készítette: *Szabó Éva*
asztalos munka: *Fazekas György*
műlakatos munka: *Neubrandt József*
szobafestő és mázoló munka: *Volk János.*

A Reichsbahnzentrale für den Deutschen Reiseverkehr portáljának és belső berendezésének tervezésénél elsősorban azt a szempontot kellett figyelembe venni, hogy az iroda nem foglalkozik jegyeladással, hanem kizárólag utazási propaganda a célja. Tehát az üzleti jelleg háttérbe szorításával olyan helyiséget kellett teremteni, amely a német idegenforgalomnak mintegy reprezentációs helyisége, fogadóterme.

Ezzel kapcsolatban a követendő cél az volt, hogy a belépőt már a helyiség hangulatánál fogva is az utazás levegője, egy hotel halljának hangulata fogja el. Ezt a kettős célt a tervező a felhasznált anyagok megfelelő kiválasztásával kívánta elérni. Az aránylag kis méretű portált a régi felülvilágító elbontásával felfelé nagyította meg, a régi íves felülvilágító helyén most a háturól megvilágított cégfelirat van. A portál bronzból készült, nehéz gránitkeretekben, márvány belépőfülkével, amely anyagok a portálnak, kicsinysége mellett is bizonyos reprezentációs súlyt adnak.

TERVEZTE: VIRÁGH PÁL

A Bútor 1938. febr. 7

Külső nézet az üzletportál képével

Lent: A kirakat kiképzése; a közvetett világítású térképháttér előtt a német felségjelvények láthatók.

Portál: Haas és Somogyi.

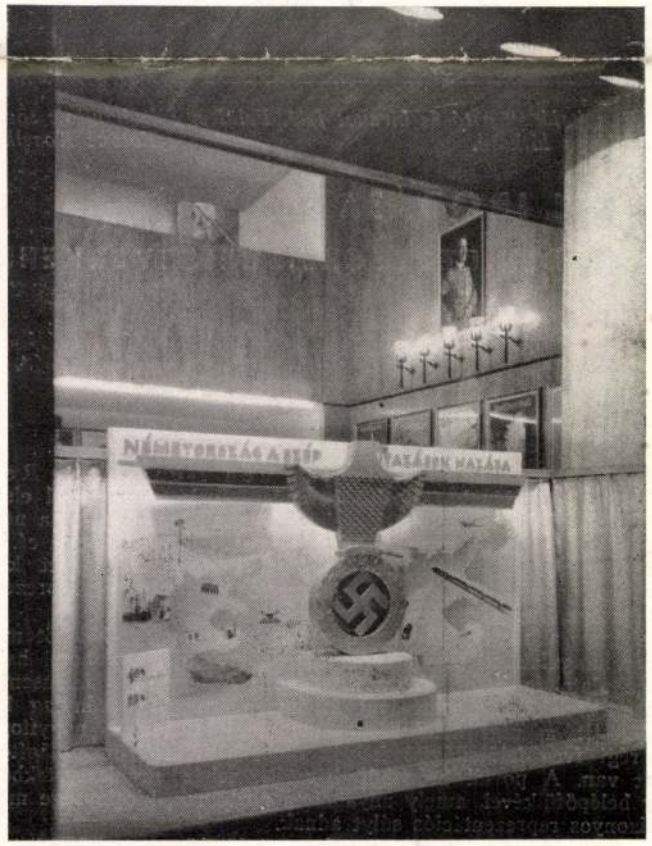

Túloldalt: Részlet a belső kiképzésből: kandallófal nagyméretű fényképekkel, előtte ülőbútorcsoport, jobbról az információs fülke vitrines pulttal elzárva, felül erkélynyílás.

ABBREVIATIONS

Wis.	Wisconsin
WMO	World Meteorological Organization
Worcs.	Worcestershire
W.R.A.C.	Women's Royal Army Corps
W.R.N.S.	Women's Royal Naval Service
W.Va.	West Virginia
Wyo.	Wyoming
YMCA	Young Men's Christian Association
Yorks.	Yorkshire
YWCA	Young Women's Christian Association

tion

VIRÁGH PÁL építészmérnök

— **HALÁLOZÁS:** Szomorúan tudatjuk, hogy **Virágh Pál** építészmérnök 1990. december 12-én, életének 84. évében elhunyt. Az engesztelő szentmisét 1991. január 2-án 6.30 órakor a Mártírok útján levő ferences templomban tartjuk. Emlékét megőrizzük! A gyászoló család. K

Magyar Nemzet, 1990. dec. 27.

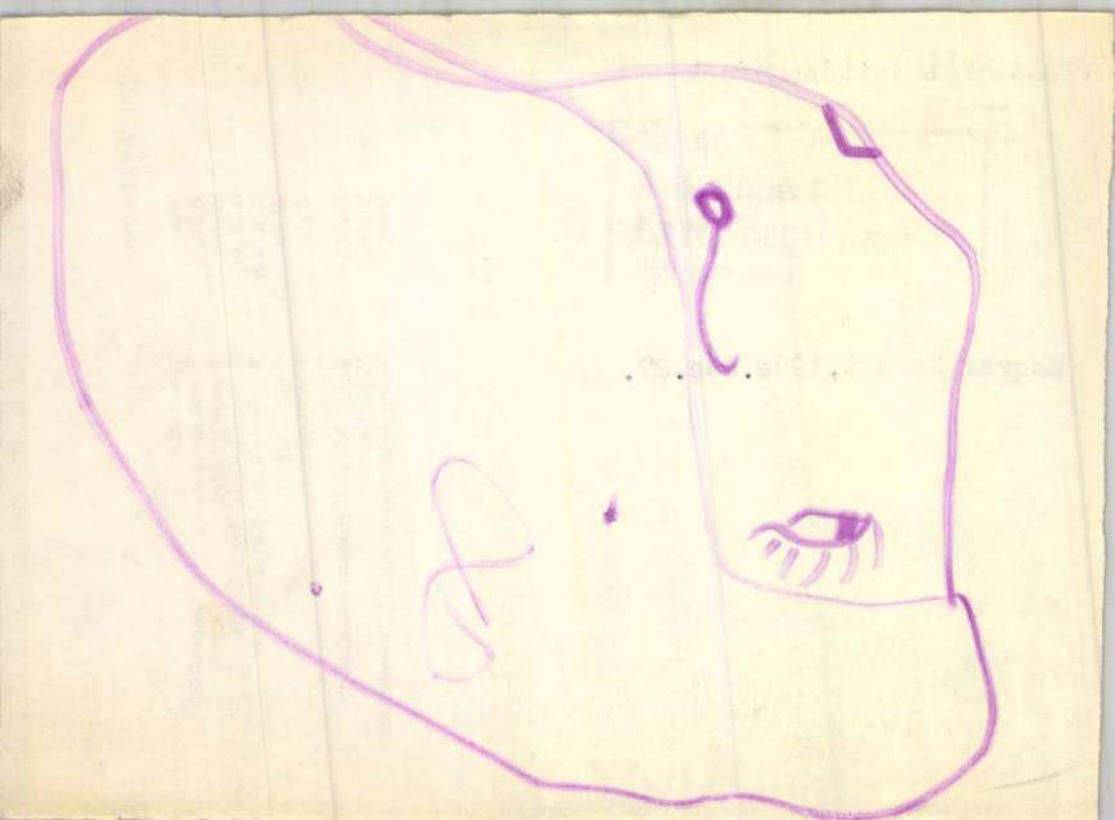

VIRÁGH Pál epitém

tervezte a tihanyi piarista öregeres-
kőnek vitaláskarát a tihanyi
Yacht Clubot.

részletesen: Boldizsár Iván: Lebegők.
Bp. 1989. 178.

Gouache-painted and pierced (*dé*
pierced and painted sticks. The
by a brass rivet with mother-of
Restored by József Fabró, 1961.
been made good and reinforced w
few places the white lead paint
L. 27 cm, w. 52.7 cm
Purchased from Aurél Salamon, 1
Inv. no. 57.879

The repeating pattern on the pi
like leaf is as follows: a pair
basket of flowers placed on a g
surrounded by leaves. On this g
arrangement, are four irregular
the two middle ones overlapping
can be seen a young lady, in on
fourth a couple holding out the
each of the single-figure pictu
portrait; two depict a man and
grid and floral patterns altern
sticks. On the guard-sticks is

Virág Tera
Munka után, paszt.

[illegible]. Szol. 374. Kiáll. 1927. márc.
1.

19

NDK

H. Virág Tera

Tájkép, paszt.

Halászok, of.

Spirituális művészek kiáll. Nemz. Szal. 1939 márc.
13.1.

...ztarcaju opera-
...k, az utóbbit pe-
Gundel-vacsorán
...ni az aznapi – szá-
...zőtéri helyről meg-
...dás valamelyik sze-
...tt. Nos, amíg el nem
...az olcsó jegyek fogy-
...a volt 60 százalékos
...étel nem érte el az 50
...em.

...ába holt tehát a kísérlet,
...az új vállalkozásokra jel-
...leti nehézségnek tekintik a

...eggyőződésünk szerint pa-
...z Operaházhoz fogható, pár-
...tóan szép épületet évente két
...hónapon át üresen hagyni,
...csak a pókok szövögessék ben-
...nálójukat, miközben a művészek
...adtéri produkciókhoz, illetve
...földre kénytelenek szerződni.
...enis kötelességünk országnak-vi-
...gnak megmutatni a büszkélkedni-
...aló repertoárt, az ugyancsak hírne-
...ves szereplőgárdával együtt. Hagyo-
mányt kellene teremteni az opera-
fesztiválból, hogy mire eljön a világ-

– Gondolom, a szponzorok listá-
ja is hasonló hosszúra sikeredne.

– Sajnos, nálunk még nem működik igazán jól ez a támogatási forma. Nyugaton a nagy cégek évtizedek óta tudják, hogy ha a kultúrába fektetik a pénzüket, ugyanúgy megkapják a reklámlehetőséget, mintha milliós hirdetési kampányokra költenének. Ezúttal, a szilveszteri program esetében, ami nemcsak művészeti jellegű, hanem szórakoztató is, szerencsénk volt. Sikerült pártfogóul megnyerni az Estée Lauder cég magyarországi képviseletét, a Volkart Népművészeti és Kereskedelmi Rt.-t, valamint a Liska Szőrme- és Divatházat. A pezsgőt a Hungarovintől kapjuk, a Malév pedig jegyeket biztosít, ha utaznia kell a V. I. P. Art valamelyik tagjának. Bartellban támogatja még a vállalkozást a Hungária Biztosító is. E szponzorok által dotáltak a jegyek, önköltségi áron kínáljuk őket, s talán egy kis tartalék a nyárra is marad, hogy könnyebb legyen a dolgunk a világkiállításig felfuttatni kívánt opera- és balettfesztivál újbóli megrendezésével.

(mátraházi)

VIRÁG Mihály építő

M. Nemzet 1992. nov. 14

Bibliai b

A BUDAPESTI izraelita hitközsé
járatától néhány lépésnyire bi
bolt és -galéria megnyitói
össze neves művészek
utcában. Nemrég még
szerlakása volt a helyis
azonban – robbanást köv
tették fel a berendezést, s
hamuvá égett odabent mind
lakásba költöztette az önkorm
mas számú ház földszintjén t
szegélyű üreget pedig Virág Mih
ján otthonos, galériás kiállítóterem
ták át. „*A szentély felépül, reményei*
olvasható a fejmagasságban elhelyezet
ajándéktányéron, mely egyébként magy
kas műhelyéből került ki.

Raj Tamás rabbi szögezte fel a jobb ajtó
felső harmadára a „mezuzát" a mózesi hagyom
szerint: „*írd azokat házad ajtófélfáira és kapui-*
ra". A *Sáddáj* – Mindenható – feliratú fatokban
elhelyezett pergamentekercset – melyen Mózes
könyvéből vett szöveg található – a vallásos zsi-

G. Németh György

ég...

Tv 2-n

épkezeléssel foglal-
nk Kiss Gyula, aki
az elromlott mosó-

álunk Magyarorszá-
3 százaléka nem ott
i valaha laktak. Na-
udnak valamit a fel-
udják, hogy milyen
kikkel barátkoztak,
a elérni és mit sike-
tha könnyebb lett
kitöröljük emléke-
ünk járt generációk
nem jó ez – erről
atalin.

Monspart Éva

MDK

H. Virág Tera: Kukoricafosztás, olf.

OMIKE Téli kiáll.A Budai Izr.Nőegylet helyiségeiben 1944. febr. 21 - márc. 19.

MDK

Virág H.Tera, festöm.

Tavasz.	Pasztell.
Fiatal fák.	Olf.
Csendélet.	"

OMZeMúz.-OMIKE.Képzömüv.csop.V.kiáll.

MDK

H.Virág Tera, festöm.

Kukoricafeosztás. Olf.

Budai Izr. Nöegyl.-OMIKE képzm.csop. téli kiáll.
1944.febr.21.-márc.19. Kat.

Virág Tera
festő

l.
Hahnne Virág T.

Virágh

festő

l.

Csíkvári Ungvári

153, 154. l.

ommandes, dont vous voudrez

de prendre note de nos sig-
nas, et de recevoir l'hommage
Vos devoués

M. Monti & Canalis.

M. Monti & Canalis,
M. Monti & Canalis.

H.Virág Tera

Tájkép, paszt.

Halászok, olaj

Spirituális művészek kiáll. Nemz.Szal.

1939. márc. 13 l.

MDK

Virág H.Tera

Bibliás férfi, of.

OMIKE IV. kiáll. 1943. ápr.

H. VIRÁG TERA

174. Tájkép, paszt.	60.-
175. Halászok, olajf.	150.-

Nemzeti Szalon 1939. márc.

Spiritualis Művészek
jub. kiáll.

ALELNÖKÖK

CSÓK ISTVÁN

GEREVICH TIBOR

FARKAS ZOLTÁN

HORVAI JÁNOS

IGAZGATÓ

HUBAY CEBRIAN ANDOR

FŐTITKÁR

LEHEL BÉLA

TITKÁR

KANIZSAI NAGY ANTAL

Virág Tera festő

264 Munka után, paszt. 100.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1927

Az árak pengő értékben vannak feltüntetve.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1941

MDK

H. Virág Vera, festő

Erdő

Omike - III - Képzőm. králl. - 1942 jan. - Tw.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Virányi Endre

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1966 MÁR 29.

1021

VIRÁNYI ENDRE JUBILEUMI KIÁLLÍTÁSA

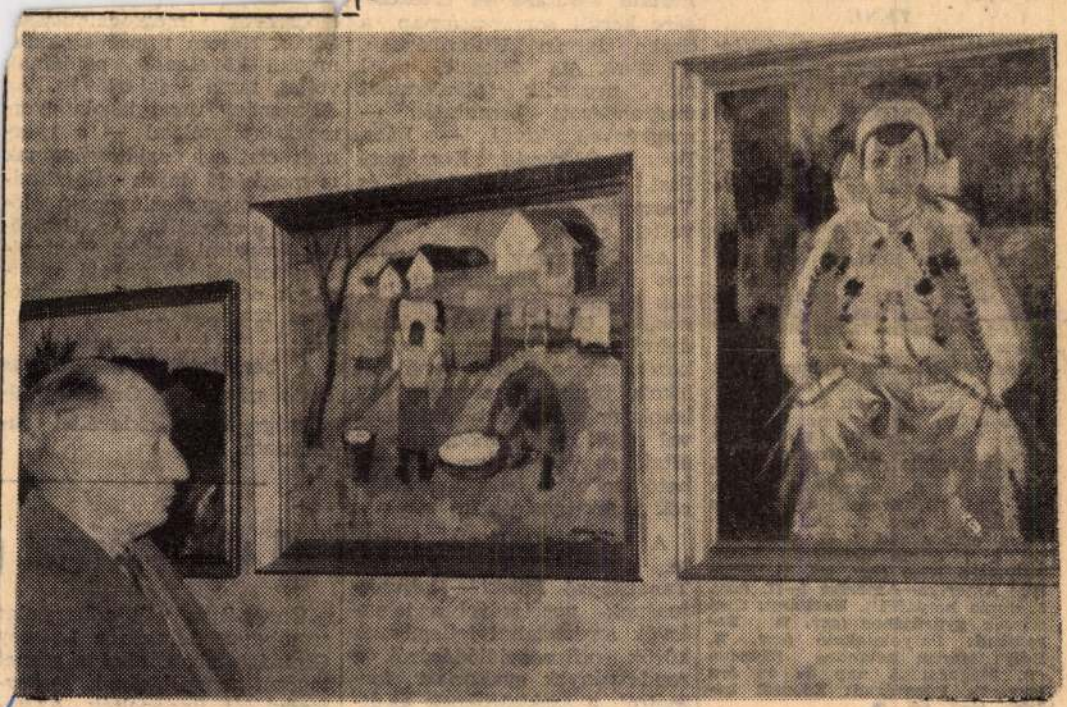

Virányi Endre és két festménye: Ruhateregetés és Sokac menyecske

Szombaton este a villányi művelődési ház klubhelyiségeiben nyitotta meg Soltra Elemér festőművész, a Magyar Képzőművészek Szövetsége Dél-Dunántúli Területi Szervezetének titkára Virányi Endre festőművész munkásságának 25 éves jubileuma alkalmából rendezett kiállítását. A megnyitóra eljöttek a pályatársak, művészetbarátok és érdeklődők, köztük sokan pécsiek, siklósiak és a helyieken kívül a környező községekből azok, akiknek érdeklődését Virányi Endre mint tanár, mint ismeretterjesztő előadásaival, vetítéseivel évek hosszú során át felkeltette.

Aradon született. A fiatal vagongyári munkás Soós István [illegible] festőművész [illegible]

1943 nyarát a mohácsi művésztelepen töltötte, amikor meghívást kapott a helyi gimnáziumba. 1948-ig volt Mohácson, majd Villányba költözött, ahova vonzotta a táj, az emberek.

Eddig Aradon 1934, 1935 és 1936-ban volt kiállítása román festőkkel közösen, majd 1938-ban Sopronban, Budapesten, 1941-ben Mohácson egyéni, 1942-ben Mohácson pécsiekkel közös, 1948, 1960, 1961, 1963-ban Villányban egyéni kiállítás, 1958-ban és 1959-ben Siklóson Simon Bélával közös kiállítás jelzik eddigi útját.

A jubileumi kiállításon linó, vízfesték, fametszet, rézkarc, tusrajz és olaj látható. Festészetének leglényegesebb oldala, hogy a maga világát

A mai műsor

SZÍNHÁZ

Nemzeti Színház: Ördöglovas (délután 3 órakor) Csiky Gergely-bérlet. Emek Charlie úrért (este fél 8 órakor) Uray-bérlet.

ZENE

Liszt-terem: A Pécsi Tanárképző Főiskola énekkarainak hangversenye. (Fél 8 órakor).

MOZI

Park: Alain és a néger (szv. fél 5, fél 7, fél 9).

Petőfi: Szentjánosfejevétele (szv. 4, 6, 8).

Kossuth: Alain és a néger (szv. 10). A törvény bal keze (szv. 4, 6). A bolygó hollandi (szv. 8).

Híradó Mozi: Magyar híradó, Észtországi téli, Nagyfülű. A nő, Örök szerelem, 66/6. sz. Világhíradó. Előadások 12 órától 3 óráig folyiatólagosan.

Gyárváros: A mi világunk vége (szv. 6.) **Pécsszabolcs:** A csábítás trükkje (szv. délelőtt 9, du. 5, 7). **Mecsekalja:** Nápoly négy napja

Országos módsz
Péc

Országos módszertani bemutató zárására és értékelésére került sor vasárnap a Szabó István Úttörőházban. Az évek óta Pécsett, most már negyedik alkalommal megrendezett bemutatón — megyénken kívül — Bács, Borsod, Csongrád, Komárom, Pest, Szabolcs, Szolnok és Veszprém megyék képviselői vettek részt.

Az Alkotmány utcai Általános Iskola Maeterlinck: A kék madár című színművének, az Úttörőház elemző irodalmi szakkköre egy foglalkozásának, a Bánki Donát úti iskola irodalmi színpada egy iskola-műsorának bemutatásával adta helyes módszerét az általános iskolákban szervezhető irodalmi jellegű szakkörök tevékenységének.

A bemutatókat vita követte. Muszty László, a Pécsi Tanárképző Főiskola adjunktusának vezetésével a jelenlevők az irodalmi jellegű szakkörök differenciálódásáról, a rendezvények gyakorlati formáiról, a szakköröknek az úttörőcsapatok munkájában adható segítségről cserélték ki tapasztalataikat.

Az Országos Úttörő Szövetség képviselői a bemutatókat kedvezően értékelték. Elmondották, hogy az általános iskolákban, országosan számos irodalmi szakköri próbálkozás [illegible] nagyon sok té-

módszerek megfogalmazás. adták. Három típusú szakkö munka követendő példáinak voltak tanúi a jelenlévők. Az Alkotmány utcai iskola gyermekszínjátszókkal — a gyermek életkori sajátosságainak is megfelelő darab választásával — magas színvonalú előadást produkált. Az Úttörőház irodalmi szakköre azt bizonyította, hogy anyagi adottságok nélkül is lehet eredményes szakköri munkát végezni.

A bemutatókat a Magyar Úttörőszövetség Országos Elnöksége arany oklevéllel jutalmazta.

A német tagozat

Ünnepélyes volt a hangulat szombaton délután a Leöwey Gimnáziumban, ahol a német tagozat fennállásának 10. évfordulóját ünnepelték. Az ünnepi beszédet a gimnázium igazgatója, dr. Görcs László

Dr. Takács József

kötelezővé tette a magas látásban őszinten, átélten. A főiskolán telepített impresszionista látásmód egész életében kereszttül kísérője maradt. Vitathatatlan, hogy a gyelmezettséggel, konstruktív irányban való haladással törekszik a reális ábrázolásra. Míg az elmúlt években alkotásainál a realisan megfogható tájak kicsit megfoghatatlanná, addig az elmúlt év tél, a Veszprém, a Meisenvatal, az Elba és a Ruhr-vidék további feldolgozásának ítélés című képei megfelelő továbbfejlődésről tanúskodnak.

Egyre oldottabb, színesebb, gazdagabb a festészete és erre akvarelljei igazolást is adnak.

A Hazafias Népfront és a Mozgó Művelődési Ház a jubileumi kiállítás anyagát a Magyar Képzőművészek Dél-Dunántúli Területi Szervezetével közös rendezésben bemutatja Siklóson és Sellyén annak a járásnak a dolgozói előtt, ahol a művész két évtizede él és alkot.

MDK.

Virányi Endre

Kiállitásának hiradása

Szocialista Müvészetért 1966 máj.

M.D.K.

Virányi Béla, beregszászi mérnök

tervezte a beregmegyei Vári körségben épülő iskolát.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1906. XXVII. évf.

márc. 28. sz. 7 old.

Virányi Endre
festő

M.D.K.

Kiállítást rendezett a baranyai
ünnepi hetek alkalmából.

Reich.
Művészet, 1961. augusztus — 49 l.

Vitamin Zendre
Jesta

M.D.K.

Kiállítást rendezett a baranyai
ismeretlen alkalmából

Kiesh

Münchet, 1961. augusztus — 44 h.

MDK.

Virányi Endre festő

Avadi származású. Csók, Rudnay, Szőnyi tanítványa. Baranyai tájakat fest. Villányban él. Első kiállítása.

„Harom" új festő kiállítása a Városi Múzeumban"

Dunántúli Napló 1951. VIII évf. jan. 6. 5. l.

Virányi Endre festő

MDh.

Duna-ágat festi rendkívüli ügességgel.

„Három baranyai festő kiállítása".

Dunántúli Napló 1951. VIII. évf. jan. 9. 5.

Virányi Endre festő. MLDh.

Neve megemlítve.

Debitzky J.: „A mag képzőmű pécsi csoportjának Ötri kiállítása."

Dunántúli Nyplő. 1953. X. évf. nov. 7. 6. l.

Virányi Endre festő M.Dh.

Neve megemlítve

„A pécsi képzőművészek Szabadság-Kiállítása".

Dunántúli Népszava. 1948. IV évf. márc. 14.6.

VIRÁNYI Endre

M.D.K.

1927-ben Nagybányán a Szabadiskola

Réti: Nagybánya...., Bp. 1954 338.l.

MDK

Virányi Endre

Őszi hangulat, of.

Tájkép, of.

Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. 2.kiáll.
Mohács, 1944.

8 l.

MDK

Virányi Endre

Tanulmányfej, of.

Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. 2.kiáll.
Mohács, 1944.

8 l.

MDK

Virányi Endre

Harsányi hegy, of.

Dunapart, of.

Pécsi Képzőműv. ... Társ. 2. mohácsi kiáll. 1944. jan.

8 l.

MDK

Virányi Endre

Őszi hangulat, of.

Pécsi Képzőmüv. ... Társ. 2. mohácsi kiáll. 1944. jan. 8 l.

Virányi Endre

Tájkép, of.

Tanulmányfej, of.

Pécsi Képzőműv. ... Társ. 2. mohácsi kiáll. 1944. jan. 8 l.

MDK

Virányi Endre

Harsányi hegy, of.

Dunapart, of.

Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. 2.kiáll.
Mohács, 1944.

8 l.

Virányi Andre MDK

Silóson megnyilt Virányi Andre és Simon Béla kiállitása. .-.

Müterem 1958 I. évf. 8. sz. 44.o.

MDK

Virányi Endre
Önarckép, olaj
Tanulmány, "

Budai Szépmüvészeti Társ. kiáll. 1934. ápr.

MDK

Virányi Endre
Bánfalva, olaj

Budai Szépművészeti Társ. Kiáll. 1934. ápr.

MDK

Virányi Endre

Kis tó malom, olaj

kiáll.
Budai Szépműv. Társ. 1933. nov.

Virányi Endre

Sokác komp, olaj
Dunapart, olaj
Sokácmenyecske, olaj
Asszonyok este a Dunaparton, olaj

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága
első mohácsi kiállítás, Mohács 1943. katalogusa
15 lap

Virányi Endre

festő

l.

Szabad Művészet

1957. 86. l.

Budapest, 1909. [illegible]

|: P. Vl :|

Virányi Endre

MDK

szerepelt a pécsi kiállitáson.

falurészletei, csendéletei...

Molnár Imre: A "Független" képzőművészek kiállitása.
DUNÁNTULI NAPLO, Pécs. 1957. dec. 8.

MDK

Virányi Endre

A Szinyei-társaság Ernst-Múzeumban rend.kiáll.-án szerepelt.

Cikk: (d.r.) Tavaszi Szalon

Függetlenség (Bpest) 1938.apr.10.

M.D.K.

Virányi Endre festő

Az Ernst-Múzeumban rend.kiáll.-ról irt beszámolóban emlitik.

(d.r.): Tavaszi Szalon.

Függetlenség Bp. 1938.ápr.10.

Viranyi Endre

l. Ferk pzomfoisk vk

1939-41. 146 l.

romaikoi szemplom

Pominóczi pusztai VI. 241.

Berkesz. Csonkás dülő. Bron
gróf Vay Gábor ur és neje gróf Zichy

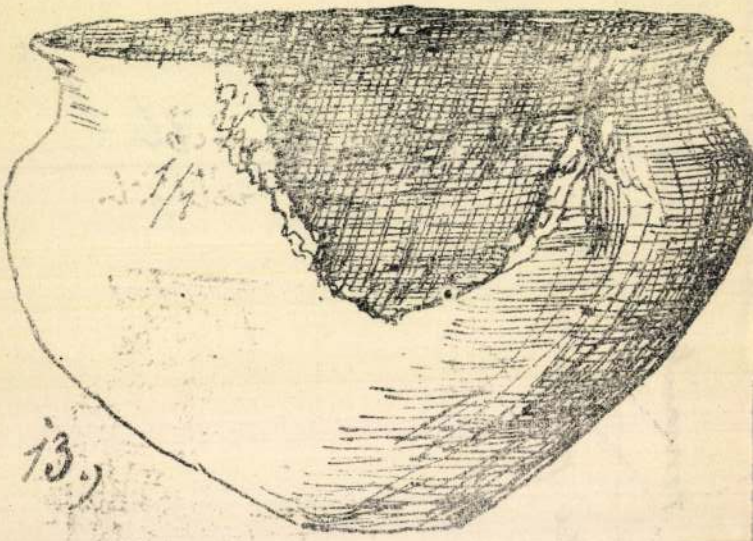

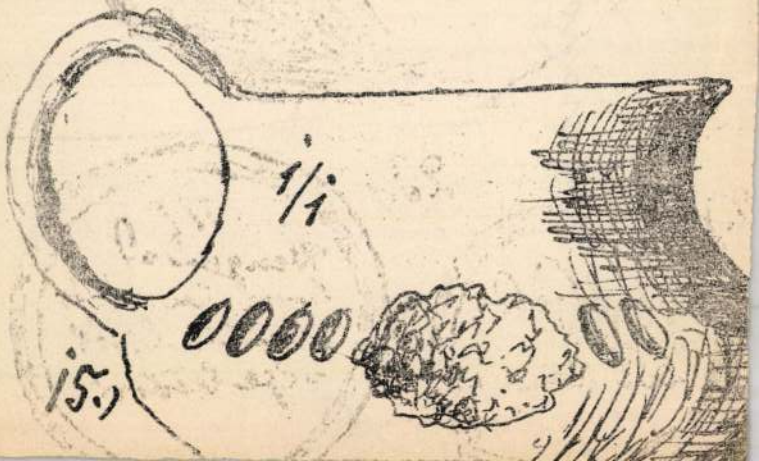

Vrányi Endre
fostő

M.D.L

Olajfestményeit mutatta be a tarkalon, a „Kompra", a „Vihar előtt", az „Öni hangulat" szesepel.

Debitzky István: Jegyzetek a villányi kiállításról
Dunántúl Napló, 1956. jun. 29-3 lap

M.D.K.

Vrvángi Endre
festő

Tengő
Csiplés
Halászok a Dunán } repro

Debitzky S.: A valóság festőjénél.
Dunántúlé Napló, 1955. okt. 30. 6 lap

M.D.K.

Virányi Endre
festő

A művész a képzőművészete
Főiskolán tanult. – Az elmult
években meggyi kiallitásokon
szerepelt. – Méltatás

Tebitzky István: A valóság festőjenél

Dunantúli Napló, 1955 nov. 18 – 4 kap

Virányi Endre

III. é-

pest. vak

Ferkápzomfoiskávk

1933-34-45. l-

5. szám.

Műemlékek Ors

Tárgy:

A vallás- és közokt. minisztérium rendelete a kézbesítések tárgyában.

A b

Mel

Egy

Elő

Utó

Más

Exp

MDK

Virányi Endre

Képzőművészeti kiáll. Mohácson. Magyarság 1943. márc. 19. 9.l.

Virányi Béla

1916. márc. 5. a nagyvá-
radi mérnökegyletben
eladást tartott A rene-
szánsz és a magyar épi-
tőművészet címen –

MMÉE Kojl –
1916. 131. l.

1510

Virányi Béla, M.D.K.

nagyváradi épitez

tervei szerint Mező-telegd bihormegyei község községházat é körvágóhidat épittet.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

márc. 16. sz. 9. old.

Virányi Béla

építész

Siül. Kecskemét 1878

oklevelet nyert 1899

Műegyetem 22 l.

Széchényi István.

Csaknem térdig, jobbra ford
tett kezekkel. Ingének gallérja le
norós kabátja bő ujjú. Felirata:

Stefan Gra

alól balra: Ged. bei Jos. Stoufs Wi

Kny., mér. 20.4: 14.5 cm.

Sz. n.
187-9

VIRÁNYI Béla

Berergdéda, ref. templom rajza, 19o3

DESCHMANN Alajos: Kárpátalja müemlékei. Bp. : TKM, 1990

119.p.

M.D.K.

Virányi Béla, építész

tervei szerint az beregnászi irr. hitkörség fürdőt épittet 60.997 K. 99 fill. költséggel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.

jul. 19. sz. 6. old.

Virányi

Budai Szépművészeti Társaság tavaszi tárlatán szerepelt.

NM. 934. IV. 24.

Virágvölgyi Márta, szőnyegnövő

L.: Badó-Bea

–: Kerámia és szőnyeg

12

Esti Hírlap B. 1981 szept. 3.

Virágvölgyi Péter

grafikusművés

benélgetés az <u>izlésről</u>

„Izlések és pofonok"
1983 IV. 12
TV. 1. 1805

Virágvölgyi Péter

Az ujpalotai Lila iskolában Szabó János festőművész kiállitása julius 2.-ig
a Helikon Galériában Urbán László, Vida Győző és Virágvölgyi Péter tipografikai kiállitása junius 26.-ig,
a kecskeméti Városi Mozi előcsarnokában Kálmánchey Zoltán kiállitása junius 26.-ig,
a kiskunfélegyházai Kiskun Muzeumban Németh József festőművész kiállitása junius 19.-től,
Gábor István keramikus muzeuma a siklósi várban junius 17.-től,
a Fényes Adolf teremben Farkas György festőművész kiállitása julius 3.-ig tekinthető meg.
közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovatában.
Élet és Irodalom, Bp. 1977. juni. 18.
XXI. évf. 25. sz. 8. lap.

Virágvölgyi Péter, tipográfus

L.: Urbán László

2.

□-: Urbán László ...

Esti Hírlap, Bp. 1977. jún. 2.

Viragvölgyi Péter

A nyüvész a tipografikai tanszéken tanult Haiman György vezetése mellett

Horváth György: Tipografikai tárlat
Tükör, 1977. június 19 – 3 lap.

Virágvölgyi Péter

Virágvölgyi Péternek írásterei, kalligrafált iniciálei szerepel-tek a tárlaton.

Horváth György: Tipografikai tárlat.
Tüchör, 1977. június 19-3 lap.

Virágvölgyi Péter

Urbán Lászlónak, Virágvölgyi Péternek és Vida Györönek közös kiállításuk volt „Tipografikai tárlat" cimmel a Helikon Galériában

Horváth György: Tipografikai tárlat.
Tükör, 1977. június 19-3 lap.

Virágvölgyi Péter, tipográfus

A Lenin-művek tipográfiai pályázatán oklevelet nyert. (Lipcse.)

— : Aranyi —, ezüstdíj és oklevél

9.

Népszabadság, Bp. 1971. aug. 4.

Virágvölgyi Péter.

A Lenin művek tipográfiai pályázatán oklevelet kapott.

Dunántúli Napló, 1941. aug. 4.

Virágvölgyi Péter

Oklevelet kapott a
nemzetközi könyvművészeti
kiállításon Lipcsében

N.N.: Drony - erűsítő és
oklevél

Nyíregyháza 1971 VIII. 4

Vivág völgyi Péter

Tipográfiai munkái emlékve

Magyar Nemzet 1974 január 23 4.old.

Virágvölgyi Péter, iparművész, grafikus

Megemlítve.

(morvay): kendvics, mint bölcső

2.

EST I HIRLAP, Bp. 1974. jan. 12.

Virágiölgyi Péter

Kiállítás Perbálon

Magyar Nemzet 1983. VIII. R.

VIRÁGVÖLGYI PÉTER tipográfus

cikk a betütervezésről, kézirásról
typo-grafikáról egy kiáll. kapcsán

Hunyady Judit: Névtelen művésze t'
UJ TÜKÖR 1981/X VIII/.33.sz.10.11.o.

MAGYAR TUDOMÁNYOS
LIBRARY OF THE HUNGARIAN ACA
БИБЛИОТЕКА ВЕНГЕРСКОЙ АКА

Könyvtárvezetőnek

Székhelyén

Kérjük, a mel
Hálózati és Módszertani Szolgá
1985. novembe

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Virágos Mihály

VILLAMOSGÉP

1965 JUN 29.

OSGÉP

Egy munkásrajzoló vázlatfüzetéből

1021

Virágos Mihály rajza, Fúj a szél

Sok kis forint sokra megy

Régi szokás a Dinamógyárban, hogy a művezetők egy-egy forint pénzbírságot fizetnek akkor, ha elkésnek a rendszeresen megtartott művezetői értekezletről. Az így összegyűlt pénzből nemrég bankettet rendeztek a Kispesti Halászkertben. Azt nem áruljuk el, hogy hány „fizető" és meghívott vendég ülte körül az asztalt, és azt sem kívánjuk elmondani, hogy az összegyűlt pénzen milyen lucullusi lakoma volt, de hogy jól érezték magukat, azt megbízható forrásokból tudjuk. A jó mulatsághoz azonban pénz kell, sok-sok apró forint...

24 óra – 3 baleset

Még mindig sok a vigyázatlanságból eredő baleset a 4-es gyárban. Az elmúlt héten például egyetlen munkanapon három dolgozó szenvedett balesetet. Mindhárom esetben vigyázatlanság, könnyelműség volt az ok. Mert lehet-e bármilyen óvórendszabállyal meggátolni olyan eseteket, mint a bokaficamodás, a kötelező féktávolság be nem tartása vagy éppen egy óvatlan könyöksérülés? Úgy véljük, nem! — Viszont mindez elkerülhető, ha a gyár dolgozói fegyelmezetten, körültekintéssel

1968 AUG 31

Virágos Mihály

1021 Képzőművészeink alkotásaiból

Virágos Mihály linóleummetszete.

Névad

A művelődési házban ünnepélyesen jegyezték be az anyakönyvbe a kis Kácsor Katit. Édesapja Kácsor Kálmán, a Kismotorgyári tmk-ban, édesanyja a gyártáselőkészítésben dolgozik. Köszöntjük a fiatal boldog szülőket és jó egészséget kívánunk a kisbabának.

Virágos Mihály
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VILLAMOSGÉP

1968 SEP 28

1021

Képzőművészeink alkotásaiból

Virágos Mihály linóleummetszete

ban néhány fontos alkat miatt adódnak — kezdte gyárvezető.

— Már a második negyedben is szinte megoldhatatlan nehézséget okozott a villamos biztosíték hiánya. Az erre programban szereplő öntvas elosztóhoz szükséges villamos biztosítékot sem szállította le a VBKM. Akkor VILLERT bolgár exportbiztosítékot vásárolt, s ez mentette meg a Készülékgyárat a lemaradástól.

S még kedvezőtlenebb a helyzet most, amikor a VBKM a második félévi programunk teljesítéséhez szükséges villamos biztosíték ötven százalékának szállítására tett ígéretet, de még azt sem szállította le.

A készre szerelést gátolja, hogy Székesfehérvárról — hangsúlyozom — az időben megrendelt és visszaigazolt alumínium sineket a július 31-i határidő helyett csak szeptember 15-én szállította le a gyártó vállalat, s akkor sem minden méretben.

Elosztó és garnitúra vonatkozásban még öntvényhiányunk is van — sorolta a gyárvezető a legfőbb okokat, amelyek gonddá teszik a tízmillió forintos év közbeni tervemelés teljesítését.

Mint mindegyik gyárunkban, úgy a Forgógépgyárban is a demokratizmus, a munkások, vagy választott szerveik véleménye a döntő, különösen ilyen fontos kérdésben. A jutalmak odaítélésében a termelési tanácskozás dönt. Kétségtelen azonban, hogy a gyárvezető véleménye, javaslata ezen a fórumon fontos szerepet játszik, s ugyancsak döntő a szerepe a végső határozat meghozatalában.

Mráz Lajos

KIÁLLÍTÁS

A művelődési ház előcsarnokában szeptember 25-én megnyílt gyártmánykiállítás, mely az EVIG jubileumi rendezvényeinek keretében kerül megrendezésre, október 2-ig lesz nyitva.

Virághalmy Aladár

iparmunvész

stul. Pécs 1890 okt. 23.

Életrajzát lásd

Lex Magy Társ

237. l.

1 1 □
1 arú könyv
1 3 x P

1. Pénztár sz
2. Berendezés
3. Árú
4. Adósok
5. Hitelezők
6. Külföldi hitelezők
7. Váltó
8. Elfogadvány
9. Váltó kamat
10. Költség
11. Forgalmi adó
12. Fűtési és világítási

Virányi Endre

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPTERJESZTŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1984 OKT 21

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Pécs

1021

— **A Szakszervezetek Megyei Tanácsa** Hírlapolvasójában Virányi Endre képeiből nyílik kiállítás október 28-án délután 5 órakor. Debitzky István mond megnyitó beszédet, a kiállítást az SZMT központi könyvtára, a Hazafias Népfront Pécs városi Bizottsága és a Pécs—Baranyai Népművelési Tanácsadó rendezi.

— **A Szőlőskertben** 27-én, hétfőn este 7 órakor Varga Ilona magyarnótával, cigány- és operettdalokkal szórakoztatja vendégeinket. Kíséri: Hajas Béla együttese. (x)

sithatjak.

A „harmadik világ" népei forrongó, átmeneti állapotban vannak és mint ilyenek elsőrendű forradalmi erőt képviselnek.

VIRÁNYI Endre/ Pécs

Ősi hangulat olaj 55 x 60

Dunántuli Képzőmüvészek Kiállitása 1958.

Kat. bev. Cseh Miklós

/Székesfehérvár, István király Muzeum

közleményei Dsor 14. /

Virányi Endre

festő **művész kiállítása.** Villány, Művelődési Ház. Ism. Takács József, Dunántúli Napló, 1966 márc. 29.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3. sz. 243-284.1./

269. 1.

Virányi Endre

MNK

a /pécsi/ Bartok teremben kerülnek a közeljövőben a közönség elő művei.

—: Párlatvezető az ügyben.

Kuti Pécsi Napló. 1962. okt. 17.

Virányi Endre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JAN 6

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Pécs

settebb fenyőfafélékkel vanjar

1021

— **Komlón** a „Május 1." filmszínház előcsarnokában Virányi Endre festőművész december 9-én nyílt kiállítását eddig mintegy tízezren tekintették meg. A kiállítási anyagot ebben a hónapban Villányba szállítják, majd Szegeden a Hazafias Népfront székházában mutatják be.

— **Pálos György** Jászai-díjas színművész, a Magyar Népköztársaság érdemes mű-

MDK

Virányi Endre

Pécs-Mohácsi I. kiáll. 1943.

Virányi Endre
festő

Arcadról származik. 1931-ben került a főiskolára. Két évig tanult több mesternél: Csók Istvánnál, Rudnay Gyulánál, Könyi Istvánnál, Aba Novák Vilmosnál.

1938-ban lekerült Malmöm, mennyi Villányba került.

Kiszárólag olajképeket s akvarellt fest.

Demokrata Negyló: 1967. junius 11.

H. E: Virányi Endre

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Virányi Endre
NAPLÓ (VESZPRÉM)

1965. JUN 8
1021

A villányi festőművész

A művész éppen permetezett szőlőjében, amikor megérkeztünk.

— Áá... Az újság — mondta, aztán nyugodtan végigballagott még a renden, és a gépből elfecskendezte a permetlevet. Mozdulatain, nyugalmán látszott, hogy túlzottan nem izgatja már a hírnév, az élet eseményszerűsége. Emberi létének szépen kialakultak a keretei, és ahogyan ez a nyugdíj korhatár közeledtével többnyire általános, ezek a keretek meg is merevedtek.

Virányi Endre Erdélyben született, élt Budapesten, Mohácson és 1946 óta Villányban. Rajzszakos tanár, de az utóbbi években magyart is tanít. Az iskolai elfoglaltsága heti 26 óra. Ezenkívül képzőművészeti szakkört vezet, és mint a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat körzeti titkára is tevékenykedik. A festészet rabja, de műterme nincs. Vagy a szabadban, vagy a szobája sarkában dolgozik. Az iskolától kapott egy alkotónapot, villányi szinten többet nem is tehetnek érte.

Hogyan él Virányi Endre Villányban?

— Tanítok — mondta —, nyáron utazgatok, festek... Volt néhány önálló kiállításom Villányban és Siklóson, és a korábbi években a Pécsett megrendezett közös csoport-kiállításokon is részt vettem. Mostanában persze minden más. Elment a kedvem a szerepléstől. Már nincs meg az a kapcsolat a vidéken élő művészek és a pécsi csoport között, ami Martyn Ferenc idejében megvolt. Akkor minden hónapban összejöttünk, megbeszéltük a problémáinkat. Meghívókat kaptam. Most nem hívnak meg a pécsi rendezvényekre. Alaptagnak sem vettek fel, állítólag a pécsiek nem javasoltak. Aztán zsürizési gondok is felmerültek. Nem baj, leszek a falu festője. Sokat jelent ez. az emberek látogatják a kiállításokat, képet is vásárolnak néha-néha. Szeretem ezt a vidéket. Véleményem szerint a művésznek nem szabad elszakadnia a természettől. A formalizmus lehet, hogy másokat kielégít, engem nem.

— Láthatnám a legújabb képeit? — kérdeztem.

Virányi Endre a szomszédos szobában sorra a festőállványra rakta az utóbbi egy év termését. Sokat fest. Az alapvető művészi elképzelésein belül gyakran váltogatja a megoldási módozatokat, szín ben, vonalban állandóan igyekszik valahogyan másként, jobban, kifejezőbben az ember elé állítani a hétköznapok világát. Virányi Endre nem akarja a kiállítás-látogatót megdöbbenteni, távol áll tőle minden áttételesség, a táj nála táj, a kapával hazatérő paraszt, egyszerűen csak hazatérő, elfáradt dolgos ember. A képek véget érnek az egyszerű látvánnyal, egy-egy mozdulat, arc, táj ábrázolásával. Nem nyugtalanítanak, nem késztetik az embert bonyolult logikai attrakciókra. Legszebbek talán a téli falut ábrázoló olajkompozíciói, melyek gyerekkori hangulatokat varázsolnak elénk, egyszerűen, mint egy Petőfi-vers.

— Milyen tervei vannak Virányi Endrének?

Mosolygott. Ez a mosoly azonban nem a beletörődés, a végleges megnyugvás kivetítése, hanem valami egészen más...

— Hamarosan megkezdődik a szünet, és én fogom a vakoló kanalat. Műtermet építek magamnak a pincém mellé. Itt a lakásban meg sem lehet mozdulni, itt a képekkel is nehéz boldogulni, én pedig szobrászkodni szeretnék. Mindig izgatott... — mondta.

— Más? Távolabbi?

— Pécsett szeretnék majd kiállítani... De arra erném a Szövetséget, hogy jöjjenek ki Villányba, itt zsürizzenek. Nehéz nekem ennyi képet összecsomagolni, beszállítani. Költséges is...

— Villány tehát végleges állomás, mint lakhely, életforma?

— Igen. Maradok Villányban. Rám mindig a táj hat, az határozza meg, hogy mit hogyan festek...

Virányi Endre a délután folyamán valószínűleg visszament a szőlőjébe permetezni. Ahogy érkezésünkkor elnéztem, szép fürtök kerekednek a tőkéken. A táj is szép. Jó megállni a dombon és szemlélődni a kellemes nyári fényben. Virányi Endrében van valami alapvető emberi erő. Gyökere van, kötődik az adott világ kereteihez. Festészete nem éppen játékos, azt sem lehet ráfogni, hogy kísérletező, vagy meglepetésekkel teli tett. Becsületes, realista festészet. Ábrázol és ennyivel megelégszik.

Bertha Bulcsu

...NAPLÓ

HALÁLOZ...

Elhunyt Serédi (Schwara) Nándor

Fiatal sportembert ragadott el a halál. Serédi (Schwara) Nándor, az MTS Baranya megyei Tanácsának dolgozója Budapesten elhunyt. Tanárképző főiskolát végzett, testnevelő tanárnak készült. Sokáig a Dózsa NB I-es labdarúgó-csapatának volt erőssége. A legutóbbi időben a PEAC színeiben szerepelt. Az egyetemisták első tavaszi mérkőzésén még ott volt a pályán. Fiatal szervezetét betegség támadta. A legutóbbi napokban riasztó hírek érkeztek, állapota válságosra fordult. Közvetlen hozzátartozói, munkatársai, barátai, a pécsi sportkedvelők ezrei bizakodással várták, sikerül-e megbírkóznia a gyilkos kórral. Sokan ismerték, szerették és becsülték. Ezért mindenkit megrendített a hír: Nándi meghalt. Alig harmincegy évet élt. Temetéséről később történik intézkedés.

sport

Ezúttal is ho

Komlói

Az esős idő meglátszott a kom lói sporttelep nézőterén. A mér közés ideje alatt ugyan nen esett, de a borongós idő sol szurkolót elriasztott. A leglelke sebbek azért nem hiányoztak Ötezer néző előtt kezdtek a csa patok. A fű kímélése miatt a tartalékok az edzőpályán ját-

Mérkőzésről mérkőzésre

Labdarúgó NB I.

Komlói Bányász—Pécsi Dózsa 1:1 (0:0). Komló, 5000 néző, vezette: Petri (Kaposi, Bánhegyi). Komló: Kiss — Komlói, Józsa, Jerabek — Sós, Csordás — Garai, Rónai, Lutz, Bartulov, Szigeti. Edző: Czibulka Mihály dr. Pécs: Rapp — Hernádi, Móricz, Csupák — Vajda, Halasi — Gór, Györkő, Dunai dr., Csicsmann, Kincses. Edző: Orczifalvi István. Góllövők: Szigeti, Kincses. Szögletarány: 7:4 (2:3) a Komló javára. Jók: Kiss, Komlói, Garai, illetve Kincses, Móricz, Vajda.

NB I. ÁLLÁSA

1. FTC	10	6	3	1	21:10 15
2. Bp. Honv.	12	6	3	3	22:11 15
3. Pécs	13	6	3	4	16:11 15
4. U. Dózsa	11	7	—	4	26:14 14
5. Vasas	11	5	4	2	19:11 14
6. Csepel	12	5	3	4	20:14 13
7. MTK	12	4	5	3	15:14 13
8. Győr	11	5	2	4	10:10 12
9. T.-bánya	12	3	6	3	10:12 12
10. Ózd	12	4	2	6	13:25 10
11. Dorog	12	3	3	6	10:19 10
12. S.-tarján	12	1	6	5	8:18 8
13. Szeged					1 7

NB II.

Nyugati csoport

1. Kap. Honv.	14	9	2	3	24:11 20
2. Várpalota	14	8	3	3	28:11 19
3. Szfv. MÁV	14	7	4	3	17:13 18
4. Pápa	14	6	5	3	17:12 17
5. Budai Sp.	14	5	6	3	16:12 16
6. ZTE	14	6	4	4	20:18 16
7. Autóbusz	14	6	3	5	23:19 15
8. Esztergom	14	3	9	2	16:14 15
9. Pécsi VSK	14	6	3	5	20:20 1
10. Z. Dózsa	14	6	2	6	21:19 1
11. K. Kinizsi	14	6	2	6	25:24 1
12. Ikarus	14	5	4	5	21:21 1
13. Mosonm.	14	6	2	6	23:24 1
14. Veszprém	14	3	4	7	16:19 1
15. P. Bányász	14	3	4	7	12:22 1
16. Győri D.	14	2	5	7	14:24
17. Láng	14	2	5	7	10:22
18. PBTC	14	1	5	8	8:26

Keleti csoport: Egri Dózsa—Békéscsabai Előre 3:2, Vasas Izzó—Miskolci Bányász 2:1, Borsod Bányász—Szegedi Vasutas 2:2, Szolnoki MÁV—Szolnoki MTE 2:1, Debreceni Honvéd—Kistext 1:0, Pénzügyőr—Gyulai MEDOSZ 4:1, Kisterenye—Bp. Előre 0:0, Kecskeméti Dózsa—Martfű 1:1, Nagybátonyi Bányász—Bp. Spartacus 2:2.

NB II. Keleti csoport:

1. Eger	14	8	4	2	24:10 2
2. Bp. Spart	14	8	4	2	31:16 2
3. Kecskemét	14	8	2	4	23:13 1
4. Szoln. MÁV	14	8	2	4	19:16 1
5. Pénzügyőr	14	6	4	4	19:15 1
6. D. Honvéd	14	6	4	4	17:16 1
7. Szoln. MTE	14	6	4	4	16:16 1
8. Bp. Előre	14	5	5	4	21:14 1
9. Borsod	14	4	5	5	15:16 1
10. Nagybátony	14	4	5	5	16:20 1
11. Gyula	14	4	4	6	16:18 1
12. Kisterenye	14	3	6	5	11:16 1
13. M. Bányász	14	4	4	6	17:25 1
14. KISTEXT	14	4	4	6	14:21 1
15. Izzó	14	4	3	7	12:19 1
16. SZVSE	14	2	6	6	14:21 1
17. Martfű	14	3	3	8	18:24
18. B.-csaba	14	3	3	8	16:23

Labdarúgó NB III.

2:0 (0:0), 600 néző, Dombóvári VSE—Keszthelyi Haladás 5:0 (3:0), 500 néző, Nagymányoki Brikett SK—Mohácsi TE 1:0 (0:0), 300 néző, Bajai MTE—Kaposvári Vasas MTE 2:0 (1:0), 200 néző, Pécsi Ércbányász—Dombóvári Spartacus 3:0 (2:0), 500 néző, Nagykanizsai Vasutas—Siófoki Bányász 1:0, 1200 néző, PEAC—Nagykanizsai Dózsa 2:5 (0:4), 400 néző.

Virányi Endre

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 AUG 28

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

— A Hazafias Népfront csereakciója eredményeként Virányi Endre vállányi festőművész kiállítása volt Szegeden a Bartók Béla Művelődési Otthonban augusztus 1-től 25-ig. A kiállítást Szelesi Zoltán műtörténész nyitotta meg. Virányi Endre festőművész kiállítását igen nagy érdeklődés kísérte.

Virányi Endre

Festőművén kiállítása, Villány. – Ism.: H. E., Dunántúli Napló, 1967. jún. 11.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. 1./

94. 1.

MDK.

Virányi Endre

Riportkivonat

Szocialista Müvészetért 1965 júni.

MDK.

Virányi Endre

Villányi munkásságára utalás

Dunántuli Napló 1965 márc.18. 5 lap.

Virányi Endre

festő

l. Tavaszi Szalon

XV. 167. sz

egnerni hiv. riskére	1.40
iniszterum Bassola áll. tikár urhoz	1.40
szterm 2 x szer	2.80
Szalóki u	1.40
iniszterim beszerzés . .	1.40
hiniszterum beszerzés	1.40
Összessen	22.40

40 fillért mehett a M.O.Bz.
a mai napon köszünettel

pest 1947 November hó 5 n

Saláth ferenc
altiszt

Virányi Endre

festő

l. Tavaszi Szalon

XIII.

XIV.

M.D.K.

Viranyi Endre
festő -

A siklósi tárlaton bemutatta
az „Október 6" dramai hangu-
latú tájképet.

Lippenszky: Képzőművészeti kiállítás Siklóson
Dunantúli Napló, 1958. jun. 12 - 2 kap.

Urvanyi Endre
festő

M.D.K

A dunántúli művészek
tárlatán részt vett.

Kelle Sándor: A dunántúliak tárlata.
Dunántúli Napló, 1958. okt. 5 - 3 lap.

Virányi Endre
festő

M.D.4

Siklóson rendezett kiállítást
a Gerencsér Sebestyén Műve-
lődési Házban Simon Béla-
val közösen.

Lepjenszky: Képzőművészeti kiállítás Siklóson
Dunantúli Napló, 1958. jun. 12 – 2 lap.

Virágh Endre

Szerepel a Szinyei Társaság
„Tavaszi Szalon" c. kiállításán
az Ernst Múzeumban

Magyar Hírlap 1938 IV. 10

Uvrányi Endre
festő-

M.D.4

Resit vett a tárlatos

G. L.: A Magyar Szovjet Társaság rukkonában
Dunántúli Napló, 1955. jun. 2 - 4 lap

Varányi Endre

kiállítása nyílt Siklóson a művelődési

házban.

Szocialista művészetért 1966 jún.

Virányi Endre

Szerepelt a dél-dunántúli képzőművészek tárlatán.

Dunántúli Napló 1967. jul. 23

Virányi Endre MDK

festő

A siklósi fárási Művelődési Kárban nyílik meg kiállítása

– Hírek –

Napló, 1966. máj. 13. 4. lap

MDK

Virányi Endre
festő

„Ruhateregetés" és
„Sokac menyecske"
c. képének reprodukciói

Dr. Takács József: Virányi Endre jubileumi kiállítása
Napló, 1966. május 29. 3. lap

Virányi Endre
festő

MDK

Kiállította „Veszprém", „Meiseni bástyafal", „Elba", „Ruhateregetés" c. képeit.

Dr. Takács József: Virányi Endre jubileumi kiállítása

Napló, 1966. márc. 29. 3. lap

Virányi Endre
festő

MDK

Jubileumi kiállítása a
villányi művelődési ház
termeiben nyílt meg
(linó, -vízfesték, fametszet,
rézkarc, tusrajz, olaj)

– Hírek –

Napló, 1966. márc. 26. 4. lap

MDK

Virányi Endre
festő

Kiállítását Sellyén
~~is~~ bemutatta

– Hírek –

Napló, 1966. aug. 28. 6. lap

Virányi Endre

Jestő

MDK

Jubileumi kiállítását be-
mutatták a siklósi járási
művelődési ház klubjában

- Kisek -

Napló 1966. júl. 16. 4. lap

Világ Tükre...

Az emberi idegekre a háború nincs nagy hatással

Ideges és „hidegvérű" népek helycseréje — Mikor egy nép talpraáll és félretészi az idegességet — Ideg és hidfőállások — A legidegesitőbb tevékenység a várakozás?

A keleti arcvonalon, de általában mindenütt, ahol most csaták zajlanak le, a hadigépek olyan tömegei dolgoznak, hogy ehhez viszonyítva az első világháború gyerekjátéknak látszik. Ama ember, aki végigcsinálta az első világháborút, nehezen tudta megérteni eleinte, hogyan „tarthatnak ki' 'apró csoportok az úgynevezett sünállásokban, amelyeket az ellenség minden esetben körülzárt és állandóan, éjjel és nappal ostromolt? *A sünállásokkal például a világ leghidegvérűbbnek mondott népe ,az angol, sohasem próbálkozott még,* mert egyszerűen képtelennek találja magát az ilyen elszigetelődésben rejlő izgalmak elviselésére. Mikor 1942. október 23-án a brit nyolcadik hadsereg El Alemeinnél megindult, hogy Rommelt összetörje, ott találkozott először sünállásokkal. Két-három-tízszáz ember ásta be magát a sivatag homokjába néhány ágyúval és gépfegyverrel és a britek bármerre mentek , minduntalan beleütköztek ilyen sünállásokba. Irtózatos tüzet zuditottak rájuk, de hiába. A sünállások tovább védekeztek, megállásra és szétterülésre kényszerítették a hadsereget s közben *a német és olasz főerők nyugodtan elvonulhattak. „Hogyan veszik a németek és olaszok az idegeket az ilyen harcmodorhoz"* — irták azidőben az angol lapok. Minden sünállás külön-külön hidfőt képezett, s míg ezeket egyenkint megszüntették a britek, kiderült, hogy nincs többé egységes felvonulás. Ugyanez játszódott le Cyreneikában és Libiában, s ha sünállások nincsenek, a nyolcadik hadsereg kétségtelen túlerejével feltétlenül katasztrófát zuditható volna Rommelre. Igy azonban a nagy angol tervek meghiusultak, a hadsereg szétez merő tévedés. Nincs hidegvérü és ideges nép, de ha lenne is, a nagy helycsere már régen megtörtént és a német nép bizonyult hidegvérünek a kapkodó, rendszertelen angollal szemben. *Az angol hidegvér ama hatalmi fölényből keletkezett, amelynek keretében a britek fegyvertelen bennszülöttekkel szemben hidegvérüsködtek, amennyiben szemrebbenés nélkül géppuskázták össze a velük szemben álló fegyvertelen tömegeket.*

Hogy az úgynevezett ideges emberből hogyan lesz idegnélküli ember, arra napjainkban látjuk a legszebb példákat s nem is a harctereken, hanem a nagy munkaállítás hazájában, a Birodalomban Az üzletember, aki egész napját, sőt álmait is a beszerzés, a kalkulálás , az eladás, a közönség kényekedvének való meghódolás kereteiben tölti, rendszerint idegessé válik. Most a Birodalomban sokszázezer ilyen kereskedőt, lokáltulajdonost, éjszakázó pincért „állított talpra" Göbbels miniszter. Tudjuk, hogy Göbbels ezt a háborút olyannak minősítette, amelyben semmiféle nézet, terv, remény nem érvényesülhet, amelyet csak erővel és nyers akarattal lehet eredményesen lebonyolítani Ez a beszédsorozat sokakat idegessé tett s ha a miniszter nem vázolta volna annyira meggyőzően a bolsevista veszélyben rejlő megsemmisülés lehetőségeit, lehet, hogy ez az idegesség szét is terjedt volna a boltokból és kalapszalonokból. Igy azonban az a sokszázezer ember belátta, hogy nincs helye semmiféle idegességnek, félelemnek. Egy bécsi lokáltulajdonos például ismert idegroncs volt, aki a legelső hangosabb szóra *dührohamot szokott kapni.* Ezt az embert kivitték az Alpesekbe, jól megmenesztelték néhányszor, leszoktatták

Saporosje negyvenezer hektáros gyümölcsösében minden tele van virággal...

Ukrajna népe jól tudja, hogy amely napon eláll az a dermesztő szél, amely keletnyugati irányban egész télen át tombol, akkor itt a tavasz és a hirtelenül felmelegedő légtérben a növényzet jóformán azonnal életre kél. A hideg szelek az idén már március első napjaiban pihenőre tértek. Ma pedig már virágerdőben van Ukrajna áldott földje. *Dnjepropetrovszk* kerületében tavaly teljesen rendbehozták a gyümölcsösöket, amelyeket gondosan bepermeteztek, trágyáztak, a fákat megnyesték és leginkább holland gyümölcstermelők irányítása mellett a téli kártevők ellen is sikerrel megvédelmeztek. Most az említett város határában 32.000, Saporosje környékén pedig kereken negyvenezer hektárnyi gyümölcsös virágzott ki tavaszi pompájának teljes fenségességében. Mint most jelentik, e hatalmas gyümölcsösök 55 százalékban a'ma, 15 százalékban körte, 13 százalékban szilva, 12 százalékban cseresznye és 1 százalékban barackfából állnak és az ojtványozásra, szakszerű gyümölcstermesztésre 13 állami szakiskola tanítja az ukránokat. 1942-ben 7200 gyümölcsfát nemesítettek és négy millió méh-kast hoztak rendbe. *Az idei méztermelést 40,000.000 kilogramra irányozzák elő.* A boldog ukránok, akiknek a télen ugyancsak sok ijedelmük volt, most a végtelen gyümölcsösök szédítő virágözönében dolgoznak szorgalmasan családjaikkal együtt.

Évezredes sirokat találtak Milano dom-tere alatt

A milanói dom-téren légvédelmi óvóhely építésére szolgáló földmunkálatok közben a régi Sante Tocla bazilika oszlop-maradványain kívül ismeretlen korú sírok, illetve sarkofágok kerültek elő. Valószínűnek tartják, hogy ezek a lelet a keresztény-, nincs kizárva, hogy a longobárdok utáni időből származnak.

A Popolo d'Italia arra számit, hogy még nagyobb mélységből napvilágra kerülnek az ókori római Milano maradvá-

Ötven szó birtokában bármely nyelvet beszélhetünk

Németországban többmillió idegen munkás dolgozik. Franciák, belgák, flamandok, hollandok, norvégek, horvátok, lengyelek, csehek s ki tudja mennyi mindenféle náció hoz tartoznak ezek. Mikor ezek a Birodalomba kerültek, a legnagyobb nehézség a nyelvi különösségek áthidalásában látszott. Eleinte gyorstanfolyamokat próbáltak tartani nekik, de ez túlterhelést jelentett, mert a napi munkában elfáradt munkás *nem nagyon jó kedvvel állt neki szabadidejében a nyelvtanulásnak.* A hamarjában újranyomott társalgási könyvek sem sokat segítettek, mert mig a terjedelmes köteteket a munkás végigtanulta, ahhoz hónapok kellettek.

A németek hamarosan kitalálták, hogyan lehet ezt a bajt elhárítani. Gyorsan összeültek a tudósok és összeállitottak olyan nyelv-füzeteket, amelyekben mindössze ötven szó foglaltatik. Ezt betanulva, önmagukon próbálták ki az eredményt, amely nagyszerű és egyedülálló! *Ötven betanult szó birtokában bármely európai nyelvet bárki megérthet,* illetve ötven szóval megértetheti magát bárhol Európában. A ragozások leegyszerűsítésével ez a képesség csak növekszik. Az ötven szó betanulásához, variálásához egy hét tökéletesen elegendő. Az új füzeteket milliószámra ingyen juttatták el a külföldi munkássághoz, amely szivesen fogadta, azonnal nekilátott és ma pompásan megértteti magát a németekkel, akik viszont az övenszavas „Fibel" birtokában gyakran nyolc-tíz-féle nyelven is „beszélnek".

Franciaország is óriási rovarkárokról panaszkodik

Nemrégiben adtunk hírt arról, hogy az egyik német egyetemi tanár Bécsben tartott érdekes előadásában megállapította, miszerint az emberiség legnagyobb ellenségei az apró rovarkártevők. Most a francia Segny professzor, az egyik francia természetrajzi múzeum igazgatója állapította meg, hogy az úgynevezett házi rovarok évente nem kevesebb, mi 110 milliárd frank kárt okoznak Franc országnak. E „közellenség"-ek közül, a szerint a légy és a moly áll első hel igen sok kárt tesznek a hangyák és a böző fajtájú poloskák is. A nagyobb közül a patkányok okozzák a legtöb

SZINHÁZ

A Színészkamara is kívánja:

Egy évnél hosszabb időre adják ki a szinigazgatói engedélyeket

A Színészkamara választmánya foglalkozott a színházigazgatóknak azzal a kívánságával, hogy a *színháznyitási engedélyeket ne egy évre, hanem hosszabb időre* adják ki. Az elnöklő *Cziffra András* dr. miniszteri biztos magáévá tette ezt az álláspontot. Hangsúlyozta, az egy éves koncesszió *nem elegendő* arra, hogy az igazgatók *megfelelően kidolgozott, művészi programot készíthessenek és vigyenek keresztül.* Ezért szükségesnek mutatkozik *az eddigi gyakorlat megváltoztatása* és a színházigazgatói engedélyek *időtartamának meghosszabbítása.* Szociális és művészi szempontból azért is jobb volna ez, mert a színházak művészegyütteseinek kialakulását, jobb összhangolását is szolgálná. A kamara választmánya ezután *elvben kimondotta* határozatát, amely szerint azt kívánja, hogy *a szinigazgatói engedélyeket hosszabb időre, néhány évre adják ki,* az időpontot azonban nem határozta meg. Az elvi határozatot felterjesztik illetékes fórumokhoz.

A Délvidéki Szépmives Céh bemutatkozó előadása

Ismét egy vidéki kulturcentrum kialakulását üdvözölhetjük, mint igen egészséges jelenséget, a Délvidéki Szépmives Céh művészegyüttesében, mely most mutatkozik be először a „Műbarát"-nál. Ismételten hangsúlyozzuk a művészeti élet decentralizálásának szükségességét. Hogy ez az együttes egyelőre heterogén elemeből tevődött össze, azon nem csodálkozhatunk. délvidéki művészek egy része a volt Jugoszlávia nagyobb centrumaiban tanult s ott nem valami sokat nyerhetett, más része — az együttesnek több, mint fele — a budapesti Képzőművészeti Főiskola világháború utáni, nem egészen helyeselhető szelleméből merített. Igy aztán érthető, ha a kiállított művek közt Van Goghtól, Cézanne-tól egészen Rudnay-ig és Szőnyi-ig válogathatunk a nem kívánatos hatásokban. A festők közül *Gyelmis Lukács* a legerősebb, akin meglátszik az alföldi föld nevelő hatása. Önarcképe és [illegible]torkunyhója kiemelkedő érték. Mel[illegible] budapesti kiállításokról ismert *István* erőteljes plen-air naturaliz[illegible]lja a versenyt, valamint *Ruzsics*-kitől sajnáljuk, hogy csak az egy aktja is igen helyes irányt mutat, határozottan az, amit jó szobornak szokás nevezni. Annál visszatetszőbbek Bezerédy Lajos modernkedései.

K. I.

A Fery Oszkár-utcai állami tanitóképző műsoros estjei a honvédekért

A budapesti Fery Oszkár-utcai állami tanítóképző sikerült műsoros esteket rendezett a honvédcsaládok javára. A műsoron *Gergely* Ferenc és *Antal* György orgonaszámai, *Starmann* Magda, *Dobos* András és az intézet férfikarának magyar dalai, a növendékek ügyes katonajelenete és a gyakorlóiskola tanulóinak számai kaptak sok tapsot. A műsort két estén át adták elő a közönség részére, a harmadik estén pedig a sebesült katonák számára. Az intézet előadásai tekintélyes összeget hoztak a honvédcsaládok javára.

Bánky Viktor uj filmje

A házassággal kezdődik című filmben felvetődik a kérdés, hogy ki vezesse az

A Fehér embereket harmadik premierhétre prolongálta a Deák

Emlékezetes, hogy az olasz földön is nagy sikert elért első magyar—olasz film, a Fehér emberek, amelyet Radványi Géza, a hírneves magyar filmrendező írt s rendezett, nálunk is tetszéssel találkozott. A magyar orvosnak és feleségének romantikus története a messze csendesóceáni szigeten Budapesten se tévesztett hatást. A küzdelem a trópusi betegségekkel és a vad benszülöttekkel festi alá a reménytelen szerelem izgalmas filmmeséjét, amelyet nagyszerűen játszák meg a velencei filmkiállításon is kitüntetett Tasnády-Fekete Mária olasz és magyar partnereivel. Fosco Giacchetti és Jávor Pál a férfifőszereplők, akik mellett még néhány kitűnő olasz színész egészíti ki a szereplőgárdát. Érdekessége az izgalmas dzsungeltörténetnek, hogy a magyar művészek egymás közt magyarul beszélnek az olasz filmen. A budapesti nagy sikerre jellemző, hogy a filmjátékot a Deák filmszínház most már a harmadik premierhétre prolongálta.

Martzy Johanna hegedűestje

Fiatal lány még a máris sikerek állnak mögötte. Tavaly szerezte művészi oklevelét, de már 12 éves korában adta első önálló hangversenyét.

Mostani hangversenyén Bach, Handel, Mozart, Paganini, Suk és Bartók művek szerepeltek. Bach szólóhegedűre írt partitája különösen szépen sikerült, de lágy, meleg tónusa, nagyszerű technikája, szép crescendei, fortéi, általában férfias játéka elragadtatott tapsot váltott ki a közönségből minden egyes szám után. A szólószámokat Petri Endre kisérte zongorán. Bartók I. rapszódiájának és Paganini La campanellájának kisérete jó technikát és ritmusérzéket kiván a zongoristától is, aminek Petri Endre teljesen megfelelt. A Mozart hegedűversenyt kisérő Székesfővárosi Zenekar tagjaiból alakult kamarazenekart Csilléry Béla vezényelte.

(d.)

„Udvarolni felesleges" félszázas jubileuma

Az Uj Magyar Színház sikeres vígjátéka, az Udvarolni felesleges most érkezett el 50-ik előadásához. A vidám darab zsúfolt házak előtt érte meg második jubileumát. A közönség jól mulatott a jubiláris előadáson is és sokat tapsolt a kitűnő szereplőknek. A Vaszary-vígjáték az 50-ik előadás után tovább fut a 75-ik előadás felé, Dayka Margit, Hajmássy Miklós, Pethes Ferenc, Vaszary Piri, Greguss Zoltán szereplésével.

Képzőművészeti kiállitás Mohácson

Mohács közönségének nagy érdeklődése mellett rendezett képkiállítást a városban a pécsi képzőművészek és műbarátok társasága. A városháza közgyülési termében *Török Lajos* dr., a társaság elnöke nyitotta meg a kiállítást, amely, mint hangoztatta, a művészet őrállása a magyar kultura déli bástyáin. Vitéz *Szőnyi Alajos* polgármester a város nevében mondott beszédet. Hangsúlyozta, hogy a pécsi és mohácsi festőművészek hivatása, hogy Baranya megye festői szépségeiből merítve hozzájáruljanak a keresztény magyar nemzeti szellemű festőművészet ápolásához és fejlesztéséhez. Ennek érdekében és a két város kulturális kapcsolatainak erősítésére évenként rendszeresíteni kell a cserekiállításokat. A kiállítást, melyet *Martin Ferenc* festőművész rendezett, nagyszámú közönség látogatja. A helyi sajtó a kiállítók közül kiemeli vitéz *Rátz Jenő, Paál István, Sikorszky Zsolnay Julianna, Barabás István, Martin Ferenc, Gebauer Ernő,* s a mohácsiak közül *Kelle Sándor, Folbe Sándor, Folbe Mihály, Martinszky János* és felesége, *Regős Ferenc Virányi Endre* képeit.

LEHÁR FERENC BETEG

Lehár Ferenc megbetegedett és néhány nappal ezelőtt váratlanul műtétet kellett rajta végrehajtani. A mesternek, bár a műtét jól sikerült, kéthónapi teljes nyugalomra van szüksége. Igy kénytelen elhalasztani áprilisra tervezett újabb budapesti látogatását a késő tavaszi időre.

REINING MÁRIA ELMARADT ELŐADÁSÁRA VASÁRNAP KERÜL SOR

A *Reining* Mária betegsége miatt rvid idővel ezelőtt elmaradt Figaro házassága vasárnap, március 21-én fog színre kerülni a rendkivüli vendégbérlet B-sorozatában. A vendégszereplők *Reining* Mária, *Réthy* Eszter és *Schüffler* Pál lesznek, de az előadásra érvényesek a február 28-ra váltott jegyek.

Tél tábornok búcsúzik

Virányi Endre

linoleum metszetei a
kör. kiadrányban

Képzőművészeti Főiskola
graf. ort. munkáiból.
1934-35. Bpest, 1935.

Virányi Endre

1937/38. V. évfs
fest. nak,
rendkiv. hallg.

I - II. félév

Ferképzomfoiskèvk

1937/39. 152. l.

Film, Könyv- Lapterjesztő
és Könyvkiadó R. T.

Budapest.
V. K. Visegrádi u. 36.

Virányi Endre

1938/39. VI. éves
művészet. szak.
rendkiv. hallg.
I-II. félév.

Ferképzomfoiskévk

1937/39.

159. l.

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Virányi Endre

DUNÁNTÚLI NAPLÓ festőművész

1972 MAR 4

— Virányi Endre festőművész
műveiből nyílik kiállítás vasár-
nap délelőtt Mórokon.

— A Pécsi Szőlő- és Gyümölcs-
termelő Társulás (Pannonia AFÉSZ
tagjai) értesíti tagjait

Virányi Endre, [festő]

l.: Kelle Sándor

Tüskés T.: Képzőművészek.... 341-349.

JELENKOR, Pécs, 1976. április XIX/4.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMONDÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Pécs

1970 FEB 25

Virányi Endre festőművész

— **Firenzéről — Villányban.** Február 26-án, hétfőn este 18 órai kezdettel Virányi Endre festőművész tart vetített képes előadást Firenzéről — a villányi művelődési ház nagytermében.

1927

Virány Endre,

Mohácson, a művésztelepen Kolbe Mihály, aki Glatz-növendék volt és amikor tanulmányaival végzett annyira megszerette a várost, hogy ott is telepedett le. – Kialakult egy érdekes kis kolónia, amely Kolbe Mihályból, Martinszky Jánosból és Martinszkyné Rohácsek Anna társaságából állott. Később Virány Endre csatlakozott hozzájuk, úgy hogy a Mohácson élők jelentették akkor Baranyában a fiúcsset, az ujat, az új vérkeringést.

Festőiskolák nyomában.

1980. X. 25. Kossuth 13.30 /Áné/.

Viranyi Endre, festo

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között:

1951-ben rendezett kiállitás.--képzőművészek csoport kiállitása/Haraszti Pal, viranyi Endre, Zagon Gyula/. 383.old

Markadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

JOS.VISCHER, éremvésnök

A magyar veretü konvenciós huszasokon Nagybányán 1772-1780-ig I.B.-I.V.vagy csak B.V.mesterjegyek.Jos. Brunner és Jos.Vischer éremvésnökök.-Levéldisz,recézés vagy peremirat. 20.old.

BAKONYI:Magyar veretü konvenciós huszasok és tizesek 19.old

AZ ÉRME, VII. évf. BP. 1934. jan-dec

JOSEF VISCHER és JOSEF BRUNNER, pénzverőmesterek

Mária Terézia 1760.aug.25-én elrendelte, hogy az ezüst pénzeken szerepelnie kell a pénzverőmester neve kezdőbetüinek is.-Igy a nagybányai vereteken:
IB-IV vagy BV = Josef Brunner és Josef Vischer pénzverőmesterek. 13.old.

RADÓCZY GYULA: Mária Terézia magyar pénzverése 10.old.

AZ ÉREM, Az Éremgyüjtők Egyesületének Hiv.Lapja.
------- 1969. 49-50.sz. Bp.

JOSEF VISCHER, pénzbecsőr

Mesterjegyek a konvenciós pénzláb érmein:
Nagybányán vert pénzeken:
V. vagy I.V. = JOSEF VISCHER
Wardein 1772-1780 138.old.

SZIGETI ISTVÁN: Mesterjegyek a konvenciós pénzláb érmein 138.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------ XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

JOSEF VISCHER, vésnök

Ujkori pénzeink verdejegyeinek feloldása:
I.B -I,V./1772-1780/.=Josef Brunner-Josef Vischer
/Nagybányán/ 64.lld./Lásd még 138.old/.

DR. HUSZÁR LAJOS: Ujkori pénzeink verdejegyeinek feloldása 63.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XIX. 1963. 25.sz. Bp.

JOSEF VISCHER, vésnök

Ujkori pénzeink verdejegyeinek feloldása: B-V.-/1772-1778/.-Josef Brunner-Josef Vischer/Nagybányán/. 63.old./Lásd még:138.old./.

DR. HUSZÁR LAJOS: Ujkori pénzeink verdejegyeinek feloldása 63.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XIX. 1963. 25.oz.

(pozsonyi ötvösjegyes)

Vischer, Hieronymus, V. 111.

Mus. és Kvt. Ét

Vischer Hieronymus

Vischer Theronimus

ätvöslegeing 1578

laid

Mih. Pors. 111.

Visscher Janss
Class de

l.

Glaser Karlsruhe

133. l.
es 46"3. 17

Alessandro Turchi l'Orbetto (született

Nő képe:

Derékon alól láth
ben irattekercs van
gó gyöngyfüzért tartja
barna. Félkörű alló gal
nyakéke gyöngyfüzér;

Olajfestés, vászon

Ara 269 frt

Ltha. 115

73

449
6
269 40

191/94

Vértesi István ifj

szürszabó Debrecen

1816-17.

lásd

Györffyszür

125. l.

Vértesi Istvánné

nürnabó

Debrecen

1816-17

Görffynür

125. l.

lásd

MDK

Virtsologi Rupprecht Andor, festö

Arckép. Olf.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat.48.1

Visa ref. templom.

Templom alaprajza, összetett kőfaragvány, klenodiumok leírása, rajzai.

Debreczeni Lajos
1929. 97–99. l.

Gödöllői templom.

1943

Visa József

tolnai kálzhás

1754

ívod

Ivanyi Béla dr.:

Címeres és egyéb pecsétek a keszthelyi hercegi levéltár tolnai részében – Veszprém [1943]

24. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

VISCARDO, Carlo stampata

1646-1610 Palffy - Pasqui Natalia

An 1997 246.

szentélyével egykorú keresztbolt és lőrésszerű fé
A nyugati toronyba nyíló templomkapu csúcsív
pálczákkal tagolt. A torony mellett kétfelől
kápolnák vannak, ezek fölött pedig egy-egy lőr
torony második emeleti ablakai kettős lóherív
mértani művekkel ékesek. A templom szentélyét
meszelés alól újabban kifejtett XIV. század
díszítik: a diadalív alsó lapjain egymás fölött prófé
a sekrestyeajtó fölött Krisztus a kálvárián, a tö
boltczikkelyeken szintén a megváltásra vonatk
töredékesen fönnmaradt, illetve még bemesze
templom oltárai újabbak. Csúcsíveskori szárny
későbbi barokk oltáraiból egyes emlékek az
megvannak. Egy XV-XVI. századbeli Madonna s
budapesti Szépművészeti Múzeumba került.

Vischcaedo Péter

könnies m

Györ 1564-ben
hárhelyet kapott

l. Vill Györ

59. l.

MOB kvt. 3166.

MDK

Vischer

Pfanl szerint ő készítette azt a, Győrt ábrázoló, metszetet, amelyet a Beschreibung des Königreich Ungarn c. 1664-ben megjelent mű közöl.

Borbíró-Valló: Győr, Bp. 1956. 134 l.

Vischer G. M.

Magyarország térképe
1687.

Lásd
2
Magyar Könyvszemle
1942. 400. l.

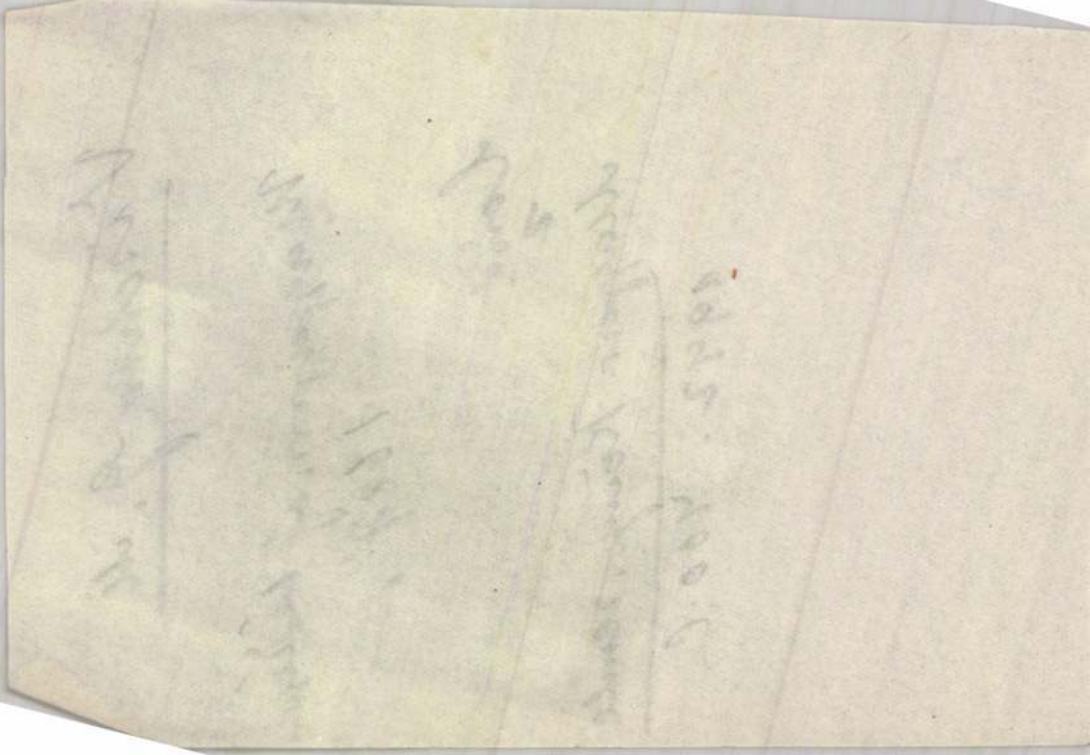

Vischer

Szerepel az Ernst
Múzeum LIII. aukciójáu,
Kiemelik a „Herkules"
c. művét

N. U. 936 VB.

Vedres Mark

Szerepel a K.U.T.
n-illiláján a Nem-
zeti Szalonban

P.N. 936 II. 23

Vischer

bécsi épitész

Buda vissza foglalása után 1715-ben a budai királyi palota egy részet báró Regal generális irányításával fenti terve szerint kétemelet magasságában helyreálli tottak -

Haeufler 1854

II. 119. l.

s közoktatásügyi Ministertől

iszterci rendnek egyházmegye
vatalos használatra a műem-
ttságának megküldöm
évi jannár hó 13. n
meghagyásából

dy L. Á.

tanácsos

VISSCHER , ifj.Claes Jansz,rézmetsző M.D.K.
/ 1586-1652ä

Bethlen Gábor és a pfalzi Frigyes cseh király. 1620.
/rézmetszet/ repr.

Cenne rné "ilhelmb Gizella: magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp. 1962. 141.l.

Vischer Hermann

bronzmüves

Wittenberga

XV. st

l.

Diviparmtört

68. l.

VISCHER, Jans
Georg Mathias

FODOR Ferenc: A magyar térképirás.
Bp. 1952-1954. 1-3. kötet
50-51.

Ho. Nénült térképek, 1624, 1682

Vischer, Jan Claas

amsterdami rézmí-
1550 — 1612

Bethlen Gábor arc-
képe

lásd

" Gindely – Acsády:

Bethlen Gábor és
udvara.

M. Tört. Elektr.
Bp. 1890. 263. l.

MOB katal. 1801. 7.

HELYSÉG

FEGYVERNEK

VÁRMEGYE

Szolnok

A MŰEMLÉKKÉ NY
IRATOK SZÁMA

MŰFAJ

Kastély.

Schwartz György kastély.

Az ÚJPART Egyesület és a
Modern Művészetért Közalapítvány Kortárs Művészeti Intézete szeretettel meghívja Önt a

VIRTUÁLIS VÁROS '08

avagy Dunaújváros köztereinek újragondolása a helyi művészek és építészek segítségével című kiállítás megnyitójára 2008. december 12-én pénteken 19 órára.

A kiállítás megtekinthető 2009. január 16-ig, a vasárnapok kivételével naponta 10–18 óráig.
Felhívjuk kedves látogatóink figyelmét, hogy a Kortárs Művészeti Intézet
2008. december 22. és 2009. január 4. között zárva tart!
A belépés díjtalan!

Kortárs Művészeti Intézet / Institute of Contemporary Art – Dunaújváros
2400 Dunaújváros, Vasmű út 12., tel.: 06/ 25 412- 220, e-mail: info@ica-d.hu

A kiállítás támogatója:
Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata

Virkás Ákos

a fiatal művészekből alakult Rabinec-Stúdió első művészi kiállítását rendezte Szentendrén a Vajda-Stúdió termében. – A kiállító művészek körét szerepel Virkás Ákos. – A kiállítás szept. 10-ig tekinthető meg.

Láttuk, hallottuk.

1983. IX. 1. Petőfi 10.45 /H. Zs./

Virker Ferenc

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Igen jó pasztell

Magyarság
1935.XI.16.

Virker Ferenc MDK

Debreceni öreg ház, pasztell

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Virker Ferenc MDK

Este, pasztell

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Virker Ferenc

festő, Abony

Berzsenyi 1933. dec.

– Kiáll

Napsütés, vízf

Falu szélén,

Téli napsütés (e kiállításon erüst plakettet nyert)

Alkonyat.

Az 1. tétel alattin kívül mines közölve milyen technika

~~1364. Taddeo di Bartoli:~~

1364. ~~A~~ Szegénység:

~~Az~~ Egész alakban ~~ábrázol~~
és kezeit keblé~~nemére~~ tartja.
szük ujjú. Térde előtt mondatsz
befejezéssel.

Fresco, méretei 206.5:6

1897: VII. 29-én az Ipa

honnan 1907 márcz. 2-á

Vét 1894

Ip. Ang.
904: v. 17.

1894

MDK

Virker Ferenc, festö
Abony.

Napsütés. Aquarell.
Falu szélén.
Téli napsütés.
Alkonyat.

Turul-szálló, Kaposvár.-Berzsenyi Irodalmi és Művészeti Társaság dunántuli téli tárlata. 1933 dec. Kat.

MDK

Virker Ferenc

Debreceni öreg ház, paszt.

Téli Kiállitás. 1935. nov.-dec. Mücs.

le.l.

MDM

Vitrac Perdo

Debrecen Grog Hus, pasat.

Tell Halilijés. 1925. nov.-dec. Mics.

Ie.J.

A MŰGYÜJTŐ

A MAGYAR GYÜJTŐK ÉS MŰVÉSZETKEDVELŐK EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST IV., Mária Valéria-utca 7. Telefon: 813—60.

SZERKESZTI: SZILÁRD VILMOS

Előfizetési díj: Egy évre . . . 10 pengő Fél évre . . . . 5 pengő Egyes szám ára 1 pengő

III. évf. Budapest, 1929 február 2. szám

A szakértő is ember

Berlinben, ahol évek óta tombol a Van Gogh-láz, egyszerre csak kipattant, hogy tele van a műgyüjtők lakása — hamis Van Gogh-okkal. Perek, feljelentések, cikkek, gorombaságok. Ki a hibás? Talán csakugyan Wakker, a műkereskedő, akitől legalább a pénzt lehet visszakapni. Talán De la Faillie, a párizsi nagy »Van Gogh-szakértő«, akitől a németek egy fityinget sem követelhetnek. De talán — nem is hamisak a Van Goghok. Csak rosszak. Mert pont ez a festő az, akinek szörnyen egyenetlenek a dolgai. És hogy immár hónapok óta verekszik vevő, kereskedő, amatőr és szakértő, kezd az emberekben derengeni valami. Hátha: a művész a hibás. Szóval az ő emlékét kellene perbevonni. De mikor így tele van a világ hamisitási lázzal, botrányokkal, művészeti skandalumokkal, a méltóságos igazgató úr jut eszünkbe. Ő az, aki fentről, igen magas autóbakjáról, szokta felénk kiáltani: »Én csak modern mestereket gyüjtök. Igy legalább tudom, hogy ki festette a képemet.« Hát ez az, méltóságos uram, hogy nem tudhatja. Itt vannak ezek a Van Goghok. És a szakértők. És azt tetszik hinni Méltóságodnak, hogy nincs a világon olyan művészeti ág, amiben ne lehetnének hamisitók? De a berlini esetből mégis tanulni illenék. Elsősorban azt, hogy beteges elfajzása a műgyüjtésnek, mikor a világ mindenáron »jó neveket« akar a lakásában látni. A vacsoravendégeknek veszik a képeket. A többi méltóságos úr és asszony pukkasztására. Ki kérdezi, hogy a kép jó-e, ki engedi azt az első megpillantása alkalmával magárahatni? Ki az, akit nem a festmény vagy műtárgy története, eredete, szolgálati bizonyitványai érdekelnek? Ki az, aki művészetet vesz a pénzéért? De la Faillie-ről már kiderült, hogy ő is csak ember. A kereskedőről is. A művészről is. Tessék elhinni, csak egy homályos pont van az egészben. A szegény gyüjtő, aki minden bizodalmát másokban keresi s önmagának tulajdonitja a legkevesebb hozzáértést.

Vischer Péter

A német mester halálának négyszázéves fordulója alkalmából

Irta: *Ybl Ervin*

Dürer halálának négyszázéves fordulója után Nürnberg városa és egyben az egész németség ismét egy nagy művésze emlékét ünnepli. Január 7-én volt négyszáz éve, hogy az idősb Vischer Péter (1455-1529), a legkiválóbb német reneszánsz szobrászmester meghalt. Ha jelentősége mögötte marad is Dürer befolyásának, mégis Vischer egyike volt azoknak a mestereknek, akik a művészet XVI. századi megújhodását az Alpoktól északra megalapozták és akiknek működését a német művészettörténelem legfényesebb lapjain örökíti meg.

I.

Az ércöntő Vischer-család négy nemzedéke fejtett ki Nürnbergben nagyjelentőségű működést. Az első neves mester köztük Hermann (1430?—1457), aki a XV. század folyamán alapítja meg műhelyét, amelyből keresztelőkutak és síremlékek kerültek ki. Hermann még teljesen a középkori hagyományok ápolója. A kései gótika tiszteletében nő fel fia, Péter is, az apját túlszárnyaló mester. Alatta éli a Vischer-műhely igazi fénykorát. Eleinte apjával együtt dolgozik, majd mindinkább kibontakozik önálló művészegyénisége. Főképpen síremlékeket és sírkőlapokat alkotott. Ő sem fordul egyszerre az Itáliában fölkelő nap felé, hanem csak fokozatosan barátkozik meg az új felfogással, azonban sohasem annyira, hogy a régi német gótikus tradiciókhoz teljesen hűtlen lenne. Az igazi Pálfordulást a Vischer-műhelyben a mester fiai hozzák, akik már kategórikusan igyekeznek szakítani a gótikával. Ekkor jönnek létre a műhelyben Péter mester és fiai együttes munkájának eredményeképpen a legértékesebb munkák.

Igen nagyszámú tanulmány foglalkozik a Vischer-műhelyből kikerült különböző művekkel, elsősorban természetesen a legnevezetesebb alkotással, a nürnbergi Sebaldus-síremlékkel. A részletkutatások nagyfontosságú eredményei dacára *sem sikerült azonban eddig a Vischer-problémák legnevezetesebbjeit végérvényesen megoldani.* A több mint száz évig működő Vischer-műhely legfontosabb időszakában, a XVI. század első két évtizedében idősb Vischer Péternek és két legtehetségesebb fiának, Hermannak és az ifjabb Péternek munkássága annyira összefonódik egymással, hogy az apa és fiúk művészetének szétválasztását eddig még nem oldották meg tökéletesen. *Különösen a két Péter-mesternek, az idősbnek és a fiatalnak jelentősége és egymáshoz való viszonya tekintetében tér el még ma is a művészettörténeti írók véleménye.* Ezenkívül arról a nagyfontosságú kérdésről is vitatkoznak, hogy *mit lehet köszönni az olasz renaissance befolyásának a Vischer-műhely alkotásaiban*, elsősorban a Sebaldus-síremlékben.

Kétségtelen, hogy a Vischer-műhely Dürerhez hasonlóan fontos hivatást töltött be az olasz renaissance-eredményeknek a német művészetbe való átültetésében. De hogy a Vischer-család egyes tagjai ebben az izgatóan érdekes misszióban milyen szerepet játszottak, erre a kérdésre a művészettörténeti kutatások még nem adtak végérvényes választ. Máig sem dőlt el annak a kérdése, hogy tulajdonképpen melyik volt a nagyobbik mester az idősb és ifjabbik Vischer Péter közül. Vajjon az idősebbiknek tekintélye, mely a művészettörténeti irodalomban egyideig többé-kevésbbé fölszívta fiainak jelentőségét, nem gátolja-e még most is az ifjabb Vischer Péter geniejének és a német művészet-

történelemben őt megillető helyének elismerését? Körülbelül három évtizeddel ezelőtt *Seeger*, egy fiatal német művészettörténeti író az ifjabb Vischer Péterről írott könyvében (Peter Vischer der Jüngere. 1897.) megpróbálkozott azzal, hogy az utóbbi mester jelentőségét tisztázza. De munkája nem aratott megfelelő sikert, bár úgy stiluskritikai, mint okirati anyag tekintetében döntő érveket hozott föl az ifjabb Péter mellett. Csak *Stierling*nek (Kleine Beiträge zu Peter Vischer I—X. Monatshefte für Kunstwissenschaft. VIII—XV. 1915—1922.) újabb kutatásai erősítették meg Seeger könyvének nézeteit.

Kétségtelenül még az idősb Vischer Péter zsenijének szülötte Szász Ernő érseknek, a magdeburgi székesegyházban lévő pazar gazdagságú ércszarkofágja az elhunyt fekvő alakjával és az apostolok meg szentek szobraival. 1495-ben keletkezett a még teljesen gótikus alkotás. Itt csak a technikai kivitel tekintetében segédkezhettek mások neki, de a síremlék művészi elgondolása, stílusa, kvalitása teljesen Péter képességeit, felfogását tükrözi vissza. Nem annyira

Vischer Péternek, aki most négyszáz éve halt meg, kegyeletesen üli meg emlékezetét a német művészettörténeti irodalom. Ez a szobor valószínűleg magát a mestert ábrázolja. Egyszerű munkaruhában örökítette meg magát, a Sebaldus-síremlék talapzatánál állva, ugy, ahogy ércöntőműhelyében dolgozott még fejedelmi látogatók jelenlétében is. Igy ebben a legrégibb önarckép-szobrok egyikét kell értékelnünk.

Szent Sebaldus sarkofágja a műemlékekben annyira gazdag Nürnbergnek legszebb szobrászati emléke. Két korszak mesgyéjén áll: a gótika és a reneszánsz kifejezésmódja találkozik összerajta. Azapának, az idősebb Vischer Péternek inkább a gótikára hajló szelleme lassanként utat engedett a közös műhelyben fiainak, akik Olaszországból már azott éledő reneszánsz szellemét hozták magukkal.

az alkotás formai fölépítésében, mint a részletek erőteljes, kifejező megmintázásában nyilatkozik meg a mester kivételes talentuma. Itt még nincs szó renaissance-szellemről. Ellenkezőleg, a gótikának teljes kivirágzását, az elődök eredményeinek eleven elismerését jelenti a munka. Vischer Péter itt, mint konzervatív német mester áll előttünk.

II.

A fordulatról a nürnbergi Sebaldus-síremlék tanuskodik. Ez a munka az egész német művészettörténelem egyik legcsodálatosabb remeke. Méltán hasonlították össze Ghibertinek firenzei Porta del Paradisojával. A középkor és a renaissance szellemének és formakincsének ércbeöntött, fantasztikus ölelkezése. Mult és jövő pazarul tárja ki benne stíluslehetőségeit. Az eleven hitet az antik mitológia költői világa egészíti ki. Valósággal a diadalmas Egyház szimbolumát láthatjuk a Szent Sebaldus szarkofágját befoglaló árkádos sírcsodában. Lábai körül a klasszikus ókornak művészi álomalakokká vált démonjai rajzanak ; derekát az apostolok fenséges kara ékesíti ; míg tetején — a középkori skolasztika bonyolult szillogizmusaira emlékeztető, fantasztikus baldachinon — az Istenember gyermekalakja jelenik meg. Az olasz renaissance teljes dekoratív gazdagsága csendül fel a pillérek lábait ékesítő hősök, szirének, tritonok, nimfák karában. Sőt a fürge puttok még a baldachin tetejére is fölmerészkedtek, hogy gondtalan kacajukkal vídámabbá, világiasabbá tegyék a síremlék komoly hangulatát.

Itt már kétségtelenül olyan mesterek működtek közre, akik személyesen merültek el az itáliai renaissance újjáéledt pogány szépségeiben és akik az *Alpoktól délre megtanulták, hogy még a legkatholikusabb feladatok művészi kifejezését is megfűrösszék az antik formaideálizmusban.* Ezek a mesterek Vischer-Péter fiai voltak, akik megjárták Olaszországot és akik a műhelyt mindinkább a renaissance felé terelték. Az ő befolyásuk érvényesül a pillérek előtt álló apostolok sudárnövésű, magasztos alakjaiban is. Ezek az alakok — bár nem tagadják meg a német középkort — elképzelhetetlenek a firenzei quattrocento prófétaszobrainak és szentjeinek hatása nélkül. Vischer Péter művészete itt egybeolvad fiainak munkásságával. Maga, a síremléken olvasható fölírás is ezt jelzi : az öreg kezdte 1508-ban és fiai, különösen az ifjabb Hermann és az ifjabb Péter közreműködésével fejezte be 1519-ben.

Hogy miként oszlott meg a munka közöttük, arra főkép csak stiluskritikailag lehet következtetni és az eredmény éppen ezért nem biztos. Mi azon nézet felé hajlunk, hogy a síremlék a hosszú munka alatt a fiatal Vischer-mesterek olaszországi utai következtében olyan változáson esett át, hogy az — különösen renaissance részleteiben — már inkább az ifjabb mesterek szellemét tükrözi vissza, mint az apáét. Maga Péter készíthette azonban saját kis álló szobrocskáját a síremlék talapzatán. Ebben örökítette meg az utókor számára munkaruhába öltözött rokonszenves és öntudatos német polgárra valló alakját.

III.

Még egy, jobban mondva, két világhírű alkotásról kell szólnunk. Ezek is Vischer Péter nürnbergi műhelyéből kerültek ki 1513-ban. Arthur és Theodorik királyok életnagyságon felüli ércalakjai ezek Miksa császár innsbrucki szarkofágja mellett. A sok élettelen bronzbáb között úgy állanak ott, mint igazi eleven emberek. Páncélvértezetben ilyen életteljesen nem mintáztak több alakot. Bizonyára itt is közremunkáltak itáliai benyomások, azonban minden elevensége, természetessége mellett is Arthur király alakjában a német lovagiasság legelőkelőbb kifejezését ünnepelhetjük. *Ebben a két alakban emelkedett a Vischer-műhely nemcsak stílus, hanem szobrászi erő és monumentalitás tekintetében is a legmagasabbra.* Míg a Sebaldus-síremlék apró dekoratív alakjaiban a német renaissance kisplasztika kibontakozását ünnepelhetjük, addig Arthur és Theodorik királyokban a megújult szobrászi nagyvonalúság jelentkezik.

Igen nagy munkát fejtett ki a Vischer-műhely Péter mester vezetése alatt, de a nagyobbszabású munkák közül csak az említett alkotások maradtak reánk. Hazáján kívül idegen országok számára is dolgozott. Sőt Neudörffer János nürnbergi könyvelő a város művészeiről 1457-ben irott munkájában Vischerről megjegyzi, hogy »*die grössten Güsz aber, so er getan hat, findet man in Polen, Ungarn*«. Vajjon minő természetű remeke, illetőleg remekei lehettek a mesternek, amelyek a későbbi törökdulásnak vagy egyéb sorscsapásnak áldozatul estek? Pénzt vagy ágyúcsövet öntöttek-e Vischernek hozzánk küldött alkotásaiból? Talán valami szerencsés véletlen folytán előkerülő levéltári adat még világosságot derít majd erre a kérdésre.

Múzeumainkban, sajnos, a mesternek egyetlen egy munkáját sem őrizzük. Delmár Emil budapesti gyüjteményében van ugyan egy nagyértékű, 1497. évszámmal ellátott Szent Kristóf-szobrocska, melyet Meller Simon, a Vischer-műhely egyik legjelesebb ismerője és legújabb monografusa, (Peter Vischer der ältere und seine Werkstatt című könyvében) többízben, mint a mester művét ismertetett, de erről nemrégen az éppen itt lezajlott múzeumigazgatói kongresszoson hangoztatták, hogy valószínűleg egy másik kiváló német mester munkája. A Vischer-műhelyből származó többi alkotás, amelyekkel a világ néhány múzeuma dicsekedhetik, a müncheni Nemzeti Múzeumban lévő *Ágtörő* kivételével, — viszont a fiatalabb Vischernek kezéből került ki. Az öreg mester, bár ő nevezhető a német kisplasztika atyjának, még nem alkotott önálló dísztárgyakat. Még nem ismerte a renaissance l'art pour l'art gondolatát. Művészetével, noha ő a gazdag világkultúrát kitermelő Nürnbergnek volt szülötte, még teljesen a vallást szolgálta. Az *Ágtörő* is valamilyen nagyobb alkotásnak, valószínűleg síremléknek, vagy talán keresztelőkútnak lehetett része.

IV.

Vischer Péter, mint legnagyobb nürnbergi társa, Dürer, nemcsak az új szellemnek volt előharcosa, hanem a régi világfölfogásnak betetőzője is. Középkor és renaissance egyaránt magáénak vallhatja őt.

Peter Vischer: Az ágtörő

Nagy művészeti értékeink

Ferenczy Károly

Irta: *Rózsaffy Dezső dr.*

Szépművészeti Múzeumunk kitűnő kusztosza pompás cikket írt a Gazette des Beaux Arts-ba, ebbe a legelterjedtebb francia folyóiratba (1928 szeptemberében), hogy mint már annyiszor, a világ számára bemutassa pikturánk egyik nagyságát. A beható tanulmány precíz és találó jellemzést ad Nagybánya e hőséről. De új, érdekes meglátásai nemcsak a francia olvasókat, a magyarokat is érdekelni fogják. Ezért felkérésünkre a szerző itt összegezi az ő megállapításait s markáns jellemzést ad a mi impresszionista festésünk kezdeteiről.

Sajnos, máig sem hatolt nálunk a köztudatba, hogy mit jelent Ferenczy Károly és társainak föllépése, hazai művészetünknek a lokális színvonalról európai színvonalra emelkedése útja. E körülménynek okát abban kell keresnünk, hogy nem alakulhatott ki nálunk igazi művészeti közvélemény, amit nagyrészt művészeti irodalmunk fogyatékosságának, a céltudatosan irányított művészeti propaganda hiányának kell tulajdonítanunk. Felvilágosító munkára volna szükség, hogy közönségünk ízlése helyes irányba terelődjék, hogy meg tudja végre is különböztetni és kellően méltányolni a magasabbrendű művészeti értéket a közepes vagy álértékektől. Kétszeresen nehéz feladat ez ma, gazdasági elesettségünk idején, amellyel karöltve jár a művészeti érdeklődés hiánya. Válaszúton vagyunk, tehát nem időszerűtlen, ha megvizsgáljuk, mit jelent művészeti fejlődésünk folyamatában Ferenczy művészete és mi a jelentősége a nemzetközi értékelés szempontjából.

* * *

Odakünn, Párisban, az impresszionisták rég megvívták csatáikat — legnehezebb küzdelmeik a 60—70-es évekre estek — amikor nálunk Ferenczy Károly és társai 1896-ban a Régi Műcsarnokban megjelentek. Majdnem azon a helyen, ahol ma az Új Magyar Képtár áll, amelyben a nagybányai iskola reprezentáns művei a főtermet foglalják el — ott mutatkoztak be elsőízben a magyar közönségnek.

Mi volt az ő céljuk? Újítók voltak-e, forradalmárok, akik a régi rendet akarták fölforgatni? Nem, *a priori* újító szándékaik nem voltak. A művész, ha tényleg az, a saját szemével lát, a maga módján érez, ami nem forradalmiság, mert az igazi művészek mindig ugyanezt cselekedték. Renoir a Louvre-ba járt, Manet Goyát és Velasquez-t másolta, Cézanne-nak — úgy mondják — leghőbb vágya volt, hogy bekerülhessen Bouguerau akadémiájába. Ez nem forradalmárság. Az igazi művész gyűlöli a sablónt, a lélektelen, iparszerű munkát, amely technikai ügyességen, közhelyek ismétlésén alapszik, aminek az igazi művészethez semmi köze nincs. Ezt cselekedte Ferenczy Károly az elindulás első percétől kezdve, sok lemondással és önmagához való szigorú következetességgel egy egész életen át. Példaadó erkölcsi nagyság van ebben, amit annál inkább meg kell becsülnünk, mert ritka dolog mifelénk, ahol inkább hajlamosak vagyunk a könnyű és jó életre. Vérmérséklete, nagy kultúrája és körülménye hozták magukkal, hogy alkotóereje végig töretlenül megmaradt, azt sohasem állította alacsony szempontoknak szolgálatába. Ha pályáját és működését ebből a szemszögből figyeljük, bátran állíthatjuk őt egy Cézannenal, egy Monet-val párhuzamba.

Mi az új és egyszersmind maradandó abban, amit Ferenczy hozott? Művészeink ő előtte, kevés kivétellel, a bécsi és müncheni iskolák jármát nyögték. Ferenczy Bastien-Lepage tanítását korán lerázta. A nagybányai természet

< Vischer, Peter

magyarországi művei >

Hampel József:

< — > Arch. Ért.

1893. 288. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Vischer, Peter

Kárász Leo: Peter Vischer magyarországi művei. Arch. Ért. 1893. 288. l.

526. LEVESTÁL, fajánsz, gerezdes és bo
téssel. Jegye HP. Holics, XVIII. sz
527. TÁL, fajánsz, ovális, hullámos és b
pén stilizált rózsa (drótozott). Jegy
Hossza 44 cm. Holics XVIII. sz.
528. HAT KÉS ÉS HAT VILLA, fajáns
529. FÜLES EDÉNY, fajánsz, tojásdad,
Magyar XIX. sz. (Füle hiányzik).
530. CSOKOLÁDÉS CSÉSZE, fajánsz, ha
531. LEVESTÁL FEDŐVEL, keménycse
boltozatos födelén rozettaalakú gon
XIX. sz. e.
532. KERESZTUTON, Jézus a keresztte
533. KORSÓ, keménycserép, szines és do
kasok, füle farkasidomu. Magyar X
534. ÜLŐ KUTYA, szines fajánsz. Stom
535. KÖPÜLŐ LEÁNY, szines fajánsz.
536. MACSKA, fajánsz, ülő helyzetben,
537. KIS HAJDÚ, szines fajánsz szobro
538. KOSÁR ALJJAL, fajánsz, ovális, á
diszitéssel. Jegye T. Tata, XIX. sz
539. PAPAGÁLY KARIKÁBAN, szines
540. SZŐLŐFÜRT, fajánsz, vajtartó, zöl
541. PIPÁZÓ TÖRÖK, szines fajánsz. S
542. CUKORTARTÓ, fehér fajánsz

z; Szent Veronika lebegő helyzetben, a verejtékes ken-
Jegye H. Holics. XVIII. sz.

kos oldallal, két csavart kengyeles füllel, apró kék rozet-
III. sz. m. f.

FEDŐVEL, fajánsz, stilizált kék virágos diszitéssel.
I. sz.

cukorszóró és sótartó, fehér fajánsz plasztikus rokoko és

ru, szines és arany virágos diszitéssel. A gyár első ide-
III. sz. e. f.

inai modoru diszitéssel. A gyár első termékeiből való.

ypiros peremmel és szines virágokkal á lá Straszburg.

meggypiros, rokoko keretes disz, közepén szines virág.

nel, szines virágokkal Jegye HH. Holics, XVIII. sz.
el és szines virágokkal. Jegye HF. Holics.
tt peremmel és szines virágokkal. Jegye HH. Holics,

zines virágokkal (ragasztott). Jegye H. Holics, XVIII. sz.
virágos diszitéssel. Jegye HF. Holics, XVIII. sz. m. f.
árfonásos és „Schwarzlot" képpel. Jegye *„Hollitsch"*

karélyos széllel és „Schwarzlot" képzelt tájképpel.

Vischer Peter

Basel

Arch Erk 1910.8.1

Vischer Peter

magyarországi mukö-
discher

lásd

Arch Ért

1893. 288 l

Vischer Peter

Irod

Dn 555.l.

Visscher

rezim - XVIII. n.

laid okv.

Muzeum és Könyvtár

1910. 221. l.

222. l.

A szegedi m. kir. állami f

Érte

.....

.....

.....

..... tantárgyakbó

Magaviselete .....

Szeged, 191 ..... *év* .....

Látta az atya vagy helyettese:

Endrényi Im

Vischer, Peter

nürnbergi vörösöntő
magyarországi rendelésre
készült és ide küldött bronz-
művei 1496-1500 évek
emlékével. Valamennyi
elveszett.

Hekler Antal

53. l. 54. l.

Laid Müller Simon
könyvét Vischer-
ről.

Vischer Peter

ergd

Hampel József:

Peter Vischer magyarországi művei

Arch. Ert 1893.

288. l

latairól a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben „Építőművészeti mozaik" címen tartott előadássorozatban számol be.

Dr. Krompecher István (1905, Budapest, ág. ev.) a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úr részéről 250 pengő tanulmányi segélyt élvezett, amellyel résztvehetett az 1934. évi áprilisi würzburgi nemzetközi anatómus-kongresszuson, ahol „Die Entwicklung der Knochenzellen und die Bildung der Knochengrundsubstanz bei der knorpelig und bindegewebig vorgebildeten sowie der primären reinen Knochenbildung" címen bemutatással kapcsolatos előadást is tartott. Az előadás a kongresszus értekezései között az Anatomischer Anzeiger 78. kötetének pótfüzetében nyomtatásban is megjelent.

Loschdorfer Anna (1909, Budapest, róm. kath.), okl. középiskolai tanár (prof. Petz) 300 pengő tanulmányi segéllyel október elejétől január közepéig dolgozott a freiburgi Volksliederarchivban J. Meier professzor vezetése alatt doktori értekezésén és egyben néprajzi vonatkozású egyetemi előadásokat hallgatott. A gyüjtött anyagot J. Meier és Kodály Zoltán professzorok útmutatása alapján dolgozta fel és különösen az énekkincs kialakulásának szociológiai feltételeit kutatta.

Dr. Puky Pál (1904, Kassa, ref.), a budapesti I. számú sebészeti klinika műtőorvosa (prof. Verebély) 300 pengő tanulmányi segéllyel folytatott orthopediai tanulmányokat október elejétől november végéig

Visscher Nicolaus
1653
1687
l.
Harsányi
65. l. 29. sz.
66. l. 34. sz.
(Muz. és Kat.-Ert.
1910. 221 l.
222. l.

Vischer József

rajztanítói ideiglenes segéd a selmeczi kir. bánya akadémián

Nevtörzs 1845. 219. l.

14 Matild		**Görög** Benedek **Izraelita** Adar 27
Csütörtök **15** Nemzeti ünnep	Ujhold 13 óra 8 pk.	**Protestáns** Nemz. ünn. **Görög** Nemz. ünn. **Izraelita** Adar 28
Péntek **16** Geréb pk.		**Protestáns** Henriette **Görög** Szabinusz **Izraelita** Adar 29
Szombat **17** Patrik pk.	1934 **Március** 31 nap	**Protestáns** Gertrud **Görög** Elek **Izraelita** 1 Nizan

Nap kelte 6 óra 23 pk. — Nyugta 18 óra 7 pk.

Visscher, Nicolaus

l.

Glaser Karlsruhe

133. P.

433, 441, 467, 469,
480, 588, 591, 668.

3

1155. Alessandro Turchi l'Orbett

Sz. Veronában 1582-ben.

Nő képe.

Csaknem térdig

~~Derékon alul~~ látható, kiss

~~irattekercs~~ és ~~és~~ gyürüs baljána

tart. Haja és szemöldöke fekete

lérja és visszahajtott kézelője

gas, ~~és~~ gallérja hasitott ujjú.

Vászon, méretei 100: ~~79~~ 77.

Vétetett 1894: IX. 2-án

Elszámoltatott 1894: XII

Az elszámolásra nézve lá

1894: X. 20-án Szalay J.

914: IV. 27.

Vinkovszky Béla, festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1933. XXVI. a. XLVIII. f. 609-613. l.

Gerevich Tibor: Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.

Virsing Bécsben

1860. júl. – aug. kiáll. Műcsplet.
Vándorfejérvár védelmezése
Hunyadi János és Kapisztrán
által a törökök ellen 1456-ban,
részletek.

Éktü vasból VII. 246.

Virt J. N.

A Ratio Educationis
életbeléptetésére vert
érem

Repr.
Magy Verecke
IV. 77. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Virt. J. N.

la Wirt J. N.

Ráday - Könyvtár VI. 252

M.O.K.

VIRTH Joseph

muraviorum magister

Nagy Gaj (Torontál m.)

1952)

Művért. Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban 137e

VIZI TIHAMÉR 1037 Budapest, Toboz u. 1.

Mesterem Bakonyi Mihály.
A Fővárosi Festő Stúdióban tanultam.
Rajztanárként dolgozom Óbudán, Kajati Istvánné az iskolaigazgatóm. Az Ő művészetpártoló tevékenységének sokat köszönök.

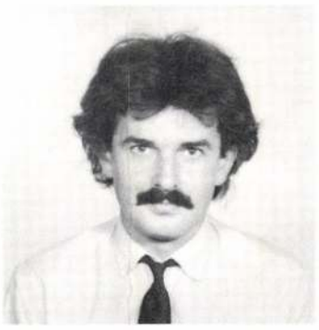

My master is Mihály Bakonyi.
I studied at the Painting Studio of Budapest.
I work as an art teacher in Óbuda, my schoolmaster is Mrs. Kajlati Istvánné. I owe a lot to her art promoting activites.

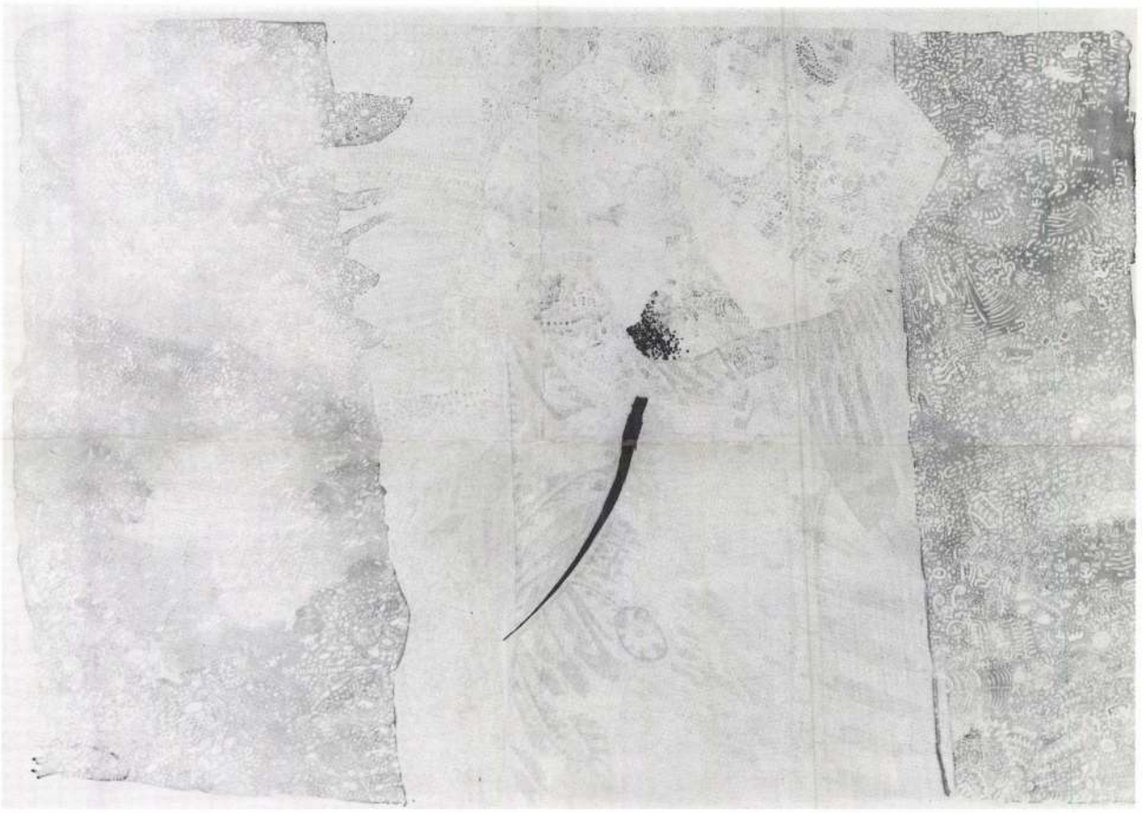

Egyéni kiállítások/Individual Exhibitions:

1973. Művelődési Ház, Csurgó
1975. TIT Székház, Kaposvár
1979. Ságvári Endre Művelődési Ház, Pécs

Csoportos kiállítások/Group Exhibitions:

1987. Vizivárosi Galéria, Budapest
Óbudai Ifjúsági Ház, Budapest
1988. Sátoraljaújhely

Díjak/Awards:

1988. Egri Akvarell Biennálé, Eger Város Tanácsa Művelődési Osztályának díja
1990. Egri Akvarell Biennálé, a MK Művészeti Alapjának díja

VERESS ZSOLT 1064 Budapest, Vörösmarty u. 62.

1961-ben születtem Debrecenben.
Tanulmányok:
1976–80. Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola.
1983–87. Magyar Képzőművészeti Főiskola, festő szak.
1987–90. Művészképző, murális szak.
1987–88. Posztgraduális videokurzus, ELTE.
1990-től a Balázs Béla Filmstúdió tagja vagyok.
1990. Derkovits ösztöndíj.
1989-től vagyok tagja a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának.

I was born in 1961 in Debrecen.
Between 1976 and 1980 I studied at the Training School of Industrial and Fine Arts.
Between 1983 and 1987 I attended the painting course of the Hungarian College of Fine Arts.
Between 1987 and 1990 I attended the mural course of the College.
Between 1987–88 I took a postgraduate video course at the „Eötvös Lórán" University.
I'm a member of the „Balázs Béla" Film Studio since 1990. In 1990 I was given the „Derkovits" Scholarship.
I've been a member of the Studio of Young Artists since 1989.

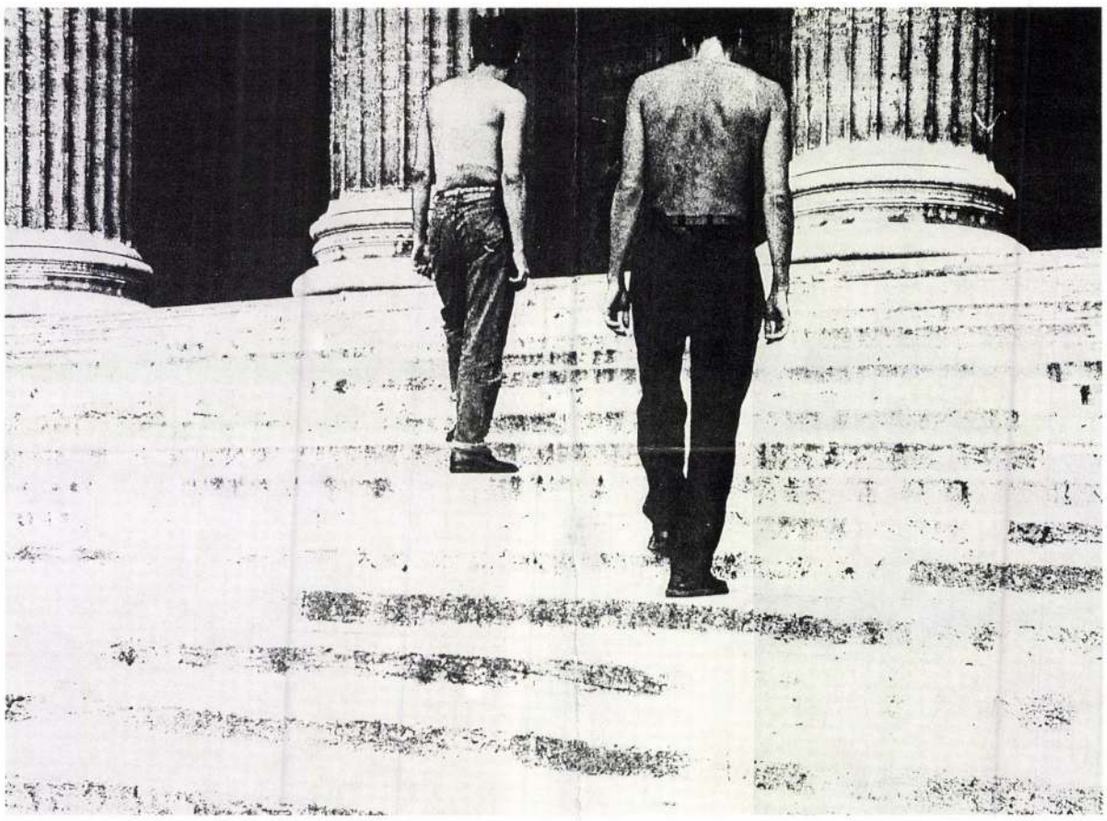

Vírbiczky jelzéssel

„Vízparti táj alakokkal"

o.v. 75 x 100 cm J. l. b.: Vírbiczky

(Restaurált)

kikiáltási ár: 12000 ft.

BÁV 51.Képaukció katalógus,Bp.198o.május

Visconti

közölte olasz nyelvű térkép Kolozsvárról, 1691-ből mutatja a kollégium új épületét. (Jezsuita atyák volt temploma és kollégiuma címmel jelölve.

Adattár a XVII. századi szellemi mozgalmak történetéhez II. Apáczai és kortársai. Herepei János cikkei. Bp.-Szeged, 1966. 676 l.

385.1.

VISCONTI, Giovanni Morandi hadmérnök

Kovács 2003. 21, 22, 25, 44, 46, 76, 166

Vischher Georg
Mathias
1672.

l.

Kogumagyterkép
10-l.

Érkezett 1904 február 12.

107/1904 (Pécs 1904 február 6. – 1507. sz.)

Pécs város polgármestere köszönetet mond a városi muzeum részére átengedett műtárgyakért (Tudomásul szolgál 1904 február 12.)

Vischer Georg

Matthias

l.

Glaser Karlsruhe

133. l.

60 - c. 669. n.

1158.

1156. Görögkeleti festő A XV. szá

1156. Szent Spiridion:

Egész alak, áll, szembe né
~~baljában nizamondó könyvet~~ tart
hord; haja, bajusza és hosszú sza
hér stoláján keresztek vannak és
látható. A háttér aranyozott és f

Fa (tempera)
~~Tempera, fára~~, méretei 1
Vétetett 1894: IX. 22-én
Elszámoltatott 1894: XII
Az elszámolásra nézve lá
1894: X. 20-án Szalay J.
a vételhez hozzájárultak.

904:IV.26.

Vischer, Georg Mathias

kartografus

l

Eperjessy 1928

g. l.

Tekintetes

Europa Lap és Könyvterjesztő Vállalat

Budapest

V. Rothermere u 12. III

VISCONTI, Morando cs. Radmémák

FODOR Ferenc: A magyar térképirás.
Bp. 1952-1954. 1-3. kötet 74.

1699-ben rajzolt egy térképet
Erdélről. Welzer Ulván brassói
metsző vèste

Visconti

olasz épitész

XVIII. n. eleje

Gyulafehérvár

wed

Rothmayr Forsch

561. l.

Tűzoltóegylet, 10-ik lovas. X. 141.

MDK

Visconti olasz mester

a XVIII. század közepén Mártonfy püspök a gyula-fehérvári tpl megrongálódott nyugati oromfalát épittette fel vele.

Petrik A: Magyarorsz. románkori épitőművészetéből.III. közl. Bp.i Épitőm.Kőmives- Kőfar.- és Ácsmest. Ipartestülete IX. évk. Bp. 1913, 143-145 l.

V -

Giov. Morando Visconti

M. D. K.

epitén

=

A Várday kápolna É. falának közepét az általa készített sírtábla díszíti. 1717

Entz Géza: A gyulafehérvári nikesegyház. Bp.
1958 65

M.D.K.

Viselli Ignác, olasz származású
ács
a kömlői templomban
1762-ben 11 db. ablakrácsot
készít.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 416. old.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 .... évi .... hó .... n .... napján

.....

délelőtt / délután .... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Viser Simon

Könives

+ 1750

l.

Schoen Óbuda

58. l.

~~Pesti timárok önkupája~~

VII. 30.

VISI, csizmadia

Csornán az 1910-es években Visi csizmadiánál a segédek ágyneműje mind kékfestőhuzattal volt ellátva. Visi Teréz pedig Frasték régi vásározója volt, még 1950 körül is alkalmazásukban állt. 143. old. 40. jegyz

DOMONKOS OTTÓ: A csornai kékfestőműhely 109. old.

ARRABONA, Xantus János Múz.-A Győri Múz Évkönyve, 1971. Győr.-Győr-Sopron Megyei Nyomdaváll.

Visconti

Lásd

Morandi–Visconti, Giovanni alatt is

nban az átmenet problémáitól amit ma
onkluziót le ~~kxkk~~ lehet vonnunk. A hon-
a XI. században és helyet ~~xxmxgindulá~~
uj mügyakorlat f rmakincsébe. A magyar
séhez érkeztünk, melyhez hasonlót alig ~~m~~

az a müvészet, melyet román névvel
mindég ujabb és ujabb lendületet kapó
épek fris müvészetével. Egy ilyen kis
atról ~~xkxxxx~~ kiinduló folyamába az a
portált müvészet mellett ott él az ősi,
si formájában, de párhuzamosan helyet
tésében is. Olyan együttélés ez, melyre
ldával találkozunk. A két istennek áldozó

Visconti

Gyulafehérvár

rod

z

Magg Boll

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Visconti

Gyulafehérvár

írod

Gyaló Kay Bolletino

347. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Visconti, Giovanni

Morando

Az Udvari Haditanács rendeletére fenti 1710-ben felmérte a meglévő kolozsvári erődítményeket s korszerű átalakításukra tervet dolgozott ki - Ennek legfontosabb része a Szamos balpartján emelkedő hegyre szánt fellegvár. III. Károly király 1713-ban jóváhagyta ezt a tervet, amelyből csak a fellegvárnak 1719-ben bevégzett építése valósult meg.

Gyalóky Jenő: Erdély várai 1736-ban.
Hadtört. Közl.

1935. 247. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Visconti, Giovanni

Morandó

irod Kolozsvár

2 1710

Gyalókay Bolletino

347. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Visconti, Giovanni

Morando Ezredes

Az Udvari Haditanács

1699-ben Nagyszebenbe küldte, hogy a város eröditményeit letérképezze s kiegészítésükre javaslatot tegyen. I. Lipót 1702-ben elrendelte a citadella wód épitését fenti tervei szerint.

Gyalókay Jenő:

Erdély várai 1736-ban.

Hadtört. Közl

1935. 240. l. 241, 242. l.

VÖRÖS HADSEREG
Nyárádszereda

Visconti, Giovanni

Morando etredes

1692-ben tervezte Lippa várának bástyás övét és az új gyulafehérvári várat is.

Sződ

Gyalókay Jenő:

Erdély várai 1736-ban.

Hadtört. Közl.

1935. 240. l.

jegyzet

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Visconti, Giovanni

Morando

1714-ben készítette
el az új gyulafehér-
vári vár tervét,
melynek alapján még
ugyanazon évben
megindult az épít-
kezés.

Gyalókay Jenő:

Erdély várai 1736-ban
Hadtört. Közl.

1935. 243 és
Köv. ll.

Visconti ezredes

a gyulafehér-
vári vár újra
építése 1714.
tól fenti
tervei alapján
Ugyanezek ő
erőd ~~terverte~~ a ♁

Gyal Magy

322. l.

♁ nagyszebeni
félbemaradt
citadellát. ♃

♃ Az ő tervei szerint épült fel 1710
és 1715 közöt a kolozsvári felleg vár.
1692-ben a kézitőke el a lippai vár átala-
kítás ának egyik tervei.

Markus Jane The
Szilágy csek

Visconti, Giovanni

Morando

hadi építész

1714-ben készítette a gyulafehérvári uj vár tervét s még ugyanabban az évben megkezdődött a munka is. A szabályszalan hétszögü fő-gát 1736-ra elkészült, de a fedett út, a glacis, valamint a külső védőművek még 1763-ban is csak részben voltak meg s a contre-escarpe falarása nagyobbára hiányzott. Ezeket a hiányokat 1812-ben kezdtek potolni, de a

fordits

Munka csakhamar abbamaradt.
A vár ma is fennáll.

T. Grad Magy. 39. l.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Visconti erredes

hadiépítés

A nagyszebeni citadella építése 1702-ben fenti tervel szerint megkezdődött, de csakhamar abbamaradt.

Ivod
2

Magg

38-l.

Visconti

Mérnitette olasz nyelvű térkép (1691) Kolozsvárról

l.

Erdélyi Múzeum

1943. 355. l. 356. l.

Visconti, Morandi

hadi mārnōk

l.

Banfi Erdély

307. l.

244.

Visconti, Giovanni

Morando

olaszmérnök

Déva vára fenti

1699. évi rajza

Repr.

Dénes Károly:

Hunyadmegyei

Almanach.

Déva. 1910.

98. l.

Visconti, Gio Morando

Gyulafejérvár térké-
ve 1711-ből.

Fenti rajza
repr
Szilágyi Sándor
II. Rákóczy György
1621 - 1660
M. Tört. Elektr.
Bp. 1891. 78 l.
utan

...nyvek.	TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT
...76 előtt	SZÁRMAZÁSI HELY Nápoly.
...ad rétű.	MESTER másolta: Ioannes Marcus Cynicus Diomedes Caraffa irta.
...titutione vivendi ...való tanácsokról	SZEMÉLYI VONATKOZÁS Collantonius Lentulus latin nyelvre forditotta
	EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT Beatrix kir. né számára Reszült Cimeres. —

...violaszin pergameure arany betűkkel
...nak ajánlva. Két címlapja közül
...mban a könyv címe; a másikon
...sű alakja, amint a neki ajánlott
...ffától átveszi; alul a disszkereten
...Beatrix kir.-né családi címere; valamint
... A könyvtábla belsejére ragasztott papír
...rajban Beatrix kir.-né mellképe kör

< Visconti G. M. >

< > Mappa della
Transilvania.
Hermannstadt
1699. 4-r.

Havasföldarkot.
114.1-

Visconti, Giovanni

Morando

1699-ben tervezte*
Nagyszeben város erődit-
ményeit. Részletesen
ismerletve.

erőd

Seivert, Gustav

Die Stadt Hermann-
stadt. Hermannstadt
1859. 90. l. A terv
és Nagyszeben látképe
repr. és a mellékletkent a könyvhöz csatolva.

* verfasst

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Visconti, Giovanni Morando

I Lipót király erdélyi főmérnökének Deva várát és városát ábrázoló rajza repr.

Veress Endre

Izabella királyné 1519–1559. Magy. Tört. Elektr. Bp. 1901. 217. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Visconti Morando

1706/7

1.

Epopejssy 1929

66. l.

Visconti G. Morands

l.

Glaser Karlsruhe

133. l.

es 15, 17, 43–45,
57, 415, 11.

1157. Görögkeleti festő XV. sza

Szt. Spiridion:

~~A~~ ~~Az~~ üveg-ereklyetartóban, ~~a~~

Az egész alakban abrazolt szentnek h
ornatusba burkolt, négyszögle
Ladisz ~~és~~ Tetején kupolaszerű ~~[illegible]~~
és a bojtokkal diszitett zöld mer
resztnél, a szokásos görög felirat

Vászon
(Tempera), méretei 20.7:11.8
Vétetett 1894: IX. 22-én
Elszámoltatott 1894: XII.
Az elszámolásra nézve lásd
1894: X. 20-án Szalay J., L
telhez hozzájárultak.

904:IV.26.

Visconti

olasz épitéz

l.

Gerevich romaukoricul

73. l.

L A mester, Bank-Ba
szakállú kobzoson j
művének motivum
(tart és, mintegy)
hegedűn (vezényelv

1513 Ipoly Sándor:

Erkel Ferenc gen

L szőnyegge
talnál, fekete ruhá
dülő zeneszerző. Jobb k
lássék karfáját f
jegy, porcellán tin
(a zenekar játszik), a
a hárfát
a melyűek dallamajra
Font a felh
fogva haldok
emelkedik ki Telrés

Olajfestés, vászo
Vétetett 1898
2000 f
elszámolás, elfogadtatott
Kiadatott 18
gyanaron rend. alap
Tudomásul vette 1

látható
(a mögötte piros
függönylóg.

I a podium előtt az
agg kobzos pengeti

Visconti

1699

l.

Kogumagyarkép

15-l.

~~Óskori veresrézcsákány~~ VII. 137

Visconti

1699

l.

Eperjessy 1929

51.l.

Visconti

olasz építő

a gyulafehérvári ré-

kesegyház nyugati

homlokzatának barok

oromzata fentitől a

XVIII. sz. elejéről

cód

a

Csányi műemlrest

22. l.

T.

NYOMTATVÁNY

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Visconti olasz mér-
nök kari, tiszt
A gyulafehérvári székesegy-
hiszben a nyugati barokk
oromzatot fenti épitette,
kinek sírköve a Szechy-
kapólnában látható
(1717.)

Biró József - A gyula-
fehérvári püspökség
munkincsei között. Pesti
Napló 1937 jul. 4.

Visconti, Morando

Lippa vára korszerű megujítására 1691-és 1695 között, amikor ismét császári hadak ültek benne, két tervrajz és készült, az egyik Luigi Ferdinando Marsili gróf, a másik Morando Visconti műve. De még mielőtt a tervek teljesen megvalósultak volna, újból a török lett úrra Lippán (1695.) Ma mára vár falainak egyes nyomai láthatók.

Maggiorotti, Leone — Andrea Banfi, Florio: Le fortezze di Temesvár e di Lippa. Róma. 1933. Ism.

Gyalókay Jenő Századok 373. l.

Visconti

olaz épitész
Gyulafehérvár XVIII. z
U. 4141.

Kehely 1779-ből Stieger János Kristóf
pozsonyi ötvöstől (a pozsonyi ág.
h. ev. egyház tulajd.) V. 160.

Visconti olasz építész

III. Károly király a XVIII. sz. elején festivel a gyulafehérvári székesegyház nyugati oromzatát készítteti barokk stilben, melyben figurális dísz is látható.

Möller István. Erdély nevezetesebb műemlékei. Bpest 1929. 26. l.

Visconti

olasz épitész

† 1717 Gyulafehérvárt, hol a székesegyházon dolgozott s ugyanott is temették, síremléke fennmaradt.

Ger Erd 142. l.

Borsi

348

Visconti és

Bril (Brilli) olasz építészek

III. Károly idejében restaurálták az alábbi székesegyházat. Epitaphiumok ma is megvan a templom falán.

Léstyán József. Rövid utmutató a gyulafehérvári székesegyház meg. (26. l.

tekintésére.

Gyulafehérvár, é. n.)

Visconti – tól

Lippa elegrajzon 1691.

ből

Bodení nh. lt.

B. IV. № 4.

ua. Nagyszeben 1690 ből. B. IV. № 9.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Visinek Johannes

Kőműves. Az 1727-i bejegyzés szerint Nagyszebenből költözött a városba.

D. Nagy Margit: Renaissance és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

329.

MDK

Visinger Andrásné

Jutka c. rajza repr.

(Forrás.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1958. 21. sz. [6. l.]

Visinger Mór

aranyumvés

l.

Közlerhiall.

199. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Tisztelt művészetkedvelő, értő és szerető barátaink!

Tudatosan nem közönséget köszöntök ezen a bensőséges esten, hanem "barátokat". Akik eljöttek, talán valami fontosat félretéve, ahogy tettük mi is, hogy ennek az igéző-szép pillanatnak, – amikor a művészetek találkoznak, – tanui lehessenek. Mert találkozik a zene, a kép, a szó! És találkozhatnak önök is az alkotóval, az alkotással és azzal a megfoghatatlan lélekfolyammal, amely összeköti a kettőt. Azzal az örvendeztető varázzsal, amely hírt ad korunk festészetéről, az emberről, az ember tenniakarásáról. Felfedezzük az alkotó ember varázsrejtjelét.

Napjaink nemes gesztusa, hogy lehetőséget ad a kezdőnek, szárnyait bontogatónak is, a nyilvánosságra, a megnyilatkozásra.

Mit akarhat az alkotó? Kitárulkozni a világnak, megmutatni legrejtettebb érzéseit, amelyek talán, mindannyiunk érzései is.

Kállai Ernő Újromantika című írásában olvastam: "a romantikus hangulatú képfogalmazásra, majdnem minden vérbeli művészünk természetétől fogva hajlamos". **Visi István** lelki világa, lelke romantikája, szárnypróbálgatása festői vetületében látható.

A valóságot jeleníti meg a vásznon, bármely technikában. Lehet az selyem, pác, akvarell...

Visi István 1956-ban született Sopronban. Kőszegtől 14 kilométerre él egy csendes falucskában, Répcevisen. Olyan közegben, ahol számára minden mégis beszédes, költői, varázsos.

Kora gyermekkorától rajzolgat. Különös vonzalma egyre erősödött, mind a grafika mind a festészet iránt. Szereti a természetet, és annak hatásait próbálja valamilyen formába önteni a rajz, a festészet eszközeivel, hogy megoszthassa, tovább adhassa azt a pillanatot, amely megihlette. Hálával gondol mindig tanáraira. **Németh János** művésztanárra, **Závory Zoltán** festőművészre, akik tanácsaikkal, finom utasításaikkal segítő kezet nyújtottak az elkötelezett "teher" viteléhez.

Visi István több művészeti tábor résztvevője volt, hogy tökéletesíthesse technikáját.

Önálló kiállításai voltak Répcevisen, Kőszegen, Csepregen, Székesfehérváron, Zsirán. Kollektív tárlatokon is szerepelt Csornán, Sarródon, Győrött, Kőszegen.

Visi István hite, embersége és bontakozó tehetsége itt, ma kissé szerényebb formában, – mert gazdag képanyag maradt még otthon – a kiállított alkotásokban szólal meg, beszél helyette.

Fogadjuk hát a közreadott élményeket olyan meghittséggel, mint ahogy azt az alkotó átengedte saját életútja rostáján.

Bősze Éva

Elhangzott a Művészetbarátok Galériájában, 1999. július 7-én Visi István kiállításának megnyitóján, ahol Szász Judit és Farkas László zenetanárok szereplése mellett, Orbán György saját verseit mondta el.

Bősze Éva

A művészetek dicsérete

Ha elmondanám
– csengő, szép szavakkal –
rebbenő szívem zengő szózatát,
– mely egyszerre dicsér minden művészt
és minden alkotást, –
elmondanám.
De
nem nyílik szóra a szám.
Elnémít a szépség,
A rend, a harmónia, –
minek
a lélekkel kell eggyé olvadnia –,
az alig hallható
"Mindenség"
szava.
A zene, a kép a szó,
valami,
ami ki se mondható!
Egy égi jel, egy fénysugár, – mely körbejár –
lenyűgöz, felemel!
Átrepít az éteren.
Fülemben
hárfák zenéje cseng, – szeráfok éneke,
az
"Alkotó Ember"
varázsrejtjele.
Fogadjuk hát, együtt
– néma alázattal –
az örök titkok neszét,
e zsondító világ üzenetét,
– mindent, mi helyettem
beszél, –
a művészetek igaz dicséretét...

VISI István

Geröly Tibor, Bősze Éva és Visi István a kiállításon
Fotó: Orbán György

Tisztelt vendégeink, kedves hallgatóim!

Mielőtt e szép grafikai kiállításról szólnék néhány szót, szeretettel köszöntöm a megjelenteket és hadd mutassam be magát a szerzőt, **Kőhegyi Gyula grafikusművészt**, aki számára ez az esztendő a szám-mágia jegyében telik. Ugyanis 1999-et írunk. Ha a két utolsó számjegyet, a 99-et megfordítjuk, 66-ot kapunk, a művész életkorát. Ha pedig a 66-ot megfelezzük, a 33-as szám jelenti születésének az évét. Ez azért is érdekes, mert ha a 33-at megduplázzuk, megkapjuk az életkorát, ha pedig megháromszorozzuk, eljutunk a mához, 99-hez, amikor is ez a mai a művész 33. önálló kiállítása. Ezek után állíthatja e valaki, hogy nincs szám-mágia?

Kőhegyi Gyula Pestszentlőrincen született. A Magyar Képzőművészeti Főiskolát 1956 és 1961 között végezte a sokszorosító képgrafika szakon. Jeles, nagy mesterek voltak a tanárai: Kmetty János, Hincz Gyula, Ék Sándor és Barcsay Jenő. Több évig fővárosi iskolákban volt rajztanár, majd hogy kibontakoztathassa tehetségét, szabadfoglalkozású művész lett. Nagy hatásúnak bizonyult művészetére az a három hónapos tanulmányút, amit egy franciaországi művésztelepen tölthetett a Károlyi Mihály Alapítvány ösztöndíjasaként. 1975-től 1982-ig tagja a Rézkarcoló Művészek Alkotóközösségének, újabban pedig a Művészetbarátok Egyesülete Művészeti Tanácsának. Munkái megtalálhatók sok rangos gyűjteményben: a Magyar Nemzeti Galériában, Székesfehérvár, Szolnok, Nyírbátor, Hódmezővásárhely, Kaposvár és Miskolc múzeumaiban. S méltán, mert 1971-ben az I. Balatoni Kisgrafikai Biennálén II. díjas volt; 1981-ben a bulgáriai Kazanlak Nemzetközi Kisgrafikai Kiállításán ezüst diplomát kapott, 1996-ban pedig Budapesten a Millecentenáriumi Kisgrafikai Kiállítás különdíját nyerte el. Önálló tárlatát mutatták be Dániában és Németországban.

Kőhegyi Gyula: Gótikus zárókő (fametszet, 1999)

Kőhegyi Gyula többműfajú művész. Szép sikereket hoztak számára nagyobb méretű szabadgrafikái, amelyekből mutatóban itt is láthatunk néhányat, többnyire linóleum-metszeteket. Kitűnő akvarelleket fest, amelyek bemutatására külön kiállítás hivatott. De legnagyobb népszerűségnek talán kisgrafikái és ex librisei örvendenek: mindkettő gyakran konkrét üzeneteket hordoz és üzeneteket közvetít. Könnyen elküldhető másoknak, hiszen mérete folytán elfér egy borítékban, így szélesebb rétegekhez eljut, fontos jelenségekre, aktuális kérdésekre hívja fel a figyelmet, vagyis a legmaibb mondanivalókra is hamar reagálhat. Mindez méginkább érvényes az ex librisre, szép magyar szóval: a könyvtulajdonjegyre, amely ma már önálló gyűjtési terület. Nem véletlen tehát, hogy Kőhegyi Gyula tagja a Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesületnek is.

Felbukkan néha az a téves nézet, hogy az ex libris perifériális, igénytelen vagy legalábbis nem eléggé fajsúlyos műfaj. Nagy népszerűsége viszont világszerte éppen az ellenkezőjét bizonyítja. A jó ex libris nagyon is igényes műfaj és komoly munkát igényel művelőjétől, hiszen kis területen, pár centiméteres helyen precíz kompozíciót, teljes művet kell létrehoznia; a témát, a mondandót sűríteni, tömöríteni kell, sokszor eszenciálisan, vagy legalábbis szimbolikusan kell fogalmazni. Ez gyakran nem kevesebb munka, mint a nagygrafikáé, éppen ezért ebben is lehet ugyanolyan remekműveket alkotni. A neves kisgrafika és ex libris szakértő, néhai Semsey Andor 1978-ban a művész egyik kiállítására ezt írta: "Kevés olyan grafikusművész van, aki meg ne próbálkozott volna a könyvjegyművészettel, de csekély azoknak a száma, akiknél ez a kirándulás bensőséges kapcsolattá vált, akik megtalálják és magukévá teszik az ex librisek világának sajátos nyelvezetét, és alkotásaikkal rendszeresen jelentkeznek. A gyűjtők között is kevesen vannak, akik az ex librisben is igényes műalkotást keresnek és nem sablonos, közhelyekkel kifejezett grafikát. Ezt a ritka igényességet lelhetjük fel Kőhegyi Gyula könyvjegyein."

Már 1963-ban kezdett kisgrafikával és ex librissel is foglalkozni. Ezek egy része mélynyomású technikával készült (rézmetszet vagy rézkarc), más része magasnyomású linómetszet és az utóbbi időben egyre gyakrabban fametszet, amely az egyik legrégibb grafikai sokszorosító eljárás.

Milyen üzeneteket hordoznak ezek a grafikai művek? Ha a lapok témáit tekintjük végig, szembetűnő, hogy rendkívül széles skálájúak és gazdag információkat hordoznak. Kezdhetjük a sort az ókori kultúrák, az ősi mitológiák, az emberi elme alkotásainak egészen régi fényüzenetei megidézésével. Ábrázolja a zikkuratot, a dániai Nap-kocsit, Ikarus bukását, a kazanlaki trák sírkamra freskóin fennmaradt pompás lovakat és nagyszerű emberábrázolásait, az ásatásokból előkerült szép ősi tárgyakat és ékszereket – ám nem öncélúan, hanem velük kapcsolatban utalva azokra a kulturális gondolatokra, amelyeket ma ébresztenek bennünk; vagy jellemezve velük a megrendelő egyéniségét, érdeklődési körét, hivatását, stb., akinek a nevére az ex libris készült.

Visi Zoltán

a pečsi kereskedelmi
fiú és leányiskola
terop. megvétel

MMÉE közl
1938. 251. l.

Tsz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.

Visi Ignác, mézeskalács-készítő mester

KÉZI FARAGÁSÚ mézeskalács-mintafákkal gyarapodott a Csornai Múzeum helytörténeti gyűjteménye. Az ősi mesterség eszközeit Visi Ignác, az utolsó csornai mézeskalács-készítő mester ajándékozta a múzeumnak. E szerszámokkal a XVIII. század óta formáltak bölcsőt, házikót, népviseletes figurákat a tésztából.

8

–: Kú

Népszabadság Bp. 1979. júl. 11.

Épitkezés.

Citadella, Nagyszebenben, épitik 1702év-

ben Visconti mérnök tervei alapján.
/Gurariu csatornával./

Arch.Sieb.1899.29.köt.349.l.-tól.
Repr.Blg.4.

Visconti mérnök, Erdély.

Arch. Sieb. 1884. 19. köt. 140. l.

Visconti mérnök. XVII.sz.Erdélyben.

Morando.

Arch.Sieb.1899.29.köt.331.l. 349.l.

Visconti olasz épitész.XVIII.sz.

Arch.Sieb.1913.39.köt.561.l.

K. P. K.

VISCONTI ezredes

Nagyszeben várának felvételi rajza

1699.

Petr.

Gyulafehérvár 1714–1736 közötti reszült erődöve Petr.)

Lippa várának kialakulásárva vagyok Petr.

Gerő: Magyarországi várépítészet Bp. 1955.

249. l.

398. l.

π. Φ. Κ.

Visconti Morando

l.

Komáromy József

A Jászberényi Jász-
ancz. ezk. Bp.
1943. 110 l.

Visconti Morando

János

hadmérnök

l. Varju Elemér

Magyar varák

Bp. é n. (1932?)

116.1

146. GIRAUD ALBERT, Otto Erich Hartl
Musikstücken von Otto Vriesland
147. GLOCKNER HERMANN: Das Abenteuer
148. GOETHES Mutter wie sie selber i
was ihre junge Freundin Bettina
v.Tischendorf.Ebenhausen,1921.F
149. GOLDZIHER IGNÁC: Előadások az i
Bp.1912.Vk.
150. GOMBOCZ ENDRE: A magyar botanik
92 képpel.Bp.1936.
151. GUENTHER KONRÁD: Der Darwinismu
gleich eine Einführung in das e
Freiburg,1904.Vk.
152. GYARMATHY ZSIGÁNÉ: Tarka képek
ból.Bp.1896.4r.
153. HAACKE WILHELM: Die Schöpfung d
Fbőrk.
154. HAECKEL ERNST: Die Welträtsel.L
155. -: Die Lebenswunder.Stuttgart,1
156. HAEDER OTTO: Schnellperspektive
Zeichnen.3.Aufl.Wiesbaden,1919.
157. HAHNEKAMP GYÖRGY: Magyar konver
158. HAJDUSÁGI NAPTÁR az 1866-ik köz
désével szerkeszti és kiadja B.
1866.Telegdi.Vk.
159. HALIS ISTVÁN: A Ferencrend kani
160. HÁROMSZÉKI OKLEVÉL-SZÓJEGYZÉK.
vár,1943.
161. HARRIS FRANK: Bernard Shaw. Köz

Visconti Morando

Erdély térkepe fentitöl.
1699 Welzer István
brassói ötvös és
Predtschneider Johann
Conrád nürnbergi stár-
mazásu nagyszebeni vez-
metszö metszettek rézre
diszes keretben s uchány
városképpel

Bielz Graphik.

12. l.

Müv.

b. 79

1 Rôt. 8r.

Darcel,
Alfred

Musée du moyen âge et de la renaissance. Série D.
Notice des émaux et de l'orfévrerie

I–XXII. + 1.–551. M.

Visconti, Morando

lásd

Archiv des Ver.
f. silb. Landesk.
1900. 29. k. 2.

füzet
327, 331, 349, 350
351. l. 352, 353, 382,
384. l. — 390. l

Könyvtáramban

Kubinyi – Vahot

Magyarország Erdély

Rajzban

II K.

Pest

1853.

Jedl

Viscouti, Giovanni Morando ~~Viscouti~~

Tervrajz Nagyszeben fellegvárához

1702. Bécs. — zepro a 178. oldalon

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp. 1975

VISCONTI, Morandi Giovanni

CONSIDERAŢII ASUPRA TIPOLOGIEI MONUMENTELOR DISPĂRUTE ALE MITROPOLIEI BĂLGRADULUI

de CRISTIAN MOISESCU

În decembrie 1596, cu prilejul venirii la curtea principelui Sigismund Báthory de la Alba-Iulia, unde s-a bucurat de o atenţie deosebită, Mihai Viteazul primeşte îngăduinţa de a zidi aici o biserică de mănăstire, destinată să fie lăcaş al Mitropoliei ortodoxe din Transilvania [1]. În demnitatea de arhiepiscop şi mitropolit este orînduit Ioan de la mănăstirea Prislopului, ales de soborul preoţilor români transilvăneni şi hirotonit la Mitropolia din Tîrgovişte, sub a cărui jurisdicţie se afla noua Mitropolie a Bălgradului.

Mitropolitul Kievului Petru Movilă ne relatează asupra ridicării acestei biserici, bazat pe mărturiile contemporanilor săi Hrizea vistiernicul şi Dragomir pitarul, precum şi ale letopiseţului muntean pierdut, scris de logofătul Teodosie, şi anume că « Mihai a început a zidi biserica, iar nu în cetate, ca nu cumva cu schimbarea vremurilor să se risipească, ci la marginea oraşului, lîngă zidul cetăţii, într-un loc frumos şi zidind-o au sfinţit-o » [2].

Asupra locului unde a fost ridicată mitropolia lui Mihai Viteazul din capitala Transilvaniei avem o mărturie documentară mai tîrzie din anul 1711. În urma hotărîrii Imperiului habsburgic de a fortifica cetatea de la Alba-Iulia, arhitectul italian Giovanni Morando Visconti, aflat în slujba armatei austriece, este însărcinat cu ridicarea unui plan topografic al vechii cetăţi [3] (fig. 1). Pe acest plan, în partea de sud-est a oraşului, pe o margine de deal, sînt indicate în legendă cu litera P două biserici intitulate « chiese valache », lîngă care se mai aflau, pe laturile de nord şi vest, două clădiri de formă dreptunghiulară, legate între ele printr-o construcţie pe unde se făcea intrarea în incintă, desigur turnul-clopotniţă (fig. 2). Într-un raport din anul 1602 către generalul Basta, episcopul catolic Dimitrie Napragy consideră ca nepotrivită amplasarea construcţiilor mitropoliei ridicate pe cheltuiala voievodului muntean pe deal lîngă cetate. « Dacă, fie principele, fie guvernatorul, fie vreun episcop, petrece la Alba-Iulia, nu se cuvine să stea lîngă geamul palatului o biserică schismatică, iar răzvrătiţii bisericii române să triumfe împotriva catedralei catolice în apropierea căreia este aşezată mănăstirea » [4].

Confruntînd atît informaţia mitropolitului Petru Movilă, cît şi pe cea a prelatului romano-catolic cu planul amintit, constatăm că cele două biserici cu clădirile alăturate, amplasate pe botul de deal ce domină lunca Mureşului, pot fi identificate cu construcţiile dispărute ale Mitropoliei Bălgradului.

[1] Vezi Ştefan Meteş, *Istoria bisericii româneşti din Ardeal*, Sibiu, 1935, p. 177.

[2] N. Iorga, *Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul şi Mitropolia Ardealului*, în *Analele Academiei Române*, Mem. secţ. ist., seria a II-a, tom XXVII, Bucureşti, 1905, p. 10.

[3] Originalul acestui plan se află în arhiva Ministerului de Război din Viena, Kriegsarchiv-Kartenabteilung, sub cota KAc VI-a, nr. 6, de unde autorul acestor rînduri, cu prilejul unei documentări efectuate în anul 1964, a obţinut, alături de alte planuri, şi copia publicată în prezentul articol.

[4] *Doc. Hurmuzaki*, IV, 1, Bucureşti, 1883, p. 287.

Fig. 1. — « Iconografia cetăţii Alba-Iulia, sau Veisemburgh, din Transilvania, situată la 1000 paşi geometrici de Mureş, cu situaţia sa justă. Gio(vanni) Morando Visconti fecit A°1711, 18 Febr. »

A, biserica catedrală a reformaţilor; B, biserica reverenzilor părinţi iezuiţi; C, palatul sau reşedinţa luminaţilor principi ai Transilvaniei; D, colegiul reformaţilor; E, casa domnului guvernator; F, casa domnului conte Apor; G, casa domnului Nicola Bethlem; H, casa domnilor conţi Teleki; I, casele care revin sediilor săseşti; K, depozit, în prezent de făină; L, şanţ făcut pentru conservarea depozitelor care sînt în palat; M, poarta Sf. Gheorghe; N, poarta Sf. Mihail; O, biserica Sf. Mihail a părinţilor iezuiţi; P, biserici valahe; Q, mlaştine uscate; R, mori.

Deși planul întocmit de Visconti aduce multe precizări prețioase asupra formei cetății la începutul secolului al XVIII-lea, asupra construcțiilor care se aflau în interiorul zidurilor, cît și asupra împrejurimilor sale, în rîndurile de față ne vom opri numai la monumentele amintite, încercînd să stabilim tipurile structurale cărora au aparținut cele două

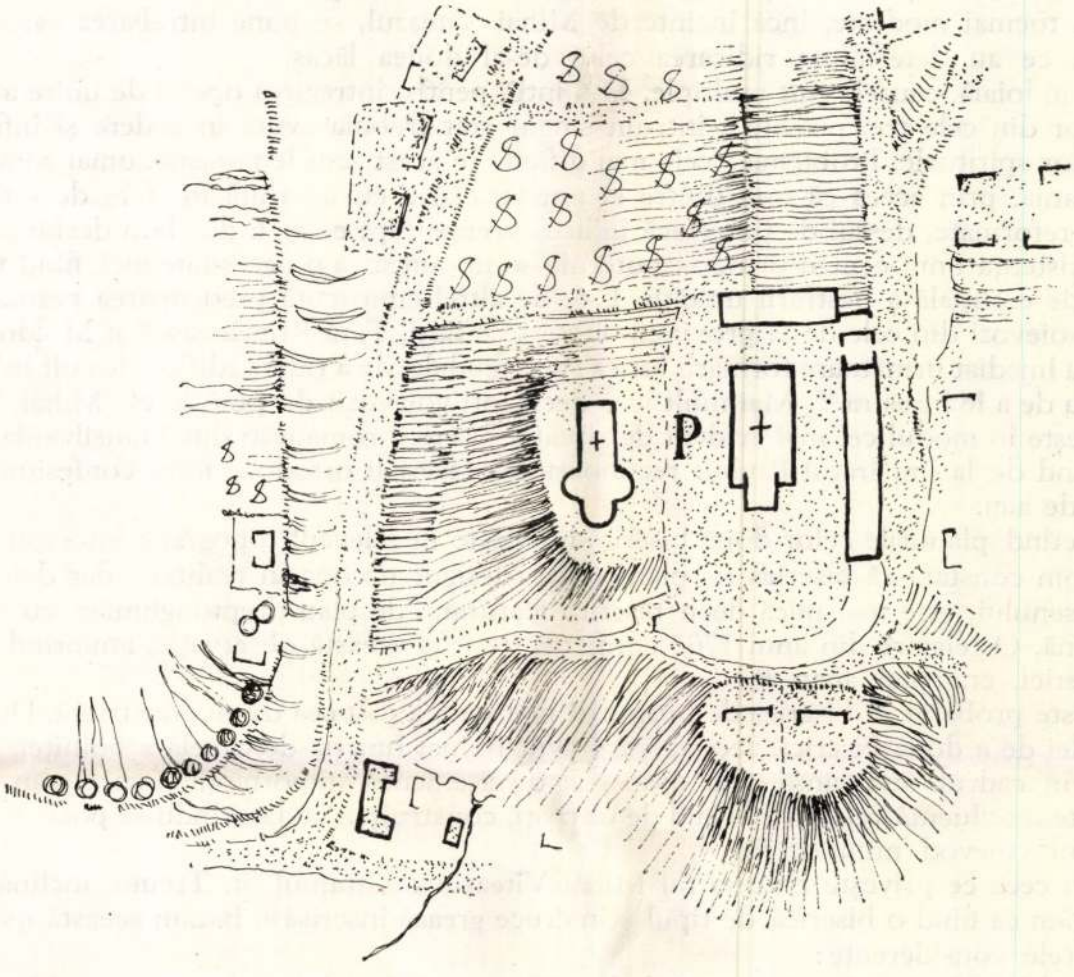

Fig. 2. — Construcțiile fostei mitropolii a Bălgradului. Schiță după planul din fig. 1.

biserici, precum și vechimea lor.

Atestarea existenței unei reședințe mitropolitane a românilor din Alba-Iulia o avem din documentele prin care este amintit un Eftimie, hirotonisit la Peci de patriarhul Macarie în anul 1572 ca mitropolit pentru « toată Țara Ardealului și părțile ungurești » [5]. Un document din 16 ianuarie 1581 ne vorbește de un « episcop al românilor din Comitatul Albei Transilvaniei », care are « casă » în afara zidurilor cetății Bălgradului [6], aceasta fiind reședința unui urmaș al lui Eftimie, mitropolitul Ghenadie, care în anul 1578 fusese sfințit la Tîrgoviște de mitropolitul Serafim al Ungrovlahiei [7].

Dar existența unei biserici de reședință mitropolitană în afara zidurilor cetății Alba-Iulia, unde presupunem că se afla și cartierul românesc încă din această perioadă, este confirmată și de știrile legate de stingerea din viață și înhumarea boierului muntean Danciul din Brîncoveni. Murind în timp ce se afla în solie ca trimis al lui Mihai Viteazul în capitala Transilvaniei în anul 1595 [8], el va fi înmormîntat în biserica românească de aici. De aseme-

[5] Șt. Meteș, *Istoria bisericii și a vieții religioase a românilor din Transilvania și Ungaria*, vol. I, ed. a II-a, Sibiu, 1935, p. 95.

[6] *Ibidem*, p. 94.

[7] Mircea Păcurariu, *Legăturile bisericii ortodoxe din Transilvania cu Țara Românească și Moldova în secolele XVI—XVIII*, în *Mitropolia Ardealului*, an. XIV, nr. 1—3, 1968, p. 11.

[8] Șt. Meteș, *op. cit.*, p. 108. Grija îngropării și a pomenirii sale după moarte a avut-o Doamna Stanca, aflată la rîndul său pribeagă în aceste părți, în cursul luptelor lui Mihai Viteazul cu turcii, după confruntarea de la Călugă-

nea, luînd în consideraţie faptul că noul lăcaş de cult ctitorit de Mihai Viteazul este ridicat în cursul anului 1597, este sigur că şi fostul voievod al Moldovei, Aron Tiranul, mort în vara aceluiaşi an la Vinţul de Jos dar îngropat la Alba-Iulia [9], nu a putut fi înhumat decît în edificiul mitropolitan anterior existent.

Dar, în situaţia existenţei unei biserici ortodoxe mitropolitane la Alba-Iulia, de dimensiuni nu tocmai modeste, încă înainte de Mihai Viteazul, se pune întrebarea care au fost motivele ce au determinat ridicarea celui de-al doilea lăcaş.

Fără îndoială, cauzele sînt multiple. Mai întîi, pentru întregirea operei de unire a tuturor românilor din cele trei provincii într-un singur stat trebuia avută în vedere şi înfăptuirea unităţii lor spirituale. Problemele cele mai dificile în acest sens le puneau numai românii din Transilvania, prin aceea că unii dintre ei puteau cădea cu uşurinţă în sfera de influenţă a bisericii reformate, destul de puternică în acea vreme, fapt ce ar fi dus la o dezbinare a lor. Apoi, existenţa unui centru ortodox puternic se impunea ca o necesitate aici, fiind totodată o condiţie esenţială a păstrării unităţii. Este de altfel cunoscută preocuparea permanentă a multor voievozi din cele două provincii de peste munţi, Ţara Românească şi Moldova, încă din etapa imediat următoare formării lor ca state feudale, de a ridica edificii de cult în Transilvania sau de a le înzestra [10]. Mai mult însă decît toţi voievozii de pînă la el, Mihai Viteazul se îngrijeşte în modul cel mai evident de situaţia bisericii româneşti din Transilvania, cerînd şi obţinînd de la împăratul Rudolf recunoaşterea bisericii ortodoxe între confesiunile « recepte » de aici.

Cercetînd planurile celor două biserici înfăţişate în releveul topografic întocmit de Visconti, vom constata că biserica de plan treflat, desigur triconc în realitate, dar deformat la scara desenului, este mai mică decît biserica alăturată, de plan dreptunghiular, cu o absidă răsăriteană. O relatare din anul 1702 confirmă dealtfel această observaţie, amintind că una din biserici era mai mare [11].

Este probabil că biserica de proporţii mai mici a fost cea dintîi construită. După ridicarea celei de a doua biserici, aceasta va fi avut numai funcţia de capelă a bolniţei, edificiu necesar în cadrul unui ansamblu monastic de asemenea importanţă. Planul său trilobat dovedeşte o influenţă venită de la sud de Carpaţi, construirea sa datorîndu-se poate tot iniţiativei unui voievod muntean [12].

În ceea ce priveşte ctitoria lui Mihai Viteazul cu hramul Sf. Treimi, înclinăm să o considerăm ca fiind o biserică de tipul « în cruce greacă înscrisă ». Bazăm această ipoteză pe următoarele considerente:

— Lăţimea accentuată a navei depăşeşte proporţiile admisibile pentru o biserică-sală românească, ridicînd problema unei compartimentări interioare. Existenţa pînă la începutul veacului al XVI-lea, în mediul catolic, a unor biserici-sală foarte ample, acoperite cu boltă decorată cu reţea de nervuri, nu poate fi admisă în contextul unei ctitorii a lui Mihai Viteazul, realizată în baza unui program politic precis conturat şi care se alătură unei construcţii anterioare de pură tradiţie bizantină.

— Tipul de cruce greacă înscrisă era asociat în Ţara Românească atît cu ideea unei deosebite valori de reprezentare sub aspectul continuităţii tradiţiilor bizantine, cît şi cu aceea a realizării unui edificiu religios de proporţii monumentale, care cu anumite prilejuri trebuia să adăpostească un mare număr de credincioşi.

După cum am arătat, Mitropolia Bălgradului, din punct de vedere ierarhic, era dependentă de cea ca Tîrgovişte. Dar planul bisericii mitropolitane din Tîrgovişte, construită de Radu cel Mare şi amplificată de Neagoe Basarab, avea tocmai această formă. În aceeaşi

reni. Pentru despăgubirea de cheltuielile avute, în valoare de 20 000 de aspri, Stana soţia lui Danciu va da în schimb Doamnei Stanca dreptul de stăpînire a moşiei Piria (cf. V. Brătulescu, *Danciul vornicul, tatăl lui Matei Basarab şi sol al lui Mihai Viteazul în Ardeal*, în *Mitropolia Ardealului*, an. XI, nr. 1—3, 1966, p. 172).

[9] Ştefan Meteş, *op. cit.*, p. 108.

[10] Mircea Păcurariu, *op. cit.*, p. 138 şi urm.

[11] Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirii românilor ortodocşi în secolul al XVIII-lea*, Sibiu, 1920, p. 60.

[12] Alte ctitorii munteneşti mai vechi, care introduseseră în Transilvania forme ale arhitecturii de tradiţie bizantină de acest tip, puteau constitui pentru biserica de care ne ocupăm prototipuri. Studierea lor apare însă astăzi dificilă, din cauza dispariţiei în timp sau transformărilor suferite.

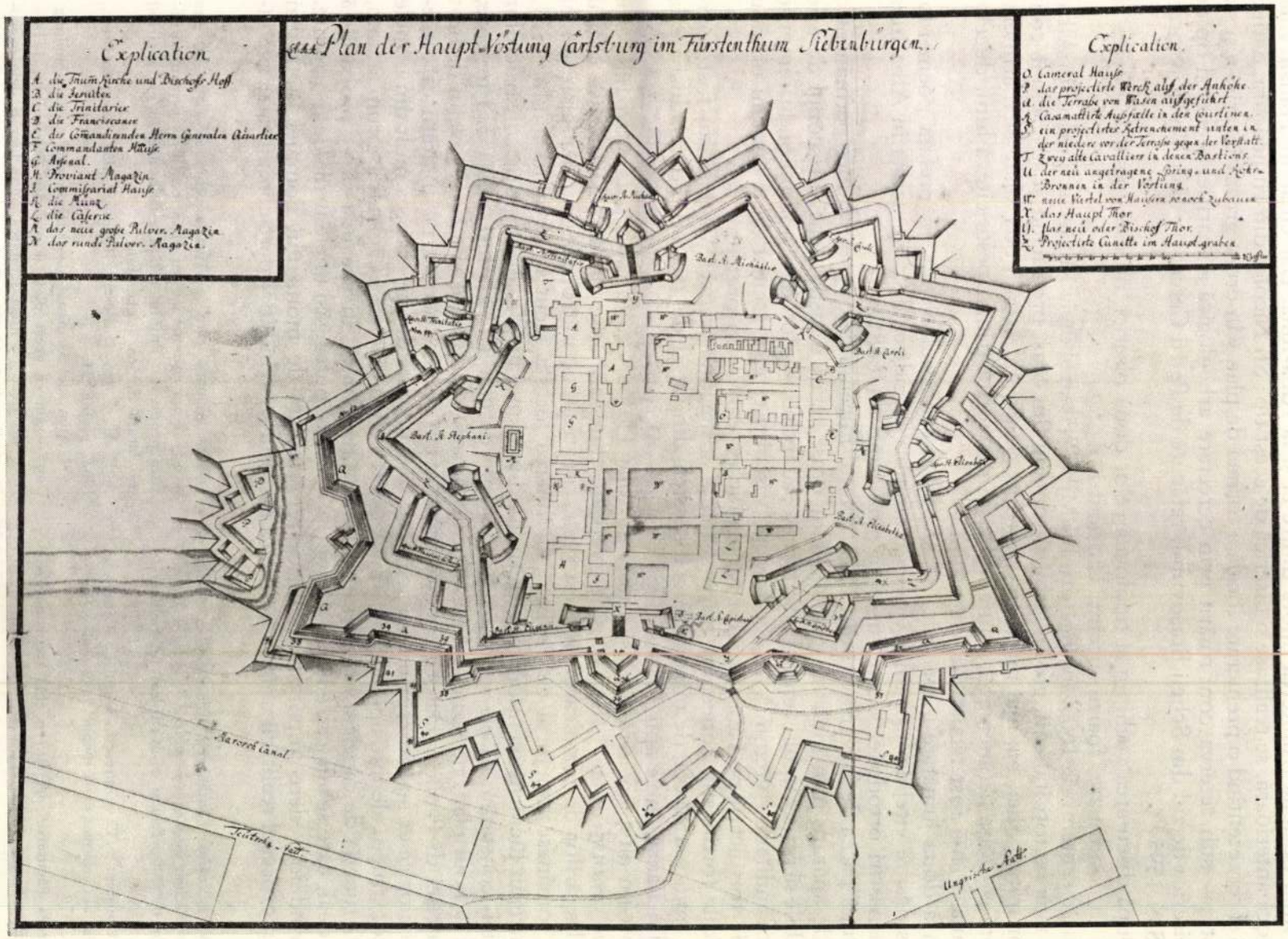

Fig. 3. — « Planul cetății principale Alba-Iulia din principatul Transilvanei ».

Legendă: A, catedrala și casa episcopală; B, iezuiții; C, trinitarienii; D, franciscanii; E, pavilionul generalului comandant; F, casa comandantului; G, arsenalul; H, magazia de provizii; I, clădirea comisariatului; K, monetăria; L, cazarma; M, noua mare magazie de pulbere; N, pulberăria rotundă; O, *Cameral Haus* (sală de adunări — *n.a.*); P, fortificația proiectată pe deal; Q, terasa executată de Wasen; R, ieșire întărită cu cazemate în curtine; S, retragerea proiectată în depresiunea din fața terasei înspre suburbie; T, doi cavaleri bătrîni în aceste bastioane; U, fîntîna arteziană cu conducte, propusă a fi construită în cetate; W, cartiere noi de case ce vor trebui construite; X, poarta principală; Y, poarta nouă sau poarta episcopală; Z, *cunette* (mic canal în șanțul fortificației — *n.a.*) proiectată în șanțul principal.

perioadă în Țara Românească se ridicaseră și alte edificii de acest tip, ca biserica domnească din Tîrgoviște (1584) și, se pare, bisericile Sf. Dumitru din Craiova și Sărindar din București. Existau, așadar, în acel moment meșteri capabili să realizeze la sud de Carpați asemenea lăcașuri, fiind posibilă trimiterea unora dintre ei și la Alba-Iulia. Dar chiar în Transilvania, într-o epocă anterioară, se realizase o biserică de acest tip: Sf. Nicolae din Hunedoara, datînd din 1458 și reprezentînd o prelucrare locală a formei de plan « în cruce greacă înscrisă » și s-a emis ipoteza — sub rezerva confirmării prin cercetare arheologică a apariției aceluiași tip de plan la biserica de zid din Scheii Brașovului, refăcută de Petru Cercel și Aron Vodă în intervalul 1583—1595 [13].

După discutarea vechimii și tipologiei celor două biserici, nu este lipsit de interes să urmărim în continuare, foarte succint, istoricul lor.

La 20 septembrie 1600, învingătorii lui Mihai Viteazul de la Mirăslău, intrînd în Alba-Iulia, au ucis pe toți italienii, grecii, sîrbii și românii din oraș, producînd și stricăciuni construcțiilor mitropoliei, ba, mai mult, au dezgropat oasele lui Aron Vodă aflate aici, aruncîndu-le afară. « O așa neomenie — spune Mihai în memoriul trimis, peste cîteva luni, ducelui de Toscana — n-a fost făcută nici de păgîni » [14].

În a doua jumătate a secolului al XVII-lea, călugărul Neofit, în prefața poemei lui Stavrinos despre vitejiile lui Mihai Viteazul, amintea de zidirea de către acesta în Alba-Iulia a unei mănăstiri ortodoxe, « care ființează pînă astăzi » (1668) [15].

După pacea de la Karlovitz din 1699, prințul Eugeniu de Savoia va duce permanent o politică de apărare prin întărirea principalelor orașe-cetăți transilvănene, în scopul de a le face capabile să reziste unui eventual atac turcesc, adaptîndu-le totodată noilor condiții impuse de tehnica militară a vremii [16]. În acest scop, Visconti este însărcinat de a întocmi un nou proiect de fortificații pe baza planului topografic pe care l-am prezentat [17].

Noile fortificații, concepute după sistemul strategului francez Vauban, au fost realizate prin munca a 20 000 de țărani iobagi din satele din jur și de meșteri zidari aduși de la Lipova din Banat, între anii 1714 și 1738 [18].

Într-un alt plan, fără dată și autor, intitulat *Planul Cetății principale Alba-Iulia din principatul Transilvaniei* [19] (fig. 3), sînt înfățișate transformările pe care le suferise orașul în urma lucrărilor de fortificare. În acest plan, construcțiile mitropoliei nu mai apar și nici cartierul românesc din jurul ei. Probabil dărîmarea lor s-a făcut în preajma anului 1714, cînd au început lucrările menționate. Determinînd în planul lui Visconti poziția construcțiilor mitropoliei, constatăm că ele se aflau la o distanță de cca. 120 klafteri, adică 228 m, care, raportată la noul plan, ne indică amplasarea ulterioară a unui șanț și a unui ravelin dedicat « St. Francisci di Paula ». Datorită acestui fapt, avem rezerve asupra posibilității ca cercetările arheologice ce s-ar întreprinde în acest loc să mai poată descoperi prea mult din urmele fostelor construcții ale mitropoliei. Dacă într-adevăr prima biserică a căpătat, așa cum arătam, după 1597 funcția de capelă a bolniței — avînd deci un cimitir în preajma sa —, probabil că pe fostul deal, care se afla către latura de sud, se vor mai putea găsi unele urme de morminte.

Avînd în vedere importanța istorică reprezentată de momentul domniei lui Mihai Viteazul în procesul realizării unității politice a românilor, avînd în vedere comunitatea aspira-

[13] Eugenia Greceanu, *Pătrunderea influențelor de tradiție bizantină în arhitectura bisericilor românești de zid din Transilvania (pînă la sfîrșitul secolului al XVII-lea)*, în revista de față, passim.

[14] Apud Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri pînă astăzi*, [București], f.a., p. 379.

[15] Cf. Mircea Păcurariu, *op. cit.*, p. 141 (reproducerea după P. P. Panaitescu, *Mihai Viteazul*, București, 1936, p. 177).

[16] Cristian Moisescu, *Documente cartografice din secolul al XVIII-lea* în *Monumente istorice, studii și lucrări de restaurare*, București, 1967, p. 188.

[17] Sub scara grafică dată în klafteri (veche unitate de măsură germană care în Austria valorează 1,896 m) este scris: « scara comună pentru plan, profil și pentru fortificația propusă ». Profilul cetății este numai în parte vizibil sub latura de jos a planului.

[18] Al. Popa, I. Berciu, *Cetatea Alba-Iulia*, București, 1962, p. 30, 31.

[19] Aflat de asemenea la Kriegsarchiv-Kartenabteilung. Considerăm că acest plan ar aparține intervalului 1714—1738, deoarece pe lîngă schițarea unor lucrări deja executate, la literele P, U, W și Z ale legendei apar lucrări proiectate, propuse a se executa. La litera P este indicată « o fortificație proiectată pe deal », nu departe de locul unde erau amplasate construcțiile mitropoliei.

ţiilor spirituale, care îşi găsesc o edificatoare concretizare în existenţa ansamblului monastic ortodox de la Alba-Iulia, considerăm că iniţierea unor cercetări arheologice cu caracter de salvare în zona menţionată este iminentă şi de o acută stringenţă pentru cunoaşterea datelor ce eventual s-ar mai fi putut păstra cu privire la această ilustră pagină a istoriei noastre.

CONSIDÉRATIONS SUR LA TYPOLOGIE DES MONUMENTS DISPARUS DE LA MÉTROPOLIE D'ALBA IULIA

(RÉSUMÉ)

L'auteur étudie l'emplacement et le plan des principaux monuments de l'ancienne Métropolie de Bălgrad (Alba Iulia). L'existence d'une église, résidence métropolitaine dans cette ville — en dehors des remparts de la cité, où se trouvait le quartier roumain — est attestée depuis la seconde moitié du XVIe siècle.

Une seconde église a été bâtie en ce lieu par Michel le Brave après son arrivée à la cour du prince Sigismund Báthory, en décembre 1596 ; les documents attestent que cette église se trouvait également en dehors des remparts de la cité, donc à proximité de ses fortifications et dans le cadre d'une résidence métropolitaine antérieure.

Un relevé topographique datant de 1711, dû à l'architecte italien Giovanni Morandi Visconti, représente, sur la crête d'une colline du côté sud-est de la ville, deux églises (« chiese valache ») dans le voisinage desquelles se trouvaient encore deux constructions rectangulaires, reliées à une bâtisse servant d'entrée, probablement une tour clocher.

Les deux églises étaient de dimensions différentes. L'une d'entre elles de type trilobé et plus petite était certainement la première construite et devait garder la fonction d'hospice après la construction de l'autre. La seconde était de type rectangulaire, avec une abside du côté est. Probablement cette église — fondation de Michel le Brave — dédiée à la Sainte Trinité, était une église du type « croix grecque inscrite», supposition justifiée par ses proportions et la présence — dans son voisinage — d'un autre édifice de plan traditionnel byzantin, ainsi que par la monumentalité de ce type de plan, indiquée par la fonction que l'édifice devait accomplir.

L'article présente l'histoire des deux églises, démolies vers 1714, à l'occasion de la construction des nouvelles fortifications de la cité (1714—1738).

Häufler, J. V.: Album von Kiegrád

Kiegrád

Haránt 4°, 13 K, 16 L, Pest, év nélkül

Visegrád vára

Schulek János: Visegrád problémái és feladatai.

8°, 2 k., 56 l., Budapest, 1936.

Lux Kálmán: Visegrád vára.

16°, 33K, 47L, Budapest, 1932.

Visegrád vára

Lux, Kolomann: Die Burg Visegrád

Visegrád vára

Kriz. Der Burgwart.
4°, 14K, 14L, Marksburg, 1938.

Ernyey József – Zux Kálmán: A visegrádi vár.

Kis 8°, 46 K, 64 L, Budapest, 1923.

Visegrádi vár

Visegrád vára

Vikdorin József:

Visegrád hajdan
és most. Egyházi kir.
vár és mezőváros törté-
nete és leírása, külö-
nös tekintettel a vár-
romok megóvására.

Sztehlo Ot
templom ép
Magyar Mér
9 K, 12 L,
Szumrák Pá
/Kny. Arch
dapest, év
Szügyi Ele
Budapest,
Takács Már
pest, 1936.
M. Takács
16 K, 77 L,
F. Takács
Szépmüvész
21 L, Buda
Tander Ott

Visegrád

Album von Visegrad. von J.V. Häufler. Litografált tájrajzokkal. Ofen, 1847. Muzeum [illegible]

Visegrád

786 **Viktorin József :** Visegrád hajdan és most. Pest, 1870. fve. 8°. 84 oldal. 4.—

Kirchner.

században.

ultan és kerek medaillon-
valója felett szalagon az
, a szalaggal, szent István-
ősz, szakálla és bajusza
bal vállára vetett mentéje
eten: »FRANZ DER I. KAISER
HUNGARN BOEHMEN ETC.«;
ungar: NATZIONAL MUSEUM
NN V. LATINOVITCS«; alól:
DENIG. MAJESTAET *befinden*
bethe und Gedichte, welche
ten verfast, theils aber von
lt worden sind.«; ez után
en Juli 1822« és jobbról:

cm. — Lelt. sz. 349. — Értéke
nánya. — Átvétetett a Nemz.
prilis 14-én (97–885 rgst. sz.

adatok. 1884: V. 8. *Kirch-*

ai gyüjtemény személyi soro-
alálható.

Visegrád

753 **Szolnay József:** Az egykori világhírű Visegrádi vár és királyi

Ranschburg Gusztáv antiquar

Pengő

székváros története. Bpest, 1887. fve. 22 oldal. **1.20**

Pasteiner Iván dr. Königstaitisst

VI · 311.

Visegrád

Szohner J.

Az egyhori világhírű visegrádi vár és királyi székváros története.

1886

Petrik 1900.

és Főfelügyelőség által vásárolt, vagy a Tanácshoz és Főfelügyelőséghez bárminő czimen beérkező tárgyakat külön letéti naplók vezetése mellett megőrzés alá veszi s a tárgyakat a Tanács vagy a Főfelügyelőség határozatai alapján rendeltetési helyükre juttatja.

d) A pénztáros.

9. §.

A Tanács és a Főfelügyelőség pénztárainak kezelését és a számadások vezetését egymástól elkülönítve a Magyar Nemzeti Múzeum pénztárosa látja el, kinek tiszteletdíját az orsz. főfelügyelő és az Orsz. Tanács elnökének együttes javaslatára a vallás- és közoktatásügyi magyar kir. miniszter állapítja meg.

Teendői:

a) átveszi a Tanács és a Főfelügyelőség részére beérkező pénzküldeményeket;

b) szabályszerűen vezeti a Tanács és a Főfelügyelőség pénztári könyveit és egybeállítja a számadásokat;

c) jelentéstétel végett felülvizsgálja a

Visegrád

Rauscher Lajos
rajza

Repr.

Oms III. 561. l.

Salamon tornya
Czerna Károly rajza
u. o. 564. l.

Visegrád

Wenzel Gusztáv:

Visegrádnak egykori fénye és dicsősége. Századok 1868. 395. l.

Visegrád

** („*Visegrád hajdan és most,*“) Viktorin József visegrádi plébános könyve magyarul is megjelent. A könyv következő részekből áll: bevezetés, a visegrádi várnak és városnak fölépitése, Visegrád arany korszaka, Visegrád fényének letünése s a vár és a város pusztulása, uj idő, figyelmeztetés. A függelékben olvasható Arany János „Zách Klárá“-ja s Viktorin lelkész két emlékirata — a romok ügyében — b. Eötvös Józsefhez, s egy levele Türr Istvánhoz, ki a romok fentartásaért szintén áldozott és fáradozott. A könyv ára 70 kr.

** (*A hazai műemlékek bizottsága*) tevékenyen működik. Egyik főgondját a visegrádi romok fentartása képezi, — s javaslata szerint — ott a jövő évben az ásatáson kivül következő munkák lennének végzendők: több rendbeli aláfalazás, a felső viztartó beboltozása, a főkapu archevoltejának kiépitése, a koronaterem betetőzése s a fellegvárba vezető hid épitése stb.

Vas. Lyc. 1872
337 l

ZALAPÍTVÁNYI KIRÁLYI ÜGYIGAZGATÓSÁG

Budapest, V., Báthory-utca 12. II. 13. — Telefon: 118—926.

413/1939. szám.

1

A tekintetes Müemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

IX., Hőgyes Endre-u.10.

Visegrád vára

Vas Ujs. 1874. 477. l

— **Öngyilkosság tébolyodottságból.** Viktorin József, a visegrádi plebános, darab idő óta a budai irgalmasok elmebeteg-osztályában ápoltatott. Kedden, a mint pillanatra fölügyelet nélkül maradt, egy késsel elmetszette a

VASÁRNAPI UJSÁG.

torkát, s nem sokára meghalt. Viktorin közbecsülésben élt lelkész volt, s a tót irodalomban mint költő jelentős nevet vivott ki. Visegrádon az ő érdeklődése emeltetett emléket a szerencsétlen Zách Klárának; valamint ő eszközölte ki, hogy a romokhoz a mostani könnyebb följárót létesitették. Magyar és német nyelven egy könyvet is irt Visegrád hajdanáról.

,HIVÁS

Magyar Tud. Egyesületbe.

az egylet pénztárába egyszer s
)o koronát fizet (ha ez összeget
ızetni, a teljes befizetésig 5%-os
fizetni); *rendes tag* az, aki kö-
ı át 10 kor. évi tagdijat fizetni.
tag a következő kedvezménye-

ız egyesület összes kiadványait,
imű népszerű tudományos havi
előfizetési díja nemtagok részére
nely immár 11-dik évfolyamába
sőrangú munkásainak tollából és
ileg közöl czikkeket s gazdagon

b hat utalványhoz van joga, me-

VISEGRÁD VÁRA

IRTA
Dr. LUX KÁLMÁN
ÉPÍTÉSZMÉRNÖK

LUX GÉZA
33 EREDETI RAJZÁVAL

BUDAPEST, 1932
A MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
KIADÁSA

WODIANER F. ÉS FIAI
GRAFIKAI INTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT R.-T.
KÖNYV- ÉS HIRLAPNYOMDÁJA
BUDAPEST, IV., DALMADY-UTCA 3-5-7.
(Felelős: Kiss F.)

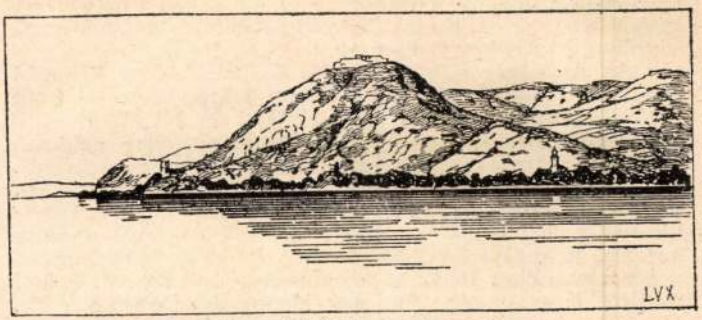

1. Visegrád látképe Nagymarosról.

Visegrád vára

Visegrád nagyközség Budapestről a Szentendrén keresztül vezető úton 42 km-re, északnyugati irányban, a Duna jobbpartján a szorosban terül el, ahol a folyam észak felé kanyarodik. Szinte a községből nő ki a várhegy, melyet északi csúcsán a fellegvár koronáz. A várromok a hegytetőről lehúzódnak egészen a Dunáig és a folyamba benyúló, romban heverő vízitoronyban végződnek.

A vár története Mátyás király kora előtt

Visegrád közelében a rómaiaknak erős castrumuk volt, a Castrum ad Herculem. Hogy a castrum körül elszórtan lakóépületek is álltak, a napfényre került római téglák és emlékkövek bizonyítják ; de nincs adatunk arra, hogy IV. Béla király kora előtt e helyen valami rendezett község állott volna.

A vár keletkezéséről biztos adataink vannak, miket a vár legrégibb művészi jellegű részeinek stílusa is teljes mértékben igazol. Okirataink bizonyítják, hogy a várat IV. Béla király korában Mária királyné »Özvegyek és árvák védelmére aranypártáinak, nyakláncainak és a szülői házból hozott más drágaságainak árán nagy költséggel építtette, ahol szükség esetén Margit — a későbbi Boldog Margit — az Urnak szolgáló társnőivel együtt védelmet lelhessen.« IV. Béla király 1259-ben kelt levele a vár helyéül a pilisi erdőben levő lakatlan hegyet említi, mi bizonyítja, hogy e helyen akkor még nem volt rendszeresen lakott terület. Ebben az időben itt még csak a bencések kolostora állt a Duna partján, a vártól északra eső területen — az Ujságírók Országos Nyugdíjinté-

zete Rákosi Jenőről elnevezett mai üdülőtelepe helyén —, melyet eredetileg I. Endre király emeltetett 1056-ban a görög vazulrendi szerzetesek számára.

Az Árpádház kihaltával támadt zavarokban Visegrád rövid időre csehek birtokába került, kiktől trencséni Csák Máté foglalta el és birta egyideig. Róbert Károly csendes beleegyezésével. Róbert Károly király azonban 1316-ban birtokába vette a várat, azt csakhamar kiépíttette s legkedvesebb lakóhelyévé fejlesztette ki. Itt tartotta harmadik esküvőjét Krakói Erzsébettel. Itt született fia, Lajos, későbbi nagy királyunk, ide hozatta a király Székesfehérvárról a szent koronát, a királyi levéltárat s ide terelődött lassanként az egész udvari élet. 1324-ben nagy arányokban kezdett épülni a város is az ország főurainak ideözönlése következtében. De a városban maga a király is építkezett, hol két palotája is volt. Ezek egyikében érte 1330 április 17-én Zách Felicián merénylete, ki karddal támadt a királynéra és a királyt is megsebezte. E merénylet hatása alatt hozták meg azt a nálunk hallatlan ítéletet, melynélfogva az egész Zách nemzetséget kegyetlenül kiirtották.

Az állandó királyi udvartartás többízben fejedelmi vendégeket, ünnepi látogatókat vonzott ide. Egyik legérdekesebb eseménye a királyi várnak, hogy 1335-ben falai között tárgyalták le az első nemzetközi szerződés tervezetét, mely hivatva lett volna a német lovagrend és a lengyelek közt folyó véres harcokat választott bírák útján elintézni. Itt tárgyalták az akkori Közép-Európa békéjét. Sajnos, hogy a szerződés aláírása után félévre már nemcsak a felek, hanem utóbb a választott bíróság tagjai is harcba keveredtek egymással.

1399-ben Kázmér lengyel király, ki a kis Lajos királyfit trónja örökösévül fogadta, 1340 őszén pedig Károly cseh király tartózkodott Visegrád falai között.

Róbert Károly 1342-ben itt halt meg s innen szállították holttestét Budára. A gyászkíséretben ott volt a cseh és a lengyel király, kik azután hosszabb időt töltöttek Visegrádon.

1352-ben Károly cseh király advent végén Visegrádra jött Nagy Lajos királyunk látogatására.

1370-ben Visegrádon kereste fel Nagy Lajos királyt a lengyel rendek küldöttsége, hogy őt a régi szerződés értelmében a trónra meghívja. 1370 november 7-én koronázták lengyel királlyá Nagy Lajost, ki a lengyel koronát, jogart stb. klenodiumokat magával hozta s a visegrádi koronaboltban a magyar szent korona mellé helyeztette.

Nagy Lajos 1382-ben bekövetkezett halála után Mária és Erzsébet királyné átmenetileg Visegrádon laktak. Ide jött Budáról 1386-ban Forgách Balázs merénylete után a sebesült Kis Károly király, ki nemsokára itt is halt meg, de csak

1390-ben temettetett el sok huzavona után a bencésrend itteni kolostorában.

Zsigmond király keveset törődött Visegráddal, de 1401-ben akarata ellenére itt kellett tartózkodnia, mikor az elégedetlen főurak fogolyként hozták ide, honnan később Siklósra szállították. 1403-ban már fejedelmi pompával jött Zsigmond király Visegrádra meggyőződni arról, hogy helyén van-e a szent korona; de csak rövid időt töltött itt.

1411-ben itt kötött házassági szerződéssel ígérte Zsigmond király Albert hercegnek Erzsébet leánya kezét és ezzel Magyarország trónját az első Habsburg számára. Ha Zsigmond eleinte tett is még valamit Visegrád fejlesztéséért, utóbb már teljesen elhanyagolta. Ebben az időben a szent korona sem

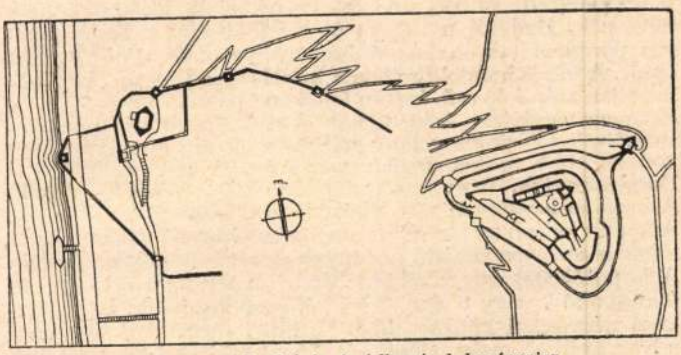

2. A visegrádi alsóvár és fellegvár helyszínrajza.

volt már itt, hanem az esztergomi érsek őrizetében. Esztergomból lopta ki elsőízben Erzsébet királyné a szent koronát férje, Albert koronázására, melyet a rendek 1439 év tavaszán újra Visegrádra vitettek vissza és őrzésével Garay László bánt és a két Bazini grófot bízták meg.

Albert király rövid uralkodása alatt nem történt Visegrádot közelebbről érintő esemény. 1439. év őszén bekövetkezett halála után özvegye, Erzsébet királyné rövid időre Visegrádra költözött s 1440 február 20-án Kottáner Ilona udvarhölgye segítségével ravasz fondorlattal hatalmába kerítette a szent koronát, melyet Frigyes császárnál zálogosított el, kitől csak 1463-ban tudta nagy váltságdíj ellenében visszaszerezni Mátyás király.

Visegrádért Mátyás király tett legtöbbet, ki különösen kedvelte ezt a helyet. Alatta érte el Visegrád második fény-

korát. A Frigyes császártól visszaszerzett és eleinte Budán őrzött szent koronát Visegrádra hozták s itteni őrzéséről külön törvénycikket hoztak. Csakhamar nagyarányú építkezés indult meg úgy a várban, mint magában a városban, hol a király nagyszerű palotát emeltetett. VI. Sixtus pápa követe 1483 október 25-i levele Visegrádot földi paradicsomnak mondja.

Mátyás király palotája

A XVI. század közepén élt Oláh Miklós esztergomi érsek az akkor már török uralom alatt szenvedő Visegrádról következőket írja Hungáriájában:

»Visegrád városa, melyet a németek Plintenburgnak neveznek, Budától nyugatra öt mérföldnyire a Duna partján, párducokban és más vadakban bővelkedő erdő tövében épült. A város homlokterében a keleti tájon fölséges, kimondhatatlan szép fekvésű, igazán fejedelmi palotát emeltek, mely egymaga egyszerre 4 királynak s azok összes kísérőinek és szolgálattevőinek kényelmes szállást nyujtott. Mondják, hogy 350-nél több szobát foglalt magában. A palota kapuja a Dunára nyílik, mely ettől mintegy 200 lépésnyire folyik. A kapu és a város között elhúzódó szakaszon fákat ültettek. A kapun belépő szeme elé azonnal igen tágas tér tárul, melyet minden részében zöldelő növények és réti virágok borítanak. A kaputól 100 és egynéhány lépés távolságban mintegy 40 fokból álló 7 vagy 8 sing széles kőlépcső kezdődik. Itt egyenletes négyszögű kőlemezekkel borított, loggiákkal beszegett udvar terül el, mely (alépítményében) a királyi háztartáshoz tartozó tágas és nagyszerű boltkamrákat és borospincéket is magába foglalja. Ebben egyforma távolságra hársfákat ültettek, melyek tavasszal mámorító édes illatot terjesztenek s a szemnek igen kedves látványt nyujtanak. Ezen tér közepén vörös márványból csodás művészettel készített kút emelkedik a múzsák szobraival ékesítve. Tetején márványtömlőn ülő Cupidó szobor (a szomszédos hegy forrásából csatornákon vezetett) kitünő és hűs vizet szöktet fel, mely azután csöveken a legkedvesebb csobogással márványcsészébe, majd innen egy kerek medencébe hull alá. Ebből a kútból a híres Corvin Mátyás király parancsára (kinek művei mindazok az épületek, melyekről mesélek) ünnepélyes alkalommal — mint az ősöktől értesültem — felváltva majd fehér, majd vörös bor folyt, melyet a hegy aljában a vízvezetékbe ügyesen beöntöttek. E helyen maga a király szokott tavaszi és nyári napokon nyíló virágok kedves környezetében sütkérezni, friss levegőt szívni, lakomázni, néhanapján követeket meghallgatni vagy választ adni.

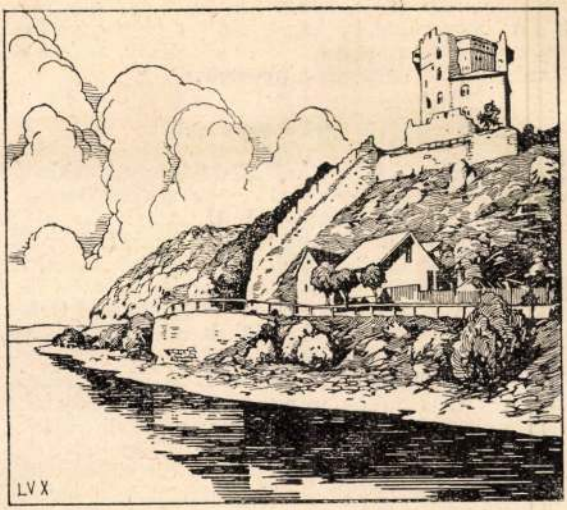

3. Az alsóvár láthépe a hajóállomásról. A Dunaparton az országút alatt a vízibástya romja, attól jobbra az emelkedő párkázatos várfal, a kép felső jobb sarkában pedig a Salamon-torony látható.

Befelé a tér széléig, a hegy tövében, kissé emelkedettebb helyen remek kápolna áll, melyet — mint a többi épületek nagyobb részét is — mozaik művek borítanak. Ebben néhány ezüst síppal díszített hangszer van, melyet közönségesen orgonának neveznek. Van benne azonkívül remek szentségtartó és három művésziesen faragott oltár a legtisztább alabástromból. Ettől kétoldalt helyezkednek el a királyi paloták, csodás művészettel kialakított aranyozott deszkamennyezetű termeikkel. Itt a tér közepén alabástrom kút emelkedik, márványoszlopos folyosótól övezve, mely védelmet nyujt a nap heve ellen. A palotát az udvar úgy veszi körül, hogy összes ablakai a szélesen hömpölygő Dunára tekintenek. Különös kellemességet kölcsönöz ezeknek, hogy innét pompás kilátás nyílik a Duna túlsó partján fekvő német telepítésű Maros városra, mely fölött inkább hosszú, semmint magas, szőlővel teljesen borított hegy emelkedik.

Ez az udvar pompás fekvésén kívül olyan értékes épületekkel ékeskedik, melyek szépségben kétségtelenül felülmúlják a legtöbb ország építményeit. Ahány országot eddig csak bejártam, sehol sem találtam hasonló díszítésű épületeket; egyedül Lutétiában a párisiak városában, azon helyen,

melyet általában parlamentnek mondanak, ahol törvényt ülnek s az ország ügyeit tárgyalják, találtam egyetlen olyan termet, mely aranyozott gerendáival és mennyezetével ezekhez és a budai palota termeihez hasonlít.«

A vár története Mátyás király kora után

Mátyás király halálával e fényes fejedelmi székhely fiára, Corvin János hercegre szállt, ki azonban csakhamar kénytelen volt azt a megválasztott II. Ulászló királynak átadni az ott őrzött szent koronával egyetemben. II. Ulászló uralkodása idejében ismételten több törvénycikket hoztak a szent koronának a visegrádi várban való hatályos őrzéséről. 1493-ban Báthory István erdélyi vajda és Nagylucsei Orbán egri püspök voltak a koronaőrök, kiknek neve fel volt vésve a fellegvári koronaőrök emléktábláján.

1526-ban tapasztalták Visegrád falai először külső ellenség, a portyázó törökök ostromát, melyet a márianosztrai pálos barátok a vidék megszervezett népével sikeresen visszavertek.

Röviddel ezután Szapolyai János birtokában látjuk a várat, kitől 1527-ben Nádasdy Tamás foglalta el a császáriak részére. 1529-ben törökök szállták meg az első rohamra elesett várat és átadták Szapolyainak. 1530-ban Roggendorf foglalta el Ferdinánd részére, de Gritti két év mulva ismét visszaszerzi Szapolyai számára.

Szapolyai 1540-ben bekövetkezett halálával keletkezett zavart kihasználva, Ferdinánd vezére, Leonhard Vells, vette be Visegrádot, de azt csak 1543-ig birták a császáriak, midőn heves ostrom után a törökök hatalmába került. De Ferdinánd csakhamar megint hatalmába kerítette, ámde a török a következő év tavaszán nehéz ostrom után visszafoglalta és 50 évnél tovább tartotta birtokában.

1595-ben Mátyás főherceg Pálffy Miklós, Schwarzenberg magyar—német csapatai és Aldobrandini olasz katonái ostrommal vették be Visegrádot, de a császáriak csak 10 évig tarthatták a várat, mert Altheim áruló zsoldos serege 1605-ben ostrom nélkül megadta magát Kosru pasának. Erre következett Visegrád közel nyolcvanéves rabságának szomorú korszaka.

1684-ben foglalták el a várat a lotharingiai herceg diadalmas csapatai s azt hétszáz főnyi emberével Prinz Ludwig von Neuburg szállta meg. A megrongált vár helyreállítását gróf Marsigli Alajosra bízták, ki azonnal hozzáfogott a munkálatokhoz, kitakaríttatta és vízzel töltette meg a fellegvár ciszternáit. Marsigli említést tesz, hogy még látta Mátyás király fényes palotáinak romjait, több rongált márvány-

épületét, legépebbnek talált egy 60 lóra berendezett istállót márványjászolokkal.

1685-ben Ibrahim budai basa támadta meg Visegrádot s azt Bischofshausen őrnagy hősies védelme ellenére is elfoglalta. A sebesült parancsnok alig 130 főnyi emberével vonulhatott csak el. A törökök azonban már csak rövid időre tarthatták meg Visegrádot, melyet utóbb teljesen kifosztva s részben felégetve hagytak el.

1686-ban a lotharingiai herceg szintén kardcsapás nélkül ejtette hatalmába Visegrádot, a még ott talált csekély készleteket felosztotta Buda és Esztergom között, a várat magát pedig felrobbantatta, »hogy Rákóczi kurucai minden tartózkodási helytől megfosztassanak.«

(V. ö. Ernyey József, Lux Kálmán A visegrádi vár, Budapest, 1923. A Műemlékek Orsz. Bizottsága kiadása.)

A XVIII. század elején németek telepedtek meg az elpusztított helységben. A század közepe óta a visegrádi uradalom koronabirtok lett. A várromokkal azonban senkisem

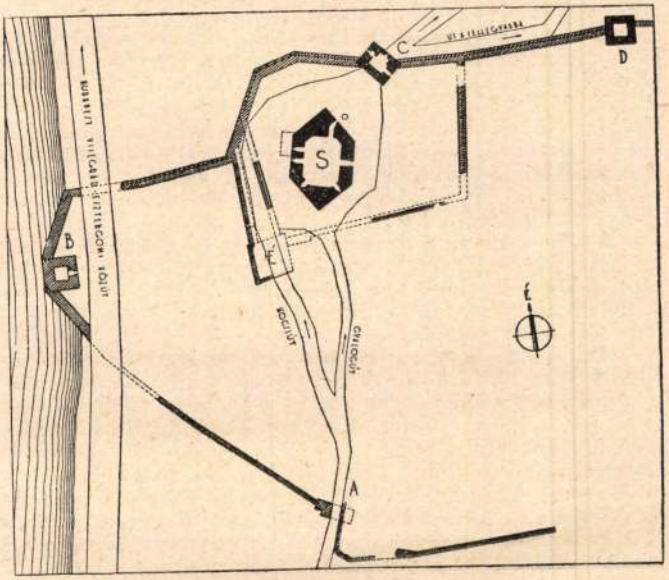

4. A visegrádi alsóvár alaprajza.
A. A déli várkapu romja. B. Az elpusztult vízitorony kiásott alapjainak helye. C. Az alsóvár kaputornya. D. Az alsó bástyatorony. E. Az elpusztult őrtorony helye. S. A Salamon-torony.

törődött, míg végre a mult század végén a lelkes Viktorin-József visegrádi plébános kezdeményezésére maga a törvény, hozás vette gondozásába azokat, sőt elhatározta egyes részek köztük a Salamon-torony renoválását. A világháború alatt és a legutóbbi években a Műemlékek Országos Bizottsága végeztetett kisebb-arányú helyreállítási munkálatokat.

Visegrád emlékeinek megtekintése

A visegrádi várat Budapest felől vonaton, autón vagy hajón közelítjük meg.

A vonaton érkezők a Visegráddal szemben fekvő Nagymaros vasúti állomásán szállnak ki s csavargőzösön kelnek át a Dunán. A csavargőzös állomástól rendszerint a Salamon-tornyához mennek a várba igyekvők. Ezt az utat vagy a dunaparti kedves sétányon vagy a község főútján teszik meg. A parti sétány a főuti házak kertjei végében húzódik és elvezet egy kis árnyas dombon emelkedő kápolna, a XVIII. században épült Mária kápolna mellett.

A kápolna ajtaja a Dunára tekint, fölötte német felirat jelzi a kápolna történetét. A kápolnának keletre néző szentélye Visegrád főútja felé néz, rajta Krisztus feszülete fölött Ferenc József királyunk 1894-i itteni látogatásának emléktáblája látható. A kápolna és a főút között szép platánfákkal beültetett tér terül el, melynek tengelyébe esik a szemközt álló királyi vadászkastély kapuja. E helyen vezethetett hajdan az út Mátyás király pompás, de ma már teljesen elenyészett palotája felé.

A kápolnán túl a dunaparti sétány összeszűkül, sőt egy helyen rövid bedőlt szakaszon kerítés is megszakítja s le kell térni a Duna kavicsos partjára, hogy folytathassuk utunkat a Salamon-torony alatt elvonuló közútra, hová Visegrád főútja is bekanyarodik.

Aki a községen vezető utat választja, a csavargőzösállomásról a római katholikus templom felé tart, majd balra térve, a község főútjára lép, mely a Dunával párhuzamosan észak felé a Salamon-toronyhoz vezet. A rendezett és fasorokkal árnyékolt főutat csinos úri- és parasztházak szegélyezik. Legelébb a templomhoz közeleső községháza (Fő-út 80. sz.) ötlik szemünkbe, hol a visegrádi várnak Stephani százados által készített gipszmodellje látható, mely Visegrádot Róbert Károly korában mutatja be. Odébb (Fő-utca 74. sz.) egy lakóház ormába befalazva, sűrű mészréteg alatt gótikus ízlésű, tympanon és kereszttel díszített sírkőlap, valószínűleg a várból származó faragványos köveit vehetjük észre. A Fő-út 75. számú házával szemben, a kálvária alatt elhúzódó Ferenc József sétányút lépcsőjéhez vezető Zách Klára-köznek neve-

zett út ágazik el. Ebben az irányban is elérhetjük a fellegvárat, mert a Ferenc József-útról kiinduló szerpentinuúton elég kényelmesen felkapaszkodhatunk a várhegy gerincére s majdnem végig élvezhetjük a mindinkább táguló nagyszerű kilátást. Ennek az útvonalnak csak az a hátránya, hogy forró napokon nem nyujt védelmet a nap heve ellen. A Mária-kápolna közelében, szemben a platán-ligettel, a királyi vadászkastély foglal helyet. A vadászkastély és a szomszédos Pappféle vendéglő kertjének végében közvetlenül a várhegy alatt, számos falromra akadtak, melyek valószínűleg Mátyás király nyaralópalotáihoz tartoztak. Néhány évvel azelőtt a Fő-út egyenes folytatása gyanánt erősen emelkedő, keskeny szekérút a Salamontorony-utca vezetett a Salamontorony felé, melyet rövid darabon egy magántelek térít el régi vonalától s ma kis kanyarodással lehet a dunamenti közútról elérni. Ide igyekeznek az autón vagy hajón érkezők is.

5. A Salamon-torony láthépe délről, az összeomlott déli várkapu romjai mellől tekintve.

A Salamon-torony-utcába azonkívül még a hajóállomás közelében elágazó széles lépcsős úton is fel lehet jutni. Ennek a lépcsős útelágazásnak az országúttal való találkozásánál épült házban élte le napjait 1867 óta a 48-i szabadságharcunk nagy vezérférfia, Görgey Artur tábornok. A lépcsős feljáróval szemben, de már a Salamontorony-utca útvonalában feltűnik a hajdani gróf Pálffy Daun-féle kastély fehér tömege. Innen azután egyenesen visz az út a Salamontorony irányában, melyen csakhamar elérünk az alsó vár összeomlott déli várkapujának jelentős rommaradványaihoz.

az Alsóvár déli összeomlott várkapujának romjai

Ez a várkapu csapóráccsal és felvonóhíddal felszerelt kiemelkedő, toronyszerű építmény lehetett, melyhez az alsó vár erős pártázatos falai csatlakoztak, mindenütt

a terep emelkedését követve. A pártázatos várfalak jobbfelől (keleti irányban) belevágódtak a várhegy szikláiba, balfelől (északnyugati irányban) pedig lehúzódtak a Dunapartra, hol hajdan a Duna folyamba benyúló vízitoronyhoz csatlakoztak. Ezeknek a pártázatos várfalaknak nagy része még ma is áll. Az összeomlott déli várkapu keleti oldalfalában pincék ajtónyílásai láthatók, egyik pincét újabban kisebb lourdesi kápolnafülkévé alakították. E helyen közel egy évtizeddel azelőtt a vár jellegének figyelmen kívül hagyásával tereprendezést végeztek s ekkor részben elpusztították a várkapuromtól keletre eső, a sziklás lejtő felé kapaszkodó pártázatos várfalakat. A déli várkapu romjai mellett elhaladva, már a visegrádi alsó vár külső területére lépünk. Innen északra két út vezet a Salamontorony felé: az egyik szekérközlekedésre is alkalmas út balra kanyarodik s egy elpusztult őrtorony alapjai felett s a mögötte lévő Zwinger-szerű sikátoron keresztül és a belső pártázatos várfalba tört résen át a helyreállított és ma lakott kaputorony felé vezet és nyugatról kerüli meg az öregtornyot; a másik csak gyalogösvény, mely meredeken, részben lépcsőzetesen kapaszkodik a Salamontoronynak keleti oldalán levő bejáratához.

A Salamontorony neve

A Salamontorony nevét Salamon királytól kapta, kit a hagyomány és az 1358. évi képes krónika adatai szerint ebben a toronyban vetettek fogságra. A köztudatba átment és általánosan használt elnevezést a történelem és az öregtorony építési kora nem igazolja, mert a torony Salamon korában még nem állt és csaknem két évszázaddal később épült.

6. A Salamon-torony alaprajza.

A Salamontorony mai alakja

A Salamontorony mai alakjában a befejezetlen helyreállítások nyomait mutatja. (5. kép.)

A mult század hetvenes éveiben indult meg a helyreállítás műve elhúnyt nagynevű építészünk, dr. Schulek Frigyes tervei alapján. A helyreállítás megkezdése előtt az öregtorony déli sarkánál hatalmas rés tátongott, melyen át a földszinti és I. emeleti boltozatos helyi-

ségek sötét üregei ásítottak a szemlélő felé. A romhalmokon keresztül fel lehetett kapaszkodni a II. emeleti helyiségek magasságáig. Múzeummá akarták alakítani, emeletenként egy-egy pompás teremmel, a régi gyilokjáró helyén tölgyfából készült körülfutó kilátó-erkéllyel, színesen zománcozott cseréppel fedett meredek kontytetővel. A megkezdett munkálatokat fedezet hiányában abbahagyták s a déli sarok új kőfalazatát ideiglenes tetővel födték be. A világháború második évében vasbetonmennyezettel födték be a torony terét, a falak egyébként úgy maradtak, mint a helyreállítás megszakítása idején. Legújabban állíttatta helyre a Műemlékek Országos Bizottsága a torony északi sarkát pártázatával, védőfolyosójával egyetemben. (11. kép.)

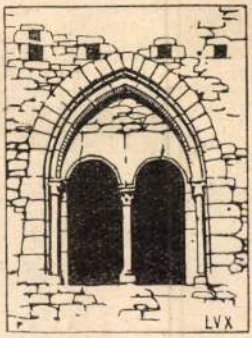

7. A Salamon-torony keletre néző felső iherablaka, fölötte a tölgyfa gyilokjáró üres gerendahelyeivel a helyreállítás előtt.

Az öregtorony mai képe magában nem ad teljes fogalmat az alsóvár eredeti alakítása tekintetében, mert környezete nagyon megváltozott. Eredetileg hatalmas őrtorony állott előtte a belső várudvar délnyugati sarkában, ott, ahol a már említett szekérút vezet, mellette felvonóhidas várkapu foglalt helyet, magas pártázatos várfalakkal, melyek mögül félelmetesen emelkedett ki az öregtorony kolosszusa csipkés pártázataival, tölgyfa gyilokjárójával, lapos terraszán az őrházak és kandallókémények festői csoportjaival. Az őrtorony, a felvonóhidas várkapu és a csatlakozó várfalak, a belső várudvar hajdani déli védőművei majdnem egész hosszukban összeomlottak, a várfalak alapfalaiba néhány pincét fúrt a szomszéd szőlő tulajdonosa.

A meredek gyalogösvényen az öregtorony közelebbi megtekintésére annak keleti oldalán levő bejáratához indulunk. Kissé távolabbról szemügyre vesszük a torony keleti homlokzatát, mely a helyreállítás megkezdése óta annyiban változott, hogy a déli kősarok aránylag alacsonyan újjáépült, északi sarkát pedig legújabban teljesen helyreállították pártázataival és fagerendás védőfolyosójával. (12. kép.)

A Salamontorony rendeltetése

Mielőtt belépnénk, meg kell ismerkednünk e torony rendeltetésével.

Kétségtelen, hogy a Salamontorony a visegrádi alsó várnak erős őrtornya, donjonja volt, a vár urának, esetünkben

8. Eredeti fejezet a Salamon-torony nyugati homlokzatán levő ikerablak oldaloszlopáról.

a magyar királynak lakótornya, melyben veszély esetén meghittebb embereivel, testőreivel bezárkózhatott s védekezhetett volna a kívülről jövő felmentés megérkezéséig, a vár esetleg hűtlen védői ellenében is. Viollet Le-Duc szerint a donjon a feudalizmus teremtménye. A feudális kort a kölcsönös bizalmatlanság jellemezte; minden zászlós úr igyekezett ellenfelét, ki talán nemrégen még barátja volt, megtéveszteni saját vára védőrendszere tekintetében. Ha az ilyen zászlós úr vendégeket fogadott, azokat mindig külön épületben szállásolta el és csak a legritkább esetben vezette a donjonba, mely béke idején zárva volt; s miközben a várúr vígan barátkozott vendégeivel, a háttérben ott állt fenyegetőleg a teljesen ismeretlen védőrendszerű donjon s bevehetetlen erődként bármikor könnyű visszavonulást engedett a várúrnak és híveinek. A donjon azért úgy barátban, mint ellenségben mindig félelmet gerjesztett és a vár urát nagy hatalom fényében mutatta. A donjonoknak különösen lépcsői voltak olyan furfangosan szerkesztve, hogy azokon a betóduló ellenség könnyen vesztébe rohanhatott volna.

A helyreállítási program szerint megkezdett kerekded lépcső, a mellette párhuzamosan futó csigalépcsővel szintén erre vonatkozó reminiszcenciákat ébreszt bennünk.

A Salamontorony eredeti alakja

A mi »Salamontornyunk« azonban nem volt valami bonyolult szerkezetű donjon, fennmaradt roppant vastag falai, építészeti részletei, elreteszelhető ablakai s majd minden emeleten elrendezett díszes kandallós szobái inkább arra vallanak, hogy kitünő védhetősége mellett békésebb időkben is kellemes, az akkori igényeknek teljesen megfelelő kényelmes lakást, illetve tartózkodást nyujtott. Természetesen voltak helyiségei — a francia várak donjonjaihoz hasonlóan — kisszámú őrség befogadására is.

A Salamontorony bizonnyal magában foglalta mindazokat a helyiségeket, melyek esetleges szoros körülzárás esetén a várúr és kisebbszámú testőreinek szükségletét kielégítették; élelmiszerkészletek, italok, lőszerek, fegyverek, anyagok, szerszámok befogadására alkalmas tárházak és raktárak, konyhák, őrszobák, kandallós lakószobák, gyülekezőhelyiségek

lehettek benne. A torony öt emeletsort mutatott. A két alsó emeleten lehettek elhelyezve a raktárak, pincék, éléstárak és konyhák. 24 méter mély kútját a legutóbbi helyreállítás alkalmával fedezték fel alig 2 méternyire a torony északkeleti falától. Ez alkalommal a kút kávája köveinek nagyrészét is felszínre hozták. Lehetett talán kivezető alagútja is, de ennek ma már semmi nyoma. A felső három emeletsorban nyerhettek elrendezést a királyi lakosztályok és fogadószobák, a legfelsőn az őrségi szobák. A legfelső emelet déli termének nyugati ablaka fölött ajtó vezetett — hajdan az egész tornyot körülölelő — tölgyfa védőfolyosóra, melyből a keleti oldalon feljárat nyilt a toronyterraszra vezető szabad lépcsőhöz. Hasonló berendezéssel találkozunk pl. a franciaországi Chateau d'Oudon donjonjánál is, mely azonban sokkal kisebb a mi »Salamontornyunknál«. Ez utóbbinak alapterülete meghaladja a 360 négyzetmétert. (6. kép.) Egy emeletsorában 8 szobás kényelmes lakás elférne rajta. Beépített köbtartalma mintegy 11.000 köbmétert tesz ki. Falainak magassága 31 méter, tehát 6 emeletes háznál magasabb. A falak átlagos vastagsága 3.50 méter, de az egyenoldalas, nyujtott hatszögalapidomú torony két derékszögü sarkánál a belső falsíkig 8 méter falvastagságot mérhetünk. Felrobbantott déli sarkára újabban épített, vastagfalú kényelmes kerekded főlépcső és a mellette emelt kísérő csigalépcső világosan szemlélteti a hajdani sarokfalrész roppant tömörségét.

A torony építészeti kiképzésére számos fennmaradt nyomból következtethetünk. A torony pártái közül egynéhány szinte sértetlenül maradt ránk, eltekintve silány kőanyagának (andesit-tufa) a felületeken mutatkozó természetes málásától. Hajdani terraszának burkoló kőlemezeiből is megmaradt néhány négyzetméternyi, mi kétségtelen bizonyítéka annak, hogy a torony eredetileg terraszszerű kiképzést nyert és magas sátortetővel födve nem lehetett.

9. Eredeti fejezet a Salamon-torony keleti felső ikerablakának középső oszlopáról.

Becses nyomok gyanánt felemlítendők a terraszra felvezető lépcsőfokok, nemkülönben a hajdan körülfutó favédő-

folyosó gerendáinak üresen álló üregei, melyekből az egykori gyilokjáró alakját helyreállíthatjuk.

A legfelső emelet boltozatainak idomát a falsarkokban még ma is látható boltvállkövekből és a törmelék közül kiásott boltozati zárókövekből állíthatjuk helyre. A felső emelet kétségtelenül két helyiségre volt osztva, közöttük mintegy 70 centiméter vastag fal vonult végig, melynek természetesen az alsó emeletsorokban is falak feleltek meg.

A többi emeletsorokat egymástól sűrű beosztású gerendás famennyezetek választották el, amelyek kiképzésére a még ma is látható gerendalyukak nyujtanak biztos tájékoztatást. Majd minden emeletsorban kandallóhelyeket is láthatunk; a kandallóköpenyt tartó kőoszlopok finoman faragott lábai következtetést engednek a termek hajdani fényes kialakítására.

A legszebb építészeti tagozatokat láthatjuk a keleti oldal legfelsőbb emeleti ikerablakánál (7. kép), mely csúcsíves teherhárítóívvel és remek faragású oszlopokkal van megoldva. A majdnem teljesen ép ablak fogalmat ad a vár nagyszerű kiképzéséről. Míg az elválasztóoszlop bimbófejezete igen fejlett szobrászati technikára vall (9. kép), addig az ablakbélletekbe illesztett kísérőoszlopok fejezete már durvább, kezdetlegesebb kiképzést mutat (8. kép). Az oszlopok lábazata nyolcszögletes plinthoson nyugszik. Az ablakszárnyak eredetileg valószínűleg erős tölgyfaajtókból állhattak, melyekbe öntött üveggel ellátott vagy hólyaggal áthúzott különböző minta szerint kivágott világítóréseket alkalmaztak. Ezeket a tölgyfatáblákat azonkívül még erős tölgyfagerendákkal el lehetett reteszelni. A reteszgerendák ürege még ma is meglátszik. A mély ablakfülke világos erkélyt alkotott s kellemes tartózkodást nyujtott.

10. Reneszansz-ízlésű, Mátyás király korabeli vörös márványlőredék, melyet 1916-ban ástak ki a Salamon-torony aljában. Szökőkút szobortartó részlete lehetett.

Kárt szenvedett a torony, midőn a helyreállítási munkák megindítása alkalmával annak eredeti építési korából származó lépcsőházépítményét lebontották s helyén a szabaddá tett falban, a szimmetria kedvéért, nagyméretű ikerablakokat törtek. A lebontott lépcső felvezetett az utolsóelőtti emeletre, honnan belső lépcső vezetett a legfelsőbe s onnan a védőfolyosóra. A lépcsőépület mellett a fal vastagságába voltak beépítve a szükséghelyek; egyik ilyen rejtett helyiség teljes eredetiségében eredeti tölgyfadeszkájával még ma is látható a II. emelet magasságában.

Építészeti töredékek

A törmelékből számos faragott kőtöredék került napfényre, ezek közül figyelmet érdemel két sarokleveles román ízlésű oszloplábazat, mely szerény méreteinél fogva valószínűleg csak kisebb architektura — talán választófaláttörés — keretébe illeszthető bele. A törmelékből kiásott és a Salamontornya földszintjén raktározott faragott kőrészletek között szép faragványú római kő, számos késégót boltozatbordatöredék említhető. Késégót ízlésű növényi díszítményekkel ékesített vörösmárványlemez, oszloptörzsdarabok, kis oszloplábazatok különböző alakításban szemlélhetők itt. Külön említendő a községházáról idehozott gótikus címeres sírkőlap töredék, melyen a címersisak tollas dísze és gótikus körirata jól látható. Zománcozott tégladarabok is kerültek napfényre, hossznégyszögű vagy szabályos hatszögletes alakban, tetemes vastagságban, melyek bizonnyal a termek díszes padozatának burkolatából származnak. Kiegészíti a látnivalókat az a sok kő és öntöttvas ágyúgolyó, melyet az egész vár területén elszórtan találtak.

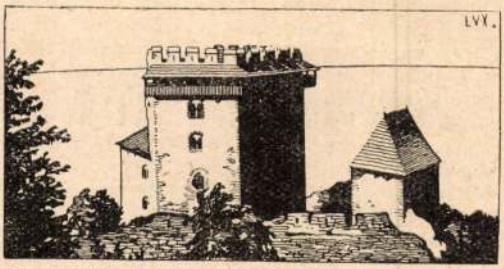

11. A Salamon-torony keletről tekintve, a helyreállított pártázattal és gyilokjáróval.

Különös jelentőséget kell tulajdonítanunk annak a kerekded, reneszánsz ízlésű vörösmárványtöredéknek, melyet 1916-ban a Salamontornya tövében ástak ki, melyet a Műemlékek Országos Bizottsága hivatalos helyiségében őriznek. (10. kép.)

A töredék felső domború részét pikkelyek ékesítik, párkányát ökörszemtagozás és gyöngyfüzér, törzsét pedig hajlított finom vályúzatok díszítik, tetején két mélyedés látszik, melyekbe valamely ércszobor megerősítő kampói lehettek besüllyesztve. A töredék nyilván valamely szoborral díszített szökőkút befejező részéhez tartozhatott és kis méretei dacára is (alig haladja meg méreteiben a 30 centimétert) biztos tanuságot tesz annak a korareneszánsz architekturának gazdagságáról, melynek tartozéka volt.

Az alsóvár lakott őrtornya

A Salamontornyából kilépve, északkeletre fordulunk az alsó vár keleti, most egyetlen ép és lakott kaputornya felé (14. kép), melyhez a várudvar pártázatos falai átlós irányban csatlakoznak. Az érdekes torony alsó része még eredeti, de elsőemeleti helyiségének négyszögletes, jellegnélküli ablakai, tetőzete és az eresz alatt levő, pártázatot utánzó téglafalazata újabb keletű. A torony átjárója valószínűleg csak vaslemezekkel borított nehéz tölgyfa kapuszárnyakkal lehetett biztosítva, mert felvonóhídnak vagy csapórácsnak semmi nyomát sem látjuk. De jó védelmet nyujthatott a torony keleti sarkához csatlakozó, a fellegvár felé emelkedő pártázatos várfal, melynek rovátkái mögül könnyen védhették a kaputornyot az ostromlók támadása ellen, azonkívül a kapuátjáró fölötti boltozatos helyiség hosszú, keskeny résablakából is hathatós tüzelés alá foghatták a közeledő ellenséget. Szinte kormeghatározó az emeleten levő két csúcsíves ízlésű, mérművekkel tagozott kisméretű ablak, mely Róbert Károly korára vall. Szükséghelyiséget magába foglaló erkélye a régi építészet iránt érdeklődők figyelmére méltó.

Az alsó vár területét a kaputornyon át elhagyva, rövid ideig szekérúton haladunk, mely hajdan a visegrádi bencés monostor mellett leereszkedett a Dunapartra és Szentendre felé vezetett. Jobbfelől látjuk a meredek lejtőn felkapaszkodó hatalmas pártázatos várfalat, mely az alsó várat a fellegvárral kötötte össze. Ezt a várfalat több helyen kényelmesen tanulmányozhatjuk a Viktorin József visegrádi plébános kezdeményezésére létesített szerpentinúton, mely a kaputoronytól nem nagy távolságban jobbra tér el a már említett szekérúttól. Az elágazás közelében a legújabb építkezés alkalmával a várfal mellett mély kutat vájtak, mely jó vizet szolgáltat. Innen a szerpentinút kellemes árnyas erdőben vezet fel a fellegvár keleti kaputornya irányában s fordulóinál érinti a romladozó és állványgerenda-helyekkel átlyuggatott várfalat. (A falban feltünő gerendalyukak úgy keletkeztek, hogy a fal építésénél nem használták a faltól függetlenül készített költséges építőállványokat, mint az a mai építkezéseknél szokásos, hanem magába az épülő falba falaztak be arra merőlegesen fagerendákat és a gerendák kiálló végeire erősítették az állványdeszkákat, melyekről folytathatták a falazás munkáját a következő gerendasor magasságáig. A falazó munka befejeztével a befalazott állványgerendákat azután vagy kihúzták, vagy ha ez nem ikerült, a falból kiálló részeket egyszerűen lefűrészelték. A falban maradt fagerenda idővel sokszor teljesen elkorhadt s a gerenda helye ott is üreggé változott).

Az alsóvár és a fellegvár közti összekötő pártázatos vár-

falat két helyen szakította meg egy-egy erős bástyatorony. Az *alsó bástyatorony* (13. kép) az alsó vár kaputornya közelében a szerpentinút első fordulójánál emelkedik sablaknélküli, tömör homlokzatával fordul felénk. —

12. Az alsóvár északról tekintett láthépe, előtérben a lakott kaputoronnyal, mögötte a helyreállított Salamon-toronnyal.

Tetőzete régen elpusztult már, fedetlen pártázatai teljes mállásnak indultak, régi geometrikus alakjukat szeszélyesen kimarta az idő, bizarr körvonalakat kölcsönözve a hajdan szabályos faltömegeknek. Ennek a toronynak alsó helyisége boltozatos volt, felső része pedig kezdetleges famenyezetekkel emeletekre volt elosztva. Az alsó boltozott helyiség sarkában kandalló is állhatott, a kandallóépítmény két kiálló gyámköve jól felismerhető. A felénk forduló toronyfal alsó részén elmállás folytán nemrégen még hatalmas üreg tátongott s veszélyeztette a torony fennállását s ezt csak legújabban javíttatta ki nagy gonddal a Műemlékek Országos Bizottsága.

A mindig emelkedő kígyózó út negyedik kanyarodójánál szembetaláljuk magunkat az omladozó *felső bástyatorony* romjával s mellette a keret követől megfosztott védett ajtó mindinkább táguló kopár nyílásával, melyen átlépve, kis tisztásról leláthatunk az alsóvárra és annak hatalmas öreg tornyára.

Folytatva sétánkat a folyton emelkedő szerpentinúton, ritkuló fák között lassankint kibontakozik előttünk a fellegvár védőműveinek egyik legérdekesebb maradványa, a vár *keleti külső kaputornyának* romja. (17. kép.) De még mielőtt elérnők a szekérutat, mely Visegrád községből a várhegy megkerülésével felvezetett a fellegvárba, balfelől egy kies tisztáson kisded tó köti le a figyelmünket, a visegrádi vár hajdani *halastavának* teljesen elhanyagolt maradványa. Ahol a szerpentinút végre eléri az előbb említett szekérutat, már teljes egészében érvényesül a hajdan erős kaputorony festői romja. (15. kép.) Ezt a tornyot nagyon megviselte az idő vasfoga, felső része teljesen összeomlott, emeleti falazatai pedig

alig érik már el eredeti magasságuk felét. A faragott kövekkel szegélyezett kapunyílás előtt erős pilléreken nyugvó boltöv feszül, melynek záradékából már évtizedekkel ezelőtt kihullott néhány kődarab és csak a faragott kőből készült homlokív akadályozta meg eddig az egész ív összeroskadását. Az ív záradékán az idő rongálása folytán előállt és mindinkább táguló szabálytalan résen kívül a boltvállak közelében egy-egy szabályos négyszögletes rést is láthatunk, a felvonóhíd húzóláncainak csatornáit. A kapunyílás kőkeretében tisztán felismerhetjük a csapórács hornyait és a nehéz kapuszárnyak függélyes tengelyeinek kőcsapágyait. (A csapórács tölgyfagerendákból összerótt rácsos szerkezet volt, mely felülről lebocsátva, a kapuszárnyak védelmére szolgált s egyúttal módot nyujtott arra, hogy a mögötte levő kapuszárnyakat hirtelen kinyitva, résein keresztül hatásos tüzelés alá foghassák a közeledő ellenséget.) A kaputorony átjárócsarnokának falai épen állnak, régi famennyezete azonban elpusztult Jobbfelől a torony ékalakú részében az emeletre felvezető csigalépcső falai még három forduló magasságáig emelkednek az összeomlott lépcső összetört fokainak a falból kiálló maradványaival. Balfelől a torony átjárójában az őrségnek szánt kőkeretes ülőfülke ötlik szemünkbe. Áthaladva a kaputornyon és visszafordulva, kényelmesen szemügyre vehetjük annak belső homlokzatát (16. kép), mely valamikor a fellegvárnak ma már teljesen elpusztult védősikátora felé nézett. E homlokzaton az egykori gyilokjárónak a falból messzire előugró gyámkövei kötik le figyelmünket, az emelet magasságában pedig egy ablak és egy ajtó kőkeret-maradványait ismerjük fel. A figyelmesebb szemlélő e belső homlokzat balszélén ferde szög alatt csatlakozó kőfal csekély maradványait veszi észre, melyek a hajdani védősikátor külső, teljesen elenyészett lőréses falából maradtak fenn.

Hátat fordítva a kaputoronynak, kellemes és enyhe lejtésű árnyas úton folytatjuk sétánkat a fellegvár felé. Ez az út teljes terjedelmében az említett hajdani *védősikátor* területén halad. Ebben az irányban jobbkéz felől húzódott a már érintett lőréses várfal is, mely hatalmas kőpillérek közé feszülő erős boltíveken nyugodott. De nemcsak a lőréses fal, de részben a védősikátor útteste is ezekre a kőpillérekre támaszkodott s azokkal valóságos védelmi viaduktot alkotott. Ebből a védelmi viaduktból ma már csak annak erősen rongált és bozóttal benőtt nagyon vastag pillérei és erős boltövei maradtak fenn mintegy 80 méternyi hosszúságban. Ezeket a boltöveket és pilléreket azonban rendesen nem is figyelhetjük meg, mert hiszen utunk felettük vezet és csak akkor ismerhetnők fel, ha jobbkéz felől az útról letérve, jó néhány lépést tennénk lefelé a lejtőn a bozótos és tövises hegyoldalon,

kockára téve ruházatunk épségét. A hajdani védősikátor baloldalán sziklán álló pártázatos várfal húzódott, mely azonban ma már legnagyobbrészben összeomlott, részben pedig az árnyas erdő miatt rejtve marad szemünk elől.

A védősikátor helyén vezető út közepetáján ma egy *nyári vendéglő* ütött tanyát, hol frissítő várja az elfáradt turistát. Azontúl a kilátás egyre szélesedik s a meredek szikla szélére érve, egyszerre megnyílik előttünk a visegrádi Dunaszoros elragadóan szép panorámája. Alattunk mélyen hömpölyög a Duna, két partján Visegrád és Nagymaros aprónak látszó házaival. Túl a nagymarosi hegyen, a távolban bágyadtan csillan fel a kanyarodó Duna ezüsttükre a dömösi szoros barátságosan zöldelő hegyei között.

13. Az alsó bástyatorony és a hozzácsatlakozó pártázatos várfalak a Salamon-torony terraszára vezető ajtóból tekintve a gyilokjáró helyreállítása előtti időben.

Ezen a ponton, hol a gyönyörű szabad kilátás teljes pompájában tárul elénk, változott meg legjobban a visegrádi fellegvár képe. E helyen pusztultak el nyomtalanul a vár védőművei. Teljesen védtelenül mutatkozik ma itt a vár egyetlen *bejáró ajtaja* (18. kép), melyhez most hevenyészett *fagarádics* vezet. Nincs toronynak vagy védőműnek nyoma sem, mely a vár ezen legfontosabb pontját biztosíthatta volna. A keleti kaputoronytól kiinduló hajdani zárt védősikátor itt már nyílt, kellemes sétaúttá szélesedik s megkerülve a vár falépcsős bejárata előtti sziklát, kedves mezőre kanyarodik, hol külső várfalaknak szintén nyomát sem találjuk. Mindössze a vár falépcsős bejárata előtti sziklán fedezhetjük fel olyan horonyvésések nyomát, melyek arra engednek következtetni, hogy itt valamikor görbült alagútszerű falazott sikátor állhatott, melyet csapórácshoz hasonló akadályokkal többszörösen el lehetett torlaszolni. Valószínűnek látszik, hogy a vár bejáróajtaja előtt a keleti kaputoronyhoz hasonló hatalmas torony őrködhetett és tornyokkal erősített várfal biztosíthatta a fellegvárnak a község felé néző homlokzatát is.

Ezek a védőművek azonban teljesen elenyésztek, hajdani létezésükről csak a sziklás várhegy lejtőin és erdejében szerteheverő, néha több köbméter nagyságú leomlott faltömegek tesznek tanuságot. Alakjukra nézve azonban semmiféle támpontunk nincsen.

Kissé megpihenve, a fellegvár megtekintésére indulunk s a vár fagarádicsos ajtajához igyekezünk. Ezt két irányból érhetjük el és pedig vagy a nyári vendéglőtől nem messze vezetett rövid gyalogjárón előbb felmegyünk a bejáró alatti kis sziklakúpra s onnan tovább a fagarádicson, vagy megkerüljük a sziklakúpot s a Visegrád felé forduló nagy várfal tövében induló fagarádicshoz igyekezünk, melyen haladva, előbb elérjük a sziklakúp magasságát, onnan a fagarádics folytatásán a vár bejáró ajtaját. Mielőtt a nagy várfal tövében induló falépcsőzetre lépnénk, szemügyre vesszük magát a várfalat. Mindenekelőtt az tűnik fel, hogy az egész fal magas sziklaalapzaton nyugszik. A terep felett mintegy 4—5 m-nyi magasságban kezdődik csak a falazás munkája, ettől lejjebb a sziklát magát faragták le függélyesen a várfal síkjába. A várfal e helyen igen magas s eléri a 20 méter magasságot. Tetején igen nagyméretű pártákat látunk, melyek valószínűleg későbbi, már török hódoltság korabeli építkezés eredményei.

Az éles szem a sziklaalapzat fölött mintegy 9 méternyi magasságban szabályos közökben faragott következet vesz észre, melyek a fellegvár eredeti építési korából származó alacsonyabb várfal kisebb méretű pártáinak szegélykövei. A párták közeit és lőréseit a felmagasítás alkalmával kőfalazattal pótolták; a felfalazáson mindenütt meglátszanak az állványgerendahelyek üregei meglehetősen szabályos elrendezésben. A várfal csak északnyugati (balkéz felőli) részén éri el csaknem eredeti magasságát, jobbkéz felé nagymértékben elpusztult, sőt helyenként a sziklás talaj mélyéig összeomlott s az omladékon fel lehet kapaszkodni a hajdan magasfalú várudvarra.

Elfordítva tekintetünket a várfaltól, a balszélen kínálkozó fagarádicshoz sietünk, melyen felhágva, elérjük a vár félköríves kisméretű ajtaját, melyen a helyreállítás nyomai felismerhetők. Az ajtó eredetileg a várból lebocsátott kötélhágcsón vagy létrán volt megközelíthető. A tölgyfaajtót belülről erős tölgyfagerendával el lehetett torlaszolni, a reteszgerenda helye ma is látható.

A várajtón keresztül az alsó várudvarra lépve, jobbkéz felől belülről látjuk a nagy várfalat, melyet kívülről előbb már vizsgálat tárgyává tettünk. Az ajtóval szemközt a fellegvár legbelső épületeinek magasra nyúló falai meredtek reánk. A falak legmagasabbikán fent néhány kiugró gyámkövet

veszünk észre, hajdani védőerkély vagy gyilokjáró gyámköveit. Ehhez a falhoz balról, valamivel alacsonyabb pártázatos várfal csatlakozik, melyben néhány méterrel udvarunk terepe felett, gótikus ízlésű kőkeretes ajtónyílást láthatunk, melyen keresztül hajdan létrán vagy kötélhágcsón egy magasabban fekvő védősikátor területére lehetett feljutni. Évekkel ezelőtt még fagarádicson jártak fel oda, de az időközben elkorhadt falépcsőt eltávolították, azért ma csak kerülővel lehet ezt a sikátort megközelíteni.

14. Az alsóvár lakott kaputornya kívülről.

A várajtótól balkéz felől az előbb említett védősikátor irányában vonuló várfal majdnem egész hosszában összeomlott. A jobbkéz felőli, már említett magas várfal aljában őrségi épületek csekély alapfalait szemlélhetjük, odább egy hatalmas *ciszterna* kőkávája vonja magára figyelmünket. A ciszterna valószínűleg török időből származó, jelentékeny építmény, hengerének átmérője meghaladja az öt métert, gömbboltozatának tetején levő 1.50 m átmérőjű kerek nyílását kőkáva szegélyezi és vaslemezajtó zárja le. A ciszterna kitűnő hűs vizet szolgáltat, melyet a kőkáva szélétől mért nyolc méter mélységben ér el a leeresztett korsó, de amelyhez keskeny lépcsős folyosón is hozzá lehet férni. A ciszterna eredetileg mélyebb lehetett, de a várlátogatók által oda behajítgatott kődarabok miatt a mérőón már tizenhárom méter mélységben éri el a fenekét. A kirándulók rendszerint e ciszterna mellett szoktak letelepedni, honnan a fellegvár belső épületének romjai kényelmesen szemügyre vehetők. Balkéz felé esnek azok a magas falak, melyek a várajtón való belépésünknél legelőször ötlöttek szemünkbe. E pontról jól látszik, hogy a fellegvár belső épületének falai nagyon magas

sziklaalapzatra épültek. Az udvar, amelyen állunk, a maga egészében a sziklából van kifaragva. A sziklából kitermelt köveket használták fel azután a falak továbbépítéséhez. A fellegvár belső épületeinek felénk forduló külső homlokzati fala legnagyobbrészt leomlott s beláthatunk az elpusztult épületek belsejébe. Különösen a jobbkéz felé eső palota belső fala érdekes, hol famenyezetet hordó gyámköveket és elpusztult fagerendák helyén függélyes hornyokat veszünk észre.

Most keleti irányban jobbra fordulunk s elindulunk végső célunk, *a fellegvár belső udvara* felé. A fellegvár magas sziklafala alatt haladunk el, jobbkezünk felől hagyjuk az elpusztult *sütőház* romjait s nemsokára egy sziklába fúrt ajtónyíláshoz jutunk, melyen áthaladva, durván bevágott sziklakapasz kodó helyén készített újabb cementlépcsőkön felérünk a fellegvár kaputornya előtti nagy *bástyára*. (19. kép.)

15. A visegrádi fellegvár keleti kaputornyának romjai kívülről (délkeletről) tekintve.

Ennek a bástyának falait hajdan tölgyfagyilokjárók koronázhatták, körülötte sziklából kifaragott mély árok vonult, mely szinte bevehetetlenné tette a fellegvár kaputornyának ezt a legfontosabb védőművét. A bástya falai nagyrészben leomlottok, törmelékük helyenként annyira betemette a várárkot, hogy ma az omladékokon keresztül a vár előtti külső terepről fel lehet kapaszkodni a bástyára. A bástya udvara észak felé sikátorrá szűkül, mely Zwingerszerűen körülfogta a fellegvár keleti és északi falát s nyugati végében, abban a pártázatos várfalban végződött, melyet a várajtón az alsó udvarra lépve megpillantottunk s melynek kicsiny ajtaján valamikor létrán közlekedtek. E hajdani védősikátoron végighaladva, kívülről vehetjük szemügyre a hatalmas fellegvár kőfalának maradványait, a keleti palota faragottkő támpilléreit s a koronát őrző nagytorony ékalakúan kiugró sarkának faragottkő szegélyét. A védősikátor külső falai a nyugati oldalon megmaradt ép falrész kiképzéséhez hasonlóan pártákkal voltak ellátva s bár felső részük leomlott, ma mégis jelentékeny magasságot mutatnak, mert alattuk

húzódik el a sziklából mélyen kivágott várárok. A fellegvár falainak omladékai e helyen lehetővé teszik ugyan a felkapaszkodást a sikátorból a fellegvár belső területére, azonban tiszteletben tartva a hatóság tilalmát, mely a várfalakon való járkálást tiltja, visszatérünk kiindulási helyünkre, a fellegvár kaputornya előtti bástyára. (20. kép.)

16. A visegrádi fellegvár keleti kaputornyának romjai belülről (északnyugatról) tekintve.

Innen tátongó résen át betekintést nyerünk a fellegvár belső udvarára. A tátongó rés helyén állt hajdan a fellegvár felvonóhidas, csapóráccsal felszerelt erős *kaputornya*, mely azonban a felismerhetetlenségig omlott össze. Felvonóhídja elpusztult, árka el van temetve s a helyére a mult század hetvenes éveiben odahordott kőtöltésen akadálytalanul felmehetünk a fellegvár belső udvarára. A kaputorony balkéz felőli rommaradványainál a figyelmes szemlélő még felfedezheti a csapórács hornyának helyét a szinte teljesen elpusztult kapukeret megrongált és elmállott faragott kövein.

A kaputorony helyén megállva, már némileg tájékozódhatunk a fellegvár épületeiről, (22. kép) melyek közelítőleg háromszögalakú udvart ölelnek körül. Balkezünk felől összefüggő magas, hosszú fal vezet a szemközti palota homlokzatának, mely utóbbi a várudvar ezen oldalának mintegy felét foglalja el. Jobboldali másik felén egy alacsony szikladomb mögött, melynek tetején egy *ciszterna* kőkávája tűnik szemünkbe, szabad kilátás mutatkozik. A szikladomb előtt a mult század hatvanas éveiben még elég

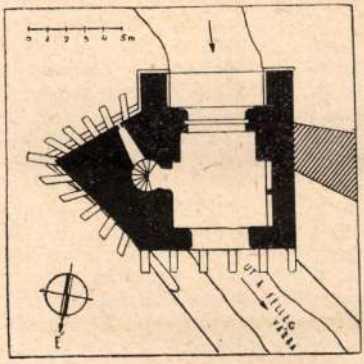

17. A visegrádi fellegvár keleti kaputornyának alaprajza.

18. A visegrádi fellegvár külső, ideiglenes falépcsővel ellátott bejárója.

jelentékeny falromokat lehetett látni, ma ezeknek már csak egészen csekély nyomait vesszük észre. Jobbkezünk felől a keleti palota romjait figyelhetjük meg, melynek az említett szikladomb melletti faragottkővel szegélyezett balsarka még igen jelentékeny magasságot ér el, ettől jobbra eső, felénk közeledő falrészei mindnagyobb pusztulást mutatva, a kaputorony falának jobbkéz felőli alaktalan rommaradványában végződnek.

Ezek után a fellegvár belső udvarára lépve, szemügyre vesszük az egyes épületeket, melyeknek eredeti rendeltetését alig lehet megállapítani s azokra nézve csak feltevésekre vagyunk utalva. Kottaner Ilona, Erzsébet királyné udvarhölgyének az 1440 február 20-i korona elorzásáról német nyelven írt és a függelékben fordításban közölt naplója ad kezünkbe fonalat az épületek rendeltetésének meghatározásáról.

Ez a napló világosan megjelöl ugyan számos helyiséget, ezeknek helyét az elpusztult romok területén teljes biztonsággal megállapítani mégsem lehet és azért csak kísérletnek mondhatók a fellegvár földszintjének és első emeletének 29. és 30. képeken közölt alaprajzai, melyek a fellegvár beosztását a XV. század derekán mutatják be.

Legelébb az összeomlott kaputoronyhoz balról csatlakozó és Visegrád község felé néző *nyugati palota* udvari homlokzatát nézzük meg, mely építési módjában két egymástól feltünően különböző részre oszlik. A baloldali rész a vár eredeti építési korából származik, a jobboldali rész pedig későbbi keletű, valószínűleg Mátyás király idejéből való. A baloldali rész teljesen terméskőből épült faragottkő ablakkeretekkel, sarkán jól felismerhető faragottkő szegéllyel. (21. kép.) Ez a palota földszintjén raktárakat, emeletén a király lakosztályát, második emeletén őrségi szobákat tartalmazhatott. Külső főfala majd egész terjedelmében leomlott s akadálytalan kilátást enged a Duna-szorosra. Udvari fala azonban még a második emelet magasságáig megvan. Az udvari fal későbbi javítások, illetve helyreállítások nyomait mutatja. Földszinti bejárója későbbi keletű, elsőemeleti ajtókerete Mátyás király korabeli, későgót alakítást mutat. Eredeti építéskorát tükröztetik a palota faragottkő sarokszegélye, az első emelet magas-

ságában látható két csúcsíves kémlőnyílás kőkeretei, végül a második emelet magasságában levő ablakok mállott keretkövei.

Érdekes e falnak a hajdani palota belső teréből tekintett nézete, felismerhető rajta a földszinti nagy raktárhelyiség boltozatának nyoma, az első emeleten látható három függélyes csatorna, mely az elpusztult favázas elválasztófalak gerendáinak helyén keletkezett s tisztán látható az emeleti helyiségek famennyezetét tartó gyámkövek sora.

Az udvarra visszatérve, folytatjuk szemlénket és megtekintjük az eredeti palotához jobbfelől csatlakozó épület falát, mely valószínűleg a Mátyás király építtette *lovagterem* udvari homlokzatát alkotta. Mátyás király építkezésénél a terméskőépítkezés a téglával váltakozik. Jellegzetesek itt az üres állványgerendahelyek, melyek ezen az építkezésen mindenütt érvényesülnek. Egy helyen még egy korhadt állványgerenda vége is kiáll a falból. A lovagterem ajtónyílása, fölötte az udvar felé néző három nagy ablaknyílás körüli falazatok még megvannak, de a faragottkő ajtó és ablakkeretek már mind hiányoznak. A lovagteremhez jobbfelől még egy helyiség sorakozott, mely későbbi időben valószínűleg lépcsőház, régebbi korban pedig konyha lehetett. Ennek fala már ferdén vág neki a hajdan szabadonálló északi palota homlokzatának, melynek eredeti bejáró ajtaját félig eltakarja.

A legérdekesebb látnivalókat nyujtja az *északi palota* homlokzata, melynek valamikor főékessége volt *a koronaőrök emléktáblája*. Az emléktábla 1493-ban II. Ulászló király korában került a falra, kinek idejében a szent koronának visegrádi őrzéséről külön törvényt is hoztak. A tábla maga teljesen elpusztult, helye és néhány párkánytöredéke azonban még ma is jól látható. Régi alakját Bél Mátyás ismert művében közölt rajz nyomán (23. kép) ismerjük.

19. A visegrádi fellegvár alsó udvara, balra a külső pártázatos várfallal, jobbfelől a fellegvár belső épületeinek maradványaival.

Felirata kiegészítve valószínűleg így hangzott :

VRBANO PONTIFICI (AGRIENSI) EX POSONIENSI VICO
NAGI LVCH ORIVNDO ET STEPHANO VAIWO — DE TRANSILVANO POST REGIS WLADISLAI CORONATIONEM DELECTIS CUSTODIBUS.

A táblától balra igen díszes kőkeretű ablakocska vonja magára figyelmünket, mellette egy zárt kőerkély maradványai, fölötte egy díszesen tagozott ajtó keretkövei láthatók, melyek azonban későgót tagozásuk miatt, későbbi keletűek s hihetőleg Mátyás király korából való átépítésnek eredményei.

A félig befalazott eredeti félköríves záródású kőkeretes ajtónyíláson belépünk a hajdani palota belsejébe s látjuk, hogy míg az udvari homlokzati fal helyenként elég magas, a külső fal nagyrészben teljesen leomlott. Az épület belsejében közbenső boltozatnak és mennyezeteknek csak csekély maradványai láthatók, azonkívül egyes összeomlott boltövnyomok jelzik az elválasztófalak helyét. Figyelmet érdemel az épület keletre néző helyiségének keleti oldalán levő ajtaja és egészen ép gótízlésű faragott kőkeretes ablaka, mely eredetileg valószínűleg a szabadba tekintett. (24. kép.) De legérdekesebb talán a helyiség padlója alatt faragottkőből épített hengerded boltozatos *akna*, melyről Henszlmann nyomán általában azt hitték, hogy e helyen őrizték a szent koronát. Felső nyílását újabban készített kőkáva veszi körül, melyet vas csapóajtó zár le; kőlemezzel borított fenekére vas létrán lehet lejutni. Ez az akna azonban nyilván kőciszterna lehetett, mert száraz nyarakon is 30 cm-nél magasabb vízréteg szokott benne állani. Ennek a kőciszternának építési ideje bizonytalan; lehet nagyon régi is, de lehet, hogy csak török hódoltság korabeli.

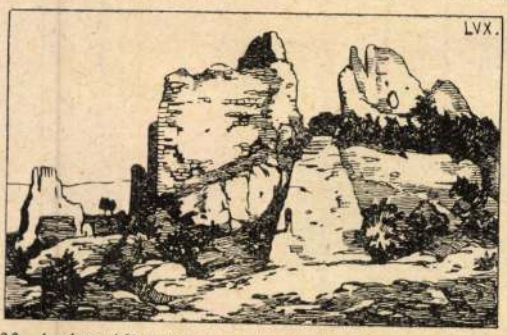

20. A visegrádi fellegvár az összeomlott belső kaputorony előtti nagy bástyáról tekintve. A hajdani felvonóhíd helyén kőtöltés vezet.

Az északi palota nyugat felé tekintő fala egy elpusztult védőerkély vagy gyilokjáró gyámköveivel a fellegvárnak ma legmagasabb kiemelkedő maradványa, mely már az alsó

21. A visegrádi fellegvár nyugati, hajdan a királyi lakosztályt magábafoglaló palotájának udvari homlokzata. Jobbszélén meglátszik a palota eredeti faragott kősarka. Alul a felső ciszterna kőkávájának egy része látható.

várudvarra történt belépésünknél is azonnal szemünkbe ötlött. Az eredeti fal magasságból e helyen csak az aránylag alacsony védőerkély magasságahiányozhatik, mely után már a tető következhetett. A fellegvár nyugati körfala itt éles szögben találkozott az északi palota falával. A két találkozó falon a csúcs felé emelkedő dongaboltozatnak megfelelő kifaragás nyoma látszik. Az emelkedő dongaboltozat valószínűleg egy szabad tűzhely fölé borult s az éles sarokban kémény nyulhatott fel a magasba.

Az északi palota folytatásában egy hosszú, keskeny helyiség falmaradványai láthatók; falaiból imitt-amott kőgyámok állnak ki, melyekre valamikor süveges téglaboltozat támaszkodott. A kőgyámok magassága összeesik az északi polata kőciszternás helyiségének padozatmagasságával; helyiségünk padozata azonban annál sokkal mélyebben, még az udvar sziklás terepénél is mélyebben áll. Az udvar felé eső fal balkéz felőli keleti részén falba beépített vörösmárvány csatorna maradványai láthatók, mely az udvaron összegyűlt esővizet vezethette el. Ezt a helyiséget a vár kápolnájának tartották, kelet-nyugati iránya miatt, ez a feltevés azonban még nem igazolódott be s valószínű, hogy ez csak raktár vagy őrtanya céljaira szolgált.

Elhagyva e helyiséget, felmegyünk az alacsony sziklás dombra, melynek tetején a felső ciszterna kerek kőkávája vonja magára figyelmünket. A vas csapóajtóval lezárt ciszterna 17 méter mély, fenekén azonban csak nagyon kevés víz szokott lenni. A régi leírások ezt tévesen a Dunáig leérő kútnak említették. Az alacsony sziklás domb körül csekély falmaradványokat találunk, melyek néhány évtizeddel azelőtt még sokkal nagyobb terjedelműek voltak és a hajdani asszonyház tartozékai lehettek.

A sziklás dombtól keletre, fákkal, bokrokkal és dudvával erősen benőtt területen egy hatalmas *őrtorony* két méternél vastagabb alapfalai rejtőznek. Ezekhez fogható vastag

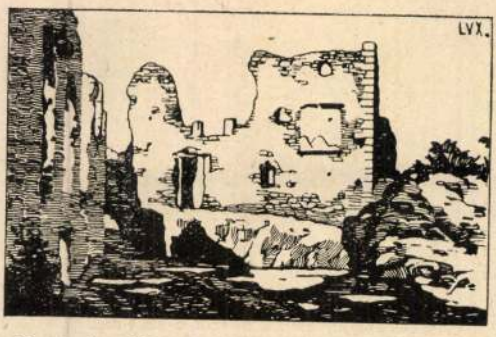

22. A visegrádi fellegvár északi palotájának romja. A fal jobboldali, faragott kővel szegélyezett szélénél a »koronaőrök emléktáblájának« helye ismerhető fel.

falakat az egész visegrádi fellegvárban hiába keresünk. E torony hajdan boltozott helyisége törmelékkel félig be van temetve, délre néző egyetlen ajtónyílása be van falazva, kelet felé a toronyfal ékszerűen beugrik a védősikátorba. Ez lehetett a szent korona hajdani őrzőhelye.

Ettől délre a hajdani kaputorony a belső várudvar bejárata irányában a *keleti palota* keskeny oldala fordul felénk. Ennek fala még elég jelentékeny. Legmagasabbra emelkedik az épületnek hozzánk legközelebb eső faragott kővel szegélyezett sarka, mely eléri a két emelet magasságát. Lemenve a sziklás dombról, a keleti palota udvari homlokzatának megtekintésére indulunk. (25. kép.) Balkéz felől látjuk az épületnek már említett kőszegélyű sarkát, jobbfelé az elpusztult várkapu irányában a falak mind alacsonyabbakká válnak, szinte úgy tűnnek fel, mintha az idők viszontagságai folytán elolvadtak volna. A homlokzat közepetáján átalakított és ma farácsos ajtóval elzárt nyílást láthatunk, melynek helyén lehetett valamikor a *várkápolna* kőkeretes ajtaja. A kápolnaajtó eredeti boltövéből néhány faragottkő még ma is felismerhető az említett ajtó boltöve fölött. A homlokzat baloldali részén, a hajdani kápolnának egy egyenes és egy félköríves zárodású kőkeretes résszerű ablakát jól felismerhetjük. A falpillérek a homlokzat jobboldalán mállás folytán felfelé elkeskenyedve, kopáran merednek az égnek. Az első emelet magasságában a kápolnabejáró fölött ajtó nyoma látszik, mely hajdan nyitott fafolyosóra nyílhatott s belülről erős tölgyfagerendával volt elreteszelhető. A reteszgerenda ürege még ma is jól kivehető. Az első emelet magasságában még egy másik ajtó kőkeretének csekély része is fennmaradt a palota homlokzatának bal szélén. Ez az ajtó nyílhatott Erzsébet királyné lakosztályából az udvaron a mai szikladombon álló, de teljesen elpusztult asszonyház egyik szobájába. A keleti palota külső, kelet felé eső hosszfala és harántirányú északi keresztfala még elég

nagy magasságot ér el, utóbbi a későbbi időből való dongaboltozat nyoma jól kivehető. (26. kép.) Érdekes megemlíteni, hogy a palota keleti hosszfalát belülről megvastagították olyan módon, hogy az eredeti fal mellé közvetlenül egy másik falat emeltek anélkül, hogy a két falat egymással összekötötték volna. Erre az utóbb emelt belső falra támaszkodott a boltozat, melynek nyomairól már megemlékeztünk. Mikor a palota földszintjén lévő hajdani kápolnát boltozott őrhelyiséggé alakították át, annak a padlóját is tetemesen lesüllyesztették, úgyhogy ma oda az udvarról néhány lépcsőn kell lemenni. A kezdetlegesen elzárt helyiség falai mellé elhelyezték a fellegvár területén talált ajtó- és ablakköveket, melyeknek faragási módja és tagozatai már a Mátyás király korában dívó késői ízlést árulják el.

A keleti pálota és a tőle balra eső, fákkal és bozóttal benőtt őrtorony közé még egy helyiség ékelődött bele, még pedig a *királynői kincseskamra* helyisége, melynek észak felé eső falai a teljes pusztulás képét mutatják.

A fellegvár romjai megtekintése után az alsó várajtó irányában hagyjuk el annak területét, a várajtó fagarádicsán lemenve két irányban mehetünk le a községbe, Az egyik út a kalvária alatt elvonuló szép kilátást nyujtó Ferenc József-sétányúton vezet és akkor érintjük a szédítő sziklameredélyen álló Zách Klára emlékkeresztet is, de elmulasztjuk az alsó vár jellegzetes részének a Dunába benyúló vizitorony bástyájának megtekintését. A másik út még egyszer érinti a külső keleti kaputornyot és az árnyas szerpentinút egyik fordulójánál, mely a Fröhlich-féle vendéglőhöz irányít, letérhetünk a szerpentinútról s útba ejthetjük a kellemesvizű *Mátyás-forrást*, s azután az országútra vezető szekérúton elmehetünk az *Ujságírók Országos Nyugdíj Intézetének Rákosi Jenőről nevezett üdülőháza* mellett, mely a hajdan nagyszerű *bencéskolostor* helyén épült.

23. A visegrádi fellegvár északi palotájának falába illesztett »koronaőrök emléktáblája« nak rajza. Bél Mátyás 1742. évi »Notitia Hungariae« című művében közölt rézmetszete után.

Ennek a kolostornak alapfalait 1894-ben ásatta ki a Műemlékek Országos Bizottsága. Alaprajzát 30. képünk mutatja be.

A kolostort, melyet eredetileg a Szent Vazul-rendi görög szerzetesek részére emeltetett I. Endre királyunk, 1221-ben »a visegrádi monostor« néven említik. 1240-ben Péter veszprémi főesperes és kanonok volt a visegrádi Szent Andrásról nevezett monostor apátja. Ebből az időből származhatnak azok a még román ízlést elárulo gyönyörű faragott kövek, melyek az üdülőtelep kertjében otromba trachit-oszlopok tetejére helyezve tanuskodnak a pompáról, mely a monostor hajdani keresztfolyosóját jellemezte. 32. képünk az egyik faragványos követ mutatja be. Ez díszesen faragott vállkő lehetett, mely úgynevezett kapcsolt ablakok boltöveinek súlyát vitte át az ugyancsak díszesen faragott ablakosztó karcsú oszlopokra. 31. rajzunk a visegrádi kolostor képzeletileg helyreállított klastrom udvarát mutatja be, háttérben a fellegvár képével. A kolostorból egyébként még számos faragott kő került napfényre, ezek legtöbbje azonban már gót ízlésű és valószínűleg abból az időből származik, mikor a bencés-kolostort II. Ulászló királyunk pálos perjelséggé alakította át. A gót építkezés a templom alaprajzán is meglátszik, mert a templom szentélye már poligonális záródású.

Az országútra leérve, azon folytatjuk utunkat Visegrád felé, hol balkéz felől kedves domb möglü csakhamar felbukkan a Salamon-torony s a meredek lejtőt követve a Dunáig lehúzódó pártázatos várfal Ezt a nagyon meredek lejtésű és a mögötte levő, a déli várkapu felé lágyabban emelkedő pártázatos várfalat az országút kiépítése alkalmával átvágták, s ezzel az alsó vár területétől elválasztották annak egy lényeges részét, a Dunába nyúló *vizitorony* nagy bástyáját. A vizitorony teljesen összeomlott, alapfalait a mult század hetvenes éveiben kiásták, felmérték és újból eltemették, azokból ma nem látszik semmi. Fölöttük ma a villanyvezeték oszlopai állnak. A vizitoronyhoz csatlakozó és a Dunába benyúló bástyafalakról legnagyobbrészben levált azoknak faragottkő burkolata, mai alakjukban a teljes pusztulás képét nyujtják.

24. A visegrádi fellegvár északi palotájának romja belülről kelet felé tekintve. Előtérben annak a ciszternának kőkávája látható, melyet azelőtt a koronakamra tartozékának tartottak.

A Salamon-torony alatt vonuló várfalak körül építőállványokat látunk, munkakészséget, mely megakarja menteni műemlékeink ezen legérdekesebbikét. Reméljük, hogy ez sikerülni fog!

FÜGGELÉK

KOTTANER ILONA NAPLÓJA

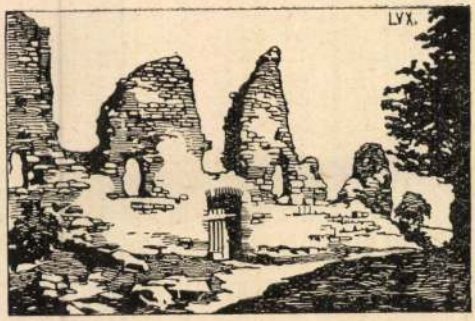

25. A visegrádi fellegvár keleti palotájának romja a hajdani várkápolnának idővel átalakított, tarráccsal elzárt bejárójával. A falban meglátszanak a kápolna hajdan kőkeretes ablakainak nyílásai.

Kottaner Ilona naplója a szent korona elorzásáról *

1846-ban Leipzigban Czech János vagy Endlicher kiadásában »Aus den Denkwürdigkeiten der Helene Kottannerin 1439 u. 1440« cím alatt könyvecske jelent meg. Erzsébet királyné udvarhölgyének naplóját közli a szent korona elorzásáról.

A napló hosszadalmasan elmondja, hogy Albert király halála után a szent korona elorzásának híre terjedt el, majd így folytatja:

»Ekkor a királyné írt Miklós bazini grófnak és fiának, György grófnak, hogy adják tudtára, úgy áll-e a dolog, vagy sem. Akkor a nevezett grófok hozzám jöttek, bizalmukba avattak s együtt mentek a szent koronához vezető ajtóhoz (a 6. számú helyiség ajtaja az 5. felől), azon az összes pecsétek sértetlenek voltak és ilyen értelemben tettek jelentést a nemes királynénak. Ekkor ökegyelmessége személyesen akart meggyőződni a valóságról. Visegrádra (auf die Plintburg) jött sok magyar úr kíséretében; bementek a boltba (a 6. szám) és felhozták a szent koronát tartalmazó ládát (valószínűleg a királyné lakosztályába; 22. szám) és kivették belőle a tokba burkolt szent koronát. A tokon sok pecsét volt, azokat letörték, kivették a szent koronát és igen alaposan megszemlélték. Ennél magam is jelen voltam. Ezután a szent koronát egy kis ládába helyezték egy másik korona mellé, mellyel a nemes királynékat szokták koronázni Magyarországon... E ládához közel állt az ágy, melyen a nemes királyné feküdt nehéz terhével és ugyanabban a helyiségben

* Olvasás közben a 28. és 29. képen közölt alaprajzok tartandók szem előtt.

hált két hölgy is, az egyiket, egy magyar úr leányát, Borbálának hívták, a másikat Fronachernek. Itt éjjeli mécs állott s mellette viaszgyertya, mint az már szokás fejedelmi asszonyoknál. Éjjel az egyik hölgy felkelt és mivel nem vette észre, hogy a gyertya eldőlt, tűz támadt a helyiségben s megperzselődött a láda is, melyben a két korona állt és a ládát borító kék bársonyvánkosból tenyérnél nagyobb lyuk égett ki. És én elől háltam (hihetőleg a kapuhoz közel eső 24. számú helyiségben) a fiatal királykisasszonynál. Ekkor a hölgyek hozzám jöttek azzal, hogy gyorsan keljek fel, mert tűz van kegyelmes asszonyom hálószobájában. Nagyon megijedtem s azonnal felkeltem s a szobába siettem, mely egészen megtelt füsttel. Elfojtottam és ololtottam a tüzet, kiszellőztettem s illatossá tettem a szobát, hogy a nemes királyné tovább alhatott. Reggel azután eljöttek a magyar urak kegyelmes asszonyomhoz, akkor ökegyelmessége elmondta nekik, miként járt az éjjel és hogy tűz támadt közel hozzá és a szent, illetve a másik koronához. Ezen az urak elcsodálkoztak és azt tanácsolták, hogy helyezzék vissza a szent koronát ládájába és vigyék vissza a boltba, hol azelőtt volt. Az még ugyanazon a napon meg is történt. Az ajtót újra lepecsételték, úgy, mint előbb volt, ámde kevesebb pecséttel (a korona kamra 6. számú helyiség felőli ajtaja, a királynői kincseskamra 5. számú helyiség). Mikor ez megtörtént, kegyelmes asszonyom Bazini György grófhoz küldött s követelte tőle Visegrád vár kulcsait, mert a magyar urak úgy akarták, hogy a várat adja át rokonának, Garay László bán úrnak. S ez így is történt. Garay László bán úr átvette a várat s várnagyot helyezett abba.

Mikor azután a nemes királyné rokonával, László bánnal és a többi magyar urakkal indulóban volt Budára, ő kegyelmessége bizalmasan így szólt hozzám: »Kedves hű Kottanerném, viselje gondját leányomnak és kincseskamrámnak (5. számú helyiség), abba saját magán és leányomon kívül senkit se bocsásson be«. Gondjaimba

26. A visegrádi fellegvár keleti, hajdan a királynői lakosztályt is magába foglaló palotájának belseje, melynek földszinti helyiségét a vár egykori kápolnáját,, később alacsonyabb dongaboltozatos raktárrá alakították át.

ajánlotta koronáját, nyakláncát és egyéb kincseit, azt mind abban a kamrában tartottam, amelyen keresztül átjártak a szent koronához. És miatt így beszélgettünk, hozzánk jött László bán úr várnagyával és így szólt: »Kegyelmes asszonyom, adjon parancsot e hölgynek, hogy kívülem és a várnagyon kívül senkit se engedjen be ebbe a kamrába«. Erre őkegyelmessége válaszában így szólt hozzám: »Kedves Kottanerné, ha László bán úr rokonom és várnagya be akar menni, engedje be«. Akkor a várnagy a lepecsételt ajtóhoz ment (a 6. számú koronakamra ajtaja), kendőt vett elő s a pecsétekre borította a kendőt, azután összekötözte s erre nyomta saját pecsétjét.

Mikor mindez megtörtént, a nemes özvegy és kegyelmes asszonyom rokonával, László bán úrral és a többi magyar urakkal Budára távozott nehéz terhével, gondoktól gyötörten, mert a magyar urak folyton unszolták, menjen férjhez és őkegyelmességének többeket is ajánlottak, még pedig egyrészt Ulászlót, Lengyelország királyát, másrészt a szerbiai deszpota fiát. Emiatt a nemes királyné nagyon szomorkodott és udvarias válaszában többek között ezt mondta: »Ugyan, kedves uraim! Ne adjatok pogányhoz, inkább adjatok keresztényhez!« És akkor rokona, László bán úr azt akarta, hogy válassza a lengyelt; erre a magyar urak mind felálltak és kérték, hogy tegye azt, de a királyné ellenkezett . . . Akkor a királynénak azt tanácsolták, hogy egyezzék csak bele a lengyel királlyal való házasságba. Őkegyelmessége így is tett . . . Mikor a nemes és okos királyné megértette helyzetét, gondolkozni kezdett és a szent korona után törekedett s módot keresett, miként kerülhetné azt a magyar uraktól hatalmába s tette azt abban a feltevésben, ha netalán fiúgyermeke születnék, az ne legyen kizárva az uralkodásból, ha pedig leánygyermeke lenne, legyen a kezében zálog a magyar urakkal szemben: és nagyon kért, hogy én hozzam ki a szent koronát . . .

Ekkor lehozatta a nemes királyné legkisebb leányát, Erzsébet asszonyt a fellegvárból magához az alsó udvarba, vele együtt engem is két hölggyel, a többieket pedig fennhagyta: egy sziléziai hercegnőt a többi nemes hölgyekkel. Mindenkit gondolkodóba ejtett, hogy ugyan miért hagyta fenn őkegyelmessége ezeket a hölgyeket és a fiatal úrnőm udvartartásához tartozó személyzetet. Ennek okát azonban Istenen kívül senki sem tudta, csak őkegyelmessége és én.

Az én őrizetemre voltak bízva a kamrának (5. számú helyiség) kulcsai, melyben az ő (királyné) koronája, nyaklánca és egyéb ékszere volt elzárva. Ekkor őkegyelmességének kedve támadt titkon felutazni a vidékre és megkért, hogy menjek fel a fellegvárba és próbáljam meg titokban

27. A visegrádi fellegvár képe a 15. században. Szerző helyreállítási kísérlete. Előtérben áll a keleti kaputorony, melynek romjai ma is láthatók. A földtől látszó magas torony a hajdani koronakamra fölött emelkedett. A fellegvár belső épületei bal szélén belső kaputorony foglal helyet. Attól balra a kaputorony előtti, gyilokjáróval ellátott nagy bástya tűnik fel.

lehozni hozzá az udvari palotába az ő koronáját és egyéb ékszereit. És én így is tettem, felmentem a fellegvárba és ruháimba rejtve, a legnagyobb titokban szánon lehoztam kegyelmes asszonyom koronáját s minden ékszerét és midőn az udvarba hajtattam, szembe lovagoltak a magyar urak és László bán úr azt kérdezi tőlem: »Kottanerné Ilona, mit visz?« »Viszem a ruháimat« és kegyelmes asszonyom örült, hogy ékszereit elhoztam. És ime ma kénytelen voltam a koronát kamrámban tartani, hol fiatal úrnőmmel együtt háltam, mert itt nagyon kevés elzárható helyiség volt. És én azt az ágy alatt tartottam nagy aggodalomban, mert itt nem volt semmiféle ládánk és bizony sok baj és kellemetlenség támadhatott volna abból, ha azt a szent koronának nézik, mert akkor rájöttek volna ökegyelmessége elutazási szándékára is.

Mikor azután a magyar urak Visegrádról Budára távoztak, a nemes királyné szintén útra kelt fiatal leányával, Erzsébet asszonnyal Komáromba.

Ekkor eljött ökegyelmességéhez odaadó híve, Cilley Ulrik gróf is és azon tanácskoztak, mi módon lehetne a szent koronát a visegrádi várból kihozni. Akkor kegyelmes asszonyom hozzám jött és felszólított, hogy én tegyem azt, mert a körülményeket senki sem ismeri olyan jól, mint én és senki sincs, akiben úgy megbízhatnék, mint bennem.

Megrémültem, mert ez úgy reám, mint kis gyermekemre nézve vakmerő kockázat volt. Össze-vissza tépelődtem, mitévő legyek és nem is kérhettem senkinek tanácsát, egyedül

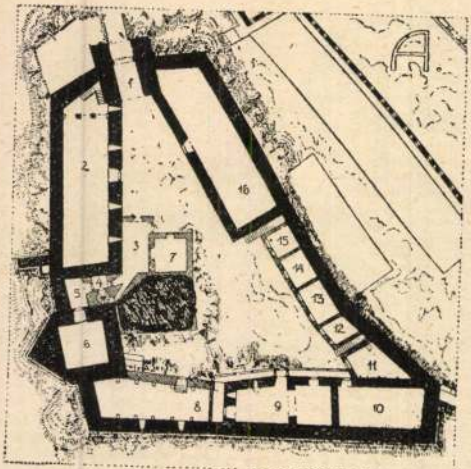

28. A visegrádi fellegvár földszinti alaprajza a 15. század derekán. (1. Kaputorony. 2. Várkápolna, a kaputorony mellett oratóriummal és lépcsővel az emeleti királynői lakosztályba. 3. Őrszoba. 4. Várnagy előszobájából levezető csigalépcső melletti előtér. 5. Királynő kincseskamrája. 6. A koronakamra. 7. Őrszoba. 8. Raktár. 9. Gyülekezőterem. 10. Készlethamra. 11. Konyha. 12—15. Őrségi szobák. 16. Lovagterem.

az Istenét és elgondolkodtam, hogy ha ezt nem teszem, bajba kerülök, a vétek engem terhelne Isten és ember előtt, beleegyeztem tehát az életveszélyes, nehéz vállalkozásba, de segítő társat kívántam magam mellé. Akkor teljesen belátásomra bízták, válasszam azt, akit erre alkalmasnak tartok. Akkor én ajánlottam is egyet, kit úrnőm feltétlen hívének gondoltam és ez horvát származású volt. Berendelték tehát ezt a titkos tanácsba s tudtára adták, hogy mit kívánnak tőle. De ez az ember úgy megijedt, hogy arca fakó színt váltott, mintha csak félhalott lett volna és nem is egyezett a dologba, hanem kiment az istállóba lovaihoz. Én nem tudom, Isten akarata volt-e, vagy egyébként is dőrén járt el, az a hír járta az udvarban, hogy keményen leesett a lóról és mikor állapota javult, felkerekedett és ellovagolt Horvátországba. És a dolgot hosszabb időre függőben kellett tartani; kegyelmes asszonyom szomorú volt, hogy ime, a semmirekellő ismeri a tervet és magam is aggódtam nagyon . . .

Mikor azután elérkezett Isten csudatételének ideje, Isten olyan férfiút küldött, ki beleegyezett a szent korona kihozásába, ez pedig magyar volt. .....nak hítták; ez valóban híven, bölcsen és férfiasan cselekedett. Előkészítettük a szükségeseket, vettünk néhány lakatot és két reszelőt. Ő, ki velem kockára tette életét, fekete bársony ruhát öltött, egy pár nemezcipőt s mindegyik cipőjébe egy-egy reszelőt dugott, a lakatokat babátja alá rejtette, én pedig magamhoz vettem kegyelmes asszonyom kis pecsétnyomóját és nálam voltak

az első ajtó (királynéi kincseskamra) kulcsai, melyekből három volt, mert a saroknál lánc is volt kapocsvassal, erre, mielőtt elmentünk, szintén lakatot erősítettünk óvatosságból, nehogy másvalaki erősíthessen arra lakatot.

Mikor elkészültünk, úrnőm ökegyelmessége követet küldött Visegrádra és tudtára adta a várnagynak, Pöcker Ferencnek és Vajdafi Lászlónak, kik a hölgyek felett rendelkeztek, hogy úgy intézkedjenek, mikor a kocsi jön, a hölgyek készen legyenek az elutazásra ökegyelmességéhez Komáromba, mert szándéka volt tovább Pozsonyba utazni. Ezt az egész udvari személyzetnek tudtul adták . . .

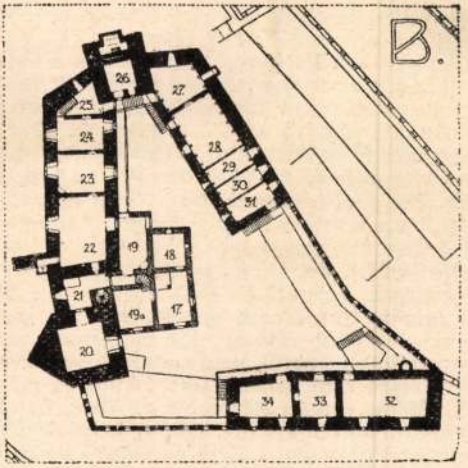

29. A visegrádi fellegvár I. emeleti alaprajza a 15. század derekán. (17. Asszonyház belépője, egyszersmind konyha. 18. Kamra. 19. Hölgyek szobája, hol a cinkostárs társalgott a hölgyekkel s a reszelőket elrejtette. Ennek kályhájában égette el Kottaner Ilona a korona tokjának maradványait. 19a. Hölgyek hálószobája, melyen Kottaner Ilonának át kellett mennie az asszonyház bejáratához mentében. 20. Várnagy szobája. 21. Várnagy előszobája. 22. Királynő hálószobája, melyben Kottaner Ilona imádkozott. 23. Királynő szobája. 24. Királynői lakosztály első szobája, melyben Kottaner Ilona a cinkosok bebocsátása alkalmával tartózkodott. Ebben együttal aludt is a naplóemlítette tűzvész idején. 25. Előszoba. 26. Kapuőrség. 27—31. Királyi lakosztályok. 32—34. Vendéglakosztályok.

A várnagy ekkor kissé gyöngélkedett, de kötelességéhez híven mégis le akart feküdni az ajtó elé, mely első bejáratul szolgált a szent korona felé (21. számú helyiség). Betegsége azonban súlyosbodott — amit talán Isten akart így — és mivel férfiszolgákat ide a hölgyek házába nem rendelhetett őrökül, vászonkendőt tett a lakatra, melyet az ajtósarok mellé szögeztünk s erre pecsétet nyomott (a várnagy szobájából a csigalépcső felé vezető ajtó).

Mikor azután felérkeztünk Visegrádra, a hölgyek örültek, hogy úrnőm ökegyelmességéhez kell utazniok. Készülődtek, ládát készítettek ruhájuk számára, azzal sokat bíbelőd-

tek és kopácsoltak a nap nyolcadik órájáig. Társam szintén bejött a női szobába (19. számú helyiség) s ott eltréfálkozott a hölgyekkel. Itt kevés tüzifa hevert a kandalló előtt, ez alá rejtette a reszelőket. Ámde meglátták ezt a fa alatt a hölgyek szolgálatára kirendelt szolgák, ezt meghallottam én s azonnal tudtára adtam társamnak. Erre ez úgy megijedt, hogy színét változtatta s elvette onnan a reszelőket és máshová rejtette és így szólt hozzám: »Asszonyom, gondoskodjék, hogy világításunk legyen« és én megkértem egy öreg nőt, hogy adjon néhány gyertyát, okul adva, hogy sokat kell imádkoznom, mivel éppen farsang utáni szombat volt (1440 február 20.). Vettem a gyertyákat s útközben (19—24. számú helyiségek valamelyikében) elrejtettem. Miután a hölgyek és mindnyájan aludni tértek, én a kis szobában tartózkodtam s az öreg asszony, kit magamnál tartottam, egy szót sem tudott németül, nem tudott a dolgokról sem, még a ház beosztását sem ismerte, ott feküdt és mélyen aludt.

Mikor azután elérkezett az ideje, bajtársam a kápolnán keresztül ajtómhoz (24. számú helyiség lépcső felőli ajtaja) jött és kopogtatott. Erre én felnyitottam és mögötte ismét bezártam. Ő szolgát is hozott magával segítségül, kit keresztnevén ugyanúgy hívtak, mint őt, ...-nek, ki neki előzőleg titoktartást esküdött. És most odamegyek, hogy elhozzam a gyertyákat, hát elvesztek. Úgy megijedtem, hogy alig tudtam, mit csináljak. Már azt hittem, hogy az ügy tisztán a világítás hiánya miatt meghiúsult, de észbe kaptam és elmentem s titkon felköltöttem azt az asszonyt (talán a 18-as számú helyiségben), ki a gyertyákat adta és elmondtam neki, hogy gyertyáim elvesztek, pedig még sokat kell imádkoznom, mire ő másokat adott. Megörültem és odaadtam bajtársamnak a gyertyákat és a lakatokat is, melyeket majd újra rá kell vernie s odaadtam neki kegyelmes asszonyom kis pecsétnyomóját, mellyel majd újra le kell pecsételni az ajtókat, végül odaadtam neki az első ajtóhoz tartozó három kulcsot. Akkor ő levette a pecséttel ellátott kendőt a lakatról (a várnagy szobájában levő lépcsőajtó), melyet a várnagy tett oda, felnyitotta az ajtót s bement segédjével és erősen dolgozott a többi lakatokon, úgyhogy az ütés és reszelés zaja nagyon hallatszott. És az őrök és a várnagy emberei azon az éjjelen különösen éberek voltak a gond miatt, de Isten, úgy látszik, mindnyájuk fülét bedugta, mert egyik sem hallott semmit, pedig én mindent hallottam. Azalatt én nagy félelmemben és aggodalmamban őrködtem (a 22. számú helyiségben). Nagy ájtatosan letérdeltem és buzgón fohászkodtam Istenhez és Boldogasszony anyánkhoz, hogy segítsenek nekem és társaimnak. Nagyon aggódtam lelkemért s életemért és buzgón imádkoztam Istenhez,

kérve, hogyha vállalkozásom Isten ellen való és azért el kellene kárhoznom s ebből baj származnék az országra és emberekre, akkor legyen lelkemnek irgalmas és inkább engedjen előbb itt meghalnom.

Mialatt így imádkoztam, nagy zaj és csörömpölés támadt, mintha páncélosok zörgetnének azon az ajtón (a 24. számú helyiség lépcsőajtó), melyen segítőtársamat bebocsátottam. Úgy rémlett, mintha az ajtót feltörték volna. Nagyon megijedtem és felpattantam, hogy figyelmeztessem társaimat, hagyják félbe munkájukat. De eszembe ötlött, hogy jó lesz az ajtónál (a 24. számú helyiség lépcsőajtó) megbizonyosodnom és így is tettem. Mikor az ajtóhoz értem, megszűnt a csörömpölés és többé nem hallottam senkit: akkor azt hittem, hogy csak kísértet volt és visszatértem imádságomhoz. A Boldogságos Szűznek mezítlábas búcsújárást fogadtam Cellbe és amíg be nem váltom fogadalmamat, szombatonként éjjel nem fogok tollpárnákon hálni, azonkívül minden szombat éjjel, amíg csak élek, a Boldogságos Szűz tiszteletére külön imát mondok, megköszönöm kegyelmét, melyben részesített és megkérem, helyettem köszönje meg fiának, Jézus Krisztus urunknak nagy kegyelmét, melyben oly szemmel láthatólag részesített. Mialatt így imádkozom, egyszerre csak úgy rémlik, mintha nagy zaj és páncélzörej volna az asszonyház tulajdonképeni bejáró ajtajánál (a 17. számú helyiség külső ajtaja). Annyira megijedtem, hogy a rémülettől reszketni, izzadni kezdtem és úgy gondoltam, hogy bizony nem kísértet ez, hanem míg én a kápolna ajtajánál (a 24. számú helyiség lépcsőajtaja) álltam, ők szépen körülmentek. És én nem tudtam mitévő legyek: hallgatóztam, nem hallom-e (a 19. számú helyiségben tartózkodó) hölgyeket, de nem hallottam senkit, akkor csendesen lementem a kicsi lépcsőn (19. és 19 a között) a hölgyek kamráján (19 a számú helyiség) át az asszonyház tulajdonképeni bejárójához (a 17. számú helyiség külső ajtaja). Az ajtónál azután senkit sem hallottam. Akkor

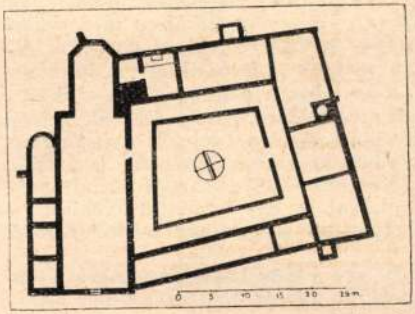

30. A visegrádi teljesen elpusztult bencés kolostor alaprajza, a Műemlékek Országos Bizottsága által 1895-ben végrehajtott ásatások adatai alapján.

örültem s folytattam imádságomat s azt hittem, az ördög incselkedett, hogy az ügyet meghiusítsa.

Imádságom végeztével felkeltem és a boltba akartam menni, hogy lássam, mit mívelt: ő azonban már szembe jött velem azzal, hogy legyek csak egészen nyugodt, mert sikerült az ajtón levő lakatokat lereszelni, csak a tokon levő zárak voltak olyan erősek, hogy nem lehetett lereszelni és le kellett azokat égetni. Ettől nagy füstszag keletkezett, úgyhogy aggódtam, nem fognak-e a füstszag miatt kérdezősködni, de Isten ettől is megmentett.

Mikor azután a szent korona szabaddá vált, mindenütt bezártuk az ajtókat, más lakatokat vertünk azokra a feltöröttek helyett és újra rányomtuk kegyelmes asszonyom pecsétjét és a külső ajtót (a várnagy szobájában lévő csigalépcső ajtót) ismét bezártuk és visszatettük a pecséttel ellátott kendőt úgy, ahogy megtaláltuk és ahogy a várnagy tette oda. A reszelőket én bedobtam a hölgyszoba szükséghelyébe, majd megtalálják a reszelőket ott, ha feltörik, a tett bizonyságául. A szent koronát azután kivitték a kápolnán keresztül, hol szent Erzsébet ereklyéje nyugszik (második számú helyiség): ott én, Kottaner Ilona, szent fogadalmamból kifolyólag egy miseruhával és egy oltárterítővel tartozom, ezt fizesse meg helyettem kegyelmes uram, László király.

Akkor segítőm elővett egy vörös bársony vánkost, felfejtette azt, kivette a tollak egy részét, betette a szent koronát és újból bevarrta.

Akkor már majdnem teljesen megvirradt, úgyhogy már a hölgyek is mindnyájan felkeltek és útra készültek.

A hölgyeknél szolgált egy öreg asszony, erre nézve kegyelmes asszonyom úgy rendelkezett, hogy fizessék ki a bérét s hagyják hátra Visegrádon, hogy hazatérhessen Budára. Mikor ez az asszony már ki volt fizetve, hozzám jött és mondta nekem, hogy valami különös tárgyat látott a kályha előtt (a 19. számú helyiség kályhája) heverni s nem tudja, hogy mi lehet az? Megijedtem, mert én jól tudtam, hogy az a szent korona tokjának darabja s úgy vertem ki a dolgot a fejéből, ahogy csak a legjobban tudtam, majd titkon a kályhához mentem s ami törmeléket ott találtam, mind bedobtam a tűzbe, hogy egészen elégett. Az asszonyt aztán magammal vittem az útra (nehogy eláruljon valamit). Azon mindenki csodálkozott, de én kijelentettem, hogy a felelősséget magamra vállalom: és részére kegyelmes asszonyomtól segélyt akartam kieszközölni, amit azután meg is tettem.

Mikor a hölgyek az udvari személyzettel együtt az útra elkészültek és már távozóban voltunk, gondtársam elővette

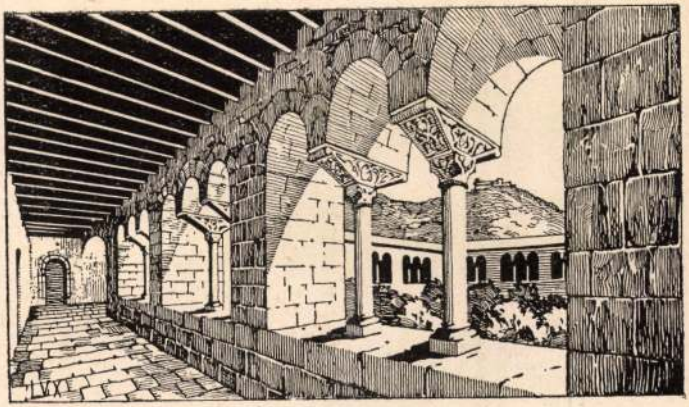

31. A visegrádi teljesen elpusztult bencés kolostor udvara, kilátással a fellegvárra, a keresztfolyosó pompás ikerablakain át tekintve. Szerző helyreállítási kísérlete.

a vánkost, melybe a szent korona be volt varrva s átadta segítő szolgájának, hogy vigye azt ki a házból (a fellegvárból) a szánra, melyre neki és nekem fel kellett ülnünk. Akkor a jó legény vállára vette a vánkost, arra egy ócska tehénbőrt borított, melynek hosszú farkát maga mögött vonszolta. Mindenki utána nézett és jót nevetett rajta.

Mikor azután beérkeztünk a várból a községbe, szerettünk volna valamit enni, de heringnél egyebet nem találtak, ebből ettünk tehát egy keveset. Akkor éppen misét mondtak, a nap tehát már jól előhaladt, pedig még aznap Visegrádról Komáromba kellett érnünk, holott odáig még 12 mérföld az út.

Mikor aztán útrakeltünk és felültünk, kitapogattam a vánkos sarkát, ahol a szent korona volt, nehogy ráüljek és hálát adtam a Mindenható Istennek, de azért gyakran vissza-vissza tekintgettem, nem követ-e valaki . . .«

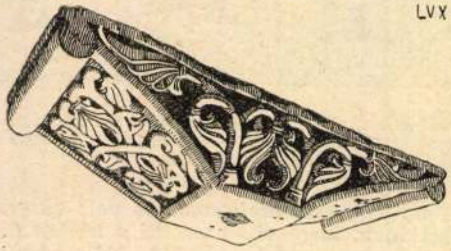

32. Boltozati vállkövek egyike a teljesen elpusztult visegrádi bencés kolostor valamelyik ikerablakáról.

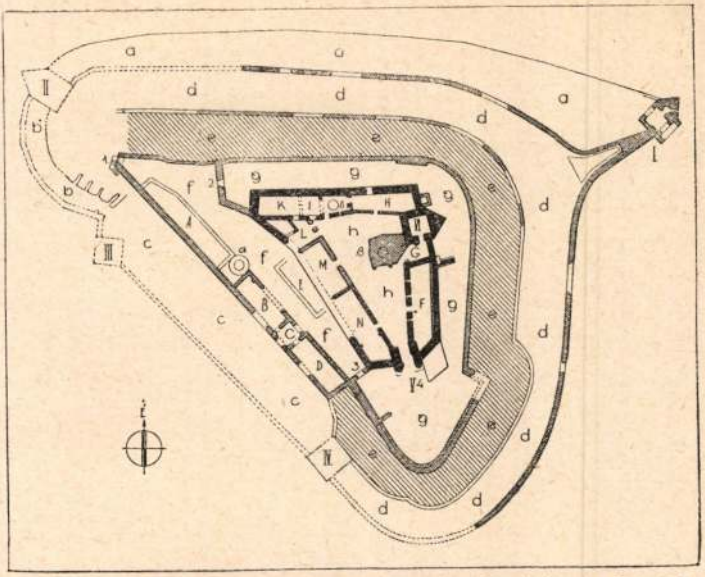

33. A visegrádi fellegvár romjainak mai alaprajza, kiegészítve az elpusztult hajdani építmények pontozott körvonalaival.

I. Keleti külső kaputorony.

II., III., IV. Nyomtalanul elpusztult kaputornyok helye.

V. A fellegvár belső kaputornyának romja.

VI. Az ötszögletes koronaőrtorony.

a—a. *Külső védősikátor helye.*

b—b. *A II. és III. kaputornyok között vonuló elpusztult védőmű helye.*

c—c. *Külső várudvar, a szekérközlekedés végső állomása.*

d—d. *A vár külső gyűrűs védősánca.*

e—e. *Sziklába vésett várárok.*

f—f. **Alsó** *várudvar.*

g—g. *Felső védősikátor a déli nagy bástyával.*

h—h *A fellegvár* **belső udvara.**

1. *A fellegvár külső gyalogbejárója.*

2. *Létrán megközelíthető második gyalogbejáró.*

3. *Sziklába fúrt átjáró.*

4. *A belső felvonóhíd helyén levő kőtöltés.*

α. Az alsó nagy ciszterna.

β. A belső udvar ciszternája.

γ. Az északi palota ciszternája.

A, B, C, D, E. *A középső várudvarban levő őrségi szobák, raktárak és kemenceház.*

F. *A fellegvár keleti palotája a kápolnával, felette a királynői lakosztály.*

G. *A hajdani királynői kincseskamra.*

H. *Raktár.*

I—K. *Északi palota.*

L. *Mátyás király lépcsőháza.*

M. *Mátyás király lovagterme.*

N. *Nyugati palota (emeletén a királyi lakosztály).*

faragottkő körszeletíves keretét mind külső, mind belső oldalán letompították.

A kaputorony festőiségét emelik az ékalakú tömörfalból sugarasan kiálló, valamint a belső kapunyílás felett sorakozó faragottkő gyámok, amelyek valamikor a körüljáró fa, esetleg kőszerkezetű védőfolyosót támasztották alá. A védő folyosóra a kaputorony emeleti helyiségéből lehetett bejutni, de a terek kapcsolata csak nehezen vehető ki; a falak itt már erős rongáltságot mutatnak. Egy tagozott faragottkő keretű ablak kávájából maradt kő mutatja, hogy az emeleti tér világítását a a belső homlokzat oldaláról nyerte.

Arra a kérdésre, hogy milyen volt a kaputorony emeleti részének kialakítása, volt-e teteje vagy partázatokkal szegélyezett terrasza, mint a Salamon-toronynak, biztosan nem, csak legfeljebb építészettörténeti ismeretekkel támogatott képzelettel tudnánk válaszolni. Minthogy az ilyen válasz egyöntetű és megnyugtató nem lenne, nagy óvatossággal kell a kérdés megoldásához hozzáfogni akkor, ha a Mátyás-kaputorony tervbevett helyreállítását egyszer mégis megvalósítják.

Mai felfogásunk nem engedné az ú. n. stilszerű helyreállítást, eszerint csak annyit szabad hozzátennünk (a hozzátételt is idegen anyagból), amennyi a rom biztosításához és az alkalmazandó tető alátámasztásához feltétlenül szükséges.

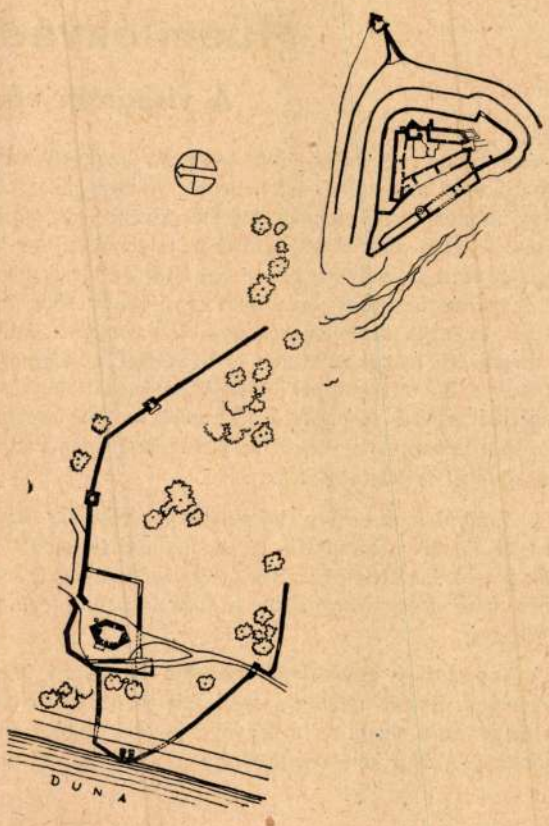

2. A visegrádi vár alaprajza.

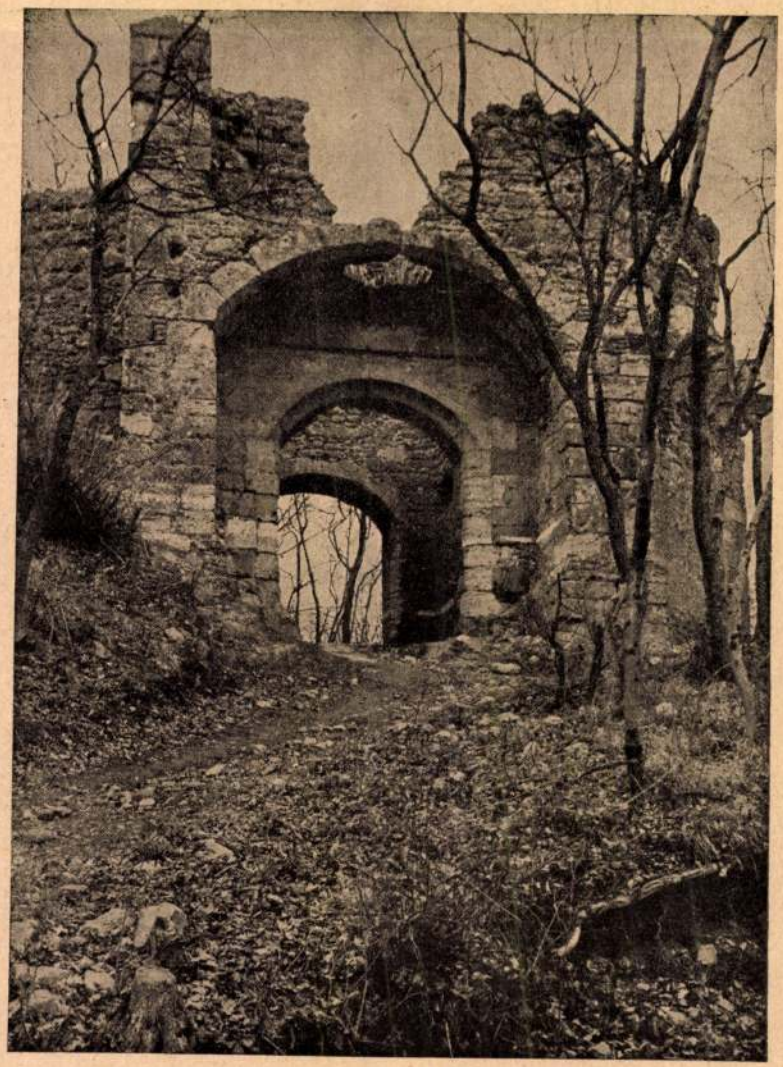

3. A visegrádi Mátyás-kaputorony látképe. Babós Imre fényképe.

Visegrádi vár

Különnyomat a Technika 1943. évi 3. számából.

Műemlékvédelmi szemle 16.

A visegrádi vár Mátyás-kaputornya

Visegrádon a *Schulek János* vezetése alatt folyó ásatások újabban nagy feltűnést keltenek. A falu házai közt a hegy lábánál folyó munka Mátyás király palotájának egy részét hozta napvilágra, termeket, folyosókat, egy keregővel övezett díszudvart, benne egy Mátyás király címerével ékes, dús faragású reneszánsz csorgókutat, több mint 2 méter átmérőjű medencéjének darabjaival együtt. Mindeme nagyszerű leletek elterelték a figyelmet a várromról, elodázták a Salamon-torony helyreállításának befejezését, s megfeledkeztek a fellegvár bejáratának, a Mátyás-kaputoronynak biztosító munkáiról is, hova pedig már a szükséges köveket is felszállították.

A Mátyás-kaputorony közvetlen a fellegvár alatt, sűrű erdő fái közt omladozik. A fák lombjai teljesen eltakarják s csak közvetlen-közelről érvényesülhet festői romtömege. *Első dolog lenne tehát a környezetében levő fákat kivágni.*

A kaputorony egyik legérdekesebb középkori kapuvédőművünk. Festői hatását a szokatlan alaprajzon nyugvó tömege adja meg, ez a lényegében ötszögletes alak tulajdonképen úgy keletkezett, hogy a négyzetes toronytesthez ellenség felé eső oldalán erős, tömör ékalakú faltömeget építettek hozzá. Ebbe a faltömbbe helyezték az aránylag keskeny csigalépcsőt. A külső kapunyílás elé két, vastag támpilléren nyugvó tágas, körszeletives nyílású elővédő-művet alkalmaztak. A kapunyílás szintén körszeletives és kőkeretének eleit legömbölyítették a késő gótika jellegzetes formájával: ez a kapunk keletkezési idejét a XV. század végére határozza meg, tehát Mátyás-király nevével való kapcsolat nem lehet alaptalan. A kapunyílás külső falsíkjában kb. 15 cm mély négyszögletes bemélyítést figyelhetünk meg, ebbe került felhúzott állapotban a kőserpenyőkön forgó felvonóhíd vastag tölgyfa-dobogója. A kapunyílás keretében bevésett kőhornyokban mozgott az erős gerendákból ácsolt csapórács, amelyet az emeleti helységből megfelelő emelő szerkezetek, hengerkerekek segítségével eresztettek le.

A kapualja boltozott tér volt, az egyik oldalfalban gyámon nyugvó körszeletívű páros ülőfülke a kapuőrség pihenő helye volt, ezzel átellenben szűk ajtónyíláson át lehetett a csigalépcsőbe bejutni.

Belső kapunyílás nem volt kapuszárnyakkal elzárva,

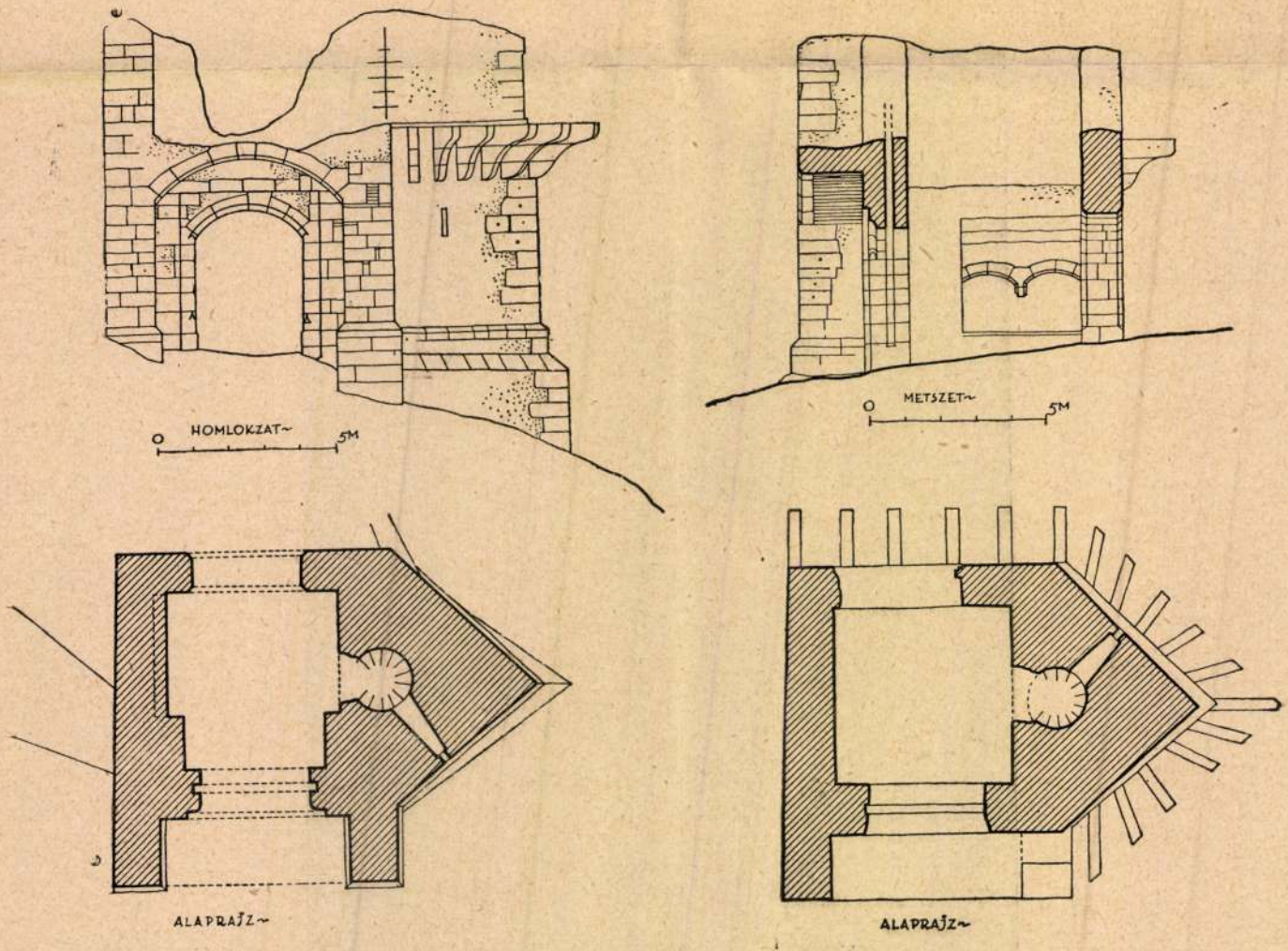

1. A Mátyás-kaputorony alaprajzai, homlokzata, metszete.

Különnyomat a Technika 1943. évi 3. számából.

Műemlékvédelmi szemle 16.

A visegrádi vár Mátyás-kaputornya

Visegrádon a *Schulek János* vezetése alatt folyó ásatások újabban nagy feltűnést keltenek. A falu házai közt a hegy lábánál folyó munka Mátyás király palotájának egy részét hozta napvilágra, termeket, folyosókat, egy keregővel övezett díszudvart, benne egy Mátyás király címerével ékes, dús faragású reneszánsz csorgókutat, több mint 2 méter átmérőjű medencéjének darabjaival együtt. Mindeme nagyszerű leletek elterelték a figyelmet a várromról, elodázták a Salamon-torony helyreállításának befejezését, s megfeledkeztek a fellegvár bejáratának, a Mátyás-kaputoronynak biztosító munkáiról is, hova pedig már a szükséges köveket is felszállították.

A Mátyás-kaputorony közvetlen a fellegvár alatt, sűrű erdő fái közt omladozik. A fák lombjai teljesen eltakarják s csak közvetlen-közelről érvényesülhet festői romtömege. *Első dolog lenne tehát a környezetében levő fákat kivágni.*

A kaputorony egyik legérdekesebb középkori kapuvédőművünk. Festői hatását a szokatlan alaprajzon nyugvó tömege adja meg, ez a lényegében ötszögletes alak tulajdonképen úgy keletkezett, hogy a négyzetes toronytesthez ellenség felé eső oldalán erős, tömör ékalakú faltömeget építettek hozzá. Ebbe a faltömbbe helyezték az aránylag keskeny csigalépcsőt. A külső kapunyílás elé két, vastag támpilléren nyugvó tágas, körszeletíves nyílású elővédő-művet alkalmaztak. A kapunyílás szintén körszeletíves és kőkeretének eleit legömbölyítették a késő gótika jellegzetes formájával: ez a kapunk keletkezési idejét a XV. század végére határozza meg, tehát Mátyás-király nevével való kapcsolat nem lehet alaptalan. A kapunyílás külső falsíkjában kb. 15 cm mély négyszögletes bemélyítést figyelhetünk meg, ebbe került felhúzott állapotban a kőserpenyőkön forgó felvonóhíd vastag tölgyfa-dobogója. A kapunyílás keretében bevésett kőhornyokban mozgott az erős gerendákból ácsolt csapórács, amelyet az emeleti helységből megfelelő emelő szerkezetek, hengerkerekek segítségével eresztettek le.

A kapualja boltozott tér volt, az egyik oldalfalban gyámon nyugvó körszeletívű páros ülőfülke a kapuőrség pihenő helye volt, ezzel átellenben szűk ajtónyíláson át lehetett a csigalépcsőbe bejutni.

Belső kapunyílás nem volt kapuszárnyakkal elzárva,

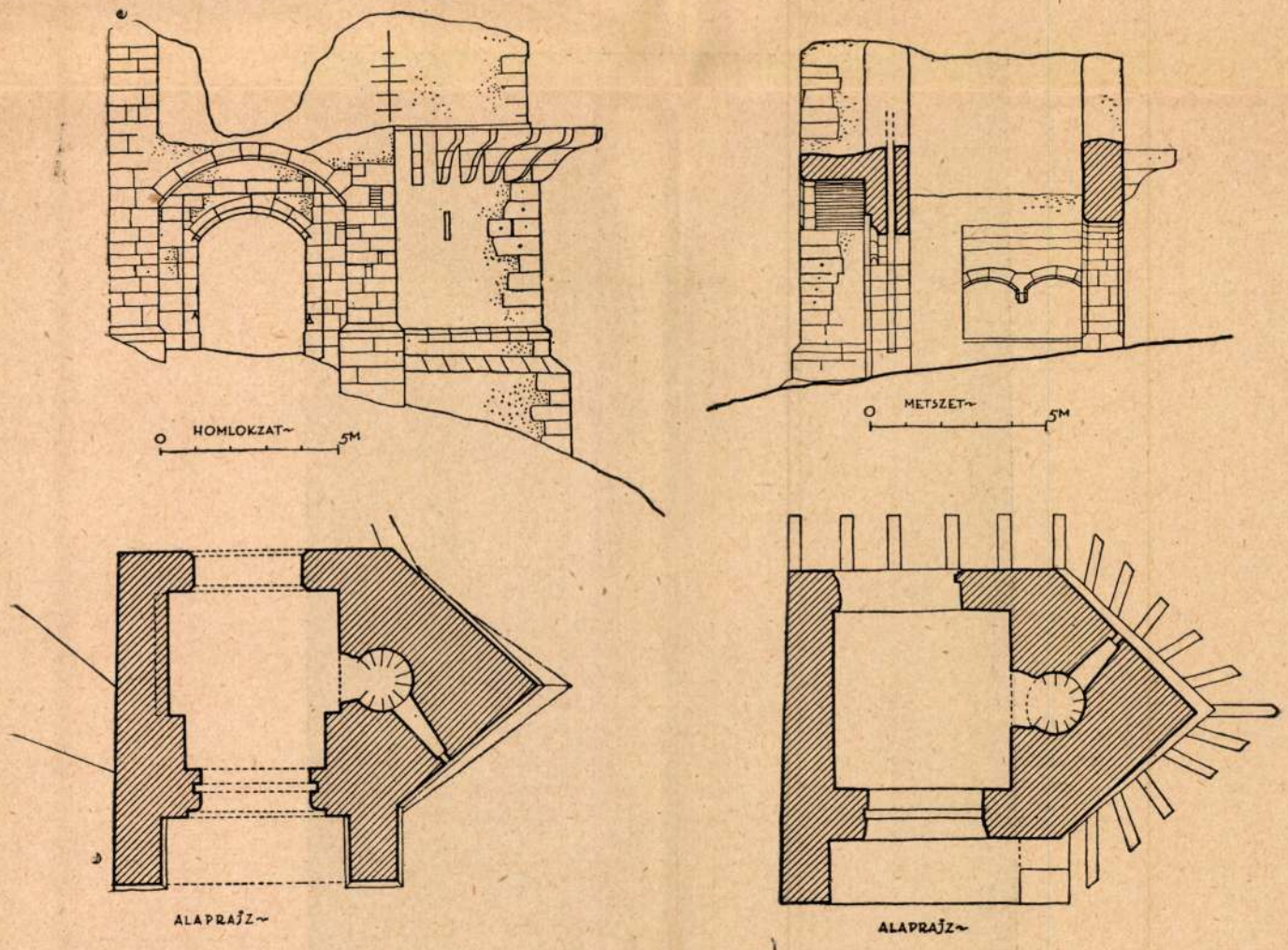

1. A Mátyás-kaputorony alaprajzai, homlokzata, metszete.

faragottkő körszeletíves keretét mind külső, mind belső oldalán letompították.

A kaputorony festőiségét emelik az ékalakú tömörfalból sugarasan kiálló, valamint a belső kapunyílás felett sorakozó faragottkő gyámok, amelyek valamikor a körüljáró fa, esetleg kőszerkezetű védőfolyosót támasztották alá. A védő folyosóra a kaputorony emeleti helyiségéből lehetett bejutni, de a terek kapcsolata csak nehezen vehető ki; a falak itt már erős rongáltságot mutatnak. Egy tagozott faragottkő keretű ablak kávájából maradt kő mutatja, hogy az emeleti tér világítását a a belső homlokzat oldaláról nyerte.

Arra a kérdésre, hogy milyen volt a kaputorony emeleti részének kialakítása, volt-e teteje vagy partázatokkal szegélyezett terrasza, mint a Salamon-toronynak, biztosan nem, csak legfeljebb építészettörténeti ismeretekkel támogatott képzelettel tudnánk válaszolni. Minthogy az ilyen válasz egyöntetű és megnyugtató nem lenne, nagy óvatossággal kell a kérdés megoldásához hozzáfogni akkor, ha a Mátyás-kaputorony tervbevett helyreállítását egyszer mégis megvalósítják.

Mai felfogásunk nem engedné az ú. n. stilszerű helyreállítást, eszerint csak annyit szabad hozzátennünk (a hozzátételt is idegen anyagból), amennyi a rom biztosításához és az alkalmazandó tető alátámasztásához feltétlenül szükséges.

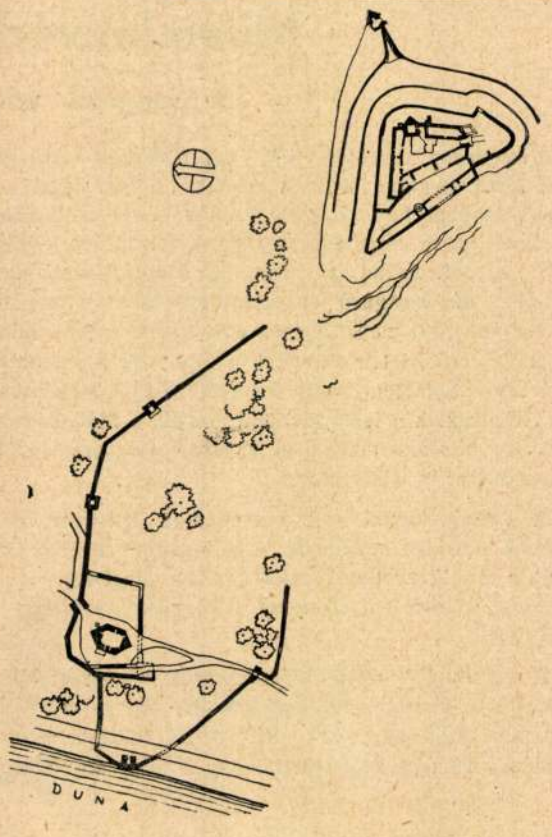

2. A visegrádi vár alaprajza.

3. A visegrádi Mátyás-kaputorony látképe. Bahós Imre fényképe.

Élet" Irodalmi és Nyomda Rt. — Igazgató: Laiszky Jenő.

Visegrádi Madonna

Hankiss 199. l

Visegrádi Madonna (XV. század vége)

VISEGRÁD, AZ ANJOU-KASTÉLY ROMJAI

Markó Károly (1791—1860) olajfestménye

Nem akármilyen rom : a legnagyobb királyok történelmi székhelye, a legelőkelőbb idegenek fordultak meg benne

magyar királyok oly sokszor igénybevett segítsége ; a Balkán szlávjai viszont természetes védőként üdvözölhették Szent István utódait, akik előbb a bizánci, majd az azt felváltó ozmán nyomástól oly sokszor tehermentesítették őket. A távolabbi nyugat felé pedig az új birodalom még többet jelentett : a népvándorlás rémének elültét, azt a minap is még oly sokat emlegetett »biztonságot«, azaz a politikai viszonyok változatlanságát, amire akkor sem volt kevesebb szükség, mint manapság.

Dalmácia meghódításával, amelynek egyébként rendkívül széleskörű autonómiát biztosított a magyar király, az ország utat kapott a Földközi tengerhez is (XI. század) s bekapcsolódhatott a világpolitikába, Bizánc és Velence közé. Ezzel természetes kereteit mindenütt elérte. Közben a IX. században betelepített országrészekben a legnagyobb liberalizmussal érvényesítette Szent István Intelmeinek azt az alapelvét, amely a más nyelvű és fajú lakosokat nemcsak eltűri, hanem hasznosaknak is ítéli. Az erdélyi szászoknak adott előjogok, amelyeket nem ők harcoltak ki, hanem a magyarok segítettek kifejlődni, lehetővé teszik ezeknek a településeknek teljes elszigetelődését faluközösségeikbe és nemzeti »universitas«-ukba, úgy, hogy ma is teljes élvezetében maradhattak népi nyelvüknek és sajátságaiknak ; a XII. századtól kezdve beszivárgó oláh havasi pásztorok kultúráját nemhogy el nem nyomja, hanem állandóan emeli a királyi hatalom és az erdélyi magyarság. De hasonló lehetett a helyzet Horvátországban is, hiszen a XVII. században Zrinyi Miklós, a legnagyobb horvát családok egyikének sarja fejti ki még ma is feledhetetlenül markáns teljességgel a magyar hazafiság egész rendszerét és ma is alkalmazott alapelveit.

Azt mondhatná erre valaki, hogy »elég hiba volt nem megragadni minden eszközt a nemzetiségi, nyelvi különbségek eltüntetésére addig, amíg lehetett«. De ez nem is jutott a magyar államférfiaknak eszébe : ez nem lett volna »magyar« politika. Az elmagyarosodást, amelyet nem intézmények és intézkedések siettettek, hanem a »legidősebb nővér« jellemének és életformájának, valamint kultúrájának vonzóereje, így is teljes siker koronázta, s ha nem pusztul ki a magyarság nagyrésze a XVI. és XVII. században, Szent István birodalmában sohasem adódott volna surlódást okozó nemzetiségi kérdés. (És természetesen nagy hiba volna azt hinni, hogy Magyarország »született« nemzetiségi

Visegrád

Azonosították a régészek a visegrádi királyi kápolnát

A magyar történelem egyik legimpozánsabb emléke, a visegrádi királyi palota épületegyüttese újabban feltárt értékes középkori műemlékekkel egészült ki. Az ásatások során a közelmúltban megtalálták az első magyar királyi kápolnát, amely az Anjouk uralkodása idején vagy Zsigmond korában épülhetett, valamint a későbbi évszázadokban épült ferences kolostort is.

Héjj Miklós régész 1982-ben megtalálta a kolostor belső udvarát — kerengőjét —, valamint egy kisebb — feltehetően XV. századi — kápolnát is. Ezt akkor a Mátyás-féle palota déli szárnyának vélték. A közelmúltban a *Szőke Mátyás* által vezetett munkacsoport a már ismert eredményeket újraértékelte, valamint kiegészítette a Rómában — a pápai levéltárban — végzett kutatások adataival is. (MTI)

Népszabadság, 1988. jan. 18.

MDK

Visegrádi kut mestere

Toszkán mintáképek után dolgozott, azonositható a Márvány Madonnák Mesterével. Szoborlelete egy vörös márvány angyalfej.

A magyarországi müvészet története I.
Bpest, 1961. II. kiadás. 279.l.

Visegrád

Ernyey József:
Visegrád történeti vázlat. H. és é. n.
Kézirat. MOB könyvtár
289. sz.

fd.

Visegrád vára

képei repr.

Ezer év Pest Vármegye

földjén. II. és e.n.

(1942?) 38, 48, 50, 51,

52, 53, 74, 75, l.

UGUST SCHMARSOW

esetze in der Kunst des Mittelalters

anische Architektur. 2. Bd.: Gotischer Kirchenbau und Außenarchi-
sch. G.-Z. 8.—. tektur des rom. u. got. Stils. Brosch. G.-Z. 8.—.

arstellenden Künste I. und II. Teil. Brosch. G.-Z. je 8.—.

* * *

HEINRICH EHL

sche Kölner Buchmalerei

Brosch. G.-Z. 12.—, Halbleinen G.-Z. 15.—, Halbperg. G.-Z. 20.—.

* * *

WILHELM NEUSS

Visegrádi vár

déli tornya.

(Salamon torony)

Repr.

Magy. Művelődéstört.

I. 291. l.

Visegrád

Székely Árpád rajza

Repr. -

Szilágyi. Magy. nemzet

tört. III. 80. l.

<Visegrádi ásatások>

Schulek János: A

< >.

Építészet
1941. 2. sz.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Visegrád

régi képe

Dillich 1600-ki

krónikájából

repr.

Veress Endre

Izabella királyné.

1519-1559.

Magy. Tört. Élet-

Bp. 1901. 63-l.

Visegrádi várrom

két torony marad-
ványaival.
Eredetileg Eszolve
az Arch. Közl.-ben
Repr.-
Pór Antal
Keszei Miklós
M. Tört. Életr.
Bp. 1904
17. l.

MUEMLEKEK
ÁJÁSTTOZIA SOJÁZSRO
ÉLNO

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

ELNÖK

Visegrád vára

Viktorin József.

Visegrád hajdan
és most.
Pest 1872

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

fd.
U. ott a 61. lap-
tól közölve a
régibb visegrádi
irodalom

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Visegrádi Madonna

XV. z. Esztergom,
prímási gyűjt
Repr.

Dívald Magy műveml.

180 l.

EUROPA
FILM-, KÖNYV-, LAPTERJESZTŐ
ÉS KÖNYVKIADÓ R. T.

Rothermere utca 12-14

Budapest

Visegrád látképe

Mátyás korában.

XIX. sz.-fametszet

Repr.-

Török János:

Magyarország primása.

Pest. 1859. I. rész

117. l.-

Visegrádi vár

Barcza Bpest 1924

149 – 154. l.

ábrákkal, ismertetve
Ernyei József: Visegrád
vára Bp. 1923. alapján.

Empire fiókos szekrény és empirekori tárgyak.

XIV.

Visegrád vára

l.

Kabóárpép

375, 376 l.

Visegrádi vár

és donjon

Dörre Tivadar

rajza

Repr.

Szilágyi: Magy.

nemzet tört.

III. 151. l.

Visegrádi romantikori

emlékek

l. GerMRE 839l

ABLAKN

BÁRÓ MEDNYÁNSZKY LÁSZ

Visegrádi vár

Kőnyöki

386, 387. l

~~1403~~
223

i (Correggio) után:

+. Ugyanott 1534. március 5-én)

kis Jézust.

brázolt Madonna ülés az ölében lé-
ével átkarol, emlőjét nyujtja.
k után nyúl, melyeket a jobb-
neki. Mária fejéről fátyol om-
a alól inge kilátszik, palástja
. Az angyal derekát kendővel
körték is vannak.

ei 72: 57-cm.

~~ízy-gyüjteményből~~.

54.

81

Visegrád vára

Victorini Josef:

Visegrád einst und
jetzt. Pest 1872

1853.

Visegrádi vár

Henszlmann Imre –

A visegrádi korona-
bolt és a királyi
lakosztály elrendezése.
Arch. Közl. 1873.

Viski Balás László
festő

l.

Balás László,
viski alatt

Csekkszámla neve és száma
Közszolgálati alkalmazottak
segélyezése Budapest, 114.000

.....

..... póstahivatalnak

.....

---

orma n be- szelvények áma	A beváltott szelvények egyenkinti értéke	A felvett összeg

VISEGRÁDI (körség) ásatás.

Mátyás király korabeli díszkut részlet (repr.)

NN: Páratlan Mátyás-kori lelet Visegrádon

Művelt Nép 1955 II. évf. 33. sz. aug. 14. 6. l.

54.) La madonna di Visegrád. Fine del sec. XV. Esztergom, Museo Cristiano.

Visegrádi Madonna

Visegrád I

ásatások a várkertben.

Ártekelő 1894./203. sz.

kolostorom alapfalai 1) Kiásott részletek 1:10.

rózsai sírkő töredék.

küszöb 14 sz. vall is csonkövek látszat menza.

Möller Ist. 1890. ihi ásatás

1) ugyanezekről és régibb ásatás ok részletei felmérési rajzai 3 db.

II vár 1) Schulek a halomon tovag metszete. 1874.

1" = 1°

2) Keleti gyűrűs " " távlati képe nyugatról

czemavázlat.

3) visegrádi tajkép és tolbraje hékely St. tól

Lux Kálmán 1916.

1) a halomon tovag át metszete hosszis
2) keresztmetszete
3) délnyugati oldal - jelen állapot.

} fény más oldalok

Schulek fr. 1873. (6 db) helyreállítási terv rajz kartonok közt

1) távlati kép üveg alatt.

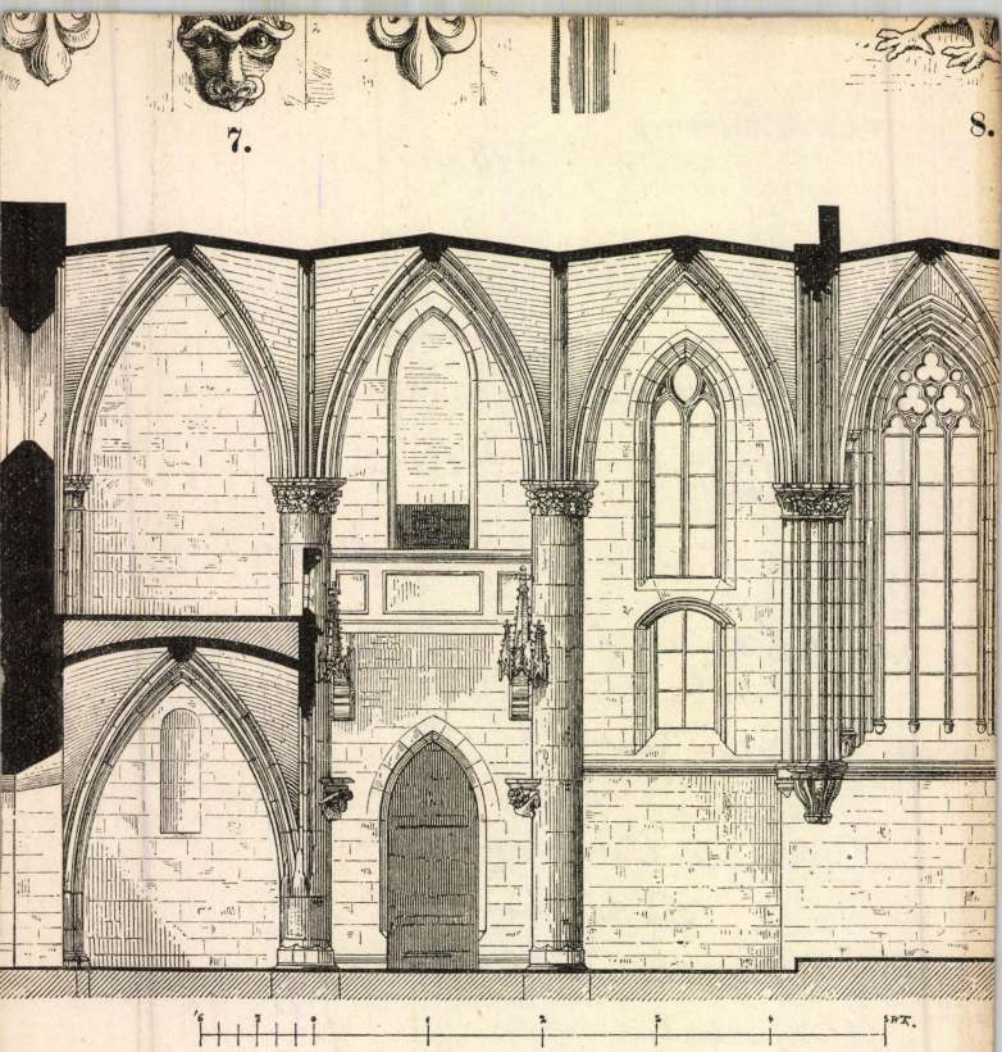

7.

8.

10.

Visegrád. Cartonok Schulek fr.

1) a fellegvár alaprajza $\frac{1}{4}\pi = 1$ öl

2) a Salamon torog alaprajzai $\frac{1}{2}\pi = 1$ öl. (6 alapraje)

3) ugyanarról másolat.

5) két homlokrizet $\frac{1}{2}\pi = 1$ öl

6) keresztés hosszmetszet " "

7) részletek 2 ablak $\frac{1}{2}\pi = 1$ lab

rizet és keresztmetsz.

a vajda hunyadi mappában.

7.

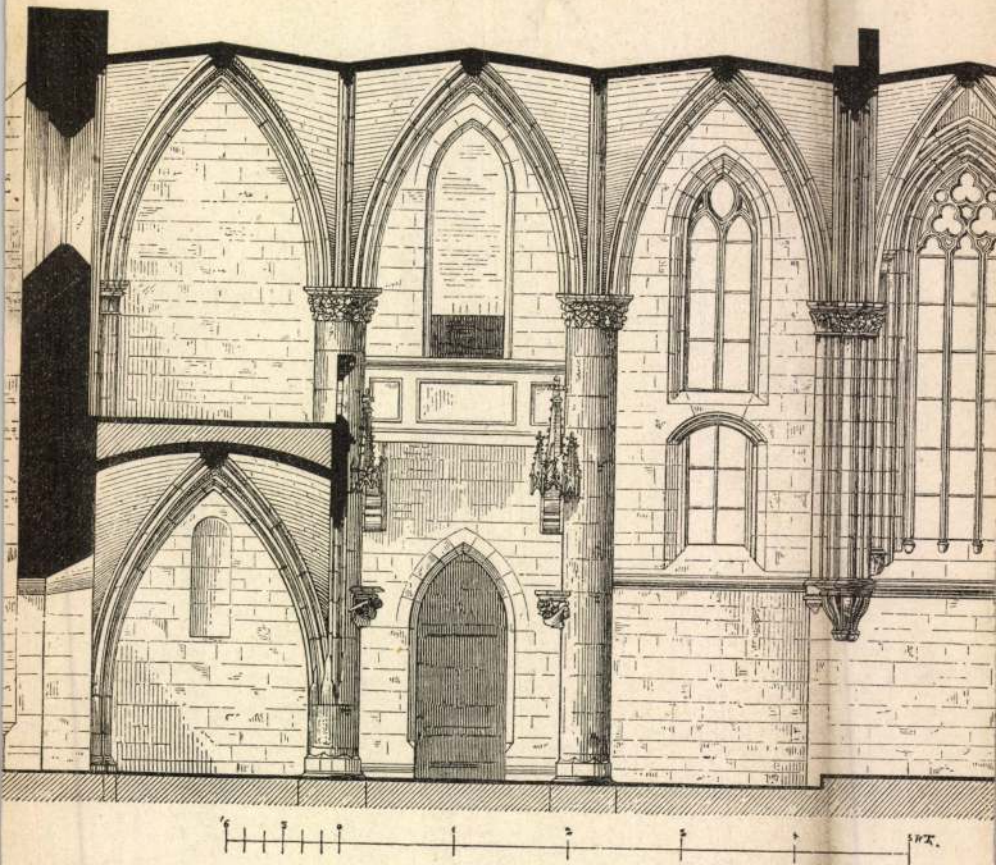

10.

VISEGRÁD

Lux Kálmán: A visegrádi fellegvár koronalaurája.
= Napkelet. V. köt. 1925 343-352. p. ill

válaszoljanak az alábbi kérdésekre:

1. jelenleg milyen tipusu sz
használnak?

2. az elnyert pályázati tám
lü számitógép-konfiguráci
programok beszerzését ter

A beérkezett válaszok összes
tájékoztatóhoz hasonló módon, 1987 juniu
tástechnikai felelősök részére megbeszél
lémákra keresünk majd közösen választ. A
zetesen értesitést küldünk.

VISEGRÁD

T.V. [Tohai Vilmos]: A visegrádi vár. A ~~MOB. Ujadás~~
A Müemlékel. Orsz. Bizottságának Ujadás. = Naptelet
II. 1923. 980-981.

Lux Kálmán

y hordozná az uj strukturát.
i munkája nem csekélység. Tudósi
i hitellel, hogy szavazhatunk rá.

atárs Marosi Ernőt látja az
ek, aki tudományos garancia
üködjék. Mindenki egyéb szerinte
Eddig erős igazgatóhelyettesi
arlamenttel" - most már nekünk
rőssé tenni.Marosi Ernő tudná
t is erőssé tenni, amely talán
empontból egyaránt segitséget

k kitünő része van, a vitatha-

Mátyás király visegrádi palotája

„Visegrád városa Budától nyugat felé öt mérföldnyire terül el a Duna partján. Szemben a várossal, kelet felé, nagy költséggel épült a gyönyörű fekvésü királyi udvar. Palotái és épületei valóban királyhoz méltóak. Azt mondják ugyanis, hogy 350 helységnél több van benne. Ennek kapuja a Dunára nyilik, amely körülbelül 200 lépésnyire van, ez a térség a kaputól egészen a városig füzekkel van beültetve. Másik oldalon, a királyi udvar keleti részén bájos gyümölcsös- és szőlőskertet csináltak. A kapun belépő szeme elé rögtön tarka mezei virágokkal pompázó, tágas füves térség tárul. A kaputól befelé haladva több mint száz lépésnyire lépcső indul fel. Itt kezdődik a négyszögü függőkert. Vannak itt nagyszerü öblös pincék vagyis boroskamrák a király használatára, rajta pedig szép szabályosan ültetve hársak, melyek tavaszi időben illattól áradoznak és kellemes látványt nyujtanak. Középen forrás tör elő a csodás müvészettel kifaragott vörös márványkutból, melyet a Muzsák dombormüves alakjai diszitenek. Tetejében Cupido alakja ül s egy márványtömlőből szoritja ki a jóizü hideg vizet, mely a szomszédos hegyi forrásból folyik ide csatornán keresztül s kellemes csobogással hull a csövekből a márványtálba, innen pedig a kerek medencébe. Ez a forrás ama Hollós Mátyás királyunk parancsára (mert az ő alkotásai a leirt épületek mind) győzelemünnepek alkalmából bort folytatott és pedig hol fehéret, hol vöröset, amint azt az öregektől hallottam. Tavasszal és nyáron, virágnyilás idején maga a király is itt szokott sütkérezni, levegőzni és reggelizni, sőt néha a követeket is itt fogadta. Befelé, a tér széléig, a hegy tövében, kissé emelkedettebb helyen remek kápolna áll. Ettől két oldalt helyezkednek el a királyi paloták csodás müvészettel kialakitott aranyozott deszkamennyezetü termeikkel. A palotát az udvar ugy veszi körül, hogy összes ablakai a szélesen hömpölygő Dunára tekintenek. Ez az udvar pompás fekvésén kivül olyan értékes épületekkel ékeskedik, melyek szépségben kétségtelenül felülmulják a legtöbb ország épitményeit. Ahány országot eddig csak bejártam, sehol sem találtam hasonló diszitésü épületeket. Egyedül Lutetiában (Lüttich), a párisiak városában találtam egyetlen olyan termet, mely aranyozott gerendáival és mennyezetével ezekhez és a budai palota termeihez hasonlit."

Igy ir Oláh Miklós 1536-ban megjelent Hungariájában Mátyás visegrádi palotájáról, melyet 1527 táján még teljes pompájában megcsodálhatott. Szavait némi kétkedéssel vegyes lehangoltsággal olvassuk. Minél fényesebben csillognak, annál mélyebben mar belénk az elveszett értékeink felett érzett fájdalom. S talán azzal vigasztalódunk, hogy Oláh Miklós humanista elragadtatása ugyis tuláradt a valóságon. A tudós főpap csábitó leirása mégsem hagyta nyugton szakembereinket. A Duna fölött emelkedő meredek hegy ormán romjaiban is hatalmas vár áll. Bástyákkal telitüzdelt falai a hires Salamon-toronyig nyulnak le. Ezekre a zord erődökre azonban sehogysem illik Oláh Miklós jellemzése. A nagyszerü kastélynak valahol máshol kellett lennie. 1934 Szilveszter napján találták meg a várhegy tövében az első nyomot: a függőkerthez vezető lépcsőt. Ekkor kezdődtek Schulek János vezetésével és a Müemlékek Országos Bizottsága költségén azok a munkálatok, melyek többszöri megszakitás után a mult évben minden várakozást felülmuló eredményre vezettek. A látomásból valóság lett: Mátyás nagyhirü palotája ma már nagyrészt kiszabadult a földtakaró alól. Igaz, csak romokat találtunk, de ezek a maguk töredékes mivoltukban is biztos tájékoztatást nyujtanak a kastély elrendezéséről, diszitéséről és valóban bámulatosan magas müvészi szinvonaláról. Egyszersmind egy csapásra igazolták a magyar főpap idézett leirásának pontosságát és hüségét. Most pedig a szavak tanusága után halgassuk meg a kövek vallomását.

A palota alapját Anjou királyaink vetették meg. Károly Róbert 1335-ben már itt fogadta a cseh és lengyel királyokat az általa összehivott nagyjelentőségü visegrádi kongresszus alkalmával. Az alsó emelet és a kápolna a 14. század alkotása. Valószinü, hogy Zsigmond is kivette részét a palota továbbfejlesztésében. Tökéletes teljessége azonban csak Mátyás alatt virágzott ki. Az átalakitás méltó volt Európa egyik legnagyobb renaissance fejedelméhez. Az épület háta mögött felszökkenő hegyfalhoz idomulva lépcsőzetesen bővült. A királyi lakosztályok előtt függőkert pompázott. A termek boltfészkei megmaradtak, ugyhogy ujraépitésük Esztergomhoz hasonlóan lehetséges. A leggyönyörübb meglepetést az Oláh Miklós-emlitette loggiás udvar tartogatta számunkra. A homlokzat anjoukori, ülőpaddal ellátott vakárkádsora fölé végtelenül finom profilu bordák hálója feszült. Csavaros gyámköveik a késői gótika elsőrendü remekei. A négyszögü udvar belső árkádsora, sajnos, már eltünt, de a homlokzatokhoz tapadó boltozatinditásokban ma is gyönyörködhetünk. Az alattuk elhelyezett töredékek közül különösen azok hivják fel figyelmünket, melyeken még látszik a faragványok tervezésénél használt szerkesztések bevájt vonalrendszere. Láttukon nemcsak a gótikus kőfaragás menetének eleven lüktetése érződik, hanem a középkori lélek csodálatos emelkedettsége is, mely a legtözevényesebb technikát is át akarta és át tudta szellemiteni. A loggiák fölött törpe kőoszlopokból álló korlát huzódott, a későbbi országszerte előszeretettel alkalmazott „orsós korengők" egyik első őse. Az árkádok kikövezett udvart fognak közre, melynek közepén két lépcsőfokos talapzaton foglal helyet „a csodás müvészettel kifaragott" vörösmárvány kut. A nyolc oldallap közül három bámulatos épségben maradt fenn. Rajtuk alig egy két kisebb csorbulás esett. E lapok a firenzei érett quattrocento szellemét varázsolják a meszi északra. A halványszinü lazai vörösmárványt kétségtelenül olasz müvészek faragták ki. A lapok közepén egy-egy cimerdiszlik. Ezeket végtelenül könnyed gránát alma-füzérek és szalagok fonják körül. Az alakok és a gyümölcsök megmintázása és kifaragása egyenesen Verrocchio mühelyére utal. Tudjuk, hogy a mester dolgozott Mátyás király részére. Emléket azonban eddig nem tudtunk nevével kapcsolatba hozni. Ez az első eset, midőn a firenzei renaissance e vezető müvészének stilusa a maga érett pompájában bukkan fel hazánkban. Ha egy pillantást vetünk a legszebb budai egykoru faragványokra, azonnal meggyőződhetünk, hogy a visegrádi kut oldallapjai milyen magasan tulszárnyalják azokat. Szemlélésük a firenzei San Lorenzi sekrestyéjének hires kutját juttatja eszünkbe. A müvészi képzelet nagyszerü komponáló ereje és a technikai tudás lendülete a két emléket rokoni szálakkal füzi egymáshoz. Mindkettőből az ujjászületett ember diadalmas természetszemléletének üde illata árad. A visegrádi kut mesterkérdésének eldöntése pontosabb vizsgálatot igényel, annyit azonban már most is kétségtelennek tarthatunk, hogy e kitünő alkotás Verrocchionak, Leonardo mesterének szellemében fogant, faragóit az ő körében kell keresnünk. Ez a müemlék a legszebb virága a magyar földön magyar megrendelőtől életrehivott itáliai müvészetnek.

A visegrádi palota épitésénél felhasznált kőanyag is teljes mértékben megérdemli figyelmünket. A gótikus részek halványsárga homokkőből készültek. A kő felületének finom recés volta puhává, szinte bársonyossá varázsolja a falakat és faragott diszeket egyaránt. Ezzel kapcsolatban ismét Firenzére kell gondolnunk, az ottani remek renaissance paloták hasonló hatásu anyagára. A sárga homokkő fal fölött a fehér baluszter-sor, előtte a halvány vörös kuttal, valóban nem mindennapi látványt nyujt. Ha mindehhez még hozzáképzeljük a kut ma már teljesen összetöredezett középső részét, a nagy mennyiségben előkerült, rózsaszinbe játszó cserepek fedte tetőzetet és a hajdani kert csodálatos tarkaságát, akkor Oláh Miklós nemrég még tulzottnak vélt leirása majdnem szintelennek fog feltünni.

A külső megjelenés töredékes visszfénye ma is megvan, a belső berendezés azonban, sajnos, teljesen megsemisült. Az aranyozott kazettás mennyezetek, a kápolna mesés kincsei és alabástrom oltárai eltüntek. De ezek nélkül is tisztán szürődik le Mátyás korának müvészi izlése, mely a stilusok csodálatos keveredésén alapult. A visegrádi palota beszédesen bizonyitja, hogy a Hunyadiak idejében a gótikus épitészet nem hogy háttérbe szorult volna, hanem egyenesen legmagasabb szinvonalát érte el. A müvészet gerince a gótika, benne a diszitő elemek nagy része a legfrissebb renaissance. A 15. század második felében mindkét stilus tökéletes fejlettségben él egymás mellett. Hogy ez a sajátságos kettősség milyen megnyugtató harmóniában tudott összecsendülni, arra legkitünőbb példa a visegrádi kastély. A két stilus talán egész Európában nem ölelkezett össze olyan testvériesen, mint nálunk. Mátyáskori müvészetünknek a középkori és ujkori elemek e nagyszerü egymásbaborulása adja meg egyedülálló zamatát.

A visegrádi ásatások nem fejeződtek be. A királyné és a főranguak palotáinak, valamint a kápolna még földtakarta részeinek feltárása a legközelebbi jövő feladatai közé tartozik. Az eddigi eredmények azonban már most is meggyőzhetnek arról, hogy Mátyás kastélya nemcsak a magyar, hanem az egyetemes európai müvészetnek is komoly értékgyarapodást jelent. Megtalálásában mély erkölcsi tanulság is rejlik. Megcsonkitottságunk önmagunk felé forditott. Azelőtt sokszor lekicsinyelt kincseink lázas felkutatásába kezdettünk. Az utolsó husz év alatt olyan müvészi érékek kerültek felszinre, melyekről nem is álmodtunk addig. A visegrádi ásatások hathatósan hozzájárultak a magunk megismeréséhez és megbecsüléséhez. — Ahhoz a meggyőződéshez, hogy multunk müveltsége európai tényező volt, mely jövőnk kialakitásában is szerepet játszik és kötelez.

ENTZ GÉZA.

Halló Kolozsvár! Itt Chile beszél

Az angolszász hirverés hatalmas temetőnek tünteti fel egész Európát

Ami a 300 pengőbe kerülő háromperces beszélgetés során kiderül

Kolozsvár, szeptember 3. Az angolszász hirverés az európai állapotokról képtelenebbnél képtelenebb hireket röpit világgá. Ezért a hirek hatásaképpen azok, akik Európa valamelyik országából kerültek az Ujvilágba, állandó aggodalomban élnek, mert vannak, akik a legfantasztikusabb hireknek hitelt adnak s azt hiszik, hogy azok a valótlanságok, amelyek az amerikai lapokban az európai állapotokról megjelennek, meg is felelnek a valóságnak. Amerika hadbalépése óta megritkultak az onnan érkező hirek. De innen sem lehet oda értesitéseket küldeni. Argentina és Chile még semleges állam, de oda sem lehet hireket eljuttatni, mert az európai államok postahivatalai, Svájc és Skandinávia kivételével, nem vesznek fel postai küldeményeket s ha fel is veszik, nem jutnak el a cimzettig.

Ilyen körülmények között érthető meglepetést keltett az, hogy az elmult napokban a kolozsvári posta egy küldönce azzal a felhivással jelent meg egy kolozsvári kereskedő lakásán, hogy pénteken délután négy órakor legyen a postán, mert Chile beszélni akar vele. A kereskedőnek Chile fővárosában, Santiago de Chileben lakik a testvére, aki évtizedekkel ezelőtt vándorolt ki Kolozsvárról és ott nagyobb üzeme van. A világháboru kitörése óta megszakadt vele az összeköttetése, azt gondolta, hogy meg is halt, most, hogy Chile jelentkezik, nyilván ő ad életjelt magáról. Nagy volt az öröm a családiában.

A kereskedő a posta utasitásához hiven megjelent a főpostán, ámde délután négy órától nyolc óráig hiába várt: Chile nem jelentkezett. Megismétlődött ez másnap is s akkor a főposta telefonközpontjával abban állapodtak meg, hogy vasárnap délután a lakásán lesz s ha Chile jelentkezik, oda kapcsolják. Vasárnap délután aztán a telefonkészüléket körülülte az egész család, szivszorongva várták, vajjon megszólal-e a készülék. Néhányszor csengett is, valamennyien odarohantak, de vagy téves kapcsolás volt, vagy pedig valamelyik kolozsvári ismerős beszélgetett. Egy hét óra táján egyszer csak megint megszólal a készülék, beszól egy hang:

— Itt a kolozsvári központ beszél. Chile jelentkezett, azonnal beszél.

Mintha villamos áram futott volna végig a szobán, egy pillanat alatt mindenki talpon volt s még közelebb huzódtak a telefonhoz. A felhivott fél füléhez emeli a hagylót s megszólalt a tengerentulról egy hang. A hang átrepült Argentinán, Paraguayon, Brazilián, a Csendes-óceán mélységeiben bujt el, majd Portugáliát, Spanyolországot, a meg nem szállt Franciaországot, Svájcot és Olaszországot átrepülve, a budapesti központon keresztül eljutott Kolozsvárig. Nem volt csoda, mert ma már a technika nem ismer csodát.

— Hogy vagytok? Mi van veletek? Éltek? Itt azt irják a lapok, hogy Európában már nincs élet s az öreg földrész csak nagy temető.

A chilei rokont hamar megnyugtatják. Nem akarta elhinni, hogy Kolozsváron még élnek az emberek, az élet rendes medrében folyik tovább, hogy a főtéri templom áll s Mátyás király szobra még nem mozdult el a helyéről. Egymásután lépnek a telefonhoz a rokonok s mindenik jelentkezik, tudomásul adja az agpódó amerikánusnak, hogy épségben van, él és a haja szála sem görbült meg. Három perc — mert eddig tartott a beszélgetés — nem sok idő, de ez alatt a három perc alatt öt kolozsvári lakos az örömtől lelkendezve adta tudtul, hogy él és semmi bántódása sincs.

A beszélgetés végetér, a beszélgetők elnémulnak, percekig nem tudnak szabadulni a beszélgetés varázsa alól. Értelmükkel nem tudják felfogni, hogy lehet az, hogy a földgömb tulsó részén megszólal egy jóbarát s annak a hangja idehallatszik. é

A beszélgetésben résztvevők egyike elmondotta, hogy a hang olyan tiszta volt, mintha a szomszéd szobából beszéltek volna. Semmi mellékzörej sem hallatszott, nem volt semmi idegen szinezete, mintha előttünk állt volna a chilei polgár, olyan tisztán hallatszott minden szó, még a mondatok közt vett lélegzet is hallatszott. A kolozsvári postán elmondották a hang kalandos utját, amint Délamerikából eljutott Kolozsvárig. A Chilével való beszélgetés azért történt péntek helyett csak vasárnap, mert nem tudták kiszámitani az időt. Egyébként drága mulatság volt, mert a hivó félnek a háromperces beszélgetés közel háromszáz pengőjébe került. De valószinüleg meg is érte. Most legalább tisztában van az ellenséges hirverés értékével. (m.)

Rendelet az árdrágitók nyilvántartásáról

Budapest, szeptember 3. (MTI.) A hivatalos lap csütörtöki száma közli az igazságügyminiszter rendeletét, amelynek értelmében ha a királyi biróság kereskedőt vagy iparost árdrágító visszaélés vagy közellátás érdekét veszélyeztető büncselekmény miatt jogosan elitél, az ügyben első fokon eljáró biróságnak az elitélésről értesitenie kell az elitélt telepének helye szerint illetékes törvényhatóság első tisztviselőjét.

Összeszedik a hadifoglyokat és sebesülteket a sikertelen dieppei partraszállási kisérlet után.

VISEGRÁD

Visinger Mór

Ebesti ötvös

l.

Győr Páris I

79. l –

Vinno

l.

Riedl Frigyes

A magy. tud. Akadémiának
Bp. 1896. 104. l.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. I

1914 évi 19568 számv. sz.

XIII. ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

Nagyméltóságu

báró FORST

a Müemlékek Ors

F. évi julius h

505, julius hó 31-én 588 és aug

becses átiratairа való hivatko

Visino, olasz művész, XV–XVI. szd.
Magyarországon dolgozott.

Archaeologiai Értesítő
XLIII., 1929., 278.
Balogh Jolán: Firenze és Magyarország
Kulturális kapcsolatai

Visino mester

Mátyás korabeli.

Corvina.1921.9.1.

M.D.K.

Visino , festő

Mátyás király miniátorai
között említi a nevét, mint
őtől Vasari is megemlékezett

B. Gyürky Margit: A Báthoryak nyirbátori temploma.
Bp. 1943. dissz. 21.old.

MDK

Visino, olasz festő

Hazánkban müködő olasz mester a 16.sz.elején.

A magyarországi müvészet története I. 305.l.
Bpest, 1961.IIkiadás.

Visino MDK

festő

Hazánkban festett müvei nyomtalanul eltüntek.

Magy.Müv. Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 281.o.

Visino

fiorenzei festo

a XV Haradban

Monsegón tartozkodott.

Ber 303. l.

Visino

Visino magyarországi működése nem kisebb eseménst jelent, mint Savanarola szigorú és mély ethikájával telitett, Fra Bartolommeo nemes egyszerűséggel párosult monumentális formafelfogásán nyugvó firenzei maniera grande megjelenését magyar földön – Mariotto Albertinelli a firenzei S. Marco-iskola egyik leghivatottabb képviselője volt, Visino pedig Albertinellinek leghiválóbb tanítványa stb.

B. J. Firenze 204, 205, l.

s Cristus.
: 1446–1467 közt.

szövettel letakart pad előtt
ra a gyermek Jézust vette,
s a ki egyik kezét áldásra
világgömböt tart. Kibomlott
kete pánt szorítja, fehérrel
zályos palástja piros. Jézus
akott terrassera nyiló bolt-
n egy-egy lombos fa alatt
ól pedig Éva a kígyóval
széles folyóval, a melyet

– Lelt. sz. 4324. — Becsértéke
s hagyománya 1907 novem-
telre és az átvétel jóváhagyá-
316 lelt. számnál. — Bejelen-
-913).
atok a Szépművészeti Múzeum-
lária a gyermekkel.
ıtkozó egyéb adatok és pedig:
09. pag. 52. Nº 906). *Hans*
im schwarzen Rahmen, mit

77–909. pag. 10. Nº 127).
älde, im schwarzen Rahmen,
ı. breit (Schlafzimmer);
(1894–912. Nº III : 9). *Hans*

2165–912. Nº II : 9). *Hans*
cm.

III
927 (4324).
973 (33).
9(1006)

Vísino

1520.

rod

z

P Fcké 383. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. –

Visino

festő.

A nin Mátyásnak nem jön sikerült, hogy hírneves olasz művészt állandóan vagy legalább hosszabb időre Magyarországban megtelepítsen, az meglátszik halálának utána. Visino fudmillér, Mariotto Albertinelli legjobb tanítványa, florenci készedékből Magyarországra vetődött, hol a sok képet festett, hogy Vasari szavával éljek a mosolyt mindenki megbecsülte. De e képes ember kevésbé múlt, hogy pont nem jáit, mert természete olyan volt, vagy szabados és meggondolatlanul élt, s nem tudván türni bírónyos magyarok alkalmatlankodásait, kik tele bosszúval fejek, diesive az ottani állapotokat, mumthe nem volna más élvezet a boldogság, világon, mint fütött szobákba jól enni és inni, se semmi magasztosabb nagyság a nemzeté, mint a magyar király és udvaráé, s mutha ezeken kívül az egész világ nem volna egyéb, mint sár, Visino azt találta, a mint igaza is van, hogy Olaszországba nagyon más a nagyság a művelődés a szépség. Megunván tehát egyre a bolondságokat, s történetesen éppen kirst is kedvében lévén, szájából kiszottyant, hogy többet ér egy palabrk fehér bor s egy falács Olaszországban, mint itt minden kirst a királyné fenje, kit valaha ez országban láttak, s ha szavacsére nem bírta volna a bajor egy tősgyökeres püspök Kerecsi, ki tudott az emberrel bánni s tudta a szarvát a dolgot mentségre fordítani, Visino meglátnia volna, mint rosz vadat kell trefálni akarni, mert ezek a barbárok magyarok nem átkon s szabadot szót gondolván, hogy valamit nagy dolgot mondok, mutha nemzetiket s királyokat szabadon szidta volna, a felbőszített nép által minden szánalom nélkül szét aratták őt rendetlen. De annak püspök kimentette a bajból, megbecsülvén a dacos embert s jóra fordítva a dolgot, őt a király kegyébe visszahozta, hit e dolog, a mit megkalltam, nagyon mulattatott s Visino emlékezetében a tisztelettel tartatott, nevezetesen akkor, ha testi szükségét nem tudta állami arcokat s kéjhalkat s hideg levegőt, mesés alkatának árthatlan szobában szokta megtalálni. De élete be magyott bus mádarokról, kik is mester életében s kik később kastélyművészet- Képei 1520 körül készültek.

Fraknói Vilmos. Adalékok a magyarországi művészetekhez. Budapesti Szemle. 1874. évf. 231. l.

Visnio

Irod

V. életrajza itt közölve
Vavarvi szerint.

Ber. 410–412. l

Visino

XVI 27.

cród

Délb 155 l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191 ....

.....

tanu.

.....

tanu.

Visino

Laid

Arch. Est

1910. 78

Visino olasz festő, Mariotto Albertinelliusek legjobb tanítványa. Vasari szerint a XVI század elején tartózkodott Magyarországon.

Vasari ed. Milanesi VI. p. 229.

Arch. Ért. 1923–26. 204–5. l.

Fogel II Lajos udvara 1917. 84. l.

Pulszky Ferenc Magyarország archaeologiája 1897 II. 235. l.

Jezsuiták, budai VII. 28

Visino

l.

Arch. Ist

1929. 278. 1.

1904. V. 17.

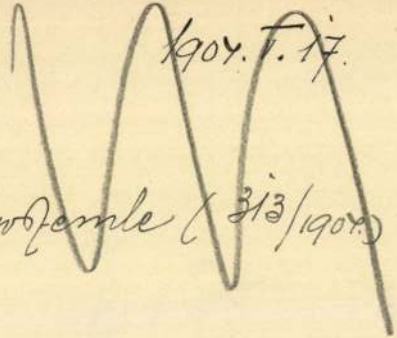

Kassa (

Könyvtemle (313/1904.)

Visino

festō XVI. sz

lásd okv

Fógel József dr.

II. Lajos udvartartása
1516–1526. Bp. 1917
84, 85. l.

korona

19 12 évi september hó 15

harmadszázalék váltódij, 7 korona 7

felszámitott költségeknek 3 nap és végrehajt

hites kézbesitő útján

meghagyni méltóztassék.

Költs

1. Jelen kereset szerkesztése és felszer
2. .....
3. Bélyegei . . . . . .
4. Meghatalmazás és bélyege . . .
5. Végzés bélyege . . . . . .
6. .....

Össz

Csor

Bruckner D. 3

Visino

Cásd

Erdélyi Múzeum

1932. 330. e

Visino

l.

Berzeviczy Beatrix

Kiralyné. Bp

1908-303.l

412.l

~~Alsóráróci népviseletről készített~~

~~rajzok IX. 104~~

Visino

festō

Bal XV–XVI. univ

II. 580 l

Visino

firenzei festő

irod

Horvirodmův II

110. l.

Tomeskó Nándor, múzeumőr

X. 84.

motto della sua vita gloriosa, che è stata ogni giorno una battaglia vinta ora con sè stesso, ora con la sua arte, ora con gli uomini, ora col mondo. «Basta una battaglia al giorno» . . . Quanti uomini possono dire di esser capaci di vincere una battaglia al giorno sapendo di essere avviati verso la sicura immortalità? Questo è il segreto della grandezza di Gabriele d'Annunzio.

a. m.

Visino

l'Corvina

1921. I. 9. l.

il Vostro poeta ed eroe esemplare, come Sándor.

Chi sopporta il sopruso e il vituperio, merita l'uno e l'altro. Questo è certo. Ricordatevene. «Su, tutti in piedi, o Ungheri, di là dalla Morte!»

Stanotte Alessandro Monti ha strappato la Vittoria d'oro dalla mano di pietra che la reggeva, là, nella faccia della mia casa.

Eccola. A Voi la offro, con dolente e ardente cuore.

I cannoni della nave insanguinata saluteranno il re Stefano Santo, il re Mattia, Sándor Petőfi, Alessandro Monti, Luigi Kossuth, tutti i confessori della Patria; e l'avvenire prossimo, la rivendicazione prossima.

L'arca di pietra su la mia collina avrà più d'un sussulto, destinata anch'ella a scoperchiarsi.

InginocchiateVi, come già fecero i primi visitatori, ma senza piangere. In ginocchio, giurate. E partitevene con un cuore più maschio, non nella speranza ma nella certezza.

Addio.

Visino festō

erőd

Pulmagyarch.

II: 235. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Visino

vod

Petranů

312 l.

KIRÁLYI EGYETEMI MAGYAR NYOMDA

28 nap **FEBRUÁR** 8. hét

16 Vasárnap		Hatv. vas. *Juliánna*
17 Hétfő		Donát *Donát*
18 Kedd		Simon *Konrád*
19 Szerda		Konrád *Zsuzsanna*
20 Csütörtök		Aladár *Álmos*
21 Péntek		Eleonóra *Eleonóra*
22 Szombat		Péter székf. *Gerzson*

Viski Balás László, festö. MDK.

Zongorázók. Of.
Olvasó nö. "

Száz magyar müvész. Föv. Képtár kiállitásai. XL.
Budapest. 1948. Kat.lo.l.
okt.

MDK

Viski Balás László festő

~~xxxx~~

Kompozició , tus

Tél, akv.

Csendélet, akv.

V.B.L. gyüjt. kiáll. Ernst Muz. 1964

MDK

Viski Balás László festő

~~xxxx~~

Csendélet almával, akv.

Kompozició I., "

Vörös kompozició, "

V.B.L. gyüjt. kiáll. Ernst Muz. 1964

xxxx

MDK

Viski Balás László festő

~~Ernst~~

Gyerekjáték, akv.

Csend világa I., "

Ősz, "

V.B.L. gyüjt. kiáll. Ernst Muz. 1964

MDK

Viski Balás László festő

olajf.:

Halak asztalon

Tükörbenéző

Halak

V.B.L. gyujt. kiáll. Ernst Mus. 1964.

MDK

Viski Balás László festő

olajf.:

Nő csokorral

Szobor virággal

Interieur

V.B.L. gyűjt. kiáll. Ernst Mus. 1964.

MDK

Viski Balás László festő

olajf.:

Csendélet vörösben

Megteritett asztal

Piros asztalon

V.B.L. gyűjt. kiáll. Ernst Muz. 1964.

MDK

Viski Balás László festő

olajf.:

Virágkosár

Tarkaszoknyás nő

Kompozició

V.B.L. gyujt. kiáll. Ernst Mus. 1964.

MDK

Viski Balás László festő

olajf.:

Üdülő a Balatonnál

Olvasó nő

Zongorázó

V.B.L. gyüjt. kiáll. Ernst Muz. 1964

MDK

Vlad Dalka Uhersko Hradiště

Olajti:

Dalibor a Bělohrádek

Otvaso Mo

Nonpareile

V.B.U. Syllit. Hrádil. Ernst Mus. 1964

MDK

Viski Balás László festő

olajf.:

Ablakban fehér virágok

Akt paravánnal

Csendélet

V.B.L. gyüjt. kiáll. Ernst Muz. 1964

MDK

Viski Balás László festő

olajf.:

Szék virággal

Sokác párna és virág

Pihenő lány

V.B.L. gyüjt. kiáll. Ernst Muz. 1964.

Viski Balázs László MDK

Hullámzó Balaton, gouache

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Viski Balázs László festő, rajztanár

→ Tóth Béla szm

MŰVÉSZET 1985/11,12/
/15.old

Viski Gyula szobrai

Bemutatott művei:

105. sz. „Hegedülő nő", olaj

Gyalogh I.: A „Magyar Rajzó" művészetéről"

I. művészeti kiállítás, Budapest, 1946. VII.

101

Viski Balás László

Segédülő nő, olajfestmény

Magyar Képzőművészeti Kiáll. Katalógus 1946 júl.

Viski Balás László

Neve emlitve

Képzőművészet

Nigelia 1969 szeptember
633 old.

Viski Balás László

neve említve

Vigília 1970 március
2 17. old.

Visi Balás László

Növendéke volt a Lajos-
utcai gimnáziumban Kóta Ferenc

Pestmegyei Hírlap 1970 október 14
4. old.

Viski Balás László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1961 NDR 1.

ESTI HIRLAP

Mint katonát a csatatéren...

1021 Meghalt Viski Balás László

Két hete sincs, hogy e lap hasábjain elismeréssel méltattuk Viski Balás László művészi munkásságának eredményeit, az Ernst Múzeumban megrendezett szép gyűjteményes tárlat megnyitása napján. S most halála híréről értesülünk.

Mint katonát a csatatéren — a kiállításon, az Ernst Múzeumban érte a hirtelen halál — kedves képei és a művészetszerető tárlatlátogatók körében. Viták, fanyalgó dicséretek, durva elmarasztalások keresztüzében fejezte be pályáját.

Festészetéről lehet vita ezután is — de pedagógiai munkásságáról csak a legnagyobb elismerés hangján szólhatunk. A Képzőművészeti Gimnáziumban nevelt növendékei — akik közül nem egy országos hírű művésszé vált — sokat köszönhetnek Viski Balás Lászlónak. Okos és lelkes tanári munkáját kormánykitüntetés is jutalmazta.

Viska Balás László MDK

Hölgy az ablakban, olf.

Műcsarnok 1940 A magyar Művészetért c.kiáll.

Viski Balás László MDK

Csendélet, of.

Egyedül, of.

Csendélet, of.

Aranyhalak, of.

7o művész kiáll. Ernst Mus. 1957. dec.

MDK

Viski Balás László

Hegedülő nő, olajf.

I.Művészeti Kiáll.Kat.1946.Jul.7.-Jul.28.-ig.
10.lap

MDK

Viski Balázs László

"Akt", olajfestm.

Magyar művészhetek reprezentatív képzőm. kiáll. 1947. jan. Ernst Múzeum. kat. 9.l.

Viski Balás László

Gyűjteménye kiállítása az Ernst Museumban. A Képző és Iparmű-vészeti Gimnázium Tanára. (Sendéletek, nőalakok), nobe-belsők.

Havas: Két gyűjteménye tárlat az Ernst Museumban,
Népszava, 1964, März 19, 2 oldal

MDK

Viski Balás László

Hölgy az ablakban, o.f.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec. 15 - 1941 Jan.12. 16.1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Viski Balás László

MAGYAR NEMZET

R 2

Gráber Margit és Viski Balás László gyűjteményes tárlata az Ernst Múzeumban

László

Gráber Margit kulturált ízlésű festőművész. Kezdeti munkáin, a „Nyolcak" stílustörekvéseit érezzük, de a későbbi munkáiban már a szentendrei művésztelep barokkos alakítóereje érvényesül. Nagyméretű virágcsendéletei nagyon szépek, megszemélyesítő erejűek. Rajzai kifejezőek.

Viski Balás Lászlót, akit tragikus hirtelenséggel a kiállításról a közelmúltban ragadott el a halál — rendkívül elmélyült, művi gondosság jellemzett művészetében. Sokoldalú témavilág foglalkoztatta. Munkái között találunk életképeket, csendéletet és miliőábrázolásokat egyaránt. Nagyon tudatos, átgondolt festőiség érződik alkotásaiban.

Viski Balás László rendkívül értékes művészet-pedagógiai munkásságot fejtett ki, s tragikus hirtelenségű halála úgy a művészi élet, mint a művészet-pedagógiai életünknek nagy veszteségе.

Mohácsi Regős Ferenc

de Janeiro állam határára vezényelték.

Szerdán reggel érkezett hírügynökségi jelentések arról tájékoztatnak, hogy a második számú brazil hadsereg csatlakozott a Minas Gerais-i lázadáshoz. Mint a *Reuter* írja, ezek a csapatok Sao Pauloból Rio de Janeiro felé indultak el. Az erről szóló bejelentés Adhemar *Barros* kormányzótól származik. A politikus rádióbeszédében Goulartra, mint »volt elnökre« utal.

Goulart köztársasági elnök a ***Brazil Távirati Irodának***

BUDAPEST GALÉRIA
1056 BUDAPEST V., SZABADSAJTÓ ÚT 5.
1364 BUDAPEST PF. 157
TELEFON: 117-1321, 118-8097, 117-2616
FAX: 117-1001

S a j t ó e l ő z e t e s

Szeretettel várjuk a sajtó munkatársait következő kiállításunkra:

A kiállítás címe:	Viski Balás László és tanítványai
Helyszíne:	Budapest Kiállítóterem (Budapest V., Szabadsajtó út 5.)
Megnyitó:	1995. március 9-én (csütörtök) 17 órakor
Megnyitja:	Frank János
Nyitvatartás:	1995. április 9-ig hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

"A XX. századi magyar művészettörténet markáns alakját idézi föl a Budapest Galéria Viski Balás László (1909-1964) hátrahagyott festményeinek reprezentatív kiállításával.Ennek a művésznek a pályáját háromszor törte meg "vis major": Először a második világháború, másodszor a magyarországi sztálinizmus kulturpolitikája, harmadszor pedig munkássága csúcspontján, az Ernst Múzeum-beli kiállításakor -, ott, az Ernst Múzeumban, - kedves képei közt - a hirtelen halál.(...) Festészete a színekre épül. Sejtelmesen odavetett, vékonyan föltett, légies ecsetvonásai jellemzik korai és kései képeit, akvarelljeit, sőt grafikáit is. (...) A kiállításlátogató most, halála után három évtizeddel döbben rá, hogy a Viski Balás-oevre emanációja ez idő alatt csak fölgyorsult, fényesedett. Akkor volt tanár a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban, amikor ez a középiskola leköröztea Főiskolát. Ennek elsőrendű bizonyitéka, hogy növendékei, Birkás Ákos, Göbölyös Gyula, Gyémánt László, Konkoly Gyula, Kóka Ferenc, Lakner László, Méhes László és Veress Sándor László az idők során maguk is élvonalbeli mesterek lettek. Kezdeményezésük és részvételük ezen a Viski Balás hommage-tárlaton a magyar - és külföldi magyar - festészet előkelő csoportjának tüntető felvonulása." (részlet Frank János tanulmányából)

Budapest, 1995. február 27.

Zsigmond Attila
főigazgató

VISKI Balázs László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Viski Balás László
KÖZNEVELÉS
1964 ÁPR 17.

1021

Egy pedagógusművész halálára

A plakátok — melyek a közelmúltban az Ernst múzeumban megrendezett retrospektív kiállításáról adtak hírt — még az utcán láthatók, de ő már nincs az élők sorában. A kiállítás zárása napján halt meg tragikus hirtelenséggel. Viski Balás László, a képző- és iparművészeti gimnázium tanára egyike volt azoknak a művészeknek, akik a művészi alkotómunkát hihetetlen szívóssággal, aktív tanárként folytatták, s két hivatásukat úgy forrasztották össze, hogy egyiket sem hanyagolták el a másik rovására. Mint tanár és művész is kiváló, teljes értékű ember volt, aki méltán érdemelte ki tanítványai, kollégái és a művészetszerető közönség szeretetét és megbecsülését. Kitűnő tanítványok sorát nevelte, s mint festő egyéni hangvételével, ragyogó koloritjával sajátos művészi képletet teremtett, amelyben az átlelkesített természet lüktető életét érzékeny intuicióval és a korszerű, kiérlelt mesterségbeli tudás biztonságával vetítette vászonra a színek és formák nyelvén. A kettős megterhelés, a túlfokozott élettempó szinte észrevétlenül ásta alá egészségét, s a kiállítással együtt járó izgalmak és a hivatalos és nem hivatalos értékelésben a múlt csökevényeként tapasztalható előítéletek — amelyek még ma is károsan befolyásolják a pedagógusművészek objektív megítélését — nagymértékben járultak hozzá, hogy a szép szál, javakorabeli férfi mint a villámsújtotta fa esett össze a kiállításon.

Emlékét nemcsak a tanítványok szívébe elvetett mag őrzi, hanem tekintélyes művészi oeuvrje is, amelynek tárgyilagos értékelését a művész tragikus hirtelenséggel bekövetkezett hirtelen halála még fokozott mértékben feladatunkká teszi.

Péter Imre

összefoglaló téma meghaladja erejét. Ha pedig a tanár nem összefoglaló témát ad, akkor nagyon kevés választási lehetősége van. Ezekből mennyiségileg elfogadható dolgozatot csak úgy írhat, ha az életrajzokat is beleíria.

Életközelben

Azt is csak országos felmérés tudná megállapítani, hogy kapcsolatosak-e eléggé az élet mai követelményeivel a témák? Kívánjuk az eredetiséget, az önálló ízlést és értékelést, de tudunk-e olyan témát adni, aminek a kidolgozása meg is mutatja ezt? A film, a színház, a televízió, rádió adta élmények feldolgozása bevonulhat-e a képesítőre?

Valószínűleg sok tanár igényelne a képesítő vizsga mindkét részéhez több módszertani segítséget, összefoglaló értékelést, szívesen fogadna ötletekben és esetleg tapasztalatokban is gazdag beszámolót.

ÖKRÖS LÁSZLÓNÉ
tanár
Szeged

MDK

Viski Balázs László

Balatoni ösztöndijat kapott

Kiosztották a festőművészek székelyföldi és balatoni ösztöndijait. Reggeli Magyarország 1942. jul. 2o.

Viski Balás László

Gyűjteményes kiállítása az Ernst-Múzeumban nyílik.

emlitve.

Népszava. 1964 március 4. 4. lap.

M.D.K.

Viski Balás László

"Németh Antal a Kamara Szinházban előadatja Madách tragédiáját!" cimmel beszámoló az előadásról és a szinpadtervekről, amelyek közül két diszletterv repr.-ját bemutatja a lap. /Valószinüleg több szinpadkép is szerepel, de a lap hiányos és igy a cikk szerzőjének neve is megállapithatatlan./

Szinházi Magazin, Bp. 1939. febr. 19. II. évf. 8. sz. 4. lap.

Viski Balás László MDK

Aranyhalak

Táj vadkacsával

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Viski Balázs László

"Önarckép" cimmel beküldött képét-a "Tehetségavatás" c. felhivásra- Herman Lipót megjegyzése kiséri.

Repr.

Szinházi Élet. Bp. 1933. juli. 2-8. XXIII. évf. 28. sz. ~~71.-1-~~ 72. lap.

MDK

Viski Balás László

(O.Á.) : Legújabb generáció.

Művész-Élet, 1933. 8.sz. 16.lap

Viski-Balázs László

Ujabb gyüjteményes kiállitás az Ernst Muzeumban.
Képző- és Iparmüvészeti Gimnázium tanára.

In memoriam.
Rajztanitás 1964. IV. 31.1.

Viski-Balázs László MDK

Művészek karácsonyfája.
Magyar Nemzet 1948. dec. 16.

MDK

Viski Balás László: Kompozició, olf.

Nemzeti Szalon, 1936. ápr.
XI. Tavaszi Szalon

Müvészet. 1937..II. évf. 8-9-sz. 85. l.

Viski B. László. : Táj vadkacsékkal.

Viski Balázs László

Gyűjtemények kiállítása volt: március utolsó napjaiban kalt meg

Vigília, 1964, 5 n., 310 old.

Táblakép.

"Vadkacsa", Viski Balázs László

Magyar Müvészet. 1948. XV. évf. 22. lap.

lásd Balázs László-nál is!

Táblakép.

"Zöld Balaton", Viski Balázs László

Magyar Müvészet.1948.XV.évf. 22.lap.

MDK

Viski Balázs, festő

Akt. Olf.

Fév. Kpt.-MKSzSz.-II.Szabad Nemz.Kiáll.1947.márc.16.-
ápr.6. Kat.2c.1.

Viski Balázs

vod
z
Rabinovszky Má-
rius = Levél
Martyn Ferencher,
az absztrakt művé-
szetről. Sorsunk
1948. febr. 7. 99. l.

Turtul.

Kurucz-vitéz:

Derékig, négynyolczad balr
szú haja, szemöldöke s bajusza ősz
rövid nyelű fokosát felemelve ta
paszománttal és gombolókkal di

Olajfestés, vászonra, méretes
Magyar Képtár 144. L. 72/91

1896. III. 3. az ezredéves K
nan 1896. XII. 28–29. érkezett v

Az 1891: III. 31. dikt 1666. sz. leirat

Viski Balázs

Tükör. 1936. IV. évf. 5. sz. 378. l.
Péter András, A Hónap kiállitásai

MDK

Viski Balázs

Nagy T: 7o rajztanár. Kis Ujság. 1949. máj. 31.

MDK.

Viski Balázs

Kiállitási kritika

Müvészet 1966 jan.

Viski Balazs László

festő

l.

Balazs László

alatt

:

nt

fes

ny

ro

sze

.

. .

sz

:

.

eri

jmá

esi

evi

ásával együtt . . . á 1.50

Gaál Antal diszitő, szobafest
stukkóval. Budape

S z á m l

Tekintetes

Müemlékek Ország

Szobafes

1./ 1 db. előcsarnok beázott me nnye
szerint . . . . . .

2./ Ugyanott a villanyszerelő
mennyezethajlatrészek min
javitása . . . . . .

3./ 1 " elnöki szoba kifestése, m
tás szerint . . . . . .

MDK

Viski Balás László, festö

Aranykalak.

OMKT.-Mücsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. Kiáll.
BP.1937.ápr. 29.-jun.20. Kat. 14.1.

, MDK

Viski Balás László

Hölgy az ablakban, of.

[illegible] M. Műv.ért. 1940-41

16.1.

M e g h i

a Művészettörténeti Dokument
kötete szakmai vitájára.
A vitát 1961. január 25-én,
Klub földszinti helyiségében
Megjelenésére és hozzászólás

MDK.

Viski Balázs László grafikus

"Hullámzó Balaton" /gouache/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Műcsarnok,1955. 58.1.

MDK

Viski Balás László

Vadkacsa, of.

Magy. Művészetért kiáll. r.Mucs. 1940. febr.

19 l.

Viski Balás László
Szeminárium falun, rajz
Jönnek a népnevelők, "
Élmunkás, "

M. Pedagógus Szakszerv. kiáll. 195o. jun.

MDK

Viski Balás László

Péter Az A hónap kiáll. Tükör, 1936. máj. 379 l.

Viski Balás László

Zongorázók, olaj

Olvasó nő, "

Főv. Képtár XL. kiáll. 1948. okt. lo 1.

MDK

Viski Balázs

a Balatoni Művésztelep ösztöndíját kapta

lakás-ellátás

Balatoni Művésztelep. Képzőm. Műsz. 1939. 2.sz.
8 l.

MDK

Viski-Balás László festőművész.

Tamás Ernő cikke. Hirlap, 1948. dec. 17.

VISKI BALÁS László (1909-1964) diszlettervező

OSZK Évk. 1973 (1976) 175.p.

Kertészeti és Szőlészeti Főiskol

1964	Tom.	1.	Fasc.:	1,2
1964	"	1.	"	3
1965	"	2.	"	1.
1966	"	3.	"	1.
1967	"	4.	"	1.
1968	"	5.	"	1,2
1964	"	1.	"	1,2,3
1965	"	2.	"	1,
1966	"	3.	"	1,
1967	"	4.	"	1,
1968	"	5.	"	1,2
1964	"	1.	"	1,2,3
1965	"	2.	"	1,
1966	"	3.	"	1,
1967	"	4.	"	1,
1967	"	4.	"	1.
1968	"	5.	"	1,2

MDK

Viski-Balás László
Csendélet, olaj
Müteremben, "
Tükörbe, "

Rippl-Rónai Társ. kiáll. N.Szal. 1948. dec.
11 l.

MDK

Viski Balázs

Balerina, olaj

M. Képzőművész. Szab. Szerv. tav. tárlat,
1947. máj. 8 l.

MDK

Viski Balázs László
Madarak hajnali ködben, olaj

Ripp1-Rónai Társ. I. kiáll. Ernst Mus. 1946. márc.
7 l.

Viski Balás Jánló M.D.K

festő

Zongorázók. Olaj. hův. tul.
Olvasó nő " " "

Száz magyar festő. Kiállítás kat.
Bp. 1948 10

Mrs. Peter Wentz

Temperature . Oral Rectal

Pulse " "

Resp. " "

Pain in Side. Head. Back.

Cough. Expectoration. Nausea. Vomiting.

MDK

Viski Balázs László

Hegedülő nő, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Muz.
1946. jul. 1o 1.

MDK

Viski Balázs László

Galambok, olaj

Rippl-Rónai Társ. I. kiáll. Ernst Muz. 1946. márc. 7 l.

MDK

Viski Balázs László
Sárga Balaton, olaj

Rippl-Rónai Társ. I. kiáll. Ernst Muz. 1946. márc. 8 l.

MDK

Viski-Balás László, pénztáros

Rippl-Rónai Társ. kiáll. N. Szal. 1948. dec.

2 1.

MDK

Viski-Balázs László

Kompoziciók

M.grafika loo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948. jan.

14 l.

MDK

Viski Balázs László

Hullámzó Balaton gouache 57x75

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 38.l.

Viski Balás László

Csendélet, olf.

Olvasó nő, olf.

Műcsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Visky Balázs,-festö

Tükör.1936. IV. évf. 5. sz. 378.l.

Péter András, A Hónap kiállitásai

Viski Balás László festő

Magyar Életrajzi Lexikon

MDK

Viski Balás László festő

Csendélet virággal, tus és ákv.

Hegyoldal, " "

Befagyott Balaton, " "

V.B.L. ~~kiá~~ gyüjt. kiáll. Ernst Muz.1964.

MDK

Viski Balás László festő

olajf.:

Müteremben

Csendélet gyümölcsös tállal

Lenyugvó nap

V.B.L. gyüjt. kiáll. 1964. Ernst Muz.

MDK

Viski Balás László

festő

1. Szabad Művészet

1950. 232. l.

első sorban arra van szüksége,
lokmak és intézményeknek- és ki
lésre alkalmas kiadványokat adr
teni a hivatalos lapot, évi jel
adványokat s szak és egyéb munk

Felkérem a t. Bizo
hogy a t. Bizottság kiadásá
csoportok valamelyikébe sorozha
lenni, van-e már a t. Bizottsá
reviszonya s ha igen mióta és a
je az 1910. év óta megjelent hi
egyuttal a belga csereintézet r

A Müemlékek t. Országo

MDK

Viski Balás László festő

olajf.:

Szimbólum

Kompozició

V.B.L. gyüjt. kiáll. 1964. Ernst Muz.

Viski-Balázs László

A művészeti gimnáziumban Gyémánt László tanára volt, hatott rá ragyogó koloriz-musával.

Végvári L.: Nem megy simán e honban. – Műgyűjtő, 1969. I. sz. 32. l.

Viski Balázs Lénkó

1, Csendélet, 1958.

Magyar Művészet 1945-1969
Kücsamat 1969 sep-okt.

MDK

Viski Balás László festő

tus:

1963 éjszaka

Állatfigurák

Táj

V.B.L. gyüjt. kiáll. Ernst Muz. 1964

MDK

Viski Balás László festő

tus:

Madárfióka

Nyul

Öröm

V.B.L. gyüjt. kiáll. Ernst Muz. 1964

MDK

Viski Balás László festő

tus:

Szürke és fekete

Twist

Prizma

V.B.L. gyüjt. kiáll. Ernst Muz. 1964

Bsürke ön Tekete

Twiet

Friens

MDK

Viski Balás László festő

tus:

Rajz, I.

Mese

Vizesés

V.B.L. gyűjt. kiáll. Ernst Muz. 1964

MDK

Viski Dalás László festő

tus:

Alkony

Karaván

Vivace I.

V.B.L. gyűjt. kiáll. Ernst Múz. 1964

M.D.K

Vishy Balázs László
festő

Részt vett a tárlaton.

D. Fehér Ignácz: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Művészet, 1965. november - 28 lap

MDK.

Visky Balázs László

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov. lap 3o

MDK

Visky Balázs

figyelemreméltó munkákkal szerepel.

Nagy Tibor: Zuglói művészek. - Kis Ujság. 1948. VII.25.
XIV. Thökély ut 80. - Csoportkiállitás.

MDK

Virki Balás László
grafikus

Lakner László tanára volt
a rajzgimnáziumban.

Frank Jenő: Lakner Lászlónál
Élet és Irodalom, 1966. jan. 22-8 lap

Vishi Balásházló

fellő -

M.D.K

„Olvasó nő" (repro)

Művészet, 1965. december - 17 kap

Viski Balás László
festő

M.D.K.

Festményeit a hó alkotáson
bemutatta.

Péter Imre: A monumentalizmus bűvöltében
Művészet, 1966. január - 10 kap.

Viski Balás László festő M.D.K.

retrospektiv kiállitás müveiből az Ernst Muzeumban.

Napló

Magyar Nemzet 1964. február 19. 4.1.

M.D.K.

Viski Balás Károly

festő

Az Ernst Museumban rendezett tárlatot. — Méltatás.

Frank János: Viski Balás Károly

Élet és Irodalom, 1964. március 7 — 8 lap

Viski Balás László festő M.D.K.

Temetése ápr. 8-án

H alálozás

Magyar Nemzet 1964. április 4. 8.1.

Viski Balás László festő M.D.K.

Ernst Muzeum-i tár után tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Fiatal kora óta foglalkozott pedagógiával is. Pedagógiai munkáját 1955-ben kormánykitüntetéssel jutalmazták.

Meghalt Viski Balás László festőművész

Magyar Nemzet 1964. április 2. 4.l.

Viski Balás László festő M.D.K.

Mintegy 100 kép, 18 esztendő termése.

S,M,: Viski Balás László kiállitása.
Magyar Nemzet 1964. márciüs 12. 4.l.

Virski Balázs László

festő

M.D.K.

Részt vett a tárlaton.

D. Fehér Zsuzsa: Új magyar festészet.
Művészet, 1968. május – 40 lap

MDK

Visky Balás

neve emlitve

Gyémánr László kiáll. Mednyánszky terem
1967.ápr.

Viski József

(szül. 1906) műveit mutatják be a budapesti Nemzeti Galériában jelenleg látható kiállításon.

„-bm-" jelű cikk: New Hungarian Painting.

Daily News, Budapest, 1968. I. 23. 2 l

Viski Balázs László festő M.D.K.

Gyüjteményes kiállitása az Ernst Muzeumban

Napló

Magyar Nemzet 1964. március 4. 4.1.

Viski Balás László

festő

M.D.K.

Interieur
Sárga lombok között } repro

Pogány Frigyes: Viski Balás László
Művészet, 1964. junius — 29 lap.

M.D.K.

Viski Balás László

M.D.K

festő

1964 márciusában volt hiálli-
tása az Ernst Muzeumban a
tragikus hirtelenséggel elhunyt
festőnek – Méltatás.

Pogány Frigyes: Viski Balás László
Művészet, 1964. junius – 29 kap

Viski Balás László, festő MDG

Elhúnyta alkalmából kifejezett rénvétért mond köszönetet a család.

— : Köcleméry 6

ESTI HIRLAP, bp. 1964. máj. 5.

Viski Balázs László, festő MDK

Kiállítása nyílik az Ernst Múzeumban. Kb. 100 festménye tekinthető meg.

— : Két új kiállítás 2

ESTI HIRLAP, bp. 1964. márc. 4.

Viski Balás László, festő

MDK

Az Ernst Múzeum ban állítottak ki 65 olajfestményét és 45 grafikáját.

Cs. M.: Lírai hangulatoktól az elvontságig

2.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. márc. 7.

Viski Balás László, festő MDK

Nemrég volt gyűjteménye tárlata a festőművésznek, aki komoly pedagógiai munkásságot is végzett a képzőművészeti gimnázium-ban. Most haláláról érkezett hír.

—: Meghalt Viski Balás László 2. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. ápr. 1.

VISKI BALÁZS LÁSZLÓ

SZÍNRŐL SZÍNRE

43.a
48.o.

VISKI BALÁZS LÁSZLÓ

SZÍNRŐL SZÍNRE

58.0 104.0.
63.0. 43.0
73.0 48.0.
81.0. 100.0.
92.0. 104.0.
97.0.

vagyok; hanem azért, mert az indulat
ri, a meggyőződés pedig tiszta, ob-
ág-stilusban mondják, hideg és nem
át se. "Élettel" itt argumentálni
ersze, hogy minden van; de itt nem
ékelésről; az pedig, hogy valami
z értékéről, azt nekem kell kimon-
ek milyen "végleteket" jelentenek,
um, mely bocsánatot hirdet a tisz-
terának, de kárhozatot a tökéletes,
a maga nemzetének" jót akaró fari-

MDK

Viski Balázsné, festö

Borus Balaton. Vizf .

Föv. Kpt.-[illegible].-II.Sza bad Nemz.Kiáll.1947.márc.16.-
ápr.6. Kat.2c.1.

Viski.

A III. Nemzeti képzőművészeti kiállítá-
son tájképei szerepeltek. (említve.)

Uj Magyarság, 1935. März 24.

MDK

Viski /20. század/

"Fifi", lemezpapir

Szamárkocsi, lemezpapir

Ernst Muzeum aukciói. XXIX. 63.l.

MDA

Viski

Tájképpel szerepelt a Műcsarnok 1937.évi téli kiállitásan.

Pipics Zoltán dr.: Téli tarlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság,1937.jan.24. 21.l.

MDK

Viski,

...ugy a festészeti,mint a szobrászati díjra több, elég jelentös mü futott be.

Kopp Jenő: A TavaszinTárlat.
Esterházy Pál hg. pályázata tört.és életkép,valamint kompozició és aktpályadijra. -OMKT.1942.
Szépmüvészet.1942. 15c-151.l.

Viski

Viski: napsütéses utcát ábrázoló képével,
Csuk Jenő: plein air tájképekkel,
Bosznay István: hangulatos balatoni tájaival,
Kukán Géza: kompozicióival,
Szántó Lajos: "Salome" c.
Romek: Csendéletei,
Krusnyák Károly: „Családi kör" c.
Csánky Dénes: kvalitásos plein air képekkel,
br. Hatvany Ferenc: "Kékruhás nő" c. festményével szerepel a Műcsarnok tavaszi kiállításán, amelyről Kun Imre a lap Művészet" c. rovatában számol be.

A HÉT, Bp. 1921. juni. 1o.
XXXII. évf. 15. sz. 255. lap.

vISKI, festő

Ha emlitjük a vandor képkereskedők működését, vISKI vihartól tépett lovaival, CSILLAG szénásszekereivel, FIELD FIED PAL balerinaival-akért jók is akadtak-akkor tel jesnek látszik a két háború közti művészi élet képe.
62.old

KORONNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről
61.old.

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1974. V. 1.sz.

Viski Balázs Béla, festő

MDk

március 6-án kiállítása nyílik meg

az Ernst Múzeumban

— : Hl —

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. márc. 6.

Viski Balás Csanád, szobrász

Szerepel.

–: Hét fiatal képzőművész kiállítása
Angyalföldön 8.

Népszabadság, Bp. 1969. dec. 13.

MDK

Visky Balázs Csaád

Részt vett a kiállításon

Merei Ottó: Progresszív fiatalok kiállítása.
Művészet, 1969. novemberi - 42 kép.

Viski Balázs Csanád szobrász

Szerepel a N°1. kiállításon az anyagfoldi József Attila Művelődési Házban

Kociálista Művészetért 1970 I. s.

Viski Balás Csanád

Szerepel az angyalföldi József Attila Művelődési Ház távlatán (1969 dec 12-28)

Meghívó

Visky Balázs Csanád

1969.áprilisában rendezték meg első kiállításukat a Progresszív Művészek Törekvésű Művészek a József Attila Művelődési Központban. A kiállító művészek között szerepelt a művész is.

Sinkovits Péter: Jubileum a Kassák-klubban.
MŰVÉSZET, 1980.február - 40.lap.

VISKI Balázs Csanád

ARS HUNGARICA
XIX.évf.1.sz. 1991 66,67

TANULMÁNYOK
Hegyi Lóránd: Kalligráfia, absztrakt expresszionizmus, informel Magyarországon 1958–1970 között 3
Keserü Katalin: Pop art Magyarországon 15
Hegyi Lóránd: Struktúraelvű és geometrikus művészet Magyarországon 1968–1980 között 29
Andrási Gábor: A Zuglói Kör (1958–1968) 47
Mezei Ottó: A Szürenon és kisugárzása 65

DOKUMENTUM
Molnár Sándor: A festői elemek analízise (1962) 85
(Sajtó alá rendezte: Andrási Gábor)
Dokumentumok a Szürenon és kisugárzása című tanulmányhoz 111
(Összeállította: Mezei Ottó)

VISKY Balázs

részt vett a No.1. csoportban

JÓLSVAI András: Ó, azok a hatvanas évek : beszélgetés Deák László költővel. = Magyar Nemzet, 1991. márc.14. 12.p.

VISKI CSIK ISTVÁN épitész

SZÉKELY András: Nemzet és építészet. = Mozgó Világ, 16.évf. 12.sz. 1990 86 - 88. p.

megyei művészek MNG-beli
Itt kell megemlitenünk a
szervezete által rendeze
fontosabb szürrealista é
ták be.

Ezek után az előzm
gyüjteményes mücsarnoki
XII. számot, hanem az U
ban hüen, reálisan muta
a tárlat alkalmából nem
kább a kritika vizsgázo
fény iróink elméleti fe

Visky János (1891-)

Befogás.
Oljf. Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Viski István

szatmári könyvtető

XVIII. sz

l.

Zoltai debr nyomda

17. l

1927 Nemes Eliz:

Sakk.

A parkettás teremben, ~~a~~
egy elökelő úrat és két hi
fiatal úr ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ job
jobbról ~~[illegible]~~ közeledő és ki
kancsóban ~~[illegible]~~ hüsitöt ~~[illegible]~~ hoz a
Kodott fiatal emberre m
hát ~~[illegible]~~ visel, párnázott t
jobbját a sakktáblán
te ruhás hölgyre figyel,
magát. A balról helye
bokkal és széles hajtóka
ugyanilyen ~~[illegible]~~ harisnya, és ~~[illegible]~~ csattos csi
talemberé pedig ~~[illegible]~~ vörös b
nadrág, fehér harisny
a szobrokkal ékesitett s
mely tájképet ábrázoló gobel

F Az öfszes alakok haja rizsporos.

I elöl két lovassal,

Vászon, méret

Viski István

szatmári könyvkötő

1757

l

Csüsfe

367. l.

20

Kat. Val. Félix
Prot. Jolán

CSÜTÖRTÖK

21

Kat. Sz. M. b.
Prot. Olivér

PÉNTEK

22

Kat. Cecilia vt.
Prot. Cecilia

SZOMBAT

23

Kat. Kelemen p.
Prot. Kelemen

Viski Balás László

Említve

Képzőművészet
Vigilia, Bp. 1969. sep.

Visky Baldás László

Festo." 1909-1964.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l 316 l.

MDK

Viski Balás László festő

tus:

Kompozició

Figurák

Emlék

V.B.L. gyüjt. kiáll. Ernst Muz. 1964.

MDK

Viski Balás László festő

tus:

Tükör

Mámor

Köd

V.B.L. gyüjt. kiáll. Ernst Muz. 1964.

Visky Balázs

„Komposíció" c. mával kiemelés

Tanulmányok a 2 milliós tábla-
zéprázdásból ... Magy. Képz.
Szöv., Solymán István,
1966

89

Viski Balás László

festő

M.D.K

A Művészeti gimnázium ban Lakner László tanára volt.

Lánz Sándor: Lakner László sól.
Művészet, 1967. október - 21 kep.

Vishi Balázs László

festő

M. Dj.

Gyemánt László nak volt a mestere.

Frank János: Gyemánt László nál

Élet és Irodalom, 1968, szept 7-8 lap

Viski Balás László

kiállított festményei:

Csendélet, olaj, 80×60 cm.
Esőedül, -"-, 80×100 cm.
Csendélet, -"-, 78×55 cm.
Aranyhalak, -"-, 50×80 cm.

70 művész kiállítása, Bp. 1957. Bp. 1987. 16 lév.

4. kv.

M.D.Y

Vishy Bélás László
festő -

Gyémánt László eszményiges.

rauk János: Gyémánt Lászlónál
ét és Irodalom, 1961, szept. 7 - 8 lap.

MDK

Viski Balás László

Csendélet, o.

Olvasó nő, o.

X. Magy. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1965.

Viski Balázs László

Kisérletei szerint a fiatal nemzedék számára az absztrakt képzőművészet érthető, ha természetes ösztönére hallgat.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965. 134

M.D.K.

Viski Balázs László

A Rippl Rónai Társaság pénztárosává választották.

Szinház, Bp. 1948. febr. 4-lo. IV. évf. 6. sz.

MDK

Viski Balás László festő

tus:

Báb

Madár

Hajnal

V.B.L. gyüjt. kiáll. Ernst Muz. 1964.

MDK

Viski Balás László festő

tus:

Fekvő akt

Eros

Anya gyermekkel

V.B.L. gyüjt. kiáll. Ernst Muz. 1964.

MLM

MDK

Viski Balás László festő

tus:

Fa

Kakas

Müterem

V.B.L. gyüjt.kiáll. Ernst Muz. 1964

MDK

Viski Palóc László festő

tus:

Fekvő akt

Eros

Anya gyermekkel

V.B.L. gyűjt.kiáll. Ernst Múz. 1964

MDK

Viski Balás László festő

olajf., repr.

Csendélet gyümölcsös tállal

Gyárudvar

Kompozició V.

V.B.L. gyüjt.kiáll. Ernst Muz. 1964

Kompozíció V.

MDK

Viski Balás László festő

olajf., repr.

Sokác párna és virág

Halak asztalon

Sárga lombok között

V.B.L. gyüjt.kiáll. Ernst Muz. 1964

MDK

Viski Balás László festő

olajf., repr.

Olvasó nő

Zongora mandolinnal

Tükörbe néző

V.B.L. gyüjt.kiáll. Ernst Muz. 1964

MDK

MDK

Viski Balás László festő

olajf.:

Kompozrició V.

Rémület

V.B.L. gyüjt.kiáll. Ernst Muz. 1964

MDK

Viski Balás László festő

olajf.:

Kompozició IV.

Vörös éa fekete

V.B.L. gyüjt.kiáll. Ernst Muz. 1964

MDK

Viski Balás László festő

olajf.:

Sikok és görbék

Kompozició I.

" II.

" III.

V.B.L. gyüjt.kiáll. Ernst Muz. 1964

MDM

Vlaki Belia Djasio festo

olaj1e.:

Blok ce gorbek

Kompozicio I.

" II.

" III.

V.B.D. Cyklo.Kiklii. Kvant Mus. 1964

MDK

Viski Balás László festő

Fekvő akt, tus, repr.

Madárfióka, " "

Rondó, " " , textilterv

V.B.L. ~~kiá~~ gyüjt. kiáll. Ernst Muz.1964.

MDK

Viski Balás László festő

olajf.:

Este

Kapriccio

Tó a hegyek között

V.B.L. gyüjt. kiáll. 1964. Ernst Muz.

MDK

Viski Balás László festő

olajf.:

Folyó mellett

Kert

Szinjáték

V.B.L. gyüjt. kiáll. 1964. Ernst Muz.

Kiállító művészek:

Viski Balás László
Birkás Ákos
Göbölyös Gyula
Gyémánt László
Konkoly Gyula
Kóka Ferenc
Lakner László
Méhes László
Veress Sándor László

A Budapest Galéria
szeretettel meghívja Önt a

Viski Balás László
(1909 – 1964)
és tanítványai

című kiállításának megnyitójára
1995. március 9-én (csütörtök) 17 órára
a Budapest Kiállítóterembe
(Budapest V., Szabadsajtó út 5.).

A kiállítást megnyitja:
Frank János

A kiállítás megtekinthető 1995. április 9-ig hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

A kiállítást támogatta
a Budapesti Tavaszi Fesztivál
és
a Közép-európai Nemzetközi Bank
(CIB)
Budapest

Budapest Galéria

Meghívó

Visky Istrán

Vörös ötvös 1677

l

Jankó ötvös aprodok

17 l

szükség.Ha az illető müemlékről
ne meg,annak megküldése is szük-
ért szükséges épen e müemlékek
beli Szépmüvészeti Muzeum igaz-
lyes meggyőződése alapján felette
és igy azok itteni ismertetése
egelőzően eszközölhető volna.

Alexy Lajos s.k.

m.kir.főkonzul.

Viski István, Compactor

MDK

1790. márc. 6-án "Az Apor Historiájának bé kötéséért fél bőrbe" kap 1 frt. 36 dénárt.

271.o.

Farczády Elek: A marosvásárhelyi Bolyai tudományos könyvtár.

KelemenEml. 265-278.o.

MDK

Viski Imre

Önarckép, festm.

Az önarckép. Alkotás Művészház, 1923. márc.

18. l.

Viski Dezső

festő

1911-14. Élt a Szolnoki művésztelepen Zombory Lajos irányítása mellett tanult. Az 1920-as években Délamerikában volt állatfestő iskolája.

Szolnok a művészetben. Bp. 1927. 30. l.

MDK

Visky Dezsö, festöm.

1911-töl 1914-ig tartott évnyaranként tanfolyam növendéke a szolnoki müvésztelepen,- azóta elismert jeles művész.

Mint állatfestö tünt ki. Ma Délamerikában nagysikerü állatfestöiskolája van.

Szolnok a művészetben. c. Emlékkönyv /ifj. Gonda Béla szerk./ a 25 éves jub. alkalmából. 1927. szept. 30.1.

Visky Dezső.

A 25. éves szolnoki művészte-
lep ünnepi kiállításán művei
szerepelnek.

Esti Kurir, 1927. szept. 18

Vitéz hátyás

hezepel a Nemzeti Szalonban

a szepesi művészek kiállításán

Nemzeti Ujság 1937 III. 14

Viskán Laci

nyárszói festő-
faragó, az öreg sár-
vári molnár Barta
János tanítványa
Ez a János a 27-ik lapon
Sámuelnek írva.

Malmagynépnuv I.

39-l.

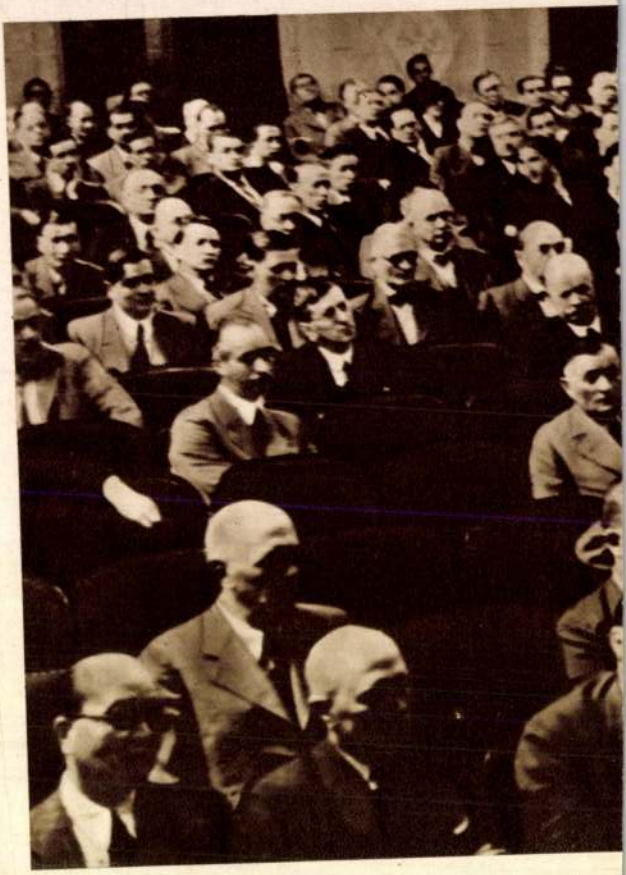

Az ujságírói főosztály I. évi rendes

Visky Eötvös István ötvösmester

Győri Szemle 1934. 425.

Cikk a győri ötvösökről

Visky István

győri ötvös

legénye: Bodor Márton mester áll 1677-ben a céh előtt, mert „az (győri) Nemet himprer (himpellér) ötvösnél munkálkodott."

Jankó László:

Egy újabb győri ötvös-mester a 17 századból.

Győri Szemle 1937. 132. l

RISÉR LAJOS
Mohács.

Tekintetes

" Európa "

Film- Könyv- Lapterjesztő és Könyvkiadó R.T.

cégnek

Budapest V.,

Visegrádi-u. 36. IV.

Visky István

ötvös Győr

XVII. s.

l.

Jankó Ötvös-apradok

3. l.

T.

E-n-r-o-p-a
kiadohivatala

Budapest

V., Visegradi utca 36

43 X 19 18
MAGYAR KIRÁLYI

Vicky István

egyéri ötvös

1666

l.

Jankó Ötvös-apródok

5. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Viskey István

győri ötvös

1677

l.

Jankó Ötvös-apródok

6-l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Viskey István

győri ötvös

1673–75.

l.

Jankó Ötvös-apródok

6. l.

MAGYAR KIR. POSTA
80

Visky Eötvös István

1663 Győr

l.

Hlatky Mária:

A magyar gyűrű.

Bp. 1938. 88. l.

P[illegible] KÖNYV
[illegible] STÁBLY-UTCA 1.

[illegible]yi Gyula dr.
[illegible]zeti Muzeum tit-
[illegible] Urnak

[illegible]7.IV.4. BUDAPEST

Visky Eötvös István

Győr 1663 – 1682.

Jankógyőri ötv. 13. l. 33. l.

1663. jan. 21. mutatta be remekét, azonban a gyűrűt nem fogadták el, egy hét alatt tartozott mást csinálni és 8 forintra büntették. Próbája ellen később is előfordultak kifogások. 1683-ban már nem élt.

ILOM.

ok: Ünnepélyeink 3
hamtámadás ... 4
ilitarizmusról ... 16
... ... 20
szabadságharc
... ... 21
... ... 26
ok! 29
... ... 38
, Éjfél, Történet
15, 27 és 39
fájdalom, Furcsa
... ... 28 és 37
Egy szál fehér
ton ... ... 27, 39 és 42
tem a néma ka-
... ... 37
Ébresztőtől ta-
... ... 39
at) 42
... ... 45

VISKI JÁNOS

Külföldi aukción:
Janos Viski: Auf der Heimfahrt.
Öl auf Leinwand, 68x95 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
639. Kunstauktion, Marz 1983.
Katalogus 45.old. 236.sz. Taf. 165.

XII. TEREM

VISKI JÁNOS.

Festőművész. Született 1891-ben Szokolyán. Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán végezte. A Műcsarnokban 1913-ban állított ki először. 1923-ban nagyobb külföldi tanulmányutra indult és Braziliában, 1928-ban pedig Uruguayban, Argentinában, Chileben, Peruban és Venezuelában rendezett kollektív kiállításokat főképpen állatképeiből, 1929-ben pedig Barcelonában és Párisban vett részt az ottani kiállításokon. 1930-ban a Pállik Béla-díjat, 1934-ben a TESz ezüstérmét, ugyanebben az évben Halmos Izor életképdíját, 1935-ben a Képzőművészek Egyesülete ezüstérmét nyerte el, 1936-ban pedig kitüntető elismerést kapott.

Az alábbi tartalom 31 műve kiáll. Lásd a komplett példányban

1. Ökrösfogat.
2. Várakozó kocsi.
3. Fehér ló.

Viski János

KMTárs 1939. őszi tárl.

...sár.
20. Csárda előtt.
21. Szénahordás.
22. Gulyás.
23. Szántás.
24. Terelés.
25. Nyári jászolnál.
26. Pihenő lovak.
27. Hordás.
28. Hármasban.
29. Ősmagyarok.
30. Lótanulmány.
31. Kocsinál.

VISKI JÁNOS.

Festőművész. Született 1891-ben Szokolyán. Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán végezte. A Műcsarnokban 1913-ban állított ki először. 1923-ban nagyobb külföldi tanulmányutra indult és Braziliában, 1928-ban pedig Uruguayban, Argentinában, Chileben, Peruban és Venezuelában rendezett kollektív kiállításokat főképpen állatképeiből, 1929-ben pedig Barcelonában és Párisban vett részt az ottani kiállításokon. 1930-ban a Pállik Béla-díjat, 1934-ben a TESz ezüstérmét, ugyanebben az évben Halmos Izor életképdíját, 1935-ben a Képzőművészek Egyesülete ezüstérmét nyerte el, 1936-ban pedig kitüntető elismerést kapott.

Műcsarnok

1939

VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI
M. KIR. MINISTER

18496/1912. szám.

A Müemlékek Orsz. [illegible]
zottságának, folyó évi febr[illegible]
hó 8-án 847. szám alatt [illegible]
felterjesztésére, tudomása [illegible]
további eljárás végett kul[illegible]

Budapest 1912 május 24.

A miniszter rendeletéből:

Viski János

NEMZEDÉK 930. III 15

hires festőművész kiállítása

séget szerez a magyar névnek. Világlapok vezető helyen méltatják művészetének nagyságát, a lapok hozzák képeinek szines reprodukcióit.

Hét évig volt hazájától távol a világ viszonylatban is márkát jelentő magyar festőművész. De a művészt kikezdi a honvágy és a művész roham haza a csonkitott, tépett, megalázott édes szülőotthonába.

Viski János szegedi vendégszereplése kiemelkedő művészi esemény. A magyar puszta világából meritett képei biztosan meghódítják közönségünket. Viski János nemcsak állatfestő, hanem beérkezett arcképfestő is. Portréit ugyanaz a lüktető élet jellemzi, mint egyéb képeit.

Hisszük, hogy ezt az elismerést, amivel a külföld adózott művészetének, hazája sem tagadja meg hü fiától, sem erkölcsi, sem anyagi téren. (pr.)

Nemzedék 930. III. 15.

Viski János

Viski János festőművész, XI.
Horthy Miklós-körtér 1. 256-423

Bptávb 1940 szept.

Halász Viktor dr.

Viski János
festőművész

* **Magyar festő sikere Párisban.** *Párisban* megnyilt *Viski* János magyar festőművész kiállitása a Galeries Georges Petitben. A művész karrierje Dél-Amerikában kezdődött, ahol hatévi tartózkodása alatt igen jelentős sikereket ért el. A művész számos ottani és ujabban festett munkáját mutatta be a kiállitáson megjelent előkelő közönség előtt.

Magyarság
1929 I. 8

Tételszám	Irattári szám

Ujra be kell mutatni: ..... n .....

Magyar királyi államv

Iktató-szám ..... 19 .....

..... **osztály.**

A beadvány { **száma** .....
kelte .....
beérkezése .....

Tárgy:

..... **db melléklet** ..... **csomag** ..... **súly**

Viski János festőművész

— **Magyar művész kiállítása Párisban.** A minap nyílt meg *Viski* János magyar festőművész kiállítása a Galeries Georges Petitben. A művész karrierje Dél-Amerikában kezdődött, ahol hat évi tartózkodás alatt igen jelentős sikereket ért el. Bejárta Dél-Amerika legtöbb államát, hosszu időt töltött a legbelsőbb, a civilizációtól messze eső vidékein, ahol a pampák életéből vett témáit festette meg. Saopaoloi és rio de janeiroi kiállításai a délamerikai sajtó és közvélemény körében élénk elismerést arattak. A művész számos ottani és ujabban festett munkáját mutatta be a kiállításon megjelent előkelő közönség előtt.

Keresztény Ujság
1929 I. 8.

Fizetési ut

.....

a magyar királyi államvasutak főpénztára által

.....

Pengő

azaz

A ..... *Pengő* ..... *fillérről kiállítandó* .....

.....

.....

Budapesten, 192 .....

Utalványozza «.....» főosztály:

.....

A könyv lap-száma	Számlázás

Visky János

PH.929.IX.17.

— **Magyar festőművész sikerei Braziliában.** Visky János festőművész, akinek állatfestményei már idehaza is feltünést keltettek és aki hét esztendeje Délamerikába vándorolt ki, nemrégiben hazatért és nagy délamerikai kollekcion kivül hazahozta tengerentuli sikereinek emlékeit is. Brazilia, Argentina, Peru és Chile nagy városaiban dolgozott és állitott ki hét év alatt Visky János, akinek munkáiról a délamerikai lapok a legnagyobb elismerés hangján emlékeztek meg minden egyes kiállitása alkalmából. A művész, aki most már a Hortobágy életének szenteli művészi tanulmányait, még ebben az esztendőben kiállitja délamerikai és itthoni festményeit.

PH.929.IX.17.

MDK

Viski, János/Johann/ Maler in Budapest

22.9. 1891 Szekelya /Ung./

Hauptsächtzlich Tier- u. Genre -Bilder.
1919-29 in Südamerika.
1930 Függ. Müv.
Collect.Ausst. 1939.Mös. Mehrere Preise.
Vertr. im Mus. d. Bild. Künste.

Th.-B., 34

Egy párizsi kiállítással kapcsolatban a *Le Journal* képzőművészeti kritikusa, *G. de Pawlovski* új festőre hívja fel a figyelmet: *de Janos Viskire*, aki — mint írja — „csodálatos képeiben *megdöbbentő fotográfiáját adja az állatok alig ismert vagy félreismert lelkének*. Érdekes és kalandos karrier *de Janos Viskié, érdekes és kalandos kóborlások közepette festette képeit*, amelyeken színekben és vonalakban örökíti meg *a délamerikai steppét, a romantikus spanyol vidéket és — a magyar rónát*".

Mert Magyarországból indult el ez a különös karrier. *Viski* János egy kis alföldi faluban, Abonyban volt a háború előtti években rajztanár. Tanítás után ki-kicsatangolt a környékbeli tanyákra és ott festette *az alföldi síkság állatait, a nyargaló csikókat és a békésen pihenő teheneket*. Tanulmányozta az állatok sajátos életét és órákig üldögélt egy helyben, hogy elleshessen egy-egy érdekes mozdulatot.

A faluban gúny ülte meg a különös rajztanár személyét, aki nem ül be ebéd után alsózni a kaszinóba, hanem a réteken hever és teleraizolja a vázlatkönyveket

volt, ahol még egy benszülött festővel közösen rendezte meg kiállítását. *A kiállításnak döntő sikere volt*: a képek nagyrésze elkelt. És most megkezdődtek a kiállítások vándorstációi. Íme a sorrend: *Brazília, Uruguay, Argentina, Chile, Peru, Venezuela, Spanyolország* és — *Franciaország*. A caracasi kiállításon Venezuela köztársasági elnöke, generál Juan *Gomez* veszi meg egyik hortobágyi csikóképét ezer dollárért. Madridban *Primo de Rivera* nézi meg a kiállítást és vásárol két festményt.

*

„Sok vonásban rokon és mégis egészen idegen egyéni nép kelt csodálatos színekben életre Janos *Viski* képeiben — írják hasábos cikkekben a spanyol lapok —. A magyar nép ősi álmai, a Duna melódiái szólalnak meg ezeken a képeken. A magyar puszta élete, emberei, egy távoli, alig ismert ország csodálatos és gazdag világa: ezek Janos Viski képei."

Künn elért mindent, amit itthon csak álmodni mert. Künn megértették a bársonypuha alföldi fütenger leheletfinom meséit, a nyugtalanul száguldó csikók rohanásának vad melódiáját, a puszta embereinek lassú,

Ma.

Viski János
festőművész

Hogyan lett egy abonyi rajztanárból a külföld legünnepeltebb állatfestője

Viski János világkarrierje Braziliától Párizsig

Magyar Hírlap
1929 III. 29

Viski János

Szerepel a Független Művének Társaságának klubhelységében (Erzsébet Kt. 41) rendezett karácsonyi képvásárou.

P. H. 929. XII. 22.

Vitéz Mátyás

MDK

Viski János

A párisi őszi szalon. /S. L.cikke/ Képzőművészet, 1929, 25.sz. 235 l.

Viski János MDK

Gulyásbojtár, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

MDK

Viski János

"Koppány leveretése" c. műve a Szt.István kiáll.-on.

Művész Kurir, 1938. 4.sz. 48.l.

MDK

Viski János, festö

Gulyásbojtár.
Tarka tehén.
Tanyán.
Gulya a kutnál.
Vásár.
Csárda elött.
Szénahordás.
Gulyás.
Szántás.
Terelés.

Mücsarnok.-Öszi Tárlat.1939.okt.8-nov.19. Kat. 22.l.

MDK

Viski János, festö

Takarmánygyüjtés.
Cséplés délután.
Juhász.
Cséplés.
Bivalyfogat.
Gulyás-fej.
Magyar bika.
Juhászbojtár.
A malom körül.
Munkaközben.
Ökrök az árnyékban.

Műcsarnok.-Őszi Tárlat.1939.okt.8.-nov.19. Kat. 22.1.

MDK

Viski János, festö

1891-ben Szokolyán született. Képz.Müv. Föisk.-t végzett. 1913-ban állitott ki elöször a Mücs.-ban. 1923.-ban nagyobb külf.utra indult. Brazíliában, 1928-ban Urugay-ban Argentinában, Peruban Venezuelában rendezett kollektiv kiáll.-t föképpen állatképeibol. 1929-ben Barcelonában és Párisban vett részt kiáll.-kon. Sok dijat,kitüntetést nyert.

Ökrösfogat.
Várakozó kocsi.
Fehér ló.

Mücsarnok.-Öszi Tárlat.1939.okt.8.-nov.19. Kat. 21.l.

MDK

Viski János, festö
szül.1891

Pihenö lovak. Jelezve. Olf.
110 x 150 cm.

Almásy-Teleki XI.1943. Kat. 34.1.

. MDK

Viski János, festö

Nyári jászolnál.
Pihenö lovak.
Hordás.
Hármasban.
Ösmagyarok.
Lótanulmány.
Kocsinál.

Mücsarnok.-Öszi Tárlat.1939.okt.8-nov.19. Kat. 22.l.

MIK

Viski János, festö

Szántás. olf.

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiáll. 1934.szept.27.-okt.28.
Kat. 14.1.

MDK

Viski János, festö

Cséplés. Olf.

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiáll. 1934.szept.27.-okt.28.
Kat.16.1.

Viski János MDK

Magyar bika

Lóistálló

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

MIDK

Viski János

MDK

Nyár

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

MDK

Viski János

A haragosak

Műcsarnok 1939 Derü a művészetben. c. kiáll.

Viski János MDK

Fuvaros

Mücsarnok 1938 Téli kiállitás

MDK

Viski János MDK

Tehenek

Műcsarnok 1938 Téli kiállitás

Viski János MDK

Önarckép

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

Viski Jakos

Mallit

E. K. 932 : XII. 21.

Kér

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . Hely: . . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatáso

Visky János

Kiállít

N. U. 93. 2 XII. 20.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányut

. . . . . .

Viski János

Kiadlát

P.H. 932. XII. 20.

Kérdő

Név: . . . . . .

Volt-e önálló kiállitása 1954-óta: . . .

. . . . . .

Milyen pályázatokon vett részt 1954 utá

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásokat kapott: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

1954 után készült fontosabb müvei: . . .

Viski János

MDK

Hazafelé, repr.

Műcsarnok 1939 dec-1940 január

Viski János

MDK

Kurucok

Őszi vásárról

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

Viski János MDK

Szénahordás

Gulyás

Szántás

Terelés

Műcsarnok 1939 Őszi tárlat

Viski János MDK

Tanyán

Gulya a kutnál

Vásár

Csárda előtt

Mücsarnok 1939 Őszi tárlat

Viski János MDK.

Munkaközben

Ökrök az árnyékban

Gulyásbojtár

Tarka tehén

Mücsarnok 1939 Őszi tárlat

Viski János

MDK

Gulyásfej

Magyar bika

Juhászbojtár

A malom körül

Miesarnok 1939 Őszi tárlat

Viski János

MDK

Cséplés délután

Juhász

Cséplés

Bivalyfogat

Műcsarnok 1939 őszi tárlat

Viski János

MDK

Ökrösfogat

Várakozó kocsi

Fehér ló

Takarmánygyüjtés

Mücsarnok 1939 őszi tár[illegible]t

Viski János MDK

Ősmagyarok

Lótanulmány

Kocsinál

Mücsarnok 1939 Őszi tárlat

Viski János

MDK

Nyári jászolnál

Pihenő lovak

Hordás

Hármasban

Miccarnok 1939 Őszi tárlat

Viski János

MDK

Ősz a pusztán

Hazafelé

Száguldó kocsi

Miccsarnok 1939 dec.-1940 január

Viski János MDK

Koppány leveretése, repr.

Műcsarnok 1938 Szent István kiállitás

Vlad Ivanov

Корфану Јеврејке. Геде.

MDK

Viski János festő

KMTárs őszi kiáll. 1938. nov. Műcs. 39 l.

MDK

Viski János, festö

Kislány.

Mücs.-OMKT."A gyermek a müvészetben" kiáll. 1940.II-III
Kat. 24.1.

MDK

Viski János, festö

A magyarok az öshazában.	Olf.
Borjuk.	"
Itatás.	"

Nemz.Szal.-A Független Müvészek Társ.-III.kiáll.
1930.okt. Kat.

MDK

Viski János, festö.

Várakozó kocsi.	Olajf.
Juhászbojtár.	"

Mücsarnok. IV.Képzömüv.kiáll. "A Magyar Müvészetért."
1943.máj.16-30. Kat. 5,6.1.

Viski János festőművész

Legeltetés

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Kucsmok 1934.

Viski János festőművész

Séta

"Nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok.

Viski János festőművész

Tehenek

Vásár

Jubileumi kiállitás tárgymutatója.Mücsarnok 1934.

MDK

Vidri János, festőm.

itt szerepel s szívesen követjük álmait.

Szomory Dezső: Téli kiállítás.
Műv.- Az Est.1937. jan.24. 13.l.

MDK

Viski János, festőm.

Magyarok az őshazában. Repr.

Műcsarnok. 1930/31. jub.kiáll.

Viski János

Magyar csikós c. képe a Pállik Béla-díjat kapta a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

PH 1930 III. 30.

Viski János

Magyar csikósa a Pállik Béla-díjat kapta a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

NU 1930. III. 30.

Viski János

Magyar vizkósa Pállik Béla-díjat kapott a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

MH 1930 III. 30

Visky János

szerepelt a Múzsarnok tavaszi tárlatán.

Nh 1930. III. 15.

Viski János MDK

Ősz az Alföldön

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Viski János MDK

Kurucok, olf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállítás

Viski János MDK

Szántás

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Viski János MDK

Cséplés, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Viski János

MDK

Nehéz ut, olf.

Műcsarnok 1931/32 téli kiállitás

Viski János

MDK

Koppány harca

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

Viski János MDK

Koppány leveretése

Müdsarnok 1938 Szent István kiállitás

MDK

Viski János MDK

Tél, repr.

Mücsarnok 1937 Téli kiállitás

Viski János

MDK

Tél

Mücsarnok 1937 Téli Kiállitás

Viski János

MDK

Gulyás

Mücsarnok 1937 Téli Kiállitás

MDK

Viski János

Cséplés

Bivalyfogat

Gulyás-fej

KMTárs. 1939. őszi tárl. kat. 22.l.

MDK

Viski János

Takarmánygyüjtés

Cséplés délután

Juhász

KMTárs. 1939. őszi tárl. kat. 22.l.

MDK

Viski János

Ökrösfogat

Várakozó kocsi

Fehér ló

KMTárs. 1939. őszi tárl. kat. 21.1.

MDK

Viski János

Magyar csikós c. munkájáért a Budapest Székesfővárosi Takarékpénztár Pállik Béla díját kapta

Kézdi-Kovács L.: Az elmult két év történetéből. Évk. KMT. 1930. 32.l.

MDK

Viski János

Gulyás

Szántás

Terelés

KMTárs. 1939. őszi tárl. kat. 22.l.

MDK

Viski János

Rónay K.: Az 1939-es Szalon. Képes Krónika 1939. 63,64.l.

MDK

Viski János

Fuvaros, repr.

Művész Kurir 1938. 1-2. sz.

MDK

Viski János

Cowboly, repr.

Évk. KMT. 1930. 32.l.

MDK

Viski János

Tehenek, of.

Árverési Csarnok aukcio kat. 1934. szept. 61.l.

MDK

Viski János

Önarckép, of. Repr.

Magyar Nemzeti Mivészet 1938. 5. sz.
93.l.

MDK

Viski János

Kapuvári legény, repr.

KMTárs. téli kiáll. 1942. dec.-1943.jan.

MDK

Viski János

Ordasok, repr.

KMTárs. 1935. téli kiáll. kat.

MDK

Viski János

Hazafelé, repr.

KMTárs. Horthy jub. kiáll. kat. 1939-4o.

MDK

Viski János

Pihenő lovasok, repr.

KMTárs. 1942. tav. kiáll. kat.

MDK

Viski János

Pihenő lovasok, repr.

KMTárs. 1942. tav. tárl.kat.

MDK

Viski János

Vásár c.olajfestménye a Nemzeti Szalon 1939
es kiállitásán.

(esszi): Kiállitásokról.

Magyar Nemzeti Művészet, 1939. 4.sz.
95, 96.l.

Viski János

is nivósan szerepel.

Chroniqueur:
Művészarnok. - Téli tárlat.
Képzőművészet. IV.évf. 26.sz. 28.1.

MDK

Viski János

Az utolsó vadászat

Szent Imre emlékkiállitás. Mücsarnok 1930.
14.l.

MDK

Viski János

Ökörcsorda, of.

Lakodalmas menet, of.

Hortobágyi ménes, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1933. okt. /3.sz./

MDK

Viski János

Vágtató szekér, of.

Falusi udvar, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1933. okt. /3.sz./

MDK

Viski János

Tanyán

Tavasz a művészetben. /Bpest,194o/.

NDK

Viski János

Kecskék

Tehéncsorda, fa

Tehenek, of.

Ernst Múzeum aukciói XXX. 59.1.

MDK

Viski János

Az utolsó vadászat, repr.

Mücsarnok 1930. Szt. Imre kiáll. kat.

MDK

Viski János

Legeltetés, repr.

Magyar Nemzeti Művészet 1938. 3. sz.
46.l.

MDK

Viski János

Képzőművészet 1931. 41. sz. 142.l.

MDK

Viski János /20.század/

"Lovak a pusztán". Jelzés lent balra: Viski
Vászon. 74x100.

Ernst Muzeum aukciói.XV.56.1.

Viski János

MDK

Cowboyok

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Viski János MDK

Hazafelé, olf.

Mücsarnok 1934 Téli kiállitás

MDX

Viski János MDK

Ősmagyarok, olf.

Mücsarnok 1934 Téli kiállitás

MDK

Viski János

MDK

Árnyékban

Befogás

Mücsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Vladi Tamos

Arrykbam

Berogas

Viski János MDK

Terelés

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

MDK

Viski János

Tanya

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Viski János MDK

Ordasok, repr.

Micsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiál

Viski János MDK

"Ordasok", olf.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Viski János MDK

Szántás

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Viski János

MDK

Hortobágy, olf.

Miesarnok 1932/33 téli kiállitás

Viski János

Kiáltó

Pro. 1942. IV. 18.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs K
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat elsĕ

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg,
Müvészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk l

"Müvészettörténeti Tanulmány
cimü kötete, mely a Dokumentációs K

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmány
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhat

Viski János

Kiállít

Mi. M. 1942. IV. 19.

özpont meginditotta rotaprintes for-

köteteként a

épzőművészeti Élete"

amely a Közoktatásügyi Népbiztosság

a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es

tkozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

kiadványai közül kapható

ok 1954-55."

özpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

ok 1956-58."

ok a Művészettörténeti Dokumentációs

ingw. ut 41.) készpénzfizetés ellenében

Kiski János

Kiskit

P. Kalocsa, 1942. V. 2.

rgy at II.7, készpénzfizetés ellenében.

9.650-51 Müvészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,

örök utáni állapotát rögziti.

Müvészettörténeti Dokumentációs

Központ

MDK

Viski János

Munkaközben

Ökrök az árnyékban

Gulyásbojtár

KMTárs. 1939. őszi tárl. kat. 22.l.

MDK

Viski János

Tarka tehén

Tanyán

Gulya a kutnál

KMTárs. 1939. őszi tárl. kat. 22.l.

Tenko teken

Tmavý

Svlye s kutnal

MDK

Viski János

Magyar bika

Juhászbojtár

A malom körül

KMTárs. 1939. őszi tárl. kat. 22.l.

MDK

Viski János

Nyári jászolnál

Pihenő lovak

Hordás

KMTárs. 1939. őszi tárl. kat. 22.l.

MDK

Viski János

Hármasban

Ősmagyarok

KMTárs. 1939. őszi tárl. kat. 22.l.

MDK

Viski János

Lótanulmány

Kocsinál

KMTárs. 1939. őszi tárl. kat. 22.l.

MDK

Viski János

Vásár

Csárda előtt

Szénahordás

KMTárs. 1939. őszi tárl. kat. 22.l.

MDK

Viski János

Tehenek a vizben, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 14.l.

Viski János

MDK

Eső után, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

MDK

Viski János

Magyarok az őshazában, repr.

Műcsarnok 1930/31. jub. kiáll. kat.

MDK

Viski János

Kurucok, of.,repr.

Magyar Nemzeti Művészet 1939. 1. sz.

Viski János

Műcsarnok téli tárlatán "Gulyás-bojtár"-ja szerepelt.

PH. 929. XII. 22.

Viski János

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

M. 1930. III. 15.

Viski János

Képzőművészeti Társulat téli kiállításain a Műcsarnokban szerepel.

BH. 929. XII. 22.

Viski János

Országos Magyar Képzőművészek Társulat téli kiállításán képe szerepel.

EK. 929. XII. 22.

MDK

Viski János

Ősz az Alföldön.

III. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Márc. 24-Máj. 15. Műcsarnok. Kat. 13.1.

MDK

Viski János

Koppány Harca

Müvész Kurir. 1938. 4. sz. 50.l.

MDK

Viski János

Képzőművészet 1931. 41. sz. 142.l.

Viski János MDK

Köd a tanyán, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Viski János

Képzőművészet 1935. 7.1.

MDK

Viski János

Nyár.
Önarckép.

KMTárs, 1938. őszi tárl. 10.lap

MDK

Viski János

Magyar bika.
Lóistálló.

KmTárs, 1938. őszi tárl. 9.lap

Viski János

Kunvével nerepel a Salon
d'Automne párisi kiállításán.
I'

P. H. 929. XII. 6.
m. H. 929. XI. 10.

Niski János

Szerepelt a Műcsarnok téli tárlatán.

PH 1932. XII. 20.

Viski János

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

M. 1933. IV. 20.

Viski János

Tanyan. Olajf.
Sáros-út. Alf.

VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. Kat.
Műcsarnok. 1944. Jun. 1-18-ig. 22.1.

Viski János

MDK

Kettős fogat, olf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Viski János MDK

Ököristálló, olf.

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Viski János MDK

Négyes fogat a tanyaán, olf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Viski János MDK

Négyes fogat, olf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

MDK

Viski János

Hortobágy

Három téli kiáll. Csalóközi Farkas L.: Műcsarnok
Müvész-Élet 1933. II.2.sz. 3.l.

MDK

Viski János

A legelőn olajf.

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlat anak katalo gusa. 1920. Május. 23. 1.

MDK

Viski János

Szántás.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI. A Munkacsy-c^h
II.Reprezentativ Kiall.Bpest.1929.Okt.hó
Kat.. 16.1.

MDK

Viski János

Tél c.képe a Műcsarnok 1943/44 évi téli tárlatán.

Pipics Zoltán: Téli tárlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság, 1943.nov.21. 14.l.

MDK

Viski János

Műveivel résztvett a kiállitáson.

KmTárs. 1943. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállitó művészek névsora. 30.lap

Viski János MDK

Etetés, olf.

Pihenő lovak, olf.

Mücsarnok 1913/14 téli kiállitás

Vinkl János

Betéts, olt.

Piknő lovak, olt.

MDK

Viski János

Három ló

Terelés a Hortobágyon

E. G. II. 595.1.

MDK

Viski János

Ökörfogat

Lóverseny

E. G. II. 595.l.

Kisfaludy János

Szerepelt a Magyarság Képzőművészeti Kiállításán.

M. 1933. XI. 5.

Viski János MDK

Kurucok
Őszi vásárról

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Viski János MDK

A csárda előtt, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

MDK

Viski János

Szántás.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 14.l.

MDK

Viski János

Független Művészek Társ. Kiáll. Képzőművészet. 1930. 31.sz. 146 l.

MDK

Viski János

Juhász kutyával. Olajfm. 65x95. J.l.j.
Ménes. " 140x95. J.l.j.

Árverési Csarnok aukció kat. 1931.dec.
4.sz. 50.lap

Viski János MDK

Hazafelé, olf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

MDX

Viski János
művei:

Tanya.
Terelés.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.maj-jun.40.l.

M.D.K.

Viski János

A Mücsarnokban kiállitott 443 kép és szobor között szerepel müve, a nagy tavaszi tárlaton.

A 17. oldalon 15-ös számmal a müvész fényképe szerepel Visler János néven. /Nem állapitható meg, hogy melyik helyes név, feltehető, hogy az utóbbi elirás./?/

Képek, szobrok--festők, szobrászok c.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juni. 26. juli. 2.
X. évf. 26. sz. 22. l.

MDK

Viski János,

a lent nevezett folyóiratban közölt reprodukciók /ill. -ek/ :

Cow-boy csikósok. 123.l.

Képzőművészet.1930. május. 30.sz. IV.évf.

MDK

Viski János

Tájkép. Olajfm. 33x46. J.l.j.
Lovak az istállóban. Olajfm. 35x48. J.l.j.

Árverési Közlöny, 1932. 1. rk.sz. 40.lap

MDK

Viski János

Várakozó kocsi, o.f.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 -1941 Jan.12. 8.1.

Viski János

MDK

A pusztán, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Viski János

MDK

Kocsik a Tiszaparton, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Vissi János

Szerepelt a nemzeti kiállításon.

PH 1933. IV. 20.

Viski János

kiállitásának képanyagából

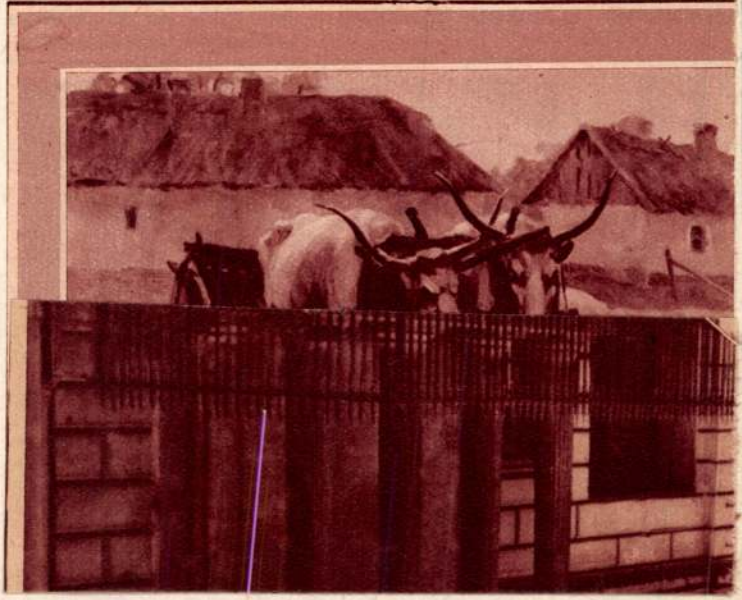

M. 1933. XI. 5.

Virky János

Befogás c. képét megvette a főváros a nemzeti kiállításon.

M. 1933. V. 13.

Viski János

"Magyarok az őshazában" és "Itatás" c. műveivel

szerepelt a Független Művészek Társasága

tárlatán.

P.H.930.X.5.

Viski János

Alkotása a Független Művészek Társ.-nak
őszi tárlatán a Nemzeti Szalónban.

M.930.X.2.

Viski János

Művével szerepel a Műcsarnok
Téli Tárlatán.

P. H. 929. XII. 22.

Viski János

Szerepel az Ujholon
szent István-heti
kiállításán.

Ujság, 934. VIII. 15.

Vizky János

A nemzeti kiállításon a főváros vásárolt műveiből.

NU 1933. V. 13.

Vissi János

a nemzeti kiállításon a főváros vásárolt

tőle.

M. 1933. V. 14.

Viski János

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst-Múzeumban "Szántás"-a szerepelt.

PH. 929. X. 20.

B.H.	○	
Függ.	○	
M.H.	○	
M.	✓	1934.II.4
N.U.	✓	1934.II.4
P.H.	✓	1934.II.4
P.N.	✓	1934.II.4
U.	✓	1934.II.4
R.	○	

MDK

Viski János

Fuvaros, festm.

Müvész Kurir 1938. 1-2.sz. 7. l.

MDK

Viski János

Hazafelé, of.

N.Szal. tav. tárl. 1922. máj.

Viski János

Alkotása, a Független Művészek Társaságának
őszi tárlatán.

N.U.930.X.2.

Viski János

Vágtató ősmagyar lóvasai és egy itatási képe,
a Független Művészek Társ.-nak kiáll.-án.

M.930.X.5.

Viski János

Alkotása, a Független Művészek Társaságának kiáll.-án.

P.H.930.X.2.

Visky János

Alkotása a Nemzeti Szalónban a Független Művészek Társ.-nak kiáll.-án.

Uj Nemzedék, 930.X.5.

VISKI JÁNOS

Cséplés. Olajf.

Magyar kiállitás tárgymutatója.Műcsarnok 1934.
16.oldal

VISKI JÁNOS

Kurucok. Olajf.

Magyar kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.
21.oldal

Viski János

Köd a tanyán, olf.

Műcsarnok 1920 tavaszi kiállitás

Viski János MDK

Hazafelé, olf.

Nemzeti Szalon 1922. május Tavaszi tárlat

MDK

Viski János

Szántás c.kép repr.

Nemzeti Magazin 1934.okt.6.

MDK

Viski János

Terelés a Hortobágyon

Művész Élet 1933. 14-15 sz. 16.l.

VISKI JÁNOS

Gulyás.
Tél.

Viski János

MDK

Jolánka, olf.

Uj Szalon 1934. május
Tavaszi kiállitás

Viski János MDK

Hazafelé, olf.

Mücsarnok 192o-21. Téli kiállitás

Viski János MDK

Terelés

Műcsarnok 1936. májójun. Jub. kiáll.

Viski János

festőművész

A Műcsarnok téli kiállitásán kiállitott művek biráló bizottsága Halmos Izor magyar életképdiját Hazafelé c.olajfestményének itélte.

Pesti Hirlap

1931.I.28

Viski János

"Vásár", "Tehenek" c. művei a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.kiállitásán.

Pesti Hirlap, 934.XII.13.

Viski János MDK

Várakozó kocsi, olf.

Mücsarnok 1944.Székesfőv. Képtár Jub. Kiáll.

Viski János

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Jó magyaros vásznak, az egyiken hazafelé terelő juhász a nyájával, a másikon lovon száguldó ősmagyarok.

Pesti Hirlap
1934.I.14.

Viski

festőmüvész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Ősmagyarok c.kompozicióján a térbeliség érzékeltetésén,a kompozició zártságán s a mozgás gazdagságán kivül méltányoljuk a fiatal mester hüségét a magyar festőhöz méltó témakörhöz,csak a mozgások fényképszerüségétől kell óvakodnia.Mert ami a természetben valóság,az nem mindig magasabbrendü müvészeti igazság.

Magyarság
1934.I.14.

Viski János

festőművész

Téli kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Esti Kurir
1934.I.14.

Viski János

MDK

Terelés

Műcsarnok 1944. márc.-ápr.
Tavaszi Tárlat

Viski János

MDK

Szántás

Miesarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

Viski János MDK

Birkanyáj, repr.

Mücsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

MD

Viski János

MDK

Legeltetés

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Viski János MDK

Vásár

Műcsarnok 1934. dec. 1935 jan.
Jubileumi kiállitás

Viski János MDK

Tehenek

Műcsarnok 1934 dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Viski János: MDK

Pihenő lovak

A Budapest-Szentimrevárosi Kulturegyesület kiáll.
1935. Bp. XI. Horthy Miklós ut 15/d.

Viski János NDK

Séta

Műcsarnok 1936. okt.nov.
A nő a művészetben. kiáll.

Viski János MDK

Delelő tehenek

Mücsarnok 1943. novédec.
Téli kiállitás

Viski János MDK

Gulyásbojtár, repr.

Mücsarnok 1943.nov-dec.
Téli kiállitás

Viski János

MDK

Szántás

Mlcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Viski János MDK

A haragosak

Műcsarnok 1939.
Derű a művészetben kiáll.

Viski János MDK

Tél

Mücsarnok 1943. nov.dec.
Téli kiállitás

Viski János

MDK

Gulyásbojtár

Műcsarnok 1943.nov.dec.
Téli kiállitás

Viski János

MDK

Árnyékban

Műcsarnok 1943 nov.dec.
Téli kiállitás

MDK

Viski János

Lovak az istállóban, of.

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 33 l.

Viski János

MDK

Tanya

Mlcsarnok 1936. máj.jun. Jub. kiáll.

Viski János MDK

Birkanyáj

Mücsarnok 1944: márc-ápr.
Tavaszi tárlat

Visky János

Polányi Gábor dr.: „A Nemzeti Szalon téli tárlata" címmel ir a bicskei művésztelep tagjainak kiállitásáról.
Kató Kálmán és Déry Béla tájképeit kiemeli. Szinyei-Merse Rózsi, Teuchert Károly, Szabó Béla, Kukán Géza, Szabó Dezső, Egyed Erna, Kövesdy Géza és Visky János munkáit dicséretre méltónak találja.
A lap bemutatja Szabó Dezső: "Pünkösd reggelén" c. művét az 55. oldalon.
A bicskei művészek közül szerepelnek még: Deli Antal Jeges Ernő, Parobek Alajos és Pándy Lajos.
Élet, Bp. 1922. jan. 22. XIII. évf. 2. sz. 46. lap.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Viski János

Független Művészek Társaságának kiállításain képei szerepeltek.

NM. 930. III. 15.

Viski János

Független Művészek Társasága kiállításán képei szerepeltek.

U.N. 930. III. 18.

Visky János

"Új Szalon" első kiállításán a Kossuth L. utcában szerepelt.

M.934. IV.17.

Visky

festőművész

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Magyarság
1935.III.24.

Viski János

festőművész

Téli tájat - Muzsarokban - képével szerepel.

Ordasok, honfoglaló magyarok nagyobb vászon.

Pesti Hirlap
1935. VI. 16.

Zádor István: dr. Gulden Gyuláné

Viski János: Hazafelé

KISFALUDI STRÓBL ZSIGMOND: SZENT IMRE

VISKI JÁNOS: AZ UTOLSÓ VADÁSZAT

Antal Károly: Kőrösi Csoma Sándor

Viski János: Kapuvári legény

KMTárs sélikiáll 1942. dec.
1943. jan.

Ősz a pusztán. Viski János olajfestménye. A Műcsarnok Téli Tárlatán kitüntető elismerésben részesült. Megvette herceg Eszterházy Pál

Viski János

Tél a művészetben.
(Brest 1940)

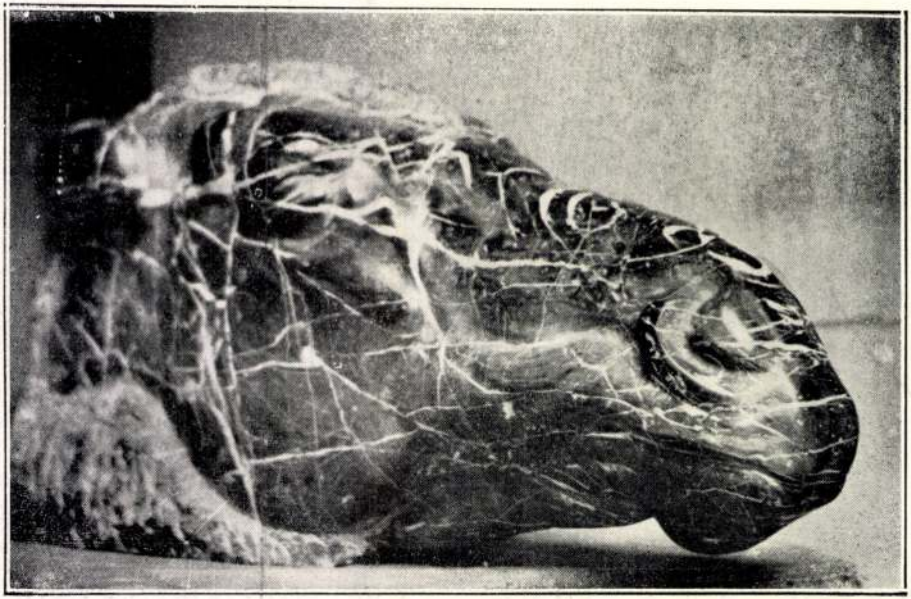

Lófej. Bory Jenő alkotása. Műcsarnok, Téli Tárlat

Viski János

Nemzeti Szalon Téli Tárlatán
neve szerepelt.

NU. 1932. T. 1.

Viski János

Nemzeti Szalon téli tárlatán
Gulyás c. munkájával szerepelt.

M.932.T.1.

Viski János festő

Nemzeti Szalon téli tárlatán
neve szerepelt.

Ek. 932. T. 1.

Viski János

Nemzeti Szalon nagy téli tár-
latán magyar gulyásával sze-
repelt.

PH.932.T.1.

Viski János

Nemzeti Szalon első magyar reprezentatív csendéletkiállításán képével szerepelt.

NM.932.II.21.

Viski János

"Csikós" és "Csikófogás" c. művei a Független Művészek Társ. kiáll.-án.

P.H.930.V.9.

Vlaki jedou

"Dalka" do "Dalkova" c. hlavní a Pražská

hlavním Mrs. Kl. .-m.

P.M. 030.V.C.

Viski János

Festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása - a Műcsarnokban - kitűnő művel szerepel.
Csataképe tárgyánál és belső értékénél fogva példa gyanánt szolgálhatna.

Magyarság
1930.VII.21.

Virág János

Szerepelt az „1939-es Szalon" kiállításon.

NM 1939. VI. 11.

Viski János

MDK

Delelő tehenek

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Viski János

MDK

Tél

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Viski János

MDK

Árnyékban

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Viski János

MDK

Gulyásbojtár

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Viski János

Szerepelt a művészcsoporttal műcsarnoki kiállításán.

ZK 1931. II. 24.

Vinky János

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

PR. 1931. II. 21.

Visky János

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

NU 1931. II. 22.

Viski János

„körfogata szép magyaros vászon"
(Kiáll. Neuz. Br.)

(--ó): Független Művészek Társasága
P. Ch. 931. XI. 15.

Viski János

a kiállítók legjobbjai köré tartozik.

A Független Mův.-k. Társ.-nak kiállítása.

N. U. 931. nov. 15.

Viski János

a kiválóak köré tartozik.

(Dékány András):

Függetl. Mův.-k a N. Kal.-ban.

M. 931. XI. 15.

Viski

egy figyelemreméltó képpel jegyeztetti meg nevet.

(gy. t.): Függetl. Művészek kiáll.-a. (N. Sz.)
8 ó. u. 931. XI. 15.

Visky János

Szent Imre-emlékkiállításon a Műcsarnokban Szent Imre utolsó vadászatát ábrázoló képével szerepelt.

NÉ. 930. VII. 13.

Visky János

Gyüjtm.kiáll. és karácsonyi vásárt rendez.

N.U.934.XII.16.

Visky János

Műcsarnok Tavaszi Tárlatán képei-
vel szerepelt.

NM. 930. III. 15.

VISKI JÁNOS: MAGYAROK AZ ŐSHAZÁBAN

KACZIÁNY ALADÁR: TAVASZI MISZTÉRIUM

Önarckép. Viski János olajfestménye.
Műcsarnok, Őszi tárlat.

ség, mert ez már megalkuvás, az érvényesülé
szükségessége, de nem idézi elő jobb művek te

Pihenő leányka. Rezes Molnár Lajos olajfestménye.

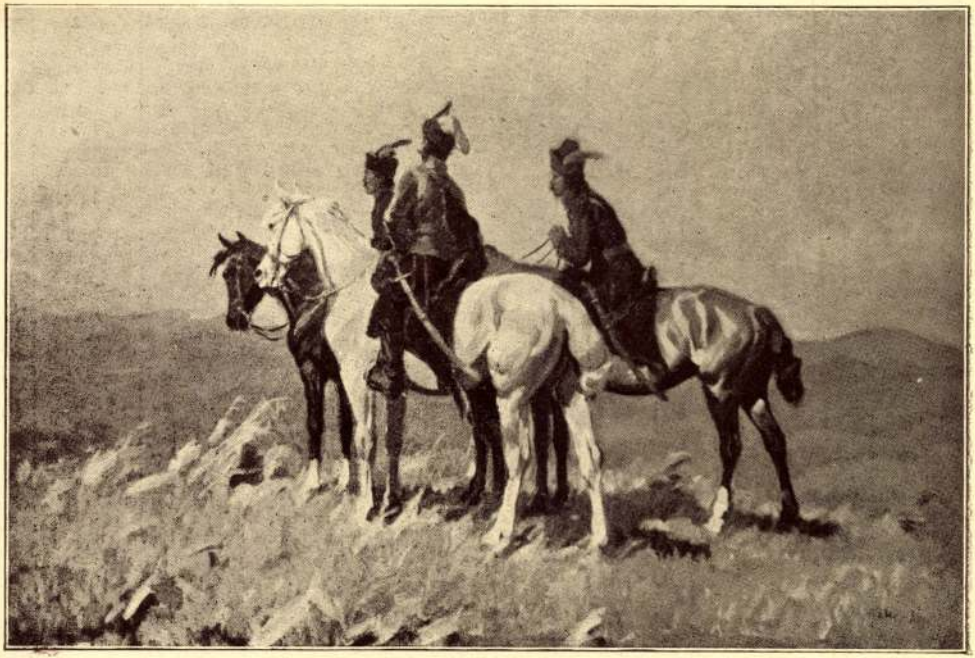

Kurucok. Viski János olajfestménye.

Műcsarnok, Téli Tárlat.

Magyar Nemzeti Művészek

1939. 1. 22.

Viski János

X

Anyaság. Ozorai Gulyás János olajfestménye.
Műcsarnok, Téli Tárlat.

Komáromi Kacz Endre: Amen.

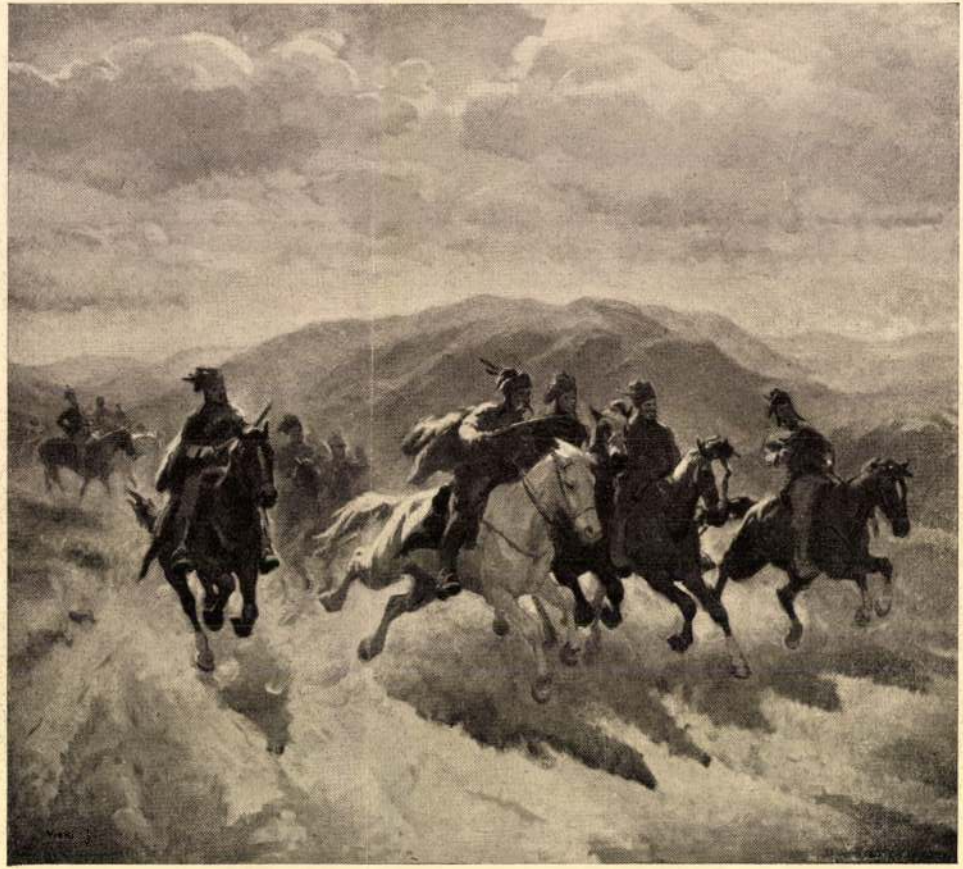

Viski János: Ordasok.

Műcsarnok Kurír
1938. 1–2. 12.

Viski János: Fuvaros.

(Műcsarnok, Téli tárlat.)

levegőben fürdő „Csillaghegyi táj"-a és *Maróthi-Major* Jenő balatoni képei a becsületes természetmeglátásnak eredményei. *Gaál* Ferenc „Őszi munka" című képe friss előadásmódjával biztosítja magának az elismerést és megerősít bennünket azon feltevésünkben, hogy tőle még sokat várhaszokott nívót tartják. *Komáromi Katz* Endre „A festő" képe felfogásban igen artisztikus. *Kiss* Kálmán tájképei igen levegősek. *Nádler* Róbert

Viski János

Komáromi Kacz Endre: Nagyszombat.
(Műcsarnok, Téli tárlat.)

„Parkban“ című képe mesteri megoldású, *Gaál* Ferenc „Kukoricafosztás“-a igen jó kompozició. *Vigh* Bertalan egyéni ecsetkezelésével bravúrosan hozza ki modellje szépségeit. *Nagy* Vil-

roska „Toronyszobá“-ja igen jó természettanulmány. *Turmayer* Sándor egy „Tabáni részlet“-tel, *gyertyáni Németh* Gyula zsánerképpel, *Hagyik* István „Barát“ c. képével, *Szász* István „Virág-

Az 1939-es Szalon

A Nemzeti Szalon évzáró kiállítására ránehezedik a szezón vége; fülledt, poros, nyári ebédutánok álom-unalmas csendjét érezzük, de azoknak hangulata nélkül... és a „hiszen képet úgy sem vesz a kutya sem" fásult, közönyös reménytelenségét. Ám, a mi derék hősies művészeink mégis dolgoznak, a gyilkos reménytelenség közepette is föl-föllángoló hittel, mintha csak kultúréhes tízezrek pazar tenyerei szórnák ölükbe az olvasatlan pénzt

H. Lovass Piroska: „Tenniszütős férfi"

és elismerést. Hanem egyszer aztán ez a hit is végleg kialszik s akkor hiába lészen majd a (mindig hypokrita) jajveszékelés a magyar művészi kultúra pusztulása fölött... A kiállításon — valószínűleg azért, mert a hivatásos, ipari művészek nagy része az „úgysem érdemes" elv alapján nem is állított ki — elég sok a dilettáns munka, de túlságosan szigorú kritikával belegázolni a kiállításba azt jelentené, hogy oda állunk azoknak sorába, akik a műpártolás legolcsóbb (egyben tekintélyt szerző) formáját választják: az ócsárlást. A közel kétszáz darabnyi tárlat lapos szintjéből magasra kiemelkedő művek fölsorolását Aradi — Edvi-Illés arisztokratikusan finom, választékos izlésű, előkelő előadású virágcsöndéletével kezdjük. — Abonyiné Keresztury Margit: jó tájkép. Barta Mária: világos színű, sárga, zöld, rózsaszín tónusok ügyes játéka (különben csöndélet). Beck-Schwarz Elza: színes rajzok. Bókus Sándor: bizarr, nehezen érthető, jelképes tartalmú, sötét tónusú, különösen érdekes, de nem egészen eredeti képek. Boldogfai Hajgató Ferenc: erősen Szobotkára emlékeztető festmények. Borhegyi Rudolf Viktor: nyugodt és egyszerű formafölépítésű szobrok. Csillag József: nagyon szép, friss, aggályoskodásnélküli előadású képek, hideg sárgákra és sötétszürkés kékekre

Gulyás Ferenc: „Duna mellett"

hangolva (a felhőket a vászon be nem festett részei érzékeltetik hatásosan). Kemény jellemző erő van Donner Gertrud Mária szobraiban. Gáll Ferenc merész képeiben magyar Goya-nak mutatkozik; sokat várunk tőle. Emánuel Béla: széles előadású, forró nyári hangulattal teli kép. Erdős Géza kicsi aquarelljei artisztikus gyöngédségükkel hatnak. Hatásuk rudnayas. Erdős Lajos pengiai utcarészlete, modernes előadásával, igen tetszetős. Éless István vízfestményei az előadásbeli virtuozitás tetejét adják; tökéletes biztonsággal odavágott, egy-két vakmerő színfolttól mindent érzékeltet. Nagyon erőteljes a jó formalátású Veres Izabella „Bűnbánat" című képe; kissé Prohászkára emlékeztet. Jók: Fehérváry Károly, Németh Gyula, Gulyás Ferenc művei, kitűnő karakter van Lovass Piroska „Tenniszütős férfi" című képében; Halasi Horváth István drágakövesen ragyogó, üde színekben pompázó pasztelljeit csak élvezni lehet s nem bírálni. Haranghynak sincs szüksége dícsérő szavakra. Hatvani Perlusz Gyula képe ügyessége, Horváth Zoltán csendélete abszolút dilettantizmusa miatt méltó a figyelemre. Jók Borhek Alice aquarelljei, melyeket, nem tudom, miért kell temperáknak állítani. Kárpáthy, Kövér Gyula (utóbbi érdekes, egyéni, hideg színlátásával) szintén a tavaszi szalón-bírálat fölött lévő művészek. Nádasdi Sárközy Elemérnek „Kilátás a Dunára" című halk, ezüstös barna színre hangolt, végtelenül fínom képe igen-igen tetszett. Kár, hogy a parketta torzplasztikát mutató rajza rontja a végtelenül fínom hatást. A jó képek közé sorolhatók Lázár István, Markup Valéria, Mészáros Jenő, Papp Domokos, Pánczél Béla, Laendler István, Molnár Géza, Turmayer Sándor művei. A tárlat legkitűnőbb alkotásai közé tartozik W. Szilády Margit erős festőiségű, remek olajfestménye. Igen kvalitásos Tóbisch Ilona, színgazdag várkonyi Ferenczy László, Paál László, ambiciói) Vrecsics Lajosnak, s hogy a beszámoló végére is kiváló művészt tegyünk, a a magyar Zügellel (a hangsúly a „magyar" szón van) Viski Jánossal búcsúzunk a tárlattól.

Rónay Kázmér

Hiesz Géza: „Angyal"

Kövér Gyula: „Varennai sikátor"

VISKI JÁNOS

Aukción:

Viski, János: Wilde Pferde.
Öl auf Leinw., 64,5x83,5 cm. Sign.

München, Neumeister
Auktion 211. Okt. 1982.
Kat. nr. 1156., S. 114.

Viski János

MDK

Hortobágyi csikós, oolf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Viski János MDK

Szántás, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

Viski János

MDK

Terelés, olf.

Reggel a Hortobágyon, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállítása

Viski János

vül. Szokolya

Párisi Salon 1931.

2214-7
2215-7.

MDK

Viski János

Legeltetés, of. Repr.

Magyar Nemzeti Művészet 1938. 3. sz. 46.l.

MDK

Viski János

Koppány leveretése, repr.

KMTárs. Szent István kiáll. 1938.

Kresz, 1955. Nemeleányfalu
K

Viski János

MDK

Terelés

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállítás

Viski János

MDK

Utcarészlet, olf.

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Viski János-kollekció, Lipótvárosi Kaszinó

Pesti Hilap. 1923. ápr. 14. 5

Viski János gyűjtenényes kicéltak

Viski János

MDK

Gulyásbojtár, repr.

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Viski János

MDK

Birkanyáj, repr.

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Viski János

MDK

Tanyán, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Viski János

Szerepelt a „Derű a művészetben" c.

kiállításon.

Nu 1939. III. 25.

Viski János

MDK

Terelés

Vihar

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Viski János

MDK

Szántás

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Viski János

MDK
Berzsenyi

Birkanyáj

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Viski János

MDK

Sáros-ut, Alf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Viski János

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban- képével szerepel.

Mozgalmas csataképe, a Magyarok az őshazában.

Pesti Hirlap
1930.XII.21.

Viski János

MDK

Magyarok az őshazában, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Viski János MDK

Az utolsó vadászat, olf.

Műcsarnok 1930 Szent Imre emlékkiállítás

Viski János

MDK

Magyarok az őshazában, repr.

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

MDK

Viski **János** MDK

Az utolsó vadászat, repr.

Műcsarnok 1930 Szent Imre emlékkiállítás

MDK

Viski János

Nyn: A Műcs. téli tárlata. Szépművészet,
1933 1944. 1.sz. 22 l.

MDK

Viski János, festö.

Ökrös szántás. Of.

Az Uj Szalon Szent István-i kiállitása. 1934.aug.

Katal.

MDK

Viski János

Ököristálló, of.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs: 1919. márc.

14 l.

MDK

Viski János

Kettős fogat, of.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. Márc.
14 l.

MDK

Viski János

Négyes fogat, of.

Hedviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.
15 l.

MDK

Viski János

Négyes fogat a tanyán, of.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
15 l.

MDK

Viski János

Ménes, of.

Csikós, of.

Arv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74.sz. 34 l.

MDK

Viski János, festő.

Sáros út.

Nemz. Szalon. – A Független Műv. Társ. – IV. kiáll.

1931 XI. – Kat.

MDK

Fisky János, festő.

Nemzetőr. of.

Alk. Művészház, — XVI. Kiáll. - 1943 aug. - Magyar Mesterek. Jegyz.

Viski János

festőművész

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat kiállítása - Műcsarnokban - képével szerepel.

Esti Kurir 1931.XII.19.

Visky János

festőművész

Téli Tárlat - a Műcsarnokban - képével szerepel - Nehéz ut c.jó magyaralföldi thémája.

Pesti Hirlap 1931.VII 19.

Viski János MDK

Rákóczi bucsuja

Mücsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

MDK

Visky János

Dijkiosztások. Képzőművészet 1934. 47.l.

Visky János
Menyegzőn, olaj

Alkotás Műcsarnok XVI.kiállításon. 1943. aug

5 l.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállításai.

1904. márc. 1.

M.D.K.

Viski Janos
festő

Lovasszekér
Csacsifogat

Bizankció 1957. Budapest

24 l.

Viski János
festő

M.D.K.

Falusi udvar

Biankó 1958. Budapest.

21

MDK

Viski János

Ökrök az istállóban, olaj
Legelő kecskék, olaj

Árverési Közl. 1940. dec. 7 rk.sz. 96. aukc. l.

Viski János festőművész

Szántás

Magyar kiállitás tárgymutatója.Mücsarnok.1934.

MDK

Viski János, festö

Gulyás. Olajf.

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

M.D.K.

Viski János festőművész

"Magyar csikós" c. olajfestménye nyerte a Vásárpénztár r.t. "Pállik Béla-díjat"

Cikk: A Műcsarnok tavaszi kiállitásanak dijai.

Pesti Hirlap 1930 márc. 30. 8.1.

MDK

Viski János, festöm.

946. Tájkép. Olf. 33x46 J.l.j.
947.. Lovak az istállóban. Olf. 35x48 J.l.j.

Árv. Csarn. 1932. I.rk.sz. 61.sz. márc. 4e.l.

MDK

Viski János festőm.

Gaál F. és Viski J. kiáll. Képzőművészet,
1930. 30. sz.

MDK

Viski János festő

kintünt. elism. nyert (Képzőm. 21

Dijat nyert képzőművészek. Magyarság, 1943. ápr.15.

MDK

Viski János, festöm.

Nehéz ut. Olf.

Mücs.-OMKT.1931-32. évi téli kiáll. dec.2o.-jan.17.
Kat. 8.1.

MDK

Viski János, festőm.

Az ifjabb nemzedék kiállitói közül elsősorban hárum müvészt kell emlitenünk. A Szalon tavaszi kiállitásán nevét meg kell jegyeznünk.

Ekőadás dolgában V J. a legfejlettebb. Egy alföldi gulyaképe határozottságról, éles szemről, biztos tajzról tanuskodik.

Lyka Károly: Májusi kiállitások.
Magyar Muzsa 1920 11-12 sz. 514.l.

MDK

Viski János, festőm.

Az ifjabb nemzedék kiállitói közül elsősorban három müvészt kell emlitenünk. A Szalon tavaszi kiállitásán nevét meg kell jegyeznünk.

Előadás dolgában V J. a legfejlettebb.

Egy alföldi gulyaképe határozottságról, éles szemről, biztos tajzról tanuskodik.

Lyka Károly: Májusi kiállitások.

Magyar Muzsa 1920 11-12 sz. 514.1.

MDK

Viski János, festőm.

181. Száguldó kocsi. Olf.
182. Vásár. "

Az 1939-es Szalon katalogusa.
Nemz. Szal. 1939. jun.10.-25.-ig.

MDK

Viski János, festőm.

Ménes. Olf. J.l.j.

1538. Taligás ló. Olf. J.l.j.
1540. Taligás ló. " J.l.j.
Lovak az istállóban. Olf. J.l.j. 71.l.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 70.l. és 71.l.

Viski János, festőm.

Lovak az istállóban. Olf. 48x34. J.l.j.

Szántás. Olf. 60x50. J.l.j.

Lovak. Olf. 100x80. J.l.j.

Árv.Közl.1930. 4.rk.sz.55.szám 37.l.

MDK

Viski János, festőm.

Ordasok. / Száguldó lovasok. / Repr.

KMTárs. 1935. téli kiáll.

Viski János

MDK

Séta

Műcsarnok 1936 Nő a művészetben c. kiáll.

MDK

Viski János

B.P.L.: Derü a müvészetben. Nemzeti Ujság 1939. márc. 25. 23.l.

MDK

Viski János

Képzőművészet 1931. 142.l.

MDK

Viski János

Hazafelé, repr.

KMTárs. 1943. tav. kiáll. kat.

MDK

Vieki János, festőm.

456. Kurucok.

457. Őszi vásárról.

MKTárs. 1939. jan.-márc. téli kiáll. Kat. 25.l.

Viski János
Birkapásztor, szinezett rézkarc

Árverési csarnok. 1939. 27 l.

DIOSJENŐ /Aggházy/ 3

Kastélv.

Főerdészeti hivatal, hajdan

Nyirréti kastélv.

Diósjenő közelében, XIX. s

Háboru alatt elpusztult.

Rk. temető.

Piret-család sirhelye 1819

eklektikus vasrács.

Viski János

MDK

Vihar

Műcsarnok 1944. márc.-ápr.
Tavaszi Tárlat

MDK

Viski János

Árnyékban

Befogás

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

5o l.

Viski János

Gulyásbojtár

NDK

KMTárs 1929/3o. téli kiáll. 24 l.

MDK

Viski János
zsánerkép

esszi: Derü a müvészetben. M.Nemz.Müvészet,
1939, 2.sz. 34 l.

Bayer, Carl
Beck, Tobias, Gabriel
Beerm Friedrich Johann
Beich, Joachim Franz
Belin, A.
Bellinger /Belling/ Joseph Eras
Benaglia, Giovanni
Bendl, Ignaz /Johann/
Benedict, Anton
Benedict, Hyeronimus
Benkő István
Benoist, Antoine
Berg E.R.
Berka, Jan
Bernard, Johann
Bettelheim Adolf
Beyel, Dániel
Beyer, Carl
Bfielf Mátyás
Bianchi /-Buonavita/ Sebastian

Visky János
Lovak, olaj
Ködös ut, olaj

Őszi kiállitás. Nemzeti Szalon, 1939, szept. 12 1.

refeszített Krisztus ábrázolásával mindenbizo-
nyal már Magyarországon készült, Oláh Mi-
esztergomi érseksége idejében. Gondos, mű-
munka, de miniátora úgy a címer festésében,
mint színezésében eltér a fametszetek festőjének
díszítő, színező modorától. A nagy címer miniátora
tompább színekkel, nagyvonalúbban dolgozik,
s mellőzi a részletek aprólékosabb kidolgozását.
Az Oláh Pontificale címere, a kereszten függő
Krisztus ábrázolása rokon a Bakócz Graduale rajz-
ban maradt Oláh címerével s kereszten függő
Krisztusával, amelyet *I. K.* miniátor készített.
(Lásd No. 10. I.).

Ib lap (előzéklap): *Oláh Miklós címere.* Az egész lapot betöltő ábrázolásban a két arany oroszlán által tartott címer mögött keresztrefeszített Krisztus, e fölött pedig díszes infula. A címerpajzs (120 × 112 mm) négyelt mezejét kék haránt-pólya szeli át, középen az ezüst egyszarvúval. Az 1. és 3. mezőben aranyalapon, zöld hármas-halmon, háromágazatú zöldlombú fa, a 2. és 4. mezőben pedig ezüst alapon aranykelyhű, hét-szirmú piros virág, apró zöld levéldíszítéssel. A címert jobbról és balról egy-egy fekete árnyékolású arany oroszlán tartja. Hosszú, csomózott farkuk a címer alatt egymásbakapcsolódik. Hosszú nyelvük piros, fejükön aranykorona. A címerpajzs mögött nagy aranykeresztben függ Krisztus, akinek lábát a címerpajzs eltakarja. A kereszt szárai hármas félkörívben záródnak. Krisztusnak feketével körvonalazott halványrózsaszín teste nyugodt tartású. Kezéből és melléből vér patakzik. Haja és hétágú kis szakálla fekete, arca, széles tompa orra, szája feketével rajzolt. A széles, zöld töviskorona egész fejét beborítja. Feje körül feketével

Viski János
Tanya, olaj

Őszi tárlat. Nemzeti Szalon, 1940. október, 13 l.

hoz ennek az ősnyomtatványnak egy, a Kobu műhelyben festett, előttünk még ismere példányának vizsgálata vezetne. A British s[illegible]m példányán pl. a festett iniciálé h[illegible]lye üres. 7137. Lásd: A Catalogue of Books Printed in XV. th Century now in the British Museum P II. 413. l.)

1a lap: „In primam tabulam sequentem su pantheologia prefatio quedam."

34a lap (CI): „Que sit causa effectiva absc tionis." *A* iniciálé (84×76 mm), világosba téglakockás alapon zöld betű; az iniciálé sark ból piros-kék, keskeny, csipkésszélű leve kanyarognak a belső lapszélre és a két szöveghas közé. A betű belsejében az *Absolutio* jelenete l ható. Gótikus, hatbordás kék csillagboltozat ala amelyet két vékony oszlop tart, kékruhás, tonsu szerzetes ül, sárga gyóntatószéken. Előtte szürk ruhás, szőkehajú nő(?) térdel, imárakulcsolt kézz Mögötte egy vörösruhás s vörösszárnyú angyal, k kezét a gyónó feje fölé tartva, s egy kis naranc színű ördög áll, kezében hosszú lánccal. A pa láb előtt nyitott könyv fekszik.

A lap alsó szélén, középen *Mátyás király címer* amelyet két angyal tart (86×46 mm); a címe vörösbélésű zárt aranykoronája felnyúlik a ke szöveghasáb közé. A címer 1. és 4. mezejébe piros alapon a négy fehér pólya, a 2. és 3. mezőbe pedig az ágaskodó, kétfarkú cseh oroszlán látható K[illegible]pen, kis vértben pedig kék alapon az arany gyűrűt tartó fekete holló. A címerpajzs fölött lévő drágakövekkel díszített ecsetarany koronár

MDK

Viski János

Esterházy Pál hr. ujabb vásárlásai a Műcsarnokban. Uj Magyarság 1940. jan.

Viski János
Cowboyok

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április 11 1.

Magyarország leggazdagabb egyházi
ékesegyház összes művészi és történeti
használatban volt, vagy lévő egyházi
s anyaguk, művészi értékük vagy régi-
tileg az összes tárgyakat praktikus cél-
áltatta vagy szerezte az Egyház. Vagy
ekrestyében őrizték, ahonnan időnként
értékesebb felszerelés volt a sekrestyé-
ncstár a legújabb időkig csak őrzőhelyet,
vészi és történeti tárgyaknak oly elhelye-
legyenek, a látogató közönségre nevelő-
ncstár fogalmához, amikor Simor János
célszobává alakíttatta át, s abban a litur-
incseket, valamint a még időnként hasz-
árlókban közszemlére tétette.
alan őrizte, s e testület gondosságának

MDK

Viski János

-p-: Téli tárlat a Műcsarnokban. Pest, 1943.
nov. 20.

Visky János
festő

A Rondróni Jókai Egyesület Kultúrpalotájának nagytermében kiállít a fiatal budapesti festőművésszel kiállításon.

N. U. 1939. V. 26.

598

M.D.K.

Viski János

Müvét a Müvészeti és Muzeumi Direktórium megvásárolta, 1919.

Szekér.

Gerelyes Ede: A magyar muzeumügy a két forradalom időszakában 1918-1919. Bp. 1967. 362.l.

le. D. K.

VISKY János festő

(1891–)

u.u. műcsarnoki festő

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945.
Bp. 1962 406.l.

M.D.K.

Viski János
festő

Szolnokon 1927-ben a művésztelep fennállásának 25 éves évfordulóján rendezett kiállításon részt vett.

Keszegh Istvánné Kramer Márta: A szolnoki művészet és művésztelep

Jászkunság, 1956 április, III. évf. 2 szám.

M.D.K.

Viski János /1891-

675. Szekér. Olajf. 35 x 78 vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 75. l.

M.D.K.

Visky János /1891-

839. Befogás. Olajf. 100x75 vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 59. l.

MDK

Visky János festő

kitüntető elism. részesült

Kiadták a képzőművészek egyesületének dijait. Uj Magyarság, 1943. ápr. 13.

MDK

Visky János, festő

5. Alföldi táj. Olf.

Bp.Müs.-"A Magyar Müvészetért". Képzöm.Kiáll.1942. jun.6.-22.

Kat. 5.l.

MDK

Viski János

Rákóczi bucsuja, repr.

KMTárs. 8o éves jub. kiáll. 1941. febr. kat.

MDK

Visky János

A Képzőm.Társ. fennállásának nyolcvanéves jubileuma alkalmából kiállitást rend. a Műcsarnokban. Művei a kiállitáson.

Lazáni Abonyi Ernő: A Képzőm.Társ.jub.kiáll.

Magyarság, 1941.márc.2. 13.l.

MDA

Viski János

Sáántás.

Kéfárs kiáll. 1941. dec. Múos. 15. 1.

Viski János MDK

Arckép

Műcsarnok 1941 Arcképkiállitás

MDK

Visky János

A Képzőm.Társ. fennállásának nyolcvanéves jubileuma alkalmából kiállítást rend. a Műcsarnokban. Huszár roham c. műve a kiállitáson.

Lazáni Abonyi Ernő: A Képzőm.Társ.jub.kiáll.

Magyarság, 1941.márc.2. 13.l.

Viski János

„Őrz a pusztán" c. képe kitüntető elismerésben részesült a Horthy Miklós jubileumi kiállításon.

V. U. 1940. I. 16.

MDK

Viski János

Ősz a pusztán, repr. A Mücsarnok téli tárlatán kitüntető elismerésben részesült.

Tél a müvészetben. Bpest 1940.

4. Takarmánygyűjtés.
5. Cséplés délután.
6. Juhász.
7. Cséplés.
8. Bivalyfogat.
9. Gulyás-fej.
10. Magyar bika.
11. Juhászbojtár.
12. A malom körül.
13. Munkaközben.
14. Ökrök az árnyékban.
15. Gulyásbojtár.
16. Tarka tehén.
17. Tanyán.
18. Gulya a kútnál.
19. Vásár.
20. Csárda előtt.
21. Szénahordás.
22. Gulyás.
23. Szántás.
24. Terelés.
25. Nyári jászolnál.
26. Pihenő lovak.
27. Hordás.
28. Hármasban.
29. Ősmagyarok.
30. Lótanulmány.
31. Kocsinál.

38. HALASI HORVÁTH ISTVÁN: Veneziai csatorna.
39. HALASI HORVÁTH ISTVÁN: Erdei út.
40. VARGA FERENC: Szent család. Pirobazalt.

HALASI HORVÁTH ISTVÁN:

41. Téli napnyugta.
42. A nap utolsó sugarai.
43. Vihar után.
44. Balatoni reggel.
45. Est.
46. Eső után.
47. Szigligeti félsziget.

XII. TEREM

VISKI JÁNOS.

Festőművész. Született 1891-ben Szokolyán. Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán végezte. A Műcsarnokban 1913-ban állított ki először. 1923-ban nagyobb külföldi tanulmányutra indult és Braziliában, 1928-ban pedig Uruguayban, Argentinában, Chileben, Peruban és Venezuelában rendezett kollektív kiállításokat főképpen állatképeiből, 1929-ben pedig Barcelonában és Párisban vett részt az ottani kiállításokon. 1930-ban a Pállik Béla-díjat, 1934-ben a TESz ezüstérmét, ugyanebben az évben Halmos Izor életképdíját, 1935-ben a Képzőművészek Egyesülete ezüstérmét nyerte el, 1936-ban pedig kitüntető elismerést kapott.

1. Ökrösfogat.
2. Várakozó kocsi.
3. Fehér ló.

MDK

Viski János, festőm.

a régi érdemes tájkép specialisták mellett kiemelkedően szerepel.

Pipics Zoltán: Téli Tárlat. - Műcsarnok.
Uj magyarság. 1939. jan. 29.

Viski János

festő

Művészet, 1939. IV. köt. 28. sz. 108. l.

Kende Béla: Őszi tárlat a Műcsarnokban.

MDK

Viski János

Ősz a pusztán, of.

Horthy jub.kiáll. Műcs. 1939. dec. 8. 1.

M.D.K.

Viski János.

Festőművész a gyulai városháza nagytermében a helybeli művészekkel karöltve kiállitást rendeztek.

Városok Lapja. 1938. XXXIII.évf. 24.szám. 592.oldal
Gyula.

MDK

Vieky János, festöm.

a történelmi festés hagyományait impresszionista meglátással frissiti.

Kemle Béla: Szent István kiállitás a Mücsarnokban. Müvészet.-Tárlatok. 1938. 87.l.

MDK

Viski János, festö

Fuvaros.
Tehenek. 8.1.

KMTárs. Téli tárlat. 1938. febr.-márc. Gyüjt. Kiáll.
BP.Mücsarnok. Kat. 7.1. és 8.1.

Visky János

Részt vesz a Mücsarnok harmadik nemzeti képzőművészeti kiállitásán.

Nemzeti ~~Ujság~~ Ujság 1935.III.24.

MDK

Visky János

ezüstérmet kapott.

M. Képzőműv. Egyesülete...kitüntetései. Képzőművészet, 1939. 12. o.

MDK

Viski János, festö.

Argentinai tehenek. Jelezve. Of.

Ernst Museum aukciói. 52. sz. II. rész.
1935 nov. -Képek. Kat. 24.1.

Viski János

Művével nemzet a párisi grand Palais-ban tartott grand Salon 263-ik kiállításán

N. U. 936 V. 10

Vesky János festőművész

A Magy.Képzőművészek Egyesületének jub.kiállí-
tásával kapcsolatban, ezüstéremmel tüntették k.

N.U.934.XII.22.

Visky János festö

MDK

ezüst érmet kapott.

/Magy.Képzömüv.Egy. választmánya/

Kitüntetések a Műcsarnok kiállításán. /Jub.kiáll./
Nemz.Ujság 1934 dec.22. 11.1.

Visky János festőművész

Kis ezüstérmet nyert a Műcsarnok kiáll.-án.

Magyarság, 934. XII. 22.

Visky János

Ösmagyarok lovasrohama és a pusztai élet jeleneteit ábrázoló festményei a Pesti Lloyd Társ. dísztermében rend.kiáll.-on.

P.H.934.XII.16.

Viski János festő

Szerepel a Pátria Club kiáll.-án.

N.U.934.XII.20.

Visky János festő

Ezüstérem kitüntetést nyert, a Magy.Képzőm.
Egy.jub.kiáll.-án.

P.H.934.XII.22.

Viski János

A T.E.Sz. (Tarsadalmi Egyesuletek Szövetsége) Mincsaruszban rendezett kiállítás ár erüst munka – ismet zapott.

m. 934. X. 10.

Viski János

159 a. Itatás

Uj Szalon Őszi Kiállitása, 1934. szeptember
Budapest, katalogusa

Viski János
festőművész

Viski János: Hazafelé
Halmos Izor magyar életképdíj

Petri Hilda
1934 T/28

Viski János

festőművész

A Műcsarnok téli kiállitásán kiállitott müvek biráló bizottsága Halmos Izor magyar életképdijét Hazafelé c.olajfestményének itélte.

Függetlenség

1934.I.28

Viski János

festőművész

A Műcsarnok téli kiállitásán kiállitott müvek biráló bizottsága Halmos Izor magyar életképdiját Hazafelé c.olajfestményének itélte.

Budapesti Hirlap

1934.I.28

Viski János

festőművész

A Műcsarnok téli kiállitásán kiállitott művek biráló bizottsága Halmos Izor magyar életképdiját Hazafelé c.olajfestményének itélte.

Nemzeti Ujság
1934.I.28

MDK

Viski János festőm.

Csikóterelés a Hortobágyon

Képek, szobrok a Magyarság képzm.kiállításáról.
Magyarság 1939. nov. 19. 8-9. l. képek.
Képes melléklet.

Viski János

festőművész

A Műcsarnok téli kiállitásának biráló bizottsága a Halmos Izor magyar életképdiját itélte oda.

Magyarság
1934.I.28

Viski János

A nemzeti kiállításon a fővárosvásárolt tőle.

BH. 1933. V. 14.

Visky János

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

NM 1933. IV. 20.

Visky János, festöm. MDK

Munkája a terem nivóját emeli.

A Műcs. téli tárlata.

Képzőművészet.1932. VI.évf.46.sz.17.l.

MDK

Viski János, festőm.

Legeltetés. Olf. Repr. 46.1.
Kitüntetve a Magy.Képzőmüv.Egyes. ezüst éremmel.

Magyar Nemzeti Művészet. 1938. 3. sz.

MDK

Visky János, festöm.

nála a csendélet festés nem alárendeltség, hanem gyakorlati cselekedet.

Moross Mihály: ...nagyar festök csendélet kiállitása. Képzömüvészet. 1932. 48.sz. 68.l.

Viski János: Koppány leveretése.
Műcsarnok Szent István kiállítás.

Művész Kurir
1938. 48. l.

Szent István kiállítás

Viski János

Olvasóinkhoz

A Magyar Képzőművészek Egyesülete, mely legrégibb és legnagyobb tömörülése a magyar képzőművészeknek, 43 éve képviseli, vezeti és védi a művészek ügyeit a nyilvánosság előtt.

Taglétszámához sorozza a képzőművészet prominens személyiségeit.

Célja a mngyar képzőművészet támogatása és a legmagasabb nívón tartása, valamint a képzőművészek erkölcsi és anyagi érdekeinek megvédése és előmozdítása.

Ezen magasztos célokért küzdő testület, hogy hivatását jobban betöltse és a nagy nyilvánosságot is maga mellé állítsa, hivatalos lapot létesített, amelynek hasábjain a képzőművészet szent ügyét, valamint a képzőművészek erkölcsi és anyagi érdekeit kívánja szolgálni.

A „Művész Kurir" tehát mint „Magyar Nemzeti Művészet" és a Magyar Képzőművészeti Egyesület hivatalos lapja. új címmel, de a régi rendületlen hittel és magabizással, a képzőművészekből alakult szerkesztőbizottság közreműködésével folytatja munkáját, mely nem lehet más, mint nemzeti művészetünknek a legmagasabb nívóra emelése, képzőművészeink úgy erkölcsi, mint anyagi érdekeinek megvédése minden vonalon.

Békés munkát hirdetünk, de ha kell, harcot indítunk minden olyan tényező ellen, mely nemes céljaink elérésében minket akadályozni iparkodik.

E nagy és nemes célkitűzéssel indul útnak júniusban a „Magyar Nemzeti Művészet", mint a Magyar Képzőművészeti Egyesület hivatalos lapja, hogy küzdjön a közöny, a részvétlenség ellen, mely ma a képzőművészetet kíséri. Tanító és felvilágosító munkát végezzen, mert ezt hivatásának érzi és vallja.

Munkatársi gárdája, több jeles írón és szakírón kívül a képzőművészek tollforgató jeleseiből állott össze, akik szakszerű és céljukat nem tévesztő írásaikkal egy olyan erős művészeti lapot nyujtanak, mely a képzőművészet mai állását, értelmét és céljait hivatásukból kifolyólag a legnagyobb hozzáértéssel tárgyalják.

A Művész Kurirnak erről a címváltozásáról, hivatalos lappá történt előléptetéséről értesítjük tisztelt olvasóinkat és ígéretet teszünk, hogy ebből a magasabb pozicióból is, ha lehetséges, még odaadóbban fogjuk szolgálni a képzőművészet ügyét.

Tehát a Művész Kurirban megkezdett munkánkat a Magyar Nemzeti Művészet júniusban megjelenő számában folytatjuk ugyanazzal a lendülettel, mely a művészeket és művészetszeretőket eddig is egy táborban egyesítette, hol mi a mi lelkes munkánkkal, a közönség az ő szeretetével, áldoztunk minden lehetőt a művészet nemes céljaiért.

Szerkesztőség.

ŐSZ A MŰVÉSZETBEN

1941.

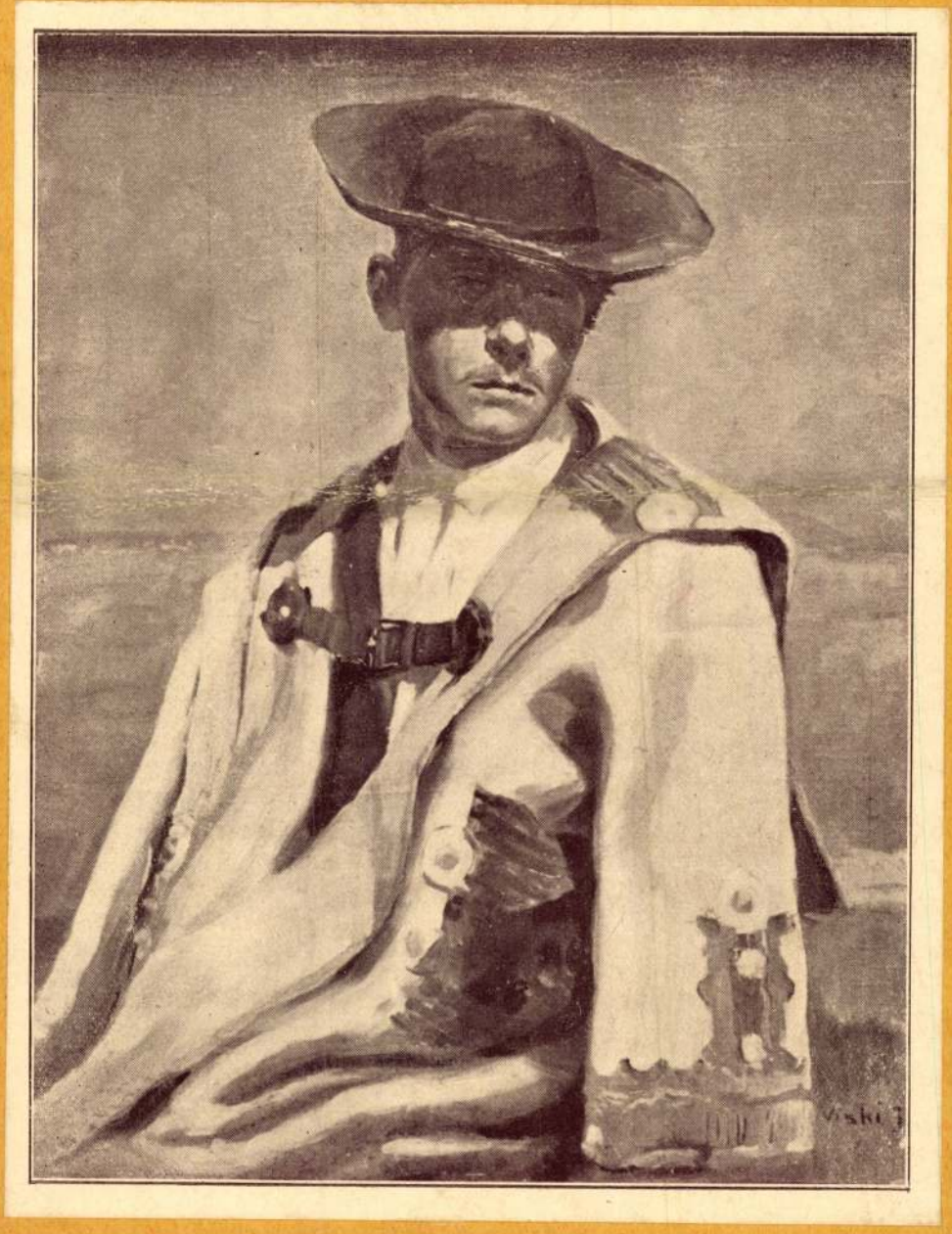

Csikós-bojtár. Visky János olajfestménye.
(Műcsarnok, Őszi Tárlat.)

MŰVESZI KÉP
ÉS HOFFMANN KÉPKERET
AZ IGAZI OTTHON DISZE!

Hoffmann Ferenc

Budapest, IV., Károly-körút 28.
és IV., Gerlóczy-utca 5.

Képek! **Keretek!**

Tekintse meg a legnevesebb magyar művészek műveiből rendezett állandó képvásárunkat Károly-körúti üzletünkben.

Készít nyomódúcokat (kliséket) egy és több színben, offset-átviteleket nyomólemezre, rajzokat, műszaki felvételeket, amerikai retust stb. A műintézet a kor követelményeinek megfelelően a legmodernebb gépekkel van berendezve, miért is minden megrendelést kifogástalan kivitelben pontos időre szállíthat.

A könyvünkben közölt képek és azok alkotói iránt érdeklődőknek készséggel szolgálunk felvilágosítással.
Távbeszélőszám: 345-019.

Hazafelé.
Viski János olajfestménye.
Műcsarnok, Téli Tárlat 1940.

Ősz a művészetben.
(Budapest, 1940.) 29. l.

hiszen ha Rómába mennek Ethelék, ott újra felkutathatom őket, tekintettel arra, hogy nekem is megvolt a jegyem Rómáig. (Ó, áldott fasiszta kiállítás, ó, áldott 75-százalékos menetdíjkedvezmény!) Sebesen egy ötlírást csusztattam a szolga kezébe és beugrottam a vaporettoba, amely gondolataim közben már ki is kötött. Onnan kiáltottam vissza már a korlát mellől:

— Egész bizonyos, hogy az angol urék Rómába mennek?

— Si, Signor, — kiáltott vissza a szolga a borravalótól megdicsőült arccal — a római gyorssal, Nápolyba...

Eddig sebesen futott a parton a hajó mellett, amely már újra a parttól eloldva pöfögött, most megállt, mert kezdett kifúlni, nagyot lélekzett, kezét szája elé tartotta, úgy trombitálta felém:

— És onnan Calcuttába, Signor, jó utazást!

*

Nem tudom, kezébe kerül-e valaha ez a néhány sor Ethelnek? Azt hiszem, nem. Mindegy, nem tudok más utat rá, így mondom el neki, amit akarok.

Ethel! Szerelmem! Tudd meg, hogy szerettelek és szeretlek ma is, forrón, tisztán, lelkem legmélyéből. És ha nem mentem utánad aznap este, Calcuttába, hogy füledbe súgjam nagy, nagy szerelmemet. tudd meg, annak nem a szeretetlenség, közöny, vagy pláne valami új, izgatóbb kaland volt az oka. Valami egész más.

TÉLI REGE

Olyan volt minden, mint egy tündérálom
A behavazott téli Rózsadomb
Ketten járkáltunk az édes kis utcákon
A fákon fehér csipke volt a lomb.

Rózsaszin volt a kert, az ég, a felhők,
A hó elnyelte lépteink zaját
És jött a csend a néma hegedűvel
Hallottad azt az édes muzsikát?

Ott álltunk akkor a csendmuzsikában
Láttad a sok, sok apró szellemet?
Meghalt májusok, tavaszkisértetek
Szavuk zenélt, mint finom menüett.

A télben álltunk és tavaszt idéztünk.
A halottakat bántani mire jó?
Nekünk nem jutott a tavaszi csókból
Minek az álom s az illuzió?

Hagyjuk a csendet csendben muzsikálni
Jaj! csak a szádon ne essen ki szó
Nekünk tavasz van a havas utcán is,
És hadd, fejünkre hadd hulljon a hó...

SÁNDOR MAGDA

Rákoczi búcsúja. Viski János olajfestménye.
A Magyar Képzőművészek Egyesülete által kitüntetve.
Megvásárolta Esterházy Pál herceg.

A Képzőművészeti Társulat 80 éves fennállását megünneplő jubileumi kiállítás a Műcsarnokban

A képzőművészeti Társulat ez év, március 15-én töltötte be fennállásának 80-ik esztendejét. Ez a megalapítástól napjainkig terjedő nyolcvan esztendő sok nagy művész pályafutásáról, fényes sikerekről, pompás ünnepségekről tudna mesélni. De ahol fény van ott az árnyék is jelentkezik. A háború utáni nehéz idők a Társulatot sem kerülték el és hogy meg tudta menteni egységét az összeomlástól, azt csak jól megalapozottságának köszönhette. És itt kegyelettel és hálával kell megemlékezni azokról a lánglelkű művészekről, akiknek agyában megfogamzott a Társulat megalapításának nemes gondolata és azokról a művészekről és önzetlen műbarátokról, kik lehetővé tették ennek továbbfejlesztését.

Ez a jubileumi ünnep kettős értékű, mert nem csak az értékes munkával eltöltött nyolcvan év fordulója, hanem egyben örömünnep is, magyar véreink, elszakított területeink részleges visszaszerzésének feledhetetlen ünnepe. Ke-

Visky János

Katol.Szemle.1931.I.295-301.l.

Visky János festő.

Katol. Szemle. I. 295-301. l.

MDK

Visky János, festöm.

lendületes lovas képe említésre méltó.

Műcsarnok.-Tavaszi tárlat. - Képzőművészet. 1933. 51.o

MDK

Visky János, festőm.

3o.17

Genda B.: Szolnok a művészetben. Bp.1927.

MDK

Viski János, festöm.

Esö után. olf.

Mücs.-OMKT.1921. Tavaszi kiáll. Kat. 14.1.

MD K

Visky János, festöm.

A három ló. Of.

Nemz. Szal.-1919.okt.kiáll. Kat. 15.1.

Viski János, festőm.

1009.	Ittás. Olf.	J.l.j.	
1010.	Pihenő gulyás.	J.l.j.	Olf.
1011.	Parasztfogat.	J.l.j.	Olf.
1012.	Vágtató lovak.	J.l.b.	Olf.

MDK

Viski János

"Ordasok", of.

Téli Kiállitás. 1935. nov.-dec. Mücs.
12.1.

Viani James

"Ordeaux", et.

MDK

Viski János, festö

219. Tehenek a vizben. Olf.

Uj Szalon. Megnyitó Kiállitás. 1934.ápr. Bp. Kat.

M.D.K.

Viski János

385. Kislány.

"A gyermek a müvészetben" kiállitás tárgymutatója Bp. 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társulat. 24. l.

MDK

Viski János

Szeneskocsi

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 7.1.

Műcs.

MDK

Viski János

Tanyám.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 2o.l.
Mücs.

Vienni Jenos

Tanyám.

Tavaszi Tanitás. 1940. évf.-ban. 20.f.
Bécs.

MDK

Viski János

Szántás, olaj

Fütyürésző, "

N.Szal. és Bicskei Műv.telep kiáll. N.Szal.
1922. jan. 11 l.

MDK

Viski János

Ökörfogat, olaj

Kukoricatörés, olaj

N.Szal. és Bicskei Müv.telep kiáll. N.Szal.

1922. jan. 11 1.

MDK

Visky János

Befogás, o.

Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952

Viski:

Szerepel a Műszaknak téli

tárlatán

Új Magyarság 1937 I. 24

Viski János

Szerepel a hűsarnok tél-
tárlatón

Magyarság 1937 I. 23

Viski János

Szerepel a hűsarnok
téli táslatán

Az Est 1937 I. 24

Viski János

MDK

Hazafelé

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Viski János MDK

Lovak a viharban

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

MDK

Viski János

Várakozó kocsi, olf.

Mücsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Viski János MDK

Juhászbojtár, olf.

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Viski János

MDK

Kapuvári legény

Műcsarnok 1942-43 téli kiállitás

Vlek Jeno

Kapovitz Jacob

Viski

festőművész

Téli Tárlat a Műcsarnokban - képével szerepel - tájképpel.

Magyarság 1931.XII.20.

Viski János MDK

Várakozó kocsi, olf.

Mücsarnok 1940 A magyar müvészetért c.kiáll.

Viski János

A Műcsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. XII. 8.

Viski János

A Műcsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

Magyar Katonaújság 1942. XII. 12.

Viski János

MDK

Szántás

Műcsarnok 1941 Téli kiállitás

Viski János

Kislány

Műcsarnok 1940 Gyermek a művészetben c.kiáll.

Viski János

MDK

Szeneskocsi

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Viski János MDK

Rákóczi bucsuja, repr.

Miesarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Viski János MDK

Alföldi táj, olf.

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c.kiáll.

Viski János

MDK

Pihenő lovasok

Miesarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Viski János

Száguldó kocsi

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállítás

Viski János MDK

Pihenő lovasok, repr.

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Viski János festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével vett részt. /gulyása/

Magyarság 1931.IX.20.

Viski János

MOK

Tanyán

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Viski János

MDK

Árnyékban

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

Viski János MDK

Csikós

Műcsarnok 1942-43 téli kiállitás

Viski János MDK

Bivalyfogat

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

Viski János

MDK

Hazafelé, repr.

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

MDK

Visky János

Szekér, o.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

MDK

Viski János

Száguldó kocsi, of.

Horthy jub.kiáll. Mtcs. 1939. dec.

8. 1.

MDK

Viski János

Hazafelé, of.

Horthy jub.kiáll. Mtcs. 1939. dec. 8. 1.

MDK

Viski János

Legeltetés, of.

Magy. Művészetért kiáll. r.Kücs. 1940. febr.

18. 1.

MDK

Viski János, festö

Árnyékban.
Befogás.

Ep.Mücs.-OMKE. Nemz.Képzőmüv.kiáll./Rend.M.Kir.Vall.-
és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-Máj.25. Kép.tm. 5c.l.

Visky János

MDK

Képzőművészet, 1932. VI. 48.sz. 68.l.

Művészet. 1938.
III c. 21. sz. 136. l.

Vizky János: Szántás.

MDK

Visky János

Menyasszony tánc, of.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.
18.1.

Vicar Jones

Montgomeryshire, &c.

Visky János

MDK

Lóverseny, I-II. olf.

Nemzeti Szalon 1921. junius
Tavaszi tárlat

MDK

Visky János

"Családi idill" c.kép repr.

Szinházi Élet, 1924. 50.sz. 69.l.

Viski János

MDK

Huszárroham

Műcsarnok o941 Jubileumi kiállitás

Viski János

Tanyán, of.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944.jun. Műcs.

Viski János

Sáros ut, of.

7.nemzeti képszőn.kiáll. 1944. jun. hides.

Viski János

MDK

Kapuvári **legény**, repr.

Műcsarnok 1942-43 téli kiállítás

Viski János MDK

Arckép

Mücsarnok 1941 Arcképkiállitás

MDK.

Viski János festő

"Juhász kutyával" /olaj/

"Ménes" "

Árverési Közlöny 4. sz. 1939. december.

50.l.

Viski János,
Szamárfogat, olaj
Számadó juhász, olaj

M.Szal. III. aukc. 1924. 14 l.

Viski János

Pihenő lovak

A Budapest-Szentimrevárosi kulturegyesület képzőművészeti és iparművészeti kiállítása.
1935. 5 l.

Viski János festő M.D.k.

Ökörfogat ... Zége emlitve

Tél a művészetben Bp. 1942, 4

MDK

Viski János
Hazafelé, olaj. Halmos Izor-dij

A téli kiáll. dijai. Nemz. Ujs. 1934. jan. 28.
27 l.

Viski János

élétr. - arch.

Pipics Szaz

134, 135. l.

Viski János

röd

Pester Lloyd

1940. jan. 14

Cornelius

Peter

Velhagen & Klasing

1/2 pole

Viski János

A Műcsarnok Horthy Miklós jubileumi kiállításán ősz a pusztán c. olajfestménye kitüntető elismerésben részesült.

Új Magyarság
1940. jan. 14.

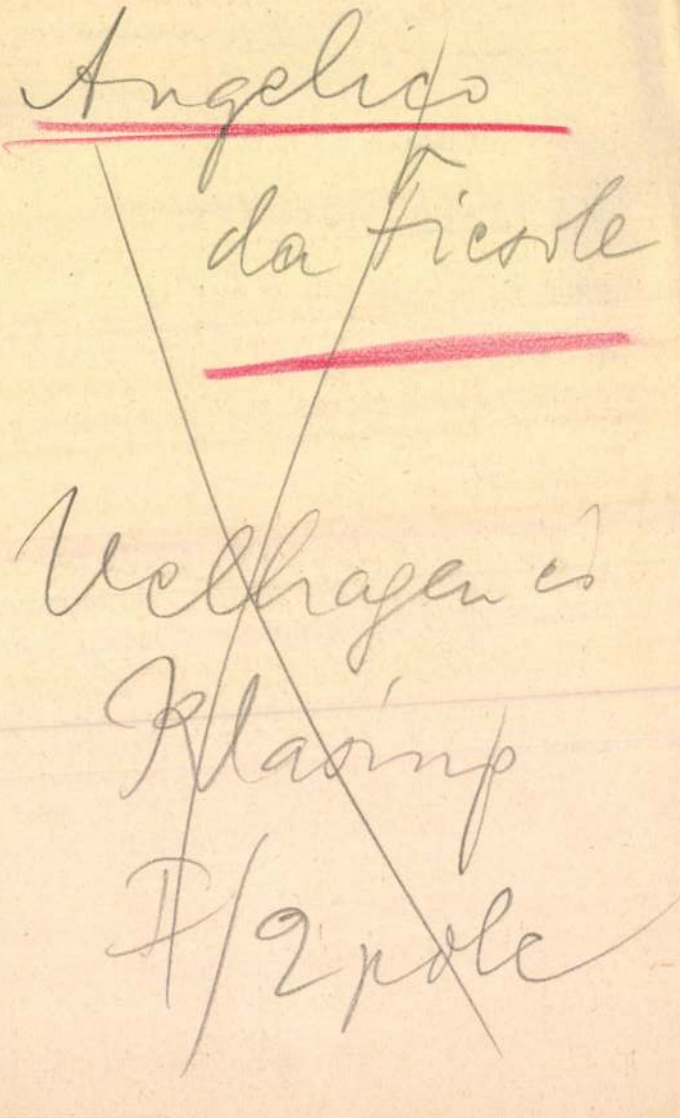

Angelico
da Fiesole

Velhagen & Klasing
F/2 pole

Veiki János festő

Pesti Hírlap. 1923. ápr. 14. 5

Veiki János gyűjteményes kiállítása

Viski János festő

Pesti Hirlap. 1926. febr. 10. 11

Magyar festőséhez Chileben

Vioki János

festő

az 1930. as evekben

a gyulai művész-

kolonia tagja volt

Schierer

II. 402. l.

Viski János.

A szolnoki művésztelep 25. éves jubiláris kiállításán szerepel egy műve.

1853

Az Est. 1927. szept. 20.

MDK

Visky János

Tehénfogat, of.

Ökörfogat, "

N.Szal. őszi tárl. 192o. szept. 28.1.

MDK

Viski János

Szokolay B.: A mücsarnok tárlata. Erdélyi Hirek 1921. nov. 21. 3.l.

MDK

Viski János

Kecskék, of.

Buzahordás, of.

M. rajztanárok o. egyesülete kiáll. N.Szal.
1922. máj. 23 l.

MDK

Visky János, festöm.

SzV.,PB.: ?,?.

Kitüntetések, díjak.
Mücs.-OMKT.1931-32.évi téli kiáll. Kat. 37.1.

VISKI JÁNOS :

286. Várakozó kocsi. - Olajf., v. 80 x 60 cm. Jelz.l.j.: "Viski J."

Székesfőv. képt. jub. kiáll.
1944

Viski János

SZOLNAY SÁNDOR :

254. Kereszturi táj. - Olajf., v. 68.7 x 58.7 cm. Jelz.l.j.:"Szolnay 940".

SZOMOR LÁSZLÓ :

255. Anyám. - Szobor, beton. Mag.: 27 cm. Jelzés nélkül.

SZÖNYI ISTVÁN :

256. Anyám. - Olajf., d. 55 x 100 cm.Jelz. a.b.s.: "Szőnyi 1930".

257. Reggel. - Temp., v. 89 x 120 cm.Jelz. l.j.: "Szőnyi I. 1934".

	Kikiáltási ár pengőben
893. VELENCEI FESTŐ, XVIII. SZ., Leányka képmás. Két olajf. 42×32	90
894. VELENCEI FESTŐ, XVIII. SZ., Női képmás. Olajf. 56×46	60
895. VERESS ZOLTÁN, Női akt. Olajf. 27×17. J. l. b. . .	
896. VIDOVSZKY BÉLA, Interieur. Olajf. 70×90. J. l. b. . .	
897. VIGH BERTALAN, Madonna. Olajf. 100×75. J. l. b. . .	
898. VISKI JÁNOS, Ökörcsorda. Olajf. 50×70. J. l. j. . . .	
899. —, Lakodalmas menet. Olajf. 70×100. J. l. j.	
900. —, Hortobágyi ménes. Olajf. 60×80. J. l. b.	
901. —, Vágtató szekér. Olajf. 70×100. J. l. b.	
902. —, Falusi udvar. Olajf. 45×54. J. l. b.	
903. VÖRÖSNÉ DELY ALICE, Akt a vízpartján. Olajf. 23×30. J. l. j.	
904. WEIDNER, Női képmás. Olajf. 68×56	55
905. WEINMANN H., Udvarrészlet. Olajf. 25×54. J. l. j. . . .	15
906. WERFF ADRIAN VAN DER (1659—1722) UTÁN GUNST, P., Frigyes cseh király arcképe. Rézmetszet. 31×20 . . .	8
907. WESTALL RICHARD (1765—1836) UTÁN ZAFFONATO A., Ártatlan incselkedés. Rézmetszet. 45×35	10
908. WIRTH, A. M., Mulatozás után. Olajf. 55×65	60
908/a. WOUVERMANN PHILIP (1619—1668) UTÁN GREUX GUSTAV MARIE, usztatás. Rézkarc. 50×60 . . .	4
909. WUTKY MICHAEL, A Vezuv kitörése. Olajf. 86×116 . .	200

Kikiáltási ár pengőben

922. ZONA ANTONIO (1810—?), Női képmás. Olajf. 100×80. J. b. k. 150

(Illusztrálva a X. táblán)

923. ZÓRÁD GÉZA, Tájkép. Olajf. 70×85. J. l. j. . . . . .

924. ZUBRICZKY LÓRÁNT, Taligás lovak. Olajf. 75×100.

925. ZSIGMONDYNÉ JÁRMAY EDITH, Virágcsendélet. Vízf. 55×75. J. l. b. . . . . .

926. —, Rózsák. Vízf. 60×50. J. l. j. . . . . .

MDK

Viski János

Jolánka, olaj

Uj Szalon tav. kiáll. 1934. máj.

MDK

Visky János

Virágcsendélet. Olajf.

Az első magyar representativ csendélet kiállitás katalogusa. Nemzeti Szalon 1932. Febr.-Marc.

MDK

Viski János

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 68.l.

Viski János

Szerepelt a műcsarnok Tavaszi tárlatán.

N. M. 1931. IV. 26.

Viski János

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

P.H. 1931. IV. 25.

Visky János

festőművész

Képzőművészeti Társulat kiállitása - Ücsarnokban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság 1931.VII.22.

Viski János

Magyar csikós c. képe Tállik Béla-díjat

kapott a Műcsarnok tavaszi tárlatán

Újság 1930. III. 30.

Viski János festőművész

"Kitüntető elismerés"-ben részesült a Független Művészek Társasága III. őszi tárlatán.

P.H.930.X.9.

Viski János festőművész

"Kitüntető elismerés"-ben részesült a Független Művészek Társasága III. őszi tárlatán.

M.930.X.12.

Viski János

* **Képkiállítás.** A Független Művészek Társaságának klubhelyiségében (Erzsébet-körut 41) két ismert fiatal művész kiállítása nyilt meg. *Viski* János és *Gaál* Ferenc festőművészek nyitották meg a művészklub tervbevett kiállításainak sorát. *Viski* ismert állatfestő, aki nyolcévi távollét után, melyet Dél-Amerikában töltött, ezuttal mutatkozik be husz képből álló gyüjteményével. Főeleme a szenvedélyes mozgás: hatalmas tömegeket használ fel kompozicióin. Legszebb dolgai a *Terelés*, *Gulyás a kutyájával*, *Csikófogás*.

M.930.III.19.

Viski János MDK

Braziliai csikósok munkában, olf.

Magyar csikós, olf.

Mücsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Viski János

— **Klub-kiállítás.** A *Független Művészek Társasága*, Erzsébet-körut 41. sz. alatti klubjának nagy dísztermében megkezdte klub-kiállításainak sorozatát. Az első tárlaton *Viski János*, a Dél-Amerikából nemrég hazatért művész és *Gaál Ferenc*, a kiváló genre-festő, kollekcióját mutatja be. Viski művészi pályáját a hortobágyi csikósélet festésével kezdte meg, majd több évre Dél-Amerika nagy állattenyésztő államaiba ment ki s onnan hozott haza érdekes vázlatokat. Viski nevét odakünn csakhamar megismerték s festményeit elkapkodták. De a honvágy haza hozta s most Angliába készül kollekciójával. Előzőleg itthon mutat be husz művéből álló kollekciót, melyben elsőrangu hortobágyi képeket látunk. Ilyen a „Terelés a Hortobágyon" c. nagy vászna, igen szépen megfestett vágtató csikókkal. A „Szökevények" c. vászna is mozgalmas. Viszont pompás tipusokat mutat be a „Csikós", a „Gulyás botra támaszkodva", a „Gulyás kutyával" c. izigvérig magyar levegőjü vásznain. Ilyen a „Szántás" és az „Ökrök az árnyékban" c. műve is. Két kitünő braziliai vászna a „Csikófogás" és a „Terelés" a vad lovak pompás csoportjával. — *Gaál Ferenc* ismert szereplője nagy tárlatainknak s ezuttal ugyancsak husz művén hozza elénk a magyar falu életét. Ilyen az „Öreg falusi konyha", — a „Falusi udvar", — a „Falusi vasárnap" (kártyázó parasztjaival), — a „Nagymosás", — a „Kendertilolók". De bemutat néhány szines vázlatot is, az Erzsébet-térről mozgalmas parkrészleteket, a „Sirbatétel" szép kompozicióját s üdén festett virág-csendéleteket. E tárlatok a nyárig folytatódnak és dijtalanul tekinthetők meg. *(k. k. l.)*

PH.930.III.14.

Viski János

Braziliai csikósok, repr.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállítás

UNGHVÁRY SÁNDOR: Ima a hit győzelméért

VISKI JÁNOS: Koppány leveretése

Kmtárs. Szent István kiáll. 1938.

Viski János

II 21 **ESTI KURIR** 932.

festő poéta itt is megtalálja hangját, ez érthető, de hogy *Viski* János, a rohanó lovak bravuros festője színpompás virágcsendéletet fest, legalább is érdekes. *Orbán* Dezsőt, a monumentalitásig emelkedő festőt erről a képességéről már jól ismerjük, de *Pécsi-Pilch* Dezsőt, *Rubovics* Márkot elég ritkán üdvözölhetjük ezen a téren.

No már most ezekhez a ritkán szereplő mesterekhez sorakozik az e nemben muzeális értékig nemesedett *Romék* Árpád, *Edvi Illés* Aladár, és *Edvi Illés Aladárné*, Sz. *Gyenes* Lajos, *Komáromi Katz* Endréné, *Kunwald* Caesar, *Lakatos* Arthur, *Csapó* Jenő, *Lakos* Alfréd, *Belányi* Viktor, *Benkhard* Ágost, *Borszéky* Frigyes s néhány ujabb név e téren, mint *Alberth* Ferenc, *Bornemisza* Géza, *Czene* János, *Demetzkyné Wolf* Irma, *Dolányi* B. Ida, *Gaál* Ferenc, *Györffy* István (bámulatosan finom a 47. sz. képe), *Rudnay* József, *Rauscher* Juliska, *Csabai Rott* Margit, *Say* Géza, *Szlavik* Dezső (mesteri tónusu a képe), *Tamássy* Miklós, *Vass* Elemér (friss, lendületes), csabai *Wagner* József, *Zsótér* Ákos, *Cserepes* István, *E. Hevesi* Margit, *Neményi* István, *Szigeti* Jenő, *Bandiné* K. Friderika és *Nótiné* K. Boriska. A Nemzeti Szalon büszke lehet erre a kiállitásra

(b. m.)

Esti Kurir 932. II. 21.

az a vulkánként égő, robbanásig feszült művészindulat nagyobb feladatokkal is alig nyer kielégülést.

Egy citromlé-csendélet jól megfestve szintén nagy érték lehet, de nem nyujt elég alkalmat a birkózásra, az akadályok legyőzésére, nem fokozható sem vonallendületben sem egyébként, legfeljebb jól megfesthető. És ezt jól el is végzi az, akinek temperamentuma itt meg tud állni és alkotási vágya ezáltal kielégülést nyer.

De mit csináljon az olyan művész, akiben túlteng a temperamentum és az ambició? Az keres magának egy témát, azt megkomponálja, illetve vonalvezetésben és színfoltokban elrendezi és így mintegy szándékosan komplikáltabb feladatot tűz maga elé, hogy így a felgyülemlett szellemi erőit foglalkoztassa, több munkaalkalmat keres, tumát, készségét és munkabirását. Mit csináljon egy olyan művész, akit a nagy méretek vonzanak?

Hogyan helyezze el a kétméteres vásznak iránti nosztalgiáját egy pohár citromos vízben?

Vagy mit csináljon az a „nehézsúlyú" figurális festő, akit ilyen „pehelysúlyú" feladat elé állítottak, aki munkalázát tényleg egy pohár citromos vízzel volna kénytelen oltani.

Hogyan lépjen némely művész mérföldlépő csizmáival arasznyi teret, melyet a citromos víz igényel.

Nem úgy értjük, hogy csak a komponálás nagy művészet, de úgy érezzük, hogy annak a művésznek, akinek sok a mondanivalója, lánglelkében egekig csapkodó vágyhullámok tornyosulnak az alkotásra, ezt a lelkében feszülő teremtő erőt nem fojthatja egy pohár citromos vízbe, mely

„Legeltetés" Viski János olajfestménye
Kitüntetve a Magyar Képzőművészek Egyesülete ezüst érmével

hogy egy nagyobb erőkifejtés révén tudását felhasználhassa. És alkot egy művet, mely valamit mond, elbeszél, alakjai élnek és mozognak, van levegője, tere és mindene, amit a természet nyujthat, van címe is és ez a sok minden nem azért van, amiért lenni látszik, csupán azért, hogy a művész a sok lendületes vonal, szín, levegő és miegyéb által munkájában kitombolhassa, mulasztását levezesse és a lelkében megsejdített vonalszínhatásokat, melyek lelkében téma nélkül is élnek, láthatóvá tegye.

Tehát bátran állíthatjuk, hogy az alkotót nem az elbeszélés, vagyis a téma, hanem annak festői megjelenítése vonzotta, mely a maga színfoltjaival és vonalvezetésével alkalmat adott egy nagyobb feladat megoldására.

Nem lehet tehát kimondani, hogy egy citromcsendélettel mindent ki lehet fejezni, mindent, amit festői nyelven el lehet mondani, mert tekintetbe kell venni a művész hajlamait, temperamenta lázas betegnek talán pillanatnyi enyhületet ad, de a művész munkalázát nem oltja.

Sajnálni való egy olyan művész, kinek fantáziája nem terjed tovább egy limonádénál, kinek lelkülete annyira egyszerű, hogy citromos vízzel ki lehet elégíteni és nem érzi a természet nagyvonalúságát és abban az Ember jelentőségét az ő bonyolult életével.

Ezt elsősorban, mint ember kellene átérezznie ezt a nagy emberi sorsközösséget, ha lelkével gondolkozna s a hozzá legközelebb álló és átérzett témakörből kellene merítse gondolatait, akkor kikerülhetetlen lenne és nem lenne vitás, hogy komponáljon-e a művész.

Kimondották tehát, hogy nem kell komponálni, mert egy vízi csendélet is kifejezi annyira az Örökszép igazságait, mint egy történelmi kompozició.

Ekkor jöttek a leglehetetlenebb összeállítások, tehát mégis komponálások, melyekből eltünt

Magyar Nemzeti Múzeum
1938. 3. 4.

Vitacikk

Miért komponál a képzőművész?

Ha betekintünk a műtörténelembe, látjuk, hogy a képzőművészek, mindig valamely formát kerestek annak a témának, vagy gondolatnak, melyet akár festményben, akár szoborban megörökíteni akartak. Tehát megkomponálták, elrendezték annak vonalmenetét tónus és szinfoltját, hogy ezáltal egy harmonikus színhatást és összhangot teremtsenek. Elő-, közép- és hátteret képeztek, melyek a térhatást jobban érzékeltették, megkeresték a mű súlypontját, mely egyensúlyban tartotta a mű szerkezetét ugy a belső tartalom mint, a külső hatás szempontjából.

Igy bizonyos szabály és törvényszerűség jött létre, mely az alkotást kormányozta, korlátozta és az általános elfogadottság által majdnem kényszerítette az alkotókat, hogy ezen adott szabályok szerint állítsák össze megalkotandó műveiket.

Többek között ilyen elfogadott és jól bevált szabály volt a Leonardo da Vinci által kezdeményezett háromszögbe való komponálás, mely napjainkig is érezteti hatását. Az így összeállított művek ma is a jól megkomponált műveknek kijáró elismerésben részesülnek.

Tehát a művészek megkomponálták műveiket, elhelyezték annak súlypontját és egy kiegyensúlyozott folt- és színhatásra törekedtek.

Csak később, az impresszionizmus kezdetével egyidejűleg kapott lábra az a felfogás, hogy az ilyen összeállítás mesterkélt és helyesebb a természetet a maga természetes megjelenésében, mondhatni rendetlenségében adni.

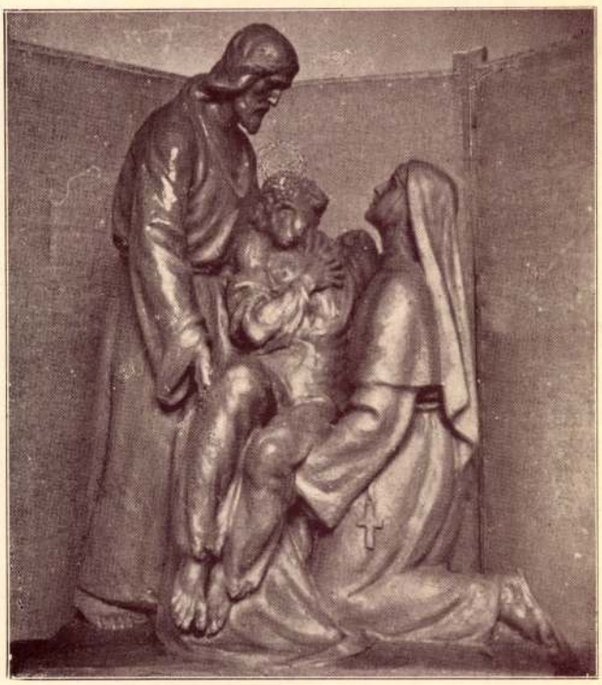

„Érted Uram!" Karl Ferenc József szoborkompozíciója Ferences szegénygondozó nővérek tulajdona, Ludány

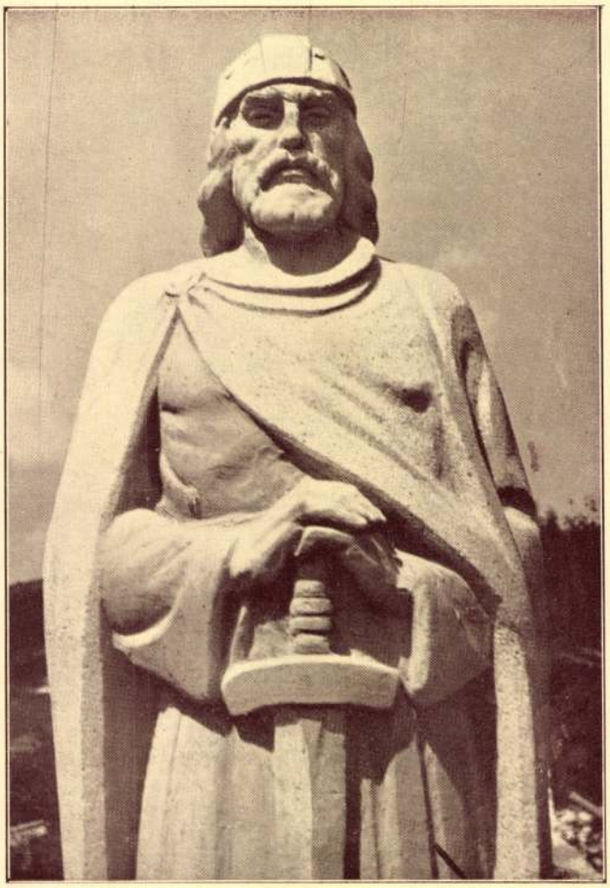

„Szent István"
Karl Ferenc József Kiszomborban felállított szobra

Vannak hívei úgy a régi iskola szerint való komponálásnak, mint az újabb felfogásnak, mely a kompoziciót elveti és azt akarja bevinni a köztudatba, hogy egy jól megfestett csendélet, például egy pohár víz citrommal, éppen olyan nagy festői teljesítmény, mint egy történelmi kompozició.

Miért komponál tehát a képzőművész, mikor egy tenyérnyi vásznon egy citromot és egy pohár vizet ábrázoló csendélettel is ki lehet fejezni a legnagyobb művészi igazságokat. Hát ez igaz. Ezt minden művész elismeri. Miért van mégis, hogy egyesek, sőt a legtöbben nagy, nagyobb és mégnagyobb festményeket festenek, hogyan van az, hogy annak ellenére mégis kompozicionkon törik a fejüket, ennek témát keresnek és a legtöbben éppen csak citrom-csendéletet nem festenek.

A művész nem is annyira témát, mint a témán keresztül alkalmat keres súlyosabb feladatok megoldására.

Akik azt állítják, hogy fölösleges a kompozició a képzőművészetben, azok nem számoltak a művész temperamentumával, nem számoltak azzal a munkalázzal, mely az alkotót a dolgozás folyamán lendületbe hozza és ennek az energiának levezetését csak nagyobb lendületű vonalvezetésben, szín- és formamegoldásban találja meg. Példa erre már Michelangelo is, aki felfokozott munkalázát csak Jónás figurájának merész rajzával tudja kielégíteni. Miként lehetne ezt a felfokozott munkalázat egy pohár vízzel oltani, holott

1021

Visky János festőművész

1954.IV-.19.Kossuth 12.45./LF.

Régen találkoztunk

- Hóviharban küszködő szekerek, és hintók, eltüntek a tájról. Autó van.

- Nálam nem. Növendék koromban olykor meghivott egy baráton, Hajdúböszörménybe, hát ott sokat studéroztam , könyvet, meg mindent vittem magammal, bementem az istállóba, ökröket, lovakat mozgás közben tanulmányoztam, és ott is rajzoltam,

- A magyar festők közül kiket szeretett a legjobban, kiknek a képeit?

- Hát nekem imponált Ferenczi Károly, Zemplénit nem szerettem, mert az egy önző ember volt. Kiállitásra beküldtem képet még növendék koromba a műcsarnokba, 13-ban, és akkor Zempléni összeszidott, hogy még korán van a kiállitásra, fiatal vagyok. De a kiállitáson már szerepeltem, ott ahol ő szerepelt, már én is szerepeltem. És ez fájt neki, ahelyett, hogy hencegett volna, hogy van neki egy növendéke, aki már művész. A Benczur utt volt szintén az Epres kertbe, abbakertbe, ahol az akadémia, meg a Strobl is. Hát Benczurral találkoztam többször, lehetett 19, vagy 18 éves, vagy 20, amikor odajártam, ő tudta, hogy én növendék vagyok, én meg tudtam, hogy ő egy nagy mester. Nem tudtam megelőzni köszönésben, annyira finom ember volt. Olgyai, Iványi, Grünvald, Fényes Adolf, ezek a művésztelepen tanitottak, Szolnokon, Iványi Grünvald Kecskeméten, mind a két művésztelepen részt vettem, állami küldönnel mentem az Akadémiától oda.

- 1932. decemberében Vácott szép Visky János kiállitás volt.

- Igen, aztán a Vajda Hunyadban most legutóbb.

- Elnéztem itt az egyik önarcképét, büszke fiatalember szivarral,..

- Hát igen.

- Most is szivarozik, ...

- Hát hogy megismerjenek.

- A szivarról ismerik meg?

- A legtöbb úgy ismert meg, hogy szivaroztam az után. Amikor nem szivaroztam, akkor kételkedtek, hogy én vagyok.

- Szokolya ahol a mester született, nevezetes hely, született ott egy

másik híres festő is valamikor.

- A Hányoki Ádám. Az a papnak volt a fia.

- Egy időben azViski János egyik festménye különleges értéket képviselt, most olvasom az Est cimü egykori lapban, méghozzá az 1934. szeptember 11-i keddi számban, mint nagy szenzációt, hogy megjelent az uj ötven pengős, az első oldalán Petőfi van, hátul pedig Viski János festménye.

- Hát azt rüstellten, hogy a hátam mögé kerültek,...

- De forditva is mondható, mert Petőfi háta mögé került Viski János. Ez melyik kép volt?

- Mortobágyi terelés volt. Én a Banktól kaptam egy ilyen megrendelést. Mértovágyi terelésre van szükség az 50 pengőre. Mindig a festékben szerettem lubickolni. Mindig gyüjtötten a szép ecsetekat, jó tubusokat, még van annyi tartalékom, amennyit gyüjtötten festékből...

- Most is dolgozik.

- Dolgozom.

- Hogy találta ki Dél-Amerikát? A festők leginkább Olaszországba, Franciaországba, vagy a mediterrániumba utaznak. Abban az időben Dél-Amerikába menni az egy különlegesség volt.

- Hát ezek már elcsépelt dolgok voltak, amiket Európában csináltak. Azt én Magyarországon is megcsinálhattam, Dél-Amerikában is fiyat az a lótenyésztés, különösen Argentinában, és Braziliában.

- Mennyi időt töltött Dél-Amerikában?

- Összesen hat évet.

- 1920 táján ugye?

- 22 után mentem ki.

- Kinek a pénzén?

- Saját gyüjteményemből. Összefestettem mindent,hogy pénzem legyen, hogy lássak világot. És láttam is.

- Ott is festett kint?

- Ott is festettem a cawboyokat, vagyis a csikósokat megkértem, hogy zavarják a ménest körülöttem, én beálltam egy ponton, skiccekat csináltam, már szinben.

- És oladta ott a képet?

- Abból élten. Festettem én még papagályt is. Azt az óriási papagály, ilyen nagy volt, 70 cm körülbelül.

- A festő, aki festi a lovakat, meg a lovasokat, ült már életében lovon?

- Ugy tanulmányoztam. A cowboyokkal együtt lovagoltam. Kaptam ún is egy lovat, néztem a lónak, amin ültem a lábdobásait,...

- De hát az is csak ugy lép, mint a magyar ló nem?
- Ugy lép, minden ló ugy lép, még a macska is.

- Megtanult lasszót is dobni?

- Igen.Láttam én, hogy a gazdaasszony mondta a fiának, hogy hozzál be egy gázsót, egy kakast, vagy egy tyukot, akkor fogott egy kis kötelet, gyenge kis kötelet, csinált bele hurkot, kidobta, rá a tyukra, az ugrott egyet, és a lábára hurkolódott, pontosan a kötél.

- Hát még a tyukot is lasszóval fogják?

- Igen.

- Hát ezen csodálkoztam, ott óriási kigyók is vannak. A cowboy azt is meglasszózta, amikor támadt, akkor felemelte a kigyó fejét ugy 30-40 cm magasságba, rádobta a lasszót, megsarkantyuzta a lovát, és a sarkantyuk akkorák, mint a tenyerem, sarkantyuzott ló az nagyot tud ugrani, és szaladt, szaladt, ugyhogy a kigyó saját sulyánál fogva megdöglött.

- Hogy nevezték ezeket a lovas pásztorokat, mert nem cowboynak hivják, hanem?

- Gausu.

- Gausu legénynek.

- Hát én is voltam ilyen gausu.

- Milyen kár, hogy nem látok itt egyetlen Dél-Amerikai festményt sem.

- Hát kérem szépen én is sajnálom, de egy meghitt barátom annyira megbiztam benne, hogy a gyüjteményt otthagytam, és anélkül mentem át Párizsba, Párizsban kezdtem megint dolgozni, ott csináltam kiállitást. Az, amit otthagytam Barcelónában elveszett.

- A mester azért elég könnyen vettek ezeket a dolgokat.

-.Könnyen vettem, hát mit csináljak? Nem lehet egyebet csinálni. Beporolni nem tudom.

- Inkább festek egy ujat?

- Festek egy ujat. Igen.

- Hogy telnek most a napjai?

- Elég rozogán. Nem tudok lemenni még az utcára sem.

- Nincs is lift itt a házban.

- Nincs. Nem is volt, nem is lesz.

- Láton, hogy a készülő festmények közül egy női arckép, a felesége.

- Igen.

- De még nincs kész.

- Ez azért van, mert ezt csak állva tudom csinálni, ugy is kezdtem. Ülve nem lehet portrét csinálni. Hátralépni, megnézni a differenciát, az élő és a kép között, az áttekintés mindig kell egy festőnek. Bizonyos távolságból megnézem saját munkáhat, hogy mit lehet errébb, vagy arrébb tolni, a formákat, és a szineket. A szineknek is van értéke. Erős szinek nem dominálhatnak, csak ott, ahol kell. A többi alárendelt. Ez ugy van, mint a muzsikában. A kiséret ne legyen erősebb, mint a prima. Én ugy érzem, hogy a látáson jó. Szinérzékem külföldön is elismerték, jó. Saját magát az embernek meg kell kritizálni, bírálni, és ismerni. Ha saját magát nem ismeri, akkor mit akar a világtól? Ennek nem lütyögni akarok, én gyökeret akartam verni. Hát amennyire lehetett, vertem is.

- Kedves mester, gyorsan repült el 94 esztendő?

- Elég gyorsan, olyan fékot még nem találtak ki, hogy el nem muljanak az évek gyorsan.

- Hála Istennek, nagyon kellemes hangulatban találtam, olyan jellegzetes most is a bajusza, a haja a mosolya.

- Az élet nem komoly, de komolyan kell venni, és komoly munkát kell adni. Nem lehet csak ugy, hogy ez bohém élet, hát neki adjuk magunkat. Még a háboruban is még Ferenc Jóska idejében önkéntes szakaszvezető voltam, gyalogos, esztergomi 26-os. Amikor támadásra

készitettek bennünket, Galiciába, mert én még résztvettem, egyc meg a fono. Volt amikor a vizet csak mosakodásra használtam, de mégis itt vagyok.

- Kedves mester jó egészséget, és munkakedvet kivánok.

- Nagyon köszönöm, rám fér. A munka kedvem megvan, az még nem kopott el, nem is hagyom. Én saját magamat irányitom, nem ugy van az, hogy hagyjam magamat.

- Régen találkoztunk, Rapcsányi László vendége volt Viski János festőművész.

---oOo---

Viski János

„impressionista szabadtéri festés"

~~Műcs. Kiáll, tól~~
Pipics 50. l.

Viski János

Teherkocsi Párisban
c. képe repr.

~~Műcs. kiáll, tól~~
Pipics 205. l.

$(6.5)^2 = 36$ $(6.5)^2 36$

60 60

25 25

4225 4225

I

(3.4)

Viski János

festő

Műcs. kiáll, 1913 tól
Pipics 122. l.

VASÁRNAPI KÖNYV

KIADÓHIVATALA BUDAPEST VIII. STAHLY-UTCA 8.

Nagyv.

Szentiványi Gyula dr.
a Szépművészeti Muzeum tit-
kára urnak

I. Lenke-tér 7. IV. 4. BUDAPEST

Viski János

Tél c. képe repr

Kultúrs 1937. sčti
kiáll. kat.

Viski János

Pihenő lovasok c-
képe repr.

KMTárs tav. tárl. Eat.
1942. ápr. – máj.

GYÁSZLEVÉLPAPIR

Viski János

Képes Krónika

1941. márc. 6.

Visky János:
„Rákóczi búcsúja"

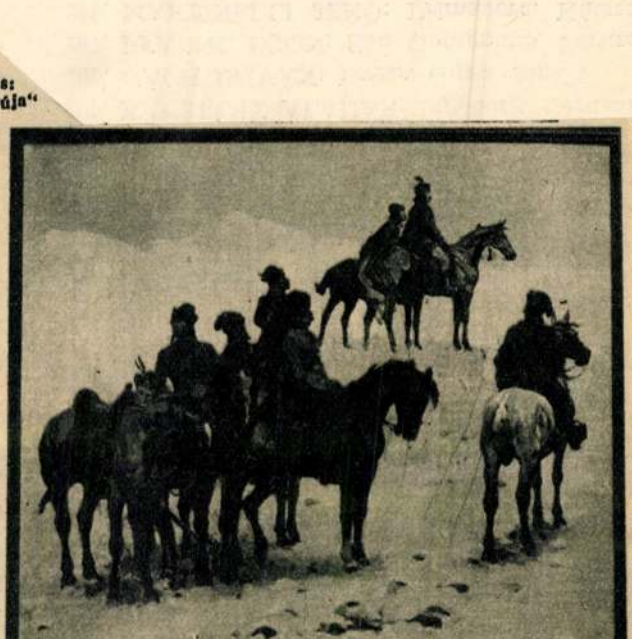

Terrakotta.

192. FESZTY MASA: Önarckép madarakkal. R
193. HANULA JÓZSEF: Phyrne. Gipsz.
194. SZEGEDI MOLNÁR GÉZA: Tanulmányfe Krétarajz.
195. BENCZÉDI SÁNDOR: ifj. Bölöni András.
196. ANTONYI JENŐ: Hernádparti fűzfák. S
197. DITRÓI SIKLÓDY LŐRINC: Körmenet. C
198. KOTSIS ANDRÁS: Hipnózis. Gipsz. Mgt.
199. BORHEGYI RUDOLF VIKTOR: Laszgalln Ödön. Gipsz. Mgt.
200. RUMI RAJKI ISTVÁN: Szent Márton meg teli anyját. Körtefa.
201. PFANNL EGON: Szamosújvári részlet. rajz.
202. GÁCH ISTVÁN: Honalapítók. Gipsz. Mgt.
203. GYŐRFFY ISTVÁN: Hyross Ferenc. Cer Mgt.
204. ANDRÁSSY KURTA JÁNOS: Pásztorfiú.
205. KACZIÁNY ALADÁR: Ingeborg. Ceruzara
206. GÁCH ISTVÁN: Lovas. Gipsz. Mgt.
207. PFANNL EGON: San Gimignano. Ceruzar
208. MARTINELLI JENŐ: Primavera. Kútszob Gipsz.

208/a. ASZÓDI WEIL ERZSÉBET: Aratók. Ré

209. GÁCH ISTVÁN: Vitéz. Gipsz. Mgt.
210. GÁCH ISTVÁN: Munka és harc. Gipsz. nuvia" fegyver- és lőszergyár tulajdona.

Vliski János

KMTais 1940. A oppermek

Kislány

Viski János
festő

ivod

Mabi

Viski János

Magyar csikós c.
szépe repr.

Karczagmagyállam

laporán nincs

Viski János

festő

l. élet

Karczagmagyállam

952, 953. h.

~~Algyő h. n. IX. 114.~~

Visky János

A Műcsarnok 1943 évi tavaszi kiállításán elnyerte az alábbi egyesület kitüntető elismerését –

Uj Magyarság

1943. ápr. 13.

(Kiadták a Képzőművészek Egyesületének díjait.)

Viski János

Legeltetés c. Szépe
mely a M. Képző-
művészeti Egyesület
ezüstérmét nyerte,
repr.

Atilla 1940. okt. 1.

Viski János

Ősz a pusztán c. kitüntető elismerést nyert képe repr.

Atilla. 1941. márc. 1.

VISKI JÁNOS :

240. Várakozó kocsi. - Olajf., v., 80x60 cm. Jelzés lent j.:"Viski J."

Viski János

Kopp 1939/40. Petrem. II.

Visky János

Árverési Csarnok aukció kat.

31. 7. 1926. febr.

32. 7. 1927 febr.

~~Arany, bizanczi, Zenó Korábót~~

~~X 748.~~

Visnyovszky Lajos.
szobrászművész

A Ferenc József jubileumi alapítvány második pályázatára bejelentette részvételét.

Magyarság, 1927. nov. 20.

Visnyovszky Lajos

szobrász

Képzőművészeti társulat jubileumi kiállítása - a Nemzetiben - szoborral szerepel.

Zsuzsanna c térdelő aktja.

Pesti Hirlap
1930.VII.20.

MDK

Visnyovszky Lajos

Sz. Mária-emlékoszlop. /Mária tér/

Hörger Antal készitette. 1724-ben.
Mai helyén 1834-től.
1938-ban Visnyovszky Lajos ujból megfaragta.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

34.1.

Visnyovszky lajos

tovább

Gen. Zak. Bpest

22. l

Iskola-u.22. "Stock im Eisen" a sark
tulajdona.

Iskola-u.34. Ház, XVIII.századi, egy
ivekkel. Ives kapu, zárókővel.

Iskola-u.45. Ház, földszintes, 9 nyi
félpillérek. Félpilléres vakárká

Iskola-u.46. Ház, copfstilü, a földs

Iskola-u.54. Ház, copfstilü, földszi
egyszerü kapukeret.

Iskola-u.56. Ház, klasszicizáló, föl
félpillérek a homlokzaton.

Kacsa-u.9. Ház, XVIII.századi, egyem
alj, első emeleti ablakok közt f

Kacsa-u.23. Ház, klasszicizáló, egye
egyszerü.

Kacsa-u.24. Ház, földszintes, 6 nyil

Kacsa-u.30. Lásd Kapás-u.31.

Kapás-u.8. Ház, klasszicizáló, földs
Padlás-szellőző áttört rozetták.

Kapás-u.9. Ház, finom, copfstilü, fö
gas párkánnyal, ives széles kapu

Kapás-u.31. Ház, copfstilü, földszin
kapu, balra oromzatos sarokkikér

MDK

Visnyovszky Lajos

Szinyei Merse Pál emlékplakettje

Pecz Samu "

Strobl Alajos "

Visnyovszky Lajos, szobrász és éremművész. E.G. II. 595.l.

MDK

Visnyovszky Lajos

Kétségbeesés

Álom

Bánat

Visnyovszky Lajos, szobrász és éremművész. E.G. II. 595.l.

MDK

Visnyovszky Lajos

Manninger emlékplakettje

Gyurmán "

Zimmermann "

Visnyovszky Lajos, szobrász és éremművész. E.G. II. 595.l.

Visnyovszky Lajos [MDK]

Fekvő Vénusz, gipsz

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

Visnyovszky Lajos

MEK

Zsuzsanna, gipsz

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

MDK

Visnyovszky Lajos

MDK

Maria immaculata

Műcsarnok 1930 Szent Imre emlékkiállítás

VISNYOUSZKY Lajos szobrán
BUDAPEST

Mária tér, Szűz Mária szobor

Adatok a Viziváros történetéhez. Szerk.
Mészáros György, Mészárosné Herczog Magdolna.
2.köt. Bp. : Budapesti Városszépítő Egyesület, 1991
198.p.

Visnyovszky Lajos
szobrász

Téli tájlat - a Műcsarnokban - szoborral szerepel.
Szép feje

Pesti Hirlap 1931.XII.19.

Visnyovszky Lajos

1890-ben született Budapesten, az Iparművészeti iskolában Lotz Károly, a Képes Képzőművészeti Főiskolán Rudnai Béla és Strobl Alajos növendéke volt.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 51. l.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 NOV 12

PESTMEGYEI HÍRLAP

1021

EGY KIÁLLÍTÁS KÉPEI

„Köszönöm, hogy láthattam"

Barátai, ismerősei tudták róla, hogy rajong a képzőművészetért, de hogy e rajongást az alkotás bensőséges érzése fűti, már kevesebben tudhatták. Végtelen szerénységével, a művészet iránti szeretetével *csendben alkotott évtizedek óta*, míg meglepetésként, a forradalom 50. évfordulója alkalmából sor került *Tomor Mihály* első bemutatójára, melyet a vecsési központi iskola napközi otthonában rendezett meg.

A megnyitó beszédet *Szalay István* iskolaigazgató mondotta. A bensőséges [illegible]epségen megjelentek kö[illegible]t volt *Rukovina Er*[illegible]zeti Galéria főelő[illegible]ovszky *Lajos*, a [illegible] Főiskola [illegible]meth *Lá*[illegible] Mű[illegible]es [illegible] a [illegible]

matikailag is széles skálára utalnak. Grafikái is nemes egyszerűséggel örökítenek meg különböző karaktereket.

Szociális témát is felvet a festő, szándékai, mondanivalói a képekben tükröződnek. *„Ancika tanító néni 46-ban"*, *„Legjobb barátom"*, *„Fogarasi Jóska bácsi"*, *„Bender bácsi"*, *„Irma néni gyűlésen"*, *„Brunner bácsi"*, *„Valentsik Pista"* című grafikái említésre méltó, megnyerő alkotások.

— *Számtan—fizika szakos tanár vagyok* — vall magáról Tomor Mihály. — *Vadvirág* — teszi hozzá.

Igen, vadon termett virág — mégis kiforrott alkotó. Hadd búcsúzzunk egy kedves vendég, Rukovina Erna szavaival: *„Köszönöm, hogy láthattam e szép kiállítást."*

Fekete Józsefné

ünn
zött o
a, a Nem
adója, Visny
Képzőművészeti
nyugdíjas tanára, Né
szló, a KISZ Központi
vészegyüttesének helyett
igazgatója, Somogyi Lajos,
vecsési József Attila művelő
dési otthon igazgatója, Gam
mel József festőművész és
Brindzik László szobrászmű-
vész.

Tomor Mihály fáradhatatlan
tevékenysége eredmé-

Visnyovszky Lajos

„Hősi emlékmű," XVIII. ker. (Pestszentlőrinc) Kossuth Lajos tér, 1936-ban állították fel. Bronz szoborcsoport, mészkő talapzat; 3,40 m a szobor; az építmény, 4 m. magas.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 51 l.

Visnyovszky Lajos

MDK

Falusi Vénusz, gipsz

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Visnyovszky Lajos MDK

Szent Antal, gipsz

Mücsarnok 194o A magyar müvészetért c.kiáll.

Visnyovszky Lajos MDK

Isten fia, gipsz

Miesarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Visnyovszky Lajos

Mária Immaculata

Évk. KMT. 1930. 34.1.

MDA

Visnyovszky Lajos

Műveivel résztvett a kiállitáson.

KmTárs. 1943. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállitó művészek névsora. 30.lap

MDK

Visnyovszky Lajos

A Pestszentlőrinci Atlétikai Klub érme, repr.

A dr. Gyurmán siremlék-plakettje, repr.

Uj Idők 1926. 435.l.

MDK

Visnyevszky Lajos

Mária Immaculata, szobormü, kis aranyérem

Kézdi-Kovács L.: Az elmult két év történetéből. Orsz. Magyar Képzőm. Társ. Évk. 1930. 34.l.

Visnyovszky Lajos MDK

Dr. Gyurmán Emil emlékérme, bronz

Mücsarnok 1922 jubileumi kiállitás

MDK

MDK

Visnyovszky Lajos

Szent Antal, gipsz
Isten fia, gipsz

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok,1940 Dec. 15 - 1941 Jan.12. 12.1.

Visnyovszky Lajos szobrászművész

1891-ben Bp. szül. á 1945-ben Bp. halt meg. Az Iparm. Isk. Lóránlfi Antal, a Kepr. Főisk. Radnai Béla és Stróbl Alajos növendéke. 1922-től szerepelt riák. Plakettet, kisplant. rémitett. I. világháb. emlékművet rémitett Pestörincre (1936); 1930-1945 riott dolgozott a hűvösztelepen.

Százados uti művésztelep riállítása. Az Iat. Ölmáll. Csap Erzsébet, Elischer Brigitta, Bp. 1965

25.

Visnyovszky Alajos

Visnyovszky Lajos

Századós-uti művésztelep aukciója.

N.U.934.IV.8.

Visnyovszky Lajos MDK

Zsuzsanna, gipsz

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Visnyovszky Lajos MDK

Dr. Polyák Lajos, bronz relief

Műcsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

Visnyovszky Lajos MDK

1923-ban ösztöndijat kapott

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.
Bp. 1926.

Visnyovszky Lajos MDK

1925-ben ösztöndijat kapott

Képzőm. Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.
Bp. 1926.

Visnyovszky Lajos MDK

1924-ben ösztöndijat kapott

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24. 24-25.
Bp. 1926.

Visnyovszky Lajos MDK

1921-ben Ferenczy István-féle 5ooo koronás ösztöndijat kapta.

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25. Bp. 1926.

Visnyovszky Lajos

MDK

1921-ben ösztöndíjat kapott

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.
Bp. 1926.

Visnyovszky Lajos

MDK

Látzay Fritz Oszkár, bronz

Miesarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Visnyovszky Lajos MDK

Krisztus, gipsz

Miccsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Visnyovszky Lajos MDK

Páduai Szent Antal, gipsz

Mücsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi Kiállitás

Visnyovszky Lajos
szobrász

Magyar Képzőművészek Egyesületének arany-
érmét kapta. —

Magyarság
1935 XI. 26

MDK

Visnyovszky Lajos

OMKT dij. Ráth Gy.dij

Képzőművészet, 1939. 12.o. kép

MDK

Visnyovszky Lajos

ezüstérmet kapott.

M. Képzőműv. Egyesülete...kitüntetései.
Képzőművészet, 1935. 12.o.

MDK

Visnyovszky Lajos

Látzay Fritz Oszkár c.arcmásáért a Ráth Gy.díjat kapta

Kiadták a Mücsarnok jub.kiáll.dijait. Nemzeti Ujság, 1934. dec.16.

Visnyovszky Lajos MDK

Kétségbeesés, gipsz

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Visnyovszky Lajos MDK

Dr. Zimmermann Ágoston arcképe, bronz

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

MDK

Visnyovszky Lajos

A Pestszentlőrinci Atlétikai Klub érme, ezüst

Angol-magyar kiáll. Müc. 1926. máj. 14.1.

Visnyovszky

szobrász

Téli Tárlat a Műcsarnokban - szobor portréval szerepel.

Magyarság 1931.XII.20.

Visnyovszky, szobrász MDK

Krisztus. Finoman átérzö müvészettel alkotva. Szép fejeket is mutat be.

Pipics Zoltán dr.:A Képzőmüvészeti egyesület ének jubileumi Kiálliátsa. Műcsarnok.-U.M. 1934.dec.8. 21.1.

Visnyovszky:

Kisplasztikus

l. Medicina Faludi

187, 188. n

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányuto

. . . . . .

Visnyovszky

Kiállít

8 ó. U. 932 XII. 18.

Visnyovszky

szobrász

Téli Tárlat - Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Sokegyéni erőt látunk portréjában.

Magyarság
1934.I-14

MDK

Visnyovszky János

Zsuzsánna, gipsz

Magy.Művészetért kiáll. r.Műcs. 1940. febr. 25.1.

512.

Visnyovszky Lajos

nőtlen

szül. 1890. jún. 24.

Lásd

Medvey 140. l

Lombardia TV. 39.

Visnyovszky Lajos

festő

lásd

Liber Pictorum

206. l.

Vásznyovszky Lajos

Ráth György-díj Látrai Fritz Oszkár c. aromásainak

Magyar Hírlap 1934. dec. 16.
(A Műcsarnok jub. kiállításának díjnyertesei).

Visnyovszky Lajos

Geboren am 24. Juni 1890 zu Budapest, war in frühen Jugend ein Schüler Antal Loránfi's, um sich später auf der Hochschule für Bildende Künste in Budapest durch Radnay und dann bei Altmeister Alajos v. Strobl auf seiner Meisterschule zum Bildhauer auszubilden. Mehrere Preise erringend, wurde er 1926 durch den Orden Pro Ecclesia et Pontifice ausgezeichnet und ist hauptstädtischer Zeichenlehrer. V. verfertigte nur wenige Plakette.

Több nincs fels.

Hu. Pomagyárem 467. l.

Viselet.

Női ruha.

A szék karfájára támas
felöltő és uszályos szoknya, a
tyolos kalap és mozaik szövetü
Felirata:

DIVATKÉP.

ez után balra: Melléklet a főv
jobbra: Kiadja: Emich Gus
alól jobbra: Ny. Rohn és Grund
legalól: MONASZTERLY ÉS KUZMIK
PESTEN.

Kny., mér. 16.7: 17.6 c

Visnyovszky Lajos

vrod

Jlu Prmagyszém

LX. tábla

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szállítam szem
mely a mai veszedelmes külpolitikai h
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a kép
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább kü
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gaz

Én tehát felveszem a harcot, a
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizm

„Istenért, Ki

Visnyovszky Lajos

zobrázt

l.

Lex Magy Tars

608. b. l.

Martonos, római ca
Madasér, a régi csú
léja az ujab
Rugonfalva, ref. ter
Szent-Demeter, vár
Szent-Erzsébet, tem
Szent-Lélek, templo
Szent-Miklós, templ
Székely-Keresztúr,
Zsombor, várrom.

Visnyovszky Lajos

272

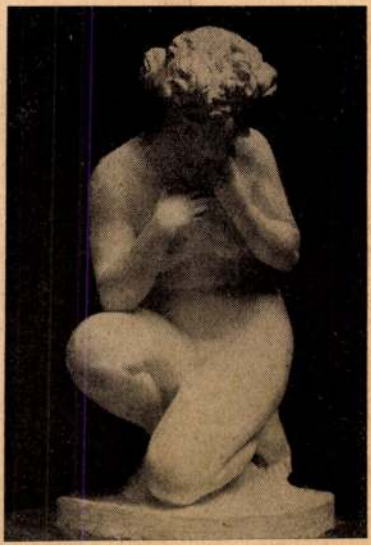

Visnyovszky Lajos: Zsuzsanna.

Visnyovszky Lajos:
Maria Immaculata.

Visnyovszky Lajos

Szefeltex. 272. l.
273. l.
Böélctr. arch.
u. o. 1120. l.

Visnyovszky Lajos

nobrány

Műcs. kiáll, 1922 tól

Pipics 122. l.

N.

Dr Szentiványi Gyu

titkár Zbru

Budapest

I. Lenke-tér 7.

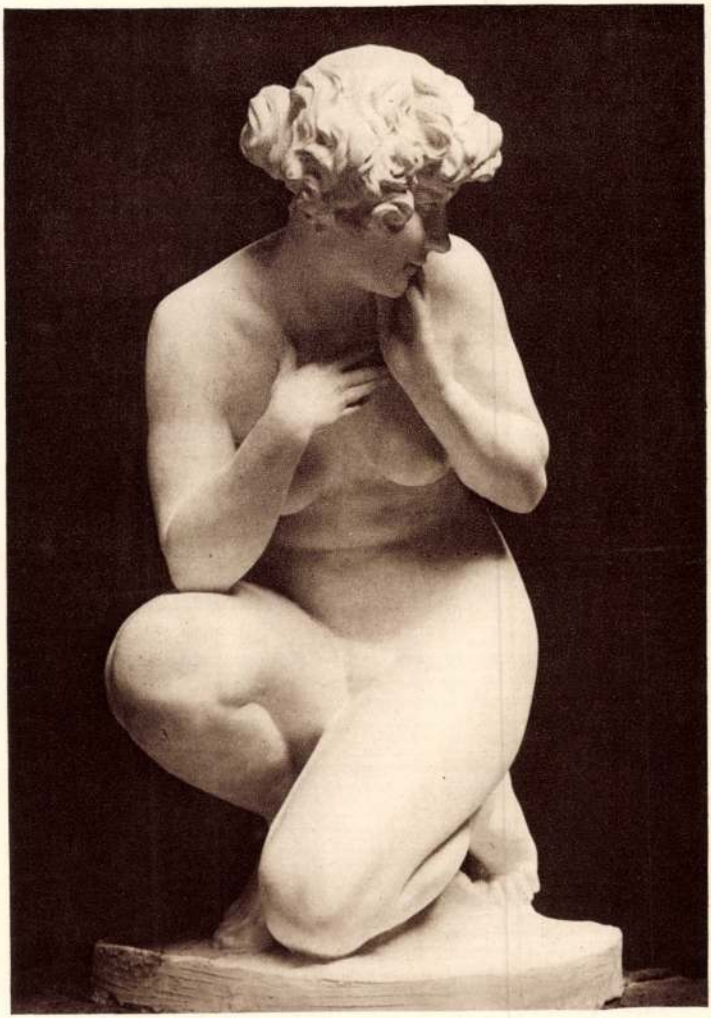

VISNYOVSZKY LAJOS: ZSUZSANNA.

Evk KMT. 1928. 201. l.

TÓTH ISTVÁN: KETTŐS ARCMÁS.

Visnyovszky Lajos

— **Hősi emlékmű avatása Pestszentlőrincen.** A pestszentlőrinci Hősök-terén vasárnap délelőtt fél 12-kor avatják fel a hősök emlékművét. Az emlékszobor rohamjelenetet ábrázol, lövészárokból előugró három honvédet. A hatalmas arányu nagyszabásu emlékmű alkotója *Visnyovszky* Lajos szobrászművész. Az avató ünnepségen beszédet mond *Hangay* Sándor, a helyi frontharcos főcsoport elnöke, avatóbeszédet tart *Balogh* Géza dr. polgármester.

Magyarság

1938. máj. 29.

Visnyovszky Lajos

zobrász, Szárados út Művésztelep

1930. kl. Nyre kiáll. 109.

1930/31. jub. kiáll. 185.

1934. téli kiáll. 10.

KE(3) SZFKA.
nor

Visnyovszky Lajos

zobrák

az alábbi templomon

Assisi szent Ferenc

zobra

A kolostor előkertjébe

oszlopon álló Immaculata zobor

fentétet

MAGYAR. EPITOMUVESZET

1928. 4. sz. 26-l. kepekkel

Kotsis Iván dr.:

A zalaegerszegi templom

Kat. Primusz. Fel.
Prot. Félix

CSÜTÖRTÖK

10

Kat. Margit kirné
Prot. Margit

Izr.: Thamusz 1.

PÉNTEK

11

Kat. Barnabás aps.
Prot. Barnabás

SZOMBAT

12

Kat. Fakundói J.
Prot. Klaudius

Izr. : Korakh 4.

Visnyovszky Lajos

M. Képzőm. Egyes tagja.

KMTÁRS müves. ptok
1931 fob márc kiáll.

IV. 37

1931/32. téli kiáll. 155.
1932. febr. márc. kiáll.
1932/33. téli tárl. 527, 533

Visnyovszky

vobrán

Dr Zimmermann Ágoston emlékérme 1922

l.

Numizm. Közl.

1924-25. 28. l.

60

VINCKBOONS, DAVID (flamand festő, 1578—1629)

Tájkép

Fa, olaj, 17·5×20 cm.

Tájkép

Fém, olaj, 17·5×22·5 cm.

Maszlaghy II., 245. szám. (Az alakok Rottenhammertől.)

UJ IDŐK SZERKESZTI: HERCZEG FERENC

Budapest, 1926. április 18
XXXII. évfolyam 16 szám.

Angyalka. Visnyovszky Lajos szobormüve

Kiadóhivatal, Budapest, V., Andrássy-út 16. sz.

Ára 7000 korona

Visnyovszky Lajos

Az alább felsorolt könyvekből az UJ IDŐK előfizetői SZABAD VÁLASZTÁSUK szerint rendelhetnek

legalább kétszázezer korona értékű könyvet

öthavi, legalább háromszázezer korona értékű könyvet tizhavi részletfizetés ellenében is.

Tudományos és közhasznú könyvek:

Slaby—Kreutzer: A szikratáviró	31.250 K
Bölsche: A természettudomány fejlődéstört.	25.000 „
„ „ „ „ II. köt.	25.000 „
Kant-breviárium	37.000 „
Lhotzky: Az emberiség jövője	25.000 „
Le Bon: A tömegek lélektana	37.000 „
Palante: A szociológia vázlata	37.000 „
Lenhosek: Az ember helye a természetben	31.250 „
Bergson filosophiája	25.000 „
Széchenyi: Eszmevilága II.	37.500 „
Széchenyi: Eszmevilága III.	37.500 „
Eucken: Az élet értelme	43.250 „
Durckheim: A szociológia módszere	50.000 „
Geréb: A római kultura	31.250 „
Enyvvári: Filosophiai szótár	43.750 „
Balanyi: Világpolitika	43.750 „
Faguet: A kontárság kultusza	43.750 „
Molnár: Az európai zene története 1750-ig	43.750 „
Schopenhauer: Kantról	37.500 „
Balanyi: A balkánprobléma	37.500 „
Le Bon: Mult és jövő	37.500 „
George: Munka, hit és föld	37.500 „
Benedek: A modern világirodalom	50.000 „
Emerson: A természet, ember, társadalom	31.250 „
Voinovich: Regényirók	37.500 „
Wundt: Bevezetés a psichológiába	31.250 „
Geréb: Görög szellem Európa kulturájában	37.500 „
Ottlik: A marxizmus társadalomelmélete	25.000 „
Sohm: Rövid egyháztörténet	43.750 „
Wells: A nagy katasztrófa	31.250 „
Faguet: „...és a felelősségtől való rettegés“	31.250 „
Maeterlinck: A méhek élete	37.750 „
Fekete: Munka és fáradtság	31.250 „
Angyal: Tanulmányok	31.250 „
Molnár: A zenetörténet szociológiája	31.250 „
Emmerson: Az emberiség képviselői	43.750 „
Taine: A görög müvészet böleselete	31.250 „
Le Bon: Vélemény és hit	62.500 „
Rousseau: Egy magányos sétáló álmodozásai	37.500 „
Schöpflin: Irók, könyvek, emlékek	31.250 „
Croce: A politika alapelemei	37.500 „

Regények, szindarabok:

Drasche—Lázár A.: Éva kis keze	50.000 K
„ „ „ Cicisbeó	50.000 „
„ „ „ Tüzkereszt	37.500 „
„ „ „ Tüzpróba	62.500 „
„ „ „ Tied az élet	75.000 „
Jósika Miklós báró: A rom titkai	50.000 „
„ „ „ A rejtett seb	50.000 „
„ „ „ A csehek Magyarországon I., II.	125.000
„ „ „ Az utolsó Báthory I., II.	112.500 „
Balzac: Egy homályos eset	68.750 „
Barrés: Kitépett sarjak	100.000 „
Herzog: Az élet dala. Regény	45.000 „
Löns: A második arc	68.750 „
Prévost: Moloch úr és neje	81.250 „
Shaw: Cashel Byron	81.250 „
Nansen: A Menthe testvérek. — Mária	56.000 „
Rudolf Stratz: Az óriás ökle. Regény	37.500 „
Wells: Házasság I—III.	175.000 „
„ Az új Machiavelli I., I.	150.000 „
Wilde: Vera. — Az eszményi férj	56.250 „
„ Lady Windermere. — Bunbury	56.250 „
„ Mesék, történetek és költemények prózában	56.250 „
Zeidler P.: Erzsébet királyné mártiromsága. Regényes korrajz 5 képmelléklettel	42.000 „
Molnár Ferenc szinmüvei: A fehér felhő	25.000 „
„ „ „ A hattyú	43.750 „
„ „ „ Égi és földi szerelem	43.750 „
„ „ „ A testőr	37.500 „
„ „ „ Liliom	37.500 „
„ „ „ Színház	43.750 „
„ „ „ A vörös malom	43.750 „
„ „ „ Uri divat	37.500 „
„ „ „ Üvegcipő	50.000 „

Művészeti Könyvtár:

Pekár Gyula: Ferrara, Ravenna, Forenze	162.500 „
Darvay: Benvenuto Cellini	175.000 „
Éber László: Donatello	175.000 „
Öhquist: A finnek művészete	150.000 „

FORRADALOM ÉS CSÁSZÁRSÁG

A FRANCIA FORRADALOM ÉS NAPOLEON ÉLETÉNEK IZGALMAS ÉS GYÖNYÖRŰ REGÉNYE 8 KÖTETBEN

Az első rész: *A francia forradalom* cimmel, két kötetben a francia forradalom nagy tragédiáját beszéli el.

A második részben: *A császárság*-ban Napoleon udvarának képe tárul elénk, az előtérben magával a császárral. Közelről látjuk őt, amint uralkodik, terveket sző, dolgozik, mulat, szeret.

A harmadik rész: *Bonapartenak* a legrejtélyesebb férfinek pályafutását tárja elénk a sziklás Korzikán eltöltött gyermekkorától kezdve, amaz ünnepies óráig, amelyben Krisztus földi helytartója az ajaccioi ügyvéd fiának fejére teszi a császári koronát és elmondja a legenda végét, az első bukástól a végső elmulásig az Oceán magányos szigetén.

Az első részt *Farkas Pál*, a másodikat *Adorján Andor*, a harmadikat *Seres László* irta.

Az egész mű 8 kötetben jelent meg.

Terjedelme körülbelül 100 iv: 1600 oldal.

Kiállitása: békebeli.

80 krétapapiron készült műmelléklet disziti.

Ára: diszes egész vászon kötésben 1.200.000 korona

Az UJ IDŐK előfizetői megrendelhetik tizenkét havi részletfizetésre is

A REGÉNYIRODALOM REMEKEI I.

Öt kötet

1. Bulwer: Pompéji pusztulása	411 oldal
2. Dickens: Nickleby Miklós I.	440 „
3. „ „ „ II.	430 „
4. Hugó Victor: A nyomorultak I—II.	760 „
5. „ „ „ „ III—IV.	740 „

Az öt testes kötet (2800 oldal) ára 450.000 korona, amely tíz egyenlő havi részletben is fizethető.

A REGÉNYIRODALOM REMEKEI II.

Dumas-sorozat

1. Gróf Monte Cristo I.	A négy kötet . 1232 oldal
2. „ „ „ II.	
3. „ „ „ III.	
4. „ „ „ IV.	
5. A világ ura I.	A négy kötet . . . 652 „
6. „ „ „ II.	
7. „ „ „ III.	
8. „ „ „ IV.	
9. A három testőr I—II.	725 „
10. Húsz év múlva I—III.	580 „
11. Bragelonne vicomte	1300 „
12. „ „	

Tizenkét testes kötet (4500 oldal) ára 620.000 korona, amely tíz egyenlő részletben is fizethető.

Megrendelő-szelvény a boritek IV. oldalán.

Visnyovszky

ércemszobrász

lásd

Cs-érem 56. l.

Visnyovszky Lajos

Munesarnok Bogra n. 23

1922. jub. kiáll. 206

1923. tar. kiáll 214

1924. tav. kiáll. 172, 182

1926. angol-magy. kiáll. 169

1926. tely kiáll. 145

Flamand miniált ~~kodex~~ codexek

IV. 242

Visnyovszky

Dr. Gyurmán Emil
ön tott plakettje fen-
titol 1921 bol

Numizm. Közl
1921-50. l

Genf h. n. II. 7

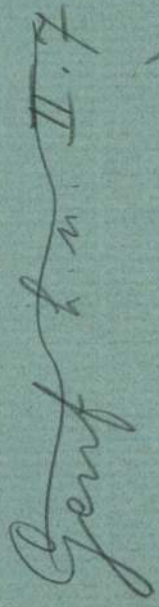

Érkezett 1904. július 25.

567/1904. gy. (Lőcse, 1904. július 21-én 300. gy. a.)

A lőcsei ág. h. ev. egyház elnöksége közli a könyvtár rendezésében hozott újabb határozatokat. (Leirat az elnökséghez, 1904. VIII. 10.)

Visnyovszky Lajos

szül. Budapesten 1890 jun. 26

~~[illegible]~~ Rk. - 6 reál -

1916/17. I. elsőéves művész-
nőv. Radnai B. -

1916/17 II. elsőéves n. o
(szül 1890 jun. 20)

1917/18. I. másodéves n. o
(szül 1890 jun. 24.)

1917/18 II. másodéves n. o

1918/19. I. harmadéves n. o
(szül 1890 jun. 21.)

1918/19 II harmadéves
(szül 1890 jun. 24)

1919/20 I-II. negyedéves n. o

1920/21. I-II - ötödéves
(szül 1890 jun. 24)

Hauser Károly tanár III. 144.

Visnyovszky Lajos

Univerzeti lex. 818. l.

SZEPTEMBER

4

Visnyovszky Lajos

M. 4192

Székely Nemzeti Múzeum V. 310.

Visnyovszky Lajos

1916/17 – 1926/27 !

Ferképzőmintaiskola
146. l.

A RÉGI BUDAPEST

ALT-BUDAPEST
L'ANCIEN BUDAPEST
THE OLD BUDAPEST

I. SOROZAT
FOLGE
SERIE
SERIES

Kiadja a Műemlékek Országos Bizottsága. — Herausgegeben von der Landeskommission der Baudenkmäler. — Edition de la Commission des monuments historiques. — Edition of the Commission of artistic monuments.

Visnyovszky Lajos MDK
szobrász

Szül. 1890 Bp.
Iparmüvészeti főiskolán Loránfi Antal, Képzőm.
Főiskolán Radnai Béla és Stróbl Alajos növendéke.
1922 óta állit ki.

"Hősi Emlékmü" Pestlőrinc. 1936.

!O.o.

Gádor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1955.

Visnyovszky Lajos

Hobrász -

1935-ben a Magyar Képzőművészek Egyesülete (feltűnek) alkalmos művészi munkásságát arany éremmel jutalmazta.

Uj Magyarság. 1935. nov. 26. (A Képzőművészek Egyesülete kiadta az 1936-os érmeket.)

Visnyovszky Lajos

életrajz vobrány

irod

Csókássy 36. l.

nyb. Bpest 1890.

Szanos emlékplakett:

Szinyei Merse Pál, Strobl Alajos,

Manninger stb.

11574

afordultan, de szembenézve van áb-
ruha és bársony szalagon lógó nyakék.

Valéria
von Oesterreich

Lpzg.

12,4:8,2 cm.

330-912
-912-1
t,9411.

MDK

Visnyovszky Lajos, szobrász

Radnai Béla, szobrász, tanár növendéke.

Bánat. Márvány.

Az OMKK Föisk.Növ.Munk.kiáll. 1923 márc.18-25. Kat. 2o old.
Ernst Muz.

MDK

Visnyovszky Lajos

Pollák Jenő, gipsz pl.

Horthy jub. kiáll. Milon. 1939. dec. 13. 1.

M.D.K.

Visnyovszky Lajos.

szobrászmüvész megmintázta a Hősi emlékszobrot
Pestszentlőrincnek ahol Rerrich Károly müépitész
áltla trevezett hősök terén állitották fel.

Városok Lapja. 1937. XXXII.évf. 2.szám. Lurk 51.0

MDK

Visnyovszky Lajos

.Petricsek Rezső, gipszpl.

Horthy jub. kiáll. Műcs, 1939. dec.

13 1.

MDK

Visnyovszky Lajos, szobrász

Bánat. Gipsz.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat.19.1.

Visnyovszky Lajos, Bp. X.Százados-ut 3-13. Müv.tel.

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

VISNYOVSZKY LAJOS M.D.K.

Radnay Oszkár: Modern szoborgyüjteményünk.

/Illusztrációkkal/

Az az óriási lendület, mellyel a magyar müvészet nem is egészen egy évtized alatt a vezető nemzetek sorába jutott, felrázta a közérdeklődést is. A tárlatok eseményekké váltak, tizezrek látogatják és a közönség egyre hangosabban áhitozott olyan stabil, rendszerbe foglalt képzőművészeti anyagra, amiből az egész magyar fejlődés lendületét végigfigyelhesse. A Szépmüvészeti Muzeum e kivánságnak és hivatásának megfelelően - csaknem egy esztendei gondos munka árán - megnyitotta végre azt a 169 müdarabból álló kollekciót, amely nagyjában felöleli az utolsó két század szobrászatát.

Az első fülkében a kronologikus sorrend Ferenczy Istvánnal, az első tudatosan müködő magyar szobrászmüvésszel kezdődik. Hat arcmás és egy pompás genre-márványszobor képviseli a jeles mestert, aki szellemi és nemzeti felfrissülésünk korának, az 1800-as évek-nek szülöttje. Rimaszombatból indult el, mint vándor lakatoslegény, hogy a bécsi müvészeti akadémia ércmetsző osztályára eljusson. Ott Klieber tanár tanitványa lesz, aki a nagytehetségü ifjut ösztöndijjal Rómába küldi, ahol csaknem tiz esztendőt tölt el munkában és tanulással. Mikor visszajön hazájába, a fővárosban telepszik le és nehéz küzdelmeket viv a táblabiróvilág közönyével. Legjobb al-

kotásai közül való az itt kiállitott Kazinczy Ferenc szobra, melynek másodpéldányát a Magyar Tudományos Akadémia faragtatta ki a müvésszel 1847-ben. Pompás a Fáy András portré, továbbá Széchy Mária és Schodel Róza énekesnő mellszobra. A "Pásztorlányka" cimü szimbolikus genre-márványszobra a Nemzeti Muzeumból került át ide.

Ferenczy István müvészete - mestereinek hatása alatt - az uj klasszicizmus szellemében fejlődött. Finomkodó stilussal készültek szobrai, melyeknek patetikus modora különösen a Kazinczy arckép-szobrán és a müvészet keletkezéséről regélő genre-jén érződik szembeszökően. Az ő hatása alatt növekedett melléje egymásután Dunaiszky Lőrinc budai faragómester, majd Engel József, Alexy Károly, Dosnay Károly, Izsó Miklós és Kugler Ferenc, akiknek részben tanitómestere, részben szellemi irányitója volt. Ők képviselik a magyar szobrászat első generációját, a német és francia hatásokon épült ujbarok és klasszicizáló, patetikus stilus-korszakot, amely után, szinte minden átmenet nélkül, a nemzeti érzés és vele az idegen hatásoktól elkülönülő nemzeti stilus jelentkezik a szobrászatban.

Izsó Miklós, aki Ferenczy Istvánnak volt növendéke, majd Bécsben és Münchenben folytatta tanulmányait, mindjárt első alkotásában magyarnak mutatkozott. A "Busuló juhász", mely most a muzeumban van, általános feltünést keltett és Izsó keresett müvész lett; egyre-másra alkotta meg az Alföld magyar néptipusainak genre-

szobrait. Táncoló paraszt-alakjai közkeletüek lettek. Ezekből egész terrakotta vázlat-kollekciót állitott ki a muzeum egy Izsó-vitrinben. A magyar szellem közben tovább szélesedik és Huszár Adolf müveiben folytatódik a maiak felé. Huszár Adolf "Huzd rá cigány"-a a 60-as évek egyik nevezetes eseménye, a népszinmüvek virágkorának hangulatából fakadt és hatása jól érződik Huszárnak budapesti Petőfi-szobrán, sőt egy-két momentumban dunaparti többi szobrain is (Eötvös, Deák Ferenc).

Az átmenetet innen a finomkodó naturalizmusba Kugler Ferencnek kiállitott Pulszky-siremlék-reliefje adja. Ez a márványdombormü a magyar szobrászat legjelesebb értékdarabjai közül való és dísze a kiállitásnak. Utána szinte szembeszökően látszik az az ujabb művészeti változat, melynek képviselői Zala György, Fadrusz János, Donáth Gyula, Ströbl Alajos, Róna József, és Telcs Ede. Közülök az öt első egységes stilust képvisel és ez a stilus a monumentális naturalizmusban csucsosodik ki, bár az ujbarok ünnepiségét és pátoszát sem veti le egészen.

Zala György a milleniumi emlékmü, a parlament előtt álló Andrássy lovasszobor, a budavári 48-as honvédemlék és az aradi Vértanuk emlékének alkotómestere. Ebben a gyüjteményben, arcképszobrain kivül ott van a hires "Mária és Magdolna" hatalmas szoborkompoziciója, amely mesterének minden művészi jellegzetességét elénk tárja.

Fadrusz Jánost, a korán elhunyt világhirü mestert csupán a

farkasokkal viaskodó Toldi-jának bronzmásolata képviseli; Donáth Gyulát is csak egy szobor - igaz, hogy remekmü! - a "Halál angyala" reprezentálja. Stróbl Alajos müvészete azonban teljes szépségében áll előttünk az "Anyánk" nagyméretü, csudálatos márványszobrával és "Géniusz" cimü portréjával. Róna József müvészetét pedig barokhatásu Bacchus-szobra és reliefszerüen komponált, kissé disszharmonikus "Zsuzsanna és az öregek" márványcsoportja képviselik.

Ebből a müvészeti változatból Telcs Ede vezet át a ma uralkodó "modernizmusba", amely jelző egy egészen szétfolyó, kialakulatlan müvészeti "akarást" határoz meg. Telcsnek a "Góliát"-ját látjuk, a "régiek" stilusában megalkotva, mig a nemrég kiállitott "Toronyépitő"-je merész lendülettel már a modernizmus jegyében született. Plakettjei közül is egyik a naturális, másik a kereső stilust bizonyitják. Értékben pedig Telcs Ede az a magyar mester, akinek majdnem minden alkotása az egyetemes magyar müvészet egy-egy kiemelkedő eseménye.

A második terem a modern müvészeké, akiknek elrendezési sorrendje Simay Imre dekorativ állatszobrával kezdődik. Ezen az oldalfronton áll Cser Károly életnagyságu hires bronzszobra is, a "Győztes"; ez a férfiakt a jeles mester hatalmas tudásáról és invenciójáról tesz tanuságot. A "diadalmas férfit" ábrázolja, amint átköti homlokát a győzelmi szalagjelvénnyel. Sorban következnek aztán Körösföi-Kriesch Aladár finom márvány-portréja, Ligeti Miklós kis Anonymu-

sa, Damkó József remekbe készült "Definitor" cimü terrakotta portréja, Kisfaludi-Stróbl Zsigmond barokkosan vibráló "Venczell Béla arcmása", Tóth István pompásan megkomponált "Déli pihenő" bronz-genreje, Sidló Ferenc finom "Primaverá"-ja, Horvay János "Beethoven"-je, Szentgyörgyi István klasszicizált "Kigyóbüvölő"-je, Moiret Ödön egy érdekes márványaktja, Pásztor János néhány szép aktja és "Bucsuzkodás" cimü hires magyar genréje, Sámuel Kornél végtelenül finom márványreliefje és a "Menekülő" cimü bronszobra, Ferenczy Béni elfinomitott bronzportréja, Orbán Antal markáns terrakotta fejtanulmánya és Lux Elek quattrocento-finomságu márványportréi. Az érem és plakettanyagban Beck Ö.Fülöp nagy kollekciója mellett Reményi József, zsákodi Csiszér János, Fémes Beck Vilmos, Berán Lajos, Murányi Gyula és Esseö Erzsébet vannak képviselve.

A külföldi szoborgyüjtemény büszkeségei a francia Rodin és a belga Meunier. Itt van Rodin világhirü márvány-kompoziciója, a "Tavasz ébredése", Laurens festő portréja, az "Ébredő ifju" életnagyságu bronzszobra és a párisi Hugo Viktor szobor mellékfigurájának szánt "Nereidák" bronzvázlata. Meuniert pedig a "Hajóvontató", egy remek bronzfej, nagyszerü életnagyságu dokkmunkása és több kisebb bronz-szobra reprezentálja. Mellettük képviselve vannak még Lagae, Dubois, Stoltenberg-Lerche, Rombaux, Hildebrand, Zügel, Liipola György Budapesten élő finn szobrász, Stappen, Franges, Zutt és Maillol.

A modern szoboranyag egyik része se teljes, sőt a hiányok a kiállitás rendeltetését erősen korlátozzák. Olyan mesterek hiányoznak,

akik pedig a magyar szobrászatban igen jelentős szerepet vittek és visznek. Igy nincs muzeumunknak egyetlen Fessler Leo szobra se, aki pedig a palatinusi magyar renaissance fontos művésze volt. Az ő alkotásai a Kalvin-téri "Danubius" kutszobor, amely Budapest legszebb köztéri szobra. Továbbá a királyi várkert oroszlánjai, a Bazilika apostolai stb.

Hiányzik Holló Barnabás is, akiről egyik legutóbbi számunkban irtunk és akinek özvegye, férje gazdag művészi hagyatékának birtokában az éhhalállal küzd. A mai jelesek közül nincs képviselve Székely Károly, Margó Ede, Bory Jenő, Lukácsy Lajos, Csiszér János, Maugsch Gyula, Keviczky Hugó, Szamosi-Soós Vilmos, Kallós Ede, Siklódy Lőrinc, Istók János, Farkas Béla, Szántó Gergely, és Visnyovszky Lajos, akik mind kiegészitő egyedei, értékes művészei szobrászatunknak. Viszont Lux Kleket jellegzetességében nem mutatja be a gyüjtemény, hiszen világhires táncos-szobrai hiányoznak a kiállitásról, azok a szobrok, amikben művészi lendület és mesterségbeli tudás tekintetében szinte egyedülálló értéke a nemzetközi művészetnek. Ugyancsak széles kiegészitésre szorul a külföldi anyag is, melyben csupán Rodin és Meunier vannak jól képviselve.

A meglévő műanyag gazdagsága, szépsége és elrendezése azonban minden figyelmet megérdemel és ha a hiányokat pótolhatja az állam, a budapesti Szépművészeti Muzeum a legjelentékenyebb kontinentális muzeumok sorába emelkedik.

Panoráma. Bécs. 1926.jul.11. 9.sz. 9-11.p.

Optimizmus

Irta: **Halasy Nagy József**

Lehet-e és szabad-e az optimizmusról beszélni ma, mikor világok süllyednek el és vakon megyünk egy ismeretlen jövő útján előre!? Azt szokták mondani, hogy az optimizmus a magabízó korok erénye, ahol nagy és káprázlató perspektivák tárulnak az emberi szemek elé s a jövő ígéretei feledtetik a jelen keserűségeit, csalódásait. De hol van most ez a kor? Igér-e jobbat a jövő, mint amit adhat a jelen?

Nehéz kérdések, amelyekre azonban valahogyan felelni kell, mert a hallgatás gyávaság volna. Igy vagy úgy, szembe kell nézni a dolgokkal, meg kell keresni azoknak az értelmét. Hiszen ha látom a dolgok értelmét, akkor máris fölébük kerekedtem, úrrá lettem egy olyan világban, amelyik az előbb még értelmetlenségével lenyűgözött és elpusztítással fenyegetett. A dolgok csak addig félelmetesek, ameddig nem ismerjük őket, — amíg nem látjuk azokat a rejtett rugókat, amelyek mozgatják az eseményeket. Az ismeret mindig a félelemtől és a pesszimizmustól való szabadulás. S nincs nagyobb ellensége az embernek, mint a félelem, mert ez megbénítja a cselekvő kedvet és rémek képeivel tölti meg azt a világot, amelyben élnünk adatott.

Nem csoda tehát, ha a világ kezdete óta állandóan él bennünk a vágy, hogy optimisták lehessünk. Bízni akarunk mindenáron, remélni még a reménytelenben is, mert úgy érezzük, hogy e bizakodó reménység nélkül magunkba roskadunk és hiú haszontalansággá válik minden erőfeszítésünk. A Jónak és Rossznak, Erénynek és Bűnnek, Istennek és a Sátánnak küzdelmét érezzük a világfolyamatban, s az ember nem lehet ennek a küzdelemnek közömbös szemlélője, hanem színt kell vallania: vagy a Jóság, vagy a Gonoszság mellé kell állania. S akik habozás nélkül hisznek a Jó diadalában és maguk is mámoros örömmel vetik magukat a harcba egy óhajtott jobb világ szolgálatában, azok az optimista lelkek: akik tudnak örvendezni még a megpróbáltatások közepette is, mert lelki szemeikkel látják a rossznak az elmulását és a jónak diadalmas elközelgetését.

Sötét és reménytelennek látszó korokban szokott kivirágozni a léleknek ez a drága, illatos virága, mert ilyenkor van rá a legnagyobb szükség. Úgy hat ilyenkor az optimizmus, mint a tüdőre az oxigén: megeleveníti a bágyadt tagokat és élettől csillogóvá teszi a már-már elhomályosuló szemeket. Optimizmus nélkül nem tudnánk élni és főképpen: nem tudnánk erős akarattal cselekedni, jövendőt építeni. Az emberiségnek nagy jótevői azok, akik borús napokban emlékezetünkbe tudják idézni, hogy van derű is és hogy a természet törvénye szerint borúnak és derűnek váltakozniok kell.

Ahol legnagyobb a szükség, ott legközelebb van a szabadulás. Ebből az optimista hitből él az emberiség, s nélküle még több keserű tragédiát kellett volna megélnie. Mély szimbolikus értelme van a Szentírás tanításának, amely szerint az Úr kiüldözte ugyan a bűnös embert a Paradicsomból, de gondoskodott róla, hogy ne essék a reménytelenség hatalmába. Igéretet tett az elesett embernek, hogy elküldi majd a Szabadítót, aki aztán újra kibékíti az Istent és az Embert. Bízó hit és optimista reménység nélkül elviselhetetlen volna számunkra a mélységben való vergődés. Kell tehát az optimizmus.

Isten fia. Visnyovszky Lajos szobormüve

Vissnyovszky Lajos

A lélek kenyere ez, amely fenntartja és táplálja a lelket a jóság diadalának és a jobb jövendő eljövetelének a hitével.

A történelem tanusága szerint is a fölemelkedés korszakait mindig megelőzte a lelkekben az optimizmus kivirágzása. A legoptimistább vallás: a kereszténység, az összeomlott antik világ romjaiból nőtt ki. S a filozófiai világmagyarázatok közül is a legoptimistább: a Leibniz élet- és világfelfogása a harminc éves háború rémségei nyomán született meg.

Amikor az egész német földön végigszántottak a vallásháborúk seregei és a német tartományok népe megfogyatkozva, éhinségben vergődve élte napjait, mert földje nem annak termett, aki szántott és vetett, akkor volt bátorsága előállni ennek a nagy német géniusznak és azt hirdetni, hogy ezen a világon a baj csupán látszólagos, mert a világ a maga benső lényege szerint a lehető legjobb világ, amelyet maga a Rend és a Jóság szólított létre és tart fenn.

Ennek az optimizmusnak maró szatirája olvasható Voltaire Candide-jában, de még e félelmetes szellem destrukciója sem ölhette meg Leibniz zseniális világmagyarázatát. Nem! Mert ez a világmagyarázat sokkal mélyebbről fakad és sokkal erősebb gyökerei vannak az emberi szívben, semhogy onnan maradék nélkül ki volna téphető. Az Ész kisebb hatalom, semhogy el tudná némítani a szív szavát. Az ember, aki vágyait tettekben szeretné kiélni és valóságokká kiépíteni, nem szokott meghátrálni az ész józan kritikája előtt. Sokkal több benne az alkotó hév, hogysem le tudná azt hűteni a meddő bírálgatás és kétkedés.

Ha az emberek mindig az észre hallgattak volna, mikor arról volt szó, mi lehetséges és mi lehetetlen, akkor ma nem repülhetnénk a levegőben, s talán még Amerika sem volna előttünk ismeretes.

Az optimizmus az a lépés, amellyel megtoldhatjuk a jövőért küzdő ember kardját, s amelyik sokszor lehetővé teszi számunkra a lehetetlent. Az igazi optimista olyan, mint Tertullianus, akinek a hite annál bizonyosabbá vált, minél hihetetlenebbet hirdetett az esze számára. Ezért van, hogy az optimizmus volt mindig a tettek lendítője, a nagy akaratok termelője. Higyj és meg fog változni a világ! Akard, hogy elmuljanak a bajok és ne rettenj vissza ennek érdekében a cselekvéstől, — ez a varázsige, amely előtt leomlanak a szenvedések börtönének falai.

Nincs tehát semmi különös benne, hogy azok a nagy emberek, akik előre vitték a világot, soha sem a közömbösek, a kételkedők és a lemondók, hanem a magabízó optimisták közül kerültek ki. Hogy az ember pesszimista-e vagy optimista, alkonyati sötétben vagy derengő világosságban, hajnali fényben látja-e a világfolyamatot, az legnagyobb részben lelki hajlandóság kérdése. Pesszimistának vagy optimistának születik az ember, s az élet tapasztalatai csupán színezni szokták ezt az alapvonást. A keserűség és a csalódás feketébbé, s az öröm és a boldogság világosabbá teszik a lélek alapszínét. De annyi bizonyos, hogy a történetben mindig az optimisták a hasznosabb emberek.

A nagy emberek igazán nagyot csak úgy alkothatnak, ha él bennük hivatásuk tudata, — ha látják maguk előtt a célt, amiért e világra küldettek. Az építő géniusznak szüksége van arra a hitre, hogy a világ és az emberek megjavíthatók, hiszen e nélkül ellankadna az alkotó kedvük. A jövő kockázatát és a szenvedést csak az olyan lélek vállalhatja, amelyiknek a harc kimeneteléről nincs kétsége. Az ilyen talán önmaga nem látja meg annak az eszmének a valóra válását, amelyért küzd, de a mártiriumot, a vértanuságot is szívesen vállalja, mert meg van róla győződve, hogy az ő szenvedése is elmozdítja az óhajtott világ eljövetelét. Hősi élet és hősi akarat mindig optimista lélekből fakad.

Mert az optimizmus nem a lélek langyos fürdője, amelyben tétlenül ül az ember és gyermeki naivsággal hajtogatja, hogy minden úgy van jól, ahogyan van. Igy csak a meddő lelkek, a gonoszkodó elmék látják az optimizmust. Azt hiszik, hogy optimistának lenni annyi, mint mindenbe belenyugodni. Nagy tévedés! A pesszimista az, aki mindenbe belenyugszik. Ő hiszi azt, hogy mindennek úgy kell lennie, ahogyan van, s mérgelődik, zsörtölődik rajta állandóan, hogy a dolgok nem mehetnek jobban. Mert persze, rosszak az emberek, tehát nem is várhatunk tőlük jobbat. Ezzel a zsörtölődő, öreges pesszimizmussal szemben az optimizmus maga a fiatalság, a világalkotó akarat látási formája. Az optimista az, aki látja a világon a bajokat, de rendületlenül hiszi, hogy ezek nem feltétlenül szükséges tartozékai a világnak. Nekigyűrkőzik tehát, hogy kiirtsa e foltokat az ember világának orcájáról. Ő az, akinek van ereje és bátorsága valóra váltani azt a szebbet és jobbat, amit maga előtt lát. A pesszimista a meddő kritika, a tétlen lemondás, s az optimista az alkotó munka, a világmegváltó akarat embere.

Ezért van szükségünk ma minél több optimizmusra és vele a jobb jövő akarásának elszánt hőseire. Csak a rossz hullik munka nélkül az ölünkbe, a jót magunknak kell meghódítanunk.

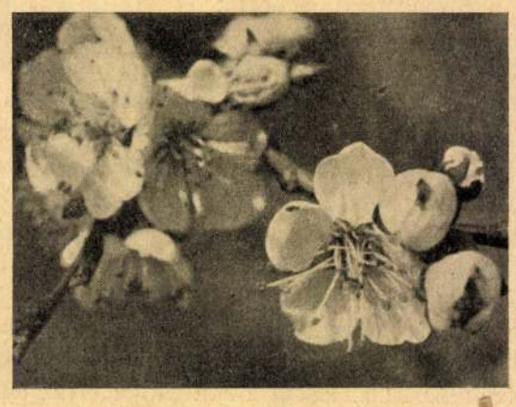

Dulovits fényké e

A Pestszentlőrinci Atlétikai Klub érme

A dr. Gyurmán-siremlék arckép-plakettje. Visnyovszky Lajos művei

Nagy építőmunka ez, melyet akkor és azzal tetőz be, hogy Széchenyit és az ő „*Hid*"-ját rekonstruálja s e művével minden magyar szívében oltárt emel a „legnagyobb magyarnak" . . . Folytassam-e? Nem. A folytatást vagyis a leendő, a még megalkotandó új remekművek sorát az ő fiatalos, teljes erővel sercegő pennája diktálja majd tovább az irodalomtörténetnek. Mert hisz az irodalomtörténet már piedesztált foglalt Herczegjével szemben, az a másik Herczeg Istennek hála tovább él, vagyis tovább dolgozik.

Múzsák kegyeltje, boldog halandó, kit az aranypalástos nemtő még éltedben halhatatlanná avatott, kettős éltedben mily fenséges lehet az élő énednek azt a másik, immár klasszikussá lett ikerénedet szemlélned, amint a történet Herczeg Ference máris kijelölt, piedesztálon áll az elköltözött nagyok közt s életentúli plánumon, a halhatatlanság dimenzióiban folytatja vélük a nemes versengés létérti harcát. Mert e harc máris megindult, folyik: annak a második négyes csoportnak mind a négy nagyja nemes vetélytárs, kiket a közönség fanatikus előszeretete éltet és harcoltat a jövendő pálmájáért. A múlt közönsége Jókaiért és Mikszáthért versengett s őket versengtette, — a ma közönsége Gárdonyin és Herczegen osztozik s kettejüket a régibb két naggyal versengteti . . . Nos, és a jövő közönsége? A jövő, az antik hellén mondás szerint, a Zeüsz ölében van s a mi fohászunk csak az: e nemes harc friss erővel éltesse soká a magyar géniuszt s a magyar véralkatnak mind a négy világtája továbbra is versengve osztozkodjék négy nagyunkon. Örüljünk, hogy ekkora négy halhatatlan irónk van! . . .

De ma, Ünnepeltünk, ma mi főként Teneked örülünk. A Te aranyvá vált életgallyadat nézzük a harmadik nemtőnek, a hír, a dicsőség úrnőjének a kezében. És Téged, a nemzet büszkeségét szemlélve, büszkék vagyunk rá, hogy magyarok vagyunk. Vale . . . a Petőfi zászlaját az Ő Társasága nevében büszkén és szeretettel hajtom meg Előtted!

Minden csak jelenés, minden az ég alatt. Mint a kis nefelejcs: enyész.

Berzsenyi.

*

Minden felsőbbség mulandó, csupán a szellemi biztos és maradandó. *Toldy Ferenc.*

Szerelem

— Regény — 16. folytatás

Irta az Elisabeth and her German Garden szerzője

Catherine nem tudott vele menni és Christopher nem is akarta, hogy vele menjen. Catherine azt mondta, hogy a tavasz mindig kifárasztotta őt és hogy előbb hozzá kell szoknia egy kicsit. Egészen bizonyos, hogy nem tud többé úgy járni vele, mint ahogyan tudott a házasságuk előtt. Szemmelláthatóan hamar kifáradt. Néha annyira kifáradt, hogy megijesztette Christophert. Neki éppen úgy pihennie kellett ezekben az első tavaszi napokban, mint ahogyan Christopher izmai ilyenkor sok-sok mozgást kívántak. Catherine nagyon soká aludt reggelenként és Christopher örült, hogy aludt. Szegény kis fáradt szerelme! Még a sok pihenés sem használt neki.

Christopher nagyon örült, hogy Catherine sokáig aludt. Csak az volt a baj, hogy így nagyon elaprózódott a nap, mert nem tudta, hogy Catherine mikor jön le és így nem mert belefogni semmibe. Csak várt és nem tervezhetett semmit. Ha tudta volna, hogy lunchig nem ébred fel, sok mindent csinálhatott volna. Így azonban kénytelen volt várni. Este mindig elfelejtette megmondani neki, hogyha másnap délelőtt nem találja otthon, amikor lejön, ne nyugtalankodjék, mert akkor elment sétálni. Lunchre vissza fog jönni. Éjszaka mindig elfelejtette, hogy ezt meg kellene mondania. Éjszaka a másnap reggel mindig olyan messzinek látszott, kevéssé fontosnak és egyáltalán nem érdekesnek. Éjszaka mindent elfelejtett. Nem volt más a számára, mint Catherine és a szerelem. Aztán eljött a reggel és egyszerre fontos lett és érdekes a reggel is.

Christopher kinyitotta a kaput és kiment az utcára.

A pék kocsija most kanyarodott be a sarkon. Két magas kereke volt. Bakján a fiú vígan fütyörészett és csattogtatta ostorát. Olyan gyönyörű volt a reggel, hogy már attól is fütyürésző kedve támadt az embernek. A fiú ránevetett, mikor elment mellette és ő visszanevetett rá. Neki magának is kedve lett volna hozzá, hogy hajtsa a gyorslábú kis hegyilovat. És közben diadalmas *epithalamiumokat* fütyörészni.

Mi is volt a többes száma az *epithalamiumnak?*

Visnyovszky Lajos K

Tisza István gróf emléktáblája a Tisza István-utca (azelőtt Fürdő-utca) sarkán. Wälder Gyula építész és Beck Ö. Fülöp szobrász műve, készítette Seenger Béla. Kallós fényképe.

Meg kell kérdezni Lewest. Az ördögbe is! Miért nem lehetnek az emberrel együtt a barátai, amikor szüksége van rájuk? Mindig valahol másutt vannak. Ha Lewes itt volna, most együtt mehetnének a golfklubba és nagyszerűen játszhatnának. Lewes kitünően golfozott. Lewes egyáltalán mindenhez értett. Azután megbízni is lehetett Lewesben. Mindent el lehetett mondani neki, ami az embernek eszébe jutott. Az asszonynak, a legdrágábbnak, akinek testét, lelkét egyformán imádta, nem lehetett mindent elmondani. Az ember egy kicsit mindig úgy érezte, mintha szalonban ülne. És ha az ember sokáig ült a szalonban, vágyott egy kicsit a korcsmára. Ahol nem kell annyira vigyáznia a nyelvére.

Catherine, akinek elsuttogott olyan dolgokat, amiket soha senki másnak a világon nem tudott volna elmondani, akinek mindent elmondott, amit szépségről és romantikáról valaha is gondolt, Catherine többé-kevésbbé szalon volt. És Lewes, aki csak vizet ivott és aki bár szemrebbenés nélkül végighallgatott minden káromkodást, maga mindig nagyon megválogatta a szavát, többé-kevésbbé: a korcsma.

Christopher céltalanúl ődöngött az országúton. Le-lehajolt és felvett egy fényes kavicsot a földről. Nagyon szerette volna, ha Lewes megjelennék a St.-Lawrence-i kanyarodónál és ha látja, hogy barátja milyen boldog. Lewes nagyon tévedett Catherine-t illetően. Szegény fiúnak sejtelme sem volt arról, hogy mi a szerelem. De ha a szerelemhez nem is értett, volt egész csomó dolog, amit nagyszerűen tudott. Nagyon jó lett volna egy pár órát együtt tölteni vele.

Christopher úgy kémlelte az utat, mintha csakugyan azt remélte volna, hogy Lewes felbukkanhat valamerről. A fák levelei most kezdtek kibújni s az országút két oldalán már enyhe árnyékot adtak. Az ég mélységesen kék volt s a puha fehér felhőket meleg tavaszi szél kergette az égen.

Micsoda gyönyörű nap!

Gyorsan megfordult és visszament a villába. Catherine ablaka alatt megállt és füttyentett egyet. Ha ébren van, biztosan odajön az ablakhoz és akkor megmondja neki, hogy elmegy egyet járni. Ha még alszik, ir neki pár sort, mielőtt elmenne.

A hálószoba ablaka nyitva volt, de a függöny le volt eresztve. Christopher még egyszer fütyült és várt.

A függöny nem mozdult.

Bement a házba. Irt néhány sort, hogy lunchre visszajön.

A cédulát otthagyta a nappali szoba asztalán, aztán botot vett a kezébe és hosszú, energikus léptekkel elindult Blackgang irányába.

Tizenegy óra volt. Elhatározta, hogy egyig járni fog. Jót fog tenni néki ez a séta. Hiszen már egészen elpuhult. Jaj, milyen nagyszerű is járni, komolyan járni!

Alig tett száz lépést, Catherine hangját hallotta.

Az asszony gyönge hangja elérte őt a lépések zaján és a fák susogásán keresztül. Meghallotta volna akkor is, ha halálosan mély álmában szólította volna.

Megállt egy pillanatra. Aztán visszafordult.

Catherine ott állt a hálószoba ablakában. Kissé félrehúzta a függönyt, de nem hajolt ki, mert nem akarta magát megmutatni addig, amíg toiletteje teljesen rendben nincsen. Az arca mostanában, különösen így reggeli világításban nagyon fáradt volt.

— Chris . . . Chris, hová mégy? — kiáltotta.

— Hagytam neked üzenetet, drágám.

— Üzenetet? Miért?

— Nem akartalak fölkelteni. Járok egyet, amíg elkészülsz.

— Én is szeretnék veled menni. Csak öt másodpercig várj még.

— De én sietni akarok, hogy lunchre hazaérjek.

— Hát ne jőjjünk haza lunchre. Akkor nem kell olyan nagyon sietni. Öt perc alatt készen vagyok.

Christopher hallotta, amint gyorsan tett-vett a szobában.

Leült a veranda lépcsőjére és pipára gyújtott.

Ezen ma már nem lehet segíteni. Az igazi sétával várnia kell holnapig.

Catherine nem öt másodpercig, de huszonöt percig váratott magára. Hanem amikor lejött — széles kalapjában, amely beárnyékolta arcát, rámosolygott Christopherre az ő édes mosolyával és kezét a karjába fűzte — Christopher úgy érezte, hogy szívesen lemond a magányos sétáról és örült, hogy az asszony vele tart. Szerelme Chatherineje. Valóra vált álma. Imádásra való angyal.

— Maradjunk künn estig — mondotta Catherine — amikor együtt indultak el Blackgang felé. Olyan lassan mentek, hogy Christopher tudta: bármennyit mennek is, egyetlen csöppet sem fog izzadni. Pedig borzasztóan szeretett volna kifáradni, felhevülni, úgy, hogy csurogjon róla a veríték.

— De hiszen nem hoztunk magunkkal ennivalót.

— Blackgangban majd veszünk valamit és magunkkal visszük. Ugy-e, milyen csudaszép nap van ma, Chris? Jaj, de boldog vagyok. Még nem is kívántál jó reggelt.

Visnyovszky Lajos

szobrász

Téli Tárlat - Műcsarnokban - szoborral szerepel . Jó fejet állitott ki.

Budapesti Hirlap
1934.I.14.

Visnyovszky Lajos

szobrász

Téli Tárlat - Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Pesti Hirlap
1934.I.14.

Visnyovszky Lajos

A Ráth György-dijat "Látzai-Fritz Oszkár" cimü arcmásának itélték. Mücsarnok 40 éves jub.kiáll.

P.H.934.XII.16.
Ujság,934.XII.16.

Visnyovszky Lajos

vitéz Látzay Fritz Oszkárról készitett arcmása a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.kiállitásán.

Pesti Hirlap,934.XII.13.

mu kiadási csekkszámla terhére

. . . . . .hó . . . . . - n. A

mér Lajos s.k. miniszteri tanácsos.

os másolat hiteléül:

Tacony

iszteri iroda s.tiszt.

Vinnyovszky Lajos
tanácsegeá a
nebránau c. tárgyná

Képrám. jönk. ésk.
1925-27
25.f.

megküldöm.

Budapest, 1930. október . .hó..10.n.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

VISNYOVSZKY LAJOS: MARIA IMMACULATA.

Évk. Kmt. 1930.

SZMRECSÁNYI PAJTÁS ÖDÖN: TÁNCŐRÜLET.

gyakran hangoztatott panasz, hogy a nagyobbszabású egyházfestészet minálunk pangásban van, úgyis csak nagyobbszabású feladatok és megrendelések útján orvosolható s művészeinket az a vád, hogy nem állanak e részben hivatásuk magaslatán, jogosan mindaddig nem illetheti, míg az ilyen epochális megbízások, melyek hazai viszonyaink között oly ritkán fordulnak elő, idegenek kezére kerülnek. Ez ellen az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat nevében kötelességünknek tartanók felszólalni még azon esetben is, ha elsőrendű volna az a külföldi művész, aki a hazai erők mellőzésével előnyben részesíttetik. Mert nemzeti közművelődésünk azáltal még nem válik gazdagabbá, ha monumentális műemlékeinken idegen erők működnek közre. Reánk nézve mindenkor becsesebb lesz az, ha műalkotásainkban egykorú hazai művészetünk képessége és felfogása érvényesül.

De éppen hazai festészetünk az, mely versenyképességét a külföldön is ismételve bebizonyította. Erőink túlbecsülése nélkül mondhatjuk, hogy egynél több oly magyar művész van, kire a pécsi bazilika falfestményeit teljes megnyugvással bízni lehetne.

A fenti hír megvalósulása különben is ellentétben állana azon lelkes pártolással is, melyben Nagyméltóságod hazai képzőművészetünket folyvást részesíti s melynek elsősorban köszönhető, hogy évről-évre gyarapszik képzett, alkotni kész művészeink száma, akik várják s méltán várhatják az alkalmat, hogy tehetségüket érvényesíthessék.

Mindezek folytán meg lévén győződve arról, hogy a pécsi bazilika falfestményeinek idegen művészre bízása Nagyméltóságod helyeslésével nem találkozhatik, hazai közművelődésünk s a magyar művészek érdekében teljes bizalommal fordulunk Nagyméltóságodhoz azon kérelemmel, hogy az ügy állását kideríteni s azon esetre, ha a jelzett megrendelés már tényleg megtörtént, magas befolyásával odahatni méltóztassék, hogy a kötött egyesség felbontása mellett a pécsi bazilika falfestményeinek végrehajtása magyar művészekre bízassék.»

Trefort ez ügyben megkereste Dulánszky Nándor pécsi püspököt, aki 912/85. sz. alatt található részletes válaszában adta magyarázatát követett eljárásának. Ennek lényege, hogy: 1. Schmidt Frigyes cs. és kir. építészeti főtanácsos megbízatása legfelsőbb helybenhagyásra történt; 2. hogy a magyar egyházművészet ezidőszerinti pangása miatt az ily nagy feladat megoldására biztosítékot nem nyujtott volna.

Visnyovszky Lajos

~~[illegible]~~

~~Kirándulásom c. képére~~

~~Gál János~~

Női aktjara

~~Fried Pál~~

Uled Nall táncosnő c. képére

Visnyovszky Lajos

Akt c. vonrára

Kitüntető elismerést kapott.

U. 4192.

Nemzeti Újság 1926.

ápr. 1 (A Műcsarnok téli kiállításának díjai.)

Tovább

keresztül vo

visszaadta lelkét az Úrnak.

Földi maradványait f. évi auguszt
úti köztemetőben a székesfőváros által
nyugalomra.

Az engesztelő szent miseáldozat
reggel 9 órakor lesz a Krisztinavárosi pl

Budapest, 1938. augusztus 24.-én

Budapest székesfőváros

MDK

Visnyovszky Lajos

Akt c. szobrára elismerést kapott

A Műcs. téli kiáll. dijai. Nemzeti Ujság.
1926. ápr. 1.

MDK

Visnyovszky Lajos

Látzai-Fritz Oszkár c. arcmásáért a Ráth György dijat kapta

Mücsarnok jub.kiáll. dijnyertesei. Magyar Hirlap, 1934. dec. 16. 11.1.

MDK

Sportoló, szobr. és festőm. rendőrök. Pesti Napló, 1937. jun. 2. 12. 1.

Visnyovszky Lajos MDK

Bánat, gipsz

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Visnyovszky Lajos

MDK

Pollak Jenő, gipszplakett

Műcsarnok 1939 dec.-1940 január

Visnyovszky Lajos MDK

Petricsek Rezső, gipszplakett

Műcsarnok 1939 dec.-1940 január

Vismyovszky Lajos

Kiállít

P.H. 932. XII, 20.

Megrendelés esetén az összeg MNB 14
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból "A
mely a terület épitészeti állagának a tör

Mi

MDK

Visnyovszky Lajos

Dr. Polyák Lajos. Bronz relief.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll. képes tárgymutatója. 1936. maj-jun. 16.1.

MDK

Visnyovszky Lajos

Zsuzsanna .Gipsz.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Tars.jubileumi kiall.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 15.1.

Visnyovszky Lajos

— **Kisfaludy Stróbl Zsigmond nyerte az Ipolyi-dijat.** A Műcsarnok Szent Imre-kiállitási dijainak birálóbizottsága kedden délelőtt tartotta ülését *Lukács* György dr. v. b. t. t. elnöklete alatt a Műcsarnokban. Ezuttal kiadásra került az Ipolyi-féle dij, amelyet a birálóbizottság egyhangu elhatározással *Kisfaludy Stróbl* Zsigmond *Madonna* c. szobormüvének adott ki. A dij I. osztályu kitüntető elismerését pedig *Visnyovszky* Lajos szobrának itélte oda. A báró Forster-féle Vaszarydijat *Szent-Istvány* Gyula *Szent Gellért a farkassal* cimü müvének adta ki. A kitüntető elismerést pedig *Gál* János *Szent Imre és felesége* müvének juttatta.

N.U.-930. VII. 30

NU.930.VII-30.

Visnyovszky Lajos

"Látzai-Fritz Oszkár" c. arcmása nyerte a Ráth György dijat a Műcsarnok jub.kiáll.-án.

M.934.XII.6.

Visnyovszky Lajos

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

N M 1931. II. 24.

Visnyovszky Lajos

Szeregelt a művészsoportok műcsarnoki kiállításán.

PH. 1931. II. 22.

Visnyovszky Lajos

Szent Imre-emlékkiállításon a Művészarcokban szobrával szerepelt.

NM-930. VII. 13.

Visnyovszky Lajos

Szent Imre-emlékkiállításon a Műcsarnokban Madonnájával szerepelt.

PH. 930. VII. 13.

Visnyovszky Lajos

Műcsarnok Szent Imre-kiállításán I. osztályú kitüntető elismerést kapott "Madonna" c. szobrával.

8ÓU-930-VII-30.

Visnyovszky Lajos

Műcsarnok Szent-Imre-kiállításán a díj I. osztályu kitüntető elismerésel "Madonna" szobrával nyerte.

M. 930. VII. 30

Visnyovszky Lajos

szobrász

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Igen méltányoljuk Zsazsannáját.

Magyarság
1930.XII.21.

Visnyovszky Lajos MDK

A Pestszentlőrinci Atlétikai Klub érme, ezüst

Műcsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

Visnyovszky Lajos

Akttanulmánya szerepel
a húsaznok téli tárlatán

Magyarság 1926 II. 27

Visnyovszky Lajos MDK

Akttanulmány, gipsz

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

Visnyovszky Lajos MDK

Kétségbeesés, gipsz

MKcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Visnyovszky Lajos MDK

Dr. Zimmermann Ágoston arcképe, bronzplakett

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Visnyovszky Lajos MDK

v. Látzai Fritz Oszkár, bronz

Műcsarnok 1934 Téli kiállitás

Visnyovszky Lajos

MDK

Dr. Polyák Lajos, bronz relief

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Visnyovszky Lajos

MDK

Zsuzsanna, gipsz

Műcsarnok 1936 Jubileumi Kiállitás

4 ETA

Visnyovszky Lajos [redacted]

ifj. Gyenes Lajos épitész, gipszrelief

Miesarnok 1932/33 téli kiállitás

Visnyovszky Lajos

MDK

Havas Józsefné, gipszplakett

Mücsarnok 1932/33 téli kiállitás

MDK

Visnyovszky Lajos

Zsuzsanna, szobor, repr.

Évk. KmT. 1928. 2ol l.

Visnyovszky Lajos

MDK

Arcmás, márvány

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

MDK

Visnyovszky Lajos

Akttanulmány

Évk. KMT. 1928. 61.l.

Vismyovszky Lajos, szobrász

Pásztortűz, 1932. 5 oz.

72. l.

... ji.: Magyar kultúrkrónika

R. I.: A margitnigeli uj hirdeto".

Tabla.

Tér ér Forma. III. 1930. 486 l. 3 fény-kép.

Visnyovszky Lajos, Szobrász, 1890 –
(Az 1931-es Egyházművészeti kiállítá-
son aranyérmet nyert)

Pásztortűz, 1932. 5 sz.
72. l

.... Ji.: Magyar kultúrkróniha.

VISNYOVSZKY *Lajos*, szobrász és éremművész, * Budapest 1890 jún. 24, u. o. végezte tanulmányait az Iparművészeti Iskolában Loránfi Antalnál, a Képzőm. Főiskolán Radnai Bélánál és a Strobl-mesteriskolában. Kétségbeesés, Álom, Bánat c. nagyobb művein kívül egy sor emlékplakettet készített (Szinyei Merse Pál, Pecz Samu, Stróbl Alajos, Manninger, Gyurmán és Zimmermann orvosok, stb). 1922 óta kiállítója a Műcsarnoknak.

E-G II 595 l

Szállítottunk Mücsi

a mai napon:

25 944 m. Mücsi
mitdemenyt

Budapest, 1935 VI 7 h

Visnyovszky Lajos

nobrász

a pestszentlőrinci
hősök nobra-
fentitől

erőd

Früh Dóm Pestm

II. 249. l.

Visnyovszky Lajos

nobrász
tanársegéd a
nobrászat c. tanszéj-
nál

Képzőm. Főisk. Évk.

1925–27
14. l.

		12	ב	Vasárnap	7	**D. 1. Szenthár.**
		13	יג	Hétfő	8	Medárd pk.
		14	יד	Kedd	9	Feliczián vt.
		15	טו	Szerda	10	Margit kir.
		16	טז	Csütörtök	11	**Úrnapja**
		17	יז	Péntek	12	Ékesb. János
Heti sz. B'háálauszchó	בהעלתך	18	יח	Szombat	13	Páduai Antal
		19	יט	Vasárnap	14	**D. 2. N. Vazul**
		20	כ	Hétfő	15	Vid. Modeszt
		21	כא	Kedd	16	Reg. Ferencz
		22	כב	Szerda	17	Peregrin
		23	כג	Csütörtök	18	Marczellián
Heti szidr. S'lach		24	כד	Péntek	19	Jéz. sz. szive
(ujhold áld.)	שלח מבה"ח	25	כה	Szombat	20	Szilvér pp.
		26	כו	Vasárnap	21	**D. 3. Gonz. Alaj.**
		27	כז	Hétfő	22	Paulin pk.
		28	כח	Kedd	23	Ediltrud kir.
Ujhold előest.	ערב ר"ח	29	כט	Szerda	24	Ker. János szül.
Ujhold 1.	א' דראש חדש תמוז	30	ל	Csütörtök	25	Vilmos hv.

Merkur-bank Budapest, IV., Váczi-utcza 37. szám.
Beváltja, esetleg kicseréli a sorsolt értékpapirokat

Visnyovszky Lajos, szobrász, 1890 -
(aranyérmet kapott az 1931-es Egyházmű vészeti kiállitáson)

Pásztortűr, 1932. 5 sz.
72. l.
..... ji .: Magyar kulturkrónika

Visnyovszky Lajos

nobrán

Gentmüeml.

17. l.

INÁZIUM IGAZGATÓJÁTÓL.

Orsz. Bizottsága

ének!

lemények III. kötetét megkaptuk, két tár-
y buzgalommal fogunk olvasásához. A drá-
met hálásan köszönve, maradok

kiváló tisztelettel

Tacher Donát

igazgató.

Visnyovszky Lajos

Szerepelt a Műcsarnok téli tárlatán

PH. 1932. XII. 20.

MDK

Visnyovszky Lajos, szobrászm.

Akttanulmány. c szobormüve.

A Műcsarnok kiállításai. ?
Évk, KMT, 1928. 61.l.

MK

Visnyovszky Lajos, szobrász

Szent Antal látomása. Bronzplakett falapon.

Áll. Árv. Csarnok.-M.Képzőm.Egy.kiáll. 1922 dec.15-17.
Kat. 15.1.

Visnyovszky Lajos szobrász

Krisztus

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

Visnyovszky Lajos szobrász

Páduai Szent Antal

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

Visnyovszky Lajos szobrászész

vitéz Látzay Fritz Oszkár

Jubileumi kiállitás tárgymutatója.Műcsarnok 1934.

MDK

Visnyovszky Lajos szobrász

Zsuzsanna

Képzőművészet 1931. 37. sz. 42 l. kép

MDK

Visnyovszky, Lajos, szobrászm.

Ke., KE., KE., SzF., KA.: Háromizben kitüntető elismerés.
Székesfővárosi díj.
Kis aranyérem.

Kitüntetések, díjak.
Műcs.-OMKT.1931-32.évi téli kiáll. Kat. 37.l.

MDK

Dóz Visnyovszky Lajos szobrászm.

Arcmás. Márvány.

Kücs.-OMKT.1931-32 .évi téli kiáll. dec.20.-jan.17.
Kat. 11.1.

Visnyovszky Lajos, szobrászm. MDK

a szobrászok termét kiváló alkotásával gazdagabbá te

/Gy./:A szobrászok terme.

A Műcsarnok reprezentatív kiállítása.
Képzőművészet.1932. 48.sz. 63.l.

MDK

Vienyovszky Lajos, szobrász

a hilene művész egyike, akiket az Orsz. Testnev. tanács 1941. jan. 15.-i határidővel felszólított a pályázaton való részvételre.

Turcsányi Erzsébet: Kocsis András: A Nemzeti Sportcsarnok szoborpályázatának nyertese.
Szépművészet. 1941. 6.sz. 149-150.l.

MDK

Visnyovszky Lajos, szobrász

a kilenc művész egyike, akiket az Orsz. Testnev. tanács 1941. jan. 15.-i hat áridővel felszélitott a pályázaton való részvételre.

Turcsányi Erzsébet: Kocsis András: A Nemzet i Sport-csarnok szoborpályázatának nyertese.
Szépművészet. 1941. 6.sz. 149-150.1.

VISNYOVSZKY, szobrász

ÉRME:.-6.-AUGUSTINUS ZIMMERMANN PHIL.DR.PROFESSOR ANATOMIAE VETERINARIAE CENS.UNIVERSITATIS BUDAPESTIENSIS ACADEMIAE SCIENTIARUM HUNG.SOCIUS ANNO 1922.AETATIS SUAE 16.RV.VITA SINE LITTERIS MORS EST SCULP VISNYOVSZSZKY 242+177 mm. Ae 78.old.

Dr.VARANNAI GYULA: A magyar állatorvosi oktatás 175 éve 77.old.

AZ ÉREM.Közlemények az éremgyüjtés köréből.XIX.évf 1963. 26.szám. Bp.

VISNYOVSZKY LAJOS,szobrasz,/megh./.

Szigeti István,aki a lapban a szobrászokkal és éremművészekkel foglalkozik,többek között Visnyovszkyt is keresi.Kéri hozzátartozóit,hogy adjanak közelebbi adatokat személyéről. 16/144/.old.

HIREK-KÖZLÉSEK:

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.XIV.évf.
------ 1958. 9.szám. Bp.

Visnyovszky Lajos szobrász

a Ferenczy Hanna tulajdonában lévő mint-
egy hatvan kép – Gammel József művei – „Gam-
mel-emlékszobá" – vá alakul Vecsésen. Hoz-
zá lehetne társítani Szabados Jenő fest-
ményeit, Visnyovszki Lajos szobrait, Brindzik
László és Bányász Béla ~~képeit~~ művelt, akkor az
emlékszoba múzeumná növekedhet a fő-
város határában.

Losonci Miklós: Emlékszobára vár.
Pest Megyei Hírlap, 1977. ápr. 6.

Visnyovszky Lajos, festő

Vecsés is olyan pontja megjénknek, ahol a táj művészi feldolgozása: folyamat. — Itt dolgozott a művész évtizedekig.

Sosonci Miklós: Vecsési festő hagyatéka. Pest Megyei Hírlap, 1976. okt. 6.

Visnyovszky Lajos szobrász

Kovács Gergelyné: Az első világháborús emlékművek és útóéletük

Művészet, 1982. december

Visnyói ref. templom

(Borsod vm)

tájképekkel díszített
Marzat.

a dédesi ref. templom
festőjétől

Gerecze falképek

494. h.

a:

, széles út vezet a fürdőépületek felé, mig
ullámai verik a partot; a háttérben pe-
bontakozik ki. Az ég derült. Jelzése
etükkel: „Venezia Mg."

23·8 : 47·8 cm.
er Joseftől 1900. XII. 29-én (699/900). – Ára
ett 1900: XII. 29-én a 458 sz. nyra.

-4/900.

Vísnyói kegyhely
és templom

Trencsén vm.

Repr.

Schaefer kegyh.
108, 109. l.

részt vesz városa hitéleti és társadalmi mozgalmaiban. Igen jelentős irodalmi működése is. Költeményei a magyar vallásos lírának legszebb alkotásai. Egy évtizeden át plébános Pakson, közben esperessé és pápai kamarássá lép elő, majd 1922-ben Szekszárd plébánosa lesz és előbb koroncói c. apáttá, majd m. kir. kormányfőtanácsossá nevezik ki. Kiváló munkássága elismerését jelentette pécsi püspökké történt kinevezése.

Villax Ernő dr., orvos. Született a baranyamegyei Barkócán, 1898-ban. Középiskoláit Szegeden végezte a kegyesrendi gimnáziumban. Ezután önkéntesi évét szolgálta le az 1. szegedi lovastüzérezredben. A hadseregnél egészségügyi szolgálatot teljesitett és a szegedi honvédcsapatkórházba volt beosztva. 1918-ban beiratkozott a budapesti tudományegyetemre, majd orvosi oklevelet nyert. 1919/1920-ban a Nemzeti Hadsereg kötelékében teljesitett szolgálatot. Mint szigorló orvos a magy. kir. tudományegyetem Szociálpolitikai Intézeténél működött, ahol a tüdőbeteggondozóban, bőr- és nemibeteggondozóban és a Röntgen-laboratóriumban fejtett ki tevékenységet. Jelenleg is ennél az intézetnél működik mint rendelőorvos, ennek tüdőbeteggondozó és házassági tanácsadó osztályában s egyuttal a Korányi-klinika orvosa is. Széleskörü szakirodalmi tevékenységet fejt ki. 1930-ban önálló munkája jelent meg a szociálpolitikai évkönyvben „Házassági tanácsadás" cimen. A szegedi tüdőbeteg-kongresszuson előadást tartott

Virágos Sándor, mérnök. Született Szentesen, 1869-ben. Középiskoláit részben Szentesen, részben Debrecenben végezte el, majd a kir. József müegyetemen a kulturmérnöki szakosztályon folytatta tanulmányait és 1893-ban mérnöki oklevelet nyert. Mérnöki működését Szentesen az Ármentesitő Társulatnál kezdte meg, majd különböző szabadalmi ügyekben dolgozott; ezután pedig az Ármentesitő Társulatok Szövetségénél nyert beosztást. Nevéhez füződik a gróf Korniss-féle

ban. Középiskolai tanulmányainak befejezése után, 1887-ben, elvégezte a Ludovika Akadémiát. Katonai pályáját a váci 6. h. huszárezrednél kezdte meg, ahonnan áthelyeztetett a szegedi 3. h. huszárezredhez. A felsőbb tiszti tanfolyam sikeres elvégzése után 1890—95-ben mint főhadnagy és százados a Ludovika Akadémia lovagló tanára lett, ezután a marosvásárhelyi 9. h. huszárezrednél teljesitett mint századparancsnok csapatszolgálatot. Innét a törzstiszti tanfolyamba vezényelték, amelynek elvégzése után a központi lovasiskola állományában 4 éven át a huszárönkéntesek iskolaparancsnoka volt. Őrnaggyá történt előléptetése után ismét a Ludovika Akadémiába került mint tanár és a lovaskiképzés vezetője, ahonnan 1914-ben, a világháboru kitörésekor, mint alezredes a 9. h. huszárezredben osztályparancsnokként vonult a harctérre. Már augusztus 15-én a stojanovi lovasrohamban résztvett és megsebesült. Pár napi kórházi kezelés után ismét a frontra került és a 9. h. huszárezredben mint ezredparancsnok teljesitett szolgálatot typhuszban történt sulyos megbetegedéséig. Ekkor hazahozták s felgyógyulása után idehaza teljesitett rövid ideig csapatszolgálatot. 1915-ben ezredes lett és átvette a harctéren a pápai 7. h. huszárezred parancsnokságát; egy év után a szegedi 3. h. huszárezredhez helyezték át, majd a 21/22. lovasdandár parancsnoka lett és mint ilyen teljesitett frontszolgálatot az olasz fronton egész az összeomlásig. Ekkor a 11. lovashadosztály állományában gyalogmenetekben csapatával hazakerült, de a Károlyi-kormány által nyugdijaztatott 1918. év végén. A nemzeti hadsereg kötelékében 1919. évben ujból szolgálatba lépett és mint ezredes és tábornok a m. kir. lótenyészintézetek katonai felügyelője lett. Altábornagyi ranggal vonult 1925-ben véglegesen nyugállományba.

Virányi Sándor, Szabolcsvármegye alispánja. Született a szabolcsmegyei Vencsellő községben, 1873-ban. Régi horvátországi nemesi család leszármazottja. Nagyatyja: István, mint 1848-as honvédorvos került a vármegye székhelyére s telepedett le a vármegyében. Középiskoláit Egerben, az érseki fiu-nevelőintézetben, majd Lőcsén és Debrecenben végezte. A budapesti tudományegyetemen jogi tanulmányokat folytatott és itt államtudományi államvizsgát tett. Hivatali

működését, mint joggyakornok, a budapesti kir. törvényszéknél kezdte meg, majd 1899-ben Szabolcsvármegye szolgálatába lépett, közigazgatási gyakornoknak, 1900-ban szolgabiró, 1908-ban a vármegye tiszai járásában főszolgabiró és 1916-ban a nagykállói járás főszolgabirája lett. 1919-ben vármegyei főjegyzőnek választották meg, 1931 október 13-án pedig a vármegye bizalma Szabolcs és Ung egyesitett vármegyék alispáni székébe emelte. Tevékeny résztvesz vármegyéjének és Nyiregyháza városnak társadalmi és kulturális életében. Tagja a róm. kat. egyház egyetemes zsinatának. Tulajdonosa a Vöröskereszt II. oszt. diszjelvényének.

Visnya Ernő, a felsőház tagja. 1879-ben született, Pécsen. A középiskola után a felsőkereskedelmi iskolát végezte el. Anyanyelvén kivül német, angol és francia nyelven beszél tökéletesen s megfordult Angliában, Németországban, Olaszországban és Franciaországban. A világháboru idején a szerb harctéren teljesitett szolgálatot, mint tartalékos főhadnagy. Tevékeny szerepet visz városának közéletében. Erős tevékenységet fejtett ki a három évig tartó szerb megszállás idején a magyar érdekek védelmében. Számos gazdasági egyesületben visel tisztséget. Elsőizben tagja a törvényhozásnak, Pécs város törvényhatósága küldötte be a felsőházba.

Visnyovszky Lajos, szobrászművész. Budapesten született, 1890-ben. Már mint egész fiatal gyermek tanitványa volt Loránffy Antalnak, a Magyar Iparművészeti Iskola kisplasztika tanárának. Középiskolai tanulmányainak befejezése után az Orsz. Magyar Képzőművészeti Főiskolán Radnai Béla és Stróbl Lajos szobrászművészek vezetése mellett tanult és később mint Stróbl mester adjunktusa működött. Anatómiai ismereteinek bővitése céljából a tudományegyetem bonctani intézetében folytatott tanulmányokat. Főiskolai növendék korában háromszor nyerte el a Ferenczy-dijat. Bánat cimü életnagyságu művét a Petőfi-dijjal tüntették ki. A Képzőművészeti Társulat két izben honorálta kitüntető elismeréssel. 1926-ban az egyházművészet terén szerzett érdemeiért a pápa Őszentsége a Pro Ecclesia et Pontifice érdemrenddel jutalmazta. 1930-ban a Szent Imre év egyházművészeti kiállitásán Mária Immaculata cimü alkotásával az Ipolyi Arnold-féle egyházművészeti nagy dij nyertese lett és I. oszt. kitüntető elismerésben részesült. Ugyanekkor megkapta a székesfőváros kis aranyérmét is. Nagyobb monumentális alkotásai: a zalaegerszegi Mária Immaculata bronz emlék, a pestszentlőrinci hősi emlék bronzból, a Mária szentséges Szive templom főoltára, ugyanezen templom Jézus Szive és Szent Antal oltárainak életnagyságu márványszobrai, Szent Ferenc szobra, a zalaegerszegi Ferencrendi templom kapuzata felett, stb. Számos siremléket, emléktáblát és portrét alkotott, valamint női akt tanulmányokat készitett, melyek közül kettő az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat kitüntető elismerésében részesült. A kisplasztika terén is élénk munkásságot fejt ki. Tagja a Képzőművészeti Társulatnak és a Magyar Képzőművészek Egyesületének.

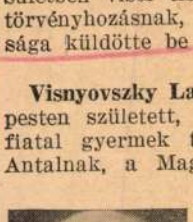

Visy István, volt főjegyző. Született 1865-ben. Középiskoláit Pécsen végezte, majd a jegyzői tanfolyam elvégzése után Somogy-Teklán kezdte meg jegyzői működését. Baksán főjegyzővá választották és ezen minőségében évtizedeken át fejtett ki érdemes tevékenységet a község érdekében. Főjegyzői működése mellett gazdasággal is foglalkozott. Neje, született Varju Irén Pécs város református hitéletében vezető szerepet visz, tagja a református Regnum Christianumnak és a pécsi Keresztény Nőegyletnek.

Visy László dr. *(nagyatádi)*, volt főispán. Született Nagyatádon, 1854-ben. Középiskoláit elvégezve, Budapesten folytatott egyetemi tanulmányokat és itt avatták a jogtudományok doktorává. Később megszerezte az ügyvédi oklevelet. 1910-ben nevezték ki Pécs város főispánjává. 1917-ben a Tiszakormány távozásával egyidejüleg V. is beadta lemondását. Vármegyéje gazdasági és társadalmi életében évtizedek óta vezető szerepet játszik és több gazdasági, társadalmi és kulturális egyesület vezetőségében foglal helyet. Kiváló munkásságának elismeréséül 1917-ben a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki a király. Ezidőszerint ügyvédi gyakorlatot folytat. Pécs törvényhatósági bizottságának örökös tagja.

Visói Pál

Visói Pál EZÜST-ÁRU KÉSZÍTŐ
kézzel kovácsolt modern evőeszközök dísztárgyak. Régiek újjá átalakítása **VII Dob-u 61** Erzsébet-krt-nál Ezüstöz javít aranyoz
421-464

Visói Pál készít, javít. aranyoz, ezüstöz, átalakít dísztárgyakat evőeszközöket legjobban olcsón VII **Dob-u. 61.**
421-464

Budapest 1940. sept.

Viss

Vissi aranyleletek.
Arch. Ért. 1893. 443 l.

Borovszky Magyarorsz. vm

Szabolcs vm.
397 l.

94 Viss
(Szabolcsom) 5 Km
Vinza
Vencsello 8 Km
218

Rk. templom
XIX. [illegible]
[illegible]

Ref. templom
[illegible]

Nyirsègi utam 1938

18 Péntek	
19 Szombat	

Viss

(Szabolcs vm)

Boócz Ferenc uvilaka,
epult 1890

Rk. templom
Epult 1827

A falu 1885 ben
leegett

Borovszky Ma y ersz vm Szabolcs

761

Visontay Kálmán

U. 2047

Aradi Közlöny

1907. máj. 19.

(Visontay.)

RANSCHBUR
UJ ÉS ANTIQUAR KÖ
BUDAPEST. IV. FE

Megtekintési - SZÁ

Müemlékek Országos Bizottsága

B

147.katalogusból :

Szám	*Megrendelésre — megt*
2	Áchim, Békéscsaba ipari szer
36	Baros, esztergomi iparoscéhel
58	Biczó, kosdi ref. egyház tört.
59	Blénessy, Jászberény tört. em
84	Dános, Erdélyi fametszetü kép
89	Dehény, kalocsai céhek tört.
II0	Duray, váci céhek
114	Ecsedi, rézmetszés müvészete
132	Fehér, Szombathely
189	Hilf, szegedi iparosság tört.
200	Horváth, a középk. m. cimer je

~~MDK~~

Visolith épitész

Diósgyőri kórház tervrajza repr.

Virágh Pál:A diósgyőri kórház területének rendezésére kiirt tervpályázat Magyar Építőművészet 1954. 4-6.sz.163.l.

Visoli Ötves András

1583 Vizsolyon (Abauj
onn) uram Ö nagysága
ötvöse.

K 73 l.

VISONTAY *Kálmán*, festő. * Jászberény 1870 jan. 7. † 1918. A budapesti mintarajziskolában végezte tanulmányait, azután Aradon, Panesován és Szegeden volt rajztanár. Akvarell és olaj naturalista figurális képeket festett, melyek közül nehányat fővárosi tárlatokon is kiállított.

E-gy II 595 l

Visontay Kálmán

festő.

Becsülethereses.
Visontay Kálmán pőrei
Arudi Közlöy 1907.
65. sz.

Révai Miklós Kéziratai VI. 144.

Visontay Kálmán

ired

Értesítője, Magyar Rajztanárok Országos Egyesülete. 1905. VIII. évf. 2 sz. 67 l.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

helyettesének

adrényi Imre, Szeged.

Visontay Kálman

Jerzö.

Visontay Kálmán nikotin-
körl. Aradi Közlöny. 1907. 72. sz

Réz Kongyelok · VI. 137.

Dr. Vissy Gábor

Naptárlapjai szerepeltek a kiállításon.

Szautes Lajos: VI. Országos Plakátkiállítás; Ipari Művészet, 1972. 3. sz. 19.o.

Visontay Kálmán
festőiskolája és műterme.

Minden müvészet a szép kultuszának a szolgálatában áll. A szépség ép ugy világtörvény, mint az igazság és a jóság. Minden, ami van a természetben, ezt az eszmét szolgálja és az előforduló rut is csak a szépség hátteréül, kiemelőjéül szolgál. A szépnek ezen roppant birodalmából: a természet és ember, a nagy erkölcsi harcok világából veszi tárgyát a müvész, hogy megalkossa az emberiség templomát, melynek oltárán a szépség öröklángja lobog. A szép a népek általános nevelője, mert hatása mélyebb, mint a tudományoké. Az aesthetikai képzés növekedtével növekszik a müveltség az emberek között és megforditva. Épp ezért szükséges, hogy a szép utáni vágy, minden ember törekvése tárgyát képezze, mert ez által nemesedik az izlés, ez teszi a kedélyt gyöngédebbé, a szivet jobbá.

Az ujabb időben a szép utáni vágyakozás, az esztetikai érzés tökéletesitése, a müvészet minden ága iránt való érdeklődés erős hullámokat ver a társadalomban. Talán épp ennek a következménye, hogy ötven évvel ezelőtt nem volt egész Magyarországon annyi festő, mint a hány müvész most van Budapesten. Mindazok, akik tehetséget éreznek magukban, szivesen adják magukat a rajzolás komplikált tudományára és a festés mesterségére. És igy van ez minden nagyobb városban, melynek társadalmában eleven életerő lüktet. Az ország képzőmüvészeti társulatán pedig müködésökkel mintegy irányitják és táplálják a közönségben a szép iránti érdeklődést, a müvészet szeretetét.

Arad városa, mint semmiben, ugy ezen a téren sem marad hátra a nagyobb vidéki városoktól. Müvelt társadalma évenként oly jelentékeny összeget áldoz a képzőmüvészetek oltárára, hogy e téren még a fővárossal szemben sem marad hátra. Müvészeti életét elevenné, változatossá teszik a képkiállitásai, amelyen szerepelt mütárgyak mind neves és tehetséges müvészek produktumai és hogy a jövő generáció is a müérzék ily magas szinvonalán álljon, arról gondoskodnak a festőiskolák, melyeknek nem egy növendéke külföldön is dicsőséget szerzett városának.

Elvitázhatatlan tény, hogy a legjelesebb költő sem volna kifogástalan tanára a poetikának; a legkitünőbb festőmüvész is nélkülözi többször azon tehetséget, hogy sikerrel vezérelje a kezdő első kisérleteit. Lehet valaki igen jeles müvész a gyakorlatban, de ugyan-e szakban igen középszerü tanitó.

Vannak bizonyos tanitási szabályok, melyekre szüksége van annak, aki tanitani akar s a melyekre önként reá nem bukkan még a leleményes elme sem. Ezek az elvek hosszas tapasztalás gyümölcsei, melyek az emberi lélek boncolásánál felmerülő tehetségek pedagógiai rendszeresitéséből sajátithatók el. Ezen elveknek bizonyos müvészeti rendszeres alkalmazása megadja a módszert, amely csak akkor fogadható el legjobban, ha minél alaposabban és minél rövidebb idő alatt avatja be az érdeklődőt a müvészeti ismeret körébe.

De gyakorlati szempontból is szükséges ezen elvek teljes, öntudatos ismerete, mert az a tanár, aki ügybuzgóságból többet lát növendéke müvészi képességében, az hibát követ el, mert az ifju életpályáját téveszti meg és a társadalomnak proletár elemet nevel.

A festőiskola mig egyrészt a jövő számára müvészeket nevel, másrészt a müveltség terjesztése terén ép oly hasznos szolgálatot tesz, mint a többi tanintézet. Mert csak az tudja megbecsülni a müvészi alkotást, a tudást és a

Visontay Kálmán legujabb oltárképe.

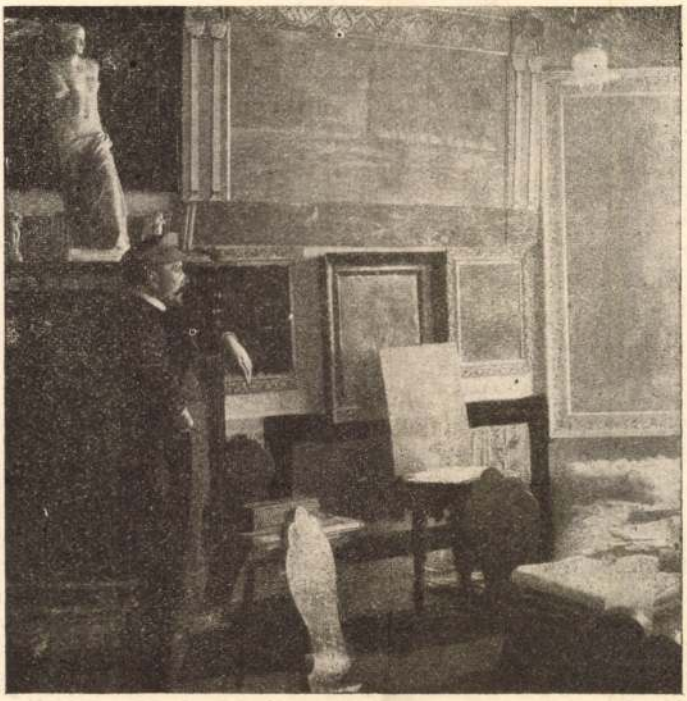

Vistontai Kálmán festőiskolájából.

munka szentséget, aki maga is rajzolt, festett valaha.

Arad város müvészi életében egy néhány èv óta erősebb fejlődést láthatunk. Városunkban több jóhirü müvészen kivül, igen sok oly müvelt dilettans akad, aki a müvészetet nem csak megérti, hanem meg is becsüli. Társadalmunk mindenkor erős érdeklődést tanusit minden müvészeti kérdés iránt, figyelemmel kisér minden müvészi vállalkozást és a valóban müvészeti termék pártfogóra is akad.

A szépérzék eme fellendülésébe nagy része van Visontay Kálmán tanárnak, ki sokoldalu müvészi tehetségével és modern irányban vezetett festőiskolájával erősen hozzájárul Arad müvészi nivójának emeléséhez.

Iskolája mintaszerüen van berendezve, a tanitási módszere pedig céltudatosan vezeti be növendékeit abba, hogy müvészet nélkül nincs általános müveltség, nincs igazi otthon, sivár magánosságban tengődik az ember és az az interieur, amelyben él és dolgozik, élettelen anyaggá válik, ha nincs benne a szép némi kis alakulása.

De nemcsak ezt érteti meg tanitványaival, hanem az igazi tehetségeket neveli, sőt anyagilag is támogatja. Dicséretére jegyezzük azt fel, hogy akárhány szegénysorsu tanitványát nemcsak ingyen tanitja, hanem még az iskola tandijat is megfizeti értök s könyvekkel és egyebekkel látja el őket.

Csak tapasztalni kell, milyen fáradhatatlan türelemmel győzi le növendékeiben a legnehezebb akadályokat is. Lankadatlan buzgalmával a kevésbé tehetségeseket is ambicionálja a munkakedvre. Vannak növendékei közül, akik félévvel még elülről rajzolták a szemet egy profil-fejbe s most már biztosan rajzolják a modell formáit, szépen fel tudják fogni a fej és a test konstrukcióját, megérzik a mozdulatok jellemvonásait, szóval megértik a modellt.

Pedig ez a tanulmány legnehezebb feladata; a többi magától jön. Növendékeinek kezdetleges müveit szerető gonddal és odaadással korrigálja, vigyázva arra, nehogy egy kaptafára menjen a rajz, mint az a rosz iskolákban történik.

Maga az iskola egész kis muzeum és egy kis képtár a mester müveiből, amelyek mind sarkalják, buzditják a növendéket hasonló munkásságra. Képrámái pedig az iparmüvészetnek, valódi remekei, butorai és a kézimunkák különféleségei a csodás türelemnek és a kiváló müizlésnek produktumai; bizony szebb kis müvészotthont keveset lelnénk az országban. Müveire nem sokat ád, mindig kicsinyiti, pedig müvészi becsüket az állapitja meg, hogy majdnem mind szerepelt a hazai, egykettő pedig az internacionális kiállításon is. Tárlatokra és reklámra semmit sem ád, sőt elrejtőzik előle. Főcélja csak a nevelés és mint maga mondja, sokkal nagyobb öröm az neki, ha egy-egy tanitványából igazi müvész lesz, mintha ő maga a Grand-Prixet nyerné el. Iskolája nem kizárólag müvészeket nevel, hanem számotvetve a müvészi pálya nehézségeivel, azon van, hogy a kikerülő növendékek legalább müvelt dilettánsokká váljanak, mert ezekből fejlődnek az igazi müértők!

*

A mester célja egyébbként az aradi müszerelő közönségnek nevelése. Minthogy pedig Arad város többirányban bebizonyitotta azt, hogy hivatva van a délvidék kulturájában vezetni, ennek kivivásában alapos képzettségénél fogva, ugyszintén sokoldalusága, mint müködése és önzetlensége folytán feltétlenül nagy részt követel magának Visontay Kálmán és festőiskolája.

E müterem már magában egyik érdekes látványosságát képezi városunknak. Berendezése mind a mester saját munkája, a mi nemcsak a közügyességet, hanem a tervező sokoldaluságát dicséri. Magyar stilü butorai, fafestés, beégetés, faragás, vésés és zománc technikákat mutatja be.

Visontay az ujabb időben eddigi irányaival párhuzamban az oltárkép festésre adta magát, a mely téren az utóbbi időben általános feltünést keltett és nagy sikereket ért el: Mellékelt képünkön is egy felsővidéki grófi család kápolnája részére festi a megrendelés szerint Muzillo szerü madonnát oltárképnek. A mester azonban minden izében magyar, magyar köntösben, magyar koronával ékesitett madonnából Mária, magyarok védőasszonyák alkotja, felette a koronát őrző két magyar arkangyallal.

A müterem a Sucui János dr. orsz. gyül. képviselő palotájában van, (Luther tér 1.) hol is ugy a festészetet kultiváló, mint a müszerető közönségnek rendelkezésére áll, benne két-háromszáz értékes kép köti le a szemlélő figyelmét, amelyek közt első helyen emlithetjük meg a páratlan szépségü templomi oltárképeket.

E müterem egy állandó képtárlatot alkot, ugy, hogy ezek megtekintése egy egész napot is igénybe vesz.

A mellékhelyiségekben gazdag kiállitása van a divatos fabeégetés, mélyégetés, bársonyvasalás, gobelin, aplikációk stb. ipari kézimunkák és festészet összes remekeinek.

Valóban érdemes e müvészi Otthon a megtekintésre, melyben a mester szives előzékenységgel fogadja az idegent, aki mütermét és festőiskoláját megtekinteni óhajtja.

Vissováthi András

1788–89. Cékmester Kolozsvárt

Zakab Elek. Kolozsvár tör tenete.
B pest. 1888. III. 410. l.

Radákovics J. (Vas Gereben) Réziratai
és levelei VI. 145.

Vissovatius András

ötvös

1748. Kolozsvár.

1773. ben meg mindig ugyanott él.

Takab Elek. Kolozsvár tört.

B pest. 1888. III. 267.

Rákóczi ut Pécsett N. 171.

Ifj. Claes Jans Visscher

Rézmetszete:

Bethlen Gábor és Pfalzi Erzsébet lovas képe

emlékére

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

293. old.

Vizsolyi János
nabrán

VIZSOLYI JÁNOS szobrászművész kiállítása nyílt meg a szekszárdi Népújság Galériában. A tárlaton a fiatal alkotó kisplasztikáiból és grafikáiból láthatnak válogatást az érdeklődők.

Népszabadság, 1988. febr. 16.

Vísontaynk raját ovrbeje

Az redeti rajzot átadtam az Adottárnak 96.XI.5. [illegible]

Visontay Kálmán

Kilátás dahani mű-
termemből
Az erdő basái
Schleisheimi út
Dachani népviselet
Interieur
Dachani modellem
Bosnyák polgártárs

Szeged 1917

46834/1928.szám.

III.

A zalahalápi róm.kath.plébánia segélyügye.

melléklet száma: 0

Mult évi

felterjesztésére értesitem a

Vallás Alap ellenőrzésére ki

ban nem állott módjában a za

ban levő freskó és oltárkép

bocsátani.

Visontay Kálmán

U. 1789

Vadnay Kálmán

1897/98 II.

Ferkápzomfoiskévk
146-l.

Visontay Kálmán

cód
z

Szegedi Hiradó

1917 máj. 13. (Müterem-
ből. Egy szegedi festőmű-
vésznél.)

U. 2123

$yez + cz$

$ay^4 + by^2 + cy + 2ax\,by\,cz + az^4 + bz^2 + cz^2$

$$\begin{array}{r} 81 \\ 144 \\ 4 \\ \hline 604 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 147 \times 98 \\ \hline 1323 \\ 1175 \\ \hline 14405 \end{array}$$

$x + 1$

Visontay Kálmán

festő.

A nikolinpőr. tradi

Rőzsöny 1907. 55. 77.

Rajecz k.m. VI. 248.

Visontay Kálmán

1925

Visontay Kálmán bünpöri
Aradi Közlöny. 1907. 51/17

Reviczky Gyula Kézirata VI. 145.

Visontay Kálmán

festő.

Visontay Kálmán plágium pöre. Aradi Közlöny

1907. 75. 17.

Römer Flóris Kéziratai VI. 145.

Visontay Kálmán

U. 2043
2044
2046
2047

~~Augsburgi ötvösmúvek IV. 91.~~

Visontay K

U. 2049

~~Augsburgi ötvöscréh IV. 90.~~

Visontay Kálmán

U. 2123

~~Assisi templum~~ VII. 124.

Visontay Kálmán

mil. Jászberény 1870 jan. 7 –

1897/98 II. vajztjel –

Trasibus V. 254.

Visontay Kálmán

+ 1918

U. 1720.

III. csoport.

1 Műmárvány-munka (Detoma A.) . . .

IV. csoport.

1 Világitás (Süss és társa) . . . . . .
2a) Szobrászmunka (Höna Gusztáv) . . . . .
3) Casettás mennyezet festés (Steinhäusl)
2b) Feliratért (Höna Gusztávnak) . . . .
4 Vasablakok (Forreider és Sciller) . . .
5 Diszüvegezés (Palka József) . . . . .
6 Ablakmázolás (Steinhäusl és Kölber).

1

E szerint az Koronába kerül.
A jóváhagyott költsé kellett volna kerülnie.
Így a jóváhagyott k 12,468·80 K.

Tüllépés S. Ker

Visontay Kálmán

Műcsarnok fertő Arad

1906-7. ich kiáll. 409

III

702 [1875]: 4
8182 (44) Korulök

⊥ elhelyezett ket ferfi.

nagyok
~~[illegible]~~ Mellék alakjai.

zögletben ⊥ ~~[illegible]~~ az Oklevéltant ábrázoló
emelt baljában pecsétes ~~[illegible]~~ iratot tart, a
elylyel felhuzott térdére könyökölt, össze-
~~[illegible]~~ mig ~~[illegible]~~ a Szónoklatot jelképező ~~allegó~~
bját kinyujtva beszél és bal kezében, mely-
tekercset fog. Mindkettejük rövid haját sza-
n és azt, a térdeiken átvetett lepel csak

:161 és 194:185 cm.
terjesztésre 1898: XII. 31-én kelt 81978 sz.
/98). ~~[illegible]~~ Elszámoltatott 1899: XI. 22-én
III. 4-én a 2075 sz. fogadta el. (111/900).
900: XI. 5-én (550/900).

104

Visontay Kálmán

festő

Kül. 1870 jan. 7.

Jászberény

Krück II. 709. l.

Göttweigi Kolostor III. 167.

Visontay Kálmán

festő

† Szegeden 48-évs

korában

1919. január elején

Vas. 26. 1919.

10. l.

Sapron, ev. tpl

559

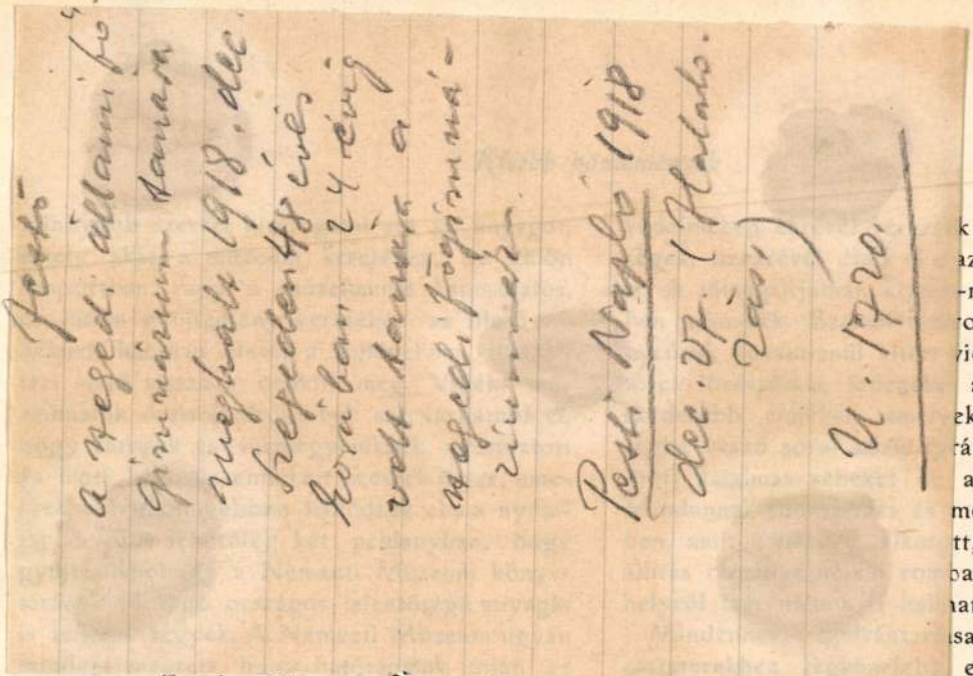

k el itt, mint ellen-
az elhagyott csata-
-nagyobb temetői-
okon kívül a há-
idékeken a csata-
a háború legbe-
eknek a végtelen-
ránátok robbanása
anyaföld testébe.
megóvása érdeké-
tt, vagy a helyre-
adöntött, előkelő
attunk felszólítást.
sa az elhagyott
eső múzeum fel-

ezek területén megjelent háborús nyomtatvá- adata volna, amelyben így mindazok, akik

jük meg vázolni s csak példának okáért sorolunk föl egy-egy tárgyi emléket, amelyet ebbe beleilleszteni kívánatos. Azt a vidéket, amelyre a bártfai múzeum gyüjtése kiterjedne, harcztéri jelentéseink a duklai depresszió néven emlegették s területe felöleli a makoviczai járást, a bártfai és a girálti járás északi részét, továbbá Zemplénben a sztropkói járást.

A háborús események délfelé való kisugárzásának első monumentális emlékeivel azonban már Eperjes fölött találkozunk. A hatalmasan kiépített lövészárkok ezek, amelyek a kapii és a sárosi vár északi lejtőin a sóvári hegyek alján Zemplén felé, nyugatnak viszont Szinye irányában húzódnak, amelyek azonban hadbavonult tisztjeink, akik közül sokan fotografáltak, ismét hazatérnek s bizonyára szivesen engedik át múzeumainknak azokat a felvételeket, amelyeket a háború folyamán, nem egyszer a leghevesebb ütközetek közben, határszéli vármegyéinkben készítettek.

Tudjuk, hogy szinte valamennyi hadtestünk, de legalább is minden hadseregünk vezérkarát csataképfestők kisérik, akik a háború minden nevezetesebb mozzanatát megörökítik. A külföldi képeslapok már a háború folyamán is sok ilyen festményt és rajzot közöltek, ám többnyire az ezeken ábrázolt események helyének megnevezése nélkül. A háború után elsősorban az illető művészek közreműködésével ezt is meg lehet majd álla-

Visontay Kálmán

aradi rajztanár

cvod

=

Magyar Rajztanárok

Orsz. Egyesületének

Értesítője. 1905. VIII.

67-68. l. (U.: V. fok.

iskolai növendékeinek

kiállítása.)

bbi eljárás végett értesitem a B i z ott-
ítalányozási rendszer - a kereskedelem-
nt megállapodás folytán,- 1925.évi ju-
ánik.
.évi julius hó 1-től kezdve az összes
hatóságok, hivatalok, intézetek és hiva-
ta igénybevétele szempontjából a magán-
elbirálás alá esnek, vagyis mindazon
amelyet igénybe vesznek, az érvényben

Visontay Kálmán

U. 2046

Aradi Közlöny

1907 marc. 31.

(V. plágiumpöre.)

M.G

MAGYAR FI

CZVEK G

Telefon: 145-510

BUDAPEST, VIII, S.

Műterem és laboratórium. Műtermi, műszaki és egyéb fényképfelvételek. Reprodukciók. Másolások. Nagyítások. Diapozitívek. Filmdiapozitívek. Amatőrmunkák kidolgozása

Rendelés száma.....

Szá

Tekintetes

.....Műemlékek Ors

Van szerencsénk .....nb. megrendelésük.....
az alanti felállítás szerinti számlával szolgálni.

.....*melléklet*

Munkalap száma 376.

Visontay Kálmán

aradi rajztanár U. 2044

Aradi Közlöny

1907. márc. 19.

(Becsületkereses.

V. pörei.)

V. Arad előt Ungvá-
ron volt tanár,
ahonnan szintén
csufosan távozik,
vallja az egyik tanu.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
292/1939

Nagyságos

Dr. G Y Ö R G Y L A J O

Hivatkozással Csaba

lésre van szerencsém közölni,hogy r

Müemlékek Országos Bizottságá kiadv

Tibor:Magyarország románkori emléke

emlékei/. Egyidejüleg közöltük és r

nak a mai napig kezeink közé érkeze

Visontay Kálmán

11. 2049

Aradi Károly

1907. jún. 6.

(A Visontay – Sebesi pör.)

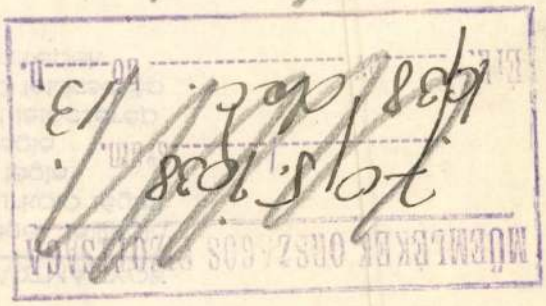

ESZTERGOMI TÉGLA-, AGYAGÁRU-, ÉPÍTÉSI ANYAGOK GYÁRTÁSA ÉS ELADÁSA
BEKŐ ÉS TÁRSA

GYÁRTMÁNYOK:

Közönséges falitégla
Padlásburkoló tégla
Traverz tégla
Üreges tégla
Hornyolt tetőcserép
Hódfarkú tetőcserép
Gerinccserepek

T.

Müemlékek Országá

Hivatkozva okt.

kérjük sziveskedjenek velünk köz

11.473/1938. V.K.M. sz. rendelet

jelentek meg, vagy ha irott rend

Visontai ref. templom

adatok a XVIII. szból -

d.

Ravasz Boriska:

A magyar állam és a protestántizmus Mária Terézia uralkodásának második felében.

Bpest, 1935. 58. l.

Méret!

Visontai Miklós, építész MDk.

Weiner Tiborral és Valentini Károllyal közösen könyvet írt három városról, a létesítésükről, ill. átalakításukról, rendezésükről.

Dr. Lóránt Zoltán: Sztálinváros, Miskolc, Tatabánya

Népszabadság, Bp. 1959. júl. 9. 8. l.

Visontai Miklós épitész MDK

Tatabánya, általános városkompoziciós terv repr.
Tatabánya, városközpont terve repr.

Perényi Imre:Kompoziciós törekvások városstervezési gyakorlatunkban Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf. 3-5.sz.92-93.l.

(Vásonkai Miklós)

cikke

( ) Belgiumi táj-
rendezési tervek.

Tér és Forma

1948. 40-41. l.

faragatlan.
7×5 cm.
IX. század(?)

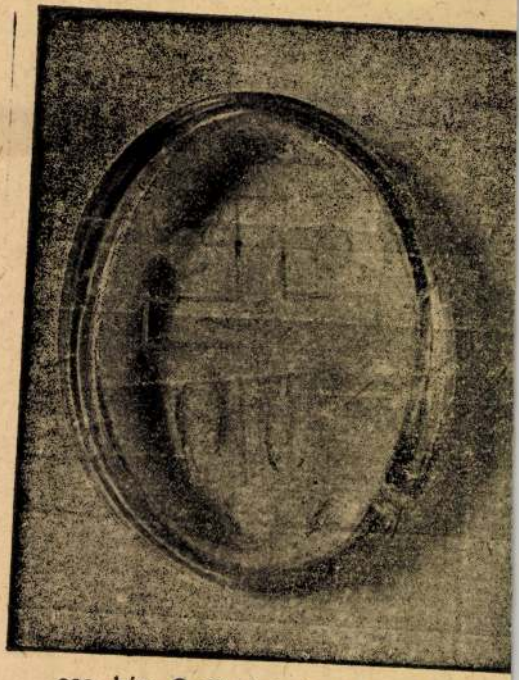

230. kép. *Ovális kristály, IX. század.*

3

3. Visontai Miklós—Babits Tibor:
Tatabánya kompozíciós terve.
Városközpont piactere postával

ets datent de 1982. Réalisation en 1982—83.

Margit Pázmándi: La piscine de l'Hôtel Annabella à Balatonfüred 33
Agrandissant l'Hôtel Annabella de Balatonfüred, la piscine s'y raccroche d'une façon attractive sur un seul axe, séparée de l'aire du rez-de-chaussée par des cloisons en verre. Le bassin intérieur mesure 16,5 mètres sur 7, tandis que l'intérieur a 28×8 mètres. Sa géométrie aux angles détournés de 45° harmonise avec les projets des bâtiments de l'hôpital cardiaque. De ses gradins en courbe, elle présente un joli panorama sur le lac Balaton.

Margit Pázmándi: Centre d'institutions à Kaposvár 34
Le Centre d'institutions se situe dans un milieu de Kaposvár ayant une physionomie urbaine exposée. Au cours de l'élaboration des projets il a fallu prendre soin à ce que l'emplacement de l'implantation harmonise avec son environnement, qu'il respecte la

ner. A travers ses oeuvres, il plaidait la cause de l'architecture éternelle, persistante, libre de tous les mouvements changeants, et il était capable de faire triompher les formes classiques même au moment du plein épanouissement de l'art nouveau.

L'architecture de Boris Podrecca 56
Boris Podrecca est l'un des plus caractéristiques représentants de l'architecture de Vienne et, en même temps, d'une façon paradoxale, le plus méditerranéen. Une grande sensibilité, même « hypersensibilité » est typique à ses oeuvres exécutées d'après des projets extrèmement intentionnels et analytiques.

Kálmán Timon: Le Symposium International des Architectes à Ulanbator VI
Délégué par l'Union des Architectes Hongrois, l'auteur s'est rendu en Mongolie afin de prendre part au congrès ayant eu lieu entre le 15 et le 27 septembre 1983, sur le sujet de l'architecture de la création esthétique de la ville-modèle socialiste.

Visontai Miklós, építész 1.) Folytatás

1. Visontai Miklós – Balkits Tibor:
Tatabánya kompozíciós terve.
Városközpont részlete.
[repr.]

1. Visontai Miklós – Balkits Tibor: Tatabánya kompozíciós terve. Főtér metszete a 10-es számú úttól. [repr.]

Magyar Építőművészet, 1984. 3. 6 old., XIV.-old.

Visontai Miklós, építész 2.) Folytatás

Magyar Építőművészet, 1984. 3. XV.-old.

< Visontai Miklós >

cikke

< 7 > Milano város-
rendezési terve.
Új Építészet 1947.
289 - 291. l.

MDK

Vizontai Miklós, építész

1964. ápr. 18-án meghalt.

– : Halálozás 11

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. ápr. 23.

.ᴅᴀ/

Visontai Miklós

MDK

Tagja volt a Városépitő Tervező Iroda 14 tagu kollektivájának, amelynek pályamüvét - Genf kantonjának tervpályázatán a "Nemzetek Tere" problémáinak megoldására - a beérkezett 123 pálya terv közül az első tiz közé rangsorolták.

Repr.

Müszaki Élet. 1957. jun. 27.

MDK

Visontai Miklós, épitészmérnök.

Bp. Berlini-tér 5.

A Bp.Mérnöki Kamara Közleményei.- A Kamara uj tagja
MMM Közlöny. 1928.II. 19. 56.l. 62.köt. 7-8 sz.

MDK

Visontai Miklós, okl.épitész
sz.1895.

Bp.Berlini tér 5.

A Bp. mérnöki Kamara Közleményei. -Hirdetés tanfelvételről. MMÉE Közlönye. 1928. I.28. 24.1. 62.köt.3-4. sz

MDK

Visontai Miklós építész

a Magasépitési Tud. Egyesület tagja, dicséretben részesült, mert munkáját a vállalt időre teljesitette

Sinor D: Egyesületi hirek. Epités-Epitészet, 1949. 3.sz. 68.l.

MDK

Visontai Miklós épitész

A lengyel országos területrendezési terv. Épitész-Épitészet. 1949. I. évf. 5.sz. 33-42. l.számos ábrával.

(~~Granaszkói Pál és~~ K

Visontai Miklós)

Avvább épitészek cikke

( ) A lengyel országos területrendezési terv. Épités-Épitészet. 1949. I. évf. 5. sz. 33—42. l.

Számos ábrával

62 sr.

1893

Visontai Miklós, építész MD

Tatabánya, Városkompozició. Tervező.

repr.

MagyÉp 1945-55.

Visontai Miklós

cikke

(-) Milanó város-
rendezési terve.

Új Építészet
1947 289-291 l.

2546 sz.

alékek Orsz Bizotsága

Lébjok-cimü műben

10.-drb klisé

hó 28 nap.

KIRÁLYI MAGYAR
EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST
VIII, Múzeum-körút 6. Telefon: J. 461—45.
I, Vár, Iskola-tér 3. Telefon: 240—85.

<Visontai Miklós>

cikke

<> Az indiai falnépítészetről

Új Építészet

1948. 123-124. l.

28. l. (Képe II. tábla.) — Bárányné
hall Magda: Konstantinos Mono-
császár koronája. Bp. 1937., 14. és
— Genthon AZEFK, 7. l. (Képe
) — Lepold—Lippay 36. l. (Képe
blán.) — Braun, Joseph: Die Reli-
des christlichen Kultes und ihre
lung. Freiburg, 1940., 263. és 264. l.
p.) — Lepold Katalógus 2. sz.

-TEST, (231. kép)
nyozott bronz. Lábai csonkák.

ka 1150 körül.
i királyi kápolna ásatásainál találták,

Katalógus, 6. sz.

'ARTÓ LÁDIKA
gy lábon álló házikó, tetején áttört
zott zománcos virágokkal díszítve.

a, 1200 körül.
d gyüjteményéből.
Magyar mű- és történeti emlékek
. Századok, X., 1876., 517. l. — A
történeti ötvösmű-kiállítás lajstroma
., második terem 7. l. (33. szám) —
Ipolyi 46. szám. — Gerevich PA,
- Egyházműv. kiáll. 1930., 326. szám.

Visontai Miklós

építész

Roma

1.

Tér és Forma

1936. 46-1.

150		114			Ridler János: Rudnay Sándor kg. primás.....	vászo
151		167			Ismeretlen festő: Illésházy István.....	vászo
152		61			Csipik: Illésházy István grof.....	vászo
153		296			Ismeretlen festő: Horváth János.....	vászo
154		34			Ismeretlen festő: Farkas Lajos.....	vászo
155		164			Einsle Antal: Mayerffy Ferenczné.....	vászo
156		284			Schlesinger Henrik: Gr.Károlyi Lajos.....	vászo
157		162			Mansfeld Henrik Ágost: Széchényi Lajos grof.....	vászo
158		336			Orlay Petrics Soma: Petöfi Sándor.....	vászo

Visontai Miklós

építész

Szül. Gyöngyös 1896

oklevelet nyert 1922

Műegyetem 22 l.

10663.

an jobbra Szent István sirjánál áll
ló király és kezet fog Salamonnal.
en, hol egy apácza is térdel világi

szent Lászlóval.

7-902
1-16.

Visóoroszi fatemplom

— **Ruszinok fatemplomuk helyébe kőtemplomot építenek.** A kárpátaljai Visóoroszi község görögkatolikus ruszinjai elhatározták, hogy régi fatemplomuk helyére nagyobb kőtemplomot építenek. Az új templom építési költségeinek egy részét a régi fatemplom egyes festményeinek és műtárgyainak értékesítéséből kívánja az egyházközség előteremteni.

Esti Ujság
1943. szept. 23.

szalagjai), a Károly-csapatkereszttel, a háborús emlékéremmel (a ... dokkal) tulajdonosa, a „Kereskedelmi és váltójog" című tárgy meghívott előadója, helyettes tanár a magánjogi, valamint a kereskedelmi és váltójogi tanszéken. (L. a gépészmérnöki és mezőgazdasági osztály meghívott előadóinál is.) IV., Fővám-tér 3.

KÖZIGAZGATÁSI OSZTÁLY.

Fodor Ferenc dr., okl. középiskolai tanár, egyetemi intézeti tanár, bölcsészettudományi doktor, a M. Kir. József Nádor Müegyetem Földrajzi Intézetének igazgatóhelyettese, a Szent István Akadémia r. tagja, a Magyar Földrajzi Társaság levelező tagja és gazdaságföldrajzi szakosztályának elnöke, a Magyar Statisztikai Társaság és a Magyar Külügyi Társaság választott tagja, a Magyar Cserkészszövetség országos társelnöke, a vallás- és közoktatásügyi miniszter kinevezéséből tagja az Országos Közoktatási Tanácsnak, földrajzi előadója a Tankönyvügyi Bizottságnak és a Népkönyvtári Bizotstágnak, az Országos M. Kir. Gazdasági Szaktanárvizsgáló Bizottság tagja, a báró Eötvös József-Kollégiumnak előadó tanára, a Katolikus Főiskolai Internátus-Egyesület választmányának tagja, a Közgzdaságtudományi Kar 330. sz. grófi Széchenyi

Uij

Moses van Uijtenbroeck

festő

M.D.K.

Mértatias.

Berzeviczy Albert: A tájképfestés a XVII. században. 101. l

Bp. 1910

VISONTAY KÁLMÁN

FESTŐMŰVÉSZ, ÁLL. FŐG. TANÁR

SZEGED,

SZT. GYÖRGY–U. 10.

Tisza Lajos Körut 2 3 sz.

II. em. 6. —

Nagy.

Szentiványi Gyula

szerkesztő urnak.

Visontay Kálmán MDK

A nikotin hatás, olf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

Visontaj Kálmán

U. 1789

Szegedi Híradó

1914. máj. 31. (V. festőiskolája és műterme.)

vegyes

XV

Rómer

Flóris

A Magyar Nemzeti Museum
felirátos emlékei

l. „Desjardins" alatt

Visontay Kálmán

rajztanár

Arad, Kir. főgimn.

1904-ben tagja a

Rajztanárok Egyesü-

letének.

Nagyságos

Dr. Kentiványi Gyula
főtitkár úrnak.

Budapest IX

Rákos út 10. Műcsoltékek [illegible]

SOPRON 938 AUG. - 1 N 1 B 1 B

SOPRON 938 AUG. - 1 N 1 B 1 B

MDK

Baksa István festő

B.A: XII. Tavaszi Szalon... Magyarság, 1937, máj. 16. 24 l.

MDK

Visontay Kálmán

Gyónás előtt, obaj

N.Szal. I.nagykanizsai kiáll. 1906.

1 l.

Visontay Kálmán

festő.

Visontay Kálmánt eli-
télték. A művészpörök
vége. Aradi közlöny
1907. 66. sz.

Rákócziak korában használt tengelek

VI. 137.

ügyelve arra, hogy azonos fajta cserjék ne kerüljenek egymás mellé.

Megfelelő talajelőkészítéssel, trágyázással és az első években feltétlen szükséges kezeléssel 2—3 esztendő alatt a legszebb eredményt érhetjük el, de ha jól ültetünk és gondosan válogatjuk össze a növényeket, akkor már az ültetés évében az árnyékos kert illuzióját teremthetjük házunk köré.

A cserjék és fák együttesét hatásosan egészítik ki a különféle futónövények, amelyek nemcsak, hogy takarnak és árnyékot adnak, de dúsan is virágzanak.

Különösen jó szolgálatot tesz az igen elterjedt Polygonum, amely kerítések, lugasok, verandák, sőt magának az épületnek befuttatására is kiválóan alkalmas és amellyel már az első évben a legteljesebb eredményt érhetjük el.

De rendelkezésünkre áll természetesen ezenkívül a sokféle más futónövény is, amelyek közül nagyon hálás a magától kapaszkodó Ampelopsis Veitschii és a romantikus borostyán.

A weekend-ház kertjében legcélszerűbb teljesen mellőzni az utakat, melyeket salakalapozással és vörös salak- vagy murva-borítással készítünk.
Ezeknek létesítése meglehetősen költséges, fenntartásuk pedig körülményes.

A murva-, illetve salakutak, melyek mezítláb-járásra amúgy sem alkalmasak, rendszeres öntözés és hengerlés nélkül felpuhulnak, nem szépek és anyagukat lábunkkal a szobákba hordjuk.

Ha mindenáron akarunk utat, úgy igen hatásos, festői és semmi kezelést nem igényel a durván faragott, fehér ürömi kő, amely az utóbbi évek kertészetében igen nagy tért hódított és amely lépésnyire lerakva, akár szabályos, akár szabálytalan formátumban az ú. n. tipegőt adja.
Célszerű minél nagyobb, egységes gyepfelületeket kiképezni, amely célra a mi éghajlatunkat tekintetbe véve, legalkalmasabb a lassabban, de biztosabban továbbterjedő leveles fehér here, amely a nálánál jóval olcsóbb angol perjével és közönséges tarackkal keverve a legtömörebb réti gyepet adja.

Ezen a gyepen azután nem kell vigyáznunk lépéseinkre, itt szabadon járhatunk, heverészhetünk.
És ez az a gyep, amely minden jelentősebb öntözés nélkül is évről-évre sűrűsödik.

A fák, cserjék és futók összhangját a virágok egészítik ki, melyeket a cserjecsoportok előterében helyezhetünk el.

Évelő-virágok, egy és kétnyári virágok, amelyek magvaikat elhullatva, ezerszeresen szaporodnak, a célnak tökéletesen megfelelnek, bár a virágzó cserjék — mint említettük — magukban is megfelelő, díszes virágkoszorút fonnak a weekend-ház köré.

A kiindulási pont az, hogy az egész kert a lehető legolcsóbb legyen és arányban álljon a weekend-ház építési költségével.

De nem másodrendű cél az sem, hogy olyan kertet telepítsünk, amely legkevesebb kezelést igényli.

S ez a kert, ezek a növények azok, amelyet mi magunk is, minden nagyobb fáradság nélkül kezelhetünk, vagy amelynek kezelésére mindig akad egy-egy napszámos vagy kertészember, aki ezeket a munkákat, minden szakértelem nélkül is pár fillérért elvégzi.

Az első években rendszeres kapálás, ásózás (talajlazítás) a legfontosabb, amit szárazságban néhány vödör víz kell, hogy kiegészítsen.

Ezen a kezelésen kívül nem szabad azonban elfeledkeznünk az évek során ismétlődő trágyázásról, hiszen ez növeli voltaképpen növényeinket.

Szándékosan említettük utoljára a gyümölcsfák ültetését, bár gazdasági szempontból ezek szintén elsőrendű fontosságúak.

De a gyümölcsfák folytonos permetezésével, hernyózásával és egyéb betegségeivel a weekend-ház lakója már ritkán tud megbírkózni. Akinek azonban erre meg van a lehetősége, annak igen ajánlhatjuk egy-két gyümölcsfa vagy gyümölcstermő bokor ültetését.

Az a permetezés pedig, amit a díszfák igényelnek, nem jelent nagy terhet és egy kis kézi permetezővel is elvégezhetők.

Fákban: a nyárfélék, juharok, olaj, platán azok, amelyekkel a legjobb eredményeket érhetjük el.

Cserjékben a jázmin, Ribes, nyári orgona, Hibiscus, fűz, bodza, olaj, Tamarix, Spirea, orgona, stb., stb. azok, amelyeket bátran telepíthetünk minden talajra.

Ezek a növények — kellő kezelés és alapos talajmunka feltételezésével — 2—3 év alatt már teljesen szép, komplett kertet alkotnak különösen, hogyha az ültetéshez néhány örökzöld is járul.

Borókák, Thuyák és nem utolsó sorban a különféle fenyők igen hatásosak és minden kertnek díszére válnak. Más a helyzet természetesen, a már fásított területek weekend-házzal történő beépítésénél, ahol a fenti keret többé-kevésbbé adva van.

Itt csak a hiányzó növényeket kell pótolnunk.

Ez az előnyösebb lehetőség azonban, sajnos, csak ritkábban fordul elő.

A kertberendezésnek minden vonatkozásával nem lehet egy ilyen cikk keretében foglalkozni, de szolgáljon általában irányelvül az, hogy a modern stílben épült weekend-ház csak egy modern alaprajzú kertben találhat méltó helyet.

Éppen ezért bokor, vagy az annyi helyen még mindig kultivált virág-„gruppoktól" óvakodjunk, mert ezek tönkre tehetik az egész hatást.

Egy, néhány vonással megrajzolt, ízléses, praktikus kert az olcsó weekend-ház legszebb és nélkülözhetetlen kerete.

DR. MOLNÁR KÁZMÉR

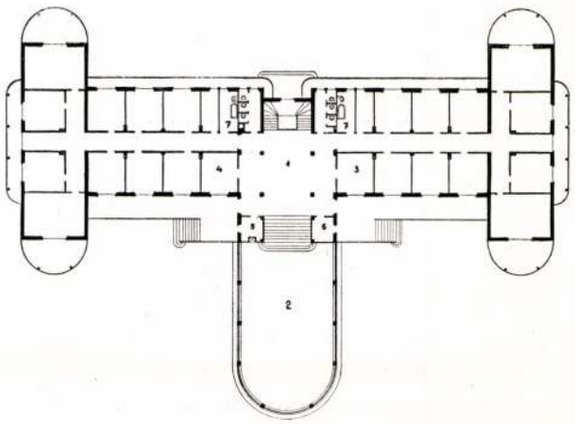

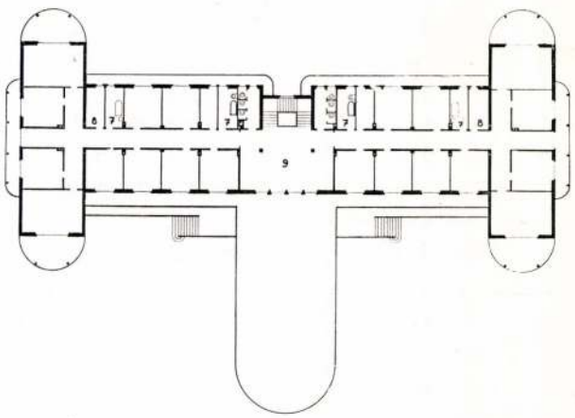

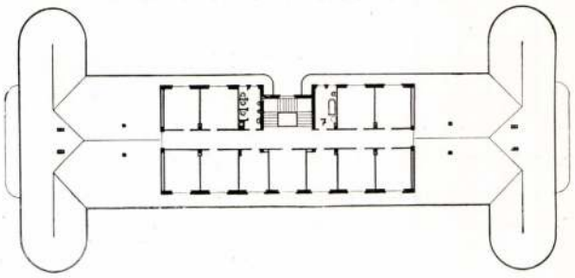

Az üdülést szolgáló építkezéseknek két csoportját ismerjük. Egyik a hétvégi házak formájában bontakozik ki, nagyvárosok közelében, a lehető legszerényebb kertek között, míg a másik csoport (idetartoznak a sportszállók, üdülőszállók) a nagyvárosok helyzetétől függetlenül helyezkedik el, kényelmesebb berendezésekkel bír és az idősebb korosztályok pihenésére is alkalmas.
Az utóbbi csoport az itt bemutatott OTI üdülőház Harkányfürdőn.

Visy Zoltán építész munkája.

Perspektiva
1935.

Jelmagyarázat: 1. előcsarnok, 2. étterem, 3 iroda, 4. orvos, 5. portás, 6. kézmosó, 7. fürdő, 8. személyzet, 9. emeleti hall.

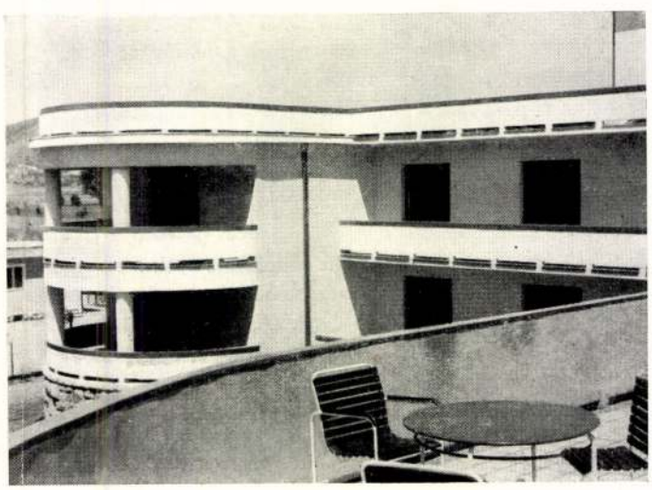

41961. — Réval

magyarádi Visy Zoltán
építész.

Szül. Pécs 1903.
Oklevelet nyert 1926

Műegyetem 22. l.

10664.

olthajtásos kápolna oltára előtt
irboltnak, a hol I. Rákóczy Ferencz
Közelében balra egy pap imádkozik

Zrinyi Ilona sirja.

16-902
01-15.

Visy Zoltán

építész

lakik: Pécs, Imczédy
Dénes u. 5.

Pécsi KMT műveszt agja
1933.

Visith Mihály

Kassai könyvkötő

XVIII. 28.

1.

Romhányi

76. l.

86. l.

Viszugyel Ferenc

szül. Veszprém 1866

épület-diszmunka faragó

a Zsolnay -gyárban

1890-1930-ig.

46.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.

Pécs. 1959.

Viszugyel Ferenc MDK

edénytisztitó

a Zsolnay-gyár müvészeti munkáiban közremüködött 1890-1930.

72.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár ~~xxxx~~ müvészete.

Pécs. 1959.

Visy Károly.

Megjénkbeli fiatalok
kiállítása Veszprémben.

Visy Károly: Leány

Napló (Veszprém), 1948. ápr. 20.

l. o. k

Visy Lajos építési vállalkozó

Pesthidegkút, rk. templomának

restaurálása (1940-41)

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 257-258. l.

M.D.K.

Visy László

Építőművész megmintázta a mohácsi hősi emlékművet.

Városok Lapja 1935. XXX.évf. 10.szám. 262.o.Hirek

Visy László
Pilch Andor és
Gosztonyi Gyula
pécsi építészek
az alábbi pályázaton
I. díj.
Építő Ipar — Építő
Művészet 1929. 30. l.
(A Pécsi Ipartestület
székházának tervpálya-
tata.)

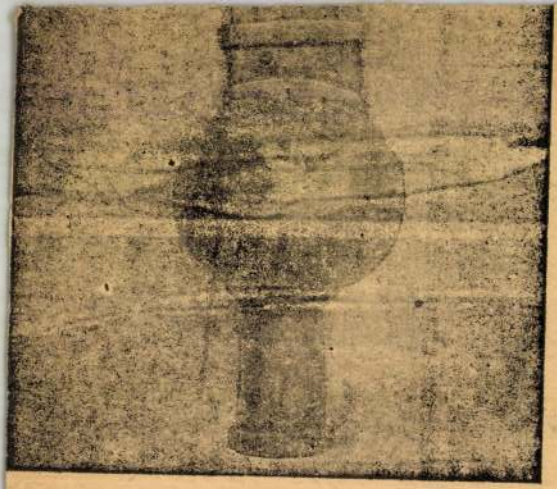

104

fehérvári bazilikából.

XI. század — 103. Corpus. XII. század
ad III. Béla sírjából (Galvano másolat után)

MDK

Visy László, Pilch Andor és Gosztonyi Gyula pécsi épitészek

a Pécsi Ipartestület székházának tervpályázatán I. dijat nyertek

Épitő Ipar - Épitő Müvészet 1929. 30.l.

MDK

Visy László pécsi épitész

Az alábbi tervpályázaton I. dij

A Pécsi Ipartestület székházainak tervpályázata. Épitő Ipar-Épitő Müvészet. 1929. 30.l.

MDK

Visy László pécsi épitész

A Pécsi Ipartestület Székházának tervp.I.dij.

Magyar Épitőművészet 1929.2.sz. 27.l.

M.

Visy László pécsi épitész

A Pécsi Ipartestület Székházának tervpályázatán.I.dij.

Épitő Ipar - Épitő Müvészet 1929.30.1.

MDK

Visy László, Gosztonyi Gyula és Pilch Andor
pécsi épitészek

I. dij

A pécsi ipartestület székházának tervpályázata.
Technika és Közgazdaság. 1929. febr. 17.

Vísy Ilona

vajztanár jelölt

Ferkipzomfoiskovk

1939-41. 149. l.

Visy Gábor

iparmuvész

l.

Rabad Müvenet

1949, 172. l.

ápr. 7

MAGYAR KIR. VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉR

144052/907 szám.

A B. Behr Berl
jelenő, Jellinek L. Arthur által
graphie der kunstwissenschaft"
példányát a bizottságnak ezenn
Budapest, 1908. jan
A miniszter megha

Dr
miniszte

Visy Ilona

vajztanárjelölt

Ferkipzomfoiskèvk

l. 1939-41. 142. l.

nyomással						587	500	-

FIGYELMEZTETÉS!

számla ellenértéke azonnal fizetendő. A
tetett árak csak ez esetben érvényesek.
[illegible] fizetés esetén a fizetés napján
yben levő árak számíttatnak fel.

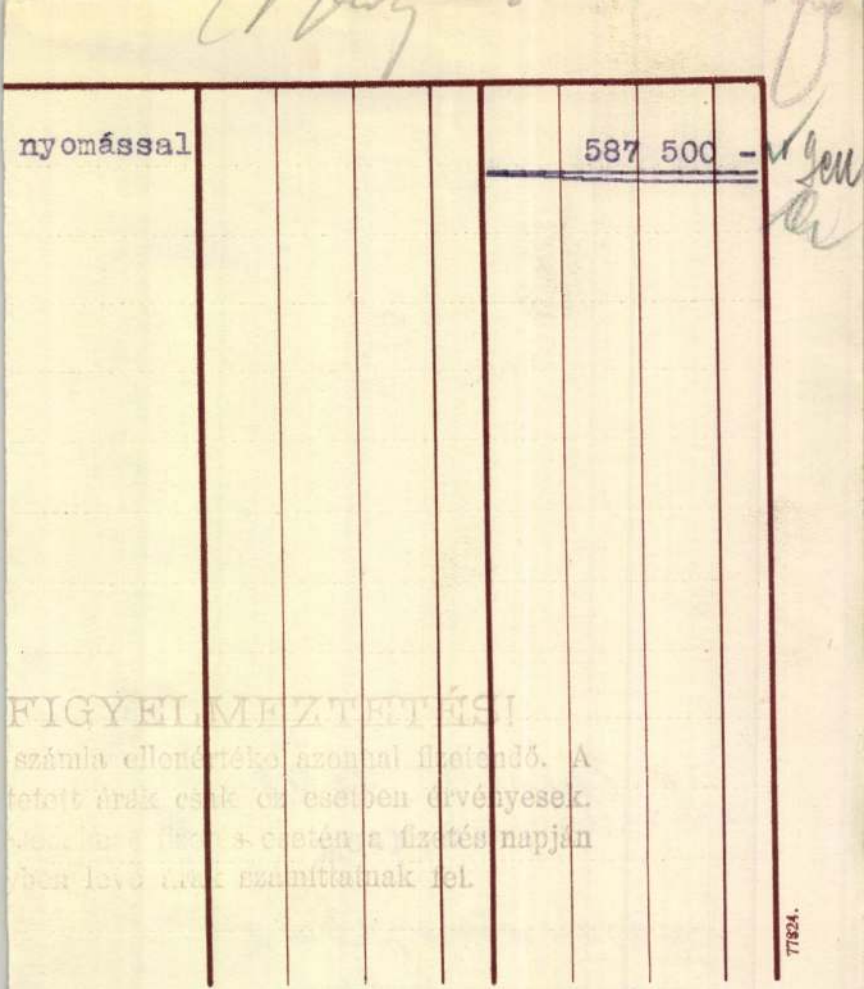

77824.

8 napon belül vehetünk figyelembe. Postatakarékpénztári csekkszámla 9442.

MDK

Vissy Gábor

Plakátművészeti Kiállitás Ernst Muzeum 1953.
Kat.

VISY JÓZSEF szobrász

VISY József

1951-ben született Budapesten.

Gyermekéveit a bakonyi Öcs községben tölti nyolc testvérével, ahol szülei tanítóskodnak. Az első tíz év gondtalansága és a szülői otthontól kapott melegség a mai napig is meghatározó tényező az életében.

1961-ben édesanyja halála után pedagógus nevelőintézetbe kerül Kecskemétre. Itt folytatja iskoláit, és itt érettségizik a Katona József Gimnáziumban. Nevelőtanára Palkó József festőművész, aki rajzolásra, mozaikrakásra és szobrászatra tanítja.

Utána következik 10 év felvételi a Képzőművészeti Főiskolára – mindvégig eredménytelenül.

1969-től a Dési Hubert esti szabadiskolán tanul szobrászatot; először Laborcz Ferenc, majd ifj. Pál Mihály szobrászművésztől.

1975-től a katonai évei után segédmunkás a Képzőművészeti Kivitelező Vállalatnál, majd ugyanitt kőszobrász mesterséget tanul ki.

1980-ban a veszprémi Dimitrov Művelődési Központ megrendezi egyetlen önálló magyarországi kiállítását. A Képzőművészeti Alapba való tagfelvételi kérelmét több alkalommal elutasítják.

1981-ben Párizsban telepszik le, hogy kibontakoztassa művészi egyéniségét.

1981–1983-ig beiratkozik a Művészeti Akadémiára, ahol Étienne Martin és Calka a tanárai.

Tanulmányai közben épületszobrokat restaurál, ami megélhetési forrás a családjának, és számára biztosítja az évek folyamán a művészi szabadságot.

A párizsi és Párizs környéki műemlékeken végzett jelentősebb restaurálási munkák:

Versailles-i kastély
1981 – A kastély udvari homlokzata
1982 – A kastély kápolnája
Louvre – Párizs
1983 – Pavillon de Flore
1984 – Pavillon des Etats
1984 – Pavillon de Marsau
1984–86 – Cour Carrée
1990 – Cour Napoléon – Pavillon Sully
Bourbon Palota – Párizs – 1985
Val de Grâce templom – Párizs – 1986
Madeleine – Párizs – 1987
Concorde tér – Párizs
1988 – Rouen, Lille városokat szimbolizáló szobrok
1989 – Tengerészeti Minisztérium
Diadalív – Párizs – 1988
Auvers sur Oise – kastély – 1990
Mery sur Oise – templom – 1990
Mantes la Jolie – katedrális – 1992

Közben párhuzamosan folytatja egyéni művészi elképzeléseinek megvalósítását is.

1982-től Versailles-ban van műterme

1984-től Székely Péter volt nanterri műtermét bérli, ahol jelenleg is dolgozik

A Székely Péterrel való barátság segítette művészi egyéniségének kiteljesedését. Együtt dolgoznak évekig a nanterri műteremben és a Bretagne-i gránitbányában.
Rendszeresen részt vesz kiállításokon, pályázatokon:

1983 Őszi tárlat – Párizs, Grand Palais
Képzőművészeti Tárlat – Marly le Roi (Városi nagydíj)
"Sud '92" – Issy les Moulineaux
1984 Salon d'Art Sacré – Párizs
"Sud '92" – Issy les Moulineaux
Galerie d'Art d'Orly – Orly repülőtér
Őszi Tárlat – Marly le Roi
Galerie Atelier des Maîtres – Párizs
1985 Nemzetközi Művészeti Pályázat AURA
Őszi Tárlat – Marly le Roi
"Sud '92" – Issy les Moulineaux
Salon de Rueil – Malmaison
Galerie Gérard Laubie
Galerie Atelier des Maîtres
1986 Salon d'Art Sacré
Salon de Saint Ouen
"Sculpture '92" – Levallois
Atelier des Maîtres
1987 Grand prix de France des Arts Plastiques (Városi Tanács díja)
Salon de Saint Ouen (laureat)
"Sculpture '92" – Levallois
1988 Grand prix de France (Noise le Roi városának díja)
Salon de Saint Ouen (tiszteletbeli meghívott)
Salon National de la Haute Corrèse (II. díj)
Salon Naitonal de I.N.J. – Marly le Roi (ezüstérem)
1989 IV. Salon des Salons d'Art – Versailles (Marly le Roi képviselet)
Salon National d'Art de Rambouillet ("Table Ronde" díj)
"Piramisok Alapítvány" – Port Marly
1990 Salon National d'Art de Rambouillet (tiszteletbeli meghívott)
1991 Magyar Intézet – Párizs (egyéni kiállítás)
"Budapest à Mayenne" – Mayenne (a város nagydíja)
Szent Márton-díj
1992 Európa Képek – Eiffel Torony
"MAC 2000" Grand Palais – Párizs
Sligo Art Galéria – Írország
De Ronde–Veuen – Hollandia
"Világkiállítások" – Eiffel Torony
Galérie Samagra – Párizs

ELŐKÉSZÜLETBEN:

1994 Magyar Köztársaság Dublini Nagykövetség – Írország
"MAC 2000" – Párizs
1996 UNESCO – Párizs

KÖZTÉRI SZOBRAI:

Perros Guirec – Bretagne: "Kutyás nő" – gránit

Perros Guirec – Bretagne: "Lelkierő" – gránit

Digne les Bains: "Európa" – karrarai márvány

Canet en Roussillon: "Csíra" – színes márvány

Szobrait több múzeum és magángyűjtemény is őrzi.

Munkáiban a formai egyszerűségen és az esztétikai tisztaságon keresztül egy sajátos, egyéni életfilozófia bontakozik ki. Első budapesti kiállításával egy régi fejezetet kíván lezárni, és egy újat megnyitni. Sorsa és munkássága talán tanulságként szolgálhat másoknak is.

VISY Zoltán építész

-y-n: Visy Zoltán építész 1903-1938.
= M. Építőipar, 1994. 3. 76-79. ℓℓ

VISY Zoltán épitész

MENDÖL Zsuzsa: Dr.Gosztonyi Gyula (1904-1962) épitész és Pécs. = Müemlékvédelem, XXXVI.évf. 1. sz. 1992 11,13.p.

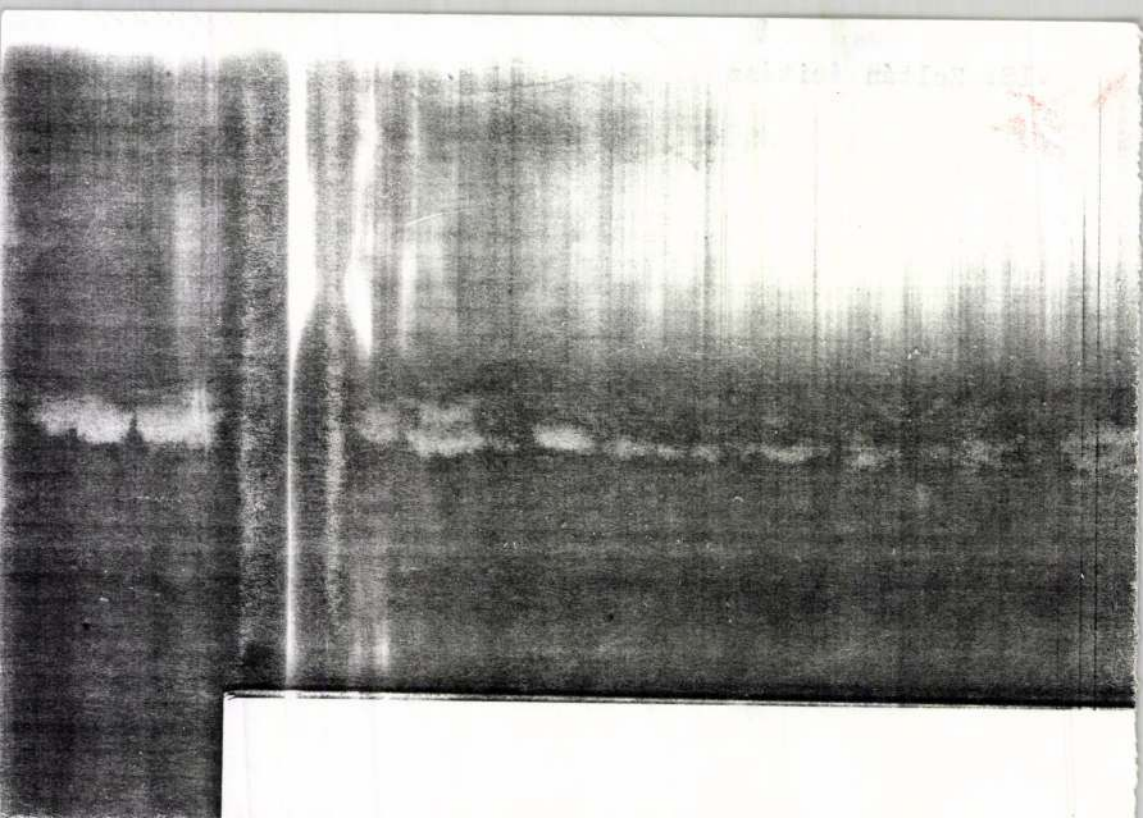

Visy Zoltán

K

A pécsi Mecsek-szállót
Lauber Lászlóval,
Nyíri Istvánnal és
Nendtvich Andorral
közösen tervezte.
Ismertetése Lauber
csomagjában

Tér és Forma
1937. 4. 7.

Vidy Zoltán

ved és Lakatos Artur

Pécsi Képzőm Társ

1933 nyár

Részlet Baranya

vm. szikházának

közgyűlési termiből

K

2.

Visy Zoltán

Pelikán József méretezési elveit és gazdaságos tervezési módszerét a Cross-féle eljáráshoz hasonló alakban alkalmazta.

Dr. Vajda Pál: A magyar hídépítés
Bp. 1964.

430.-

MDK

Visy Zoltán

Részlet Baranya vm. székházának közgyülési termébol.

Pécsi Képz°m.Társ. 1933. nyár.

MDK

Visy Zoltán és Lakatos Arthur

A nagy ülésterem. Baranyavármegye uj közgyülési terméből. Repr.

Képzőművészet 1932. **44.l.**

MDK

Visy Zoltán

Kapu. Repr. Baranyavármegye uj közgyülési terméből.

Képzőművészet 1932. 43.l.

MDK

Visy Zoltán

Epitészeti terveket allitott ki a pécsi képzőművészek kiallitasan.

Cikk: A pécsi képzőm.és műbaratok társ. kiallitása.

Képzőművészet, 1932. 108.l.

MDK

Visy Zoltán

Visy Zoltán müépitész hirtelen halála.
Magyarország 1938. jul. 31. 2.l.

MEGHÍVÓ INVITATION

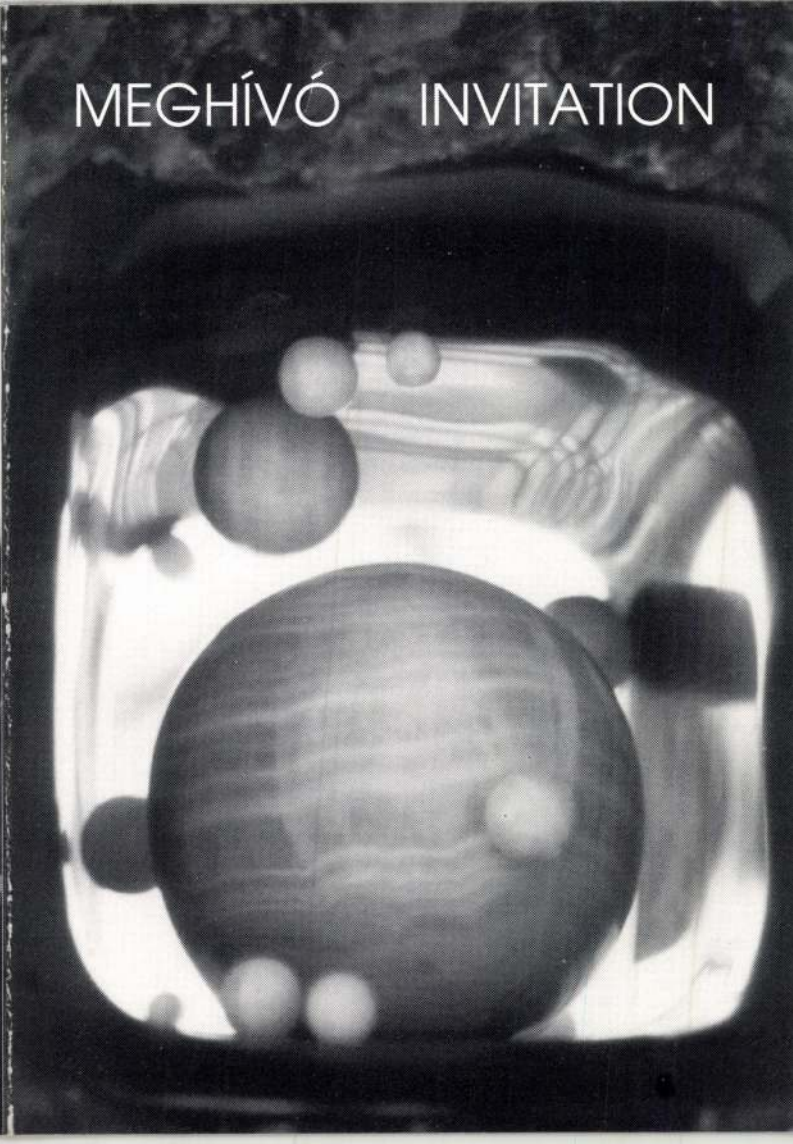

A veszprémi Művészetek Háza
tisztelettel meghívja Önt a

Kisgalériába
(Veszprém, Vár u. 3.)
1994. június 4-én, szombaton 11.30 órára

VISY JÓZSEF (Párizs)
szobrászművész

kiállításának megnyitójára

A kiállítást megnyitja:
JEAN-LUC SOULÉ úr
a magyarországi Francia Intézet igazgatója

A kiállítás megtekinthető
1994. július 7-ig, naponta 10–18 óráig

VISY Jozef szobrán

Csenka Judit: Magyar tejpörnüvenet a párizsi MAC 2000 kiállításán.
= ÉS 1994 dec. 2. 14.

	XII.	id. Pál Mihály s emlékkiállítása
1976.	I.	Két évszázad Fau
	II.	Selmeczi György
	III.	Enetô és mérgesg
	IV.	B. Szabó Edit sz emlékkiállítása
	V-VII.	Molnár Elek kerá
	IX.	100 rovar - 200
	X.	Csik István graf
	XI-XII	Bakallár József
1977.	III-IV.	Darwinizmus és s
	V-VI.	Eigel István fes
	VIII-IX.	Tassy Klára fest
	X-	Tápiószele múltj kiállítás (áthúz
1978.	V.	Gyógynovényeink
	VII-IX.	Szentendrei Régi
	X.	A Kossuth Múzeum
	XI.	Gábri Albert fes
	XII.	10 éves a KGYV t gyáregysége
1979.	I.	Egy csepp víz (t
	II.	Selmeczi György rajzszakköre
	III.	A tápiószelei Dá Úttörôcsapat tar kiállítása

VISY József szobrász

M. Nemzet, 1991. nov. 12.

■ **Magyar szobrász franciaországi kitüntetése.** A Kelet és a Nyugat, különösen Franciaország és Magyarország kapcsolatainak építéséért alapított Szent Márton díjjal jutalmazták hétfőn Visy Józsefet, a Franciaországban élő magyar szobrászművészt. A díjat 1985-ben alapították Párizsban.

nyezetromboló jelenségek elhárításának szervezeteivel, létszámukkal, alá-fölérendeltségi viszonyaikkal, feladatmegosztásukkal pénzügyi forrásaikkal, gazdálkodásukkal

☞ a megelőzés, az elhárítás és a kár-felszámolás legkorszerűbb eszközeivel, anyagaival és ezek gyártóival

aelje meg a

flo
expr

1992-re is!

Szent Florian, tűzoltásban keletk tüzes szakmák, kö mártíromsága vízl

Megrendelő

Megrendelem a Florian Press BT-tól (1325 Budapest Pf.208.) a **florian express** című védelmi havilap *1. évfolyamának 1. számát* postai utánvéttel ... példányban, egyenként 66 forintos áron.

Az újságot a következő címre kérem küldeni:

Név:.....

Cím:(irányítószám, város).....

(utca, házszám) .....

Telefon:.....

Kelt:.....

.....

Megrendelő (cégszerű) aláírása

Megrendelését szíveskedjék postafordultával a kiadó címre eljuttatni: Florian Press BT

Vissy József

Vissy József faragta köbe
Nemeth Mihály szobrászmú-
vész „Álló nő" című alko-
tását. A mű Vas megye ajan-
déka a Szovjetunióba.

—: Szobor a Szovjetunióba.
Tükör, 1977. szeptember 4 - 43 lap.

MDK

Viszt /Wiszt/ Béla

fiúközépiskolai rajztanári oklevelet kapott.

Képzőm. Főisk. Évk. 1927-28. 22 l.

Eger (Hilves)

* Jókai-utca 1o. Ház, egyemeletes, 187o körül.

(Eger V. és M. V. Bp. 1951, 9 l)

Vizt Béla

szobrász

Lakik: Pécs, Fiume
u. 22.

Pécsi KMT művésztagja
1933

Viszt Béla

Hobrász

Hölzl relief dombormű, gipsz, magántulajd.

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága 1926. Kiáll. tárgymutató, 1933. tél.

Vizat Béla

4 /

MAGYAR MŰVÉSZET

1928.648

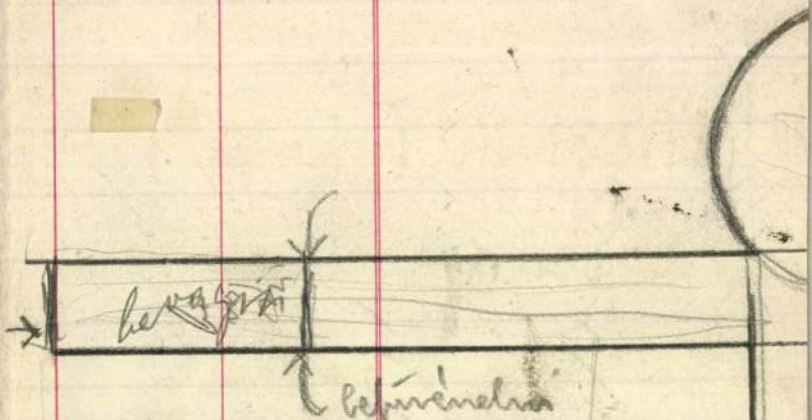

MDK

Viszt Vándor Béla

A Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. művésztagjai 1938.

MDK

Viszt Béla

Pihenő, szobor

Pécsi Képzőműv. és Műbar.Társ. 12. tav.kiáll.
Pécs, 1933. ápr. 9.1.

Viszt Béla MDK

iparművészeti szakbizotts. póttag

Pécsi Képzműv. és Műbarátok Társ. kiáll. 1935. jun.

MDK

Viszt Vándor Béla

iparmüv. szakbizotts. póttag

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1938.jun.

MDK

Viszt Vándor Béla

iparmüv. szakbizotts. póttag

Pécsi Képzőm. és Mübar. Társ. kiáll. 1937. máj.

MDK

Viszt Vándor Béla

iparmüv.i szakbizottság póttagja

Pécsi Képzm és Műbar.Társ. 23.kiáll. 1938.jun.

Viszt Vándor Béla szobr. Pécs

PDK

Pécsi Képzőm. és Iparm. Társ. kiáll. 1936.

nov.

MDK

Viszt Vándor Béla pécsi szobr.

a Társaság tagja

Pécsi Képzőm. .s Műbar. Társ. 23.kiáll.1938.jun.

MDK

Viszt Vándor Béla szobr. ~~ex~~ Pécs

Pécsi Képzőművés Műbar. Társ. kiáll. 1937.máj.

MDK

Viszt Vándor Béla szobrász, Pécs

Pécsi Képzőmüv. és Mübarátok Társ. kiáll. Pécs, 1936, jun. 13 l.

Harc /Tolna/

R.k.templom, homlokzati toron
1824-ben.

/Stippek József, 1945/

MDK

Vint , Karikaturista

Végy rajz :

Repr.

— : Verseny 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. dec. 28.

Viszt _____, karikaturista

Grünyrajz:

Repr.

—: Stilszerűen...

7.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. jan. 26.

Viszt, grafikus

Karikatúra:

Repr.

— : Világcsúcskísérlet .....

7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. jan. 13.

Viszt , Karikatuvista

Günyvaja :

Repe

— : Medicinroller 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. jan. 6.

Viszt [György], grafikus

Karikatúra:

Repr.

— : Kettős találat

7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. szept. 25.

Viszt [György], grafikus

Karikatúra,

Repr.

— : Ősi verzeny 7.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. szept. 21.

Viszt György, karikaturista

Rajz: Repr

– : Kép szöveg nélkül 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. okt. 27.

Viszt György, Karikaturista

Rajz.: Repe.

— : „Mesterfok" 7.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. okt. 30.

Viszt György, karikaturista

Rajz: Repr.

— : Abszolút védelem .... 7.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. okt. 24.

Viszt [György], grafikus

Karikatúra: Repr.

— : Próbajátékos

7.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. okt. 12.

Viset [György], Karikaturista

Rajz: Repr.

— : Absolut cross ... 7.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. okt. 5.

Viszt , karikaturista

Gizmyrajz:

Repr.

— : Szokás hatalma 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. nov. 22.

Viszt , karikaturista

Gúnyrajz:

Repr

— : Pesti Lakásban 8.

Esti Hírlap, Bp. 1971. szept. 1.

Viszt , karikaturista

Rajz:

Repr.

— : Szívátültetés 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. szept. 2.

Viszt _____ , grafikus

Karikatúra:

Repr

— : Iskolában 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. szept. 6.

Viszt _____, karikaturista

Gémyrajz:

Repr.

— : Reménytelen

8.

ESTI HIRLAP Bp. 1971 szept. 16.

Viszt, karikaturista

MDK

Szúnyrajz: Repr.

—: Legfrissebb kiadás 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. febr. 6.

MDK

Viszt, karikaturista

Gúnyrajz: Repe

– : Erélyes felszólítás

3

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. okt. 14

MDK

Viszt , karikaturista

Rajz :

Repr

— : Állandó műsor 8

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. okt. 22.

MDK

Vint, karikatúrista

Gúnyrajz: Rep

— : „Kutyakényelem

12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. márc. 2.

Viszt [György], grafikus

Karikatúra:

Repr.

— : Mindenre felkészülve 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972 aug. 8.

Viszt _____, karikatúrista

Gúnyrajz:

Repr

—: Kárösöm 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jún. 22.

Viszt, Karikaturista

Eningraje:

Repr.

—: Vízikrimi 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jún. 19.

Viszt [ ], karikaturista

Rajz:

Rep

—: Kép szöveg nélkül

3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jún. 17.

Viszt, karikaturista

Gúnyrajz: Repr.

— : Méreg 8.

ESTI HIRLAP, B: 1971. aug. 22.

Viszt Karikaturista

Rajz:

Repr.

— : Alacsony vízállás 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. aug. 31.

Viszt [ ], karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

— : Bün és bünhődés 4.

ESTI HIRLAP, Br. 1971. aug. 4.

Viszt, karikaturista

Rajz:

Repr.

— : „Dilettáns"

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jul. 26.

Viszt, karikaturista

Torzkép:

Repr

–: Medicin voller 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971 jul. 21.

Viszt _____, grafikus

Három rajz:

Kepz

~ : Kép szöveg nélkül 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jul. 16.

Viszt , karikaturista

Gúnyrajz: Repr

—: Idegen forgalom 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. júl. 14.

Viszt [ ], karikatorista

Gúnyrajz:

Repr.

— : Kedves Jiúk 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. júl. 12.

Viszt, Karikaturista

Gúnyrajz: Repr

—: „Nehéz zene"

4.

ESTI HIRLAP, Br. 1971. júl. 9.

Viszt, Karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

– : Szolgálati kocsi 4.

Esti Hírlap, Bp. 1971. júl. 1.

Vizst, karikaturista

Szignója: Repr

— : Szakirodalom 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. febr. 24.

Viset , karikaturista

Rajz: Repr.

— . Vetélhedő 4.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. ápr. 8.

Viset , karikaturista

Gumpajz: Repr.

— : Nagytakarítás 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. ápr. 10.

26.
+1.

Vint _____, karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

— : Sétahajó 12.

EST/ HIRLAP, Br. 1972. ápr. 11.

Vint _____ , grafikus

Karikatúra:

Repr.

— : Meglepetés

7.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. ápr. 18.

Viszt, Karikaturista

Gúnyrajz:

Repr

— : Vízkorhátozás

8.

ESTI HIRLAP, Bn. 1971. dec. 9.

Viszt, karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

— : Szigorított

8.

EST/ HIRLAP, Bp. 1971 dec. 15.

Viszt , karikaturista

Rajz:

Rejer.

— : Kötelező gyakorlat 7.

EST/ HIRLAP, Bp. 1971. dec. 18.

Viszt, karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

— : Zord idő

12.

EST! HIRLAP, Bp. 1971. dec. 21.

Vint, karikaturista

Rajz:

Repr.

— : Kosárlabda 4.

EST/ HIRLAP, Bp. 1971. dec. 22.

Vint , karikaturista

Grúnyraje:

Repr

— : Ajándék 8.

EST/ HIRLAP, Bp. 1971. dec. 22.

Virt , karikaturista

Szignaje: Rgr.

— : Fogorvosnál 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. dec. 28.

Viszt, Karikaturista

Grünyrajz: Repr.

— : Éjfélkor 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. dec. 31.

Vint _____, karikaturista

Szúnyrajz:

Repr.

— : Ökinolgáló 12.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. jan. 4.

Viszt _____, karikaturista

Rajz: Repr

Munkaerőhiány

—: Éjjeliőrnek eljönne? 8.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. jan. 18.

Viszt, grafikus

Karikatúra:

Repr.

— : A nagy ugrás

7.

EST/ HIRLAP, Bn. 1972. jan. 11.

Viszt, karikaturista

Rajz:

Rajz.

—: Jégtánc

7.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. jan. 11.

Viszt, grafikus

Karikatúra:

Repr

— : lënnep utáni gondok 8.

EST/HIRLAP, Br. 1972. jan. 12.

Viszt , karikaturista

Gúnyrajz:

Repr

— : Minőségellenőrzés

8.

EST / HIRLAP, Bp. 1972. jan. 13.

Viszt , Karikaturista.

Rajz:

Rep

— : Kép szöveg nélkül

7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. febr. 19.

Vint, karikaturista

Gúnyrajz:

Repr

— : Kollektív büntetés

3.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. márc. 12.

Viszt, karikaturista

Grúnyrajz:

Repr

— : Kép szöveg nélkül 12.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. márc. 13.

Viszt _____ , karikatu rista

Gúnyrajz:

Repr.

— : Terep verseny ... 7.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972 márc. 24.

Viszt , Karikaturista

Rajz:

Repr.

— : Optimizmus 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. dec. 1.

Viset [György], karikaturista

Gúnyrajz: Repe

–: Körforgalom 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. okt. 2.

Vint [György], karikaturista

Gúnyrajz: Repr

— : Rép nőveg nélkül 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. szept. 7.

Viszt [György], karikaturista

Rajz:

Rajz.

– : Nehéz riport ... 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. okt. 18.

Viszt~~o~~ [György], grafikus

Rajz: Repr.

– : Kép szöveg nélkül 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. júl. 12.

a. 8

Viszt [György], karikaturista

Rajz: Repr.

— : Idegen segítség 7.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. júl. 19.

Viszt [György], karikaturista

Rajz:

Repr.

—: Abszolut hármasugró 7.

ESTI HIRLAP, Bn 1973. júl. 17.

Viszt [György], grafikus

Karikatúra:

Repr.

—: Abszolút Kondíció

7.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. júl. 14.

Vint [György], grafikus

Karikatúra : Kép.

— : Kép szöveg nélkül 7.

ESTI HIRLAP, B. 1973. júl. 7.

Viszt [György], karikaturista

Rajz:

Repe

— : Párlajtőr

7.

ESTI HIRLAP, Br 1973. júl. 5.

Viszt [György], karikaturista

Rajz:

Kepr.

—: Tornászházasság 7.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. júl. 8.

Vint Spöngi grafikus

Rajz: Repr.

—: Kép szöveg nélkül 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. júl. 27.

Vint György, grafikus

Karikatúra:

Repr.

—: Elveje tájain 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. júl. 31.

Viszt György, karikaturista

Gúnyrajz:

Repr

— : Kép szöveg nélkül 8.

EST/HIRLAP, b. 1972. máj. 10.

Viszt György, karikaturista

Rajz:

Repr.

— : Kép szöveg nélkül 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. máj. 16.

Vint György, karikaturista

Gúnyrajz:

Repr

— : Bemelegítés

7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. május 27.

Viszt [György], Karikaturista

Grúnyzajz: Repr.

— : Kép szöveg nélkül 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. jún. 3.

Viszt György, Karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

—: Vége a tanításnak 8.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. jún. 7.

Viszt György, karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

— : Kép szöveg nélkül 7

EST/HIRLAP, Bp. 1972. jún. 7

Viszt [György], grafikus

Karikatúra:

Repr.

—: Kép szöveg nélkül 4.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. jún. 27.

Virt [György]. grafikus

Karikatúra: Kép.

— : Kép szöveg nélkül 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. okt. 20.

Vint György, grafikus

Karikatúra.

Rep.

—: Szabó

7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. okt. 24.

Viszt György, karikaturista

MDK

Günyrajz. Repr

—: Magasságí rekord

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. nov. 11.

Vint [György], grafikus

Karikatúra: -

Repr.

— : „Korszerű" játékvezetés 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. szept. 30.

114.
1

Viszt [György], grafikus

Rajz: Repr.

– : Kép szöveg nélkül 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. febr. 22.

Viszt [György], karikaturista

Szúnyrajz:

Repr.

–: Nemzetközi mérkőzés 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. febr. 26.

Viszt [György], karikaturista

Rajz: Repr.

— : Lefokozás

7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. jan. 12.

Visel [Nyöngy], karikaturista

Rajz: Kép

—: Kép szöveg nélkül 4.

EST I HIRLAP, Bp. 1974. jan. 15.

Viszt [György], grafikus

Karikatúra: Repr.

– : Kép szöveg nélkül

7.

ESTI HIRLAP, Br. 1974. jan. 18.

Viszt [György], karikaturista

Gúnyrajz: Repr.

—: Délután utaznak az ökölvívók 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973 dec. 3.

Viszt, karikaturista

Rajz: Repe

— : Kép szöveg nélkül 7.

ESTI HIRLAP, B ~ 1973. jun. 20.

Viszt György, grafikus

Karikatúra: Repr.

— : Döntő jölény 7.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. jun. 6.

Viszt [György], grafikus

Rajz: Kepe

— : Kép szöveg nélkül 7.

ESTI HIRLAP, Bn 1973. máj. 22.

Viszt [György], grafikus

Rajz:

Rejn.

— : Rodeó

7.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. máj. 23.

Viszt [György], grafikus

Rajz: Repr.

—: Abszolút nyugalom 7.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. máj. 24.

Viszt György, karikaturista

Gúnyrajz:

Rep.

— Kép szöveg nélkül 7.

ESTI HIRLAP, Br 1973. márc. 16.

Virst György : karikaturista

Rajz : Repr.

— : Kép szöveg nélkül 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. márc. 28.

Viszt [György], karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

7.

— : „A ló jó ....

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. máj. 23.

Viszt [György], grafikus

Karikatúra:

Repr

— : Meglepetés 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. máj. 10.

Viszt [György], karikaturista

Szinyzaje: Repr.

— : Abszolút védelem 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. máj. 4.

Viszt [György], karikaturista

Gúnyrajz : Repr

— : Henc 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. márc. 2.

Virt [György], grafikus

Karikatúra:

Rep

– : Új edzésmódszer

Y.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 26.

Viszt [ ], grafikus

Karikatúra: Repr.

–: Évadnyitó mezei futóverseny Csepelen 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. márc. 2.

Viszt [György], grafikus

· Karikatúra:

Repr

– : Csokorcsere: rózsával, paprikával

7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. márc. 29.

Viszt [Gyöngy], karikaturista

Rajz: Repe

—: Kép szöveg nélkül 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. febr. 14.

Viszt [György], quatikus

Rajz:

Repr.

— : Kép szöveg nélkül

7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. dec. 4.

Vízt György

Poplemenbsitól kiállítása

Magyar Nemzet 1985. XII. 5.

Viszth János
könyvkötő
Kassa XVIII. u.

l. Steinhofer
I. 74. l.

Viszth Mihály

kassai könyvkötő

XVIII sz

l.

M. Bibl. Szemle

1924. 43. l.

ö n y v

en 1935. évi január hó

t értekezletől.

n Tibor elnök, Lux Kálmán,

n István, ek

Viszlói ref. templom

Lukácsy J.

A b.-viszlói ev. ref.
egyház története.

Petrik 1886–1900

akadályozva van, helyettesítése iránt az orsz. főfelügyelő intézkedik.

e) A szakmegbizottak.

11. §.

A Főfelügyelőség régészeti és természetrajzi szakmegbizottainak teendőit esetről-esetre az illetékes szakfelügyelő meghallgatásával a főfelügyelő, vagy helyettese határozza meg. E szakmegbizottak megbizatásuk körében teljesített munkálkodásukról július 15-én és január 15-én írásban kimerítő jelentést tartoznak a főfelügyelő elé terjeszteni.

12. §.

A Főfelügyelőség népkönyvtári szakmegbizottja az előadónak van alárendelve. Teendői a következők:

a) a népkönyvtári s az ezzel kapcsolatos ügyek ügyiratait az előadótól nyert utasítás értelmében megfogalmazza s az előadónak, illetve az előadót a jelen Ügyrend 6. §-a értelmében helyettesítő titkárnak teendői végzésében segítségére van;

b) elkészíti s a változásokat esetről-

Visnlai József, építész.

Pályázók, 1986.

Puhl Antal építész: „Ahol az építész munkatársaim nincsenek megnevezve ott – különböző felállásban – Gurzagi György, Gerencsér László, Pály Árpád, Stempel Jan, Visnlai József építésznek és Anda Emília iparművészeti főiskolás építész voltak."

Magyar Építőművészet, 1987. 4–5 szám, 89-old.

Viszlai József, építész

Városi nevelési és művelődési központ, Békés, Építész-belsőépítész: Bodonyi Csaba (Ésszaktorv.

Építész-munkatársak: Hidasnémeti János,
Rostás László,
Thoma Ágnes,
Viszlai József.

Magyar Építőművészet, 1987. 3., 38-old.

Vizsalói gör. kath. templom

(Borsod vm.)

Első templomát 1761-ben építették Sz. Demeter vértanu tiszteletére. 1822-ben renoválták és bővítették. 1880-ban vesződés volta miatt bezárták. Jelenlegi temploma 1881-ben épült. 1902-ben festették és bádoggal fedték.

Miskörkath. 41-1.

VISZLAI József építész

KELEMEN István: Az ige temploma : Az Avason épülő templom pályázata. = Egyházi Építészet, I.évf.1.sz. 1992 8.p. és ill.

10.sz. pályamű

legen benegedt sebeket bolyga-
z a lélekvetítés többletet jelent a
an ütnek el kortársai festménye-
észet zsarnok pompáját szívesen
en szép lenne, ha egy kiállításon
yszerre kiderülne változatos gaz-
végig képzeletének hosszú életre

t, amit művésznek akkoriban lát-
gy művészi élményeit másoknak
t. *Lyka* Károllyal együtt dolgozta
ktorsága alatt ez az iskola olyan
az ő egyénisége tudta megtarta-
ogy művészt a legjobb tanár sem
lyes irányítás képessége. A fiatal-
t tudott érzékeltetni, tanítványai
ővészet iránt rajongást oltott min-

Viszlai József, építész terve.
Turányi Edit: A Nesteriskola IX. ciklusának felvételi terv-
pályázata: a Magyar Építészeti Múzeum.

1. Homlokzatok. Viszlai József terve

1

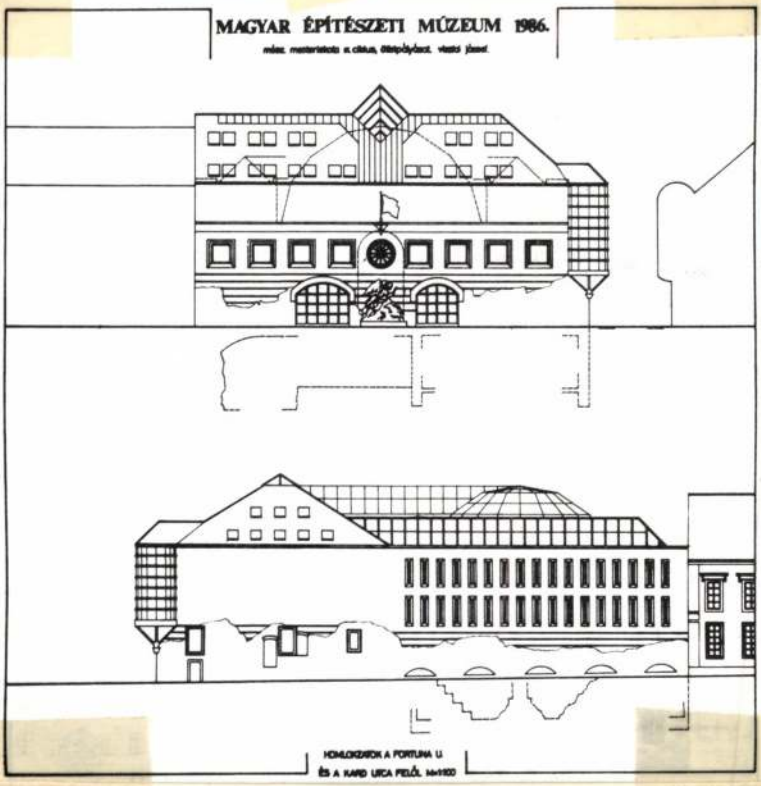

Magyar Építőművészet, 1987., 6., 6-old.

Viszlai József, építész

Református ravatalozó, Jósvafő

Építész: Viszlai József (ÉSZAKTERV)

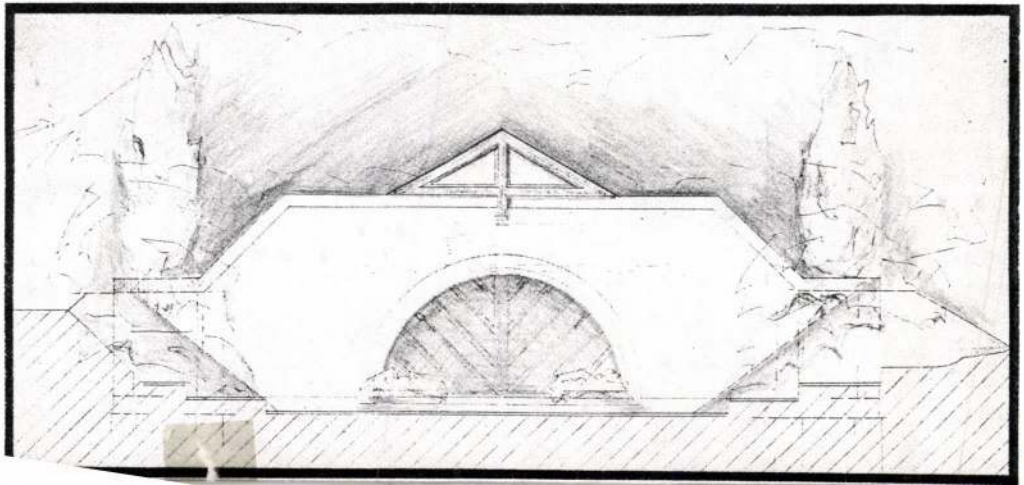

A képeken az épület főhomlokzatának rajza és a megépült ravatalozó

Magyar Építőművészet, 1988, 6, 39. old.

Bükki Nemzeti Park, Keleti kapu

Építész: Taba Benő (ÉSZAKTERV)

Telepítés: Miskolc és a Bükk legjellegzetesebb találkozási pontjánál, minden irányból természetes módon határolt, tágas sík területen épült a Bükki Nemzeti Park Keleti kapuja. A létesítmény egymástól viszonylag távol lévő két épülete (Fogadóépület, ill. Jelépület) uralja az egész területet. Feladata az, hogy fogadja a városból a Bükkbe kirándulókat, információkat nyújtson az egész park területéről, szabadidő programot jelentsen a természetet kedvelők számára. Az épületek a helyszínre jellemző anyagokból (fa, kő) készültek. A kivitelezés 1984 májusában kezdődött, és az épületek ünnepélyes átadására 1984. december 1-jén került sor. A létesítmény társadalmi összefogással valósult meg. Becsült kivitelezési költsége: 22 millió forint.

T. B.

1. Helyszínrajz
2. A kapu épület keresztmetszete, nyugati homlokzat földszinti alaprajza
3. A kapuépület oldalhomlokzata
4. A főbejárat. Fotó: Farkas Ida
5—6. A kapuépület.

1. Layout plan
2. The gate-building (Cross section, west elevation and ground floor plan)
3. Side elevation of the gate-building
4. The main entrance with
5—6. The gate-building

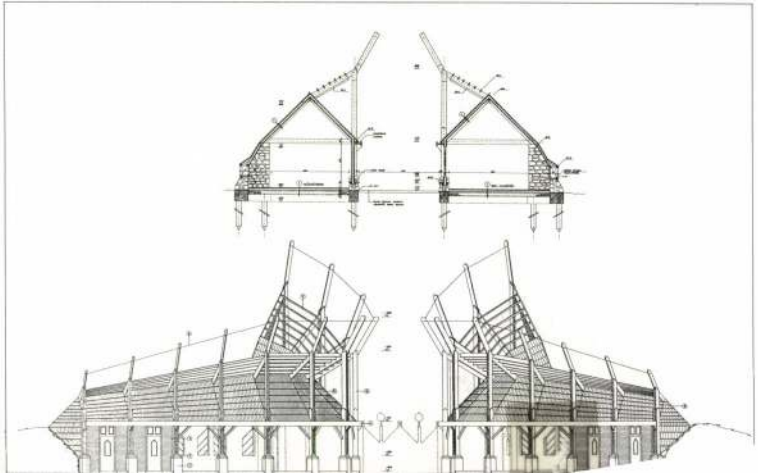

Viszlai József, építész

P.A.: Oktatási, közművelődési és művészeti Központ, Tokaj: Építész: Pirity Attila (Északterv.

Építész munkatárs a megbízást megelőző pályázatnál: Viszlai József.

Magyar Építőművészek, 1988., 6., 22-old.

Viszlai József, Építész.

Bemutatkoznak a Miskolci Építész Műhely tagjai

Született 1959-ben, Miskolcon. Iskolái: 1973-77 Ybl Miklós Építőipari Szakközépiskola; 1977-83 BME Építészmérnöki Kar; 1968-88 MÉSZ Mesteriskola, Bpest. Munkalvelye: 1983-tól Eszaktero, Fontosabb munkái: Ált. Iskola bővítése, Tarcal, 1984; Ravatalozó, ~~Josfa~~ Jósvafő, 1985; Iskolabővítés, Zádorfalva, 1987; Művészeti Gimnázium, Miskolc, 1988, Turistaház, Szentlélek, 1988.

Magyar Építőművészet, 1988, 6., 10-old.

M D K

Visz Franc. G., Körmöcbánya.

festő

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Mlv. Irt. 1952. 1.sz. 139 l.

Vízkő Simon

Kőműves mester 1750 folyamán különböző munkálatokat végez a várpalotai várban.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem V. (1967-68) Budapest, 1970. 142 l.

Sáros m

Viskóc

g.k. fatemplom

Sztehlo 1901.

1) alsprojc, kit felvaje 1 metrat vázlatok 1:200

2) ikonostas vázlatfelvétel 1:20.

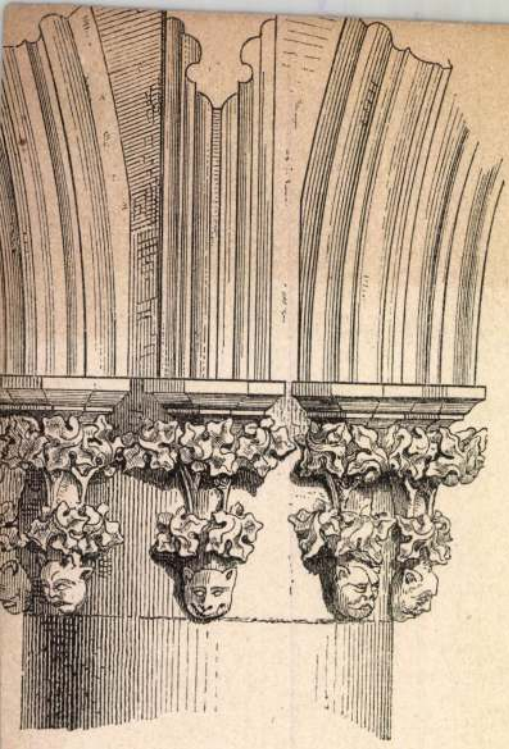

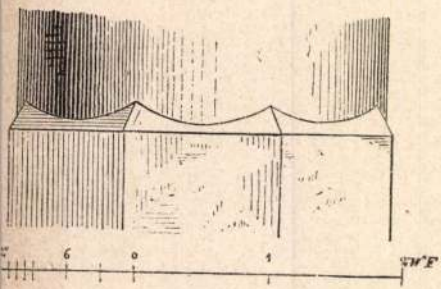

6.

Viszkovits István M.D.K.

VÁROSTERV

Részt vett a pályázaton / 15 000 Ft

Társtervező: Csillag József

Elnyerte a Miskolc-Tapolca üdülőhely tervpályázata

Magyar Nemzet 1964. december 18. 3.l.

VISY Zoltán épitész

MENDÖL Zsuzsa: A modern épitészet térhóditása Pécse
és Baranyában. = Baranyai Müvelődés, 1987.1.sz.
52.p.skk.

MDK

Visy Zoltán, nagyatádi, müépitész
1938. jul.-ban 35 éves korában meghalt

Pesti Hirlap 1938. jul. 3o.

MDK

Visy Zoltán épitész

pécsi belv. tpl. pályaterve

M. Mérnökök Szabad Szakszerv. Pécs-baranyai csoportjának kiáll. Baranya Vm. Múz. 1946.jun.

MDK

Visy Zoltán, építész

Baranya m. ...közgyülési terem, tüdőszanatórium...
a mohácsi László kórh.... Dunántul, 1930. V.20. 5.1.

MDK

Visy Zoltán pécsi ép.

a Társaság tagja

Pécsi Képzőm. .s Műbar. Társ. 23.kiáll.1938.jun.

MDK

Visy Zoltán építész, Pécs

Pécsi Képzőművész és Műbar. Társ. kiáll. 1937.máj.

MDK

Visy Zoltán

Pécsi mozi terve, I. tervr.

" " " II. "

Pécsi Képzőműv. és Műbar. Társ. kiáll. 1935. jun.

32 l.

Visy Zoltán ép. Pécs MDE

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936.

nov.

Kubinszky Mihály:
Virág Zoltán építészete (1903-1938)
Magyar Épitőművészet,
1969. 5 sz. 54-56.

[Sem a névjegyzék-
ben, sem a lexikonban
nem szerepel]

Visy Zoltán, építész

M.D.K.

terve 400 p-ős meg-
vételben részesült a pécsi
kereskedelmi iskola
pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1938. LXIX. évf.

jun. 15 sz. 7 old. +
jul. 28. " 4. "

MDK

Visy Zoltán müépitész

Visy Zoltán müépitész hirtelen halála.
Pesti Napló 1938 jul. 30.

Visy Zoltán, épitész

Harkányfürdő, Oti ép.

Tér és Forma, 1935 VIII. 328

MMK

Visy/nagyatádi/ Zoltán, ép.mérn.

929. jan. 2o.-tól jogerös határozattal felvett uj tag.

A Kamara uj tagjai.

MMÉE 193o.II.2. 63.1

MDK

Visy Zoltán, Lauber László, Nyiri István és ifj. Nendtvich Andor építészek

közösen tervezték a pécsi Mecsek-szállót

Tér és Forma. 1937. 4. sz.

MDK

Visy Zoltán épitész

Kőszeghy Gyula nyerte az első dijat a vegykisérleti állomás tervpályázatán. Dunántul 1929. ápr. 26. 3.l.

MDK

Visy /nagyatádi/ Zoltán épitészmérnök

MMÉEKözl. 1930. I. 5. 1-2. sz. 42.l.

MDK

Visy Zoltán pécsi épitész

Vármegyei közgyülésen a pécsi közgyülési terem épitési ügye. A Munkaadó 1932. okt. 12. 5.l.

Visy Zoltán, építész

M.D.K.

Lauber László val közös terve első díjat nyert a mecseki üdülő szálló terpályáratán. Nyomott egy alternatív tervük a harmadik helyen megvásárolandó tervnek minősíttetett. Mivel Lauber nem volt helybeli lakos, a díjat nem vakat kiadhatók, de társítási alapon próbálják az ő tervüket keresztülvinni

Vállalkozók Lapja. Bp. 1935. LVI. évf.

márc. 6. sz. 8. old.

MDK

Visy Zoltán, fotografus (építész?)

Körösen Lakatos Arturnal.

146. Baranya om. székhárának közgy. terme. Fényrép
147. " " " " " "
148. " " " " " "
149. " " " " " "
150. " " " " " "
151. " " " " " "

152. Mecseki szanatorium terve. "

Pécsi Vigadó. – A Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. – X. kiáll.

1932 III. 27. – IV. 5. – 24. l.

MDK

Visy Zoltán épitész, Pécs

Pécsi Képzőmüv. és Műbarátok Társ. kiáll.

Pécs, 1936. jun. 13 l.

Felsőnyék /Tolna/

Ref.templom, épült 1792-1796 közt

/Kováts J. István: Magyar reformát

MDK

Visy Zoltán és Lakatos Artur

146-151. Baranya vármegye székházának közgyülési terme, fénykép.

Pécsi Képzőmüv. és Műbarátok Társ. kiáll.
Pécs, 1932, márc. 24 l.

Visy Zoltán

Mecseki szanatórium terve, fénykép

Pécsi Képzőmüv. és Mübarátok Társ. kiáll. Pécs, 1932, márc. 24 l.

M.D.K.

Visy Zoltán.

Pécsi épitészmérnök Mohács városától Hősi emlékmü készitésére kap megbizást.

Városok Lapja. 1934. XXIX.évf. 8.szám. Hirk 226.o

M.D.K.

Visy Zoltán.

Építőművész terve szerint épül a mohácsi hősi emlékmü.

Városok Lapja 1936. XXXI.évf. 12.szám. 388.o.
A mohácsi hősi emlékmü.

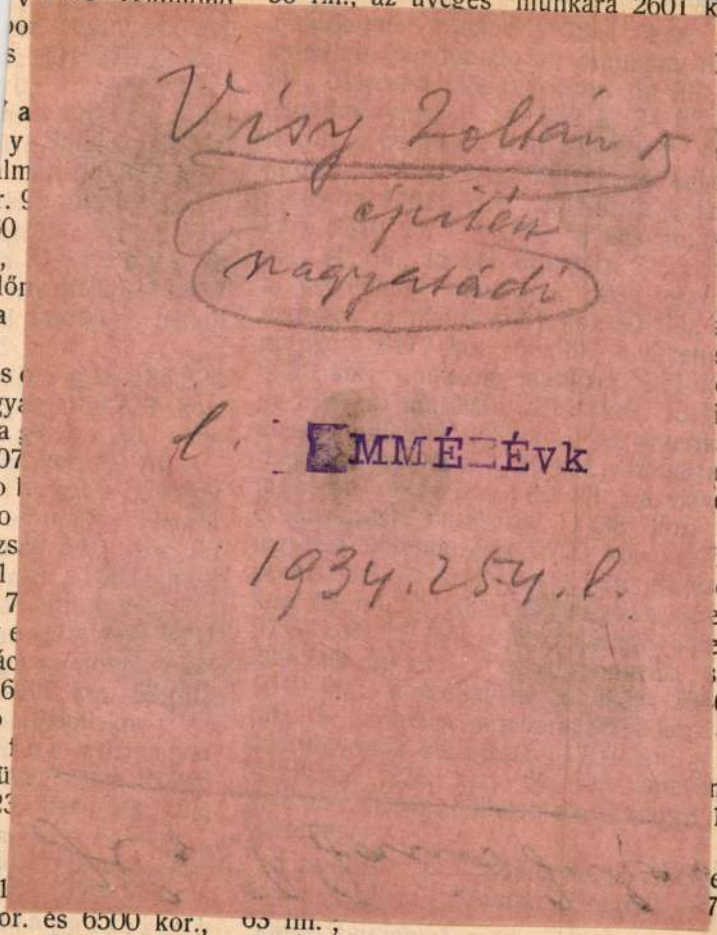

30 fill., az üveges munkára 2601 kor.
51
023
ebb
P
s ell
beton
ragó
kára
or.
14
az a
s m
or. (
ill.,
ai t
ltbu
ezeté
66
ill.,
ére
ende
ende
szálli
6 ko
40 f
kert
n 22
1%
ező
7.569

kor. és 6500 kor., a verland Antal Antal 27,387 kor.; rnázási munkára: 353 kor. 97 fill, y i 34,606 kor. 20 32,827 kor., Hoff-

65 fill.;

a vasbetonfödém munkára: Magyar be és vasbeton épitési vállalat 1 kor., Magyar vasbeton épit vállalat 11886 kor. 84 fill., Biehn J 17618 k. 85 fill., Pittel és Brausewet 12073 kor.;

műhely és iroda

...altourkolati munkára: Posnansky
elitz 4515 k. 60 f., dr. Helvey
4430 k. 40 f., Magyar aszfalt
41 k. 60 f., Biehn János 4600 k. 80 f.;
ezetéki- és csatornázási munkára: Klein
11204 k. 40 f.-ből 3% engedménynyel
Charles E. Lewis utódai 10470 k.
Körting B. és E. 12820 k. 89 f.,
Oszkár és tsa 11569 k. 20 f., Sze-
Sándor 11721 k. 72 f., Knuth Károly
k. 39 f., Bogdány és tsa 10713 k.
Bründl János 10885 k. 98 f., Biró
26 k. 25 f.;
gszeszberendezésre: Klein Zoltán
55 f.-ből 3% engedménynyel, Cross
3399 k. 86 f., Körting B. és E.
68 f., Fort Oszkár és tsa 3073 k.
Knuth Károly 2908 k. 25 f., Bog-
és tsa 2286 k. 58 f., Bründl János
29 f., Budapesti légszesz-
ak 3528 k. 13 f., Biró M. 2574 k.
;
zponti fütés- és szellőztetés berendezé-
Heim H. 20334 k. 86 f., Cross Char-
433 k. 60 f., Körting B. és E.
k. 18 f., Fort Oszkár és tsa 28281 k.
Szepessy Sándor 24330 k. 56 f.,
th Károly 29198 k. 81 f., Bogdány
24322 k. 50 f, Bründl János 27181 k.
Biró M. 27346 k. 44 f.;
illamos világitás berendezésére: Sziklai
10949 k. 80 f., Altenstein és Brant
k. 95 f., Ganz-féle villamossági r. t.
k. 82 f., Holitscher Zsigmond és tsa
k. 25 f, Szalai és Deutsch 7477 k.
Hirschl és tsa 7241 k. 08 fill.,
kert és Homolka 6530 k, Andor
uttaky 7246 k. 30 f;

olajkencére 69 kor.,
ragaszra 14 kor., T
lásra anyaggal 124·
Grünstein fest
hordó nélkül 58·50
nélkül 110 kor., len
kor., hordó nélkül 6
kor., olajragaszra
Sándor és fiai festél
cére 70 kor., ólomp
13 kor., a lenolaj-ke
veszi vissza, Kun
lenolajkencére 74 ko
ragaszra 20 kor., E
48·75 kor., lenolajke
pirra 58 kor. olajraga
festőiparoso
tékre 68 kor., lenolaj
56 kor., ragaszra 12
kor-val, Zafour
30,800 kor., Lud
72,000 kor., Ozar
arra 54,000 kor.-val.
Döntés még nem
Budapest. (Légs
székesfőváros elnöki-
május 10-én árlejt
bérházak udvari és
munkálataira 24.500
latot tettek: Klein
Techter Frigyes 1
dány és tsa 18.660
baum Izidor 16.388
légszeszgyárak
19.443 kor 28 fill.,
r. t. 21.961 kor. 74
A bizottsági határ
12 órakor hirdetik k

POSNANSKY

Visy Zoltán

meghalt 1938. Pécs?

Pécsi kiáll. Eat.
1940. őszi kiáll
8. l.

s hó 15.-én 302 sz. a. kelt becses
Beer Józsefnek az O. M. Szépművé-
torának a Bizottság képviseletében
járól szóló utiszámláját 22 K 60 f-re
ellékelten tisztelettel visszaküldeni
3. évi junius hó 10.

számv. igazgató.

MDK

Visy Zoltán

Pécsi Képzőm. Társ. 1933 nyár

MDK

Visy Zoltán

Megkezdték a mohácsi László közkórh.átalakitását
Dunántul 1928. máj. 3.

Visy Zoltán +
épitész

l.

Pécsi K. szab. szerv
1946. jun. – jul.
Alkotások Pécsett

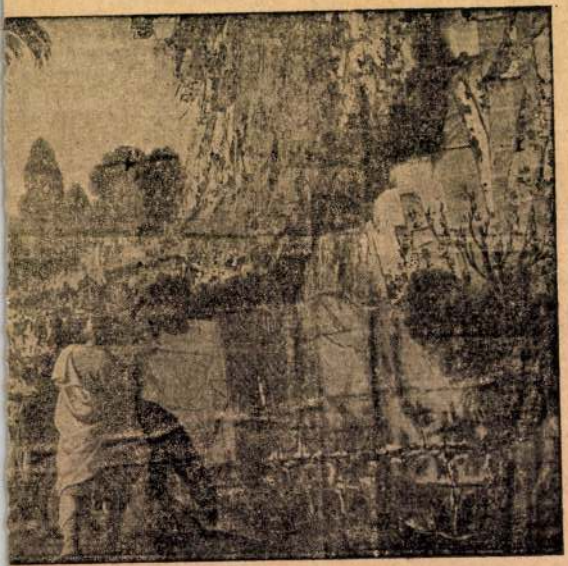

ım : Menekülés Egyiptomba.

Árpádházi

Magyarországi Szent Erzsébet

Virág Zoltán

építész

meghalt 1938-ban.

Pécsi kiáll. kat

1938 őszi kiáll.